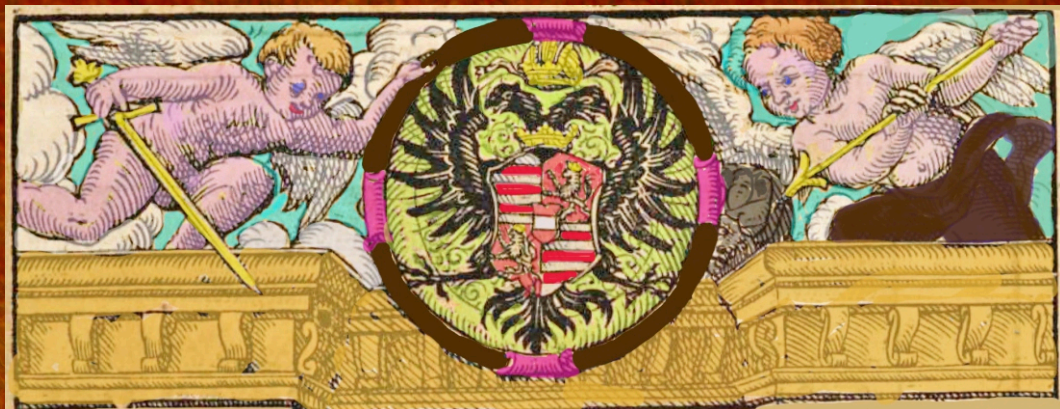

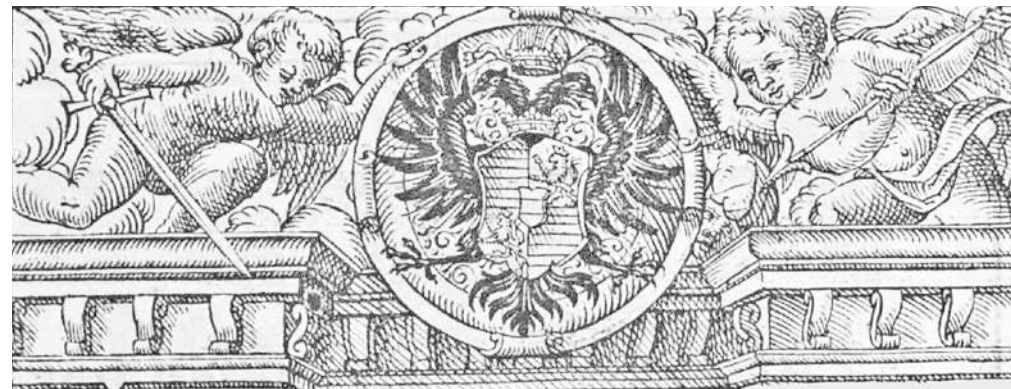
Bankrot panovnického úvěru v Čechách roku 1615

**The Bankruptcy
of the Sovereign's
Credit in Bohemia in 1615**

Petr VOREL

Pardubice 2024

Bankrot panovnického úvěru v Čechách roku 1615
The Bankruptcy of the Sovereign's Credit in Bohemia in 1615

Bankrot panovnického úvěru v Čechách roku 1615

(Analýza problému s připojenou edicí seznamu panovníkových věřitelů)

The Bankruptcy of the Sovereign's Credit in Bohemia in 1615

(Analysis of the problem with an accompanying edition of the list of the sovereign's creditors)

Petr Vorel

Vydala Univerzita Pardubice v roce 2024 jako výstup grantového projektu č. GA22-11931S
podpořeného Grantovou agenturou České republiky.

Lektorovali:
prof. PhDr. Jaroslav Pánek, DrSc., Dr.h.c.
prof. PhDr. Michaela Hrubá, Ph.D.

© prof. PhDr. Petr Vorel, CSc., Univerzita Pardubice
© Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, Ústav historických věd,
Studentská 95, 532 10 Pardubice, 2024
© Překlad do angličtiny Explika s.r.o. (Richard R.H. Withers a Matouš Hájek)

Grafická úprava a tisk: Vydavatelství a polygrafické středisko, Univerzita Pardubice

ISBN 978-80-7560-533-7
ISBN 978-80-7560-550-4 (pdf)

Obsah:

Úvod	8
Introduction	9
Historický kontext aneb Proč je téma této knihy důležité pro interpretaci politických a hospodářských dějin Evropy v době obecné krize vedoucí ke třicetileté válce	
Historical Context or Why the Subject of this Book is Important for an Interpretation of the Political and Economic History of Europe at the Time of the General Crisis Leading to the Thirty Years' War	28
I. Výchozí situace a vznik tištěného seznamu věřitelů	
The Initial Situation and Creating the Printed List of Creditors	45
I/1 Český daňový systém před rokem 1614 The Bohemian tax system before 1614	46
I/2 Usnesení zemských sněmů z let 1614 a 1615 v otázce daní Resolutions by the Bohemian Provincial Diets of 1614 and 1615 on the question of taxes	74
I/3 Postup přípravy tištěného seznamu věřitelů Procedure for preparing the printed list of creditors from 1615	130
I/4 Stavovská a regionální struktura panovníkových věřitelů z roku 1615 Structure of the monarch's creditors from 1615	168
II. Realizace stavovského daňového systému po roce 1615	
Implementing the Estates Tax System after 1615	229
II/1 Důsledky realizace usnesení českého zemského sněmu a průběh splácení sněmem schválených dluhů do roku 1618 Consequences of implementing the Bohemian Provincial Diet's resolution in 1615 and the repayment of Diet approved debts up to 1618.....	230
II/2 Vyrovnání pohledávek z roku 1615 po roce 1620 Settlement of claims from 1615 after 1620	272
Závěr	328
Textové ediční přílohy	342
Analytická edice pramene	347
Edice seznamu věřitelů panovníka v Království českém v roce 1615	348
Osoby stavu panského (Nr. 1–87).....	355
Osoby stavu rytířského (Nr. 88–233)	429
Císařští radové a služebníci (Nr. 234–313)	541
Duchovní osoby a církevní peníze (Nr. 314–321)	593
Osoby městského stavu v Čechách (Nr. 322–388)	599

Jistina měst v Čechách (Nr. 389–508)	645
Jistina zahraničních osob rytířského a městského stavu, co má být zaplacená z českých důchodů (Nr. 509–513)	711
Jistina zahraničních měst (Nr. 514–515)	721
Nově očekávané pohledávky (Nr. 516–517)	725
Další položky zařazené do tištěného seznamu z roku 1615 (Nr. 518–537)	727
Další položky, které jsou evidovány v Seznamu 1623 jako aktiva kontinuálně navazující na dluhy z roku 1615, ale nedají se jednoznačně ztotožnit s některou z položek Šuldenlisty 1615 (Nr. 538–543)	733
 Přehled použitých zkratk.....	763
Literatura a pramenné edice.....	763
Archivní prameny.....	763
Zkratky technické	765
 Zdroje	766
Archivní prameny.....	766
Edice pramenů	769
Soudobé tisky	769
 Bibliografie	770
Seznam vyobrazení v publikaci	781
Rejstřík jmenný	785
Rejstřík místní	806

Úvod

České stavovské povstání z let 1618–1620 i po čtyřech stoletích vzbuzuje mimořádný zájem historiků domácích i zahraničních. Nejen proto, že je v dějinách vnímáno jako začátek dlouhodobé krize evropské společnosti, která vyústila ve vyčerpávající vojenský konflikt, trvající tři desetiletí. Jedná se o téma, ke kterému se objevují stále nové a dosud nevyužité historické prameny.

Třicetiletá válka (1618–1648) se v době jejího průběhu i v interpretacích pozdějších historiků jeví hlavně jako konflikt mezi jednotlivými mocenskými tábory tehdejší konfesijně rozdělené Evropy. Tedy mezi katolíky na straně jedné a obecněji vymezenými protestanty na straně druhé. Pochopitelně dnes už dobře víme, že spojenecké aliance té doby a vojenská aktivita na bojištích třicetileté války probíhaly napříč konfesijními tábory. Zohledňovaly i jiné zájmy mocenské, politické a také ekonomické, jak už to u velkých válečných konfliktů bývá ve všech dobách.

V případě samotného zahájení českého stavovského povstání v roce 1618 však o prvotní konfesijní motivaci dosud nikdo nepochyboval. Proč také? Nebyl k tomu důvod.

Sami čeští stavové ve svých apologiích, šířených hned v roce 1618 v českém prostředí i v příslušných jazykových mutacích v zahraničí,¹ jasně deklarovali, že jejich konání je odůvodněno ochranou náboženských svobod. Zemský zákon z roku 1609 garantoval náboženskou svobodu pro všechny křesťanské konfese, které se do té doby v Čechách rozšířily. Některé měly konfesijně specifickou domácí formu, ale zjednodušeně lze říci, že v zemi bylo zákonem zaručeno svobodné praktikování tří hlavních směrů tehdejšího západního křesťanství (náboženství katolické, luteránské a kalvínské). Už to samo o sobě bylo v tehdejší konfesijně rozdělené Evropě výjimečné. Český Majestát náboženských svobod z roku 1609 však zaručoval svobodnou volbu vyznání nejen privilegovaným vrstvám, ale dokonce i poddaným.

Po vojenské porážce českého stavovského povstání proběhl proces násilné rekatalizace, v jehož důsledku byla země zbavena většiny intelektuálních a mocenských elit. Tento vývoj zdánlivě potvrzuje úvodní premisu, že z obou stran šlo především o konflikt náboženský. Při něm svou verzi dalšího konfesijního vývoje země nakonec prosadila strana katolicko-španělská podle modelu tzv. Augšpurského náboženského míru z roku 1555 („*čí vláda, toho náboženství*“).

Na tomto místě pomíňme, že zmíněný konfesijní zákon z roku 1555 neměl v Čechách žádný právní účinek, neboť Království české ani v době jeho vydání, ani počátkem 17. století nebylo součástí Římsko-německé říše (i když v Praze v době Rudolfské sídlil císařský dvůr) a říšské zákony zde neplatily. Důležitější je jiná okolnost: Cílená konfesionalizace Království českého a jeho přeměna na zemi jediné katolické víry přichází až po několika letech od vojenské porážky českých stavů.

Prvním krokem, který vítězná habsburská strana prosadila bezprostředně po svém vítězství, byla exploatace všech dostupných ekonomických zdrojů. Byla provedena jak

Introduction

Even after four centuries, the Estates Revolt in Bohemia of 1618–1620 is still of great interest to historians both at home and abroad. Not least because it is seen in history as the beginning of a long-term crisis in European society that led to an exhausting military conflict lasting three decades. This is a topic for which new and hitherto untapped historical sources continue to emerge.

The Thirty Years' War (1618–1648) appears mainly as a conflict between the various power camps in the denominationally divided Europe of the time, both during the war and in the interpretations of later historians. That is, between Catholics, on the one hand, and the more generally defined Protestants, on the other. Understandably, it is now well known that the alliances of the time and the military activity on the battlefields of the Thirty Years' War took place across denominational alignments. They also took into account other interests of power, political as well as economic, as is the case in all major military conflicts.

In the case of the actual start of the Estates Revolt in 1618, however, no one has ever doubted the primary denominational motivation. Why so? There was no reason for it.

The Bohemian Estates themselves clearly declared in their apologies, disseminated in 1618 both in the Czech-speaking media and in the relevant language versions abroad,¹ that their actions were justified by the protection of religious freedoms. The Letter of Majesty of 1609 guaranteed religious freedom for all Christian denominations that had spread in Bohemia by that time. Some of them had a denominationally specific domestic form, but, in simplified terms, it can be said that the free practice of the three main branches of Western Christianity (Catholic, Lutheran and Calvinist) was guaranteed by law in the country. This in itself was exceptional in the denominationally divided Europe of the time. However, the 1609 Letter of Majesty granted the freedom of worship, not only to the privileged classes, but even to their subjects.

After the military defeat of the Bohemian Estates revolt, a process of violent re-Catholisation took place, as a result of which the country was divested of most of its intellectual and power elites. These developments seemingly confirm the initial premise that for both sides the conflict was primarily a religious one. In the end, the Catholic-Spanish side put through its version for the country's future denominational development, in line with the model of the Peace of Augsburg from 1555 (“*Whose realm, his religion*”).

At this point, let us not forget that the aforementioned denominational law of 1555 had no legal effect in Bohemia (even though the Imperial Court was located in Prague during Rudolf's reign), since the Kingdom of Bohemia was not part of the Roman-German Empire either at the time of its issuance or at the beginning of the 17th century and the laws of the Empire did not apply here. More important is another factor: the targeted confessionalisation of the Kingdom of Bohemia and its transformation into a land of a single Catholic faith came only a few years after the military defeat of the Bohemian Estates.

¹ Tomáš STERNECK, *Apologie stavů*, in: Jaroslav Pánek (red.), *Akademická encyklopedie českých dějin* I., Praha 2009, s. 68–70.

formou individuálně cílených nástrojů sankčních (plná či částečná konfiskace majetkových aktiv), tak i plošných nástrojů monetárních (řízení znehodnocení měny).

Během pouhých tří let, od konce roku 1620 do konce roku 1623, proběhla zcela zásadní restrukturalizace celého ekonomického systému země. Nešlo je o „výměnu“ pozemkových vrchností, při které celou nejvyšší sociální vrstvu stavovsky strukturované, majetkově nezávislé a konfesijně různorodé šlechty vystřídala vrstva loajálních dvořanů, důstojníků a úředníků, závislých na panovnickém dvoře a hlásících se (alespoň navenek po pragmatické konverzi) k jediné státem akceptované víře. Během těch tří let se také úplně změnil celý úvěrový a kreditní systém.

Tedy přesněji řečeno: Velmi rozvinutý předbělohorský systém úročených soukromých i státních finančních aktiv, který byl provázán s držbou pozemkového majetku (včetně jeho kapitalizace) a výrazně přesahoval i na mezinárodní finanční trhy, byl k roku 1623 zcela paralyzován. Přitom nominální výše finančních aktiv, se kterými se v této oblasti hospodářského života v tehdejších Čechách setkáváme, byla srovnatelná s hodnotou veškerého pozemkového majetku v zemi.

To je podle mého názoru zcela zásadní okolnost, která dosud nebyla objektivně vyhodnocena. Právě skutečnost, že úvěrová finanční aktiva v zemi jsou ve fázi stabilního stavu či ekonomického růstu (nikoli v době inflace) srovnatelná s hodnotou pozemkového majetku, který se stává organickou součástí relativně volného kapitálového trhu (šlechtická panství se mohou běžně dělit a slučovat, stávají se také objektem investic a jejich výnos je kapitalizován), indikuje vyšší úroveň hospodářského rozvoje, který není limitován pozůstatky středověké lenní hierarchie.

Výrazný náběh na vytvoření moderního ekonomického systému, podporujícího exportní aktivity a rozvoj řemeslné produkce (v některých segmentech výroby již se zjevnými raně kapitalistickými rysy) byl v Čechách od dvacátých let 17. století zastaven. Nešlo jen o válečné škody, které bylo možné během jedné generace zacelit. V zemi, zatěžované extrémně vysokými daněmi a reglementací jakýchkoli samostatných podnikatelských aktivit, indikujeme od druhé poloviny 17. století z hlediska ekonomického podobný dlouhodobý regres, jakým procházelo v 17. století habsburské Neapolsko: Od bohaté, kulturně vyspělé země s výrazným rozvojem výrobního a exportního potenciálu k zaostalé agrární oblasti se zbídačeným venkovským obyvatelstvem a zadluženými městy.² To už nelze vysvětlit jen válečnou devastací.

Vcelku logický předpoklad, že už v samotném konfliktu mezi českou stavovskou obcí a mocenským centrem ve Vídni v roce 1618 mohly hrát významnější roli také ekonomické zájmy, doposud odmítaly nejen historiografie česká i rakouská, ale vlastně všichni, kdo se k příčinám a okolnostem vzniku českého stavovského povstání později vyjadřovali.

Za hlavní důvod, proč se čeští opoziční stavové vzbouřili proti habsburskému dvoru, je považována obrana zákonem garantované konfesijní plurality před počínajícími

The first step that the victorious Habsburgs took immediately after their victory was to exploit all available economic resources. This was implemented both in the form of individually targeted sanction instruments (full or partial confiscation of property assets) and across-the-board monetary instruments (controlled currency depreciation).

In just three years, from the end of 1620 to the end of 1623, the country's entire economic system was completely restructured. It was not just a "replacement" of landed gentry, in which the entire top social layer of the estate-structured, property-independent and denominationally diverse nobility was replaced by a layer of loyal courtiers, officers and officials, dependent on the monarch's court and professing (at least outwardly, after a pragmatic conversion) to a single state-accepted faith. During those three years, the entire loan and credit system also changed completely.

Or, to be more precise: The highly developed system of interest-bearing private and state financial assets, which was intertwined with the holding of land property (including its capitalisation) and significantly overlapped into international financial markets in place prior to White Mountain, was completely paralysed by 1623. Whilst the nominal amount of financial assets in this area of the economic life of Bohemia at the time was comparable to the value of all the landed property in the country.

This, in my opinion, is an absolutely crucial factor that has not yet been objectively assessed. The fact that the country's financial assets for credit are comparable to the value of landed property in a phase of steady state or economic growth (not a time of inflation), which becomes an organic part of a relatively free capital market (aristocratic estates could be commonly divided and merged, they also became objects of investment and their yield was capitalized), indicates a higher level of economic development that is not limited by the relics of the medieval feudal hierarchy.

The significant run-up to the creation of a modern economic system supporting export activities and the development of handicraft production (with early capitalist features already evident in some segments of production) was halted in Bohemia from the 1620s onwards. It wasn't just war damage that had to be healed in a generation. In a country that was burdened by extremely high taxes and the regulation of any independent business activity from the second half of the 17th century, we can see a similar long-term economic regression to that of Habsburg Naples in the 17th century: from a rich, culturally advanced country with significantly developed manufacturing and export potential to a backward agrarian region with an impoverished rural population and indebted cities.² This can no longer be explained by the devastation of war alone.

The quite logical assumption that economic interests could have played a more significant role in the 1618 conflict between the Bohemian Estates and the central power in Vienna has been refuted not only by Czech and Austrian historiography, but also by all those who later commented on the causes and circumstances of the Bohemian Estates revolt.

The main reason why the Bohemian Estates in opposition rebelled against the Habsburg court is considered to be their defence of their legally guaranteed denominational pluralism from the nascent efforts to assert the dominance of one particular faith, as determined by the monarch. Ever since the beginning of modern European

² Petr VOREL, *Místo ekonomiky českých zemí v kontextu raně novověké Evropy (1480–1740)*, in: Marek Vařeka – Zuzana Vlasáková – Petr Vorel, *Hospodářské dějiny českých zemí v raném novověku (proměny akcentů, konceptů a paradigmat na počátku 21. století)*, *Hospodářské dějiny raného novověku na 12. sjezdu českých historiků III*, Pardubice 2023, s. 43–76.

snahami o prosazení dominance jedné konkrétní víry, určené panovníkem. To je východisko každé interpretace počátků dějin třicetileté války a jejího zahájení v Čechách od počátků moderní evropské historiografie.

Nadčasové řešení nuceného soužití více navzájem už neslučitelných konfesí, uplatňované v Království českém do počátku 17. století, totiž dobře zapadalo do představ o budování moderní evropské občanské společnosti druhé poloviny 19. století. Tehdy spolu se zrušením stavovských výsad a s prosazením občanské rovnosti před zákonem přichází i odsunutí otázky víry z oblasti reglementované státem do sféry osobní volby. I to byl jeden z důvodů, proč byl právě v té době zdůrazňován český stavovský koncept konfesijní plurality. Byla to kvalita, za kterou stálo za to bojovat a vzepřít se nastupujícím modelu absolutistického státu, pro který představovala základní doktrína „jediné pravé víry“ důležitý mocenský nástroj.

Ekonomické souvislosti válečného konfliktu pochopitelně bere v případě třicetileté války v potaz každý historik, který se tímto tématem zabývá, ať už v kontextu financování vojska či ekonomických škod. Se samotnými příčinami českého stavovského povstání, počínaje květnovou defenestrací roku 1618, si je však dosud nespojoval nikdo. Tedy abychom byli přesní: Tuto otázku si položil už před více než 150 lety významný evropský historik Anton Gindely (1829–1892) a jeho autoritativní odpověď se stala na několik generací základní tezí, o níž nikdo nepochyboval.

Anton Gindely byl jednou z nejvýznamnějších autorit mezi historiky tehdejšího Rakouska-Uherska od poloviny padesátých let 19. století, kdy publikoval svá první díla, zaměřená na české církevní a politické dějiny předbělohorské doby. Jeho oborová autorita se výrazně zvýšila, když byl v roce 1867 jmenován řádným univerzitním profesorem rakouských dějin na pražské univerzitě. Byl vlastně prvním evropským historikem, který se pokusil v obsáhlém díle, čítajícím řadu významných monografií, objektivně analyzovat složité historické události, které vedly k českému stavovskému povstání. Gindelyho učitel František Palacký se do analýzy mladších dějin nepouštěl, jeho hlavní historické práce končí nástupem Habsburků na český trůn roku 1526. Před mladým Gindelym tedy stála velká výzva navázat na dílo Palackého a zpracovat podrobně a kriticky české dějiny předbělohorského období.

K práci na tomto tématu, které bylo v tehdejší společnosti mimořádně citlivé, měl Gindely skvělé předpoklady: Měl nadhled nad tehdejšími česko-německými národnostními půtkami, neboť pocházel ze smíšeného manželství (otec byl Němec, matka Češka) a zvládal oba zemské jazyky na úrovni jazyka rodného. S ohledem na jeho rodinnou konfesijní tradici se také dalo předpokládat, že Gindelyho interpretace českých dějin předbělohorské doby nebude ovlivněna „ve prospěch“ ani jedné z náboženských stran tehdejšího konfliktu.

Tyto předpoklady se naplnily. Gindelyho práce jsou i po více než půldruhém staletí zásadními východisky pro studium českých dějin konce 16. a počátku 17. století. Právě on byl totiž prvním z moderních historiků, kdo při studiu českých dějin tohoto období systematicky prováděl nový rozsáhlý a zcela původní vlastní pramenný výzkum. V tom byl důsledným pokračovatelem svého učitele Františka Palackého, který takto

historiography, this has been the starting point of any interpretation of the early history of the Thirty Years' War and its beginnings in Bohemia.

The timeless solution of the forced coexistence of several mutually incompatible confessions, as applied in the Kingdom of Bohemia until the beginning of the 17th century, fitted well with the ideas of building a modern European civil society in the second half of the 19th century. In conjunction with the abolition of the estates' privileges and the assertion of civil equality before the law, the question of faith was taken away from the sphere of state regulation to the sphere of personal choice. This was one of the reasons why the Bohemian concept of denominational pluralism was emphasized at that time. It was a quality worth fighting for and ergo resist the emerging model of the absolutist state, for which the basic doctrine of the “one true faith” was an important instrument of power.

The economic context of the conflict is of course taken into account by every historian who deals with the topic, whether in the context of financing the army or economic damage. However, no one has connected it with the causes of the Bohemian Estates revolt itself, starting with the defenestration in May 1618. Or, to be precise: this question was asked more than 150 years ago by the eminent European historian Anton Gindely (1829–1892), and his authoritative answer became a fundamental thesis that no one doubted for several generations.

Anton Gindely was one of the most important authorities among the historians of the former Austro-Hungarian Empire from the mid-1850s, when he published his first works on the ecclesiastical and political history of Bohemia pre-White Mountain. His authority in his field increased significantly when he was appointed full university professor of Austrian history at the University of Prague in 1867. He was in fact the first European historian who attempted to objectively analyse the complex historical events that led to the Bohemian Estates Revolt. This being in a comprehensive work comprising a number of important monographs. Gindely's teacher, František Palacký, did not analyse the earlier history; his main historical works end with the Habsburgs' accession to the Bohemian throne in 1526. The young Gindely therefore faced a great challenge to build on Palacký's work and to develop a detailed and critical history of Czech history from the pre-White Mountain period.

Gindely was well placed to work on this topic, which was an extremely sensitive one in the society of the time: he had an insight into the Czech-German tensions of the time, as he came from a mixed marriage (his father was German, his mother Czech) and he knew both languages as his mother tongue. Considering his family's denominational tradition, it could also be assumed that Gindely's interpretation of Czech history prior to White Mountain would not be influenced “in favour” of either of the religious sides of the conflict.

These assumptions have come true. Even after more than a century and a half, Gindely's works are still fundamental starting points for studying Czech history in the late 16th and early 17th centuries. He was the first modern historian to systematically conduct new, extensive and original source research in the study of Czech history from this period. In this he was a consistent follower of his teacher, František Palacký, who did the

postupoval v případě období středověkého. Proto mají jejich práce dodnes svůj význam a při studiu českých dějin se bez nich neobejdeme.

Anton Gindely byl také prvním historikem moderní doby, který pro výzkum českých dějin raného novověku použil prameny účetní povahy. V tomto případě však bohužel nešlo o práci systematickou. Na počátku jeho vědecké kariéry se Gindelymu dostalo do rukou tištěné usnesení českého zemského sněmu z roku 1615 a zřejmě i některý z přípravných seznamů, ve kterých se uváděly panovníkovy dluhy, které by měly být placeny z českých daní v průběhu let 1616–1620 (konkrétní zdroj nikde necitoval). Tyto prameny využil Gindely jako součást podkladů pro svou veřejnou přednášku o vývoji státních financí v Čechách v předbělohorské době. Ta byla přednesena 24. června 1868 ve Vídni na zasedání filosoficko-historické sekce Císařské akademie věd, jejímž byl Gindely dopisujícím členem.

Tato přednáška následně vyšla tiskem v podobě drobné brožury, která ani neobsahuje běžný odkazový pramenný aparát, který byl standardem u vědeckých publikací už v té době.³ Zde je poprvé formulován zásadní Gindelyho závěr (podle mého názoru chybný), který ovlivnil českou i evropskou historiografii dalšího půldruhého století: České stavovské povstání roku 1618 nemohlo mít žádné ekonomické příčiny, protože čeští stavové krátce před tím (v roce 1615) vyšli císaři Matyášovi vstříc a souhlasili s tím, že za něj budou platit dluhy. Proto očekávali, že jim vyjde vstříc v konfesijních otázkách a dodrží své sliby ohledně Majestátu náboženských svobod.

K původním účetním pramenům se už Gindely nikdy později ve svém vědeckém vývoji nevrátil; zajímaly ho dějiny církevní a politické. Svůj vlastní závěr z roku 1868 však ve svých následných knihách rozvíjel do složitějších kontextů. To je výrazně patrné už v jeho monumentálních dějinách českého stavovského povstání. Zde už usnesení zemského sněmu roku 1615 v otázce daní označuje za zjevný projev slabosti české stavovské opozice. Podle Gindelyho vyšli čeští protestantští stavové císaři v ekonomické oblasti neprozřetelně vstříc a naivně očekávali, že to panovník ocení dodržením konfesijních slibů. Čeští stavové prý „svého“ císaře Matyáše zahrnuli tak mohutným proudem peněz, že pro to není žádná analogie v jiných zemích tehdejšího habsburského soustátí.⁴

Tuto interpretaci tehdejší česká odborná komunita i veřejnost přijaly bez zvláštních výhrad. Jednak se v těch účtech z počátku 17. století stejně nikdo nevyznal, jednak tato verze vcelku odpovídala obecnější představě o tom, že česká protestantská opozice byla císařem Matyášem oklamána. Ten před svou volbou králem českým nasliboval všechno možné, ale k plnění slibů se neměl. To nyní Gindely zdánlivě potvrdil i rozbořením účtů, podle kterých ta císařova lstivost byla ještě větší, neboť si od Čechů nechal zaplatit horrentní sumy vybrané na daních, ale svoje sliby ohledně dodržování konfesijních svobod stejně nedodržel.

Gindelyho odborná autorita byla koncem 19. století mimořádná a jeho práce byly vedle českých verzí publikovány i německy, takže byly známy i mimo domácí prostředí. Pokud Gindely dospěl k závěru (dokonce založeném na rozporu účetní dokumentace), že české stavovské povstání bylo konfliktem konfesijně politickým a nemělo

³ Anton GINDELY, *Geschichte der böhmischen Finanzen von 1526 bis 1618*, Wien 1868.

⁴ Antonín GINDELY, *Dějiny českého povstání léta 1618*, I, Praha 1870, s. 96.

same for the medieval period. That is why their works are still important today and we cannot overlook them when studying Czech history.

Anton Gindely was also the first historian of modern times to use accounting sources to research Czech history of the early modern period. In this case, unfortunately, the work was not systematic. At the beginning of his scholarly career, Gindely came into possession of a printed resolution of the Bohemian Diet from 1615 and apparently also one of the preparatory inventories listing the monarch's debts to be paid from Bohemian taxes from 1616–1620 (he never cited a specific source). Gindely used these sources as part of the background for his public lecture on the development of state finances in Bohemia prior to White Mountain. It was presented on 24 June 1868 in Vienna at a meeting of the philosophical-historical section of the Imperial Academy of Sciences, of which Gindely was a corresponding member.

This lecture was subsequently published in print in the form of a small booklet, which does not even contain the usual reference source apparatus that was standard in scientific publications at that time.³ Here, for the first time, Gindely's fundamental conclusion (in my opinion wrong) is formulated, which influenced Czech and European historiography for the next century and a half: The Bohemian Estates Revolt of 1618 could not have had any economic causes, because shortly before (in 1615) the Bohemian Estates had met Emperor Matthias and agreed to pay his debts for him. They therefore expected him to accommodate them on denominational issues and to keep his promises regarding the Letter of Majesty.

Gindely never returned to the original accounting sources in his later scientific development; he was interested in ecclesiastical and political history. However, his subsequent books saw him develop his conclusion from 1868 into more complex contexts. This is already evident in his monumental history of the Bohemian Estates Revolt. Here he already describes the 1615 resolution of the Bohemian Diet regarding taxes to be an obvious manifestation of the weakness of the Czech Estates in opposition. According to Gindely, the Protestant Estates of Bohemia were imprudently accommodating to the Emperor in the economic sphere and naively expected that the monarch would reward this by keeping his denominational promises. The Bohemian Estates are said to have endowed "their" Emperor Matthias with such a huge flow of money that there is no analogy for it in any other country in the Habsburg Empire.⁴

At the time, this interpretation was accepted by the Czech professional community and the public without any particular reservations. Firstly, nobody knew their way around the accounts from the early 17th century, secondly, this version was quite consistent with the more general idea that the Czech Protestant opposition had been deceived by Emperor Matthias. Before his election as King of Bohemia, he promised all kinds of things, but he did not keep his promises. This was now seemingly confirmed by Gindely's analysis of the accounts, according to which the Emperor's cunning was even greater, since he had the Bohemians pay him enormous sums in taxes, but still failed to keep his promises to respect religious freedoms.

Gindely's professional authority was extraordinary at the end of the 19th century and his works were published in German in addition to the Czech versions, so that they were

významné ekonomické souvislosti, paktuto interpretaci v plném rozsahu důvěrou převzaly i všechny významné práce k českým dějinám předbělohorské doby, které tehdy vznikly v zahraničí.⁵

Gindelyho interpretaci vztahu mezi českými stavy a císařem Matyášem výrazně podpořil i Josef Pekař (1870–1937), nejvýznamnější autorita české historiografie meziválečné doby. Jeho definice příčin stavovského povstání, formulovaná v roce 1920 u příležitosti 300. výročí porážky stavovského povstání, výslovně zcela potlačuje jakýkoli ekonomický kontext a soustřeďuje se výhradně na souvislosti konfesijně-politické. Pekařovo stanovisko k příčinám českého stavovského povstání skoro sto let nikdo nezpochybnil, ať už panoval na českém území ve 20. století jakýkoli politický režim. K původním pramenům, do kterých zběžně nahlédl Anton Gindely, se nikdo z českých historiků v průběhu 20. století nevrátil a jako základ pro výzkum souvislostí povstání roku 1618 stále platila teze Pekařova: „... sám soudím, že možno tvrditi ještě rozhodněji, než to činí Gindely, že odbojným stavům šlo především o otázky náboženské svobody a že i jejich postoje povahy politické.... vyplynuly z úvah a obav církevně náboženských...“⁶

Snad i proto v rozsáhlém popularizačním přehledu českých dějin v raném novověku, kterým měl širší autorský kolektiv navázat na monumentální dílo Františka Palackého, jsou v pasáži, věnované otázce daní na zemském sněmu roku 1615, přímo převzaty pasáže z díla Antona Gindelyho, jen jim je dána modernější jazyková podoba.⁷

I tento drobný detail podle mého názoru dobře dokládá, že o možných jiných než náboženských souvislostech stavovského povstání roku 1618 nikdo z mladších autorů vůbec nepřemýšlel. To je dobře patrné i u dalších domácích autorů, kteří se později v průběhu 20. století detailně zabývali vývojem českého daňového systému v raném novověku. I když na toto téma vzniklo několik velmi kvalitních a pramenně podložených prací (zmíním je podrobněji v jedné z následujících kapitol, věnované vývoji daňových systémů v Čechách před rokem 1615), nikdo z nich si vlastně nevšiml, že v roce 1615 nastala v celém systému podstatná změna.

Proč měly v letech 1615–1618 v Čechách výběr daní i jejich rozpočtové určení úplně jiný charakter, než v desetiletích předchozích a bezprostředně následujících? Co to znamenalo z hlediska ekonomického systému země jako celku? Jaký tato změna mohla mít vliv na toky peněz mezi Prahou a Vídní? Šlo o velké peněžní částky, což vždy ovlivňuje i politické rozhodování. Nemohlo být vlastně všechno úplně jinak, než co si z jen zběžného čtení několika dokumentů odvodil před půldruhým stoletím Anton Gindely?

Tyto otázky si nikdo z dřívějších autorů vůbec nepoložil, i když už jen ze samotného usnesení zemského sněmu roku 1615 přímo vyplývá řada zásadních změn:

Panovníkův pozemkový majetek i většina dalších příjmů jsou obstaveny na splácení jeho dluhů. Finanční aktiva všech zahraničních věřitelů, za které panovník ručí příjmy

⁵ Arnošt DENIS, *Konec samostatnosti české*, Praha 1893, pp. 702–707; Charles Edmund MAURICE, *Bohemia from the earliest times to the fall of national independence in 1620; with a short summary of later events*, The Story of the Nations 43, London 1896, pp. 454–482.

⁶ Josef PEKAŘ, *Bílá hora*, in: Josef PEKAŘ, *O smyslu českých dějin*, Praha 1990, pp. 157–274, here p. 166–167.

⁷ Josef KOŘÁN – Antonín REZEK – Josef SVÁTEK – Justin Václav PRÁŠEK, *Dějiny Čech a Moravy nové doby*, II (1610–1621), Praha 1940, pp. 25–26.

known beyond the domestic environment. If Gindely came to the conclusion (even based on a contradiction of accounting documentation) that the Bohemian Estates Revolt was a denominational-political conflict and had no significant economic implications, then this interpretation was fully and confidently adopted by all the important works on Czech pre-White Mountain history written abroad at that time.⁵

Gindely's interpretation of the relationship between the Bohemian Estates and Emperor Matthias was strongly supported by Josef Pekař (1870–1937), the most important authority on Czech historiography of the interwar period. His definition of the causes of the Estates' Revolt, formulated in 1920 on the occasion of the 300th anniversary of the defeat of the Estates' Revolt, explicitly suppresses any economic context and focuses exclusively on the denominational-political context. Pekař's position on the causes of the Bohemian Estates Revolt has not been questioned for almost a century, regardless of the political regime reigning during the 20th century. During the 20th century not one Czech historian returned to the original sources, which were cursorily consulted by Anton Gindely, and Pekař's thesis was still valid as the basis for research into the context of the 1618 revolt: "... I myself believe that it can be argued even more decisively than Gindely does that the Estates in opposition were primarily concerned with questions of religious freedom and that even their attitudes of a political nature.... resulted from ecclesiastical and religious considerations and fears..."⁶

Perhaps that is why in the extensive popularized overview of Czech history in the early modern period, which was intended to build on the monumental work of František Palacký, passages from Anton Gindely's work are taken directly from the passage devoted to the issue of taxes at the Bohemian Diet in 1615, albeit they are given a more modern linguistic form.⁷

In my opinion, even this small detail is good proof that none of the later authors thought about the possible non-religious context of the Estates' Revolt of 1618. This is also clearly visible in other domestic authors who, later in the 20th century dealt in detail with the development of the Bohemian tax system in the early modern period. Although there have been several very good and well-sourced works on this topic (I will mention them in more detail in a later chapter on the development of tax systems in Bohemia before 1615), none of them actually noticed that 1615 saw a significant change in the whole system.

Why was the collection of taxes in Bohemia in 1615–1618 and their budgetary determination completely different in character to that in the preceding decades and those immediately after? What did this mean in terms of the economic system of the country as a whole? What effect could this change have had on the flow of money between Prague and Vienna? These were large sums of money, which always influence political decision-making. Couldn't everything have been completely different from what Antonín Gindely deduced from a cursory reading of a few documents a century and a half ago?

None of the earlier authors asked these questions at all, even though the actual resolution of the Bohemian Diet of 1615 directly implies a number of fundamental changes:

The sovereign's landed property and most of his other income are seized to pay his debts. The financial assets of all foreign creditors, for which the sovereign guarantees

z Čech, jsou znehodnocena. Stavové formují nový systém výběru daní, kontroly peněžních toků i jejich rozpočtového určení. Do vídeňské dvorské komory přestávají z Čech plynout pravidelné peníze v řádu stovek tisíc zlatých rýnských ročně.

To jsou přeci změny, které musely přinést pomyslné zemětřesení na politické scéně!

Ale podařilo se českým stavům vůbec prosadit usnesení zemského sněmu do praxe? Nešlo jen o schválení, ale nerealizovaný návrh daňové reformy? Máme vůbec k dispozici dobové prameny, na jejichž základě by bylo možné na tyto otázky nalézt odpověď?

Tato problematika mne začala zajímat před čtvrt stoletím, když jsem byl osloven, abych autorsky zpracoval dějiny českých zemí v období 1526–1618 v rámci tehdy vznikající monumentální ediční řady „Velké dějiny zemí koruny české“. V té době jsem měl k dispozici originál tištěné verze usnesení českého zemského sněmu z roku 1615, což byl v té době (před postupným zpřístupňováním většiny starých tisků on-line na webových stránkách významných knihoven) pramen velmi obtížně přístupný. V českých i zahraničních knihovnách se totiž právě v případě tohoto tištěného pramene (který měl charakter zemského zákona) dochovalo velmi málo exemplářů. Snad i proto, že vzhledem k obsahu celého toho dokumentu šlo v době pobělohorské o materiál svým způsobem kompromitující ty osoby, které zde jsou jmenovitě uvedeny.

Už jen na základě předběžné analýzy tohoto sněmovního tisku jsem považoval za možné zpochybnit původní závěr Antona Gindelyho a poukázat na to, že rozhodnutí o výběru daní na pětileté období v roce 1615 nemohlo být naivní chybou stavovské opozice, očekávající císařovu vděčnost. Naopak. Jednalo se o dobře cílený útok, který zasadil habsburskému dvoru ránu v místě nejcitlivějším – totiž v přísunu peněz.⁸

Je mi však jasné, že takto podstatná změna interpretačního paradigmatu vyžaduje podstatně hlubší pramennou analýzu, než jen rozbor jednoho zemského zákona. Vedle zpracování jiných historických témat jsem se proto v minulých dvou desetiletích pokoušel hledat nové pramenné zdroje, které by mohly na výše položené otázky nabídnout odpovědi. Dílčí výsledky svých výzkumů jsem průběžně publikoval jak v prostředí domácím,⁹ tak i zahraničním.¹⁰ Dospěl jsem k závěru, že bankrot panovnického úvěru v Čechách, vyhlášený v roce 1615 zemským sněmem, představuje počátek delšího cyklu (jehož součástí byl i vojenský konflikt), završeného až v roce 1623 inflačním znehodnocením měnového systému.¹¹

⁸ Petr VOREL, *Velké dějiny zemí Koruny české*, VII. 1526–1618, Litomyšl – Praha 2005, pp. 510–512.

⁹ Petr VOREL, *Zahájení „české války“ v kontextu vládního bankrotu roku 1615*, Český časopis historický 118, 2020, č. 4, s. 893–963; Petr VOREL, *Ekonomické souvislosti devalvace měny habsburského soustátí roku 1623*, in: Pavel Marek – Anna Nováková (edd.), Karel Bonaventura Buquoy a jeho doba, České Budějovice 2022, pp. 42–53.

¹⁰ Petr VOREL, *Die Fiskal- und Währungsstrategie der böhmischen Stände in den Jahren 1609–1618*, in: Jaroslava Hausenblasová – Jiří Mikulec – Martina Thomsen [Hgg.], Religion und Politik im frühneuzeitlichen Böhmen – Der Majestätsbrief Kaiser Rudolfs II. von 1609, Forschungen zur Geschichte und Kultur des östlichen Mitteleuropas, Band 46, Stuttgart 2014, s. 133–140; Petr VOREL, *Emperor's Insolvency and the Economic causes of Beginning of the „Bohemian War“ in 1618*, Comenius – Journal of Euro-American Civilization 9, 2021, Nr. 2, pp. 217–226.

¹¹ Petr VOREL, *The collapse of the inflationary currency in the Habsburg Monarchy at the end of 1623 as the culmination of the long economic cycle of 1615–1623*, Comenius – Journal of Euro-American Civilization 11, 2024, Nr. 1, pp. 43–54.

income from Bohemia, are devalued. The Estates are shaping a new system of tax collection, cash flow control and budgeting. The regular flow of money from Bohemia to the Vienna court chamber, amounting to hundreds of thousands in Rhenish gulden a year, ceased.

These changes must have been an earthquake on the political scene!

But did the Bohemian Estates ever succeed in putting the resolution of the Bohemian Diet into practice? Was it not just a tax reform proposal that had been approved but not implemented? Do we even have contemporary sources available to answer these questions?

I became interested in this issue a quarter of a century ago when I was approached to write a history of Bohemia from 1526–1618 as part of the then emerging monumental series “The Great History of the Lands of the Czech Crown”. At the time I had the original printed version of the Bohemian Diet’s resolution from 1615, which was a very difficult source to access at that time (before most of the old prints were gradually made available online on the websites of major libraries). Very few copies of this printed source (which has the character of a provincial law) have survived in Czech and foreign libraries. Perhaps this was also because, given the content of the document as a whole, it was material that, to a certain extent, compromised the persons named in it in the post-White Mountain period.

On the basis of a preliminary analysis of this print from the Diet, I thought it possible to question Anton Gindely’s original conclusion and to point out that the decision to levy taxes for a five-year period in 1615 could not have been a naïve mistake of the Estates in opposition, in the expectation of the Emperor’s gratitude. On the contrary: It was a well-targeted attack, which struck a blow to the Habsburg court in the most sensitive place – the flow of money.⁸

It is clear to me, however, that such a substantial change in the interpretive paradigm requires a much deeper source analysis than just an analysis of one law from the Diet. Beside working on other historical topics, I have therefore spent the past two decades trying to find new sources that could provide answers to the above questions. I have continuously published the partial results of my research in both domestic⁹ and international media.¹⁰ I conclude that the bankruptcy of sovereign credit in Bohemia, declared in 1615 by the Bohemian Diet, represents the beginning of a longer cycle (which included military conflict), culminating in 1623 with the inflationary devaluation of the monetary system.¹¹

Problém je však v tom, že dochovaných archívních pramenů je tak velké množství, že jejich zvládnutí přesahuje síly jedince a čas, který mu je vyměřen. Abych tedy mohl uzavřít alespoň úvodní část tohoto výzkumu a upozornit případné další zájemce o tuto problematiku na další souvislosti, zaměřil jsem se nejprve na primární zdroj. Tím je seznam panovníkových věřitelů, kterým bylo zaplacení jejich pohledávek garantováno rozhodnutím zemského sněmu a rozloženo do přesně naplánovaných peněžních splátek.

Tento seznam vyšel ve své době tiskem jako součást usnesení zemského sněmu, což byla forma, kterou byla zveřejňována nově přijatá zákonná opatření. Z hlediska zemského práva bylo právě usnesení zemského sněmu tou nejvyšší zákonnou úrovní, která měla v systému stavovské monarchie větší váhu, než jednostranné rozhodnutí panovníka.

Sám o sobě je tento seznam velmi neobvyklý (konkrétní ukázka je připojena níže na straně 167). Zatím jsem v dějinách evropských účetních a daňových systémů nenašel žádnou analogii. V Čechách byl totiž v roce 1615 tiskem zveřejněn nejen jmenný seznam panovníkových věřitelů, ale dokonce i přehled konkrétních částek, které se jim mají z veřejných zdrojů (tedy z daní) každoročně platit. To by byly informace mimořádné váhy i v dnešní době, natožpak v raném novověku. Za normálních okolností se jednalo o údaje přísně tajné, které nesměly opustit uzavřené prostředí příslušných oddělení centrálních finančních úřadů. Nikdo, ani poměrně vysoce situovaní dvořané či úředníci finanční správy, neměli vědět, kolik peněz a konkrétně komu kdo dluží ani na úrovni soukromých dlužníků, natožpak v případě panovníka. To většinou vyšlo najevo až v době, kdy už bylo pozdě a dluhy nebylo z čeho platit.

S takto detailně naplánovaným rozpočtovým určením daní (až do posledního malého peníze) na pět let dopředu, které bylo dokonce veřejně vydáno tiskem, se v té době nesetkáváme nikde v Evropě. To se mi potvrdilo i v rámci diskusí, které byly na toto téma vedeny na několika mezinárodních konferencích, kde jsem prezentoval dílčí výsledky svého výzkumu. V tomto směru byly pro mne nejpřínosnější připomínky a zpětná vazba z konference Accounting History Review, konané v červnu 2022 na universitě v britském Edge Hill.¹²

Aby se zájemce o tuto problematiku v té záplavě účetních pramenů vůbec mohl orientovat, musel jsem při přípravě této knihy hledat vlastní specifický postup. To je vcelku logické, neboť jsem se nemohl opřít o žádné metodické analogie (jiný pramen podobného obsahu nikdo dosud ve střední Evropě neanalyzoval).

Základem této knihy je proto tištěný seznam věřitelů, jejichž pohledávky mají být dle rozhodnutí českého zemského sněmu z roku 1615 splaceny v průběhu následujících pěti let (1616–1620) z peněz, vybraných na daních v Čechách. Samotný seznam z roku 1615 však obsahuje jen jména a částky. Neříká nic o tom, kdo a proč je vlastně věřitelem panovníka, ani se z něj nedozvíme, zda ty peníze byly skutečně zaplacený a co se s těmi pohledávkami dělo dál, ať už během stavovského povstání či v době pobělohorské.

The problem, however, is that the surviving archival sources are so numerous that mastering them is beyond a single person's strength, given the time allotted to them. To conclude at least the introductory part of this research and to draw the attention of those interested in this issue to other contexts, I have initially focused on the primary source. This is a list of the sovereign's creditors. The payment of their claims was guaranteed by a decision of the Diet and spread over precisely scheduled monetary instalments.

At the time, this list was published in print as part of a resolution of the Bohemian Diet, which was the form by which newly adopted legal measures were published. From the point of view of provincial law, a resolution of the provincial assembly was the highest legal level, which had more weight in the system of the Estates' monarchy than a unilateral decision by the monarch.

This list is itself very unusual (a specific example is given below p. 167). So far I have not found any analogy in the history of European accounting and tax systems. In Bohemia, in 1615, not only was a list of the names of the sovereign's creditors published in print, but there was even a list of the specific amounts to be paid to them annually from public funds (i.e. taxes). That would be information of extraordinary gravity even today, let alone in the early modern period. Under normal circumstances, this was highly classified information that was not allowed to leave the closed environments of the relevant departments of the central financial authorities. No one, not even relatively highly placed courtiers or officials of the tax administration, was supposed to know how much money was owed and specifically to whom, even at the level of private debtors, let alone in the case of the sovereign. This usually came to light only when it was too late and there was no money to pay the debts.

Such detailed budgeting of taxes (down to the last coin) for five years ahead, which was then publicly released in print, was not encountered anywhere else in Europe at the time. This was confirmed in the discussions that were held on this topic at several international conferences where I presented the partial results of my research. In this regard, the most beneficial for me were the comments and feedback from the Accounting History Review conference held in June 2022 at Edge Hill University in the UK.¹²

In order for anyone interested in the topic to be able to navigate through the flood of accounting sources, I had to find my own specific approach when preparing this book. This is quite logical, as I could not fall back on any methodological analogies (no one has analysed any other source of similar content in Central Europe).

The basis of this book is therefore a printed list of creditors whose debts were to be repaid in the course of the following five years (1616–1620) from the money collected in taxes in Bohemia, according to the decision of the Bohemian Diet of 1615. However, the 1615 list itself contains only names and amounts. It does not say anything about who and why the monarch's creditor was actually a creditor, nor does it tell us whether the money was actually paid and what happened to the claims, either during the Estates' Revolt or in the post-White Mountain period.

¹² Petr VOREL, *Accounting documentation of the bankruptcy of Emperor Matthias of Habsburg in 1615: archival sources and research possibilities*, Accounting History Review, Published online: 07 Oct 2024 (DOI – 10.1080/21552851.2024.2408246), <https://doi.org/10.1080/21552851.2024.2408246>.

Tyto informace jsem se pokusil na základě nového pramenného výzkumu shrnout ve dvou poměrně obsáhlých tematických blocích.

První z nich, nazvaný „**Výchozí situace a vznik tištěného seznamu věřitelů**“, je věnován vzniku a přípravě onoho tištěného seznamu. Tedy co se dělo v české politice a v komunikaci mezi Vídní a Prahou v období od identifikace úvěrové krize počátkem roku 1614 do vydání tištěného seznamu věřitelů na podzim 1615. Systematickým prohledáváním několika významných archívních fondů, uložených v Národním archivu v Praze a v Národním archivu ve Vídni, se mi podařilo poměrně přesně rekonstruovat postup a jednotlivé časové fáze, při kterých vznikaly podklady pro závěrečné rozhodnutí stavovské komise, komu budou jeho pohledávky zaplacený a komu nikoli. Jedná se většinou o torzálně dochovanou spisovou dokumentaci, která se dochovala více méně náhodně; někdy i v archívních fondech, kde by ji běžný badatel nehledal. Jistě bude možné v budoucnu konkrétní detaily upřesnit, ale domnívám se, že základní kontury celého toho složitého procesu se mi podařilo identifikovat.

Do tohoto tematického bloku jsem zařadil i analýzu panovníkových věřitelů z roku 1615. Ta přináší podle mého názoru velmi zajímavá a poměrně průkazná nová data, týkající se také starších historických událostí. Mám na mysli především tažení vojska arciknížete Matyáše na Prahu roku 1608 a vpád vojska Pasovských do Čech v roce 1611, ale také investiční strategie české šlechty v době před vyhlášením bankrotu panovníkého úvěru roku 1615.

Druhý z chronologických bloků, nazvaný „**Realizace stavovského daňového systému po roce 1615**“, je věnován následné fázi. Tedy co se dělo s těmi pohledávkami od vydání tištěného seznamu věřitelů dál do stavovského povstání, během něj a pak v době pobělohorské. Zpočátku jsem měl obavy, že pro tuto fázi žádná významná dokumentace k dispozici nebude, neb podstatná část jakékoli úřední agendy, vedené v době povstání (tím spíš agendy finanční), byla už na přelomu let 1620 a 1621 systematicky zničena. Je to logické. Každý jednotlivý papír, dokládající třeba jen zaplacení daní v době povstání, mohl být v rukách konfiskační komise usvědčujícím dokumentem, na základě kterého mohl být zabaven veškerý majetek. Systematické hledání v různých archívních fondech však nakonec přineslo své pomyslné ovoce.

Velkým překvapením pro mne byl především nález několika svazků účetních knih, ve kterých úředníci české komory vedli evidenci dluhových pohledávek v pobělohorském období. Tyto prameny dosud nikdo z moderních historiků neznal a snad ani neměl v ruce. A pokud si tyto objemné svědky tehdejší doby přeci jen alespoň potěžkal (každá z těch knih váží okolo patnácti kilogramů) nebo do nich dokonce nahlédl (ale to bych se divil, byly dobře zarovnané v obtížně přístupných koutech archívního depoziáře a evidenčně vedeny mimo běžně přístupné inventáře archívních fondů), tak těžko mohl bez předchozí přípravy poznat, jaký pramenný poklad drží v ruce. Díky těmto cenným pramenným zdrojům se mi podle mého názoru podařilo v základní úrovni objasnit, jak po roce 1615 projekt stavovské daňové reformy fungoval, a proč byl tento systém pro vídeňský dvůr z hlediska ekonomického i politického tak nebezpečný.

Based on new source research, I have tried to summarise this information in two rather comprehensive thematic blocks.

The first of them, entitled “**The Initial Situation and Creating the Printed List of Creditors**” is devoted to forming and preparing the printed list. That is to say, what was happening in Bohemian politics and communication between Vienna and Prague in the period from identifying the credit crisis, in early 1614, to the publication of the printed list of creditors in autumn 1615. By systematically searching through several relevant archival collections, stored in the National Archives in Prague and the National Archives in Vienna, I have managed to give a relatively accurate reconstruction of the procedure and individual time phases for creating the documents used by the Estates Commission to make the final decision on who would be paid their claims and who would not. These are mostly fragmentarily preserved files, which have survived more or less at random; sometimes even in archival collections where most researchers would not look for them. It will certainly be possible to elaborate specific details in the future, but I believe that I have managed to identify the basic contours of this complex process.

In this block I have included an analysis of the monarch's creditors from 1615. In my opinion, it brings very interesting and quite conclusive new data that also concerns older historical events. I am referring primarily to the march of Archduke Matthias' army against Prague in 1608 and the invasion of Bohemia by the Passau army in 1611, but also to the investment strategy of the Czech nobility in the period before the bankruptcy of the sovereign's credit in 1615.

The second of the chronological blocks, entitled “**Implementing the Estates Tax System after 1615**” is devoted to the subsequent phase. That is, what happened with the claims from the time of publishing the printed list of creditors until the Estates' Revolt, during it, and then in the period following. Initially I was concerned that no significant documentation on this phase would be available, as a substantial part of any official records kept during the revolt (especially financial records) had already been systematically destroyed by the turn of 1620 and 1621. It makes sense. Every single piece of paper proving, for example, that a person simply paid taxes during the revolt, could, in the hands of the confiscation commission, be a condemning document used as a basis for confiscating all property. However, a systematic search in various archival collections finally bore fruit.

A great surprise for me was the discovery of several volumes of account books in which the officials of the Bohemian Chamber had kept records of debts in the post-White Mountain period. No modern historian has known of or perhaps even held these sources in their hands. And if they had at least weighed these voluminous witnesses of the time (each book weighs about fifteen kilograms) or even peeped into them (although I would be surprised, they were neatly shelved in the hard-to-reach corners of the archival depository and kept using a system that was not in the usually accessible inventories of archival collections), they could hardly have known, without prior preparation, what a source treasure they held in their hand. Thanks to these valuable sources, I believe I have succeeded in elucidating, at a basic level, just how the Estates Tax Reform

Dalším překvapením, které si zaslouží v budoucnu větší pozornost, je problematika „spících účtů“. Tedy těch finančních aktiv, o jejichž uhrazení se nikdo později neucházel. Ta byla v účetní dokumentaci dvorské komory stále vedena jako platební závazek a k původní částce byly v určitých intervalech připisovány kapitalizované úroky, takže dlužná částka postupně narůstala. To už se Vám v dnešních bankách stát nemůže, protože úroky jsou i u dlouhodobých vkladů tak nízké, že pokud se na nějaké konto „zapomene“, tak systém různých poplatků zajistí, že se ty peníze po čase rozplynou, i kdyby to mělo trvat staletí. V raném novověku to fungovalo jinak. Některé z pohledávek, jejichž zaplacení schválil český zemský sněm v roce 1615, stále zůstávaly „aktivní“ (s průběžně připisovanými úroky) ještě hluboko v 18. století.

Symbolickým „rekordmanem“ je v tomto kontextu český důstojník a žoldněř s literárními ambicemi, rytíř Pavel Korka z Korkyně (1522–1598). Jemu za jeho věrné služby daroval císař Rudolf II. v roce 1587 částku 1 000 kop grošů míšeňských. Tedy přesně řečeno: Pavel Korka dostal tehdy od císaře listinu, ve které mu bylo zaplacení těchto peněz někdy v budoucnu slíbeno. Později však zemřel a peníze nikdy vyplaceny nebyly. Z blíže nejasných důvodů tuto pohledávku (o kterou se už v roce 1615 nikdo neucházel) zařadila dvorská komora ve Vídni do seznamu dluhů, které se mají z českých daní zaplatit. Česká stavovská komise sice tento návrh v roce 1615 neakceptovala (do tištěného seznamu Korkovy peníze zařazeny nebyly), ale když už takto ve Vídni rozhodli, tak po roce 1623 byla tato pohledávka znovu aktivována. Císařův věřitel Pavel Korka se z logických důvodů nemohl žádnou formou podílet na stavovském povstání, takže jeho pohledávka nespádala mezi konfiskáty a zůstávala aktivní i v pobělohorském období. A úroky začaly pěkně narůstat. Kolik myslíte, že bylo peněz na tom Korkově účtu v roce 1789, kdy bylo jeho konto stále ještě aktivní (viz níže v edici Nr. 233)?

Na uvedeném příkladu je patrné, jak důležitá byla identifikace každého z věřitelů, který se objevil jak v původním návrhu na úhradu dluhů, vytvořeném ve Vídni, tak ve výsledné tištěné verzi, která byla součástí usnesení zemského sněmu v Praze roku 1615. Některé z pohledávek sahaly hluboko do minulosti, některé se „na seznam“ dostaly až těžko vysvětlitelným způsobem při přípravě celého dokumentu. Proto jsou podstatné také okolnosti vzniku každé z těch pohledávek, které bylo možné na základě dochovaných pramenů identifikovat také.

I když se jednalo o poměrně náročnou práci (těch dílčích položek je více než pět set), myslím, že se vyplatila. Nejedná se totiž o nějaký náhodně vzniklý soubor panovníkových dluhů, ale o uzavřený celek, který vznikl v přesné době a ke zcela konkrétnímu účelu. Krom toho každá z těch pohledávek byla stavovskou komisí důkladně zkoumána a buď schválena, nebo zamítnuta, a to bez ohledu na její výši.

Výsledkem je velmi detailní obraz fungování úvěrového systému v Čechách na počátku 17. století nejen ve vztahu k panovnícké komoře (i když ten je zásadní), ale i v soukromé sféře. Vládní dluhopisy, jejichž validitu před rokem 1614 nikdo neměl důvod zpochybňovat (dokud generovaly pravidelně vyplácené úroky), se daly použít k placení větších částek nejen vůči panovníckým finančním institucím, ale byly k tomuto účelu běžně užívány i v soukromém sektoru. Řada vlastníků vládních dluhopisů, uvedených na seznamu z roku 1615, nebyla primárními věřiteli, ale svou pohledávku získala

project worked after 1615 and why this system was so dangerous for the Viennese court, both economically and politically.

Another surprise that deserves more attention in the future is the issue of “dormant accounts”. That is, those financial assets that were not claimed. It was still recorded as a payment obligation in the Court Chamber’s accounting documentation and capitalized interest was added to the original amount at certain intervals, so the amount owed gradually increased. This can’t happen in today’s banks because the interest rates are so low, even on long-term deposits, that if an account is “forgotten”, the various fees will ensure that the money will dissipate over time, even if it takes centuries. In the early modern period it worked differently. Some of the debts, the payment of which was approved by the Bohemian Diet in 1615, still remained “active” (with continuously accrued interest) well into the 18th century.

The “record holder” in this context is the Czech officer and mercenary with literary ambitions, the knight Pavel Korka of Korkyně (1522–1598). For his faithful services, the Emperor Rudolf II gave him the sum of 1,000 three-score Meissen groschen in 1587. To put it precisely: Pavel Korka received a document from the Emperor which promised he would be paid this money sometime in the future. However, he died later and the money was never paid. For reasons that are not fully clear, the court chamber in Vienna included this claim (which was not claimed in 1615) in the list of debts to be paid from Czech taxes. Although the Czech Estates Commission did not accept this proposal in 1615 (Korka’s money was not included in the printed list), however, once this decision was made in Vienna, the claim was reactivated after 1623. For logical reasons, the Emperor’s creditor, Pavel Korka, could not have taken part in the Estates Revolt in any form, so his claim did not fall under confiscations and remained active in the post-White Mountain period. And the interest rates started to rise nicely. How much money do you think was in Korka’s account in 1789, when it was still active (see below in edition no. 233)?

The above example shows how important it was to identify each creditor who appeared both in the original proposal for the payment of debts made in Vienna and in the final printed version that was part of the resolution of the Bohemian Diet in Prague in 1615. Some of the claims went way back into the past, some of them “made it onto the list” in a way that is difficult to explain when preparing the whole document. Therefore, the circumstances of the origin of each of those claims, which could be identified using the extant sources, are also of significance.

Although it was quite a demanding job (there are more than five hundred sub-items), I think it was worth it. It is not a collection of the sovereign’s debts that was created at random, rather a closed whole, created at a precise time and for a very specific purpose. In addition, each of these claims was thoroughly examined by the state board and either approved or refuted, regardless of the amount.

The result is a very detailed picture of the workings of the credit system in Bohemia at the beginning of the 17th century, not only in relation to the sovereign chamber (although it is the essence), but also in the private sphere. Government bonds, whose validity no one had reason to question before 1614 (as long as they generated regular

převodem od předchozího vlastníka (nebo i několika následných vlastníků) na soudobém českém úvěrovém trhu. Údaje ke každé dílčí pohledávce jsou uvedeny v přípojené analytické edici, obsahující celkem 543 položek.

U ediční části jsem ponechal jen českou verzi. Nemělo smysl překládat všechny dílčí údaje, týkající se jednotlivých věřitelů. Pokud by někdo ze zahraničních badatelů potřeboval zajít až takto hluboko do editované materie, může použít jednoduchý počítačový překladač (je jich volně k použití několik druhů), který už jednoduchá sdělení z češtiny do angličtiny tlumočí bez věcných chyb.

Analytickou část této knihy jsem však připravil jako dvojjazyčnou, tedy paralelně česky a anglicky. Jedná se sice o téma, které je zajímavé především pro české historiky, zabývající se obdobím raného novověku. Nicméně myslím, že zde presentovaný pramenný materiál i zjištěné závěry výrazně přesahují český kontext.

V této publikaci jsem sice musel koncentrovat svou pozornost na samotnou přípravu edice a analýzu zmíněného pramene, abych tuto fázi výzkumu v reálném čase vůbec mohl uzavřít. Nepopírám však, že během výzkumu jsem narazil na mnohem závažnější pramenné zdroje, které pojednávají „českou causu roku 1615“ ukazují v mnohem širším kontextu evropských finančních, úvěrových a na ně napojených mocenských a politických sítí. Aniž bych na tomto místě mohl zabíhat do širších souvislostí, pokusil jsem se právě tento kontext stručně shrnout v samostatné úvodní kapitole, nazvané „Historický kontext aneb Proč je téma této knihy důležité pro interpretaci politických a hospodářských dějin Evropy v době obecné krize vedoucí ke třicetileté válce“.

Než se tedy vydáme po stopách vzniku a průběhu bankrotu panovnického úvěru v Čechách roku 1615, dovolu mi nejprve stručně shrnout širší souvislosti celého systému, jak se mi v této fázi základního výzkumu zatím jeví.

Na Valech nad Labem 1. prosince 2024
Petr Vorel

interest payments), could be used to pay larger sums, not only to the sovereign's financial institutions, but they were also commonly used for this purpose in the private sector. Many owners of the government bonds listed in 1615 were not the primary creditors, but acquired their claim by transfer from a previous owner (or even several subsequent owners) via the Bohemian credit market of the time. The details of each sub-claim are set out in the attached analytical release, containing 543 items in all.

The edited part is only in Czech. There was no point in translating all the sub-data relating to individual creditors. If a foreign researcher needs to go this deep into the edited material, they can use a simple computer translator (there are several kinds available), which translates simple passages from Czech into English without any major mistakes.

However, I have prepared the analytical part of this book as bilingual, i.e. in parallel Czech and English. This is a topic that is especially interesting for Czech historians dealing with the early modern period. However, I think that the source material presented here and the findings go far beyond the Czech context.

In this publication, I had to focus my attention on actually preparing the edition and analysing the aforementioned source in order to conclude this phase of research in real time. I do not deny, however, that during my research I came across many more significant sources that show the “Czech Cause of 1615” in a much broader context, one of European financial and credit networks and the associated power and political ties to them. Without going into the broader context at this point, I have tried to summarise this context in a separate introductory chapter entitled “Historical Context or Why the Subject of this Book is Important for an Interpretation of the Political and Economic History of Europe at the Time of the General Crisis Leading to the Thirty Years’ War”.

Before we trace the origins and course of the bankruptcy of the sovereign's credit in Bohemia in 1615, let me first briefly summarise the broader context of the system as it appears to me at this stage of my basic research.

Historický kontext aneb Proč je téma této knihy důležité pro interpretaci politických a hospodářských dějin Evropy v době obecné krize vedoucí ke třicetileté válce

Velké zadlužení státu představuje problém ve všech dobách, zvláště když dlužník nemá možnost nebo nejeví ochotu svoje závazky plnit. V obsáhlé studii upozornil už před sto lety právní historik W. Fischer¹ na pozoruhodný komplexní pohled na problematiku mezinárodních finančních závazků, který formuloval počátkem dvacátých let 17. století nizozemský právník Hugo Grotius.² Na základě vlastní zkušenosti i s použitím příkladů ze starších dějin dospěl k závěru, že příčinou mnoha mezinárodních válečných konfliktů jsou neuhrazené finanční závazky, ať už se jedná o záminku skutečnou nebo jen zástupnou.

Grotius psal své dílo v době, kdy už byla v Evropě válečná mašinerie v plném pohybu, i když nikdo netušil, že válka bude trvat tak dlouho. Ve svém komentáři tedy reagoval na aktuální politickou situaci. Vcelku racionálně předpokládal, že konfesijní záminky, kvůli kterým řada tehdejších vládců pozvedávala zbraně, mohou mít zcela prozaické ekonomické pozadí, kvůli kterému zase někteří své zbraně nepozvedli, byť by to z důvodů konfesijních bylo logické.

O pár let dříve tomu bylo jinak. Na přelomu první a druhé dekády 17. století stála střední Evropa teprve na křižovatce svých dějin. Ta válka v roce 1618 vůbec nemusela začít. Hlavní rivalové na říšské politické scéně se sice koncem první dekády 17. století začali seskupovat do mocenských bloků (Protestantská unie a Katolická liga), ale na skutečných „horkých“ evropských bojištích nastaly pozitivní změny. Podařilo se utišit dlouhodobé válečné konflikty, které Evropu vyčerpávaly po několik desetiletí. Mám na mysli bojiště v Nizozemí, kde se španělští Habsburkové marně snažili vojenskou silou potlačit odpor nizozemských stavů, a také bojiště na Balkáně, kde se rakouští Habsburkové marně snažili potlačit územní rozpínavost Osmanské říše. Oba tyto konflikty stály po desítky let ohromné množství peněz a odčerpávaly lidské, technické i ekonomické zdroje všech válčících stran. Mírové smlouvy, uzavírané Habsburky v roce 1606 (s Osmanskou říší) a 1609 (s Nizozemím), měly sice jen dočasný charakter, ale přinesly do střední Evropy naději, že se stále rostoucí požadavky státu na válečné výdaje už nebudou zvyšovat.

Problém byl však v tom, že v průběhu předchozích válečných let se vytvořil poměrně složitý systém financování vojenských výdajů prostřednictvím úvěru vázaného na výběr daní a půjček, které byly těmito daněmi zaručeny. Podobně to fungovalo jak v tehdejší Římsko-německé říši jako celku, tak v Habsburské monarchii, jejíž území do této říše zčásti také patřilo. Ano, počátkem druhé dekády 17. století byl najednou v Evropě přebytek volné nájemní vojenské síly a podnikatelé v této oblasti (soukromí generálové kteří služby své a svých vojáků nabízeli tomu, kdo lépe platil) postupně ztráceli tučné

¹ William FISCHER, *International law and international financial obligations arising from contract*, in: *Bibliotheca Visseriana Dissertaciones*, Tom. II, Nr. IV, Lugduni Batavorum – Brill 1924, pp. 1–88, here p. 7.

² Hugo GROTIUS, *De iure belli ac pacis*, Amsterdam 1625.

Historical Context or Why the Subject of this Book is Important for an Interpretation of the Political and Economic History of Europe at the Time of the General Crisis Leading to the Thirty Years' War

Large public debts have always been a problem, especially when the debtor is unable or unwilling to meet their obligations. In a voluminous study made a century ago, the legal historian, W. Fischer,¹ highlighted the remarkably comprehensive view of international financial obligations formulated by the Dutch lawyer Hugo Grotius in the early 1620s.² Based on his own experience and using examples from earlier history, he came to the conclusion that many international wars are caused by unpaid financial obligations, whether they are real or a pretext.

Grotius wrote his work as war was already raging in Europe, though no one foresaw its duration. In his commentary, he thus responded to the current political situation. He assumed, quite rationally, that the denominational pretexts, for which many rulers of the time took up arms, might have a more prosaic economic background, which, in turn, caused some not to take up arms, even if, for denominational reasons, it would seem logical.

A few years earlier it was different. At the turn of the first and second decade of the 17th century, Central Europe had just come to the crossroads of its history. The war in 1618 did not have to start at all. Although the main rivals on the imperial political scene began to group themselves into power blocs (the Protestant Union and the Catholic League) at the end of the first decade of the 17th century, the truly “hot” European battlefields had seen positive changes. A temporary lull had settled over the long-running wars that had drained Europe for decades. I refer to the battlefields in the Netherlands, where the Spanish Habsburgs tried in vain to suppress the Dutch Estates’ resistance through military force, and also to the battlefields in the Balkans, where the Austrian Habsburgs tried in vain to suppress the Ottoman Empire’s territorial expansion. Both of these conflicts cost huge amounts of money and drained the human, technical and economic resources of all warring parties for decades. The peace treaties concluded by the Habsburgs in 1606 (with the Ottoman Empire) and 1609 (with the Netherlands) were only temporary, but they brought hope to Central Europe that the ever-rising demands of the state for war expenditures would no longer increase.

The problem, however, was that during the preceding war years a rather complex system of financing military expenditures had developed that used credit tied to the collection of taxes and loans guaranteed by those taxes. This was similar in the Roman-German Empire as a whole, as well as in the Habsburg Monarchy, whose territory partly belonged to this empire. At the beginning of the second decade of the 17th century there was suddenly a surplus of mercenary military force in Europe, and the entrepreneurs in this field (private generals who offered their services and those of their soldiers to whoever paid more) were gradually losing their rich sources of income. Indeed, there was then a stratum of influential men, connected to the older system of cyclical funding for mercenary armies through taxes and loans, who were losing their position of power, for

zdroje svých příjmů. Skutečně tehdy existovala vrstva vlivných mužů, napojených na starší systém cyklického financování nájemných žoldnéřských vojsk z daní a půjček, která na čas ztrácela své postavení. Ale mohl být vliv těchto osob skutečně tak velký, aby dokázali podněcovat vznik nových válečných konfliktů jen proto, aby se jim původní úroveň pravidelných zisků vrátila zpět?

V rámci moderní historiografie předložil komplexní pohled na financování Habsburské monarchie a provázání finančních toků s vojensko-úvěrovým podnikáním na počátku 17. století především Thomas Winkelbauer.³ Winkelbauerovy výzkumy tohoto tématu v současné době nejvýrazněji rozvíjejí rakouští historici Steffen Leins a Peter Rauscher. Steffen Leins přinesl nové významné poznatky týkající se především počátku 20. let 17. století a činnosti mincovního konsorcia, jehož aktivity představují zásadní předěl ve finančních a monetárních dějinách střední Evropy.⁴ V případě Petera Rauschera je hlavní pozornost zaměřena na období o něco dřívější, a to přibližně do počátku druhé dekády 17. století. Tento autor nedávno formuloval závěr, podle kterého se právě výrazné omezení finanční podpory, kterou říšští stavové od 16. století přispívali císařům na obranu střední Evropy před Osmanskou říší, stalo hlavní příčinou finanční krize habsburské monarchie 1612–1615.⁵ Od sedmdesátých let 16. století se výběr říšské daně na obranu proti Osmanské říši stal přímou součástí habsburského úvěrového systému, který s těmito příjmy počítal.⁶ Na základě svých starších analýz P. Rauscher dospěl k závěru, že habsburský úvěrový systém zkolaboval právě v důsledku uzavření mírových smluv s Osmanskou říší roku 1606. Po ukončení přímého vojenského ohrožení říšského území z Balkánu už konfesijně rozdělení říšští stavové dále odmítli tuto aktivitu financovat, čímž úvěrový mechanismus panovnické komory přišel o významný zdroj příjmů a následně zkolaboval.⁷

³ Thomas WINKELBAUER, *Nervus Belli Bohemici (Die finanziellen Hintergründe des Scheiterns des Ständeaufstands der Jahre 1618 bis 1620)*, Folia Historica Bohemica 18, 1997, s. 173–223; Thomas WINKELBAUER, *Territoriale, soziale und nationale Aspekte der Staatsfinanzen der Habsburgermonarchie (vom 16. Jahrhundert bis 1918)*, in: Jiří Mikulec – Miloslav Polívka (eds.), *Per saecula ad tempora nostra – Sborník prací k šedesátým narozeninám prof. Jaroslava Pánka*, Praha 2007, s. 181–194; Peter RAUSCHER – Andrea SERLES – Thomas WINKELBAUER (edd.), *Das „Blut des Staatskörpers“ – Forschungen zur Finanzgeschichte der Frühen Neuzeit*, Historische Zeitschrift – Beihefte, Band 56, München 2012.

⁴ Steffen LEINS, *Das Prager Münzkonsortium 1622/23 (Ein Kapitalgeschäft im Dreißigjährigen Krieg am Rand der Katastrophe)*, Aschendorff 2016 (2nd Edition).

⁵ Peter RAUSCHER, *The Holy Roman Empire and the Habsburg Fiscal-Military System c. 1606–1806*, in: William D. Godsey – Petr Mařa (eds.), *The Habsburg Monarchy as a fiscal-military State – Contours and Perspectives 1648–1817*, Proceedings of the British Academy 247, Oxford 2022, s. 211–229, zde s. 218.

⁶ Winfried SCHULZE, *Reich und Türkengefahr im späten 16. Jahrhundert: Studien zu den politischen und gesellschaftlichen Auswirkungen einer äußeren Bedrohung*, München 1978, kap. V „Das Reichsfinanzen im späten 16. Jahrhundert“, s. 302–363; Jaroslav PÁNEK, *Podíl předbělohorského českého státu na obraně střední Evropy proti osmanské expanzi*, Československý časopis historický 36, 1988, s. 856–872; 37, 1989, s. 71–84.

⁷ Peter RAUSCHER, *Cameral, Contributionale, Creditors and Crisis: The Finances of the Habsburg Empire from the Battle of Mohács to the Thirty Year's War*, in: Pál Fodor (ed.), *The Battle for Central Europe (The Siege of Szigetvár and the Death of Süleyman the Magnificent and Nicholas Zrínyi (1566))*, Leiden – Boston 2019, pp. 193–211, here p. 211: „...After 90 years of struggle with the Ottoman

a time. But could these individuals' influence really be so great that they could instigate new military conflicts just to regain their original level of regular profits?

Within modern historiography, Thomas Winkelbauer, in particular, has presented a comprehensive view of the financing of the Habsburg monarchy and the interconnection of financial flows with the military-credit business at the start of the 17th century.³ Currently, the foremost developers of Winkelbauer's research on this topic are the Austrian historians Steffen Leins and Peter Rauscher. Steffen Leins brought new and important insights into the early 1620s and the activities of the Coin Consortium, whose activities represent a major turning point in Central Europe's financial and monetary history.⁴ In the case of Peter Rauscher, his main focus is on a slightly earlier period, roughly the beginning of the second decade of the 17th century. This author has recently formulated the conclusion that the significant reduction in the financial support that the imperial estates contributed to the emperors from the 16th century onward, used to defend Central Europe against the Ottoman Empire, was the main cause of the Habsburg monarchy's financial crisis from 1612–1615.⁵ Since the 1570s, the collection of the imperial tax to defend against the Ottoman Empire became a direct part of the Habsburg credit system, which counted on this revenue.⁶ Based on his earlier analyses, Rauscher concluded that the Habsburg credit system collapsed as a result of the peace treaties with the Ottoman Empire in 1606. Once the direct military threat to the imperial territory from the Balkans ended, the denominationally divided imperial estates refused to finance this activity any longer, which deprived the imperial chamber's credit mechanism of a significant source of income and it subsequently collapsed.⁷

Takové vysvětlení má svoji logiku, ale myslím, že diskuse na toto téma ještě zdaleka uzavřená není. Rád bych do této diskuse přispěl právě touto knihou.

Mezi léty 1606 a 1615 proběhlo v rámci Habsburské monarchie (která se dokonce v letech 1608–1611 rozpadla na dvě části) tolik změn ve finančním, úvěrovém i daňovém systému, že výpadek pravidelných finančních příspěvků z říšských zdrojů v účetní dokumentaci vídeňské dvorské komory jen stěží obstojí jako hlavní příčina finanční krize roku 1615. Ostatně ona ta finanční pomoc ze strany říšských stavů dokonce pokračovala. Říšský sněm z roku 1613, jakkoli se stal Matyášovým fiaskem z hlediska konfesijně-politického, schválil finanční pomoc ve výši nikoli zanedbatelné. Akorát že tyto říšské daně (pokud už se nějaké sešly) už byly směřovány úplně jinam, než do vídeňské dvorské pokladny.

Ta nejhlubší finanční krize panovnického úvěru v habsburské monarchii podle mého názoru nenastala v letech 1612–1615 v důsledku předchozího omezení přílivu peněz z říšských daní,⁸ ale až o dva roky později (1616–1617). Až poté, co český zemský sněm na podzim 1615 schválil fiskální opatření, která jsem už dříve označil jako vládní bankrot, tedy zhroutení panovnického úvěru v Čechách.⁹

Dalekosáhlé důsledky změn, které ve finančním systému Království českého tehdy probíhaly, pochopitelně souvisely s centrální funkcí Prahy. Ta na přelomu 16. a 17. století představovala jak hlavní finanční a mocenské centrum celé monarchie, tak i klíčové místo, kde se protínaly diplomatické, konfesijní a další zájmy většiny tehdejších evropských mocností.¹⁰

Až když do hlavní účetní komory ve Vídni přestaly od roku 1616 přicházet peníze z Království českého (nejen daně, ale i další panovnické příjmy s výjimkou tzv. posudného), přestaly být akceptovány přímé platební příkazy z Vídne do Prahy (aby se dlužné částky zaplatily z „českých příjmů“) a další panovnické půjčky nebylo možné nadále zaručit budoucími příjmy z českých daní, složitý systém panovnického rozpočtu se rychle zhroutil.

Samozřejmě netvrdím, že císař Matyáš dlužil peníze jenom v Čechách. Byl zadlužený kde se dalo. Ale spouštěcím mechanismem té skuteční krize se stala roku 1615 až fiskální reforma v Čechách. Při té stavovská opozice přistoupila k řešení dluhové problematiky vskutku novátorsky a zcela jinak, než v jiných zemích tehdejšího habsburského soustátí nebo v centrálních říšských účetních komorách v Augšpurku a v Lipsku, které jsou pro téma této knihy také zásadně důležité. Centrální finanční komora ve Vídni se ocitla až na přelomu let 1615 a 1616 v platební neschopnosti. Pokladna zela prázdnotou,

Empire, the financial system of the Habsburgs which was founded on the conflict with the Sublime Porte collapsed as a result of peace.“

⁸ Peter RAUSCHER, *Zwischen Krieg und Frieden: Kaiserliche Finanzkrise und Friedenspolitik im Vorfeld des Dreißigjährigen Kriegs (1612–1615)*, in: Guido Braun – Arno Strohmeier (eds.), *Frieden und Friedenssicherung in der Frühen Neuzeit: Das Heilige Römische Reich und Europa* (Festschrift für Maximilian Lanzinner), Münster – Aschendorff 2013, pp. 349–386.

⁹ Petr VOREL, *Zahájení „české války“ v kontextu vládního bankrotu roku 1615*, *Český časopis historický* 118, 2020, č. 4, s. 893–963.

¹⁰ Bohdan CHUDoba, *Španěle na Bílé hoře*, Praha 1945, s. 204; Josef POLIŠENSKÝ, *Tragic triangle – the Netherlands, Spain and Bohemia 1617–1621*, Praha 1991.

Such an explanation has its logic but this topic remains open for further debate. I would like to contribute to this discussion with this book.

Between 1606 and 1615, there were so many changes in the Habsburg monarchy's financial, credit and tax systems (even splitting in two between 1608 and 1611) that the loss of regular financial contributions from imperial sources in the accounts of the Vienna court chamber doesn't hold much water as the main cause of the financial crisis of 1615. In fact, the financial help from the imperial estates even continued. The Imperial Diet of 1613, no matter how much of a denominational-political fiasco it became for Matthias, approved financial aid for a not insignificant amount. The real issue was that these imperial taxes (if any) were already directed to something other than the Viennese court treasury.

In my opinion, the deepest financial crisis of sovereign credit in the Habsburg monarchy did not occur in 1612–1615, as a result of the previous restriction on the inflow of money from imperial taxes,⁸ but two years later (1616–1617). After the Bohemian Provincial Diet approved the fiscal measures in the autumn of 1615, which I have described as government bankruptcy, i.e. the collapse of sovereign credit in Bohemia.⁹

The far-reaching consequences of the changes that were taking place in the Kingdom of Bohemia's financial system at the time were, understandably, related to the central function of Prague. At the start of the 17th century, it was both the main financial and power centre of the entire monarchy and a key place where the diplomatic, denominational and other interests of most European powers of the time intersected.¹⁰

In 1616, when money from the Kingdom of Bohemia (not only taxes but other monarchical revenues, except for the “beer-tax”) stopped coming into the main accounting chamber in Vienna, when direct payment orders from Vienna to Prague (to pay debts using “Bohemian revenues”) were no longer accepted, and when further monarchical loans could no longer be guaranteed by future revenues from Bohemian taxes, then the complex system of the monarchical budget quickly collapsed.

Naturally, I am not claiming that it was just in Bohemia that Emperor Matthias owed money. He was in debt wherever he went. But the trigger for the real crisis was in 1615, with the fiscal reform in Bohemia. In this, the Estates Opposition took a truly innovative and quite different approach to dealing with the debt issue than that taken in other countries of the Habsburg Empire or that taken in the central imperial accounting chambers in Augsburg and Leipzig, which are also fundamentally important for the subject of this book. The Central Chamber of Finance in Vienna found itself insolvent at the turn of 1615 and 1616. The treasury was empty, there was not even any cash to pay the servants, the butchers for meat for the imperial kitchen or the grain buyers for fodder for the horses in the imperial stables.

nebyla k dispozici peněžní hotovost ani na zaplacení služebnictvu, řezníkům za maso pro císařskou kuchyni či nákupčím obilí za krmivo pro koně v císařských stájích.

I v renomovaných odborných publikacích se objevuje tvrzení, že problémy císařského rozpočtu v době těsně před třicetiletou válkou způsobovaly starší finanční závazky, vzniklé ještě za vlády Rudolfa II. Například Peter H. Wilson nedávno znovu uvedl do obecného povědomí starší informaci,¹¹ podle které se Melchior Khlesl snažil v letech 1615–1616 vyjednat se stavy všech zemí habsburského soustátí zaplacení celkem 21 milionů zlatých rýnských z celkového dluhu 30 milionů, který zůstal po Rudolfu II.

Pochopitelně, na Rudolfa II., o jehož choromyslnosti a touze po penězích, projevujících se zvláště v posledních letech jeho vlády, se všeobecně vědělo, se dalo v roce 1615 svést cokoli. Víme, že Melchior Khlesl skutečně operoval s částkou 30 milionů zlatých rýnských, kterou je potřeba shromáždit, aby se mohly zaplatit starší dluhy. Tento údaj už se objevuje ve starší literatuře, věnované osobnosti tohoto významného politika¹², jehož schopnosti nalézat kompromisní řešení si cenili i čeští opoziční stavové. Stejně tak ale v Praze dobře věděli o Khleslově náklonnosti k penězům v hotovosti, a dokázali toho využívat.

Odkud ale sám Melchior Khlesl tu informaci o souhrnné výši císařova zadlužení mohl vzít? Vždyť ty dluhy byly evidovány v každé zemi habsburského soustátí zvlášť; vedle toho byl císař zadlužen i v různých finančních centrech jinde po Evropě a řada jeho finančních závazků měla jen listinnou podobu a v žádném účetnictví tyto pohledávky vedeny nebyly. A pokud těch 30 milionů mělo být dluhem, který zůstal po Rudolfu II., tak kolik tedy činily další dluhy, které nadělal sám král a císař Matyáš? Byla Khleslova agenturní síť skutečně tak dokonalá, že dokázal shromáždit tato mimořádně citlivá a v podstatě tajná data z různých informačních zdrojů a dojít k reálné souhrnné sumě? Nebo bylo těch 30 milionů jen součást diplomatické „rozpočtové hry“, která měla říšské i domácí daňové poplatníky preventivně připravit na to, že by mohlo být ještě hůř, a že se ve Vídni zatím spokojí jen s dvěma třetinami sumy, jejíž skutečnou výši nemohl nikdo ověřit?

Ta částka 30 milionů skutečně figuruje ve spisové dokumentaci dvorské komory v letech 1615–1617. Nejedná se ale o nějaké přesné vyčíslení (to zatím k dispozici nemáme), ale o částku odvozenou z různých informací.

V té době vzniklo několik návrhů, jak dát finance dvorské komory do pořádku. Některé jsou docel kuriózní. Jedna italská firma, podnikající na peněžním trhu, dokonce navrhla císaři, že sama provede kontrolu příjmů dvorské komory a jistě objeví utajované zdroje, které by měly náležet císaři. Za své služby ani tyto podnikatelé nechtěli nic zaplatit dopředu: stačilo by jim 20% z „objevených“ zdrojů, které by měli dostávat po dobu patnácti let. Tímto návrhem se dvorští úředníci vůbec nezabývali, to by je mohlo ohrozit.

¹¹ Peter H. WILSON, *Europe's Tragedy (A History of the Thirty Years War)*, London 2009, p. 243.

¹² J. MÜLLER, *Die Vermittlungspolitik Khlesls*, pp. 605–690; H. ANGERMAIER, *Politik, Religion und Reich bei Kardinal Melchior Khlesl*, pp. 249–330 a Johann RAINER, *Kardinal Melchior Khlesl (1552–1630) – Vom „Generaleformator“ zum „Ausgleichspolitiker“*, *Römischer Quartalschrift* 59, 1964. pp. 14–15.

Even in renowned scholarly publications, it is claimed that the imperial budget's problems in the period just before the Thirty Years' War were caused by older financial obligations incurred during the reign of Rudolf II. For example, Peter H. Wilson¹¹ has recently reintroduced into the public domain an older piece of information according to which Melchior Khlesl tried in 1615–1616 to negotiate with the estates of all the Habsburg lands the payment of 21 million Rhenish guilders out of the total debt of 30 million left by Rudolf II.

Of course, Rudolf II, whose mental illness and desire for money, especially in the latter years of his reign, were widely known, could be blamed for anything in 1615. We do know that Melchior Khlesl was indeed operating with a sum of 30 million Rhenish guilders, which needed to be collected in order to pay off older debts. This figure already appears in the older literature devoted to the personality of this important politician¹², whose ability to find compromise solutions was appreciated even by the Bohemian opposition estates. However, in Prague they were equally well aware of Khlesl's fondness for cash, and they were able to take advantage of it.

But where did Melchior Khlesl get the information about the total amount of the Emperor's debt? After all, each country of the Habsburg Empire recorded these debts separately; in addition, the Emperor was indebted to various financial centres elsewhere in Europe, and a number of his financial obligations were only in paper form and were not recorded in any accounting system. And if the 30 million was supposed to be the debt left by Rudolf II, how much did the other debts incurred by the King and Emperor Matthias amount to? Was Khlesl's agency network really so perfect that he was able to gather this extremely sensitive and essentially secret data from various information sources and arrive at a realistic aggregate total? Or was the 30 million just part of a diplomatic “budget game”, which was intended to prepare the imperial and domestic taxpayers for the possibility that things could be even worse, and that, for the time being, Vienna would be satisfied with just two-thirds of the sum, the actual amount of which no one could verify?

The sum of 30 million is indeed in the records of the court chamber from 1615–1617. However, this is not an exact calculation (we do not have that yet), but an amount derived from various sources of information.

At the time, several proposals were made to put the court chamber's finances in order. Some of them are quite curious. An Italian company working on the money markets even proposed to the Emperor that it would audit the court chambers' revenues and, without a doubt, would discover secret resources that should belong to the Emperor. Nor did these entrepreneurs want to be paid anything up front for their services: 20% of the “discovered” resources would be enough, which they would receive for fifteen years. The court officials did not give this proposal a second thought; it would have put them at risk.

Racionálnější byly návrhy, které předkládaly osoby „zevnitř“ systému, jako byl například Zachariáš Gaizkofler nebo Leonard Helfrýd z Meggau. Zpracování přehledu aktuálních císařových dluhů (vůči všem subjektům) ale dostal na starosti Karel z Harrachu. V širším okruhu „zasvěcených“ tedy byly informace, zjištěné Harrachem, v nějaké podobě známy. Konkrétně Leonard z Meggau ve svém obsáhlém návrhu na zlepšení finančního stavu dvorské komory uvádí, že z císařových dluhů se platí ročně úroky ve výši 1,5 milionu zlatých rýnských. To při tehdejší běžné úrokové míře 6% vychází právě na těch 30 milionů jistiny. Z toho však pochopitelně nevyplývá, že by šlo o dluhy, které Matyáš „zdědil“ po Rudolfovi II.

Shodou okolností se dochoval i původní zdroj, ze kterého Leonard z Meggau tu informaci čepal. Jedná se o finanční rozklad, který vypracoval Kryštof Breiner Seyfried, pravděpodobně zaměstnanec říšské účetní komory v Augšpurku¹³.

Pro nás je důležité už jen samotné rozdělení finančních center, mezi které byly souhrnné dluhy rozprostřeny. Ověřené částky jsou však v této analýze pravděpodobně jen pro říšskou finanční komoru v Augšpurku (odkud měl Breiner přesná data) a pro Království české, kde už proběhlo jednání ohledně návrhu na splátku dluhů. Ostatní jsou jen zasvěcený odhad. Výsledek byl tento:

Tabulka 1:

centrum	dlužná částka (zlatých rýnských)
říšská účetní komora v Augšpurku	5 950 669
říšská účetní komora saská (v Lipsku)	o něco méně než v Augšpurku
v Čechách (ještě navíc krom toho, co na sebe přejali stavové na zemském sněmu roku 1615)	1 500 000
ve Slezsku	více než 4 000 000
na Moravě	3 000 000
v Rakousích Dolních a Horních dohromady	více než 5 000 000
v Uhrách	500 000
dvorská komora a válečná pokladna dohromady	více než 1 500 000
dohromady půjčky na obranu hranice a peníze, které císař dluží svým dvořanům	více než 4 000 000
dohromady	asi 30 000 000 z toho nabíhá ročně úrok kolem 1 500 000

Vedle těchto částek (ať už jsou ty odhady reálné či nikoli) je důležitý i další Breinerův komentář. Právě zde je uvedeno, že žádná z účetních komor, které mají na starosti správu císařských dluhů, už není schopna splácet běžné úroky, které by se ročně měly pohybovat okolo 1,5 milionu zlatých rýnských. Úroky se tedy nesplácejí, pouze dochází k jejich kapitalizaci. Tedy k nesplaceným jistinám jsou každoročně přičítány nezaplacené úroky,

¹³ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 423, 1617/II: "Copi Hr. Seyfridt Christoffen Breiners Memorials wegen des Reformation Weßens"

More rational were the proposals put forward by people from “inside” the system, such as Zacharias Gaizkofler or Leonhard Helfried von Meggau. However, Karl von Harrach was put in charge of compiling an overview of the Emperor’s current debts (to all subjects). Therefore, the information identified by Harrach was familiar in some form to the wider circle of “those in the know”. Specifically, Leonard von Meggau, in his extensive proposal for improving the court chamber’s financial situation, states that interest of 1.5 million Rhenish guilders is paid annually on the Emperor’s debts. At the then current interest rate of 6%, this works out to a 30 million principal. However, this does not imply that these were debts that Matthias “inherited” from Rudolf II.

Coincidentally, the original source from which Leonard von Meggau drew his information has survived. It is a financial break down prepared by Seyfridt Christoffen Breiner, probably an employee of the Imperial Accounting Chamber in Augsburg.¹³

The important fact for us is simply the distribution of the financial centres among which the aggregate debts were spread. However, the amounts verified in this analysis are probably only for the Imperial Accounting Chamber in Augsburg (from where Greigner had accurate data) and for the Kingdom of Bohemia, where negotiations had already taken place regarding the proposal for debt repayment. The others are just an educated guess. The result was:

Tab. I: Total amount of the Emperor’s debt in 1615

Centre	amount due (Rhenish guilders)
Imperial Accounting Chamber in Augsburg	5,950,669
Imperial Accounting Chamber in Saxony (Leipzig)	a little less than in Augsburg
in Bohemia (in addition to what the Estates took upon themselves at the Provincial Diet in 1615)	1,500,000
in Silesia	over 4,000,000
in Moravia	3,000,000
in Lower and Upper Austria together	over 5,000,000
in Hungary	500,000
the court chamber and the war chest together	over 1,500,000
total loans to defend the border and the money the emperor owed his courtiers	over 4,000,000
total	about 30,000,000 annual interest around 1,500,000

Besides these amounts (whether the estimates are realistic or not), another comment by Breiner is important. It is stated here that none of the accounting chambers in charge of managing the imperial debts were able to pay the interest, which amounted to around 1.5 million Rhenish guilders per year. Interest is therefore not repaid, it is only capitalized. Thus, unpaid interest is added to the outstanding principal each year, rapidly increasing the aggregate amounts owed. If interest had to be paid to someone (for example, if

čímž dochází k rychlému navyšování souhrnných dlužných částek. Pokud se někomu úroky zaplatit musí (například pokud to císař výslovně nařídí), pak si peníze na jejich úhradu musí úředníci půjčovat od pochybných lichvářských společností a kupců, jako jsou „die Kaliwenden“ či italsí lichváři Leso a Cambi. Za zvláště nebezpečné považuje půjčky od švýcarských úvěrových konsorcií („Zinspartayen“), která se tvrdě soudně domáhají svých peněz na ručitelích.

Je pochopitelně velmi důležité zjistit, kdo konkrétně se za těmito jmény skrývá a jaká věřitelská konsorcia vlastně tyto mužové zastupovali. U těch skutečně velkých dluhů v řádu mnoha stovek tisíc zlatých rýnských už ve většině případů nešlo o pohledávky jednotlivce, ale o půjčky konsorciální, tedy o investici širší skupiny podnikatelů, kteří se na shromáždění požadované částky složili a následně se v příslušných proporcích dělili o procenta. Tento model finančního podnikání byl běžný v italském prostředí a v době Rudolfské získával stále větší oblibu i ve střední Evropě. Skutečný investor se v takovém případě skrýval v konsorciální skupině a jeho identita byla těžko zjištělná, což bylo výhodné u těch daňových systémů, které se pokoušely postihnout i výnos z finančních aktiv. To byl v letech 1614–1615 i případ Království českého, kde již úroky pobírané z finančních aktiv podléhaly poměrně vysokému zdanění (10% z výnosu).

Dochované písemné prameny podle mého názoru umožňují identifikovat většinu z konkrétních věřitelů, kteří se za výše uvedenými částkami skrývají. Jsou to jak vysoce postavené politické osoby (kurfiřti saský, braniborský, řada dalších protestantských knížat), tak i vlivné finanční skupiny norimberské, frankfurtské či nizozemské. Jejich aktiva byla také uložena ve velkých bankovních institucích, které v té době představovaly dvě říšské účetní komory, sídlící v Augšpurku a v Lipsku.

Jejich prostřednictvím byly v předchozích desetiletích shromažďovány říšské daně, vybírané hlavně na financování války v Uhrách. Mechanismus „vytěžení“ těchto zdrojů byl podobný, jako u vlastních habsburských zemí. Oba císařové (už Rudolf II. a po něm zdatně i Matyáš) si půjčovali na mezinárodním finančním trhu vysoké částky, které byly ujišťovány budoucími příjmy z říšských daní. I říšské daně tedy byly z větší části anticipovány. Říšské daně, schválené na sněmu roku 1613, už vlastně nebyly určeny na válku s Osmanskou říší, ale ve skutečnosti to měl být příspěvek říšských stavů na úhradu části císařových dluhů, ujištěných na říšských finančních komorách. Proto peníze z této říšské daně nevidíme v účetních knihách dvorské komory, protože z Augšpurku ani z Lipska už žádné peníze do Vídně neposílali: Pokud byly nějaké říšské daně odvedeny, platily se z nich úroky. V době největší finanční nouze se ale císař pokouše obejít i finančníky těchto říšských komor a snažil se (z autority císařské) posílat platební příkazy jednotlivým říšským stavům, aby za něj uhradili peníze konkrétním věřitelům z částky, kterou slíbili zaplatit v rámci říšské daně.

Důležitou úlohu ve snaze o zvládnutí rozbíhající se dluhové spirály sehrál na samém sklonku svého života ještě i někdejší říšský účetní Zachariáš Geizkofler (1560–1617), člen rozvětvené rodiny středoevropských finančníků. Císař Matyáš jej v roce 1616 požádal o vypracování návrhu na reformu vídeňské dvorské kanceláře a na zavedení úsporných opatření, kterými by bylo možné neudržitelný stav císařských financí dlouhodobě stabilizovat. Starší literatura si všímá hlavně Geizkoflerových aktivit v dobách,

the Emperor specifically ordered it), then officials had to borrow money to do so, generally from dubious usurious companies and merchants such as „die Kaliwenden“ or the Italian usurers Leso and Cambi. He considered loans from Swiss credit consortia („Zinspartayen“), which made tough legal claims on guarantors, to be particularly dangerous.

Of course, it is very important to find out who exactly is behind these names and which creditor consortia these men actually represented. As concerns the really large debts, many hundreds of thousands of Rhenish guilders, in most cases these were no longer an individual's claims, but consortium loans, i.e. the investment of a wider group of entrepreneurs who all contributed to amassing the requisite amount and then shared the percentages in the relevant proportions. This model of financial business was common in the Italian environment and became increasingly popular in Central Europe during the Rudolphine period. In such cases, the real investor was hidden in a consortium and their identity was difficult to ascertain, which was advantageous in those tax systems that also tried to penalize the return on financial assets. This was also the case in 1614–1615 in the Kingdom of Bohemia, where interest earned on financial assets was already subject to a relatively high tax rate (10% of the income).

In my opinion, the extant documentary sources make it possible to identify most of the individual creditors hidden behind the above amounts. These include both high-ranking political figures (the Electors of Saxony, Brandenburg, and many other Protestant princes) and influential financial groups in Nuremberg, Frankfurt, and the Netherlands. Their assets were also deposited in large banking institutions, which at the time were the two Imperial Accounting Chambers, based in Augsburg and Leipzig.

In previous decades, they were used to collect imperial taxes, mainly used to finance the war in Hungary. The mechanism for „extracting“ these resources was similar to that in the Habsburg lands themselves. Both emperors (Rudolf II and, after him, Matthias) borrowed large sums on the international financial market, which were assured by future revenues from imperial taxes. Therefore the imperial taxes were largely anticipated too. The imperial taxes, approved at the Diet of 1613, were no longer actually intended for the war with the Ottoman Empire, but were in fact a contribution from the imperial estates to pay part of the Emperor's debts, assured at the Imperial Accounting Chambers. That is why we do not see any money from this imperial tax in the books of the court chamber, because no money was sent from Augsburg or Leipzig to Vienna: Whenever imperial taxes were levied, they served primarily to cover interest payments. However, in times of greatest financial need, the Emperor also tried to bypass the financiers of these imperial chambers and endeavoured (on the authority of the Emperor) to send payment orders to individual imperial estates to pay money, on his behalf, to specific creditors from the amount they had promised to pay in imperial taxes.

At the very end of his life, the former imperial accountant Zacharias Geizkofler (1560–1617), a member of a large family of Central European financiers, also played an important role in the efforts to control the spiralling debt. In 1616, Emperor Matthias asked him to draw up a proposal to reform the Vienna court office and to introduce austerity measures that would bring long-term stability to the unsustainable state of the imperial finances. Older literature mainly notes Geizkofler's activities during his time

kdy působil v říšské finanční správě a v Uhrách v době vlády Rudolfa II.¹⁴ Jeho účast na posledním pokusu o reformu císařského rozpočtu krátce před vypuknutím třicetileté války zatím zůstává mimo pozornost historiků, i když jde podle mého názoru o poměrně důležitou okolnost.

Z individuálních bankéřů vystupuje zvláště do popředí augšpurský bankéř Lazar Henckel starší. Na něm spočívala počátkem 17. století významná část habsburské dluhové zátěže, proto s velkým znepokojením sledoval jak další rychlé zadlužování v prvních letech Matyášovy vlády (neboť tím byla ohrožena splatnost jeho vlastních aktiv), tak i fiskální opatření českých stavů.

I Lazar Henckel působil jako prostředník, tedy sám peníze shromažďoval od jiných subjektů a za výhodnějších podmínek je půjčoval Habsburkům, přičemž si svá aktiva většinou nechával ujišťovat na výnosu daní. Proto byl pro něj osobně postup českých stavů tak nebezpečný. Henckelova reakce z počátku roku 1616 byla až zoufalá, ale díky obsáhlé spisové dokumentaci, která se k této věci zachovala, máme v jeho případě docela přesný přehled o výši jeho pohledávek.¹⁵ Ty se pochopitelně týkají i Království českého, byť se Henckelovo jméno přímo v seznamu věřitelů z roku 1615 neobjevuje. Ale ta vazba tu nepochybně je. Vidíme ji například v aktivitách podnikavé české ženy Alžběty z Lobkovic, vdovy po zemřelém nejvyšším hofmistru Království českého Kryštofu Popelovi z Lobkovic (Nr. 12). Tato paní až 15. dubna 1615 koupila od Lazara Henckela staršího jeho aktiva ve výši 70 000 kop grošů českých, které měl Lazar ujištěny z budoucích českých daní. V dubnu 1615, kdy už se v Čechách fiskální změna připravovala, muselo být dobře informovanému bankéři jasné, že tato pohledávka bude jistě řadu let nedobytná. Proto se jí zbavil. Jak výhodně tuto pohledávku paní Alžběta koupila (bylo to hodně peněz), to z kontextu jasné není.

I přes tuto transakci císař ještě počátkem roku 1616 dlužil Lazarovi Henckelovi kolem 800 000 zlatých rýnských. Z toho měl zaručeno v saské říšské finanční komoře v Lipsku úročený kapitál ve výši 109 480 zlatých, dobře měl zaručeno (výnosem z pozemkového majetku) v Lužicích 50 tisíc, ve Slezsku 40 tisíc; u zbytku jsou ty záruky nejisté a vůbec bez jakýchkoli záruk mu zůstává částka 300 tisíc zlatých. Žádá císaře o urychlenou nápravu, neboť on sám je pod tlakem svých věřitelů, kteří na něm požadují splátky peněz, vložených do jeho finančního podnikání.

Henckelem uváděné částky potvrzuje i výše citovaná zpráva Leonarda z Meggau, který také uvádí, že značný problém představuje úvěr u Lazara Henckela staršího ve výši 800 tisíc zlatých rýnských, kterému se nejen musí platit pravidelné úroky (a na ně si musejí finančníci dvorské komory půjčovat za nevýhodných podmínek), ale Henckel už také naléhá na splátky jistiny, kterou nebude z čeho hradit.

Už jenom z těchto stručných informací je zřejmé, že finanční situace císaře Matyáše byla dlouhodobě neudržitelná ve všech zemích, kde vládl, i v říši. Nicméně pokud se dařilo tyto informace navenek tajit a zhroutení systému úrokových splátek z roku na

in the imperial financial administration and in Hungary during the reign of Rudolf II.¹⁴ His participation in the last attempt to reform the imperial budget, shortly before the outbreak of the Thirty Years' War, has so far remained outside the attention of historians, although, in my opinion, it is a rather important factor.

Of the individual bankers, the Augsburg banker Lazarus Henckel the Elder stands out in particular. At the beginning of the 17th century, a significant part of the Habsburg debt burden rested on him, and he therefore watched with great concern both the rapidly increasing indebtedness in the early years of Matthias' reign (as this threatened the maturity of his own assets) and the fiscal measures of the Bohemian Estates.

Lazarus Henckel also acted as an intermediary, i.e. he himself collected money from other entities and lent it to the Habsburgs on more favourable terms, usually having his assets assured by the tax revenue. That is why the Bohemian Estates' course of action was so dangerous for him personally. Henckel's response in early 1616 was almost desperate, but thanks to the extensive documentation that has survived on the matter, we have a fairly accurate picture of the amount of his claims in this case.¹⁵ Of course, these also concern the Kingdom of Bohemia, although Henckel's name does not appear directly in the list of creditors from 1615. But the link is undoubtedly there. We can see it, for example, in the activities of an enterprising Bohemian woman, Elisabeth of Lobkowitz, widow of the deceased Supreme Hofmeister of the Kingdom of Bohemia, Kryštof Popel of Lobkovic (No. 12). On 15 April 1615, this lady bought Lazarus Henckel the Elder's assets totalling 70,000 threescore gr. Meis., which Lazarus had secured on future Bohemian taxes. In April 1615, when a fiscal change was already being prepared in Bohemia, it must have been clear to a well-informed banker that this claim would certainly be uncollectable for many years. That's why he got rid of it. It is not clear from the context how advantageously Lady Elisabeth bought this claim (it was a lot of money).

Despite this transaction, the Emperor still owed Lazarus Henckel around 800,000 Rhenish guilders at the beginning of 1616. Of this, he had guaranteed an interest-bearing capital of 109,480 guilders in the Saxon Imperial Accounting Chamber in Leipzig, and he had 50,000 in Lusatia and 40,000 in Silesia that had a good guarantee (by the proceeds from his landed property); for the rest the guarantees are uncertain, and he was left with the sum of 300,000 Rhenish guilders with no guarantee at all. He asked the Emperor for a rapid redress, as he himself was under pressure from his creditors, who demanded repayment of the money invested in his financial business.

The amounts quoted by Henckel are confirmed by the above-quoted report by Leonard of Meggau, who also stated that Lazarus Henckel the Elder's loan of 800,000 Rhenish guilders posed a considerable problem, as not only was regular interest to be paid (by money the court chamber financiers had to borrow on unfavourable terms), but Henckel was already insisting on repayments of the principal, for which there was nothing.

From this brief information alone it is clear that Emperor Matthias' financial situation was unsustainable in the long term in all the countries he ruled and in the empire. However, as long as it was possible to keep this information hidden from the outside and to prolong the collapse of the interest payment system from year to year with more loans or to offer creditors a seemingly advantageous capitalisation of interest, the

¹⁴ Johannes MÜLLER, *Zacharias Geizkofler 1560–1617 – Des Heiligen Römischen Reichs Pfennigmeister und Oberster Proviantmeister im Königreich Ungarn*, Veröffentlichungen des Wiener Hofkammerarchivs III, Baden bei Wien 1938.

¹⁵ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 414, akta ad 16. 4. 1616.

rok prodlužovat dalšími půjčkami nebo věřitelům nabízet zdánlivě výhodnou kapitalizaci úroků, mohl ten mechanismus ještě nějakou dobu vydržet. Ti skutečně významní věřitelé s politickým vlivem mohli být přednostně uspokojeni a na těch bezvýznamných nezáleželo, ti se mohli soudit, jak chtěli.

I když ty dlužné sumy vypadají závratně, císař stále měl z čeho brát, pokud by se rozhodl prolomit dosud respektované bariéry. Jednu z možných cest nabídl jeden z hlavních domácích císařových věřitelů Karel z Lichtenštejna. Ten byl v roce 1614 na čas uspokojen (proti vůli stavů moravských, českých i slezských) postoupením Opavského vévodství, čímž se stal novým slezským teritoriálním knížetem.

Jakmile císař překročil tento pomyslný Rubikon a začal na úhradu svých dluhů zasahovat do státoprávní struktury zemí, kterým vládl, objevila se spousta zájemců o další majetky, kterými by mohl Matyáš své dluhové problémy rychle vyřešit. Vždyť měl řadu knížectví ve Slezsku. O ty měla zájem říšská knížata; tím by se dala odepsat většina dluhů v Lipsku i v Augšpurku. Byla tu rozsáhlá území v obou Lužicích, na kterých už měli stejně oba východoněmečtí kurfiřti a jejich příbuzní a dvořané ujistěnu spoustu peněz. Na Moravě nebylo už z čeho brát, tam se o peníze starali olomoucký biskup František z Ditrichštejna spolu s Karlem z Lichtenštejna. V Horních a Dolních Rakousích už zbytky svých komorních statků císař také rozdál svým věřitelům a dvořanům. Jeden z posledních takových rakouských komorních majetků (panství Steyr) si nechal ještě včas před finanční katastrofou roku 1615 převést namísto úhrady svých pohledávek do zástavní držby hofmistr císařovna dvora Jiří Zikmund z Lamberka. Na ostatní už toho v rakouských zemích mnoho nezbylo.

Ale byl tu rozsáhlý komorní majetek v Království českém. Jeho reálná tržní hodnota se kolem roku 1615 pohybovala v řádu vyšších jednotek milionů talarů. Tedy z hlediska císařových věřitelů to nejcennější, na čem se ještě dalo hodně vydělat.

Bílý groš z roku 1618. Běžná česká stříbrná mince. Její platební síla byla stálá a odpovídala v peněžních početních jednotkách hodnotě 1 groš český = 2 groše míšeňské.
White groschen from 1618. Common Czech silver coin. Its payment power was stable and corresponded in monetary units to the value of 1 groschen Bohemian = 2 groschen Meissen.

mechanism could have lasted for some time. The really important creditors with political influence could be paid in priority, whilst the insignificant ones did not matter, they could sue as they pleased.

Even if the sums owed looked staggering, the Emperor still had plenty to draw from if he decided to break down the hitherto respected barriers. One possible way was offered by one of the Emperor's main domestic creditors, Karl of Liechtenstein. In 1614 he was temporarily satisfied (against the will of the Moravian, Bohemian and Silesian estates) by the cession of the Principality of Opava (Duchy of Troppau), thus becoming the new Silesian territorial prince.

As soon as the Emperor crossed this Rubicon and began to interfere in the state structure of the countries he ruled in order to pay his debts, there were plenty of bidders for additional properties with which Matthias could quickly solve his debt problems. After all, he had a number of principalities in Silesia. The imperial princes were interested in these; this would have paid off most of the debts in Leipzig and Augsburg. There were extensive territories in both Upper and Lower Lusatia, on which the two East German Electors and their relatives and courtiers were already assured of plenty of money. In Moravia, there was nothing to take; it was here that the money was taken care of by the Bishop of Olomouc, František of Dietrichstein, together with Karl of Liechtenstein. In Upper and Lower Austria, the Emperor had already distributed the remnants of his chamber estates to his creditors and courtiers. Just before the financial disaster of 1615, the Emperor managed to transfer one of the last of these Austrian chamber estates (the Steyr estate) as a pledge holding to the Hofmeister of the Empress's court, Jiří Zikmund of Lamberk, instead of paying off his debts. There was not much left for anyone else in the Austrian lands.

But there was an extensive chamber estate in the Kingdom of Bohemia. Its real market value around 1615 was in the higher units of millions of thalers. So, from the Emperor's creditors' point of view, the most valuable thing that could still be profited from.

Malý groš z roku 1617. Běžná česká stříbrná mince. Její platební síla byla stálá a odpovídala v peněžních početních jednotkách hodnotě 1 groš míšeňský.
Small groschen from 1617. Common Czech silver coin. Its payment power was stable and corresponded in monetary units to the value of 1 groschen Meissen.

Král a císař Matyáš Habsburský
King and Emperor Matthias of Habsburg

I.
Výchozí situace
a vznik tištěného seznamu věřitelů
The Initial Situation
and Creating the Printed List of Creditors

I/1 Český daňový systém před rokem 1614

Pro pochopení širšího kontextu situace v Čechách kolem roku 1615 je důležité připomenout, že v průběhu 16. století ani na počátku století 17. nebyly z Království českého odváděny žádné říšské daně. To je logické, protože země Koruny české v té době nebyly z hlediska státoprávního součástí Římsko-německé říše, byť většina historické literatury dosud tvrdí pravý opak. Proces státoprávního vyčlenění českých zemí ze středověké říše probíhal v letech 1485–1489 a na nově ustaveném říšském sněmu v roce 1495 už české země žádné zastoupení neměly.¹ Král český zůstal sice kurfiřtem, ale jeho role byla zachována jen pro případ volby krále nebo císaře římského. Členem kurfiřtského kolegia na říšském sněmu od konce 15. do počátku 18. století král český nikdy nebyl. To považuji za vhodné zdůraznit již na úvod této kapitoly, protože daňový systém český a říšský byly od sebe zcela odděleny. Budeme-li se tedy dále bavit o daních, týkají se jen vnitřního daňového systému Království českého, nikoli daňového modelu, který Habsburkové jako císařové uplatňovali vůči říšským stavům.

Nově ustavený říšský sněm na konci 15. století s daňovým příjmem z Království českého ani nepočítal. Vzhledem k vnitropolitické situaci v Čechách v té době by požadavek na odvádění jakýchkoli daní mimo české území stejně neměl smysl. To se ostatně ukázalo v roce 1521, kdy byly české země na základě prokazatelného omylu říšské kanceláře zapsány do systematického přehledu, podle kterého byla proporčně rozložena daňová zátěž uvnitř Římsko-německé říše (tzv. říšská matrice). Při sestavování tohoto dokumentu někdo v říšské kanceláři použil jako předlohu písemný podklad z doby vlády římského krále Václava Lucemburského (1378–1400), kdy země Koruny české nepochybně tvořily součást středověké Svaté říše římské a z hlediska daňového výnosu byly dokonce její zcela dominantní částí. Tento omyl se ale brzy vysvětlil,² podobně jako v případě jiných území středověké říše, které se na konci 15. století nestaly součástí raně novověké Římsko-německé říše.³

V době vlády Jagellonců (1471–1526) byl český daňový systém plně pod kontrolou české stavovské obce,⁴ tvořené třemi politicky definovanými stavy, zastoupenými ve třech samostatných kuriích na českém zemském sněmu (vyšší šlechta = páni; nižší šlechta = rytíři a politicky zcela autonomní královská města). V důsledku opakovaných dlouhých dob bezvlády či slabé panovnické moci, které Království české zažívalo

¹ Petr VOREL, *Státoprávní vyčlenění českých zemí ze Svaté říše římské (Důsledky říšské reformy Maxmiliána I.)* [The Constitutional Exclusion of the Czech Lands from the Holy Roman Empire - Consequences of the Imperial Reform of Maximilian I of the House of Hapsburg], Český časopis historický 111, 2013, pp. 743–804.

² Petr VOREL, *Die Länder der böhmischen Krone und das Heilige Römische Reich in der Frühen Neuzeit*, in: Jiří Pešek – Petr Vorel [Hgg.], *Neue tschechische Interpretationen der Fragen des tschechisch-deutschen Zusammenlebens* (47. Deutscher Historikertag / Dresden 2008 – Die Vortragende der tschechischen Gastsection), Magdeburg 2011, pp. 21–32.

³ Petr VOREL, *From Medieval Multinational Empire to Early Modern National States (Holy Roman Empire and Central Europe during the 14th–16th centuries)*, Český časopis historický 121, 2023, č. 2, s. 365–388.

⁴ Čeněk KLIER, *Bernictví království Českého po válkách husitských do konce věku jagellonského*, Časopis Musea Království českého 79, 1905, s. 230–233.

I/1 The Bohemian tax system before 1614

To understand the broader context of the situation in Bohemia around 1615, it is important to recall that no imperial taxes were levied on the Kingdom of Bohemia during the 16th century or at the beginning of the 17th century. This is logical because the lands of the Bohemian Crown were not part of the Roman-German Empire at that time in terms of constitutional law, although the majority of historical literature still claims the opposite. The process of the constitutional-legal separation of the Bohemian lands from the medieval empire took place in 1485–1489 and the Bohemian lands were no longer represented at the newly established Imperial Diet in 1495.¹ The King of Bohemia remained the Prime Elector, but his role was preserved only in the event of electing a king or a Roman emperor. From the end of the 15th to the beginning of the 18th century the King of Bohemia was never a member of the Electoral College at the Imperial Diet. I consider it appropriate to emphasise this at the beginning of this chapter, because the Bohemian and imperial tax systems were completely separate from each other. If we continue to discuss taxes, then they only concern the internal tax system of the Kingdom of Bohemian, not the tax model that the Habsburgs, as emperors, applied to the imperial estates.

The newly established Imperial Diet at the end of the 15th century did not even count on tax revenue from the Kingdom of Bohemia. Given the internal political situation in Bohemia at the time, the requirement to pay any taxes outside Bohemian territory would have made no sense anyway. This was demonstrated in 1521, when the Bohemian lands were entered, on the basis of a demonstrable mistake by the imperial office, into a systematic survey, according to which the tax burden was distributed proportionally within the Roman-German Empire (the Imperial Register). In compiling this document, someone in the imperial office used a written document as a template, this was from the reign of the Roman King Wenceslas of Luxembourg (1378–1400), when the lands of the Bohemian Crown undoubtedly formed part of the medieval Holy Roman Empire and were even its dominant part in terms of tax revenue. However, this mistake was soon resolved,² similarly as in the case with other territories of the medieval empire that did not become part of the early modern Roman-German Empire at the end of the 15th century.³

During the Jagiellonian reign (1471–1526), the Czech tax system was fully controlled by the Bohemian Estates,⁴ consisting of three politically defined estates, represented at the Bohemian Provincial Diet by three separate curia (higher nobility = lords; lower nobility = knights, and politically, fully autonomous royal towns). Due to the Kingdom of Bohemia undergoing repeated, long periods of anarchy or weak monarchical power in the previous period, the Bohemian king had virtually no steady income at the end of the first quarter of the 16th century. He had no extensive chamber property

v předchozí době, se koncem první čtvrtiny 16. století nalézal král český prakticky bez stálého příjmu. Neměl k dispozici žádný rozsáhlejší komorní majetek (středověká královská držba – *dominium speciale* – byla zastavena domácím magnátům). Nemohl použít k úhradě svých pohledávek majetek církve, protože ten byl v Čechách sekularizován již za husitské revoluce. Král nebyl ani vlastníkem českých královských měst, neboť ta byla na králi nezávislá a tvořila vlastní komoru zemského sněmu, podobně jako soudobá říšská města ve vztahu k císaři a k říšskému sněmu. Nemohl ani rozhodovat o výběru daní, neboť veškeré daňové požadavky krále (s výjimkou příspěvku králi na korunovaci a několika dalších výjimečných situací) podléhaly souhlasu zemského sněmu.

Jediný významnější zdroj trvalého královského příjmu tehdy představovala královská mincovna v Kutné Hoře, která díky významné těžbě domácího stříbra pravidelně dodávala na trh kvalitní stříbrné mince (pražské groše). Výnos kutnohorské mincovny proto mohl král Vladislav II. (1471–1516) využívat jako zástavu za přímé peněžní půjčky, získávané tehdy hlavně od domácích šlechtických magnátů. Královské pokladně zpočátku nepomohl ani objev bohatých zdrojů stříbra v pohraničních horách (v místech dnešního města Jáchymova) v průběhu druhé dekady 16. století. Veškerý příjem, který králi z těžby i monetarizace mimořádně velkého množství nově vytěženého českého stříbra náležel, odplýval na splátky dluhů bohatým domácím magnátům a na úhradu investic a očekávaného zisku saským těžařům a jihoněmeckým bankéřům, kteří v důlním podnikání v oblasti Krušných hor působili. Velkou změnu zpočátku nepřinesla ani nucená monetarizace jáchymovského stříbra, kterou český zemský sněm nařídil počátkem roku 1520. Většina nově vytěženého stříbra směřovala i nadále na export, pouze měla formu ražených mincí o velké hmotnosti a ryzosti. Jáchymovské ražby z této doby, vyvážené z Čech ve velkém množství na evropský trh s drahými kovy a nazývané podle místa jejich produkce „Joachimsthaler Guldengroschen“ (zkráceně „tolary“), daly trvalé jméno stříbrným obchodním mincím tohoto typu.⁵

Po smrti bezdětného krále Ludvíka v roce 1526 odmítla česká stavovská obec dědické nároky Habsburků, vznášené na základě tzv. vídeňských smluv z roku 1515. Ferdinand Habsburský byl sice v té době jediným v Čechách obecně akceptovaným uchazečem o český trůn, ale pouze za předpokladu, že bude ochoten podstoupit formální volbu a přijmout volební kapitulaci. V té se zavázal respektovat všechna starší stavovská práva a zaplatit dluhy jeho předchůdců.⁶ To se týkalo i daňového systému, který král nemohl o své vůli měnit, ale ke každé úpravě si musel vyžádat souhlas zemského sněmu. Český zemský sněm byl ochoten svému králi finančně přispět, ale hlavně na obranu země. Tím byla tehdy myšlena především obrana proti Osmanské říši na Balkáně. Osmanská říše sice české území bezprostředně neohrožovala, ale Království české bylo součástí rozsáhlejší personální unie. Do té vedle dědičných zemí Ferdinanda I. v Podunají patřily i zbytky zemí Svatoštěpánské koruny (Království uherské, Království chorvatské a další historické země, dobývané postupně Osmanskou říší). Z českých

⁵ Petr VOREL, *From the Silver Czech Tolar to a Worldwide Dollar (The Birth of the Dollar and its Journey of Monetary Circulation in Europe and the World from the 16th to the 20th Century)*, Columbia University Press, New York 2013.

⁶ Petr VOREL, *Velké dějiny zemí Koruny české*, VI. 1526–1618, Praha – Litomyšlk 2025, s. 29–43.

at his disposal (the medieval royal tenure – *dominium speciale* – was pledged to the domestic magnates). He could not use the property of the Church to pay his debts because it had already been secularized in Bohemia during the Hussite Revolution. The king was not even the owner of the Bohemian royal towns, as they were independent of the king and formed their own chamber of the provincial diet, similar to the contemporary imperial towns in relation to the emperor and the imperial diet. He could not even decide on tax collection, since all the king's tax demands (except for the king's contribution to the coronation and a few other exceptional situations) were subject to approval by the provincial diet.

The only significant source of permanent royal income at that time was the royal mint in Kutná Hora (Kuttenberg), which, thanks to the significant mining of domestic silver, regularly supplied the market with high-quality silver coins (Prague groschen). The proceeds of the Kutná Hora mint could therefore be used by King Vladislav II (1471–1516) as collateral for direct monetary loans, obtained at that time mainly from domestic aristocratic magnates. Initially the discovery of rich sources of silver in the border mountains in the area of the present-day town of Jáchymov (Joachimsthal) during the second decade of the 16th century was of little help to the royal treasury. All the income that the king received from the mining and monetisation of the extraordinarily large amount of newly mined Czech silver went to repay debts to wealthy domestic magnates and to reimburse investments and expected profits to Saxon miners and South German bankers who were active in the mining business in the Ore Mountains. The forced monetisation of the Jáchymov silver, ordered by the Bohemian Provincial Diet at the beginning of 1520, brought little change at first. Most of the newly mined silver continued to be exported, except it was in the form of minted coins of high weight and purity. At the time the large quantities of Jáchymov coins exported from Bohemia to the European precious metals market were called *Joachimsthaler Guldengroschen* (abbreviated to *tolars*), after the place of their production, lent their name permanently to silver trade coins of this type.⁵

After the death of the childless King Louis in 1526, the Bohemian Estates rejected the Habsburgs' claims to inheritance based on the Vienna Treaties of 1515. At that time, Ferdinand of Habsburg was the only generally accepted contender for the Bohemian throne, but only if he was willing to undergo a formal election and accept electoral capitulation. In it he undertook to respect all the older estates' rights and to pay the debts of his predecessors.⁶ This also applied to the tax system, which the king could not change at will, instead he had to seek the consent of the provincial diet for any changes. The Bohemian Provincial Diet was willing to contribute financially to its king, albeit mainly for the defence of the country. At that time, this primarily meant defending against the Ottoman Empire in the Balkans. The Ottoman Empire did not pose a direct threat to Czech territory, however, the Kingdom of Bohemia was part of a larger personal union. In addition to the hereditary lands of Ferdinand I in the Danube region, it also included the remnants of the lands of the Crown of St. Stephen (the Kingdom of Hungary, the Kingdom of Croatia and other historical lands that were gradually being conquered by the Ottoman Empire). Czech taxes co-financed both the defence of Vienna

daní byla spolufinancována jak obrana Vídně roku 1529, tak i následné války v Uhrách. Přímé vojenské výdaje tak odčerpávaly rozhodující většinu daňového výnosu, který král Ferdinand na základě souhlasu zemského sněmu z Čech získával.⁷

Z této doby jsou dochovány nejstarší souhrnné daňové seznamy (tzv. berní rejstříky) Království českého.⁸ Zemský sněm schválil celkovou výši daně, která se měla vybrat. Tato částka byla pak proporčně rozdělena mezi jednotlivé poplatníky na základě odhadnuté hodnoty jejich pozemkového majetku. Hodnotu majetku uváděl sám jeho držitel formou čestného prohlášení. To bylo sice těžko ověřitelné, ale přiznávané částky však proporčně odpovídají rozložení pozemkové držby mezi jednotlivými vlastníky.⁹

V té době již došlo k vytvoření velkých a územně konsolidovaných panství bohatých magnátů, významnými pozemkovými vlastníky byla i královská města (jako právnické osoby), která po řadu let systematicky skupovala jednotlivé vesnice i celá šlechtická panství ve svém bezprostředním okolí. Značná část pozemkového majetku byla však v té době ještě v držbě drobné venkovské šlechty. V naprosté většině se jednalo o tzv. svobodný (alodní) majetek, jehož držba byla centrálně evidována v tzv. deskách zemských. Jednalo se tedy o majetek v přímé držbě, se kterým mohl jeho vlastník volně nakládat. Status „svobodného“ majetku měly i starší dlouhodobé zástavy církevních a komorních panství. V Čechách už v první polovině 16. století prakticky neexistoval (až na nevýznamné zbytky) systém služebně závislé lenní pozemkové držby a někdejší středověký církevní majetek (i majetek komorní) byl téměř všechen sekularizován formou dlouhodobých zástav, udělených králem. Tím se majetková struktura Čech, vzniklá v důsledku zásadních změn v průběhu 15. století, odlišovala od všech okolních zemí.

Český stavovský systém byl velmi stabilní vůči přímým zásahům krále nejen kvůli jistotě pozemkové držby (která nebyla na králi závislá), ale také díky zcela specifickému rozdělení šlechty. Politická práva (tedy právo zasedat na zemském sněmu a obsazovat zemské úřady) si pro sebe už koncem 15. století vyhradily dvě skupiny šlechty, definované rodovým původem a doloženým sociálním postavením předků v době předhusitské. V Království českém se v první polovině 16. století politicky aktivní šlechta dělila jen na dva stavy, tedy „pány“ a „rytíře“. V pozdější české historiografii se pro zjednodušení začalo používat pro panský stav označení „vyšší šlechta“ a pro stav rytířský označení „nižší šlechta“. Drobná venkovská gentry, která byla ještě v druhé polovině 15. století poměrně početná a vytvářela třetí šlechtický stav („panoši“), už v průběhu první poloviny 16. století v Čechách ztratila svou středověkou vojenskou funkci a rychle zanikala. Říšské knížecí či hraběcí tituly, které české šlechtické rody získaly v dřívějších dobách,

⁷ Jaroslav PÁNEK, *Podíl předbělohorského českého státu na obraně střední Evropy proti osmanské expanzi*, *Československý časopis historický* 36, 1988, s. 856–872; 37, 1989, s. 71–84; Petr VOREL, *Habsbursko-osmanské soupeření v Uhrách v kontextu říšských a papežských dějin (Tažení křesťanského vojska k Budínu roku 1542)*, *Český časopis historický* 117, 2019, č. 4, s. 935–991.

⁸ Josef HERMAN, *Zemské berní rejstříky z let 1523 a 1529*, *Československý časopis historický* 10, 1962, s. 248–257; Václav PEŠÁK, *Berně v Čechách roku 1527*, *Sborník Archivu Ministerstva vnitra Republiky československé* 8, 1935, s. 69–144; Václav PEŠÁK, *Berní rejstříky z roku 1544 a 1620*, Praha 1953.

⁹ Anton GINDELY, *Geschichte der böhmischen Finanzen von 1526 bis 1618*, Wien 1868; Otto PLACHT, *České daně 1517–1652*, Praha 1924.

in 1529 and the subsequent wars in Hungary. Direct military expenditures thus drained a decisive majority of the tax revenue that King Ferdinand received from Bohemia, as approved by the Provincial Diet.⁷

The oldest aggregate tax lists (the so-called tax registers) of the Kingdom of Bohemia are preserved from this period.⁸ The Provincial Diet approved the total amount of tax to be collected. This amount was then apportioned among the individual taxpayers based on the assessed value of their land holdings. The actual holder stated the value of the property in the form of an affidavit. Although this could be difficult verified, the amounts awarded, however, corresponded proportionately to the distribution of land tenure among the various owners.⁹

At the time, the large and territorially consolidated estates of wealthy magnates had already been created, and the royal towns (as legal entities) were also important landowners, which for many years systematically bought up individual villages and even entire aristocratic estates in their immediate surroundings. However, a considerable part of the land property at the time was still owned by the rural gentry. In the vast majority of cases, it was the “free (allodial) property”, the possession of which was centrally registered in the “provincial records”. It was thus property that was directly owned, which the owner could do with as they pleased. Older, long-term pledges to church and chamber estates also had the status of “free” property. In Bohemia, in the first half of the 16th century, the system of servant-dependent, fief land tenure was practically non-existent (except for insignificant remnants), and the former medieval church property (including chamber property) was almost all secularized in the form of long-term pledges granted by the king. This made the property structure of Bohemia, created as a result of fundamental changes during the 15th century, different from all the surrounding countries.

The Bohemian system of estates was very stable against direct interference by the king, not only because of the security of land tenure (which was not dependent on the king), but also because of the very specific division of the nobility. By the end of the 15th century two groups of the higher nobility had already reserved their political rights (i.e. the right to sit on the provincial diet and to hold provincial offices). These groups were defined by their ancestry and the documented social status of their ancestors in the pre-Hussite era. In the Kingdom of Bohemia in the first half of the 16th century, the politically active nobility was divided into just two estates, i.e. “lords” and “knights”. For simplicity, later Czech historiography uses the term “higher nobility” for the lordly estate and “lower nobility” for the knightly estate. The small rural gentry, which were still relatively numerous in the second half of the 15th century and formed a third noble estate (“squires”), lost their medieval military function in Bohemia during the first half of the 16th century and rapidly faded away. The imperial titles of prince or count, which the Czech noble families had acquired in earlier times, could be used routinely, but they did not bring any benefits or social advantages. This also applied to Silesian or imperial counts, margraves or princes if they settled in Bohemia and obtained (with the consent

se sice mohly běžně užívat, ale nepřinášely žádné výhody ani sociální zvýhodnění. To se týkalo i slezských či říšských hrabat, markrabat či knížat, pokud se usadili v Čechách a získali (se souhlasem příslušné sněmovní kurie) obyvatelské právo, tzv. inkolát. Z hlediska stavovské hierarchie patřili v Čechách mezi stav panský bez ohledu na to, jaký jiný titul užívali. Z hlediska majetku či reálného politického vlivu však byla sociální hranice vedena napříč stavy, i když změnu příslušnosti ze stavu rytířského do stavu panského, která po splnění určitých podmínek – zejména majetkových – byla možná, vnímala soudobá společnost jako „povýšení“ a společenský vzestup.

Tento podrobnější popis specifické struktury stavovské společnosti jsem si dovolil uvést v souvislosti s daňovým systémem z toho důvodu, že podle stavovské příslušnosti byli daňoví poplatníci přesně strukturováni i v berních rejstřících. Pouze ten pán nebo rytíř, který odváděl přímou pozemkovou daň (byl tedy vlastníkem svobodného majetku uvedeného v berním rejstříku), mohl zasedat v příslušné kurii zemského sněmu. Podle stavovského principu byl také strukturován primární seznam věřitelů panovníka z roku 1615, který je hlavním pramenem při přípravě této knihy. Bez tohoto vysvětlení by zahraniční čtenář jen těžko mohl pochopit, v čem spočíval zásadní rozdíl mezi strukturou stavovské obce v Čechách a v sousedních německých zemích. V říšském prostoru byl titul „baron“ počátkem 17. století jedním z nejnižších stupňů šlechtické hierarchie. Souběžně se však toto označení používalo v jazykově německých textech i pro příslušníky panského stavu v Čechách a na Moravě. Tato disproporce ve stavovských strukturách vede často k nepochopení, neboť čeští „baroni“ (tedy příslušníci panského stavu) byli z hlediska majetkových možností a sociálního postavení v mnoha případech na úrovni říšských knížat, se kterými také uzavírali sňatkové aliance.

Výše popsaná specifická podoba stavovské struktury v Čechách měla značný význam při formování vztahů mezi králem a stavovskou obcí jako celkem. Král sice mohl snadno ovlivnit jednotlivce z řad šlechty, ale nikoli celou stavovskou komunitu, zasedající na zemském sněmu, kde platilo rozhodnutí většiny. Jménem královských měst (kterých byly v Čechách čtyři desítky) de facto rozhodovala na zemském sněmu Praha, která jako velmi silný politický prvek českého mocenského systému zastupovala zájmy většiny královských měst (bez ohledu na jejich konfesijní vymezení). To se týkalo i daňových příjmů, kde král zůstal závislý na tom, co stavovský zemský sněm v Čechách schválí.

Král Ferdinand neměl možnost v prvních letech své vlády tento systém změnit. O zajištění stálého příjmu se však pokoušel již krátce po svém zvolení; bez ohledu na to, zda se bude jednat o příjem daňový či z jiných zdrojů. Paralelně se stávajícími stavovskými institucemi (zemská vláda, zemský sněm, zemský soud aj.) začal zavádět nezávislé panovnické úřady, jejichž prostřednictvím měl být posilován vliv panovníka na finanční systém země. Úspěšně tak začalo fungovat české oddělení dvorské komory (1528), které vedlo evidenci panovnických příjmů a výdajů a také ověřovalo, do jaké míry jsou oprávněné starší dlužní pohledávky, vznášené vůči panovníkovi ze strany věřitelů.

Po odvrácení bezprostředního nebezpečí ze strany Osmanské říše (1529–1532), ohrožující jihovýchodní část rakouských dědičných zemí i samotnou Vídeň, se Ferdinand I. pokusil o první reformy, které měly stabilizovat jeho finanční situaci v Čechách

of the relevant Diet curia) the right of residence, the so-called *inkolat*. From the standpoint of the status hierarchy, they belonged to the lords in Bohemia, regardless of what other title they used. In terms of property or real political influence, however, social boundaries were drawn across statuses, although changing membership from knightly to lordly, which was possible after meeting certain conditions (especially property), was perceived by contemporary society as an “ennoblement” and social ascent.

I have taken the liberty to give this more detailed description of the specific structure of the Czech estates society in terms of the tax system because taxpayers were precisely structured in the tax registers according to their estates. Only a lord or knight who paid direct land tax (i.e. was the owner of freehold property listed in the tax register) could sit in the relevant curia of the provincial diet. The primary list of the monarch's creditors from 1615, which is the main source for preparing this book, was also structured according to the status principle. Without this explanation, it would be difficult for a foreign reader to understand the fundamental difference between the structure of the estates in Bohemia and that of the neighbouring German countries. At the beginning of the 17th century, the title “Baron” was one of the lowest levels of the noble hierarchy in the empire. At the same time, however, this designation was also used in German-language texts for members of the lordly estate in Bohemia and Moravia. This disproportion in the status structures often leads to misunderstanding, as the Bohemian “barons” (i.e., members of the lordly estate) were in many cases on a par with the imperial princes in terms of property and social status, with whom they also entered into marriage alliances.

The specific form of the Estates structure in Bohemia, as described above, was of considerable importance in shaping the relationship between the king and the Estates as a whole. The king could easily influence individuals from among the nobility, but not the entire Estates community, sitting in the provincial diet, where the majority decision was valid. On behalf of the royal towns (of which there were forty in Bohemia), Prague de facto made decisions at the provincial diet, which, as a very strong political element of the Bohemian power system, represented the interests of most of the royal towns (regardless of their denominational adherence). This also applied to tax revenues, where the king remained dependent on what was approved by the Estates' Provincial Diet in Bohemia.

King Ferdinand had no opportunity to change this system in the early years of his reign. However, he did attempt to secure a steady income shortly after his election, be that from tax or other sources. In parallel with the existing estates institutions (provincial government, provincial diet, provincial court, etc.), he began to introduce independent royal officials, through which the sovereign's influence on the country's financial system was to be strengthened. The Bohemian department of the court chamber (1528), which kept records of the monarch's income and expenses and also verified the extent to which older debt claims made against the monarch by creditors were justified, began to function successfully.

a přinést nové příjmy. Jedním z prvních kroků mělo být obnovení přímého pozemkového majetku krále (*dominium speciale*). Na tuto aktivitu však česká šlechta odmítala přispět, protože většina původních středověkých královských panství z doby vlády Lucemburků se nalézala (podobně jako středověká panství církevní) ve vlastnictví vlivných magnátů. Jako hlavní důvod pro reformu daňového systému tedy král Ferdinand deklaroval svou snahu o zpětné získání Hrabství kladského a několika knížectví ve Slezsku do přímé držby českého krále.¹⁰ Tento způsob rozšíření přímé panovnické držby majetkové zájmy české šlechty neohrožoval, proto byl přijat návrh na zavedení nového systému přímé daně z prodeje. Do českého prostředí byl roku 1534 v mírně modifikované podobě aplikován systém známý ze španělských držav Habsburků jako „alcabala“.¹¹ Šlechtičtí předáci předpokládali, že tato forma daně postihne především pravidelné týdenní a výroční trhy (jarmarky), a daňová zátěž tak bude přenesena především na královská města. Po několika měsících ale byl tento daňový model ze strany českých stavů odmítnut a zrušen. Jednak ohrožoval výnosnost jejich vlastního podnikání, jednak by (při dlouhodobém fungování) vytvářel pro panovníka nezávislý daňový příjem, který už by nebyl pod kontrolou zemského sněmu.

Král tedy zvolil cestu postupného zvyšování finančních požadavků, odůvodněných především vojenskými výdaji na obranu před tureckou expanzí. Vedle toho však usilovně vytvářel paralelní finanční zdroje, nezávislé na starším berním systému. V některých oblastech dosáhl rychlého úspěchu, například při důsledném uplatnění královského mincovního regálu, jinde musel volit kompromis, jako například při snaze o obnovení komorního majetku.

Jednou z účinných cest se také ukázalo využití starších majetko-právních vztahů, které měly kořeny hluboko v 15. století. Významnou část velkých šlechtických dominií v Čechách tvořil původně církevní majetek, sekularizovaný během husitské revoluce. Jednotlivé magnátské rody i drobná šlechta jej formálně držely jako dlouhodobé zástavy, které však panovník teoreticky mohl v budoucnu vyplatit. Této skutečnosti král Ferdinand využíval a pod hrozbou vyplacení staré zástavy požadoval na držitelích takových panství nucené půjčky v hotovosti. Namísto vystavení úročeného dlužního úpisu však o danou částku pouze nominálně navýšil starou zástavní sumu. Podobně postupoval při úhradě pohledávek českých šlechticů, vzniklých například při vydržování vojska. Hlavním argumentem panovníkových finančních požadavků se stala reálná vojenská hrozba z Balkánu, kterou i česká aristokracie uznávala a cítila se povinná alespoň formou zvýšených daní a peněžních půjček¹² obranu habsburského soustátí podpořit.

Tato situace však přispěla k destabilizaci finančních komor velkých pozemkových vlastníků, které musely z politických a společenských důvodů na jedné straně alespoň v rozumném kompromisu vyhovět žádostem panovníka o peněžní půjčky a na druhé

After averting the direct danger from the Ottoman Empire (1529–1532), which threatened the southeastern part of the Austrian hereditary lands and Vienna itself, Ferdinand I attempted the first reforms to stabilize his financial situation in Bohemia and bring in new revenues. One of the first steps was to restore the king's direct landed property (*dominium speciale*). However, the Bohemian nobility refused to contribute to this activity because most of the original medieval royal estates from the Luxembourg reign (similar to the medieval church estates) were owned by influential magnates. Thus, the main reason for the reform of the tax system was King Ferdinand's declared attempt to regain the County of Kladsko (Glatz) and several principalities in Silesia under the direct possession of the Bohemian king.¹⁰ This method of extending direct sovereign possession did not threaten the property interests of the Bohemian nobility, so a proposal was adopted to introduce a new system of direct sales tax. In 1534, the system known from the Spanish Habsburg dominions as the „alcabala” was applied to Bohemia in a slightly modified form.¹¹ The aristocratic leaders assumed that this form of tax would mainly affect the regular weekly and annual markets (fairs), and thus the tax burden would mainly be transferred to the royal cities. After a few months, however, this tax model was rejected and abolished by the Bohemian Estates. Firstly, it threatened the profitability of their business dealings, secondly, it would (in the long term) generate an independent tax income for the monarch, which would no longer be under the control of the Provincial Diet.

The king therefore chose the path of a gradual increase in financial requirements, justified mainly by military expenditures for defence against Turkish expansion. However, in addition to this, he worked hard to create parallel financial sources, independent of the older tax system. In some areas he achieved rapid success, for instance the thorough application of the royal right of coinage, while in others he had to compromise, such as in his efforts to restore the chamber estates.

One of the effective ways was to use the older property-law relations, which had their roots deep in the 15th century. A significant part of the large aristocratic dominions in Bohemia was originally church property, secularized during the Hussite Revolution. Individual magnate families and minor nobility formally held it as long-term pledges, which the monarch could, theoretically, redeem in the future. King Ferdinand took advantage of this fact and demanded forced cash loans from the holders of such estates under threat of paying off the old pledge. However, instead of issuing an interest-bearing promissory note, he only nominally increased the old pledge amount by the given amount. He proceeded in a similar manner with the payment of claims on Bohemian nobles, incurred, for example, to maintain the army. The main argument for the monarch's financial demands was the real military threat from the Balkans, which even the Bohemian aristocracy acknowledged and felt obliged to support the defence of the Habsburg Commonwealth, at least in the form of increased taxes and monetary loans.¹²

¹⁰ Petr VOREL, *Hrabstwo kłodzkie i polityka finansowa króla Ferdynanda I od lat trzydziestych do sześćdziesiątych XVI wieku*, Zeszyty Muzeum Ziemi kłodzkiej 8–9, 2007, s. 96–106.

¹¹ Josef JANÁČEK, *České dějiny. Doba předbělohorská. 1526–1547*, Díl I/I, Praha 1971, s. 94–105.

¹² Josef ČÍŽEK, *Věřitelé Ferdinanda I. ze zemí Koruny české v letech 1516–1545*, Opera historica 21, 2020, č. 1, s. 7–26.

straně musely hradit vysoké úroky z úvěrů, získaných v předchozích letech při cíleném shromažďování uceleného pozemkového majetku.

Na počátku čtyřicátých let 16. století se stala vysoká úroková míra, která už neodpovídala reálné ekonomické situaci, značnou zátěží jako pro obsluhu panovnického dluhu, tak pro finanční komory velkých magnátů, které sloužily jako významná úvěrová centra tehdejších Čech. Politické rozhodnutí, kterým byla nejvyšší přípustná úroková míra u křesťanského úvěru roku 1543 snížena z původních 10% na 6%,¹³ však přineslo neočekávané důsledky. Namísto zlevnění běžných půjček se celý úvěrový systém dočasně zhroutil, neboť málo kdo byl ochoten půjčovat peníze v hotovosti na neobvykle nízký úrok. Snížení úrokové míry se zároveň stalo katalyzátorem rychlého růstu odhadních i skutečných cen pozemkového majetku, jehož úřední cena byla počítána jako určitý násobek každoročního očekávaného výnosu. Daňový systém na tyto rychlé změny ani nestačil zareagovat, neboť celou ekonomiku výrazně ovlivnily důsledky politického konfliktu v sousední Římsko-německé říši.

Vývoj celé střední Evropy a také Itálie podstatným způsobem ovlivnil mocenský střet mezi Habsburky a protestantskou opozicí v Římsko-německé říši (1546–1555). Ten na dalších sedm desetiletí vymezil hlavní rámec nábožensko-politického, hospodářského i kulturního vývoje. První část tohoto konfliktu, tzv. šmalkaldská válka (1546–1547), ovlivnila také vývoj daňového systému Království českého. Šlo jak o bezprostřední důsledky, způsobenými sankcemi vůči části české stavovské obce roku 1547, tak i o změnu ve strategii panovnické fiskální politiky.

Na tomto místě nemá smysl zabíhat do podrobností tohoto konfliktu.¹⁴ Český král Ferdinand Habsburský byl zároveň králem římským a od roku 1531 spoluvládce svého bratra Karla V. v Římsko-německé říši. Když Karel V. v roce 1546 zahájil s podporou papeže Pavla III. válku proti říšské opozici (tvořené luteránskými knížaty a městy, sdruženými v tzv. Šmalkaldském spolku), požadoval vojenskou pomoc i od svého mladšího bratra Ferdinanda. Ten však neměl k dispozici prostředky na financování vojska. Pokoušel se tedy opakovaně přimět české stavy, aby se jeho vojenských aktivit na německém bojišti účastnili na svůj náklad v rámci vyhlášení vojenské mobilizace. Tu měl král právo vyhlásit i bez projednání na zemském sněmu, ale pouze za situace, kdy byla země přímo napadena nepřítelem a hrozilo nebezpečí z prodlení. To většina české šlechty a měst odmítla a vytvořila obranný spolek, disponující vlastním vojskem, které bylo připraveno zemi bránit, pokud by chtěl na české území vkročit císař nebo král Ferdinand s říšským vojskem. Do bojů v Německu však české stavovské vojsko nezasáhlo ani na jedné ze stran tohoto konfliktu.

Předmětem zájmu obou válčících stran se stala také jáchymovská důlní oblast, tehdy stále ještě nejvýznamnější zdroj důlního stříbra ve střední Evropě, kterou na jaře 1547 ovládlo vojsko saského kurfiřta (se souhlasem české stavovské opozice). Šlo pochopitelně

This situation, however, contributed to the destabilisation of the financial chambers of the large landowners, who, for political and social reasons, had to, on the one hand, at least in a reasonable compromise, comply with the monarch's requests for money loans and, on the other hand, had to pay high interest on loans obtained in previous years during the targeted accumulation of comprehensive land assets.

At the beginning of the 1540s, the high interest rate, which no longer corresponded to the real economic situation, became a considerable burden both for servicing the sovereign debt and for the big magnates' financial chambers, which served as important credit centres for Bohemia at the time. However, the political decision of 1543, which led to the maximum permissible interest rate on Christian credit being reduced from the original 10% to 6%, had unexpected consequences.¹³ Instead of making conventional loans cheaper, the entire credit system temporarily collapsed, as few were willing to lend cash at unusually low interest. At the same time, the reduction in the interest rate became a catalyst for a rapid increase in the estimated and actual prices of landed property, the official price of which was calculated as a certain multiple of the annual expected yield. Not even the tax system had time to react to these rapid changes, as the entire economy was greatly affected by the consequences of the political conflict in the neighbouring Roman-German Empire.

The development of the whole of Central Europe and Italy was significantly influenced by the power clash between the Habsburgs and the Protestant opposition in the Roman-German Empire (1546–1555). For the next seven decades, it defined the main framework of religious-political, economic and cultural development. The first part of this conflict, the Schmalkaldic War (1546–1547), also affected the development of the tax system in the Kingdom of Bohemia. These were both immediate consequences, caused by sanctions against part of the Bohemian Estates in 1547, and a change in the strategy of the monarch's fiscal policy.

There is little sense in going into the details of this conflict at this point.¹⁴ The King of Bohemia, Ferdinand of Habsburg, was also King of the Romans and, from 1531, co-ruler with his brother Charles V in the Roman-German Empire. In 1546, when Charles V, with the support of Pope Paul III, launched a war against the imperial opposition (consisting of Lutheran princes and towns associated in the Schmalkaldic League), he demanded military help from his younger brother Ferdinand. However, Ferdinand did not have the means to finance the army. He therefore repeatedly tried to get the Bohemian Estates to take part in his military activities on the German battlefield, at their own expense, as part of declaring mobilisation. The king did indeed have the right to declare mobilisation, even without discussion at the Provincial Diet, but only in situations where the country was directly attacked by the enemy and there was a danger of delay. The majority of the Bohemian nobility and towns refused this and formed a defensive league with its own army, which was ready to defend the country if the Emperor or King Ferdinand wanted to enter Bohemian territory with an imperial army. However, the Bohemian Estates Army did not intervene in the fighting in Germany on either side of this conflict.

¹³ Petr VOREL, *Economical and political consequences of limiting of the statutory maximum interest rate in Central Europe from 10% to 6% since 1543*, Pavla Slavičková (ed.), *A History of the Credit Market in Central Europe: The Middle Ages and Early Modern Period*, Routledge, London – New York 2021 (ISBN 978-0-367-40418-5), s. 177–187.

¹⁴ Petr VOREL, *Šmalkaldská válka v evropských dějinách 1546–1547*, Pardubice 2021.

o zdroje hutního stříbra, uložené ve značném množství v jáchymovských skladech, neboť tímto drahým kovem se dalo zaplatit žoldnéřské vojsko. Vyslání významné části vojenské síly do českého Krušnohoří se však stalo saskému kurfiřtu Janu Fridrichu I. osudným v bitvě u Mühlberka (24. dubna 1547). Kurfiřtovy jednotky, dislokované v Čechách, se už nestihly včas spojit s hlavní saskou armádou a na bojišti chyběly.

Po zajištění saského kurfiřta a po dočasném potlačení aktivní stavovské opozice v říši se král Ferdinand i ve vztahu k české stavovské opozici ocitl v mocensky výhodnější pozici. Nechtěl však riskovat další vojenský konflikt s nejistým výsledkem. Také nechtěl nechat zemi, která nebyla žádnou válkou poničena a představovala tehdy jediný Ferdinandův operativně využitelný zdroj okamžitých příjmů, poplenit a vykrást italskými a španělskými žoldnéři svého bratra císaře Karla V. Aby se král Ferdinand vyhnul vojenskému střetu v Čechách, nabídl skupině šlechtických předáků kompromisní řešení, které bylo po delším zvažování přijato.

Šlechtičtí předáci (v zájmu zachování svých stavovských výsad a majetku) ponechali své dočasné spojence z řad královských měst bez pomoci. Souhlasili také s uplatněním sankcí vůči Jednotě bratrské, jejíž členové tvořili jádro povstaleckého výboru. Král naopak akceptoval některé požadavky ze strany české šlechty, např. úpravu měnových poměrů, dále volbu svého syna Maxmiliána, o němž byla známa jeho náklonnost k luteránské víře, následníkem českého trůnu, ale také požadavky hospodářského rázu. Jejich uplatněním tak šlechtická část obce vyřešila svoje dlouholeté spory s městy, týkající se provozování trhů, řemeslné výroby a dalších ekonomických aktivit, které byly ještě v pozdním středověku vyhrazeny jen městům. Dohoda o „smíření“ krále Ferdinanda se šlechtickou částí české stavovské obce však také dlouhodobě ovlivnila vývoj daňového systému země.

V průběhu srpna 1547 zahájil král Ferdinand v Čechách sérii soudních procesů, jejichž cílem bylo především získat přímé finanční zdroje formou peněžních pokut či konfiskací pozemkového majetku. Strategickým záměrem, který změnil politickou strukturu země, bylo podřízení královských měst (do té doby zcela autonomních) královské autoritě a ovládnutí jejich ekonomických zdrojů. Král zvolil formu vysokých hotovostních pokut, zabavení veškerého pozemkového majetku a všech výsad, kterými královská města v Čechách před rokem 1547 disponovala. V širším kontextu šlo o projevy stejné protiměstské vládní politiky, jakou Habsburkové uplatňovali ve svých dědičných zemích (Vídeň 1524), v Nizozemí (Gent 1540) či ve Španělsku.¹⁵ Šlechtická část opozičních stavů byla ve srovnání s městy postižena jen málo. Král konfiskoval v plném rozsahu majetek těch stavovských předáků, kteří v roce 1547 ze země emigrovali. U těch, kteří zůstali a v roce 1547 se angažovali ve stavovském výboru, provedl jen částečnou konfiskaci a u zbytku majetku provedl změnu formy vlastnictví z majetku svobodného na lenní. Po roce 1547 také plně ovládl těžbu a distribuci jáchymovského

The Jáchymov mining area, then still the most important source of mined silver in Central Europe, also became an object of interest for both warring parties. In the spring of 1547, the Elector of Saxony's army took control of it (with the consent of the Bohemian Estates opposition). Understandably, this concerned the resources of mined silver, then stored in considerable quantities in the warehouses of Jáchymov, as this precious metal could pay for the mercenary army. Sending a significant part of his military force to the Bohemian Ore Mountains, however, proved fateful to the Elector of Saxony, John Frederick I, at the Battle of Mühlberg (24 April 1547). The Elector's troops, stationed in Bohemia, did not manage to join the main Saxon army in time and were lacking on the battlefield.

After the capture of the Elector of Saxony and the temporary suppression of the active Estates opposition in the Empire, King Ferdinand found himself in a more advantageous position in terms of his power relations to the Bohemian Estates opposition. However, he did not want to risk another military conflict with an uncertain outcome. He also did not want to let the country, which had not been damaged by any war and represented Ferdinand's only operative source of immediate income, be plundered and pillaged by the Italian and Spanish mercenaries of his brother, Emperor Charles V. To avoid a military clash in Bohemia, King Ferdinand offered a group of noble leaders a compromise solution, which was accepted after much deliberation.

The noble leaders (in order to preserve their privileges and property) left their temporary allies from the royal cities without help. They also agreed to apply sanctions against the Unity of the Brethren, whose members formed the core of the rebel committee. Conversely, the king accepted some demands from the Bohemian nobility, e.g. modifying monetary relations, the election of his son Maximilian, whose affection for the Lutheran faith was known, as heir to the Bohemian throne, as well as demands of an economic nature. By applying them, the noble part of the community resolved its long-standing disputes with the towns concerning holding markets, handicraft production and other economic activities that were still reserved solely for towns in the late Middle Ages. However, the agreement on King Ferdinand's "reconciliation" with the noble part of the Bohemian Estates also had a long-term impact on the development of the country's tax system.

During August 1547, King Ferdinand initiated a series of trials in Bohemia, the main aim of which was to obtain direct financial resources in the form of fines or confiscation of landed property. The strategic aim, which changed the country's political structure, was to subordinate the royal towns (until then completely autonomous) to royal authority and to control their economic resources. The king chose the form of heavy cash fines, confiscation of all land property and all privileges that the royal towns in Bohemia had before 1547. In the broader context, these were manifestations of the same anti-urban governmental policy that the Habsburgs had applied in their hereditary lands (Vienna 1524), in the Netherlands (Ghent 1540) or in Spain.¹⁵ The noble part of the opposition estates was far less affected compared to the towns. The king confiscated all the property of those estates leaders who had emigrated from the country in 1547. For those who remained and were involved in the Estates Committee in 1547, he only

¹⁵ Petr VOREL, *Sankce vůči českým královským městům roku 1547 v kontextu habsburské politiky první poloviny 16. století („Gentský ortel“ v politické propagandě stavovského odboje)*, Theatrum Historiae 16, 2015, s. 41–60.

stříbra, kterou až do poloviny čtyřicátých let de facto ovládali zahraniční investoři a jejich domácí partneři (všichni převážně z prostředí luteránského).¹⁶

Do konce roku 1547 se králi Ferdinandovi podařilo tímto způsobem získat finanční prostředky přesahující částku 1 milion zlatých rýnských, tedy zhruba dvojnásobek částky, kterou vynaložil ze svých zdrojů na účast v té válce. Vedle toho získal pozemkový majetek, kterým podstatně rozšířil soubor komorního majetku. Jeho rozsah v Království českém výrazně přesahoval přímou majetkovou držbu panovníka ve všech ostatních zemích, kterým vládl. Tím byl také dán základ k majetkové anomálii, se kterou se setkáme v Čechách v roce 1615 – totiž komorní majetek v Čechách jako jedno z posledních významných disponibilních aktiv zadluženého Matyáše Habsburského.

Zdroje panovnických příjmů po roce 1547 také výrazně rozšířila nově zaváděná vývozní a dovozní cla, vybíraná na hranicích země, a také tzv. dědičné posudné. Jednalo se o stálou potravní daň, kterou platili producenti piva (městští i šlechtičti). Její výše byla odvozována od objemu výroby bez ohledu na kvalitu výrobku.

Akceptováním této „pivní daně“ (jejíž výběr už zajišťovali králem jmenovaní úředníci) vyšla šlechta vstříc panovnickým požadavkům na rozšíření možných zdrojů panovnických příjmů, neboť výroba piva představovala i přes toto stálé zdanění nejvýnosnější podnikatelskou aktivitu. Na výrobu piva měla ještě v pozdním středověku monopol královská města, resp. vlastníci městských domů, ke kterým patřilo právo pivo vyrábět a prodávat. Po roce 1547 výrobu piva v Čechách velmi rychle ovládla šlechta díky důsledné rajonizaci hospod na svých panstvích, zatímco odbyt městské výroby piva zůstal omezen jen na samotná města (která v roce 1547 ztratila svá venkovská panství). Dohoda s králem z roku 1547 o vytvoření podmínek k likvidaci konkurenční městské produkce alkoholu se šlechtě bohatě vyplatila, takže pivní daň byla placena poměrně pravidelně a její správná výše byla relativně dobře kontrolovatelná.¹⁷

Díky těmto novým zdrojům král Ferdinand nepotřeboval po roce 1547 prosazovat nějakou podstatnou změnu hlavní části daňového systému, o jejíž podobě i nadále rozhodoval zemský sněm. Vývoj hlavního pilíře českého daňového systému (pozemkové daně) tak ve druhé polovině 16. století ustrnul v pozdně středověké podobě, která vytvářela mimořádně výhodné podmínky právě pro šlechtický velkostatek, jehož rozvoji přestala města po roce 1547 bránit.

Základem pro výpočet rozhodující části pozemkové daně zůstávaly jednak nominální hodnota vrchnostenského pozemkového majetku jako celku, jednak souhrnná hodnota všeho poddanského majetku na příslušném panství. Stanovení této hodnoty však bylo problematické, neboť podstatná část šlechtických panství byla v držbě jednotlivých rodů po několik generací a aktuální cena majetku nebyla snadno zjistitelná. Právě počátkem druhé poloviny 16. století navíc začaly z různých důvodů (i v důsledku tzv. cenové revoluce, ale nejen proto)¹⁸ nominální hodnoty vrchnostenského i poddanského

¹⁶ Petr VOREL, *European merchant trading firms and the export of the precious metals from the Kingdom of Bohemia during the 16th century*, in: Cheryl Susan McWatters (red.), *Mercantilism, Account Keeping and the Periphery-Core Relationship*, Routledge, London – New York 2019, s. 49–60.

¹⁷ Petr VOREL, *The consequences of the Schmalkaldic War (1546–1547) in regard to the modification of the tax system in the Kingdom of Bohemia*, *Historia Slavorum Occidentis* 2018, Nr. 3 (18), s. 46–63.

¹⁸ Josef PETRÁŇ, *K problematice tzv. Cenové revoluce ve Střední Evropě*, *Numismatický sborník* 8,

partially confiscated their property and changed the form of ownership from freehold to tenure. After 1547, the king also fully controlled the mining and distribution of Jáchymov silver, which until the mid-forties was *de facto* controlled by foreign investors and their domestic partners (all predominantly Lutheran).¹⁶

By the end of 1547, King Ferdinand had managed to raise over 1 million Rhenish gulden, roughly double the amount he had spent from his own resources to take part in the war. In addition, he acquired landed property, which substantially expanded his chamber property. Its extent in the Kingdom of Bohemia greatly exceeded the monarch's direct property holdings in all the other countries he ruled. This also provided the basis for the property anomaly we encounter in Bohemia in 1615 – namely the chamber property in Bohemia as one of the last significant disposable assets of the indebted Matthias of Habsburg.

After 1547, the sources of the monarch's income were also significantly expanded by the newly introduced export and import duties levied at the country's borders, as well as the so-called “hereditary beer-tax”. It was a permanent food tax paid by beer producers (both urban and noble). Its rate was derived from the volume of production, regardless of the quality of the product.

By accepting this “beer tax” (the collection of which was already ensured by officials appointed by the king), the nobility complied with the monarch's demands to expand the possible sources of monarchical income, as beer production still represented the most profitable business activity despite this permanent taxation. In the late Middle Ages, the royal towns, or rather the owners of the town houses that had the right to produce and sell beer, still had a monopoly on beer production. After 1547, beer production in Bohemia was quickly dominated by the nobility thanks to the thorough regionalisation of pubs on their estates, whilst sales of urban beer production remained limited to the towns themselves (which lost their rural estates in 1547). An agreement with the king in 1547 to create conditions to eliminate competing urban alcohol production paid off handsomely for the nobility, so that the beer tax was paid quite regularly and its correct amount was relatively easily controlled.¹⁷

Thanks to these new financial sources, King Ferdinand did not need to push through any major change in the main part of the tax system after 1547, the form of which would still have been decided upon by the Provincial Diet. Thus, in the second half of the 16th century, the development of the main pillar of the Bohemian tax system (the land tax) remained in its late medieval form, which created exceptionally favourable conditions for the noble manors, whose development was no longer impeded by the towns after 1547.

The basis for calculating the decisive part of the land tax remained both the nominal value of the lordship's landed property as a whole and the aggregate value of all the landed property on the respective estate. Determining this value was problematic, however, because a substantial number of the noble estates had been held by individual families for several generations, making it difficult to ascertain the property's current value. Moreover, it was at the beginning of the second half of the 16th century that the nominal values of lordship and serf property began to rise significantly for various

majetku výrazně růst.¹⁹ Berní rejstříky z počátku druhé poloviny 16. století už evidovaly i finanční aktiva („peníze na úrocích“), která také podléhala dani. I tento údaj byl ale velmi proměnlivý, protože finanční aktiva představovala běžnou součást peněžního trhu. Údaje uvedené v berních rejstřících proto rychle přestávaly být aktuální.

Další problém spočíval v tom, že výše popsaný jednoduchý systém výpočtu daňového základu i nadále prakticky nebral v potaz výnos ze šlechtického podnikání. Velkokapacitní panské dvory, produkující obilí na export; velké pivovary, které měly zajištěný nucený odběr své produkce v rámci panství; ovčiny, vinopalny, mlýny, produkci dřeva, vlny a dalších surovin a polotovarů, dobře uplatnitelných na domácím i zahraničním trhu, starý daňový systém prakticky nemohl postihnout.²⁰ Stále rostoucí rentabilitu těchto podniků přitom zaručovala vysoká poptávka po jejich produkci na mezinárodním trhu. Díky napojení na labský vodní obchod začalo i Království české (podobně jako jiné země této oblasti) zažívat „válečnou konjunkturu“, podnícenou růstem cen zemědělských komodit a dalších produktů od poslední třetiny 16. století. Obě strany dlouhodobého válečného konfliktu, který se rozhořel roku 1566 v Nizozemí, byly schopny za dodané zboží dobře a včas platit.²¹

I takto deformovaný výběr pozemkové daně však schvaloval králi zemský sněm a výběr prováděli sami stavové. Jednalo se tedy o systém málo efektivní, zdoluhavý, s těžko vymahatelnými daňovými nedoplatky.²² Pro zajištění vyšších příjmů tedy král začal využívat systém vynucovaných půjček, a to především ve vztahu ke královským městům. Nejvýznamnějším případem takového postupu byla transakce z roku 1560. Částku 400 tisíc tolarů, kterou potřeboval král Ferdinand zaplatit za rozšíření svých komorních dominií v Polabí (panství Pardubice), musela shromáždit královská města a panovníkovi poskytnout jako dlouhodobou půjčku (viz níže s. 180).

Od poloviny 16. století česká královská města (jako právnické osoby) přestala plnit roli významných subjektů ve světě úvěrových operací, neboť tuto jejich dřívější funkci sebe převzal panovnícký úřad, tedy tzv. česká komora. Dokud však česká komora nucené půjčky od českých měst průběžně splácela a z těch zbývajících odváděla pravidelné úroky (6% ročně), nepředstavoval tento nucený úvěr ani pro česká města v prvních desetiletích vlády Rudolfa II. nějakou zásadní ekonomickou hrozbu.

V případě šlechtického úvěru byl panovník ve složitější situaci. Do jisté míry si mohl půjčky také vynutit (zvláště pokud šlechtic krále o něco žádal), ale pokud byl někdo věřitelem krále, mohl tato svá aktiva vykázat namísto platby daní. Tedy ze svých aktiv

1963–1964, s. 47–74; Charles P. KINDLEBERGER, *A Financial History of Western Europe*, London – Boston – Sydney 1984, s. 27–28.

¹⁹ Otto PLACHT (ed.), *Odhad majetku stavů království českého z r. 1557*, Praha 1949; Josef KOLLMANN (ed.), *Berní rejstříky a berně z roku 1567*, Sborník archívních prací 13, 1963, s. 169–226.

²⁰ Petr VOREL, *Frühkapitalismus und Steuerwesen in Böhmen (1526–1648)*, Anzeiger der philosophisch-historischen Klasse, Österreichische Akademie der Wissenschaften 137, 2002, s. 167–182.

²¹ Petr VOREL, *Místo ekonomiky českých zemí v kontextu raně novověké Evropy (1480–1740)*, in: Marek Vařeka – Zuzana Vlasáková – Petr Vorel, *Hospodářské dějiny českých zemí v raném novověku (proměny akcentů, konceptů a paradigmát na počátku 21. století)*, Hospodářské dějiny raného novověku na 12. sjezdu českých historiků III, Pardubice 2023, s. 43–76.

²² Miloslav VOLF, *Královský důchod a úvěr v 16. století (Příspěvek k historii českých státních financí)*, Český časopis historický 48–49, 1947–1948, s. 110–171.

reasons (including, but not limited to, the Price Revolution).¹⁸ From the mid-1550s onwards, the fiscal registers recorded financial assets (“money on interest”), which were also subject to tax.¹⁹ However, even this data was highly variable, as financial assets were a common component of the money market. Therefore, the data in the fiscal registers quickly became outdated.

Another problem was that the simple system of calculating the tax base described above continued to take virtually no account of the income from the nobleman’s business. In effect the old tax system could not cover the large-scale manorial farms, producing grain for export; the large breweries, which were assured of the compulsory purchase of their production within the manor; the sheep farms, wineries, mills, the production of wood, wool and other raw materials and semi-finished products, readily sold on domestic and foreign markets.²⁰ The ever-increasing profitability of these companies was guaranteed by the high demand for their production on the international market. Thanks to connection to the Elbe water trade, the Kingdom of Bohemia (like other countries in the region) began to experience a “war boom”, spurred by the rising prices of agricultural commodities and other products from the 1560s. Both sides of the long-standing conflict that erupted in 1566 in the Netherlands were able to pay well and on time for goods delivered.²¹

However, even such a distorted collection of the land tax was approved for the king by the Provincial Diet and the Estates themselves collected it. Thus, it was an inefficient and lengthy system with tax arrears that were difficult to recover.²² To secure more revenue, the king therefore began to use a system of forced loans, especially in relation to the royal towns. The most important example of such a procedure is a transaction from 1560. The sum of 400 thousand tolars, which King Ferdinand needed to pay to expand his chamber dominions in the Elbe river region (Pardubice estate), had to be collected by the royal towns and conceded to the monarch as a long-term loan (see p. 181).

From the mid-16th century, the Bohemian royal towns (as legal entities) ceased to play the role of important subjects in the world of credit operations, as this former function was taken over by the sovereign authority, i.e. the Bohemian Chamber. However, as long as the Bohemian Chamber continuously repaid the forced loans from the Bohemian towns and paid regular interest on the remaining ones (6% per year), this forced loan did not pose any major economic threat to the Bohemian towns in the first decades of the reign of Rudolf II.

u krále si za určitých okolností mohl postupně odečítat vyměřené daňové povinnosti, které měl na základě usnesení zemského sněmu platit. Tím se pochopitelně efektivita přímého výběru daní výrazně snižovala.

Až v průběhu vlády Rudolfa II. se v daňovém systému objevuje první pokus na zavedení nové dlouhodobé daně, určené k úhradě panovnických dluhů. Podobné rozpočtové určení daní (úhrada panovnických dluhů) se opakovaně objevuje v celém finančním systému už od pozdního středověku, ale vždy šlo jen o jednorázové aktivity, které se nestaly trvalou součástí daňového systému. V roce 1586 však český zemský sněm schválil na pět let dopředu výběr mimořádné daně z obchodních aktivit,²³ kterou mělo království České přispět císaři Rudolfu II. na splácení jeho domácích i zahraničních dluhů a úroků z těchto dluhů.

Tuto fázi českého daňového systému si dovoluji zmínit podrobněji, protože se zdánlivě velmi podobá analogickému opatření, které schválil zemský sněm o tři desetileté později (1615). Ta podoba je však pouze vnější a netýká se podstaty celého systému.

Přesun stálého císařova sídla do Prahy v roce 1583 byl ze strany českých stavů vnímán výrazně pozitivně jako potvrzení dominantní ekonomické i politické role Království českého v tehdejší Habsburské soustavě. Schválení mimořádného finančního příspěvku, určeného na úhradu panovníkových dluhů a splácení úroků, bylo významným vstřícným gestem, kterým měl být císař ubezpečen, že jeho rozhodnutí přesunout císařskou residenci do Prahy bylo správné. Krom toho většina z těch věřitelů, kterým panovník dlužil větší částky (jejich přehled z té doby máme k dispozici),²⁴ patřila mezi významné domácí dvořany a politiky. Pro ně bylo výhodné přesunout náklady na splácení jistin a úroků na celou zemi, tím spíše, že se tentokrát (podobně jako v roce 1534) neměly daně platit z pozemkového majetku, ale z obchodní činnosti.

V roce 1586 nově schválená daň z prodeje nezasahovala všechny sféry obchodu, ale stanovovala výčet vyšší zdanění konkrétních komodit. Z jejich struktury je zřejmé, že cílem tohoto zdanění byly do té doby daňově jen obtížně postižitelné obchodní činnosti, tedy podnikání ve finančním sektoru (půjčování peněz na úrok), dále prodej produkce vrchnostenského režijního velkostatku (ryby, vlna, obilí), obchodování s luxusním zbožím (šperky a oděvní doplňky z drahých kovů) a obchodování s alkoholem. Tedy nikoli výroba alkoholu (výroba piva podléhala zvláštní dani, tzv. posudnému), ale komerční prodej většího množství dováženého vína a piva.

Sněmovní usnesení z roku 1586 zvláště zdůrazňovalo, že nově schválenou daň z prodeje musí platit všichni, včetně cizinců, působících u císařského dvora. Pokud by usnesení sněmu tito cizinci nechtěli respektovat, nebudou novou daň platit ani obyvatelé Království českého.

Taková podmínka se při projednávání žádné z předchozích daní neobjevuje. Naznačovala jednak jistou skepsi vůči efektivitě nově zaváděné spotřební daně (což se později potvrdilo), ale také změnu, kterou s sebou přineslo přenesení stálého sídla císaře a jeho dvora na Pražský hrad od roku 1583. Císařský dvůr s jeho spotřební kapacitou

²³ *Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu*, VII. 1586–1591, Praha 1891 [SČ VII], č. 49, s. 64–91, zde s. 66–75.

²⁴ SČ VII, č. 88, s. 149–164.

As concerns the nobleman's loan, the sovereign's situation was more complex. To some extent, he could also force loans (especially if the nobleman asked the king for something), but if someone was a creditor of the king, he could declare these assets instead of paying taxes. Thus, under certain circumstances, he could gradually deduct the assessed tax obligations, which he had to pay on the basis of a resolution by the Provincial Diet, from his assets with the king. This, of course, significantly reduced the efficiency of direct tax collection.

It was not until the reign of Rudolf II that the first attempt to introduce a new, long-term tax to pay the monarch's debts appeared in the tax system. Similar tax budgeting (payment of the monarch's debts) has repeatedly appeared throughout the financial system since the late Middle Ages, but these were always one-off activities that did not become a permanent part of the tax system. In 1586, however, the Bohemian Provincial Diet approved the collection of an extraordinary tax on commercial activities for five years in advance,²³ which the Kingdom of Bohemia was to contribute to the Emperor Rudolf II to pay off his domestic and foreign debts and the interest on them.

I take the liberty of mentioning this phase of the Bohemian tax system in more detail because it seems to be very similar to an analogous measure approved by the Provincial Diet three decades later (1615). However, this form is only external and does not concern the essence of the system as a whole.

The Bohemian Estates saw the transfer of the Emperor's permanent residence to Prague in 1583 as a very positive confirmation of the Kingdom of Bohemia's dominant economic and political role in the then Habsburg Commonwealth. The approval of the extraordinary financial contribution, intended to cover the monarch's debts and interest payments, was an important accommodating gesture to assure the emperor that his decision to move the imperial residence to Prague was the correct one. In addition, most of the creditors to whom the monarch owed larger sums (we have a list of them from that time)²⁴ were important domestic courtiers and politicians. It was advantageous for them to shift the costs of repaying the principal and interest onto the whole country, especially since this time (as in 1534) taxes were not to be paid on landed property but on commercial activities.

In 1586, the newly enacted sales tax did not affect all spheres of commerce, but set by enumeration the amount of taxation on specific commodities. It is clear from their structure that the target of this taxation were commercial activities that were until then difficult to tax, i.e. business in the financial sector (lending money at interest), the sale of production from a manorial estate (fish, wool, grain), trade in luxury goods (jewellery and clothing accessories made of precious metals) and trading in alcohol. That is, not the production of alcohol (beer production was subject to a special tax, the "beer tax"), but the commercial sale of large quantities of imported wine and beer.

A parliamentary resolution of 1586 particularly emphasized that the newly approved sales tax must be paid by all, including foreigners working at the imperial court. If these foreigners did not want to respect the resolution of the Diet, then nor would the inhabitants of the Kingdom of Bohemia pay the new tax.

a finančními zdroji představoval mimořádný objekt zájmu pro obchodní síť z celé Evropy. Dvorskí kupci i podnikaví dvořané z řad šlechty se však nechtěli podřizovat pravidlům, která platila pro pražské měšťany. Vyjednávali si u dvora zvláštní výsady, díky kterým měli pro své podnikání příznivější obchodní podmínky.

Nejasnosti ve formulaci sněmovního usnesení vedly k obstrukcím a v některých případech i zjevné snaze o obcházení stanovených pravidel.²⁵ Nepomáhaly ani opakovaně vydávaná panovníkova nařízení a mandáty z let 1587 a 1588, kterými Rudolf II. nařizoval urychlený výběr peněz ze sbírky i starších nedoplatků. Na základě různých stížností a námitek především ze strany královských měst můžeme poměrně podrobně sledovat, jak původně velkoryse koncipovaný výběr této nové daně kolaboval a po vypršení stanovených pěti let byl ukončen. Z císařových urgencí peněz, které se měly na sbírku vybrat, vyplývá, že v roce 1591 už se žádné významné částky z této berně nevybraly.²⁶

Neúspěch ve výběru této daně z prodeje i zcela nové poměry v ekonomice země (kde začal hrát zásadní roli šlechtický režijní velkostatek a císařský dvůr v Praze jako extrémně atraktivní spotřební centrum) vedly k podstatné parametrické změně. Základem pozemkové daně šlechtických či městských pozemkových vrchností už nadále nebyla sporná a proměnlivá hodnota pozemkového majetku, ale přesně vyjádřitelné, relativně stálé a dobře kontrolovatelné údaje. Tedy především počet poddanských usedlostí a dalších součástí domina (počty mlýnských kol, počty farností apod.). Základním nástrojem pro rozložení daňové zátěže však i na přelomu 16. a 17. století zůstal rozsah pozemkového majetku, i když byla daňová povinnost jednotlivých poplatníků vypočítávána podle jiných údajů, než o půl století dříve.²⁷

Hlavní rozpočtové určení daní bylo určeno pro financování války s Osmanskou říší v Uhrách (1593–1606). I když touto cestou odcházely z české ekonomiky neproduktivně značné částky, financování obrany střední Evropy před Osmanskou říší bylo českými stavy vnímáno jako nepřijemná, ale nutná povinnost. Ostatně část české šlechty, podnikající ve vojenském řemesle (jako kapitáni a vyšší velitelé na uherské frontě), z těchto válečných výdajů slušně zbohatla. Na válečné konjunktury mohli dobře vydělat i ti šlechtici či měšťanští velkoobchodníci, kteří měli dobré konexe u dvora a dokázali se napojit na dodávky vojenských potřeb, ať již se jednalo o zbraně, jízdní a tažné koně, dopravní služby, potraviny pro vojsko, krmivo pro koně, alkohol, textilie a další komodity, které armáda spotřebovávala v ohromných objemech.

Dokud české vnitrozemí nebylo přímo ohroženo válečnými událostmi, byla země schopná bez větších problémů zvládnout i výběr daní a postupné splátky starších dluhových závazků. To je možné dokumentovat na dvou aktivitách ekonomického charakteru.

Jednu představují dochované souhrnné přehledy pohledávek jednotlivým věřitelům, evidovaných v české komoře. Nemáme bohužel k dispozici hlavní knihy komorních dluhů („Schuldenbuchy“) z předbělohorské doby, na které se jiné dochované prameny

²⁵ Ibidem, č. 318, s. 477–481; č. 320, s. 482–487.

²⁶ Ibidem, č. 365, 567; č. 383, s. 580; č. 386, s. 582.

²⁷ František MARAT (ed.), *Soupis poplatnictva 14 krajův království Českého z r. 1603*, Věstník Královské české společnosti nauk na rok 1898, Praha 1899, s. 1–130; Miloslav VOLF, *Dvorská komora a české finance před Bílou horou a po ní (1610–1640)*, Sborník archivních prací 30, 1980, s. 62–109.

Such a condition does not appear in the discussions on any of the previous taxes. It indicated both a certain scepticism towards the effectiveness of the newly introduced excise tax (which was later confirmed), but also towards the change brought about by transferring the permanent residence of the Emperor and his court to Prague Castle in 1583. The Imperial Court, with its consumption and financial resources, was an extraordinary object of interest for trade networks from all over Europe. However, court merchants and enterprising courtiers from among the nobility did not want to submit to the rules that applied to Prague's denizens. They negotiated special privileges at court, which gave them more favourable trading conditions for their business.

Ambiguities in the wording of the Diet's resolution led to obstruction and in some cases a clear attempt to circumvent the rules.²⁵ The repeated decrees and mandates issued by the monarch in 1587 and 1588, by which Rudolf II ordered the accelerated withdrawal of money from tax collection and older arrears, did not help either. On the basis of various complaints and objections, especially from the royal towns, we can see in considerable detail how the originally nobly conceived collection of this new tax collapsed and ended once the first five years were up. The emperor's urgings for money, to be taken from the collection, show that in 1591 no significant sums were collected by this tax.²⁶

The failure to collect this sales tax and the completely new conditions in the country's economy (where the aristocratic manor estate and the imperial court in Prague, as an extremely attractive consumption centre, began to play a major role) led to a significant parametric change. The basis for the land tax on manorial or urban land lords was no longer the disputed and variable value of landed property, but precisely quantifiable, relatively stable and easily auditable data. That is primarily the number of homesteads and other parts of the dominion (number of mill wheels, number of parishes, etc.).

However, at the turn of the 16th and 17th centuries, the basic tool for distributing the tax burden remained the extent of landed property, although the tax liability of individual taxpayers was calculated according to different parameters than half a century earlier.²⁷

The main budgetary allocation of the taxes was to finance the war with the Ottoman Empire in Hungary (1593–1606). Even though considerable sums were unproductively leaving the Bohemian economy through this route, the financing of the defence of Central Europe against the Ottoman Empire was perceived by the Bohemian Estates as an unpleasant but necessary obligation.

After all, a part of the Bohemian nobility, engaged in the military trade (as captains and senior commanders on the Hungarian front), became rich from these war expenses. The noblemen or bourgeois wholesalers who were well connected at court and could tap into the supply of military supplies, be it weapons, cavalry and draft horses, transport services, food for the troops, fodder for horses, alcohol, textiles and other commodities consumed by the army in huge volumes, could also make a tidy profit from the war boom.

As long as the Bohemian hinterland was not directly threatened by the war, the country was able to cope with tax collection and the gradual repayment of older debt obligations with no major problems. This can be documented in two activities of an economic nature.

často odkazují. Jejich nález v některém v nesystémových archívních fondů stále nevylučují, ale je už málo pravděpodobný (viz níže s. 284-290). Zde byly přesně evidovány jak dluhové závazky, které se měly hradit ze zdrojů české komory, tak i splátky jistin i úroků.

Úředníci české komory ale v určitých intervalech zpracovávali pro potřeby nejvyšších zemských úředníků souhrnné výtahy z těchto důvěrných zdrojů, aby měli na jednání zemského sněmu k dispozici reálná data o výši zadlužení. Tyto přehledy sice nevytvářejí souvislou časovou řadu, ale je z nich zřejmé, že česká komora byla na přelomu 16. a 17. století schopna především pravidelně vyplácet úroky (6%). Pokud někdo požádal o úhradu jistiny, byla mu v požadovaném termínu vyplacena. I když celkový rozsah zadlužení zůstával stále relativně vysoký, docházelo k výrazné obměně skladby věřitelů, a to nejen v důsledku obchodování s vládními dluhopisy (tato aktiva byla běžně převáděna formou postupu pohledávky, tzv. *cesse*), ale také postupným splácením starých dluhů a vznikem nových pohledávek.

Rentmistrovský úřad, podřízený české komoře, fungoval v podstatě jako zemská banka, kam si mohly jednotlivé osoby (šlechtici i měšťané) ukládat na roční úrok 6% své volné finanční prostředky. Pro ty z finančníků, kteří byli zapojeni do transakcí s velkým objemem peněz, to velký smysl nemělo, neboť jejich cílem bylo na různých transakcích (často rizikových a za hranou tehdejších právních předpisů) zbohatnout výrazně více, případně spekulovat na levné získání pozemkového majetku v důsledku platební neschopnosti věřitele.

Pro „obyčejného“ šlechtice či měšťana, který neměl kontakty u dvora či u velkých bankéřů a jen potřeboval uložit volnou peněžní hotovost na bezpečné místo a mít z ní bez další práce a rizika nějaký užitek, bylo uložení peněz u české komory vítaným řešením. Bylo to bezpečnější, než půjčky soukromým osobám, které bylo nutné v případě neuhrazení jistiny v daném termínu či v případě nesplácení úroků vymáhat soudně. To vše dlouho trvalo a neslo s sebou i riziko velkých finančních nákladů. Z peněžního konta u rentmistrovského úřadu české komory ale plynul každý rok pravidelný úrok 6% a jistinu bylo možné po předchozí výpovědi každého půl roku (obvykle k termínu jarní nebo podzimní splátky úroků) bez problémů vybrat v hotovosti. A byla tu ještě jedna výhoda: Úročený vládní dluhopis bylo možné přímo použít jako platidlo, pokud ho byl příjemce ochoten akceptovat. Při platbě velkých částek (například při vyrovnávání dědických podílů či platbách za nemovitosti) byl převod úročeného dluhopisu dokonce jednou z hlavních forem úhrady potřebných částek.

Zjednodušeně lze říci, že finanční stabilita české komory, jejíž rentmistrovský úřad plnil funkci hlavní zemské banky, garantovala stabilitu úvěrového systému celé země. Případná platební neschopnost této instituce by totiž zpochybnila validitu vládních dluhopisů a tím i stabilitu soukromé úvěrové sféry, ve které vládní dluhopisy sehrávaly podstatnou roli.

Druhou okolnost, kterou je zapotřebí vzít v potaz, je intenzivní rozšiřování rozsahu komorního majetku koncem 16. a ještě i v prvních letech 17. století. To pochopitelně souvisí i s předchozím bodem, neboť panovník byl v rámci Království českého zdaleka největším vlastníkem pozemkového majetku, který tradičně vytvářel rozsáhlý konglomerát komorních panství v Polabí (ve středních a východních Čechách), ale i v jiných

One of them is represented by the surviving summary lists of claims to individual creditors registered in the Bohemian Chamber. Unfortunately, we do not have the ledgers of chamber debts (*“Schuldenbuchs”*) from the period prior to White Mountain, to which other extant sources often refer. I still do not rule out their discovery in some of the non-systematic archival collections, but it is already unlikely (see below p. 285-291). They accurately recorded both the debt obligations, to be paid from the resources of the Bohemian Chamber, and the principal and interest payments.

However, at certain intervals the officials of the Bohemian Chamber prepared summary extracts from these confidential sources for the needs of the highest provincial officials, so that they could have real data on the level of indebtedness at the meeting of the Provincial Diet. Although these summaries do not form a continuous time series, they show that the Bohemian Chamber was able to pay interest (6%) on a regular basis at the turn of the 16th and 17th centuries. If someone requested repayment of the principal, it was paid within the required timeframe. Although the overall level of indebtedness remained relatively high, there was a significant turnover in the make up of creditors, not only as a result of trading in government bonds (these assets were commonly transferred by way of a claim procedure, the so-called *cesse*), but also through the gradual repayment of old debts and the creation of new claims.

In essence, the Rentmaster's Office, subordinate to the Bohemian Chamber, functioned as a provincial bank where individuals (nobles and burghers) could deposit their spare funds at an annual interest of 6%. For those financiers who were involved in transactions with large amounts of money, this did not make much sense, as their goal was to get significantly richer on various transactions (often risky and beyond the legal boundaries of the time), or to speculate on the cheap acquisition of landed property as a result of a creditor's insolvency.

For an “ordinary” nobleman or burgher, who did not have contacts at court or with big bankers and just needed to deposit free cash in a safe place and benefit from it without further work and risk, depositing money with the Bohemian Chamber was a welcome solution. This was safer than loans to private individuals, which had to be recovered via the court if the principal was not repaid on time or if interest was not paid. All of this took a long time and entailed the risk of large financial costs. However, a cash account at the Rentmaster's Office of the Bohemian Chamber paid regular interest of 6% each year, and the principal could be easily withdrawn in cash every six months (usually on the date of the spring or autumn interest payment) upon notice. And there was another advantage: An interest-bearing government bond could be used directly as payment if the recipient was willing to accept it. When large amounts were paid (for example, when settling inheritance or payments for real estate), the transfer of an interest-bearing bond was even one of the main forms of paying the necessary amounts.

Simply put, the financial stability of the Bohemian Chamber, whose Rentmaster's Office acted as the main provincial bank, guaranteed the whole country's credit system was stable. Any insolvency in this institution would call into question the validity of government bonds and thus the stability of the private credit sphere, in which government bonds played an essential role.

částech země. Jen samotná tržní cena těchto panství činila počátkem 17. století několik milionů tolarů, což byla pro panovnické dluhopisy dobrá garance. Navíc na přelomu 16. a 17. století česká komora nejen-že nemusela kvůli dluhům komorní majetek prodávat (krom drobných transakcí), ale naopak docházelo k jeho výraznému rozšiřování. Akumulace dalšího pozemkového majetku v Čechách před rokem 1606 představuje výrazný ekonomický jev, který dobře odráží promyšlenou ekonomickou politiku čelných představitelů české komory.

Pokud přihlídneme i k další fázi vývoje panovnického zadlužení v Čechách, tak lze konstatovat, že i s náklady na vedení války v Uhrách v letech 1593–1606 si ekonomika Království českého dokázala dobře poradit. Peníze, půjčené k vojenským účelům či výslovně k financování obrany před Osmanskou říší do roku 1606, tvořily na počátku vlády Matyáše Habsburského už jen okrajovou část souhrnných dluhů. Pokud někdo z věřitelů nechával tyto „staré“ dluhy (z doby před rokem 1606) stále jako aktivum u české komory, tak to bylo jeho rozhodnutí: Buď mu vyhovoval pravidelný příjem plynoucí z úroků, o který se nemusel jinak starat, nebo šlo o finanční spekulanty či spekulantky (neboť ve finančním podnikání se tehdy v Čechách velmi dobře uplatňovaly i ženy), cílící na získání části panovníkova pozemkového majetku za výhodných podmínek. Nebyl to jen Karel z Lichtensštejna, ale i další šlechtici, působící v prostředí panovnického dvora, jako například Jan Novohradský z Kolovrat, Oldřich Desiderius Pruskovský z Pruskova a jeho manželka Johanka Pruskovská ze Sulevic a další. K nim se ještě později vrátíme (viz s. 104).

Zásadní zvrat v dlouhodobě příznivém ekonomickém vývoji země přineslo až krátké, ale politicky a mocensky velmi nestabilní období let 1606–1611, kdy probíhal zápas o moc mezi dvěma představiteli vládnoucího rodu (císař Rudolf II. a jeho mladší bratr Matyáš). Přesněji řečeno: mezi vlivnými mocensko-politickými uskupeními, která podporovala toho či onoho z Habsburků.

Až v těchto letech přinesla mocenská nestabilita, provázená na obou stranách značnými výdaji nejen přímo vojenskými, ale také „diplomatickými“ (tedy úplatky významným politikům) do celého systému nové, předem nepředpokladatelné vysoké náklady. Oba habsburští bratři nespolehali na to, že jim na jejich vzájemné soupeření půjčí peníze obyvatelstvo země, kterým vládli, nebo říšští stavové, kteří už se začali seskupovat do nepřátelenských konfesijně-politických táborů. Nejsnadnější cestou k „rychlým penězům“ byly půjčky na mezinárodním finančním trhu, které byly zaručeny budoucími daňovými příjmy, ať už zemskými nebo říšskými. Ale i z těchto půjček se musely splácet úroky.

Přitom úmrtím císaře Rudolfa II. nebyly žádné jeho finanční závazky „smazány“. O tom, jak se k této části dědictví po zemřelém Rudolfovi postaví nový uchazeč o císařskou volbu, se nepochybně tvrdě vyjednávalo na předvolebních jednáních ve Frankfurtu nad Mohanem počátkem roku 1612. A král Matyáš byl schopen slíbit komukoli cokoli, jen aby dosáhl na vysněný císařský titul, v jehož dosažení se mu snažil zemřelý starší bratr Rudolf II. do posledních dní svého života bránit všemi dostupnými prostředky. A tvrdošíjné úsilí obou těchto Habsburků stálo hodně peněz. Tedy přesněji řečeno hodně slíbených peněz.

The second circumstance to be taken into account is the intensive expansion of the chamber estate at the end of the 16th century and even in the first years of the 17th century. Of course, this is also related to the previous point, as the monarch was by far the largest owner of landed property within the Kingdom of Bohemia, which traditionally formed a large conglomerate of chamber estates in the Elbe river region (central and eastern Bohemia), but also in other parts of the country. The market price of these estates alone was several million tolars at the start of the 1600s, which was a good guarantee for the sovereign bonds. Moreover, at the turn of the 16th and 17th centuries, not only did the Bohemian Chamber not have to sell chamber property (except for small transactions) due to debts, but, on the contrary, it significantly expanded it. The accumulation of additional landed property in Bohemia before 1606 represents a significant economic phenomenon that readily reflects the well-thought-out economic policy of the Bohemian Chamber's leadership.

If we take into account the next phase in the development of the monarch's debt in Bohemia, it can be concluded that even with the costs of the war in Hungary in 1593–1606, the Kingdom of Bohemia's economy did well. At the beginning of Matthias Habsburg's reign, the money lent for military purposes or explicitly to finance the defence against the Ottoman Empire until 1606 formed just a fraction of the total debts. If any of the creditors still kept these “old” debts (from before 1606) as an asset with the Bohemian Chamber, it was their decision: either he was satisfied with the regular income from interest, which he did not have to take care of otherwise, or they were financial speculators (at that time, women were also very good at financial business in Bohemia), aiming to acquire part of the ruler's land property on favourable terms. It was not just Karl of Liechtenstein, but other nobles moving in the milieu of the monarch's court, such as Jan Novohradský of Kolovraty, Oldřich Desiderius Pruskovský of Pruskov and his wife Johanka Pruskovská of Sulevice and others. We will return to these later (see p. 105).

A fundamental change in the country's long-term, favourable economic development was brought about by the short but politically unstable period of 1606–1611, when a power struggle took place between two representatives of the ruling family (Emperor Rudolf II and his younger brother Matthias). More precisely: among the influential power-political groups that supported one or other of the Habsburgs.

It was only in these years that the instability of power brought new, unforeseeable, high costs to the whole system, accompanied on both sides by considerable expenditures that were both directly military as well as “diplomatic” (i.e. bribes to important politicians). Because the populations and the imperial estates under the Habsburgs had already begun to group themselves into opposing denominational-political camps, the two Habsburg brothers did not rely on them to lend them money for their rivalry. The easiest way to “fast money” was to borrow on the international financial market, which was guaranteed by future tax revenues, be that from the state or the empire. But even on these loans, interest had to be paid.

Unfortunately, the death of Rudolf II did not “wipe out” any of his financial obligations. How the new candidate for the imperial election would deal with this part of the inheritance from the deceased Rudolf was undoubtedly part of tough negotiations at

Během relativně krátké doby několika let tak došlo k tomu, že většina očekávaných budoucí panovnických příjmů už byla anticipována na několik let dopředu. Ze zbývajících příjmových položek už nebylo možné udržet ani obsluhu panovnického dluhu, tedy vyplácet pravidelné úroky. Opoždování v platbách úroků ze strany císaře bylo významným varovným signálem pro svět velkých financí, že něco není v pořádku. Tím se uzavřela možnost získat nové „normální“ úvěry (tedy běžně úročené) a habsburští finančníci byli nuceni hledat jiné, nestandardní postupy (tedy krátkodobé vysoce úročené půjčky), které celkovou finanční situaci jen zhoršovaly.

V případě Království českého už můžeme na základě dochovaných pramenů tento vývoj v průběhu let 1608–1614 dobře prokázat (jak se pokusím níže doložit), ale myslím, že podobný proces probíhal nejen v ostatních zemích tehdejší Habsburské monarchie, ale i v prostředí finančních systémů říšských. Pouze v Království českém však existovala tak neobvyklá konstelace sil, že se v zájmu udržení finanční stability země podařilo v roce 1615 prosadit zcela neobvyklé řešení úvěrové krize, které dokonce po dva roky (1616–1617) dobře fungovalo. V tom byla „česká causa“ pro habsburský dvůr velmi nebezpečná.

Stříbrný český tolar z roku 1614. Obchodní mince s proměnlivou platební silou, odpovídající obsahu stříbra. V roce 1615 byla jeho oficiální platební síla 90 krejcarů.

Silver Bohemian thaler from 1614. A trade coin with variable payment power, corresponding to the silver content. In 1615, its official payment power was 90 kreutzers.

the pre-election talks in Frankfurt am Main in early 1612. And King Matthias was able to promise anyone anything to achieve his dream of the imperial title, which his deceased elder brother, Rudolf II, tried to prevent him from achieving with all means available until the last days of his life. And the pertinacious efforts of both these Habsburgs cost a lot of money. Or, more accurately, a lot of promised money.

Thus, within a relatively short period of a few years, most of the expected future monarchical income had already been anticipated several years in advance. The remaining revenue items could no longer even service the sovereign debt, i.e. pay regular interest. The emperor's delay in interest payments was a momentous warning signal to the world of big finance that something was wrong. This closed the possibility of obtaining new "normal" loans (i.e. at the usual interest rates) and the Habsburg financiers were forced to look for other, non-standard procedures (i.e. short-term high-interest loans), which only worsened the overall financial situation.

In the case of the Kingdom of Bohemia, we can already prove this development from 1608–1614 on the basis of extant sources (as I will endeavour to do below), but I think that a similar process took place not only in other countries of the Habsburg Monarchy, but also in the environs of the imperial financial systems. However, it was only in the Kingdom of Bohemia that such an unusual constellation of forces came into play, that, in order to maintain the country's financial stability, a completely unusual solution to the credit crisis was pushed through in 1615, which even worked for two years (1616–1617). In this the "Bohemian Causa" was very dangerous for the Habsburg court.

Zlatý český dukát. Obchodní mince s proměnlivou platební silou, odpovídající obsahu zlata.

V roce 1615 byla jeho oficiální platební síla 140 krejcarů.

Gold Bohemian ducat. A trade coin with variable payment power, corresponding to the gold content. In 1615, its official payment power was 140 kreutzers.

I/2 Usnesení českých zemských sněmů z let 1614 a 1615 v otázce daní

Ještě během vlády Rudolfa II. bylo obvyklé, že čeští stavové svému králi schválili návrhy na výběr daní v plné či redukované výši, ale tento souhlas podmiňovali tím, že panovník akceptuje i jejich požadavky, které byly na sněmu také projednávány. Proces schvalování daní v Čechách proto dřívější historiografie správně vyhodnotila jako významný politický nástroj v rukou české stavovské opozice. Jeho prostřednictvím bylo možné až do počátku 17. století podpořit prosazení požadavků politických a konfesijních.¹ Pro panovnický dvůr se totiž jednalo z hlediska celkového finančního objemu o zcela zásadní zdroj příjmů, v jehož rámci zajišťovaly české země počátkem 17. století rozhodující podíl kolem 68%.²

Změna, kterou do celého daňového systému přineslo usnesení zemského sněmu z roku 1615, dosud vyhodnocena nebyla. Příčinu vidím nejen v původní (podle mého názoru chybné) interpretaci Antona Ginedlyho, zmíněné výše (viz s. 12–16). Také archivář Miloslav Volf (1902–1982), tedy hlavní domácí autor, který se v průběhu 20. století analýzou českých pramenů daňové povahy podrobně zabýval, se otázce interpretace zemského sněmu roku 1615 ve všech svých pracích (které jsou dodnes východiskem ke studiu daňových systémů v raně novověkých Čechách) úplně vyhnul.³ Podobný přístup vlastně spatřujeme i u nejnovějších shrnutí této problematiky.⁴ Není proto divu, že pokud už se někdo ze zahraničních autorů zamýšlel nad problematikou českých daní v kontextu politické krize těsně před zahájením třicetileté války (a takových historiků mnoho není), pak také vycházel ze staré interpretace Antona Gindelyho. Tak i skvělý znalec dějin 17. století Donald H. Pennington charakterizuje Království české jako bohatou zemi, která byla pro Habsburky významným zdrojem příjmů, ale stavové na sněmovní úrovni selhali: „... but the Diet, which had once been a thriving political institution where the „knights“ had a large share of power, was now mainly a tax-voting machine...“.⁵

Jistě; můžeme předpokládat, že česká stavovská opozice očekávala dosavadní diplomaticky standardní postup při projednávání daní i po nástupu krále Matyáše na český trůn roku 1611. Matyášova volba následníkem českého trůnu (1608) i jeho přijetí na trůn po vynucené Rudolfově abdikaci (1611) byly podmíněny řadou slibů. Z jejich plnění či neplnění se měl král stavům zpovídat na zemském sněmu, kde měly být projednávány i královny daňové požadavky.

¹ Miloslav VOLF, *Královský důchod a úvěr v 16. století (Příspěvek k historii českých státních financí)*, Český časopis historický 48–49, 1947–1948, s. 110–171.

² Thomas WINKELBAUER, *Territoriale, soziale und nationale Aspekte der Staatsfinanzen der Habsburgermonarchie (vom 16. Jahrhundert bis 1918)*, in: Jiří Mikulec – Miloslav Polívka (edd.), *Per saecula ad tempora nostra*. Sborník prací k šedesátým narozeninám prof. Jaroslava Pánka, Praha 2007, s. 181–194, here s. 187.

³ Miloslav VOLF, *Nástin správy české berně v době předbělohorské*, Sněmy české XI, část II, sešit 1, Praha 1954; Miloslav VOLF, *Dvorská komora a české finance před Bílou horou a po ní (1610–1640)*, Sborník archivních prací 30, 1980, s. 62–109.

⁴ Marek STARÝ, *Berně a poplatky v českých středověkých a raně novověkých dějinách*, in: Marek Starý (ed.), *Dějiny daní a poplatků*, Praha 2009, s. 54–72.

⁵ Donald Henshaw PENNINGTON, *Seventeenth-Century Europe*, London 1970, s. 282–283.

I/2 Resolutions by the Bohemian Provincial Diets of 1614 and 1615 on the question of taxes

During the reign of Rudolf II, it was still common for the Bohemian Estates to approve proposals for full or reduced taxes for their king, but this approval was conditional on the monarch's acceptance of their demands, which were also discussed at the Diet. The process of approving taxes in Bohemia was therefore correctly assessed by earlier historiography as an important political tool in the hands of the Bohemian Estates' opposition. Up to the start of the 17th century, it was possible to use it to bolster the implementation of their political and denominational demands.¹ In terms of total financial volume, it was a crucial source of income for the court; Bohemia provided a large proportion, roughly 68% at the beginning of the 17th century.²

The change the Provincial Diet's resolution of 1615 brought to the tax system as a whole has yet to be assessed. I see the reason for this being partly in Anton Ginedly's original (in my opinion erroneous) interpretation, (see pp. 12–16). And also, the fact that archivist Miloslav Volf (1902–1982), the main domestic author to analyse Bohemian tax sources in detail during the 20th century, completely avoided an interpretation of the 1615 Provincial Diet in all his works (which are still the basis for studying tax systems in early modern Bohemia).³ In fact, we see a similar approach in the most recent summaries of this issue.⁴ It is therefore not surprising that if any foreign authors have considered the issue of Bohemian taxes in the context of the political crisis shortly before the Thirty Years' War (and there are not many such historians), they have also drawn on the old interpretation of Anton Gindely. Thus the great expert on 17th century history, Donald H. Pennington, characterizes the Kingdom of Bohemia as a rich country that was a significant source of income for the Habsburgs, but the Estates failed at the parliamentary level: „... but the Diet, which had once been a thriving political institution where the „knights“ had a large share of power, was now mainly a tax-voting machine...“.⁵

Certainly; we can assume that the Bohemian Estates' opposition expected the same diplomatically standard procedure for negotiating taxes once King Matthias ascended the Bohemian throne in 1611. Matthias' election as heir to the Bohemian throne (1608) and his accession to the throne after Rudolf's forced abdication (1611) were conditional on a series of promises. The king was to report to the Estates at the Provincial Diet, where the king's tax demands were to be discussed.

Svolání zemského sněmu v Čechách však král stále odkládal. Souhlas sněmu s výběrem nových daní zatím nepotřeboval. Na počátku vlády využíval bohatství, které po sobě na Pražském hradě zanechal zemřelý císař (nebyly to jen dluhy). A také si dál půjčoval a svoje dluhopisy zaručoval budoucím výnosem z českých daní, až budou schváleny. Stejně tak postupoval i v případě daní říšských.

První měsíce po Matyášově nástupu na trůn čeští stavová stavové opakovaně odkládání zemského sněmu akceptovali. Politickou prioritou byla Matyášova volba na říšský trůn roku 1612, kterou protestantská část Evropy uvítala.⁶ Po návratu z velkolepé říšské volby a korunovace ve Frankfurtu nad Mohanem (1612) však následovalo císařovo politické fiasko na říšském sněmu v Řezně (1613) a peníze začaly novému císaři docházet.

Až pod tíhou rostoucích dluhů se odhodlal svolat zemský sněm v Čechách, který se do té doby snažil odkládat. Sněm se však nekonal v Praze (kde v té době hrozila morová nákaza), ale výjimečně v Českých Budějovicích. Také termín nebyl úplně běžný. Zemské sněmy se obvykle pořádaly (už jen z triviálních logistických důvodů, jakými byly sjízdnost cest či vytápění a osvětlení jednacích prostor) obvykle v teplejších měsících roku. V Českých Budějovicích se však rokovalo od 26. ledna do 24. února 1614,⁷ protože císař Matyáš potřeboval od českých stavů finanční pomoc vyjednat tak, aby měl k dispozici peníze k nejbližšímu splátkovému termínu, což byl svatý Jiří 1614 [23. 4. 1614]. Na tomto sněmu byla otevřena i otázka panovnických dluhů, jejichž správu vedla v Království českém tzv. česká dvorská komora či zkráceně jen česká komora, jak se uvádělo i v dobových pramenech.

Česká komora byla hlavním úřadem, který vedl v Království českém jak evidenci panovnických dluhů, tak i správu peněz, které panovník získával z různých zdrojů (výnos komorních panství, vývozní a dovozní cla aj.) či které se vybraly na daních a sbírkách. Byla původně ustavena v roce 1528 jako pražská pobočka centrálního úřadu (dvorské komory ve Vídni) pro české země. Význam tohoto úřadu bychom mohli přirovnat k dnešnímu ministerstvu financí.

Období prvních desetiletí činnosti české komory máme velmi detailně zpracováno v obsáhlé monografii Václava Pešáka,⁸ mladšímu období se věnoval vedle výše zmíněného Miloslava Volfa především Eduard Maur⁹ a nejnověji Zuzana Vlasáková.¹⁰ O tom,

⁶ Petr VOREL, *Císařská volba a korunovace ve Frankfurtu nad Mohanem roku 1612 a česká účast na těchto událostech*, *Theatrum historiae* 10, 2012, s. 59–166, zde s. 64–71.

⁷ *Tito artykulové na sněmu obecném, kterýž držán byl v městě Budějovicích Českých léta Páně tisícího šestistého čtrnáctého v středu po svatém Pavlu na víru křesťanskou obrácení a zavřín téhož léta ve čtvrtek po svatém Matěji, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc. krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svoleni a zavříní jsou*, Praha 1614 (dále **Sněm 1614**).

⁸ Václav PEŠÁK, *Dějiny královské české komory od roku 1527*, část I. Začátky organizace české komory za Ferdinanda I., *Sborník Archivu ministerstva vnitra Republiky československé III*, Praha 1930.

⁹ Eduard MAUR, *Český komorní velkostatek v 17. století*, Praha 1977; Eduard MAUR, *Die Böhmisches Kammer und die Kammergüter in Böhmen*, in: Michael Hochedlinger – Petr Mat'a – Thomas Winkelbauer (eds.), *Verwaltungsgeschichte der Habsburgermonarchie in der Frühen Neuzeit*, Band 1: Hof und Dynastie, Kaiser und Reich, Zentralverwaltungen, Kriegswesen und landesfürstliches Finanzwesen, Wien 2019, s. 896–903.

¹⁰ Zuzana VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí (Správa komorních panství Pardubice,*

However, the king kept postponing the convocation of the Provincial Diet in Bohemia. He did not yet need the Diet's consent to levy the new taxes. At the beginning of his reign, he used the wealth the deceased emperor had left at Prague Castle (it was not just debts). He also continued to borrow and guaranteed his bonds with future Bohemian tax revenues, once they were approved. He took the same approach in the case of imperial taxes.

In the first months after Matthias's accession to the throne, the Bohemian Estates accepted the repeated postponement of the Provincial Diet. The political priority was Matthias' election to the imperial throne in 1612, which was welcomed by the Protestant part of Europe.⁶ However, after his return from the spectacular imperial election and coronation in Frankfurt am Main (1612), the emperor's political fiasco at the Imperial Diet in Reims (1613) was followed by the new emperor running out of money.

It was only under the weight of mounting debts that he decided to call a Provincial Diet in Bohemia, which he had hitherto tried to postpone. However, the Diet was not held in Prague (where plague threatened at the time), but, exceptionally, in České Budějovice. Moreover, the date was somewhat unusual. Provincial Diets were usually held in the warmer months of the year (for trivial logistical reasons such as whether the roads were open or heating and lighting the meeting rooms). However, the negotiations in České Budějovice took place from 26 January to 24 February 1614,⁷ because Emperor Matthias needed to negotiate financial aid from the Bohemian Estates so that he would have the money at his disposal by the next repayment date, which was St George's Day 1614 [23 April 1614]. The question of the monarch's debts, administered in the Kingdom of Bohemia by the Bohemian Court Chamber, or simply the Bohemian Chamber for short, was also raised at this assembly, as mentioned in contemporary sources.

The Bohemian Chamber was the main office in the Kingdom of Bohemia to keep records of the monarch's debts and administer the money that the monarch received from various sources (the proceeds of the chamber estates, export and import duties, etc.) or that was levied in taxes and collections. It was originally established in 1528 as the Prague branch of the central office (the Court Chamber in Vienna) for Bohemia. The importance of this office could be compared to today's Ministry of Finance.

The first decades of the Bohemian Chamber's activity have been treated in great detail in a comprehensive monograph by Václav Pešák,⁸ while the later period has been dealt with by Eduard Maur⁹ and, more recently, Zuzana Vlasáková,¹⁰ in addition

co se dělo v tomto úřadě během vlády císaře a krále Matyáše v Čechách (1611–1619), však toho dosud mnoho nevíme. Aktivitám české komory a otázce daní totiž nevěnoval ve svých obsáhlých pamětech pozornost ani Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka.¹¹ To je zvláště neobvyklé především proto, že Vilém Slavata byl během vlády Matyáše Habsburského presidentem české komory, a to od listopadu 1612 až do defenestrace v květnu 1618 (do úřadu se vrátil až roku 1622).¹²

Z torzálně dochovaných pramenů víme, že v české komoře, ani v jiných finančních centrech Habsburského soustátí už na počátku Matyášovy vlády nebylo možné panovníkovy finanční závazky z pravidelných příjmů splácet. V roce 1614 však už nebyly k dispozici prostředky ani na úhradu stále rostoucích úroků z vládních dluhopisů.

To známe dobře i z moderní doby: Až když dlužník přestane být schopen platit ze svých půjček úroky, tak je zle. Věřitelé začali vypovídat i splátky jistin, ale to byl ve vztahu k panovnícké komoře složitý proces s nejasným výsledkem. V praxi byly panovnícké dluhy pro „obyčejného“ věřitele (který neměl nadstandardní kontakty u dvora) jen těžko vymahatelné. Úvěrový trh však byl v tehdejších Čechách pevně provázán s oběhem vládních dluhopisů, dokud byly důvěryhodným aktivem. Proto se spousta věřitelů dostávala po roce 1614 do druhotné platební neschopnosti a nekryté vládní dlužní úpisy začaly ztrácet hodnotu.

Na tento problém upozornil už koncem 19. století francouzský historik Ernest Denis, profesor historie na pařížské na Sorboně, který se podrobně zabýval českými dějinami pozdního středově a raného novověku. Podle Denisových zdrojů (které však bohužel autor blíže necituje) si dvorská komora někdy po roce 1614 už musela půjčovat na lichvářský úrok (30–40% ročně) a cena vládních dluhopisů klesla na finančním trhu na pouhých 10% jejich nominální hodnoty (sic!).¹³ S tím se dalo docela dobře spekulovat: Kdo měl politický vliv a správné konexe, mohl skupovat vládní dluhopisy za nižší cenu a pak se postarat, aby mu byly proplaceny v plné výši.

I když Arnošt Denis neznal širší kontext úvěrových problémů, na které v pramenech z té doby zřejmě náhodně narazil, dokázal dobře vystihnout propojení mezi krizí finanční a mocenskou. Tu však viděl hlavně v zápole o moc a vliv mezi dvěma frakcemi katolických uskupení u dvora, tj. radikálního španělského (španělský vyslanec Zúñiga, arcikníže Maxmilián a arcikníže Ferdinand Štýrský) a kompromisního (biskup Khlesl a císař Matyáš).

Kořeny této krize však byly hlubší. Její hlavní příčinou bylo podle mého názoru rozvolnění fiskální politiky v letech „bratrské rozepře“ (1606–1611), provázené do té doby nebyvalou korupcí a finančními machinacemi u dvora. Tento trend pak pokračoval i v souvislosti s císařskou volbou krále Matyáše roku 1612.

Pomyslnou „poslední kapkou“ do přeplněného poháru a spouštěcím impulsem pro zveřejnění do té doby tajených finančních problémů se stala pohledávka ve výši 100 tisíc

Poděbrady a Kolín v letech 1614–1702, Červený Kostelec 2023.

¹¹ Josef JIREČEK (ed.), *Paměti nejvyššího kancléře Království českého Viléma hraběte Slavaty z Chlumu a Košumberka od L. 1608 do L. 1619*, díl II. 1611, 1615, 1617–1619, Praha 1868, zprávy k roku 1615 na s. 193–200.

¹² E. MAUR, *Die Böhmsche Kammer*, s. 903.

¹³ Arnošt DENIS, *Konec samostatnosti české*, Praha 1893, s. 693.

to the aforementioned Miloslav Volf. However, we still do not know much about what happened in this office during the reign of Emperor and King Matthias in Bohemia (1611–1619). Writing in his extensive memoirs, Vilém Slavata of Chlum and Košumberk paid no attention to the Bohemian Chamber's activities and the issue of taxes.¹¹ This is particularly unusual because Vilém Slavata was President of the Bohemian Chamber during the reign of Matthias of Habsburg from November 1612 until the defenestration in May 1618 (he did not return to office until 1622).¹²

We know from surviving sources that at the beginning of Matthias' reign the monarch's financial obligations could not be repaid from regular income, be that in the Bohemian Chamber or in other financial centres of the Habsburg Realm. By 1614, however, there were not even enough funds to pay the ever-increasing interest on government bonds.

This is familiar even in modern times: it is only when the borrower is no longer able to pay the interest on his loans that things get bad. The creditors also began to talk about repaying the principal, but this was a complex process with an unclear outcome in relation to the Sovereign Chamber. In practice, the sovereign's debts were difficult to collect for the “ordinary” creditor (who did not have very good contacts at court). However, the credit market in Bohemia at the time was firmly intertwined with the circulation of government bonds as long as they were a credible asset. Consequently, many creditors became secondarily insolvent after 1614, and uncovered government promissory notes began to lose value.

The French historian Ernest Denis, a history professor at the Sorbonne in Paris, who dealt in detail with Bohemian history of the late Middle Ages and early modern period, pointed out this problem as early as the end of the 19th century. According to Denis's sources (which, unfortunately, the author does not cite), sometime after 1614 the Court Chamber had to borrow at usurious interest (30–40% per annum) and the price of government bonds fell on the financial market to only 10% of their nominal value (sic!).¹³ One could speculate quite well with that: those who had political influence and the right connections could buy up government bonds at a lower price and then make sure they were repaid in full.

Even though Ernest Denis was not familiar with the broader context of the credit problems, which he seems to have stumbled upon by chance in the sources of the time, he managed to readily capture the connection between the financial and power crises. However, he saw this mainly in the struggle for power and influence between two factions of Catholic groups at court, i.e. the radical Spanish (the Spanish envoy Zúñiga, Archduke Maximilian and Archduke Ferdinand of Styria) and the more compromising (Archbishop Khlesl and Emperor Matthias).

But the roots of this crisis were deeper. Its main cause, in my opinion, was the loosening of fiscal policy during the years of the Brother's Quarrel (1606–1611), accompanied by unprecedented corruption and financial machinations at court. This trend continued in connection with the imperial election of King Matthias in 1612.

The “last drop” in the overflowing cup and the trigger for the disclosure of the hitherto hidden financial problems was a claim of 100,000 Rhenish guilders, which Nuremberg

zlatých rýnských, o jejíž splacení požádala norimberská městská rada. V kontextu celkového zadlužení to nebyla velká suma, ale císařská pokladna byla prázdná a tolik peněz v hotovosti nebylo možné najednou pořídit ani na mezinárodním úvěrovém trhu. I pro zkušené zahraniční bankéře byla aktuální platební neschopnost císaře vůči Norimberku výrazným varovným signálem, zvláště když nikdo jiný z velkých hráčů na finančním trhu už nebyl ochoten garantovat ani takto relativně malou (v kontextu mezinárodních finančních toků) sumu.

V nouzi nejvyšší se císař obrátil na české stavy a souhlasil se svoláním dlouho očekávaného zemského sněmu, kterému chtěl svoje požadavky předložit. O císařových finančních problémech stavové věděli. Naprosté většině vlivných českých politiků panovník také nějaké peníze dlužil a úroky platil nepravidelně (tedy jak komu; výjimky z řad významných dvořanů nalezneme snadno). Očekávalo se, že Matyáš požádá české stavy na zemském sněmu o peníze, ale předem málo kdo tušil, kolik to bude.

Stavové očekávali podobný postup, jako v minulosti: Část panovníkových daňových požadavků se schválí, král na oplátku vyhoví stavům v jejich prioritách. Toto očekávání však Matyáš Habsburský nesplnil a projednávání stavovských požadavků odložil až na další sněm. Přesto v roce 1614 český zemský sněm císaři určitý finanční příspěvek schválil a k tomuto účelu vyhlásil zvláštní berní s přesným rozpočtovým určením, která platila jen na jeden rok a měla se vybrat už v průběhu roku 1614.

Ta částka nebyla vysoká, ale důležité bylo nastavení nového daňového schématu. To bylo multiparametrické a mnohem lépe reagovalo na ekonomické změny, které proběhly v druhé polovině 16. a na počátku 17. století. Jednalo se o kombinaci pozemkové daně, odváděné jak vrchností tak hospodáři na poddanských gruntech (jejím základem byl počet poddanských usedlostí), daně z obchodních aktivit (včetně úvěrových), peněžní sbírky z měst a zvláštní domovní sbírky. Detaily tohoto systému jsem nedávno analyzoval na jiném místě.¹⁴ Z výnosu takto kombinovaných berní a sbírek, vypsanych v Čechách na rok 1614, se měly zaplatit čtyři přesně specifikované částky:¹⁵

- 1) Svatební dar, slíbený a písemně ujištěný císaři Matyášovi u příležitosti jeho sňatku (v prosinci 1611) s vlastní sestřenicí Annou Habsburskou ve výši 100 tisíc kop grošů míšenských.
- 2) Další dodatečný svatební dar Matyášově manželce ve výši 30 tisíc kop grošů míšenských, schválený až sněmem roku 1614.
- 3) Splátka císařova dluhu „poslu krále hispánského“ ve výši 12 649 kop 17 grošů míšenských a blíže nespecifikované úroky. Tím poslem se rozumí Baltasar de Zúñiga, který působil jako španělský vyslanec u pražského dvora v letech 1608–1617. Platba je zdůvodněna jako doplatek půjčky (včetně úroků), kterou Zúñiga poskytl už dříve „ku potřebě zemské“.
- 4) Splátka císařova dluhu městu Norimbek ve výši 100 000 zlatých rýnských a blíže nespecifikované úroky.

¹⁴ Petr VOREL, *Zahájení „české války“ v kontextu vládního bankrotu roku 1615*, Český časopis historický 118, 2020, č. 4, s. 893–963.

¹⁵ **Sněm 1614**, s. XXIV–XXIX.

City Council asked to be repaid. In the context of the total debt, it was not a large sum, but the imperial treasury was empty, and it was not possible to acquire so much cash at once, not even on the international credit market. For experienced foreign bankers, the Emperor's current insolvency towards Nuremberg was a significant warning signal, especially since none of the other major players on the financial market were willing to guarantee even such a relatively small sum (in the context of international financial flows).

In his greatest need, the Emperor turned to the Bohemian Estates and agreed to convene the long-awaited Provincial Diet to which he wanted to present his demands. The Estates knew about the Emperor's financial problems. The monarch also owed at least some money to the vast majority of influential Bohemian politicians and paid interest irregularly (albeit for some; exceptions among important courtiers are easy to find). It was expected that Matthias would ask the Bohemian Estates for money at the Provincial Diet, but few knew in advance how much it would be.

The Estates expected a similar process as in the past: a portion of the monarch's tax demands are approved, the king, in turn, accommodates the Estates in their priorities. However, Matthias of Habsburg did not meet this expectation and postponed discussion of the Estates' demands until the next Diet. Nevertheless, in 1614, the Bohemian Provincial Diet approved a certain financial contribution to the Emperor and announced a special tax for this purpose with a precise budget, which was valid for one year only and was to be collected during 1614.

The amount was not high, but it was important to set up a new tax scheme. It was multiparametric and much more responsive to the economic changes that took place in the second half of the 16th and early 17th centuries. It was a combination of a land tax, paid by both the lordship and the tenants on the tenured farmlands (based on the number of homesteads), a tax on commercial activities (including credit), a cash collection from the towns and a special house collection. I recently analysed the details of this system elsewhere.¹⁴ From the proceeds of the combined levies and collections thus made in Bohemia in 1614, four precisely specified sums were to be paid:¹⁵

- 1) The wedding gift promised and assured in writing to Emperor Matthias on the occasion of his marriage (December 1611) to his cousin Anna of Habsburg, amounting to 100,000 threescore of Meissen groschen.
- 2) Another additional wedding gift to Matthias's wife of 30,000 threescore of Meissen groschen, approved by the Diet in 1614.
- 3) Repayment of the Emperor's debt "to the Emissary of the King of Hispania" amounting to 12,649 threescore and 17 groschen Meissen and unspecified interest. This Emissary is understood to be Baltasar de Zúñiga, who served as Spanish envoy to the Prague court from 1608 to 1617. The payment is justified as a repayment of a loan (including interest) that Zúñiga had previously made "for the needs of the country".
- 4) Repayment of the Emperor's debt to the city of Nuremberg amounting to 100,000 Rhenish guilders and unspecified interest.

První dvě položky byly splatné do půl roku od skončení sněmu, u dalších dvou termín uveden není, ale z dalších pramenů víme, že měly být uhrazeny ještě koncem dubna 1614, tedy přednostně. Až po uhrazení těchto zvláště vymíněných čtyř položek měl být zbytek výnosu této jednorázové berně (pokud se vybere ještě něco navíc) rozdělen rovným dílem mezi splátky úroků z císařových blíže nespecifikovaných dluhů (tedy jen úroků, nikoli jistin) a splátky úroků a také jistin z „dluhů zemských“. Tímto termínem se rozuměly dluhy, které se měly splácet za půjčky, schválené zemským sněmem na nutné výdaje stavovské vlády. Patřily sem například dosud nevyplacené finanční odměny za činnosti, které některým šlechticům a měšťanům ukládaly dřívější zemské sněmy (například práce v různých komisích), a také splacení dluhů na najmutí stavovského vojska (200–300 tisíc kop gr. m.), které schválily zemské sněmy z let 1610 a 1611. Stavové tedy přesně rozlišovali, jaké dluhy jsou panovníkovy (do nich se počítaly i peníze, půjčené na válku v Uhrách) a jaké vznikly rozhodnutím zemského sněmu (to jsou dluhy „zemské“).

U výše zmíněných čtyř položek se zastavme. Dohromady představovaly částku necelých 230 tisíc kop gr. míš. To nebyla z hlediska celého království žádná astronomická suma. Už v polovině šedesátých let 16. století (když císař Maxmilián II. potřeboval zjistit, kolik mohou přispět Češi na obranu proti Osmanské říši) činil předpokládaný „normální“ daňový výnos z království českého více než 600 tisíc kop gr. míš. ročně. A za těch padesát let už hodnota peněz výrazně poklesla.¹⁶

Peněžní hotovost jako dodatečný příspěvek na svatební dar císařskému páru zní dobře, ale tyto platby byly podmíněny tím, že císařský pár bude trvale sídlit na Pražském hradě. S jinou variantou čeští stavové nepočítali a neměli potřebu přispívat císaři na provoz jeho dvora, pokud by měl sídlit jinde.

Ve starší literatuře se často dočítáme, že Matyáš hned po své císařské volbě roku 1612 přesunul svůj dvůr do Vídně.¹⁷ Toto tvrzení je možné snadno zpochybnit.

V roce 1612 císař Matyáš ani neměl ve Vídni vybudováno vhodné technické zázemí pro císařský dvůr. Jeho původní „arciknížecí“ vídeňské sídlo bylo příliš malé. Areál Hofburgu, který nebyl několik desetiletí řádně udržován, vyžadoval na rekonstrukci značné investice, které Matyáš neměl. Během jeho vlády se dokonce u Hofburgu zřítila střecha celého křídla a propadlo se několik pater. Naopak na Pražském hradě bylo k dispozici reprezentativní Rudolfovo císařské sídlo včetně dostatečného technického zázemí (ubytovací prostory, stáje, sklady potravin a další nutné potřeby). Proč by je císař nevyužil? Z hlediska konfesijního to bylo jedno (Vídeň byla tehdy většinou protestantská stejně jako Praha) a u dvora si císař také vystačil s němčinou (česky neuměl).

Ano, hned v roce 1612 byla do Vídně přesunuta říšská dvorská kancelář. Tím nový císař vyhověl jedné z podmínek své císařské volby ze strany říšských stavů. Proč je tento říšský úřad umístěn v Praze, tedy v hlavním městě země, která není součástí Římsko-německé říše? Titulárním říšským kancléřem byl mohučský arcibiskup jako jeden

¹⁶ Jaroslav PÁNEK, *Podíl předbělohorského českého státu na obraně střední Evropy proti osmanské expanzi*, *Československý časopis historický* 36, 1988, s. 856–872; 37, 1989, s. 71–84.

¹⁷ František ROUBÍK, *Slavatův pokus o nezávislost české komory na komoře dvorské z r. 1614*, in: Bedřich Jenšovský – Bedřich Mendl (eds.), *K dějinám československým v období humanismu – Sborník prací věnovaný Janu Bedřichu Novákovi k šedesátým narozeninám 1872–1932*, Praha 1932, s. 468–475, zde s. 471–472.

The first two items were due within six months of the end of the Diet, the other two are not mentioned, but we know from other sources that they were to be paid by the end of April 1614, i.e. as a matter of priority. Only after the payment of these four specially mentioned items was the remainder of the proceeds from this one-off tax (if something extra was collected) to be divided equally between the interest payments on the emperor's unspecified debts (i.e. only interest, not principal) and the interest payments and also the principal payments on the “provincial debts”. This term meant debts to be repaid for loans approved by the Provincial Diet for the necessary expenses of the Estates' government. This included, for example, unpaid financial rewards for activities that some nobles and townsfolk had been obliged to perform by earlier Provincial Diets (for example, work in various commissions), as well as repaying debts for hiring the Estates' army (200–300,000 threescore gr. Mei.), which had been approved by the Provincial Diets of 1610 and 1611. The Estates therefore distinguished exactly what debts were the sovereign's (including money borrowed for the war in Hungary) and what debts were incurred by the Provincial Diet's decisions (these were “provincial” debts).

Let's pause at the four items mentioned above. Together they amounted to just under 230,000 threescore gr. Mei. This was not an astronomical sum as concerns the kingdom as a whole. In the mid-1560s (when Emperor Maximilian needed to find out how much Bohemia could contribute to the defence against the Ottoman Empire) the “normal” tax revenue from the Kingdom of Bohemia was expected to be over 600,000 threescore gr. Mei. per year. What's more, the value of money had declined significantly during those fifty years.¹⁶

Cash as an additional wedding gift to the imperial couple sounds good, but these payments were conditional on the imperial couple taking up permanent residence at Prague Castle. The Bohemian Estates did not count on any other option and had no need to contribute to the Emperor for running his court if it was to be located elsewhere.

In older literature we often read that Matthias moved his court to Vienna immediately after his election as Emperor in 1612.¹⁷ This claim can easily be disputed.

In 1612, Emperor Matthias did not even have suitable technical facilities for the imperial court in Vienna. His original “archducal” Viennese residence was too small. The grounds of the Hofburg, which had not been properly maintained for several decades, required considerable investment for reconstruction, which Matthias did not have. During his reign, the roof of an entire wing of the Hofburg collapsed and several floors fell in. On the other hand, Prague Castle had Rudolf's prestigious imperial residence including sufficient technical facilities (accommodation, stables, food stores and other necessities). Why wouldn't the Emperor use them? From the denominational point of view, it didn't matter (Vienna was majority Protestant at that time, just like Prague) and the Emperor could make do with German at court (he didn't speak Czech).

Yes, the imperial court office was moved to Vienna in 1612. The new emperor thus fulfilled one of the conditions of his imperial election by the Imperial Estates. Why is this imperial office located in Prague, the capital of a country that is not part of the Roman-German Empire? The titular imperial chancellor was the Archbishop of Mainz, one of the ecclesiastical Electors. The *de facto* head of the imperial administration was

z církevních kurfiřtů. Faktickým vedoucím říšské administrativy pak byl říšský místokancléř, který byl součástí císařského dvora (a byl císařem placen) už od přelomu 15. a 16. století, kdy Maxmilián I. obnovoval systém říšské správy.¹⁸

Když Rudolf II. přesídlil trvale do Prahy (1583), přesunul sem i říšskou kancelář.¹⁹ Aktivita tohoto úřadu však postupně slábala tak, jak se zhoršoval císařův zdravotní stav. Posledním říšským místokancléřem v Praze byl v lednu 1606 jmenován Leopold ze Strallendorfu, za jehož působení tento úřad prakticky přestal fungovat. Říšská knížata už tehdy (tedy ještě za vlády Rudolfa II.) žádala, aby byl tento formálně existující, ale administrativně nevýkonný úřad přesunut z Prahy (ležící mimo území říše) do některého ze svobodných říšských měst.²⁰ Takový přesun se sice uskutečnil až mnohem později po třicetileté válce (1663), kdy se sídlem stálého říšského sněmu stalo švábské Řezno, nicméně už v roce 1612 nový císař vyhověl tomuto požadavku alespoň tím, že říšskou dvorskou kancelář nechal přesunout z Prahy do Vídně (tedy na území Římsko-německé říše).²¹

Technicky bylo „přesunutí“ říšské kanceláře provedeno tak, že císař Matyáš v srpnu 1612 Strallendorfa z jeho funkce odvolal²² a k 29. září 1612 jmenoval novým říšským místokancléřem Ludvíka z Ulmu. Obsazení zmíněné pozice právě tímto mužem požadoval tehdejší mohučský arcibiskup Johann Schweikhard. Hlavním úkolem Ludvíka z Ulmu bylo vybudovat říšskou dvorskou kancelář zcela nově ve Vídni.²³ V tom mu měl být nápomocen Melchior Khlesl. Uspořádání kancelářské agendy i stěhování z Prahy však nebylo jednoduché, zvláště když tuto činnost komplikoval blíže neurčený zmatek („chaos laborum“).²⁴

Z prvních let činnosti říšské dvorské kanceláře ve Vídni před třicetiletou válkou bohužel nemáme dochovány skoro žádné významné prameny. O váze, kterou své vídeňské říšské kanceláři přikládal sám císař, však vypovídá skutečnost, že plat, který byl stanoven novému říšskému místokancléři Ludvíkovi z Ulmu, činil jen 70% částky, kterou za svou činnost ve stejné době dostával český kancléř Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic.²⁵

¹⁸ Thomas FELLNER – Heinrich KRETSCHMAYR, *Die österreichische Zentralverwaltung, I. Abteilung: Von Maximilian I. bis zur Vereinigung der österreichischen und böhmischen Hofkanzlei (1749)*, Band 1. Geschichtliche Übersicht, Wien 1907, Band 1, kap. III (3) / II. Die Reichs(hof)kanzlei 1559–1620, s. 143–150; Rolf DECOT, *Albrecht von Brandenburg als Reichserzkanzler*, in: Peter Claus Hartmann (Hg.), *Kurmainz, das Reichserzkanzleramt und das Reich am Ende des Mittelalters und im 16. und 17. Jahrhundert*, Stuttgart 1998, s. 45–68; Wolfgang SELLERT, *Der Mainzer Reichserzkanzler und die Reichshofratsordnungen*, ibidem, s. 153–171.

¹⁹ Jaroslava HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II. (Eine Edition der Hofstaatsverzeichnisse 1576–1612)*, Praha 2002, s. 83–85.

²⁰ Jan Bedřich NOVÁK (ed.), *Sněmy roku 1611*, in: *Sněmy české XV*, Praha 1917, s. VIII–XCI; L. GROSS, *Die Geschichte der Deutschen Reichshofkanzlei*, s. 32–33.

²¹ T. FELLNER – H. KRETSCHMAYR, *Die österreichische Zentralverwaltung*, Band 1, s. s. 281, 283.

²² Lothar GROSS, *Die Geschichte der Deutschen Reichshofkanzlei von 1559 bis 1806*, Inventare Österreichischer Staatlicher Archive – V. Inventare des Wiener Haus-, Hof- und Staatsarchivs, Bd. 1, Wien 1933, s. 29–32.

²³ T. FELLNER – H. KRETSCHMAYR, *Die österreichische Zentralverwaltung*, Band 1, s. 148–149.

²⁴ L. GROSS, *Die Geschichte der Deutschen Reichshofkanzlei*, s. 35–36, 326–327.

²⁵ T. FELLNER – H. KRETSCHMAYR, *Die österreichische Zentralverwaltung*, Band 2, s. 203.

the imperial vice-chancellor, who had been part of the imperial court (and paid by the Emperor) since the turn of the 15th and 16th centuries, when Maximilian I renewed the system of imperial administration.¹⁸

When Rudolf II moved permanently to Prague (1583), he also moved the imperial office there.¹⁹ However, the activity of this office gradually waned as the Emperor's health deteriorated. The last imperial vice-chancellor in Prague was Leopold of Strallendorf in January 1606, during whose reign this office practically ceased to function. For some time (since the reign of Rudolf II), the imperial princes had requested the formally existing but administratively ineffective imperial office be moved from Prague to one of the free imperial cities.²⁰ Such a transfer took place much later after the Thirty Years' War (1663), when the seat of the permanent Imperial Diet became Swabian Regensburg, but in 1612 the new Emperor at least granted this request by moving the imperial court office from Prague to Vienna (i.e. in the territory of the Roman-German Empire).²¹

Technically, the “transfer” of the imperial office was carried out by Emperor Matthias removing Strallendorf from his post in August 1612²² and appointing Ludwig of Ulm as the new imperial vice-chancellor on 29 September 1612. The then Archbishop of Mainz, Johann Schweikhard, had requested that this man fill the position. Ludwig of Ulm's main task was to build a completely new imperial court office in Vienna.²³ Melchior Khlesl was to assist him in this. Nevertheless, arranging the office agenda and moving from Prague was not easy, especially when this activity was complicated by an unspecified confusion (“chaos laborum”).²⁴

Unfortunately, we have almost no significant sources from the first years of the imperial court office's activities in Vienna prior to the Thirty Years' War. However, the importance that the Emperor himself attached to his Viennese imperial office can be seen from the fact that the salary set for the new imperial vice-chancellor, Ludvík of Ulm, was only 70% of the amount that the Bohemian chancellor, Zdeněk Vojtěch Popel of Lobkowitz, received for his work at the same time.²⁵

Dvě nejmenší (jednostranné) mince českého měnového systému: Bílý peníz z roku 1612 měl stálou platební sílu 2 denáry míšeňské (sedmina groše českého). Malý peníz z roku 1614 měl stálou platební sílu 1 denár míšeňský (sedmina groše míšeňského).

The two smallest (one-sided) coins of the Bohemian monetary system: The white penny of 1612 had a permanent payment power of 2 denars Meissen (one-seventh of the Bohemian groschen). The small penny of 1614 had a permanent payment power of 1 denar Meissen (one seventh of the Meissen groschen).

Český kancléř Lobkovic se snažil od samého počátku vzniku vídeňské říšské dvorské kanceláře účinně bránit tomu, aby docházelo k začlenění administrativy české do říšských struktur.²⁶ O to tehdy marně usilovala česká protestantská opozice, která státoprávní včlenění zemí Koruny české do Římsko-německé říše v té době považovala za záruku vydobytých náboženských svobod.²⁷ Kancléř Lobkovic například ve Vídni zablokoval požadavek falckého kurfiřta, aby spolu s potvrzením jeho držby říšských lén, které mělo proběhnout na řezenském sněmu (1613), potvrdil císař Matyáš také (jako král český) držbu těch říšských území, která kurfiřt držel jako léna Koruny české. Tím si kancléř vysloužil jak nelibost falcké strany, tak ovšem i české politické reprezentace.²⁸

Přesun říšské administrativy pryč z Prahy byl pro krále Matyáše výhodný především proto, že tím bezprostředně po své císařské volbě splnil jeden z dlouholetých požadavků protestantských říšských stavů,²⁹ aniž by tím zároveň postupoval zjevně proti zájmům katolického uskupení. Akceptováním personálních požadavků mohučského arcibiskupa tak vlastně vyhověl oběma stranám. Pro císaře Matyáše tedy ideální řešení, nicméně z dobového kontextu je zřejmé, že administrativa říšské dvorské kanceláře v té době nepředstavovala pro císaře významnou prioritu.

Na tomto místě jsem stručně připomněl základní okolnosti přesunu říšské kanceláře z Prahy do Vídně, aby bylo zřejmé, o jak složitou záležitost šlo, i když se jednalo jen o relativně malý úřad. Přesun samotné říšské dvorské kanceláře proto nelze jednoduše ztotožňovat se změnou rezidenčního místa celého panovnického dvora. Sám císař Matyáš v prvních letech svého panování pobýval ve Vídni jen občas a místem jeho nejčastějšího pobytu (nebyl-li se svým dvorem na cestách) skutečně zůstával až do roku 1617 hlavně Pražský hrad.³⁰

Ale především: Sám císař Matyáš v prvních letech své vlády opakovaně ubezpečoval české stavy, že v Praze trvale sídlit chce a bude, podobně jako jeho starší bratr Rudolf. Otázka trvalého sídla císaře představovala na počátku Matyášovy vládařské éry z hlediska české strany zásadní věc, podmiňující ochotu cokoli financovat svému králi. Tento motiv se objevuje u všech jednání, týkajících se peněz z českých daní.

O tom, že Matyášův císařský dvůr bude přesunut do Vídně, se rozhodovalo až po dosti rozpačité pražské korunovací císařovny Anny královnou českou roku 1616 (viz níže s. 256) a hlavně v průběhu roku 1617, kdy už probíhala příprava volby Ferdinanda Štýrského následníkem českého trůnu. Teprve tehdy nastalo „velké stěhování“ zbytku císařského dvora (již výrazně personálně redukováného) do Vídně. Dochovaná účetní dokumentace, týkající se běžného provozu císařského dvora, dokládá tuto

²⁶ Petr VOREL, *Říšské sněmy a jejich vliv na vývoj zemí Koruny české v letech 1526-1618*, Pardubice 2005, s. 152–153.

²⁷ Petr VOREL, *Velké dějiny zemí Koruny české VII. 1526-1618*, Praha – Litomyšl 2005, s. 436–446.

²⁸ Anton CHROUST (Hg.), *Der Reichstag von 1613*, Briefe und Akten zur Geschichte des Dreissigjährigen Krieges in den Zeiten des vorwaltenden Einfluss der Wittelsbacher, XI. Band, München 1909, No. 163, s. 551.

²⁹ L. GROSS, *Die Geschichte der deutschen Reichshofkanzlei*, s. 26–37.

³⁰ P. KOPIČKA, *Listy Zdeňka Vojtěcha z Lobkovic*, s. 63; P. VOREL, *Říšské sněmy*, s. 104–105.

From the very beginning, the Bohemian Chancellor Lobkowitz tried to prevent the Bohemian administration being integrated into the imperial structures.²⁶ The Bohemian Protestant opposition also sought to do so, albeit in vain. At that time, they considered the constitutional incorporation of the Bohemian Crown's lands into the Roman-German Empire to be a guarantee of the religious freedoms won.²⁷ For example, in Vienna Chancellor Lobkowitz blocked the Elector Palatine's demand that along with the confirmation of his possession of the imperial lands, which was to take place at the Diet of Regensburg (1613), Emperor Matthias (as King of Bohemia) should also confirm the possession of those imperial territories which the Elector held as fiefs of the Bohemian Crown. This earned the Chancellor the displeasure of both the Palatinate and the Bohemian political representation.²⁸

The transfer of the imperial administration away from Prague immediately after his imperial election was advantageous for King Matthias, above all, because he met one of the Protestant Imperial Estates' long-standing demands,²⁹ without at the same time going blatantly against the interests of the Catholic group. By accepting the personnel demands of the Archbishop of Mainz, he actually satisfied both sides. This was an ideal solution for Emperor Matthias, but it is clear from the contemporary context that the administration of the imperial court office was not a high priority for the emperor at that time.

At this point I have briefly recalled the basic circumstances of the transfer of the imperial office from Prague to Vienna, in order to make it clear just how complex a matter it was, even though it was only a relatively small office. The relocation of the imperial court office itself cannot therefore be simply equated with a change of the entire imperial court's residence. In the early years of his reign, Emperor Matthias himself stayed in Vienna only occasionally, and his most frequent place of residence (unless he was travelling with his court) remained Prague Castle until 1617.³⁰

But above all: in the early years of his reign, Emperor Matthias himself repeatedly assured the Bohemian Estates that he wanted and would permanently settle in Prague, just as his older brother Rudolf had. At the beginning of Matthias's reign, the question of the emperor's permanent residence was a crucial issue from the Bohemian side's point of view, conditioning their willingness to finance anything for the king. This motive appears in all dealings involving Bohemia tax money.

The decision to move Matthias's imperial court to Vienna was made after the rather embarrassing Prague coronation of Empress Anna as Queen of Bohemia in 1616 (see below p. 257) and in particular during 1617, when preparations were already underway for the election of Ferdinand of Styria as heir to the Bohemian throne. Only then did the "great move" of the rest of the imperial court (already greatly reduced in personnel) to Vienna take place. The surviving accounting documentation concerning the day-to-day running of the imperial court proves this fact, in my opinion, more convincingly than just the dispatches of foreign diplomats,³¹ which I will endeavour to document in more detail later in another publication.

skutečnost podle mého názoru přesvědčivěji, než jen depeše zahraničních diplomatů,³¹ což se pokusím později podrobněji dokumentovat v jiné publikaci.

Ale vraťme se ještě zpět k českému zemskému sněmu roku 1614. Na něm byly formou zvláštních paragrafů v usnesení schváleny i dvě platby zahraničním věřitelům, aniž by byl nějak podrobněji zdůvodňován vznik těchto pohledávek.

V prvním případě se jedná o platbu 12 649 kop 17 grošů míšeňských ve prospěch španělského vyslance u pražského dvora Baltasara de Zúñiga. Vzhledem k tomu, že na této pohledávce už vázly blíže nespecifikované nevyplacené úroky, předpokládám, že se jedná o Zúñigovy náklady z roku 1611, spojené s jednáním o vyplacení vojska Pasovských. Zúñiga, který zastupoval zájmy španělských Habsburků, se v rámci diplomatických jednání významně zasloužil o to, že v roce 1611 nepřerostla akce s vojskem Pasovských v obecnější evropský konflikt mezi katolickým a protestantským táborem. O tom byli předáci české stavovské obce dobře informováni a Zúñigův podíl na smírném řešení konfliktu na této významné křižovatce evropských dějin oceňovali. Proplacení peněz zahraničnímu (tedy „cizímu“) věřiteli z českých daní by však představovalo významný precedens do budoucna, proto byla zvolena forma projednání a potvrzení i této relativně malé částky zemským sněmem.

Podobně tomu bylo u druhé zahraniční pohledávky ve výši 100 000 zlatých rýnských, kterou od císaře vymáhalo město Norimberk. Norimberk sloužil jako významné tržiště a finanční centrum, podle kterého se orientoval peněžní oběh v celé jižní oblasti Římsko-německé říše. Drobné mince různých emitentů (včetně drobných švýcarských napodobenin krejcarových ražeb říšského měnového systému), které byly berné v Norimberku, byly brány jako platné i v okolních oblastech. A naopak. Norimberští bankéři pozorně sledovali mincovní vyhlášky, které císař Matyáš vydával pro Království české, aby s co největším ziskem upravili mincovní strukturu peněz, které v hotovosti půjčovali císaři do Prahy. Při hotovostních platbách v řádu desítek a stovek tisíc zlatých rýnských se i na malém rozdílu v platební síle konkrétních mincí dalo hodně vydělat.

Norimberskou pohledávku o stejné výši (100 000 zlatých rýnských = 85 714 kop 17 gr. 1 d. míš) máme evidovanou již v roce 1611.³² Pocházela už z roku 1605, kdy byly tyto peníze půjčeny z části na nutnou potřebu císaře, zčásti na financování vojska v Uhrách (Nr. 514). V prvních letech probíhala úhrada úroků bez problémů. Až k svatohavelskému termínu 1611 činil nedoplatek úroků 12 631 kop 47 gr. 1 d. Z toho lze odvodit, že pravidelné úroky v plné výši přestaly být z této sumy do Norimberka posílány přibližně od jara 1609.

Pro tak významné finanční a ekonomické centrum, jakým bylo město Norimberk, jistě nepředstavovalo zpoždění splátek úroků ze strany císaře nějaký zásadní problém. Krom toho byl Norimberk jako právnická osoba leníkem krále českého. Část rozsáhlého pozemkového majetku, který toto město ve svém okolí drželo, patřila od středověku králi českému, který jej (podobně jako další panství na německém území) postupoval různým držitelům v rámci tzv. „vnějších lén Koruny české“. I v době Rudolfínské nešlo jen o formalitu. Držitelé těchto menších či větších území (počínaje kurfiřty přes knížata

³¹ Petr MATĚJKA, *Svět české aristokracie (1500–1700)*, Praha 2004, s. 827–828.

³² *Seznam 1611*, č. M/1, s. 27.

But let's return to the Bohemian Provincial Diet in 1614. It also approved two payments to foreign creditors in the form of special paragraphs in the resolution, without giving any detailed justification of the claims.

In the first case it is a payment of 12,649 threescore 17 groschen Meissen in favour of the Spanish envoy to the Prague court Baltasar de Zúñiga. Since unspecified unpaid interest was already tied up on this claim, I assume that this is Zúñiga's expenses from 1611 in relation to the negotiations for paying off the Passau Army. Zúñiga, who represented the Spanish Habsburgs' interests, was instrumental in diplomatic negotiations to ensure that the episode with the Passau Army in 1611 did not escalate into a more general European conflict between the Catholic and Protestant camps. The leaders of the Bohemian Estates community were well informed about this and appreciated Zúñiga's contribution to the peaceful resolution of the conflict at this important crossroads of European history. However, the repayment of money from Bohemian taxes to a foreign creditor would set a significant precedent for the future, so the form chosen was discussion and confirmation by the Provincial Diet, even for this relatively small amount.

The same was the case with the second foreign claim of 100,000 Rhenish guilders, which the city of Nuremberg demanded from the emperor. Nuremberg served as an important market and financial centre, which guided monetary circulation throughout the southern region of the Roman-German Empire. Small coins from various issuers (including small Swiss imitations of the Kreutzer mintages from the imperial monetary system) that were collected in Nuremberg were also considered valid in the surrounding areas. On the contrary. The Nuremberg bankers closely followed the coinage decrees that Emperor Matthias issued for the Kingdom of Bohemia in order to maximize profit when adjusting the coinage structure of the money they lent in cash to the Emperor in Prague. With cash payments in the tens and hundreds of thousands of Rhenish guilders, there was a lot to be gained from even a small difference in the payment power of specific coins.

The Nuremberg claim of the same amount (100,000 Rhenish guilders = 85,714 threescore 17 gr. 1 d. Mei.) is recorded as early as 1611.³² It dates back to 1605, when this money was borrowed partly for the Emperor's urgent needs and partly to finance troops in Hungary (No. 514). In the early years, interest payments were made without problems. As of St. Gall's day 1611, the arrears of interest amounted to 12,631 threescore 47 gr. 1 d. Mei. From this it can be deduced that the full regular interest on this sum stopped being sent to Nuremberg from about the spring of 1609.

For such an important financial and economic centre as the city of Nuremberg, the Emperor's delay in interest payments was certainly not a major problem. In addition, Nuremberg, as a legal entity, was a vassal of the King of Bohemia. Part of the extensive landed property that this town held in its surroundings had belonged to the King of Bohemia since the Middle Ages, the king (as with other estates in German territory) transferred it to various holders as part of the "external lands of the Bohemian Crown". Even in the Rudolphine era it was not just a formality. The holders of these smaller or larger territories (ranging from electors to princes and imperial towns to small rural nobility), belonging to the Bohemian King within the Roman-German Empire, regularly

a říšská města až po drobnou venkovskou šlechtu), patřících v rámci Římsko-německé říše králi českému, pravidelně skládali nově nastupujícím českým králům běžný lenní slib. To se týkalo i města Norimberk,³³ které i z těchto důvodů na splácení své jistiny nespěchalo. Když však císař z půjčených peněz přestal platit úroky dlouhodobě, pak se diplomatický tlak na vrácení celé částky zvýšil. Z kontextu není jasné, jestli mezi roky 1611 a 1614 nějaké platby úroků z oné norimberské jistiny 100 000 zlatých rýnských proběhly. Pokud ne, pak by celkový nedoplatek úroků činil na jaře 1614 (po připočtení dalších 2½ let) celkem 27 631 kop 47 gr. 1 d., tedy po připočtení jistiny dohromady 113 346 kop 4 gr. 2 d. míš.

V Norimberku proto sledovali s velkým zájmem, jak se politické jednání o jejich pohledávce vyvíjí. Když někdy v průběhu března 1614 dostali zprávu, že český zemský sněm v Českých Budějovicích schválil vyplacení těchto peněz z českých daní, vyslali do Čech svého syndika jménem Bernard Pretorio. Ten byl vybaven plnou mocí k převzetí celé částky v hotovosti a k vystavení kvitance jménem norimberské městské rady. O řádné zajištění celé transakce, která měla proběhnout k termínu sv. Jiří 1614, požádala norimberská městská rada listem z 4. dubna 1614 nejvyššího purkrabího Království českého Adama ze Šternberka.³⁴

K danému termínu však úhrada této jistiny stejně neproběhla. Vyplaceny byly zřejmě jen nedoplatky úroků za předchozí roky. Úředníci české komory vyjednali s norimberskou městskou radou obnovení půjčky ve stejné výši, ale za jiných podmínek a s vystavením nového dluhopisu, který byl namísto císaře zaručen nejvyššími zemskými úředníky a přísedícími zemského soudu Království českého. Proto se tato pohledávka objevuje ještě v základním seznamu **Šuldenlisty 1615**. Uhrazení všech finančních závazků vůči městu Norimberk následně potvrdil rentmistr české komory k 28. srpnu 1615 (viz níže Nr. 514).

Z hlediska úvěrového zatížení spočívala však důležitost sněmovního jednání v Českých Budějovicích v tom, že císař zveřejnil rozsah svého zadlužení. Na generální sněm zemí Koruny české roku 1615 byl totiž také odložen císařův požadavek, aby byly z českých daní uhrazeny jeho dluhy ve výši 3 milionů.

Tuto informaci zaznamenal (v rámci zprávy o císařových požadavcích, přednesených českým stavům na sněmu v Českých Budějovicích) někdejší rožmberský kronikář Václav Březan (1568–1618).³⁵ Ten ve své zprávě z jednání sněmu, zpracované pro jeho nového zaměstnavatele Jana Jiřího ze Švamberka, zároveň vyjádřil nad tou částkou značný údiv. Předpokládal, že se jedná o informaci mylnou, a že stavové zřejmě nejednali o 3 milionech dluhů (peněžní početní jednotka není uvedena), ale snad jen o 300 tisících.³⁶

made the usual feudal promise to the newly-elected Bohemian kings. This was also the case for the city of Nuremberg,³³ which did not rush to have its principal repaid for these reasons. However, when the Emperor stopped paying interest on the money he had borrowed over the long term, the diplomatic pressure to repay the full amount increased. It is not clear from the context whether there were any interest payments on the Nuremberg principal of 100,000 Rhenish guilders between 1611 and 1614. If not, then the total interest arrears in spring 1614 (after adding the other 2½ years) would have totalled 27,631 threescore 47 gr. 1 d. Mei., i.e. after adding the principal, a total of 113,346 threescore 4 gr. 2 d. Mei.

In Nuremberg, therefore, they watched with great interest how the political negotiations on their claim developed. When sometime during March 1614 they received the news that the Bohemian Provincial Diet in České Budějovice had approved the payment of this money from Bohemian taxes, they sent their syndic named Bernard Pretorio to Bohemia. He was given power of attorney to receive the entire amount in cash and to issue a receipt on behalf of the Nuremberg City Council. By a letter dated 4 April 1614, the Nuremberg City Council requested the Supreme Burgrave of the Kingdom of Bohemia, Adam of Šternberk, to duly secure the entire transaction, which was to take place on St. George's Day 1614.³⁴

However, this principal was not paid on the due date. In all likelihood only interest arrears for previous years were paid. The officials of the Bohemian Chamber negotiated with the Nuremberg City Council on the renewal of the loan in the same amount, but on different terms and with the issuance of a new bond, which, instead of the Emperor, was guaranteed by the supreme provincial officials and the judges of the Provincial Court of the Kingdom of Bohemia. Therefore, this claim still appears in the basic list of the Šuldenlista 1615. The payment of all financial obligations to the city of Nuremberg was subsequently confirmed by the Rentmaster of the Bohemian Chamber on 28 August 1615 (see below, no. 514).

From the point of view of the credit burden, however, the importance of the Diet's meeting in České Budějovice lay in the fact that the Emperor made public the extent of his indebtedness. The Emperor's request that his debts of 3 million be paid from Bohemian taxes was also postponed until the General Diet of the Lands of the Bohemian Crown in 1615.

This information was recorded by the former Rosenberg chronicler Václav Březan (1568–1618) as part of a report on the Emperor's demands, as presented to the Bohemian Estates at the Diet in České Budějovice.³⁵ In his report on the Diet's meeting, prepared for his new employer Jan Jiří of Švamberk, he also expressed considerable astonishment at the amount. He assumed that this information was wrong, and that the Estates were probably not talking about 3 million in debts (no monetary unit was given), but perhaps just 300,000.³⁶

³³ Anton CHROUST (ed.), *Der Ausgang der Regierung Rudolfs II. und die Anfänge des Kaisers Mathias*, Briefe und Akten zur Geschichte des Dreissigjährigen Krieges in den Zeiten des vorwaltenden Einfluss der Wittelsbacher, X. Band, München 1906, No. 235, s. 574–575.

³⁴ SOA Třeboň, fond Historica, Inv. č. 7840 = sign. 6242.

³⁵ Jaroslav PÁNEK (ed.), *Václav Březan - Životy posledních Rožmberků 1–2*, Praha 1985.

³⁶ SOA Třeboň, fond Historica, Inv. č. 7838 = sign. 6240.

Taková částka však už na jednání v Českých Budějovicích pravděpodobně zazněla, protože právě sumě 3 miliony zlatých rýnských odpovídaly požadavky dvorské komory, když se o rok později (1615) o zaplacení císařových dluhů začalo jednat v Praze.

Březanovo svědectví tak do celého kontextu těch dvou zemských sněmů vnáší úplně jiný pohled. Pokud císař Matyáš už na sněmu v Budějovicích vyslovil požadavek na úhradu dluhů ve výši 3 milionů zlatých rýnských, pak těch schválených přibližně čtvrt milionu nebylo až tak velkou vstřícností.

Přestože hlavní „politické“ požadavky byly v roce 1614 odloženy, usnesení tohoto sněmu mají pro další vývoj značnou důležitost. Celá česká stavovská obec (nejen opozice) si uvědomila vážnost situace a rozsah panovnického dluhu. Začali detailněji promýšlet další postup. Budoucí pražský generální sněm se měl sice sejít nejpozději v lednu 1615, ale jeho svolání a zahájení se protáhlo až na duben 1615, takže na přípravu několika důležitých ekonomických opatření měli stavové dostatečný časový prostor.

V mezidobí mezi těma dvěma sněmy proběhlo několik důležitých kroků.

Politické řešení dluhové krize mělo být nalezeno na generálním sněmu všech zemí tehdejší Habsburské monarchie, kterým vládl císař Matyáš. Tento sněm byl svolán na léto roku 1614 hornorakouského Lince. Termínově tato jednání v podstatě přímo navazovala na český zemský sněm v Českých Budějovicích. Z Českých Budějovic to sice do Lince nebylo daleko, jen asi 100 km přes hraniční hory přímo na jih, tedy koňmo tři dny cesty s dvěma zastávkami na nocleh. Do Lince se tak už v dubnu 1614 přesunul se svým cestovním dvorem jak císař, tak jeho diplomaté z obou katolických dvorských frakcí (Khlesl, Zúñiga), ale také úředníci české komory. V Linci chtěl císař zástupce svých zemí hlavně požádat o peníze, a to tak, aby se už zde na místě rozhodlo a jednotlivé zemské stavovské obce byly postaveny před hotové rozhodnutí.³⁷ Záminkou k vyhlášení nových daní se mělo stát chystané obnovení války s Osmanskou říší. To však byla v té době skutečně iracionální myšlenka. Habsburkové sice museli platit Osmanské říši „tribut míru“ formou dobrovolných finančních darů, ale to byly částky, které se s případnými výdaji na vojenské tažení nedaly srovnávat. Podobné argumenty používali císařovi politici i ve vztahu ke stavům říšským, od kterých se také snažili získat další peníze z říšských daní pod záminkou přípravy války s Turky. To však byla skutečně jen záminka, určená pro veřejné mínění (tedy daňové poplatníky) a soudobou propagandu. I na říšském sněmu v roce 1613 (kde říšští stavové nevelký finanční příspěvek císaři schválili) bylo jasné, že nejde o peníze určené na přípravu války s Osmanskou říší (tu nikdo obnovovat nechtěl), ale na splacení císařových dluhů, ujištěných v říšských finančních komorách v Augšpurku a v Lipsku. Takto byl císařův návrh vnímán i na generálním sněmu v Linci, který byl z tohoto hlediska naprostým fiaskem a žádný posun v řešení císařovy platební neschopnosti nepřinesl.

Důležitou změnu však přinesl císařův pobyt v Linci v případě českých vládních dluhopisů. Před lineckým generálním sněmem vyzvala česká komora věřitele císaře, aby svoje listinné nároky (tedy dluhopisy z předchozích let) předložili k verifikaci

³⁷ A. DENIS, *Konec samostatnosti české*, s. 694–695.

However, such a sum probably was mentioned at the meeting in České Budějovice, because the sum of 3 million Rhenish guilders corresponded to the court chamber requests when the payment of the Emperor's debts was discussed in Prague a year later (1615).

Březan's testimony thus brings a completely different perspective to the whole context of the two Provincial Diets. If Emperor Matthias had already expressed his request for the payment of 3 million Rhenish guilders in debts at the Diet in Budejovice, then the roughly quarter of a million that was approved was not such a great favour.

Although the main "political" demands were postponed in 1614, the resolutions of this Diet are of considerable importance for further developments. The entire Bohemian Estates community (not only the opposition) realized the gravity of the situation and the extent of the sovereign's debt. They began to think in more detail about the next course of action. The future Prague General Diet was to meet no later than January 1615, but its convocation and opening was delayed until April 1615, giving the Estates sufficient time to prepare several important economic measures.

In the interim period between the two Diets, several important steps were taken.

A political solution to the debt crisis was to be found at a General Diet of all the countries of the then Habsburg monarchy, ruled by Emperor Matthias. This Diet was convened in the summer of 1614 in Linz, Upper Austria. These meetings were in fact directly related to the Czech Provincial Diet in České Budějovice. From České Budějovice it was not far to Linz, only about 100 km over the border mountains directly to the south, so three days of travel on horseback with two stops for the night. The Emperor's travelling court, including his diplomats from both Catholic court factions (Khlesl, Zúñiga), as well as officials from the Bohemian Chamber, moved to Linz in April 1614. In Linz, the Emperor mainly wanted to ask the representatives of his lands for money, so that a decision could be made on the spot and the individual estate communities could be confronted with a ready-made decision.³⁷ The pretext for announcing the new taxes was the forthcoming renewal of the war with the Ottoman Empire. However, that was a truly irrational idea at the time. The Habsburgs did have to pay the Ottoman Empire a "peace tribute" in the form of voluntary financial gifts, but these sums were incomparable to the expenses of a military campaign. Similar arguments were used by the Emperor's politicians in relation to the Imperial Estates, from whom they also tried to obtain additional money from the imperial taxes under the pretext of preparing for war with the Turks. However, this was really just a pretext, designed for public opinion (i.e. taxpayers) and contemporary propaganda. Even at the Imperial Diet in 1613 (where the Imperial Estates approved a small financial contribution to the Emperor) it was clear that the money was not intended for war preparations with the Ottoman Empire (which no one wanted to renew), but to repay the Emperor's debts, assured in the Imperial Finance Chambers in Augsburg and Leipzig. This was also how the Emperor's proposal was perceived at the General Diet in Linz, which was a complete fiasco in this respect and did not bring any progress in resolving the Emperor's insolvency.

However, the Emperor's stay in Linz brought an important change in the case of Bohemian government bonds. Before the Linz General Diet, the Bohemian Chamber called on the Emperor's creditors to submit their documentary claims (i.e. bonds from

a k obnovení. To se týkalo zvláště těch případů, kdy původní ručitelé za císařovy dluhopisy žádali, aby byli své ručitelské povinnosti zbaveni. Hrozilo jim totiž, že budou muset císařovy dluhy uhradit sami, jak se to stalo českým královským městům v případě pohledávek Karla z Lichtenštejna v roce 1612. Obsílky k úhradě různých dluhů na místě císaře však průběžně dostávali od dalších věřitelů i ručitelé z řad šlechticů a měšťanů.

Hromadná akce s vydáváním obnovených českých dluhopisů proběhla během císařova pobytu v rakouském Linci. Těchto obnovených dluhopisů se nám několik dochovalo v originále,³⁸ neboť se později staly součástí dokumentace, předkládané v rámci přípravy seznamu věřitelů z roku 1615. Čistopisy těchto dlužních úpisů byly zřejmě připraveny s určitým předstihem už v Praze, před odjezdem na generální sněm do Lince. Všechny jsou datovány 23. dubna 1614, ale lokalita jejich vystavení byla dopsána až dodatečně (bylo pro ni ponecháno prázdné místo v souvisle psané datační formuli), neboť zřejmě nebylo jasné, kde přesně císař k tomuto dni bude fyzicky přítomen. Nově vydávané dluhopisy však nebyly plnohodnotnými peněžními aktivy: Namísto ujištění dlužné částky konkrétními věřiteli z řad měšťanů či šlechticů nebo ujištění pozemkovým majetkem panovníka, byla splatnost nových dluhopisů garantována už jen autoritou samotného císaře.

Všechny dochované exempláře těchto „lineckých dluhopisů“ z dubna 1614 jsou si podobné jak formátem papíru, grafickou úpravou (včetně rukopisu písaře), velkou pečeti císaře a také konkrétními podpisy. Všechny vedle samotného císaře Matyáše osobně podepsali ještě president české komory Vilém Slavata z Chlumu a Jaroslav Bořita z Martinic a také Daniel Škréta ze Závořic, sekretář české komory. Druhá vlna obnovování dluhopisů pak přišla o půl roku později, k termínu sv. Havla 1614. Tyto „vídeňské dluhopisy“ jsou po formální stránce stejné, jako „linecké“, pouze mají už přímo v textu datační formule uvedeno jako místo vydání Vídeň a termín sv. Havla 1614.³⁹ Vedle podpisů císaře, Slavaty a Martinice je pak připojen podpis Jana Peldřimovského, též sekretáře české komory.

Vilém Slavata z Chlumu byl hlavní osobou, která se v té době k otázce císařových dluhů a jejich budoucí úhrady ze zdrojů české komory vyjadřovala. To je logické, když za činnost této instituce jako president české dvorské komory zodpovídal. Byl vlastně po mnoha letech prvním šlechticem, který byl řádně jmenován presidentem dvorské komory a tento úřad mohl systematicky vykonávat několik let.

Od samého počátku výkonu svého úřadu se Slavata snažil o zajištění co největší nezávislosti na dvorské komoře ve Vídni, která se české komoře v Praze stala po opětovném sjednocení vlády v rukou jednoho panovníka (Matyáše) znovu úřadem nadřízeným. Dvorská komora ve Vídni se v té době nalézala ve špatné personální i technické situaci. To však víme jen z druhotných zpráv, neboť z této doby nemáme dochováno mnoho pramenů o její činnosti. Byl to do značné míry důsledek vývoje v letech 1608–1611, kdy v rakouských zemích už vládl král Matyáš, zatímco v Čechách vládl ještě císař Rudolf II. V té době se původní české oddělení dvorské komory v Praze (jehož váha už dříve výrazně narůstala v době, kdy císařský dvůr sídlil v Praze) stalo na Vídni zcela nezávislé.

³⁸ NAP, fond České gubernium, listiny č. 3805, 3807–15.

³⁹ Ibidem, č. 3823, 3824.

previous years) for verification and renewal. This particularly concerned those cases where the original guarantors of the Emperor's bonds had asked to be released from their guarantor's obligation. They were in danger of having to pay the Emperor's debts themselves, as had happened to the Bohemian royal towns in the case of the claims by Karl of Liechtenstein in 1612. However, even guarantors among the nobles and townspeople were continuously receiving summonses to pay various debts in the Emperor's place from other creditors.

The mass issue of renewed Czech bonds took place during the Emperor's stay in Linz, Austria. Several of these renewed bonds have survived in the original,³⁸ as they later became part of the documentation submitted when preparing the 1615 list of creditors. Fair copies of these promissory notes were obviously prepared in advance in Prague, before leaving for the General Diet in Linz. They are all dated 23 April 1614, but the location of their issue was added afterwards (a blank space was left in the otherwise uninterrupted written dating formula), as it was apparently not clear where exactly the Emperor would be physically present on that date. However, the newly issued bonds were not full-fledged monetary assets: instead of being assured of the amount owed by specific creditors from among the bourgeoisie or nobles or by the monarch's landed property, the repayment of the new bonds was guaranteed only by the authority of the Emperor himself.

All the surviving copies of these "Linz Bonds" from April 1614 are similar in terms of the paper's format, graphic design (including the scribe's handwriting), the Emperor's large seal, and the specific signatures. Besides Emperor Matthias himself, all of them were personally signed by the President of the Bohemian Chamber Vilém Slavata of Chlum and Jaroslav Bořita of Martinice, as well as Daniel Škréta of Závořice, the Secretary of the Bohemian Chamber. The second wave of bond renewals then came six months later, on St. Gall's Day 1614. These "Vienna Bonds" are formally the same as the "Linz Bonds", but the date formula already mentions Vienna as the place of issue and the date of St. Gall's Day 1614.³⁹ Next to the signatures of the Emperor, Slavata and Martinic is the signature of Jan Peldřimovský, also Secretary of the Bohemian Chamber.

Vilém Slavata of Chlum was the main person to comment on the issue of the Emperor's debts and their future payment from the Bohemian Chamber's funds. This is logical, as he was President of the Bohemian Court Chamber and was thus responsible for this institution's activities. In fact, he was the first nobleman in many years to be duly appointed President of the Court Chamber, an office he was able to exercise systematically for several years.

From the very beginning of his office, Slavata tried to ensure as much independence as possible from the Court Chamber in Vienna, which had become the superior office of the Bohemian Chamber in Prague after the reunification of government in the hands of one monarch (Matthias). At the time, the Court Chamber in Vienna was in a bad way as concerns staff and technical aspects. However, we know this only from secondary reports, as we do not have many sources about its activities from this period. This was largely a consequence of the division of accounting records from 1608–1611, when King Matthias ruled in Austria, but Emperor Rudolf II still ruled in Bohemia. At

Po opětovném spojení vlády v rukou krále Matyáše konstatovala kontrolní komise roku 1612, že v agendě vídeňské dvorské komory panuje značný chaos. Ten mělo alespoň zmírnit obsazení pozice nového hlavního účetního Josefa Najsera ze Štajnpasu (Joseph Neisser von Steinpaß), který od 1. června 1613 zavedl novou „vídeňskou“ řadu hlavních účetních knih dvorské komory.⁴⁰

Pozice presidenta dvorské komory ve Vídni však zůstávala dlouho neobsazena, stejně jako té české. Do funkce presidenta české komory byl sice v roce 1601 uveden Štěpán Jiří ze Šternberka (Nr. 33), ale ten zmíněný úřad vykonával jen do roku 1606. Rudolf II. v dalších letech trvalého presidenta české komory nejmenoval, pouze vedením tohoto úřadu pověřoval šlechtice, kteří mu byli blízcí. O tuto pozici velmi usiloval Kryštof Harant z Polžic, který počátkem 17. století patřil do okruhu císařových důvěrníků, stejně jako Vilém Slavata z Chlumu.⁴¹ Vedením české komory však byli císařem v letech 1606–1611 pověřeni Kryštof Želínský ze Sebusína a po něm Kašpar Kaplíř ze Sulevic.⁴² Až v době tažení Pasovských na Prahu koncem ledna 1611 jmenoval Rudolf II. presidentem dvorské komory tehdejšího hornoluzického fojta Abrahama Purkrabího z Donína, který vedl hornoluzickou filiálku české komory. Donínovo uvedení do této funkce a jeho krátké působení v pozici presidenta české komory přímo souviselo s chystaným financováním vojska Pasovských, jak zmiňuji na jiném místě (viz s. 262). Po Rudolfově abdikaci musel pozici presidenta české komory opustit i Donín. Vedením tohoto úřadu byl dočasně pověřen Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu. Kryštof Harant z Polžic se Matyášova dvora stranil; dokonce odmítl císařovo přímé pozvání k cestě na volební sněm do Frankfurtu nad Mohanem v roce 1612 s tím, že na cestu nemá prostředky, protože mu stále nebyly českou komorou vyplaceny peníze za dlouholeté služby, které vykonával v zájmu zemřelého Rudolfa II.⁴³ Naopak Vilém Slavata císařovu nabídku na funkci presidenta české komory v listopadu 1612 přijal, i když si byl dobře vědom problémů, které budou jejím výkonem od samého počátku spojeny.

Na počátku vlády císaře Matyáše postupovali úředníci vídeňské dvorské komory tak, že když se jim nedostávalo peněz na úhradu nějaké vyšší pohledávky (domácí či zahraniční), odeslali jménem císaře přímý platební příkaz do Čech, ať se příslušná částka zaplatí z příjmů evidovaných v Praze. Tento postup vycházel z původní hierarchické nadřazenosti centrální vídeňské dvorské komory všem zemským pobočkám. Česká komora v Praze se však opakovaně bránila přijímat přímé platební příkazy z Vídně nebo proplácet dlužní úpisy, vystavené císařem zahraničním věřitelům, protože pak nebyla schopna udržet vlastní bilanční stabilitu. Tento postoj zaujímal po svém jmenování do úřadu i Slavata.

Je dosti obtížné rekonstruovat všechny takové peněžní přesuny mezi Vídní a Prahou, které se nalézají porůznu roztroušeny v různých pramenech.⁴⁴ Celkový přehled však máme k dispozici přímo ze samotné české komory. Je to celkový přehled zadlužení,

⁴⁰ ÖSA Wien, Hoffinanz Österreich - Hofkammer, Hofzahlambücher, Nr. 63 (1613/VI-1614/XII).

⁴¹ F. ROUBÍK, *Slavatův pokus*, s. 472.

⁴² Z. VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí*, s. 127.

⁴³ P. VOREL, *Říšské sněmy*, č. 6, s. 161; P. VOREL, *Císařská volba a korunovace ve Frankfurtu*, č. 14 s. 147.

⁴⁴ F. ROUBÍK, *Slavatův pokus o nezávislost české komory*, s. 470.

that time, the original Bohemian department of the Exchequer in Prague (which had already been growing in importance during the period when the Imperial Court was based in Prague) became completely independent of Vienna. After the reunification of the government in the hands of King Matthias, the Control Commission stated in 1612 that there was considerable chaos in the agenda of the Exchequer in Vienna. This was at least alleviated by the appointment of a new chief accountant, Joseph Neisser von Steinpaß, who introduced a new “Viennese” series of ledgers for the court chamber on 1 June 1613.⁴⁰

The position of President of the Court Chamber in Vienna, however, remained vacant for a long time, as did the Bohemian one. Štěpán Jiří ze Šternberka (No. 33) was appointed President of the Bohemian Chamber in 1601, but he only held the office until 1606. Rudolf II did not appoint a permanent President of the Bohemian Chamber in the following years, instead he only entrusted the running of this office to nobles who were close to him. Kryštof Harant of Polžice, who at the start of the 17th century belonged to the circle of the Emperor’s confidants, as well as Vilém Slavata of Chlum,⁴¹ were very keen on this position. However, from 1606–1611 the Emperor entrusted the running of the Bohemian Chamber to Kryštof Želínský of Sebusín and, after him, to Kašpar Kaplíř of Sulevice.⁴² It was only at the time of the Passau campaign on Prague, at the end of January 1611, that Rudolf II appointed the then Upper Lusatian reeve Abraham Purkrabí of Donín as President of the Court Chamber, who headed the Upper Lusatian branch of the Bohemian Chamber. Donín’s induction and his brief tenure as President of the Bohemian Chamber was directly related to the forthcoming financing of the Passau army, as I mention elsewhere (see pp. 263). After Rudolf’s abdication, Donín also had to leave his position at the Bohemian Chamber. Mikuláš Gerštorf of Gerštorf was temporarily entrusted with running this office. Kryštof Harant of Polžice shunned Matthias’s court; he even refused the Emperor’s direct invitation to travel to the Electoral Diet in Frankfurt am Main in 1612, claiming that he did not have the means to travel because he had still not been paid by the Bohemian Chamber for the long services he had rendered in the interests of the deceased Rudolf II.⁴³ On the other hand, Vilém Slavata accepted the Emperor’s offer to become the President of the Bohemian Chamber in November 1612, although he was well aware of the problems that would be associated with its exercise from the very beginning.

At the start of Emperor Matthias’ reign, the procedure used by the officials of the Viennese Court Chamber when they were short of money to pay a higher debt (domestic or foreign), was to send a direct payment order to Bohemia on behalf of the Emperor, so that the appropriate amount would be paid from the income registered in Prague. This procedure was based on the original hierarchical superiority of the Central Viennese Court Chamber to all provincial branches. The Bohemian Chamber in Prague, however, repeatedly resisted accepting direct payment orders from Vienna or repaying promissory notes issued by the Emperor to foreign creditors as it was then unable to maintain its own balance sheet stability. Slavata also took this stance after his appointment to office.

It is quite difficult to reconstruct all such money transfers between Vienna and Prague, which can be found scattered in various sources.⁴⁴ However, we do have a general

zpracovaný k termínu sv. Havla 1612, tedy těsně před nástupem Viléma Slavaty do funkce presidenta české komory. O rok dříve (k termínu sv. Havla 1611) činily celkové dluhy, které se měly platit ze zdrojů české komory, celkem 2 477 618 kop 12 grošů 3 denáry míšeňské (z toho jistina 2 288 899 kop 3 denáry míšeňské a nezaplacené úroky 188 719 kop 12 grošů míš.).⁴⁵ Během jednoho roku byly původní finanční závazky z podzima 1611 sníženy na 2 096 384 kop gr. míš. (tedy o 381 234 kop gr. míš., což je 15,4% dluhu). Naproti tomu však během toho roku formou platebních příkazů z Vídně a od císaře narostly dluhy české komory o nových 642 949 kop gr. míš. a dosáhly celkové výše 2 739 303 kop gr. míš. (za rok tedy vzrostl dluh o 10,5%).

Samotné Království české tedy bylo svým ekonomickým potenciálem schopné zvládnout i poměrně vysoké zadlužení, které Matyáš Habsburský zdědil po Rudolfovi II. To všechno byly nakonec výdaje, jejichž vznik i splácení měla stavovská obec alespoň částečně pod kontrolou. Ale přímé transfery nákladů z jiných částí monarchie, které navíc nekontrolovaně narůstaly, nemohla česká ekonomika zvládnout.

Zmíněné kompetenční spory vyvrcholily v roce 1614 v době mezi českými zemskými sněmy, kdy císař potřeboval získat další peníze a nástrojem k tomu měla být právě česká komora. Této situace Vilém Slavata z Chlumu využil a za podpory českých stavů se pokusil autonomii svého úřadu obhájit. Také kritizoval stavovskou nerovnost: Zatímco do vedení české komory jsou v Království českém tradičně jmenovány významné osobnosti z vážených a bohatých českých panských rodů, ve Vídni jsou analogická úřední místa v dvorské komoře obsazována osobami nízkého sociálního původu (viz Nr. 61). Za takové situace není možné, aby byli úředníci v Praze podřízeni těm vídeňským. I když byl Slavata z hlediska politického představitelem katolického křídla v české politice (a osobně odmítal akceptovat Majestát náboženských svobod z roku 1609), dokázal se s většinovou protestantskou opozicí tehdy ještě dohodnout na základních principech, které měly zabránit nekontrolovanému odčerpávání finančních zdrojů z Čech.

Obsáhlý Slavatův návrh na nové nastavení vztahů mezi dvorskou komorou ve Vídni a českou komorou v Praze z 29. listopadu 1614 detailně analyzoval již František Roubík.⁴⁶ Z této analýzy vycházejí i pasáže, týkající se období vlády císaře Matyáše v nejnovějším přehledu vývoje české komory.⁴⁷

Ve stejné době však vznikl také návrh konkrétních kroků, které by měly být v souvislosti s chystanými úsporami prováděny. Tento obsáhlý materiál je datován o tři dny dříve (26. listopadu 1614). Jeho text se dochoval v originále a je pod ním vlastnoručně podepsáno šest mužů, působících tehdy u české komory: Vilém Slavata z Chlumu, Jaroslav Bořita z Martinic, Fridrich z Talmberka, Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu, Oldřich Gerštorf z Gerštorfu a Albrecht Pfefferkorn z Ottopachu.⁴⁸ Na těchto šesti jménech je důležité, že zastupují celé konfesijní spektrum tehdejších Čech. Sám text tohoto návrhu

⁴⁵ NAP, fond České oddělení dvorské komory IV, karta č. 33, sign. IV Č 9/1/2.

⁴⁶ F. ROUBÍK, *Slavatův pokus o nezávislost české komory*, s. 468–485.

⁴⁷ Tomáš STERNECK, *Česká komora*, in: Jaroslav PÁNEK (ed.), *Akademická encyklopedie českých dějin*, II, Praha 2011, s. 35–38.

⁴⁸ NAP, České oddělení dvorské komory I, kart. 293, 1614/XI–XII: „De 26. Nouemb[ris] A[nn]o 1614 Behe[mische] Camer Brericht P[er] Reformwesen sachen“.

overview directly from the Bohemian Chamber itself. It is an overview of the total indebtedness, prepared as of St. Gall's day in 1612, i.e. just before Vilém Slavata became President of the Bohemian Chamber. A year earlier (on St. Gall's day 1611), the total debts to be paid from the resources of the Bohemian Chamber amounted to 2,477,618 threescore 12 groschen 3 denarii Meissen (of which the principal was 2,288,899 threescore 3 denarii and the unpaid interest 188,719 threescore 12 groschen Meissen).⁴⁵ Within a year, the original financial obligations from autumn 1611 were reduced to 2,096,384 threescore gr. Mei. (i.e. by 381,234 threescore, which is 15.4% of the debt). On the other hand, during that year the Bohemian Chamber's debts increased by 642,949 threescore in the form of payment orders from Vienna and the Emperor, coming to a total of 2,739,303 threescore gr. Mei. (so the debt increased by 10.5% in one year).

Thus, the Kingdom of Bohemia's economic potential meant it was able to cope with its relatively high debt that Matthias Habsburg had inherited from Rudolf II. All these were, after all, expenditures whose incurrence and repayment were at least partially under the control of the Estates. But the Bohemian economy could not cope with the direct transfers of costs from other parts of the monarchy, which were growing uncontrollably.

The aforementioned competence disputes culminated in 1614, during the period between the Bohemian Provincial Diets, when the Emperor needed to raise additional money, and the Bohemian Chamber was to be the instrument for this. Vilém Slavata of Chlum took advantage of this situation and, with the support of the Bohemian Estates, tried to defend his office's autonomy. He also criticized the Estates' inequality: while in the Kingdom of Bohemia, prominent personalities from respected and wealthy Bohemian noble families were traditionally appointed to run the Bohemian Chamber, in Vienna analogous official positions in the Court Chamber were filled by persons of low social origin (see No. 61). In such a situation it is impossible for the officials in Prague to be subordinate to those in Vienna. Even though, politically, Slavata was a representative of the Catholic wing in Bohemian politics (and personally refused to accept the Letter of Majesty from 1609), he was still able to agree with the majority Protestant opposition on basic principles that would prevent the uncontrolled drain of financial resources from Bohemia.

Slavata's comprehensive proposal for a new set of relations between the Court Chamber in Vienna and the Bohemian Chamber in Prague, as of 29 November 1614, was analysed in detail by František Roubík.⁴⁶ This analysis is also the basis for the passages concerning the reign of Emperor Matthias in the latest overview of the Bohemian Chamber's development.⁴⁷

At the same time, however, a proposal was also being drafted for concrete steps to be taken in connection with the forthcoming savings. This extensive material is dated three days earlier (26 November 1614). Its text has been preserved in the original and is signed by six men working at the Bohemian Chamber at the time: Vilém Slavata of Chlum, Jaroslav Bořita of Martinice, Fridrich of Talmberk, Mikuláš Gerštorf of Gerštorf, Oldřich Gerštorf of Gerštorf and Albrecht Pfefferkorn of Ottopach.⁴⁸ What is important about these six names is that they represent the entire denominational spectrum of Bohemia

je hodně obecný, popisuje strukturu úřadu a obecně potvrzuje nutnost reformy, která by však neměla ohrozit příjmy z komorních panství a z dalších zdrojů. Hned v úvodu je zdůrazněno, že tento materiál nevznikl z iniciativy samotných úředníků komory, ale na císařův příkaz. I z toho důvodu zřejmě nijak výrazně nevybočuje z očekávání podoby: Autoři konstatují, že se šetřit musí a je to možné a navrhuji ustavení různých komisí, které by měly tuto činnost provést.

Přílišná obecnost tohoto materiálu zřejmě vedla Slavatu k tomu, že o tři dny později sám vypracoval vlastní text, který zcela konkrétně upozorňuje na problémy strukturálního charakteru. Nicméně i výše zmíněný návrh z 26. listopadu 1614 má významnou vypovídací hodnotu, zvláště proto, že na volné okraje vedle textu někdo (asi v dvorské komoře ve Vídni) připsal poznámky s konkrétními částkami, týkajícími se jednotlivých příjmových a výdajových oblastí, které jsou v textu zmíněny.

Z této dokumentace je zřejmé, že ve Vídni ani v Praze nebylo úplně zřejmé, s jakými stálými příjmy je vlastně možné v rámci české komory do budoucna přesně počítat, protože řada z těch položek (včetně příjmů z komorních panství) byla anticipována na splátky dluhů.

V této fázi (po skončení generálního sněmu v Linci) tak v Čechách paralelně vedle sebe probíhaly dva procesy, u nichž nastal průnik až po skončení zemského sněmu roku 1615.

Tím prvním procesem byla vnitřní reforma české komory, jejímž cílem bylo posílit efektivitu činnosti, zvýšit výnos komorních panství a odstranit zbytečné výdaje na straně jedné, a zjistit, s jakým stálým příjmem z Čech by mohla vídeňská dvorská komora počítat, na straně druhé.

Tím druhým procesem byla příprava seznamu dluhů, o jejichž proplacení bude císař žádat český zemský sněm v roce 1615 formou nově vypsanych daní. Předběžný rozsah těchto pohledávek byl již předem avizován na budějovickém sněmu roku 1614 (tedy 3 miliony zlatých rýnských).

O přípravě seznamu věřitelů se podrobněji zmíním v následující kapitole (I/3).

Nyní si jen stručně shrňme, jaké hlavní reformní procesy probíhaly v rámci reorganizace příjmů a výdajů české komory v době mezi únorem 1614 a říjnem 1615.

Významnou úsporu představovalo ukončení dotací na nerentabilní těžbu stříbra. To se týkalo především tradiční těžební oblasti kutnohorské, kde počátkem 17. století přetrvávala těžba stříbra z málo kovnatých rud, nacházejících se ve velkých hloubkách, už jen díky pravidelným subvencím z vládního rozpočtu. Ještě roku 1614 sněm schválil na provoz kutnohorských dolů subvenci ve výši 15 000 kop gr. m.⁴⁹ V průběhu roku 1615 však byla rozsáhlým šetřením ověřena jak kovnatost aktuálně těžených rud, tak i efektivita celého procesu, počínaje těžbou stříbronosných rud a kyzů přes jejich hutní zpracování až k ražbě mincí.⁵⁰ Výsledkem této inspekční akce bylo zastavení kutnohorských subvencí, které za předchozích deset let dosáhly celkové výše 105 380 kop gr. m.

⁴⁹ **Sněm 1614**, § „O náklad na Horu Kutnu“, s. XXXIV–XXXV,

⁵⁰ Petr VOREL, *Zkoušky kvality kutnohorských stříbrných rud a kyzů v roce 1615*, in: Jaroslav Pánek (ed.), *Vlast a rodný kraj v díle historika. Sborník prací žáků a přátel věnovaný profesoru Josefu Petráňovi*, Praha 2004, s. 345–370.

at that time. The text of the proposal itself is very general, describing the structure of the office and generally confirming the need for reform, which should not, however, jeopardize the income from the chamber estates and other sources. It is emphasized in the introduction that this material was not created on the initiative of the Chamber officials themselves, but on the Emperor's orders. For this reason, too, it does not seem to deviate significantly from the expected form: the authors conclude that it is necessary and possible to examine this and they propose setting up various commissions to do so.

The excessive generality of this material apparently led Slavata to draft his own text three days later, which quite specifically points out the structural problems. However, the above-mentioned draft of 26 November 1614 is also of significant testimonial value, especially since someone (probably in the court chamber in Vienna) added notes in the margins of the text with specific amounts relating to the various areas of income and expenditure mentioned in the text.

This documentation shows that in Vienna and Prague it was not entirely clear what kind of permanent income could actually be counted on within the Bohemian Chamber in the future, because many of the items (including income from the chamber estates) were anticipated (i.e. promised to someone in advance) for debt repayments.

Thus, at this stage (after the General Diet in Linz), two parallel processes took place in Bohemia, which did not intersect until after the end of the Provincial Diet in 1615.

The first process was the internal reform of the Bohemian Chamber, the aim of which was to increase the efficiency of its activities, to increase the chamber estates' income and to eliminate unnecessary expenses on the one hand, and, on the other, to find out what kind of steady income from Bohemia the Vienna Court Chamber could count on.

The second process was the preparation of a list of debts, which the Emperor would ask the Bohemian Provincial Diet to pay in 1615 in the form of new taxes. The preliminary extent of these claims was already announced in advance at the Diet of Budějovice in 1614 (i.e. 3 million Rhenish guilders).

I will discuss the preparation of the list of creditors in more detail in the following chapter (I/3).

Let us now briefly summarize the main reform processes that took place in the reorganisation of the Bohemian Chamber's revenues and expenditures between February 1614 and October 1615.

A significant saving was the end of subsidies for unprofitable silver mining. This was especially true in the traditional mining area of Kutná Hora (Kuttenberg), where, at the beginning of the 17th century, silver mining from low-metallic ores at great depths persisted thanks to regular subsidies from the government budget. In 1614 the Diet approved a subsidy of 15,000 threescore gr. Mei. for the operation of the Kutná Hora mines.⁴⁹ During 1615, however, an extensive investigation verified both the metal content of the ores and the efficiency of the entire process, from mining the silver-bearing ores and pyrites, their metallurgical processing to the minting of coins.⁵⁰ As a result of this inspection, Kutná Hora's subsidies, which had totalled 105,380 threescore gr. Mei. over the previous ten years, were stopped. The Provincial Diet of 1615 refused to spend

Zemský sněm roku 1615 už vydání dalších dotačních peněz na Kutnou Horu zamítl a schválil možnost pronajmutí těžby soukromým podnikatelům.⁵¹

Proběhla hloubková analýza ekonomické situace na všech českých komorních panstvích. Cílem této akce bylo posoudit reálnou výtěžnost těchto dominií v předchozích letech (1610–1613) a urychleně navrhnout a zavést strukturální reformy, vedoucí k vyšší efektivitě hospodaření. Návrhy, které vypracovali sekretář české komory Daniel Škréta Šotnovský ze Závořic a Václav Kolidius (pražský měšťan a významný matematik) byly praktickou ukázkou moderního ekonomického myšlení.⁵² Stavovská komise pak měla přesně spočítáno, s jakým pravidelným příjmem z úsporně nastavených komorních dominií může do budoucna počítat. Součástí této akce byla i revize personálního zajištění správy komorních dominií, dohledání dlužných či defraudovaných peněz (což byl obvyklý problém komorních panství nejen v této době)⁵³ a návrhy na úspory v nákladech na mzdy a stravování zaměstnanců. Výsledkem této akce se tak staly významné změny v personální struktuře většiny komorních dominií.⁵⁴

Komorní panství byla objektem zvláštní pozornosti českých stavů ještě z jiného, mnohem vážnějšího důvodu. Komplex komorních panství patřil k tomu nejcennějšímu, co králi Matyášovi v zemi patřilo.⁵⁵ Proto byla tato dominia objektem velkého zájmu panovníkových věřitelů.⁵⁶ Už v roce 1613 usiloval Karel z Lichtenštejna, aby mu bylo na úhradu jeho pohledávek postoupeno komorní panství Pardubice (1613).⁵⁷ V tom představoval významného konkurenta Janu Novohradskému z Kolovrat, který už měl delší dobu na pardubickém panství ujištění většinu svého majetku (Nr. 1). Prostřednictvím komorního majetku chtěli dosáhnout na své peníze i další významní věřitelé panovnícké komory a v době konání zemského sněmu roku 1614 už bylo zahájeno několik soudních řízení.

Zemský sněm roku 1614 v této věci rozhodl zajímavým způsobem: Nařídil, že všichni, kdo mají vůči panovnícké komoře nějaké neuhrazené pohledávky, které by měly být zajištěny pozemkovým majetkem, mají tyto svoje nároky uplatnit právní cestou, aby bylo jasné, o jak velké dluhy se jedná. Zároveň však bylo sněmem zakázáno vykonání posledního kroku, tj. samotné majetkové exekuce, kterou by soudně obstavený

any more subsidy money on Kutná Hora and approved the option of leasing mining to private entrepreneurs.⁵¹

The economic situation at all the Bohemian chamber estates was analysed in depth. The aim was to assess these dominions' real yield in the previous years (1610–1613) and to quickly propose and implement structural reforms leading to greater efficiency in management. The proposals drawn up by the Bohemian Chamber's secretary, Daniel Škréta Šotnovský from Závořice, and Václav Kolidius (a Prague burgher and prominent mathematician) were a practical example of modern economic thinking.⁵² The Estates Commission had then calculated exactly how much regular income it could count on from the frugally set chamber dominions in the future. This included a review of the staffing for administering the chamber dominions, tracing money owed or embezzled (a common problem for chamber dominions not just at this time)⁵³ and proposals for savings in the costs for employees' salaries and meals. As a result of this, significant changes were made in the personnel structure of most chamber dominions.⁵⁴

The chamber dominions were the object of special attention by the Bohemian Estates for another, much more serious reason. The complex of chamber dominions was one of the most valuable things King Matthias owned in the country.⁵⁵ Therefore, these dominions were the object of great interest to the sovereign's creditors.⁵⁶ As early as 1613, Karl of Liechtenstein sought to have the chamber dominion of Pardubice ceded to him to pay his debts.⁵⁷ In this he represented a significant competitor to Jan Novohradský of Kolovrat, who had secured most of his property on the Pardubice dominion for a long time (No. 1). Other important creditors of the sovereign chamber wanted to get their money by means of the chamber's property and by the time of the Provincial Diet in 1614 several court proceedings had already been initiated.

The Provincial Diet of 1614 decided on this matter in an interesting way: it ordered that all those who had any outstanding debts at the sovereign's chamber, which should be secured by landed property, should pursue their claims through legal channels, so that it would be clear how large the debts were. At the same time, however, the Diet prohibited the execution of the last step, i.e. the distraint itself, by which the judicially

⁵¹ Sněm 1615, § „O Hoře Kutné“, s. CCXXIV–CCXXV.

⁵² E. MAUR, *Český komorní velkostatek*, s. 56–57; Z. VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí*, s. 184–189.

⁵³ Zuzana VLASÁKOVÁ, *Debts and claims as a part of administration and everyday life of Bohemian chamber estates in the early modern period*, in: P. Slavičková (ed.), *A History of the Credit Market in Central Europe*, s. 231–240.

⁵⁴ Petr VOREL, *Důsledky generální vizitace pardubického panství roku 1614*, *Informační zpravodaj Klubu přátel pardubického muzea* 2, 1985, č. 2, s. 14–21.

⁵⁵ Eduard MAUR, *Die Böhmisches Kammer und die Kammergüter in Böhmen*, in: Michael Hochedlinger – Petr Mat'á – Thomas Winkelbauer (Hgg.), *Verwaltungsgeschichte der Habsburgermonarchie in der Frühen Neuzeit*, Band 1: Hof und Dynastie, Kaiser und Reich, Zentralverwaltungen, Kriegswesen und landesfürstliches Finanzwesen, Wien 2019, s. 896–903.

⁵⁶ Eduard MAUR, *Český komorní velkostatek v 17. století*, Praha 1977, s. 68.

⁵⁷ P. VOREL, *Pardubice komorním městem*, s. 202.

pozemkový majetek *de iure* přešel do rukou neuspokojeného věřitele. Toto opatření mělo platit jen rok, resp. do nejbližšího zemského sněmu (který se měl konat v roce 1615).⁵⁸

To bylo operativní řešení, kterým zemský sněm zabránil hrozícímu rozchvácení komorního majetku vlivnými politiky z řad panovníkových věřitelů, kteří měli šanci soudní cestou se domoci svých nároků (na ostatní by pak nic nezůstalo). Takový krok se několika vlivným českým politikům podařilo realizovat. Toto kritérium (tedy kdo dokázal svá aktiva u české komory zajistit komorním majetkem) nám naznačuje míru aktuálního politického vlivu výstižněji, než obecně definovaný „sociální kapitál“.

Kdo patří v Čechách mezi tuto „vrstvu vyvolených“, to zaznamenali nedlouho po smrti Rudolfa II. (asi na jaře 1612) v přehledné podobě Václav Vchynský z Vchynic a „jeho lidé“ v české komoře. Podle tohoto seznamu činila celková částka, která byla v Čechách zaručena komorními panstvími, celkem 689 228 kop 40 krejcarů.

Z výše uvedeného hlediska tvořili vlivově nejsilnější skupinu Jan Novohradský z Kolovrat s manželkou Alžbětou Kolovratovou z Dubé, kteří si společně nárokovali 350 000 kop gr. míš. Na peněžních transakcích rodiny Jana Novohradského se už v této době aktivně podílel „zevnitř“ české komory Václav Vchynský z Vchynic, který vlastní nároky na komorní panství Chlumec nad Cidlinou a Kolín do tohoto přehledu výslovně neuvedl, protože už je považoval za svoje vlastnictví. Pouze poznamenal, že by byl ochoten jednat v souvislosti s „oběma panstvími“ o refundaci částky 6 000 kop gr. míš., což měl být doplatek z 50 000 kop gr. míš., které na něj převedla cecí Anna Kolovratová.

Dalším významnou skupinu představovalo rodové uskupení Šternberků, tvořené nejvyšším purkrabím Adam ze Šternberka (Nr. 21), jeho bratrem Štěpánem Jiřím ze Šternberka, bývalým presidentem české komory (Nr. 33), Štěpánovou manželkou Veronikou Šterberkovou z Vajtmile (Nr. 31) a Adamovým zetěm Jaroslavem Bořitou z Martinic (Nr. 5), manželem Adamovy dcery Marie Eusebie (Nr. 8). Této zájmové skupině, jejíž pohledávky ujištěné v té době komorními panstvími činily 180 000 kop gr. míš., se podařilo na sklonku vlády Rudolfa II. získat do dlouhodobé zástavy panství Libochovice a Přísečnice (1610).

Třetí podobně vlivnou skupinu tvořilo nejbližší příbuzenstvo Kryštofa Popela z Lobkovic, který v letech 1599–1609 zastával funkci nejvyššího hofmistra Království českého. I když Kryštof v roce 1609 zemřel, vytvořil pro rodinná finanční aktiva ve výši 117 800 kop gr. míš. tak dobré podmínky, že jeho dědicům, tedy především vdově Alžbětě (Nr. 10) a dceři Anně, provdané za Viléma z Fürstemberka (Nr. 81), bylo do zástavy postoupeno (1611) komorní panství Dobříš.

V roce 1612 už se ale začala rozehrávat jednání o možných dalších převodech. Na panství Benátky nad Jizerou měli velké sumy zapsány Oldřich Desiderius Pruskovský z Pruskova (Nr. 42; 47 tisíc kop gr. míš.), jehož manželka Johanka Pruskovská ze Sulevic byla také důležitou hráčkou na tehdejší úvěrovém trhu, a Zdeněk Žampach z Potštejna

⁵⁸ Sněm 1614, § „Z strany zastavení právních exekucí na statky Jeho Milosti Císařské“ s. XLIV–XLVII.

seized land property *de jure* would pass into the hands of the unsatisfied creditor. This measure was to be valid only for a year, or until the next Provincial Diet (which was to take place in 1615).⁵⁸

This was an operative solution, by which the Provincial Diet prevented the threatened dismemberment of the chamber's property by influential politicians among the monarch's creditors, who had a chance to assert their claims through the courts (whilst nothing would be left for the rest). Several influential Bohemian politicians did manage to implement such a step. This criterion (i.e., who managed to secure their assets at the Bohemian Chamber with chamber property) gives us a more accurate indication of the degree of current political influence than the generally defined “social capital”.

Whoever belonged to this “chosen class” in Bohemia was recorded in a clear form not long after the death of Rudolf II. (probably in spring 1612) by Václav Vchynský of Vchynice and “his people” in the Bohemian Chamber. According to this list, the total amount that was guaranteed by the chamber estates in Bohemia was 689,228 threescore gr. Mei. 40 kreuzer.

From the above, the most powerful group in terms of influence was Jan Novohradský of Kolovraty and his wife Elisabeth Kolovratová of Dubá, who together claimed 350,000 threescore gr. Mei. At this time, Václav Vchynský of Vchynice was already actively involved in the monetary transactions of Jan Novohradský's family “from within” the Bohemian Chamber. Vchynský explicitly did not mention his claims to the Chlumec nad Cidlinou and Kolín chamber estates in this overview, because he already considered them his property. He merely noted that he would be willing to negotiate in connection with ‘both estates’ for a refund of 6,000 threescore gr. Mei., which was to be the balance of the 50,000 threescore gr. Mei. Anna Kolovratová transferred to him.

Another important group was the Šternberk family, consisting of the Supreme Burgrave Adam of Šternberk (Nr. 21), his brother Štěpán Jiří of Šternberk, former President of the Bohemian Chamber (Nr. 33), Štěpán's wife Veronika Šterberk of Vajtmile (Nr. 31) and Adam's son-in-law Jaroslav Bořita of Martinice (Nr. 5), husband of Adam's daughter Marie Eusebie (Nr. 8). This interest group, whose claims were assured at that time by the chamber dominions and amounted to 180,000 threescore gr. Mei., had managed to acquire the estates of Libochovice and Přísečnice as a long-term pledge at the end of the reign of Rudolf II (1610).

The third similarly influential group consisted of the closest relatives of Kryštof Popel of Lobkowitz, who held the position of Supreme Hofmeister of the Kingdom of Bohemia from 1599–1609. Even though Kryštof died in 1609, he created such good conditions for the family's financial assets, 117,800 threescore gr. Mei., that his heirs, primarily his widow, Elisabeth (No. 10) and his daughter Anna, married to William of Fürstemberk (No. 81), were granted the chamber dominion of Dobříš as a pledge (1611).

In 1612, however, negotiations on possible further transfers had already begun. Oldřich Desiderius Pruskovský of Pruskov (Nr. 42; 47,000 threescore gr. Mei.), whose wife Johanka Pruskovská of Sulevice was also an important player on the credit market of the time, and Zdeněk Žampach of Potštejn (Nr. 41; 60,000 threescore gr. Mei.) had large sums registered on the dominion of Benátky nad Jizerou. In this context, it is interesting

(Nr. 41, 60 tisíc kop gr. míš.). V tomto kontextu je zajímavé, jak se Vchynský vyjádřil k nároku na 20 000 kop gr. míš., které měl zaručen statkem Radovesnice Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu (v té době dočasně pověřený vedením české komory). Jeho nárok uvedl Vchynský do svého seznamu také, ale poznamenal k tomu, že za ten pozemkový majetek by bylo možné při prodeji utržit víc a Gerštorfa jen vyplatit.

S ohledem na pozdější vývoj je možné odvodit, v jaké situaci se Vilém Slavata při svém nástupu do vedení české komory nalézal. Potřeboval spojence „zevnitř“. Tím se stal Jaroslav Bořita z Martinic, zastupující v té době zájmy svého tchána, nejvyššího purkrabího Adama staršího z Valdštejna. Toto spojenectví dávalo Slavatovi dostatečné mocenské zázemí v nastávajícím sporu o autonomii české komory a také o uhájení zbývajících komorního majetku.

Z hlediska presidenta české komory Viléma Slavaty představovali největší nebezpečí pro komorní panství tři císařovi věřitelé, kteří byli v době Slavatova nástupu do úřadu presidenta české komory (koncem roku 1612) natolik vlivní, že mohli dosáhnout převedení významného komorního majetku do své vlastní držby: Karel z Lichtenštejna, Jan Novohradský z Kolovrat a Václav Vchynský z Vchynic. Jejich majetkové zájmy se však střetávaly, což rozchvácení komorního majetku v době těsně před Slavatovým nástupem do úřadu zkomplikovalo. A v pozadí čekal na možnou „kořist“ i plukovník Vilém Vratislav z Mitrovic (Nr. 53–54).

Na prvním místě to byl Karel z Lichtenštejna, jeden z nejvýznamnějších věřitelů císaře Matyáše v rámci celé monarchie. Stejně jako Vilém Slavata i Karel z Lichtenštejna byl v mládí vychován v konfesijním prostředí Jednoty bratrské. Oba také dosáhli většího majetku a politického postavení až po své konverzi ke katolické víře na přelomu 16. a 17. století. Na počátku vlády císaře Matyáše však Vilém Slavata viděl v Lichtenštejnovi nebezpečného protivníka, který bez jakýchkoli skrupulí prosazoval především svoje vlastní ekonomické zájmy a využíval k tomu svých úvěrových možností. Sám Lichtenštejn původně nebyl natolik zámožný, aby si mohl dovolit podnikat ve světě vysokých finančních operací. Měl však zřejmě mimořádné organizační schopnosti a ekonomický talent, takže se postupně stal úspěšným privátním bankéřem, srovnatelným s tehdejšími finančníky z velkých jihoněmeckých center, jako byl augšpurský Lazar Henckel či správci říšských finančních komor. Lichtenštejnovo finanční podnikání nedávno podrobněji přiblížil Marek Vařeka,⁵⁹ proto zde jen stručně shrnu základní obrysy: I Lichtenštejn zpočátku podnikal s „cizími“ penězi, které dokázal (když jich nashromáždil dostatek) zúročit lépe, než jednotliví věřitelé po malých částkách. A vytvořil si dostatečný politický vliv na to, aby na svých dlužnících (nebo jejich ručitelích) dokázal dlužné částky se ziskem vysoudit. Právě Lichtenštejn byl zřejmě tou osobou, u které bylo možné v době finanční krize dvorské komory zpeněžit (za zlomek nominální hodnoty) jinak obtížně vymahatelné vládní dluhopisy. Z rozdílu mezi pořizovací cenou a nominální hodnotou takových aktiv vznikl zisk, který v jiných odvětvích tehdejší ekonomiky nebyl myslitelný.

⁵⁹ Marek VAŘEKA, *Kniže Karel I. z Lichtenštejna 1569–1627 (Finance – majetek – politika)*, Veduta – Červený Kostelec 2024.

how Vchynský commented on the claim to 20,000 threescore gr. Mei., which was guaranteed by the Radovesnice estate to Mikuláš Gerštorf of Gerštorf (at that time temporarily in charge of the Bohemian Chamber). Vchynský included Gerštorf's claim in his list but noted that the landed property could be sold for more and therefore Gerštorf should only be paid.

In view of later developments, it is possible to deduce the situation in which Vilém Slavata found himself when he took over running the Bohemian Chamber. He needed an ally “from within”. This was Jaroslav Bořita of Martinice (No. 5), who represented the interests of his father-in-law, the Supreme Burgrave Adam the Elder of Valdštejn. This alliance gave Slavata a sufficient power base in the upcoming dispute over the autonomy of the Bohemian Chamber as well as retaining the remaining Chamber property.

From the point of view of Vilém Slavata, the greatest danger to the chamber estate was posed by three of the emperor's creditors who were so influential at the time he became the President of the Bohemian Chamber (at the end of 1612) that they could transfer significant chamber properties into their own possession: Karl of Liechtenstein, Jan Novohradský of Kolovrat and Václav Vchynský of Vchynice. However, their property interests conflicted, which complicated the dismantling of the Chamber's property in the period just before Slavata came to office. In addition, Colonel Wilhelm Vratislav of Mitrovic (nos. 53–54) was waiting in the background for any possible “spoils”.

First place went to Karl of Liechtenstein, one of Emperor Matthias's most important creditors in the entire monarchy. Like Vilém Slavata, Karl of Liechtenstein was brought up in the denominational milieu of the Unity of the Brethren. Both also achieved greater wealth and political status after their conversion to the Catholic faith at the end of the 16th century. Initially, Liechtenstein was not wealthy enough to afford to do business in the world of high finance. However, he clearly had extraordinary organisational skills and economic talent, so that he gradually became a successful private banker, comparable to the financiers of the great South German centres of the time, such as Lazar Henckel of Augsburg or the administrators of the imperial chambers of finance. Liechtenstein's financial business was recently described in more detail by Marek Vařeka,⁵⁹ so I will only briefly summarize the basic outlines here: even Liechtenstein initially did business with “other people's” money, which he was able (when he had accumulated enough) to make better use of than individual creditors in small amounts. And he created enough political influence to be able to recover the amounts owed to his debtors (or their guarantors) at a profit. It was probably Liechtenstein who was able to monetize (at a fraction of face value) the otherwise difficult to distrain government bonds at the time of the court chamber's financial crisis. The difference between the purchase price and the nominal value of such assets generated profits that were unthinkable in other sectors of the economy at the time.

Na počátku vlády krále Matyáše nebyl Lichtenštejn největším věřitelem panovníka v Čechách (tuto pozici zastával bezkonkurenčně Jan Novohradský z Kolovrat), ale i pomyslné „druhé místo“ představovalo značný kapitál. K sv. Havlu 1611 měl Lichtenštejn u české komory pohledávku v celkové výši 158 651 kop 29 gr. míš., k tomu ještě nesplácené úroky ve výši 36 052 kop 19 gr. 6 d. míš., celkem tedy 194 703 kop 48 gr. 6 d. míš.⁶⁰

Nástupu krále Matyáše na český trůn využil také Karel z Lichtenštejna k tomu, aby se pokusil uplatnit jeden důležitý dokument: Totiž listinu z 24. února 1608, kterou Matyáš Habsburský slíbil, že Karlu z Lichtenštejna za jeho věrné služby daruje komorní panství Pardubice v Čechách. Nešlo tedy o klasickou darovací listinu, ale o slib udělení daru „in futurum“ („...jsme... připověděli a přiřkli panství pardubské se vším tím což k němu přísluší, dědičně darovati...“).⁶¹

Předchozí odstavec zní v dobovém kontextu absurdně, protože v únoru 1608 (je-li datace správná) arcikníže Matyáš oficiálně nevládl ani v rakouských zemích, natožpak v Čechách. K českým komorním panstvím tedy neměl žádná dispoziční práva, takže listina s tímto obsahem, vydaná v této době, byla sporná, i když přihlédneme k oné specifické formulaci, že jde o dar jen slíbený. Ale z jiných případů víme (viz níže *causa Václava Vchynského*), že Matyáš Habsburský skutečně takto postupoval a velkoryse rozdával, co mu nepatřilo s jasným záměrem motivovat příjemce takového dokumentu, aby dárce politicky a mocensky podporoval. Pro Lichtenštejna byla taková listina spíše jen pojistkou, kterou Matyáš ručil za finanční podporu, kdyby jiné formy záruk selhaly.

Lichtenštejn si musel být vědom právních nedostatků jeho nároků, přesto s nimi po Matyášově nástupu na český trůn vystoupil a na vydání pardubického panství vznesl v roce 1612 nárok. Z jeho strany to byl spíše „akt obrany“, neboť Jan Novohradský (viz níže) se bezprostředně po smrti Rudolfa II., už 22. ledna 1612, blížil k dosažení plnoprávného převzetí panství Pardubice a spolu s úředníkem desk zemských provedl tzv. „uvázání se v panství“.⁶² Nestal se tedy ještě držitelem tohoto panství, ale měl k tomuto cíli už dosti blízko. Pardubickým panstvím byla totiž ujištěna starší Novohradského pohledávka ve výši 300 000 kop gr. míš., ze které už za císaře Rudolfa II. přestaly být vypláceny úroky.

Ani za této situace by převod Lichtenštejnovi asi nebyl nepřekonatelný problém, pokud by šlo jen o dohodu mezi císařem Matyášem, Janem Novohradským z Kolovrat a Karlem z Lichtenštejna. Pardubické panství mohl přeci Lichtenštejn získat od císaře na základě slibu z roku 1608 „darem“ do dědičné držby i s touto velkou dluhovou zátěží. Tržní hodnota toho pozemkového majetku byla podstatně vyšší. Přesto nakonec Lichtenštejn od záměru získat Pardubice upustil, i když se situace pro něj objektivně výrazně zlepšila, když v roce 1613 Jan Novohradský zemřel. Lichtenštejn ale musel brát v potaz i stanovisko ostatních věřitelů a české komory, jakým způsobem lze či nelze postupovat v případě panovníkových dlužních závazků. Jeho právní nárok na toto panství

⁶⁰ Seznam 1611, č. P/15–16, s. 3.

⁶¹ Petr KLESAL, *Nároky Karla z Lichtenštejna na pardubické panství*, Folia Historica Bohemica 39, č. 1, 2024, s. 27–44.

⁶² Vlastimil BORŮVKA, *Kolowratové – rod erbu orlice*, Rychnov nad Kněžnou 2018, s. 48.

At the start of King Matthias's reign, Liechtenstein was not the biggest creditor of the monarch in Bohemia (this position was held by Jan Novohradský of Kolovrat), but even “second place” represented considerable capital. On St. Gall's day in 1611, Liechtenstein had a total claim at the Bohemian Chamber of 158,651 threescore 29 gr. Mei., plus unpaid interest of 36,052 threescore 19 gr. 6 d. Mei., i.e. a total of 194 703 threescore 48 gr. 6 d. Mei.⁶⁰

Karl of Liechtenstein also took advantage of King Matthias's accession to the Bohemian throne to try to push through an important document: it is the deed of 24 February 1608, by which Matthias of Habsburg promised to give Karl of Liechtenstein the chamber estate of Pardubice in Bohemia in return for his loyal service. It was therefore not a classical deed of gift, but a promise to grant a gift “in futurum” (“...we... have attributed and assigned the estate of Pardubice with all that belongs to it, to be hereditarily granted...”).⁶¹

The preceding paragraph sounds absurd in the context of the times, because in February 1608 (if the dating is correct) Archduke Matthias did not even officially rule in the Austrian lands, let alone in Bohemia. He therefore had no dispositive rights to the Bohemian chamber estates, so a deed with this content issued at this time was questionable, even if we take into account the specific wording that it was only a promised gift. But we know from other cases (see Václav Vchynský below) that Matthias of Habsburg did indeed act in this way and generously gave away what did not belong to him with the clear intention of motivating the recipient of such a document to support the donor politically and in the circles of power. For Liechtenstein, such a deed was rather just an insurance policy, which guaranteed Matthias financial support if other forms of guarantees failed.

Liechtenstein must have been aware of the legal shortcomings of his claims, yet after Matthias's accession to the Bohemian throne he came forward with them and in 1612 he claimed the handover of the Pardubice estate. It was rather an “act of defence” on his part, because immediately after the death of Rudolf II, on 22 January 1612, Jan Novohradský (see below) was already close to achieving full possession of the Pardubice estate and, together with an official of the Land Tables (*Zemské desky*), he managed to become “tied in the estate”.⁶² He had not yet become the holder of this estate, but he was very close to this goal. The Pardubice estate was assured from an older claim Novohradský had amounting to 300,000 threescore gr. Mei., on which the interest had already ceased to be paid under Emperor Rudolf II.

Even in this situation, the transfer to Liechtenstein would probably not have been an insurmountable problem, if it merely concerned an agreement between Emperor Matthias, Jan Novohradský from Kolovrat and Karl of Liechtenstein. After all, Liechtenstein could have obtained the Pardubice estate from the Emperor based on the 1608 promise of a “gift” for hereditary possession, even with its large debt burden. The market value of that landed property was much higher. Nevertheless, Liechtenstein eventually abandoned his intention to acquire Pardubice, even though, objectively, the situation for him improved considerably when Jan Novohradský died in 1613. However, Liechtenstein had to take into account the opinion of other creditors and the Bohemian Chamber as to how the sovereign's debts could or could not be handled. His legal claim

byl postaven na velmi sporném základě, který by v případě právního sporu dokázali čeští stavové rozporovat. K žádnému právnímu řešení nakonec nedošlo a Lichtenštejn na své nároky na Pardubice rezignoval. Většinu jeho dluhových aktiv u císaře uhradili na základě soudního rozhodnutí už roku 1612 ručitelé, tedy české města (viz s. 190). Další tehdejší Lichtenštejnovy finanční pohledávky byly císařem satureovány postoupením Vévodství opavského na přelomu let 1613 a 1614, při kteréžto příležitosti na sebe Karel z Lichtenštejna převzal i panovníkův závazek na splátku 125 tisíc tolarů jiným věřitelům.⁶³

Přes tento výrazný majetkový zisk, který dokázal Lichtenštejn velmi dobře využít (k držbě Opavska patřilo i právo ražby mincí, což nový vévoda uplatnil hned v roce 1614),⁶⁴ Lichtenštejnovy aktivity na finančním trhu pokračovaly a Vilém Slavata je oprávněně považoval za nebezpečné z hlediska udržení úvěrové stability české komory.

Obranou proti možným dalším finančním nárokům Lichtenštejnovým se stalo základní pravidlo, na kterém se v roce 1615 v Čechách shodli všichni, bez ohledu na konfesijní příslušnost: Z českých daní se nebudou hradit žádné pohledávky cizinců, kteří nemají českou zemskou příslušnost.

To bylo jednoduše pochopitelné u zahraničních bankéřů, jakými byl Lazar Henckel (ten začal již v roce 1614 svoje pohledávky ujištěné výnosem daní v Čechách rozprodávat domácím českým zájemcům, viz Nr. 12) nebo věřitelé z řad říšských stavů. Ale Lichtenštejn? Vždyť ten byl před několika lety (do roku 1607) dokonce jedním z nejvýznamnějších šlechticů u rudolfinského dvora v Praze, kde zastával funkci nejvyššího hofmistra císařského dvora.

To je sice pravda, nicméně v roce 1615 Karel Lichtenštejn v Království českém žádný úřad nezastával a nedržel zde ani pozemkový majetek. Ten měl v Markrabství moravském a v rakouských zemích.⁶⁵ Důsledně vzato tedy příslušníkem české stavovské obce skutečně nebyl, i když v předchozích letech bylo v rámci vyšších stavů běžně uplatňováno pravidlo, podle kterých byly zemská příslušnost česká a moravská navzájem rovnoprávné. Tedy moravský šlechtic, který se usadil v Čechách, nemusel žádat o udělení obyvatelského práva (tzv. inkolátu) a naopak. Pro účely daňové však čeští stavové omezili výklad pojmu „český věřitel“ skutečně jen na osoby usedlé v Čechách, které zde držely majetek a platily daně. Výjimky se pochopitelně našly (Nr. 509–513), ale Karel z Lichtenštejna mezi ně rozhodně nepatřil. I když byla jména bratří z Lichtenštejna do základní vídeňské verze **Šuldenlisty 1615** zapsána, v Praze byl tento záznam škrtnut (Nr. 20). S úhradou žádných Lichtenštejnových pohledávek nový český daňový systém nepočítal. Tento postoj následně Karel z Lichtenštejna poraženým českým opozičním stavům mnohonásobně „oplatil“ po Bílé hoře jako místodržící, kdy si s daňovým výnosem Království českého nakládal zcela svévolně, a také jako člen mincovního konsorcia (1622–1623).

⁶³ Marek VAŘEKA, *Lichtenštejnská panství na Moravě do Bílé hory*, Ostrava 2020, kap. „Vlastní knížectví Opava“ na s. 316–317.

⁶⁴ Petr VOREL, *Od pražského groše ke koruně české*, Praha 2004 (2., vyd), s. 165.

⁶⁵ M. VAŘEKA, *Kníže Karel I. z Lichtenštejna*, s. 240–278.

to this estate was founded on a very controversial basis, which the Bohemian Estates would be able to dispute in the event of a legal suit. In the end, no legal solution was reached, and Liechtenstein resigned his claims to Pardubice. Most of his debt assets with the Emperor were paid by the guarantors, i.e. the Bohemian towns, on the basis of a court decision as early as 1612 (see p. 191). Liechtenstein's other financial claims at that time were satisfied by the Emperor's cession of the Duchy of Troppau (Opava) at the turn of 1613 and 1614, by which Karl of Liechtenstein also took on the monarch's obligation to repay 125,000 thalers to other creditors.⁶³

Despite this significant property gain, which Liechtenstein was able to put to good use (the possession of Opava included the right to mint coins, which the new Duke immediately exercised in 1614),⁶⁴ Liechtenstein's activities on the financial market continued and Vilém Slavata rightly considered them dangerous in terms of maintaining the Bohemian Chamber's credit stability.

Defending against possible further financial claims by Liechtenstein became a basic rule that was agreed upon by everyone in Bohemia in 1615, regardless of denominational affiliation: Bohemian taxes will not be used to pay any claims of foreigners who do not have Bohemian citizenship.

This was readily understandable for foreign bankers such as Lazar Henckel (who started to sell his claims secured by tax revenue in Bohemia to Czech domestic buyers as early as 1614, see No. 12) or creditors from the imperial estates. But Liechtenstein? After all, until 1607, he had been one of the most important noblemen at the Rudolphine court in Prague, where he held the position of the supreme *Hofmeister* of the imperial court.

This is indeed true, however, in 1615 Karl Liechtenstein did not hold any office in the Kingdom of Bohemia, nor did he hold any landed property there. He had it in the Margraviate of Moravia and in the Austrian lands. So, strictly speaking, he was not a member of the Bohemian Estates, although in previous years the rule commonly applied within the higher estates was that Bohemian and Moravian citizenship were equal. Thus, a Moravian nobleman who settled in Bohemia did not have to apply for the right of residence (*Inkolat*) to be granted and vice versa. For tax purposes, however, the Bohemian Estates limited the interpretation of the term “Bohemian creditor” to persons settled in Bohemia who held property and paid taxes there. There were exceptions, of course (see No. 509–513), but Karl of Liechtenstein was certainly not one of them. Although the Liechtenstein brothers' names were included in the basic Viennese version of the **Šuldenlista 1615**, this entry was crossed out in Prague (No. 20). The new Bohemian tax system did not envisage paying any of Liechtenstein's claims. Karl of Liechtenstein “revenged” himself on the defeated Bohemian Estates many times after the Battle of White Mountain, both as proconsul, when he handled the tax revenue of the Kingdom of Bohemia completely arbitrarily, and also as a member of the Coin Consortium (1622–1623).

Druhým z českých šlechticů, který představoval pro integritu komorních panství velké nebezpečí, byl Jan Novohradský z Kolovrat. Ten již z dob jeho otce Jáchyma Novohradského, dlouholetého presidenta české komory, zdědil velké pohledávky u české komory. Tato aktiva po otcově smrti zaokrouhlil na 300 tisíc kop gr. m. a peníze po několik desetiletí nechával „vydělávat“ na splátkách úroků. Jen z výše uvedené částky mu plynul roční příjem na úrocích ve výši 18 000 kop gr. míš., což bylo dost peněz jak na pohodlný život v přepychu u panovnického dvora, tak i dostatečný zdroj pro další finanční investice.

Základ tohoto rodinného kapitálu už vznikl v dobách Jáchyma Novohradského (1553–1600), který měl jako president české komory přístup k velkým hotovostním částkám. Jako dlouholetý purkrabí karlstějský (1577–1599) měl také zajištěn slušný výnos z pozemkového majetku, který k této funkci příslušel. Měl tedy k dispozici zdroje, se kterými mohl na úvěrovém trhu podnikat a postupně své možnosti navyšovat, neboť jemu osobně jistě nehrozilo, že by mu česká komora z jeho aktiv neplatila úroky. Byl sice v roce 1595 obviněn z nelegálních úvěrových praktik (poskytování půjček na lichvářský úrok), ale toto obvinění se neprokázalo.

Jan Novohradský z Kolovrat dodnes zůstává mimo pozornost historiků (s výjimkou prací genealogických). Dvorské úřady, které zastával, nebyly příliš významné, a většinu svého života ani nevlastnil nějaký významnější pozemkový majetek. Až krátce před smrtí (1612) pomohl vyřešit dluhové problémy rodiny své manželky a převzal do své držby zadlužené panství Zákupy. Jeho ekonomická strategie byla jiná. Volné finanční zdroje měl ujištěny na komorních panstvích, což mu zajišťovalo trvalý a pohodlný velmi vysoký příjem z úroků, aniž by se musel o pozemkový majetek starat (a platit z něj daně). Tímto způsobem měl Jan Novohradský zapsána svoje aktiva nejprve na komorním panství Mělník a následně na Pardubicích. Takto nastavený tok peněz dobře fungoval až do jara 1609. Pak přestala česká komora Novohradskému jeho úroky vyplácet. Této situace obratem využil a zahájil první právní kroky k převzetí pardubického panství, kterým byla jeho pohledávka zaručena. To však byl v dobovém kontextu signál především pro českou komoru, aby se vyřešením toho problému začala zabývat. To se nějakou dobu táhlo, ale na podzim 1611 si už Jan Novohradský vyžádal u úřadu desk zemských provedení tzv. „zvodu“, tedy dočasného převzetí pozemkového majetku, dokud nebude dlužná částka i s úroky uhrazena. Formálně byl tento právní akt („zvod“) proveden v lednu 1612, krátce po smrti císaře Rudolfa II. Právě tento krok vyvolal reakci Karla z Lichtenštejna, který měl od již vládnoucího panovníka (krále Matyáše) vystavenou listinu, ve které měl slíbeno, že mu bude pardubické panství darováno do dědičné držby (viz výše).

Rozhodování mezi Novohradským a Lichtenštejnem o tom, kdo z nich se stane majitelem komorního panství Pardubice, skončil nečekaným úmrtím Jana Novohradského v roce 1613. Lichtenštejn tehdy vyřešil svoje pohledávky jiným způsobem a s dědici Jana Novohradského se česká komora domluvila na odložení splatnosti těch 300 tisíc kop až do zletilosti jeho synů. V dané situaci zřejmě výše popsaná kolize dvou významných hráčů na úvěrovém trhu, kteří oba chtěli získat nejvyšší část komorního majetku,

The second Bohemian nobleman who posed a great danger to the integrity of the chamber estates was Jan Novohradský of Kolovrat. He inherited large claims from the Bohemian Chamber from the time of his father Jáchym Novohradský, the long-time president of the Bohemian Chamber. After his father's death, he rounded up these assets to 300,000 threescore gr. Mei. and let the money “earn” interest payments for several decades. From the above amount alone, he earned an annual interest income of 18,000 threescore gr. Mei. which was enough money for a comfortable life of luxury at the court, as well as a sufficient resource for further financial investments.

The basis of this family capital arose in the time of Jáchym Novohradský (1553–1600), who, as President of the Bohemian Chamber, had access to large sums of cash. As a long-standing Burgrave of Karlštejn (1577–1599), he was also assured of a good return from the landed property that came with the office. He therefore had resources at his disposal with which he could operate on the credit market and gradually increase his opportunities, since he personally was certainly not in any danger of the Bohemian Chamber refusing to pay him interest on his assets. Although he was accused of illegal lending practices (lending at usurious interest) in 1595, this accusation was not proven.

To this day, Jan Novohradský of Kolovrat has remained outside the attention of historians (with the exception of genealogical works). The court offices he held were not very important, and for most of his life he did not even own any significant landed property. Shortly before his death (1612) he helped to solve the debt problems of his wife's family and took possession of the debt-ridden Zákupy estate. His economic strategy was different. His free financial resources were secured in the chamber estates, which ensured him a permanent, easy and very high income from interest without having to take care of the landed property (and pay taxes on it). Jan Novohradský had his assets registered first on the chamber estate of Mělník and then on Pardubice. This set-up worked well until the spring of 1609. Then the Bohemian Chamber stopped paying Novohradský his interest. He immediately took advantage of this situation and started the first legal steps to take over the Pardubice estate, which was the guarantee for his claim. However, in the context of the time, this was a signal, especially for the Bohemian Chamber, to begin to address the problem. This dragged on for some time, but in the autumn of 1611, Jan Novohradský requested the Land Tables office perform a so-called “seizure”, i.e. temporarily taking over the landed property until the amount owed, plus interest, was paid. Formally, this legal act (“seizure”) was carried out in January 1612, shortly after the death of Emperor Rudolf II. It was this step that provoked the reaction of Karl of Liechtenstein, who had been issued a deed by the already reigning monarch (King Matthias) in which he was promised that the Pardubice estate would be given to him as a hereditary possession (see above).

The negotiating between Novohradský and Liechtenstein as to which of them would become the owner of the Pardubice chamber estate ended with the unexpected death of Jan Novohradský in 1613. Liechtenstein settled his claims in a different way and the Bohemian Chamber agreed with the heirs of Jan Novohradský to postpone the payment of the 300,000 threescore gr. Mei. until his sons came of age. In the given situation, the above-described collision of the two important players on the credit market, both of

způsobila, že ani jeden z nich svůj zájem v průběhu roku 1612 (kdy ani nebyla obsazena funkce presidenta české komory) neprosadil.

Vilém Slavata, který byl jmenován do čela české komory koncem listopadu 1612, zablokoval právní kroky, které mohly vést ke ztrátě významných částí komorního majetku. To se mu nepodařilo jen v případě panství Chlumec nad Cidlinou a Kolín, u kterých (na rozdíl od Pardubic) nebylo více vlivných zájemců. Tato panství si jako odměnu za své politické angažmá stihl přivlastnit hned po nástupu krále Matyáše na český trůn Václav Vchynský z Vchynic, k čemuž využil analogický právní důvod, jaký držel v rukou Lichtenštejn v případě Pardubic.

Tím se dostáváme k třetímu muži, který byl pro Viléma Slavatu v roce 1612 nebezpečným. Václav Vchynský z Vchynic (1572–1626) představuje jednu z velmi zajímavých a důležitých osobností české politické scény první poloviny 17. století, byť jeho aktivity nevzbuzují z dnešního pohledu příliš mnoho sympatií. Ale historik není soudce. Každopádně Vchynského aktivity patří k těm podnětům, které se staly „hybatelem dějin“ v zákulisí české mocenské scény v době vlády císaře Matyáše.

Václav Vchynský byl příslušníkem rozvětveného rytířského rodu Vchynských z Vchynic (v německých textech psáno jako „Kchinsky“ či zkráceně „Kinsky“, což později celý rod převzal jako hlavní formu jména ve tvaru „Kinský“), v jehož čele stál počátkem 17. století vlivný a bohatý Václavův strýc Radslav Vchynský, jeden z předáků české stavovské opozice (Nr. 36).

Václav Vchynský vyrůstal jako dítě v bohatství a přepychu, neboť jeho otec Jan a zvláště strýc Radslav patřili mezi nejbohatší šlechtickou vrstvu. Od mládí působil u dvora jako komorník arciknížete Maxmiliána, se kterým navázal osobní přátelský vztah. S jistotou vlivných osobních vazeb u vladařské rodiny i mezi šlechtou, kde úvěrové podnikání jeho strýce ovlivňovalo významné politiky té doby, se Václav Vchynský pouštěl do různých nebezpečných dobrodružství. V úřadech dlouho nevydržel. V zájmu prosazování rodinných zájmů zřejmě vytvořil rozsáhlý nátlakový systém, jehož prostřednictvím se pokoušel (prostřednictvím dalších najatých osob) vydírat či fyzickým násilím zastrášovat soudobé politiky či právníky bez ohledu na jejich konfesijní příslušnost. Na tomto místě nemohu tomuto tématu věnovat větší pozornost. Můžeme však s jistotou říci, že pro většinu tehdejších českých stavovských předáků představoval Václav Vchynský z Vchynic na počátku vlády Matyáše Habsburského osobu velmi vlivnou, obávanou a nebezpečnou, která bez jakýchkoli ohledů na konfesi, stavovskou příslušnost či vazby k panovníkovi prosazovala jen svoje osobní a rodinné zájmy.

S Vilémem Slavatou se Václav Vchynský střetl již v době, kdy se jednalo o tom, kdo bude presidentem české komory (a bude tedy ovládat komorní panství). Nevíme, jestli se po abdikaci Abrahama z Donína po smrti Rudolfa II. o funkci presidenta české komory Vchynský přímo ucházel. Považuji to za pravděpodobné, protože je uveden jako

whom wanted to acquire the Bohemian Chamber's most valuable property (Pardubice), only led to neither of them getting their way during 1612 (when the Chamber did not have a president).

Vilém Slavata, who was appointed head of the Bohemian Chamber at the end of November 1612, blocked legal actions that could have led to the loss of significant parts of the Chamber's property. It was only in the case of the estates of Chlumec nad Cidlinou and Kolín, where (unlike Pardubice) it did not involve multiple influential parties, that he failed to do so. As a reward for his political engagement, Václav Vchynský of Vchynice managed to appropriate these estates immediately after King Matthias took the Bohemian throne, using a legal argument analogous to the one held by Liechtenstein in the case of Pardubice.

This brings us to the third man who posed a danger to Vilém Slavata in 1612. Václav Vchynský of Vchynice (1572–1626) represents one of the most interesting and important personalities on the Bohemian political scene in the first half of the 17th century, although his activities do not arouse much sympathy from today's perspective. But a historian is not a judge. In any case, Vchynský's activities belong to those impulses that became the “driving force of history” in the background of the Bohemian power scene during the reign of Emperor Matthias.

Václav Vchynský was a member of the branched knightly family of Vchynský of Vchynice (in German texts written as “Kchinsky” or abbreviated to “Kinsky”, later the entire family adopted this as the main form of the name “Kinský”), headed in the early 17th century by Václav's influential and wealthy uncle Radslav Vchynský, one of the leaders of the Bohemian Estates Opposition (No. 36).

As a child, Václav Vchynský grew up in wealth and luxury, as his father Jan and especially his uncle Radslav belonged to the richest noble class. From his youth he worked at court as a valet to Archduke Maximilian, with whom he established a personal friendship. With the certainty of influential personal connections with the ruling family and among the nobility, where his uncle's credit business influenced important politicians of the time, Václav Vchynský embarked on various risky adventures. He didn't last long in office. In order to promote his family's interests, he created an extensive system of coercion through which he attempted (through other hired persons) to blackmail or physically intimidate contemporary politicians or lawyers, regardless of their denominational affiliation. At this point, I cannot pay more attention to this topic. However, we can say with certainty that for the majority of the Bohemian Estates leaders of the time, Václav Vchynský represented a very influential, feared and dangerous person at the beginning of Matthias Habsburg's reign. A man who only promoted his personal and family interests with no regard for religion, national leanings or ties to the monarch.

Václav Vchynský had already clashed with Vilém Slavata during the discussions on who would be the president of the Bohemian Chamber (and thus control the chamber estate). We do not know whether Vchynský directly applied for the post of President of the Bohemian Chamber after Abraham of Donin abdicated following the death of Rudolf II. I consider this likely, because he is listed as the main author of the proposal,

hlavní autor návrhu, který byl císaři předložen 16. listopadu 1612, tedy krátce před konečným jmenováním nového presidenta české komory.⁶⁶

Tato dokumentace má dvě části. První z nich představuje sumární přehled dluhů k tomuto datu, tedy o rok později, než podrobný **Seznam 1611**. Nejsou zde však uvedena konkrétní jména věřitelů a výše jejich pohledávek, pouze souhrnná čísla, připravená jako podklad pro presidenta české komory, který se měl zanedlouho ujmout funkce. Tento přehled je pro nás důležitý proto, že není strukturován podle stavovské příslušnosti věřitelů či podle okolností vzniku, jak je tomu u **Seznamu 1611**, ale podle úplně jiných kritérií. Na závěr tohoto přehledu autoři připojují návrh, aby panovník prodal několik menších výčtem uvedených lokalit a panství: Dobříš, Trutnov, Tachov, Malešov, Krupka a Radovesnice. Prodejem tohoto pozemkového majetku by česká komora měla získat 300 000 kop grošů míšeňských a možná i o něco více. Ta částka odpovídá aktivu, které měl tehdy u císaře Jan Novohradský z Kolovrat. Vzhledem k tomu, že v té době ještě nebyla dořešena výše popsána causa s pardubickým panstvím, považují za pravděpodobné, že tímto návrhem mělo být na úkor ostatních komorních panství dosaženo kompromisu mezi Lichtenštejnem a Novohradským, jehož zájmy tehdy Vchynský zastupoval.

Zároveň také Václav Vchynský nechal zpracovat stručný elaborát, vyjadřující se k ekonomické efektivitě všech komorních panství. Není zde výslovně uvedeno, že císař by měl všechna komorní panství prodat, ale tuto myšlenku čteme jasně „mezi řádky“. Vchynský konstatuje, že komorní panství jako celek jsou ekonomicky neefektivní a že jejich případná reorganizace by trvala s vysokými náklady nejméně tři roky. Přitom císaři tvrdí, že za rok 1611 byl čistý výnos všech komorních panství dohromady pouhých 12 714 kop grošů míšeňských (sic!). To je informace výslovně zavádějící, neboť i interních dokumentace české komory víme, že čistý výnos byl podstatně vyšší.⁶⁷ Nakonec sám Vchynský jen o pár měsíců dříve uváděl ve svém komentáři k zástavám komorních panství, že úrok z pohledávky Jana Novohradského z Kolovrat (který činil ročně 18 000 kop grošů míšeňských) se snadno může hradit jen z výnosů samotného panství Pardubice, kterým byla Novohradského pohledávka zaručena. To odpovídalo realitě: Za léta 1610–1613 generovalo toto panství průměrný roční příjem ve výši 25 553 kop gr. m., přičemž na vlastní nutný provoz spotřebovalo ročně jen 5 509 kop gr. míš. Zbývalo přes 20 000 kop gr. míš. zisku, ze kterého se zčásti dotoval provoz nerentabilních odvětví a císařského hřebčína v Kladruzech, ale většina byla odváděna české komoře.⁶⁸

Těch výše zmíněných necelých 13 tisíc kop gr. míš. tedy nemohlo být reálným výnosem oněch dominií, ale spíše zbytkem, který z těch výnosů zůstal po odečtení pravidelně hrazených úroků těm věřitelům, kteří měli svoje aktiva na komorních panstvích zapsána. A některá z těch panství byla v roce 1612 už zastavena, takže jejich výnosy přímo pobírali zástavní držitelé. Na Vchynského seznamu jsou uvedena tato komorní

⁶⁶ NAP, fond České oddělení dvorské komory IV, karton č. 33, sign. Č 9/2, sv. 1.

⁶⁷ M. VOLF, *Dvorská komora*, s. 64–66; E. MAUR, *Český komorní velkostatek*, s. 72–81, tab. A „Čistý výnos hlavních odvětví vrchnostenského hospodářství v letech 1619–1625 (v %)“ na s. 139; tab. B. „Bilance polabských statků z let 1610–1612“ na s. 140; tab. C. „Bilance z roku 1617“ na s. 141–142.

⁶⁸ Petr VOREL, *Pardubice komorním městem*, in: František ŠEBEK a kolektiv, *Dějiny Pardubic*, I, Pardubice 1989, tab. „Struktura průměrné roční bilance panství Pardubice 1610–1613“, s. 204.

which was submitted to the Emperor on 16 November 1612, shortly before the final appointment of the new President of the Bohemian Chamber.⁶⁶

This documentation has two parts. The former is a summary list of debts at that date, a year later than the detailed **Seznam 1611**. However, there are no specific names of creditors and the amount of their claims, only aggregate figures prepared as a basis for the President of the Bohemian Chamber, who was to take office shortly. This overview is important to us because it is not structured by the creditors' status or by the circumstances of the debt's origin, as is the case with **Seznam 1611**, instead it has entirely different criteria. At the end of this overview, the authors add a proposal that the monarch sell several smaller enumerated locations and estates: Dobříš, Trutnov, Tachov, Malešov, Krupka and Radovesnice. By selling this landed property the Bohemian Chamber should receive 300,000 threescore gr. Mei. and perhaps a little more. This amount corresponds to the assets that Jan Novohradský of Kolovrat had with the Emperor at that time. Given that at that time the above-described case with the Pardubice estate had not yet been resolved, I consider it probable that this proposal was intended to reach a compromise between Liechtenstein and Novohradský, whose interests Vchynský represented at that time, at the expense of the other chamber estates.

At the same time, Václav Vchynský also had a brief report made on the economic efficiency of all chamber estates. It does not explicitly state that the emperor should sell all the chamber estates, but reading “between the lines”, we see this idea clearly. Vchynský states that the chamber estates, as a whole, are economically inefficient and that any reorganisation would take at least three years at high costs. Whilst he also states to the Emperor that in 1611 the net income of all the chambered estates together was just 12,714 threescore gr. Mei. (sic!). This information is explicitly misleading, as we know from the Bohemian Chamber's internal documentation that the net yield was significantly higher.⁶⁷ After all, just a few months earlier Vchynský himself had stated in his commentary on the pledges of the chamber estates that the interest on the claim of Jan Novohradský of Kolovrat (which amounted to 18,000 threescore gr. Mei. annually) could easily be paid simply from the revenues of the Pardubice estate, which guaranteed Novohradský's claim. This did correspond to reality: for the years 1610–1613, the estate generated an average annual income of 25,553 threescore gr. Mei., while needing just 5,509 threescore gr. Mei. per year for its necessary running costs. There were over 20,000 threescore gr. Mei. left. The profit was partly used to subsidize the operation of unprofitable industries and the imperial stud farm in Kladruby, but most of it was paid to the Bohemian Chamber.⁶⁸

The aforementioned amount, less than 13,000 threescore gr. Mei., could not therefore be the real yield of the dominions, but rather what remained after deducting the interest paid regularly to those creditors who had their assets registered on the chamber estates. And some of these estates had been pledged in 1612, so their proceeds were directly received by the pledge holders. The following estates are listed on Vchynský's

panství: Pardubice, Poděbrady, Přerov, Lysá nad Labem, Benátky nad Jizerou, Brandýs nad Labem, Přísečnice, Králův Dvůr, Točnick, Zbiroh, Dobříš a Malešov.

Vilém Slavata po svém jmenování do funkce zvolil zcela jiný postup a naopak podnikal všechny kroky k tomu, aby komorní panství zůstala zachována a nedostávala se do soukromých rukou. Ale ani Vchynský nezůstal stranou, neb byl jmenován vrchním komisařem komorních panství a dostal za úkol připravovat jejich reformu. Praktické zavádění Vchynského návrhů však způsobovalo další ekonomické ztráty a vyvolávalo odpor hejtmanů, mimo jiné i kvůli násilnickým praktikám, které Vchynský projevoval ve své funkci vůči podřízeným. Vchynského reformy byly brzy zastaveny a došlo ke jmenování komise profesionálních ekonomů, v jejím čele stanuli Daniel Škréta, sekretář české komory, a Václav Kolidius, tehdejší významný český matematik. Ti podrobili Vchynského opatření kritice a nastavili jiný model reformy, který se i dnes jeví jako to nejlepší, k čemu tehdejší hospodářská teorie ve střední Evropě dospěla.⁶⁹

Ve výše uvedeném kontextu se jeví krátké Vchynského působení v pozici vrchního komisaře komorních panství v trochu jiném světle: Jeho osobním zájmem nebylo komorní panství modernizovat a zlepšit jejich výnos, ale přesvědčit panovníka, aby tento pozemkový majetek uvolnil k prodeji.

Mezi výše zmíněnými dvanácti komorními panstvími nenajdeme Chlumec nad Cidlinou a Kolín, což byla komorní panství, na která si činil nárok sám Václav Vchynský. Ten do programu zemského sněmu v roce 1614 vložil požadavek, aby mu byla tato dvě panství zapsána do desk zemských jako alodní majetek. Jako důvod uváděl, že je získal v roce 1611 darem od krále Matyáše. V té době nic nenasvědčovalo tomu, že by mělo jít o problematickou záležitost. Václav Vchynský v té době působil jako vrchní inspektor komorních panství a ještě zemský sněm roku 1614 jej jmenoval nejen vojenským velitelem stavovského vojska za Čáslavský kraj, ale dokonce i členem certifikační komise, která měla dohlížet nad distribucí daňového výnosu.⁷⁰ Nicméně o významný precedens šlo: Pokud panovník dříve hradil svoje dluhy formou postoupení pozemkového majetku, pak šlo o zástavy, které byly v budoucnu vyplatitelné (jako Dobříš či Libochovice). Převedení do alodní (svobodné) držby představovalo mnohem vyšší kvalitu majetnických práv. Vchynského žádost byla v roce 1614 odložena do dalšího sněmu, podobně jako většina ostatních bodů.⁷¹

Dlouho nic nenasvědčovalo tomu, že by Vchynského majetkové požadavky neměly být příštím sněmem schváleny, a to dokonce ani v době, kdy byl generální sněm v Praze zahájen (16. června 1615). Jméno Václava Vchynského je dokonce uvedeno ještě v textu dohody, kterou uzavřel císař Matyáš s vdovou po Janu Novohradským Alžbětou z Dubé ohledně nároků na panství Pardubice 12. srpna 1615.⁷² Vchynský zde figuruje jako smluvce ze strany Novohradských, jménem císaře podmínky smlouvy vyjednával Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu, zastupující českou komoru.

⁶⁹ P. VOREL, *Pardubice komorním městem*, s. 143; Z. VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí*, s. 165–166, 184–186.

⁷⁰ *Sněm 1614*, s. XXVI.

⁷¹ *Tamtéž*, s. XLI.

⁷² Václav ČERNÝ, *Kolovratské a berkovské listiny ve státním archivu zemědělském*, Praha 1931 (Zvláštní otisk, rozšířený o rejstřík, ze Sborníku prací žáků prof. dr. G. Friedricha), s. 43.

list: Pardubice, Poděbrady, Přerov, Lysá nad Labem, Benátky nad Jizerou, Brandýs nad Labem, Přísečnice, Králův Dvůr, Točnick, Zbiroh, Dobříš a Malešov.

After his appointment, Vilém Slavata took a completely different approach and instead took all steps to ensure that the chamber estates were preserved and did not fall into private hands. But Vchynský was not left out either; he was appointed chief commissioner of the chamber estates and was given the task of preparing their reform. The practical implementation of Vchynský's proposals, however, caused further economic losses and provoked opposition from the sheriffs, partly because of the violent practices Vchynský displayed towards his subordinates. Vchynský's reforms were soon stopped, and a commission of professional economists was appointed, headed by Daniel Škréta, secretary of the Bohemian Chamber, and Václav Kolidius, a prominent Czech mathematician of the day. They criticized Vchynský's measures and set up a different model of reforms, which even today seems to be the best economic theory of the time in Central Europe.⁶⁹

In the above context, Vchynský's short tenure as chief commissioner of the chamber estates appears in a slightly different light: his personal interest was not to modernize the chamber dominions and improve their yield, but to persuade the monarch to release this landed property for sale.

We do not find Chlumec nad Cidlinou and Kolín among the twelve aforementioned chamber estates, as they were chamber estates claimed by Václav Vchynský himself. In the programme of the Provincial Diet in 1614, he put a request that the two estates be registered as his allodial property. His justification was that he had received them in 1611 as a gift from King Matthias. At the time, there was no indication that this would be a problematic issue. Václav Vchynský was the chief inspector of the chamber estates and in 1614 the Provincial Diet had appointed him to be not only the military commander of the Estates troops for the Čáslav district, but even a member of the certification commission that was to oversee the distribution of the tax revenue.⁷⁰ Nevertheless, it was an important precedent: if the monarch had previously paid his debts by ceding landed property, these were pledges that were redeemable in the future (like Dobříš or Libochovice). Transfer to allodial (free) possession represented a much higher quality of property rights. In 1614, Vchynský's request was postponed until the next Diet, as were most of the other points.⁷¹

For a long time, there was no indication that Vchynský's property requests would not be approved by the next Diet, even at the time when the General Diet in Prague was opened (16 June 1615). The name of Václav Vchynský is even mentioned in the text of the agreement concluded by Emperor Matthias with the widow of Jan Novohradský, Elisabeth of Dubé, regarding the claims to the Pardubice estate on 12 August 1615.⁷² Vchynský features here as a contractor on the part of the Novohradský family; Mikuláš Gerštorf of Gerštorf, representing the Bohemian Chamber, negotiated the terms of the agreement on behalf of the Emperor.

O něco později se však situace zásadně změnila. Muselo jít o poměrně složitou konspiraci, do které však bylo zasvěceno více osob. Vchynský nesměl nic tušit, aby z Prahy neunikl nebo aby si pro svou ochranu nevzal s sebou na sněmovní jednání tajný ozbrojený doprovod. Celou akci se podařilo utajit a Vchynský byl po vstupu do sněmovní budovy zatčen a uvězněn. Tuto situaci dobře (byť jednostranně) dokumentoval sám Vilém Slavata z Chlumu, který konfliktu s Václavem Vchynským věnoval značný prostor ve svých pamětech.⁷³ Značná pozornost je této cause věnována i v tištěné verzi usnesení zemského sněmu z roku 1615 (část tohoto textu Slavata do svých pamětí přímo přepsal).⁷⁴ Věcný průběh této kauzy proto zmíním jen stručně. Důležitější je podle mého názoru širší mocensko-politický kontext, který dosud podle mého názoru nebyl dosud dostatečně zohledněn.

Vchynského zatčení proběhlo úspěšně a zemský sněm následně rozhodl, že bude obviněn z těžkého hrdelního zločinu podle §A1 Zemského zřízení.⁷⁵ Už v roce 1608, když v Čechách ještě vládl císař Rudolf II., vystavil arcikníže Matyáš darovací listinu, kterou slíbil darovat Václavu Vchynskému ona dvě komorní panství (Chlumec nad Cidlinou a Kolín), pokud Vchynský v Čechách zajistí Matyášovu volbu českým králem. Vchynský tuto politickou službu přislíbil s tím, že má mezi českou šlechtou takový vliv a konexe, že jeho prostřednictvím bude arciknížeti Matyášovi nástupnictví v Čechách zajištěno. Podle svědeckých výpovědí se Vchynský dopustil i mnoha dalších činů i slovních urážek, namířených proti zemřelému Rudolfovi II., vládnoucímu Matyášovi i mnoha domácím šlechticům. Hlavním důvodem jeho zatčení a uvěznění však byla právě zmíněná dohoda s Matyášem Habsburským z roku 1608. Hrdelního zločinu se měl Vchynský dopustit tím, že ještě za života stávajícího krále českého Rudolfa II. protiprávně usiloval o personální výměnu na trůnu, a za tuto podporu žádal vysoký úplatek v podobě dvou velkých komorních panství. Hodnota tohoto majetku byla ovšem tak velká, že si historik logicky klade otázku, zda šlo skutečně jen o úplatek pro Vchynského, nebo byl tento muž jen zprostředkovatelem nějaké širší zájmové skupiny na české mocenské scéně. Ale možná nikoli; vždyť modelově úplně stejný postup máme doložen v případě Karla z Lichtenštejna, kde tím slíbeným darem z února 1608 bylo komorní panství Pardubice.

Zdánlivě absurdní obsah výše popsaného postupu je zvláštní i tím, že jeho autenticitu potvrdil jak císař Matyáš, tak i sám Vchynský. Nijak se netajili tím, že k oné dohodě došlo a byla *de facto* naplněna už roku 1611. Proč to čtyři roky nikomu nevadilo a najednou musel být Vchynský přímo na zemském sněmu po složité konspiraci zatčen, uvězněn a obviněn ze zločinu, pro který znal zemský zákoník jen trest smrti? Když Vchynský přicházel na jednání zemského sněmu roku 1615, tak vůbec netušil, co se na něj chystá. Před projednáváním jeho žádosti však byly všechny dveře a brány Pražského hradu uzavřeny, aby nemohl uprchnout. Pak teprve vyslechl obvinění, za které mu hrozil trest smrti a ztráta všeho majetku a cti.

Some time later, however, the situation changed, radically. It must have been a rather complex conspiracy, but more than one person was privy to it. Vchynský was not allowed to suspect anything, lest he escape from Prague or take a secret armed escort with him to the Diet's proceedings for his protection. The entire operation was kept secret and Vchynský was arrested and imprisoned after entering the Diet building. This situation was well (albeit one-sidedly) documented by Vilém Slavata of Chlum himself, who devoted considerable space to the conflict with Václav Vchynský in his memoirs.⁷³ Considerable attention is also paid to this cause in the printed version of the resolution of the Provincial Diet of 1615 (Slavata transcribed part of this text directly into his memoirs).⁷⁴ I will, therefore, mention the factual course of this case only briefly. What is more important, in my view, is the broader power-political context, which I do not think has been sufficiently taken into account so far.

Vchynský's arrest was successful, and the Provincial Diet subsequently decided that he would be charged with a felony under Section A1 of the Provincial Statute.⁷⁵ Already in 1608, when the Emperor Rudolf II was still ruling in Bohemia, Archduke Matthias issued a deed of gift, by which he promised to give Václav Vchynský the two chamber estates (Chlumec nad Cidlinou and Kolín) if Vchynský secured Matthias' election as King of Bohemia. Vchynský promised this political service, claiming that he had such influence and connections among the Bohemian nobility that he could ensure Archduke Matthias' succession in Bohemia. According to witness testimonies, Vchynský committed many other acts and verbal insults against the late Rudolf II, the reigning Matthias and many domestic nobles. The main reason for his arrest and imprisonment, however, was the aforementioned agreement with Matthias of Habsburg in 1608. Vchynský was guilty of a capital crime by illegally seeking a change of the person on the throne during the lifetime of the current King of Bohemia, Rudolf II, and demanding a large bribe, in the form of two large chamber estates, in return for this support. The value of this property was so great, however, that the historian logically wonders whether it was really just a bribe for Vchynský or whether this man was just an intermediary for some wider interest group in the circles of power in Bohemia. But perhaps not; after all, we have a documented model of exactly the same procedure in the case of Karl of Liechtenstein, where the promised gift of February 1608 was the chamber estate of Pardubice.

The seemingly absurd content of the procedure described above is also odd because its authenticity was confirmed by both Emperor Matthias and Vchynský himself. They made no secret of the fact that the agreement had been *de facto* fulfilled as early as 1611. Why did no one mind for four years and then suddenly Vchynský had to be arrested directly at the Provincial Diet, after a convoluted conspiracy, imprisoned and charged with a crime for which the Provincial Code knew only the death penalty? When Vchynský came to the meeting of the Provincial Diet in 1615, he had no idea what was coming. However, before his request was heard, all the doors and gates of Prague Castle were closed to prevent him from escaping. Then he heard the charges, for which he faced the death penalty and the loss of all his property and honour.

⁷³ J. JIREČEK (ed.), *Paměti nejvyššího kancléře Království českého Viléma hraběte Slavaty*, díl II., s. 193–200.

⁷⁴ *Sněm 1615*, s. 339–352.

⁷⁵ *Sněm 1615*, § „O Václava ze Vchynic a z Tetova“, s. CCXCVIII–CCCVIII.

Šlo o velký politický skandál, jehož skutečné pozadí dosud neznáme. I když na zemském sněmu proběhlo teatrální zatčení a obvinění Vchynského z hrdelního zločinu, přece jen se mu podařilo uniknout. Aniž by došlo k zahájení soudního líčení a výslechu svědků (o to mnozí další šlechtici, spjatí s vlivným klanem Vchynských, vůbec nestáli), Vchynský přiznal svou vinu v plném rozsahu a vydal se na milost císaři, který měl o jeho potrestání rozhodnout. Císař pochopitelně nenechal svého dlouholetého stoupence popravít, ale zmírnil mu trest na doživotní vězení na hradě v Kladsku. Odtud se však prominentnímu vězni podařilo po krátké době uprchnout. Českým zemským sněmem byl prohlášen za zemského škůdce a psance a na jeho dopadení byla vypsána vysoká odměna 10 000 kop grošů míšeňských. Ve složité době se však Vchynský neztratil. Za stavovského povstání se přihlásil k protestantské opozici a po Bílé hoře deklaroval věrnost Habsburkům. Panství Chlumec nad Cidlinou získal trvale zpět a jeho potomci představovali v barokních Čechách jeden z nejvýznamnějších šlechtických rodů, blízkých habsburské panovnické rodině.⁷⁶

I když se Vilém Slavata ve svých pamětech snaží od stavovské konspirace proti Vchynskému z roku 1615 distancovat, jeho argumentace není příliš věrohodná. Naopak považují za poměrně logické, že v pozadí složité konspirace, která vedla k odstranění Václava Vchynského z české politické scény, mohl skutečně stát Vilém Slavata (jak výslovně zaznělo při defenestraci z úst Václavova bratra Oldřicha Vchynského), neboť k tomu měl dobré důvody.

Svou žádostí o zapsání komorních panství do desk zemských v roce 1614 vyvolal Václav Vchynský zděšení v řadách významných českých věřitelů Matyáše Habsburského. Pokud by se Vchynskému podařilo jeho nároky prosadit, byl by to důležitý precedens. Pro Slavatu byl tedy Václav Vchynský v roce 1615 jednoznačně nepřitelem, který ohrožoval integritu majetku, za který Slavata jako prezident české komory nesl odpovědnost.

Tato causa však otevírala i složitější otázky.

Může vlastně král o své vůli s komorním majetkem nakládat, jak chce (a tedy i darovat jej komukoli), nebo je v této věci vázán stejnými podmínkami, jako kdokoli jiný? U majetku korunního to bylo jasné (ten náležel od dob císaře a krále Karla IV. celé zemi, nikoli osobě vladaře), ale u komorního majetku to bylo složitější. Hrozba, že panovník sám použije komorní panství jako zdroj pro pokrytí své nejnnutnější osobní finanční potřeby, se jevila jako reálná. Matyáš Habsburský se domníval, že takto postupovat může. Tak se jasně vyjádřil ve své odpovědi stavům, proč daroval panství Chlumec nad Cidlinou a Kolín svému oblíbenci Václavovi Vchynskému. Na druhou stranu však byl král tak zadlužený, že „jeho“ (tedy komorní) pozemkový majetek sotva postačil na pokrytí těchto závazků. Pokud by takto postupoval šlechtic, dopustil by se vážného zločinu. Zadlužit vlastní pozemkový majetek víc, než kolik činila jeho tržní hodnota, se podle platných zákonů mělo v Čechách trestat smrtí.

Druhým důležitou okolností této kauzy je podle mého názoru postup stavovské obce. I když i ve starších dějinách najdeme podobné případy, kdy se určitá zájmová skupina pokoušela více či méně úspěšně fyzicky odstranit nebezpečného protivníka z politické

⁷⁶ Aleš VALENTA, *Dějiny rodu Kinských*, České Budějovice 2004; Pavel JUŘÍK, *Kinští: Bůh, čest, vlast*, Praha 2019.

It was a major political scandal, the real background of which is still unknown. Even though Vchynský was theatrically arrested at the Provincial Diet and charged with a capital crime, he still managed to escape. Without a trial and without questioning of witnesses (which many other noblemen connected with the influential Vchynský clan had no desire for), Vchynský admitted his guilt in full and put himself at the mercy of the Emperor, who was to decide on his punishment. Understandably, the Emperor did not have his long-time supporter executed, instead he commuted his sentence to life imprisonment in the castle in Kladsko. However, the prominent prisoner managed to escape from there after a short time. He was declared a provincial malefactor and outlaw by the Bohemian Provincial Diet and a high reward of 10,000 threescore gr. Mei. was offered for his capture. In difficult times, however, Vchynský did not lose his head. During the Estates' Revolt he joined the Protestant opposition and after the Battle of White Mountain he declared his allegiance to the Habsburgs. He permanently regained the Chlumec nad Cidlinou estate and his descendants represented one of Baroque Bohemia's most important noble families that was close to the ruling Habsburg family.⁷⁶

Although Vilém Slavata tries to distance himself from the 1615 Estates conspiracy against Vchynský in his memoirs, his argumentation is not very credible. On the other hand, I consider it quite logical that Vilém Slavata may have been behind the complex conspiracy that led to the removal of Václav Vchynský from the Czech political scene (as was explicitly stated by Václav's brother Oldřich Vchynský during the Prague Defenestration), as he had good reasons for doing so.

Václav Vchynský's request to enter the chamber estates in the Land Tables in 1614 caused consternation among the important Bohemian creditors of Matthias of Habsburg. If Vchynský had succeeded in pushing through his demands, it would have set an important precedent. For Slavata in 1615, Václav Vchynský was clearly an enemy who threatened the integrity of the property for which Slavata was responsible as president of the Bohemian Chamber.

However, this affair also opened up more complex questions.

Can the king actually dispose of the chamber property as he wishes (and thus give it to anyone), or is he bound by the same conditions as anyone else in this matter? For crown property it was clear (from the time of King Charles IV it belonged to the whole country, not to the person of the ruler), but for chamber property it was more complicated. The threat that the monarch himself would use the chamber estate as a resource to cover his most pressing personal financial needs seemed real. Matthias of Habsburg was of the opinion that he could proceed in this way. He made it clear in his reply to the Estates as to why he gave the estates of Chlumec nad Cidlinou and Kolín to his favourite, Václav Vchynský. On the other hand, however, the king was so indebted that "his" (i.e. the chamber's) landed property was hardly sufficient to cover these obligations. If a nobleman acted in this way, he would be committing a serious crime. According to the laws in force in Bohemia at the time, it was punishable by death to owe more than the market value of one's landed property.

The second important circumstance in this affair is, in my opinion, the action of the Estates. Although we can find similar cases in earlier history where a certain interest

scény, na zemském sněmu roku 1615 se stalo něco kvalitativně odlišného. Muselo dojít k tajné politické dohodě napříč celým konfesijním a mocenským spektrem, že Václav Vchynský představuje díky svému postavení a vlivu nebezpečí pro celý systém a je nutné jej fyzicky eliminovat. Vůbec nebylo jednoduché takovou akci zorganizovat, utajit a přesvědčit členy zemské vlády a další významné domácí politiky, že takový postup je v obecném zájmu.

Ať už stál v pozadí této akce skutečně Vilém Slavata (což považuji za velmi pravděpodobné) nebo někdo jiný, každopádně šlo o významný precedens, který posouval obecně akceptovatelný společenský standard ve vztahu k silovému postupu vůči politickým protivníkům. V roce 1615 došlo k politické dohodě, že Václav Vchynský zašel příliš daleko a má být (z důvodů které dosud čtyři roky nikomu nevadily) popraven, a to na základě ad hoc použité interpretace jednoho z paragrafů platného zemského práva. Jenže se ukázalo, že politická síla protivníka je příliš velká, takže není-li zamýšleného účinku (jeho fyzického odstranění) dosaženo hned, nemusí se to podařit nikdy. Ve prospěch obviněného Vchynského zasáhl císař a z vězení se pak dá snadno uniknout, když máte dostatek peněz a ochotné pomocníky. Tuto nedávnou zkušenost zohlednila jiná konspirační skupina, která se v předvečer 23. května 1618 dohodla, že z politické scény je nutné odstranit několik osob, které svou aktivitou brání prosazování významnějších obecných zájmů, kodifikovaných v nedávno přijatých zemských zákonech. Nelze spoléhat na standardní zákonnou cestu a už vůbec ne na císaře, který by jistě ve prospěch svých místodržících zasáhl, pokud by museli předstoupit před řádný soud. Je-li žádoucí někoho fyzicky odstranit, pak je nutné ho zabít hned a neudělat stejnou chybu, jako se stalo o tři roky dříve v případě Václava Vchynského.

Precedentní souvislost mezi oběma případy (konspirace proti Vchynskému roku 1615 a defenestrace roku 1618) je podle mého názoru zřejmá jak z pozornosti, kterou průběhu Vchynského případu věnoval sám Vilém Slavata, tak i z toho důvodu, že právě tato myšlenka byla veřejně vyslovena právě v průběhu defenestrace. To sice předbíháme událostem, ale hledáme-li širší příčiny konfesijně-politické krize v tehdejších Čechách, i důvody, proč byla v květnu 1618 zvolena právě forma defenestrace, je nutné i tyto souvislosti zohlednit.⁷⁷

Český zemský sněm roku 1615 schválil návrh, podle kterého na sebe česká stavovská obec přejala závazek splatit část panovníkových dluhů v neobvykle vysoké výši (1,8 milionu tolarů), a to formou nové daně, která bude vybírána dalších pět let (1616–1620).

Česká stavovská obec nejpozději během jednání zemského sněmu roku 1615 dospěla k celkem logickému závěru, že panovníkovy dluhy by se měly platit především s využitím jeho příjmů z komorních panství. Ve sněmovním usnesení tedy výslovně zakázala další zadlužování ze strany panovníka, při kterém by mohly vzniknout další nové nároky na komorní dominia, a rozhodla o tom, že se z výnosu těchto panství budou platit panovníkovy dluhy v Čechách. Obratu v toku peněz mělo být dosaženo jednak

group tried more or less successfully to physically remove a dangerous opponent from the political scene, something qualitatively different happened at the Provincial Diet of 1615. There must have been a secret political agreement across the entire denominational and power spectrum that Václav Vchynský, because of his position and influence, was a danger to the entire system and had to be physically eliminated. It was not at all easy to organize such an action, to conceal it and to convince members of the Provincial Diet and other important domestic politicians that such a course of action was in the general interest.

Whether it was Vilém Slavata who was really behind this action (which I consider very likely), or it was someone else, in any case it was an important precedent. This shifted the generally acceptable social standard of what is acceptable to do against political opponents. In 1615, a political agreement was reached that Václav Vchynský had gone too far and should be executed (for reasons that had not bothered anyone for four years) on the basis of an *ad hoc* interpretation of one of the sections of the provincial law used at the time. But the adversary's political power proved to be too great, so that the intended effect (his physical removal) was not achieved immediately, and it would never be achieved. The Emperor intervened in favour of the accused Vchynský, and it is easy to escape from prison if you have enough money and willing helpers. This recent experience was taken into account by another conspiratorial group which, on the eve of 23 May 1618, agreed that it was necessary to rid the political scene of a few persons whose activities were hindering the advance of the more important general interests codified in the recently adopted provincial laws. One cannot rely on the standard legal route, and certainly not on the Emperor, who would certainly intervene on behalf of his proconsuls if they had to appear before a regular court. If it is desirable to physically remove someone, then it is necessary to kill him now and not make the same mistake as happened three years earlier in the case of Václav Vchynský.

In my opinion, the precedential contexts between the two cases (the conspiracy against Vchynský in 1615 and the defenestration in 1618) is obvious both from the attention paid to the Vchynský case by Vilém Slavata himself and from the fact that this idea was publicly expressed during the defenestration. We are getting ahead of ourselves, but if we are looking for the wider causes of the denominational-political crisis in Bohemia at that time, and the reasons why defenestration was chosen in May 1618, it is necessary to take these contexts into account.⁷⁷

The Bohemian Provincial Diet of 1615 approved a proposal according to which the Bohemian Estates assumed the obligation to repay part of the monarch's debts at an unusually high amount (1.8 million thalers) in the form of a new tax to be levied for the next five years (1616–1620).

However, the Bohemian Estates came to the logical conclusion that the monarch's debts should be paid primarily using the income from his chamber estates. In a resolution of the Diet, it expressly forbade further indebtedness on the part of the monarch, which might give rise to new claims on the chamber dominions and decreed that the proceeds of these dominions would be used to pay the monarch's debts in Bohemia. The turnaround in the flow of money was to be achieved both by strictly applying the

⁷⁷ Petr VOREL, *Co nám Vilém Slavata ve svých pamětech zatajil aneb ekonomické souvislosti Pražské defenestrace v roce 1618*, in: Annamária Kónyová (ed.), *Zlomové udalosti v dejinách strednej Európy v ranom novoveku*, Prešov 2023, s. 60–88.

důsledným uplatněním aktuální daňové povinnosti i vůči komorním dominiím, jednak tlakem na zpětné uhrazení daňových nedoplatků za komorní panství od roku 1597.⁷⁸

To byla z hlediska české komory dosti zásadní změna, které se její president Vilém Slavata později snažil bránit různými prostředky. V tom mu ovšem příliš nevycházel vstříc nově ustavený vrchní hejtman všech komorních panství, exponent stavovské opoziční politiky a druhý nejvýznamnější panovníkův domácí věřitel Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu a z Malšvic.

Komorní panství se tak po roce 1615 stala důležitým kolbištěm mocenského zápasu, kde byl boj o zdroje (výnos komorních panství) propojen s konfesijní politikou. Třebaže byla česká komora aplikací nového daňového zákona výrazně omezena v nakládání s výnosem komorních dominií, měl president české komory i nadále pravomoc odvolávat i jmenovat hejtmany panství. Ti pak měli značný vliv nejen na hospodářské výsledky panství, ale i na obsazování far na komorních dominiích a tím také na směřování konfesijního vývoje.

Všechny berně, jejichž vybírání schválil zemský sněm roku 1615, byly z hlediska daňového základu i základní struktury výběru peněz konstruovány podobně, jako daně schválené o rok dříve (1614). Neobjevuje se žádný nový prvek v daňovém základu, jen jsou stanoveny specifické proporce, jiné rozpočtové určení a především nezvykle dlouhé pětileté období. Zásadní je však skutečnost, že správa daní (především kontrola rozpočtového určení) byla z rukou panovnické instituce (české komory) převedena pod kontrolu stavů, tedy nově zřízeného centrálního stavovského orgánu. Jeho činnost netrvala dlouho, proto se ani v pramenech neustálil trvalý název. Z hlediska fiskální politiky celého státu to však byla zásadní změna, která se projevila zásadním způsobem jak na rozpočtu vídeňské dvorské komory, tak na fungování celého úvěrového systému v tehdejších Čechách.

Co se vlastně po 3. říjnu 1615 v daňovém, fiskálním a úvěrovém systému v Čechách dělo, to se pokusím přiblížit níže v samostatné kapitole. Nejprve se však pokusím rekonstruovat, jak vlastně vznikl seznam věřitelů, který byl přílohou tištěného usnesení zemského sněmu z roku 1615, a co nám vlastně tato jména říkají.

⁷⁸ Sněm 1615, § „Reštantové z panství J. M. C. aby vypraveni, a svolené pomoci budoucně časné odvozovány byly“, s. CLXXXIX-CXC.

current tax obligation to the chamber dominions and by pressure to pay back the tax arrears for the chamber dominions from 1597.⁷⁸

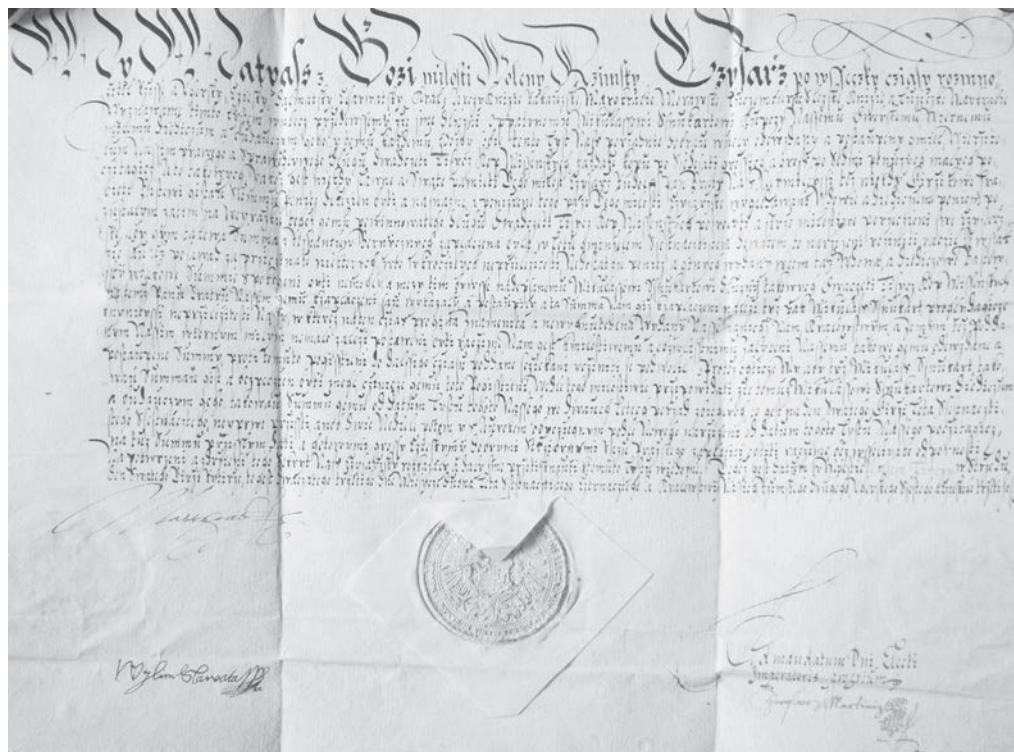
From the point of view of the Bohemian Chamber, this was a very radical change, which its president, Vilém Slavata, later tried to defend by various means. However, the newly appointed chief governor of all the chamber estates, an exponent of the Estates' opposition policy and the monarch's second most important domestic creditor, Mikuláš Gerštorf of Gerštorf (nos. 115–120), did not go out of his way to accommodate him.

After 1615, the chamber estates became an important arena of a power struggle, where the fight for resources (the revenue from the chamber estates) was intertwined with denominational politics. Although applying the new tax law significantly restricted the Bohemian Chamber in dealing with the proceeds of the chamber dominions, the president of the Bohemian Chamber continued to have the power to dismiss and appoint the sheriffs of the dominions. They then had a considerable influence not only on the estate's economic results, but also on the priestly occupation of parishes in the chamber dominions and thus also on the direction of denominational development.

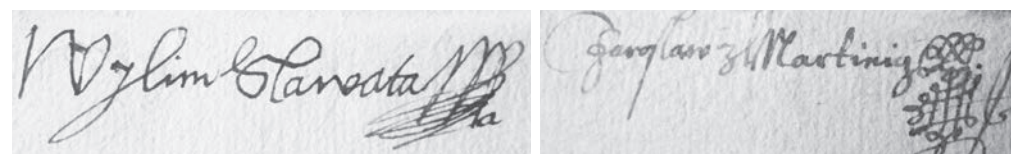
In terms of the tax base and the basic structure of collecting the money, all the taxes approved by the Provincial Diet in 1615 were similar to those approved a year earlier (1614). There is no new element in the tax base, it simply sets specific proportions, has a different budget allocation and, above all, an unusually long five-year period. However, what is radical is that the administration of taxes (especially the control of budget allocation) was transferred from the hands of the monarchical institution (the Bohemian Chamber) to the control of the Estates, i.e. the newly established central Estates body. Its activity did not last long; therefore, the permanent name was not fixed in the sources. From the point of view of the fiscal policy of the whole state, however, this was a fundamental change that had a major impact on the budget of the Vienna Court Chamber and how the entire credit system in Bohemia worked at that time.

What actually happened in the tax, fiscal and credit system in Bohemia after 3 October 1615 will be discussed in a separate chapter (II/1). First, however, I will try to reconstruct how the list of creditors, which was attached to the printed resolution of the Provincial Diet of 1615 (I/3), was actually created and what these names actually tell us (I/4).

Ukázka tzv. „lineckého dluhopisu“. Dlužní úpis císaře Matyáše na 20 000 kop gr. míš., vystavený dvorskému kupci Mikuláši Šnukartovi (viz Nr. 365 a s. 342–343) v Linci dne 23. dubna 1614. An example of a so-called "Linz Bond". Promissory note of the Emperor Matthias for 20 000 threescores gr. Mei, issued to the court merchant Nicholas Šnukart (see no. 365 and pp. 342–343) in Linz on 23 April 1614.

Týž dluzní úpis. Detaily císařské pečeti a podpisů presidenta české komory Viléma Slavaty z Chlumu a ředitele úřadu presidenta české komory Jaroslava Bořity z Martinic. Same promissory note. Details of the imperial seal and signatures of the President of the Bohemian Chamber, Vilém Slavata of Chlum, and the Director of the Office of the President of the Bohemian Chamber, Jaroslav Bořita of Martinice.

I/3 Postup přípravy tištěného seznamu věřitelů z roku 1615

Rozhodnutí českých stavů, že dobrovolně pomohou svému králi se splácením jeho dluhů v řádu několika milionů tolarů, vyvolalo u vídeňského dvora zpočátku velké nadšení. O tom svědčí obsah diplomatických depeší, které odcházely z Prahy do okolních zemí ještě před uzavřením sněmu v průběhu pozdního léta roku 1615. Na některé z nich, které starší literatura neznala, upozornil nedávno italský historik Alessandro Catalano.¹ Na rozdíl od tohoto autora se však nedomnívám, že by italsí diplomaté, užívající si spíše světských radovánek renesanční Prahy, byli skutečně obeznámeni s tím, co se vlastně v Čechách ohledně daní chystá.

Skutečnou podstatu „českého řešení“ panovnických dluhů zpočátku neprohlédl ani tak zkušený zákulisní hráč a dobrý znalec finanční politiky, jakým byl Melchior Khlesl. Ten se vydal přímo do Prahy, aby získal aktuální informace. S výsledkem byl spokojen. V listu z 10. října 1615, odeslaném z Prahy k rukám Zachariáše Geizkoflera (který měl za úkol nastavit ve vídeňské dvorské komoře úsporný režim a odstranit dosavadní chaos v účetnictví), si postup českých stavů chválí. Dokonce jej dává za vzor ostatním zemím tehdejšího habsburského soustátí („...*Der general-landtag in Behaimb ist zu Ihrer M[ayestat] content gar wohl abgangen. Gott verleih den schluß in andern ländern gleichfalls, welchem ich uns alle befehlen thue...*“).²

Také přední zástupce protestantské strany Kristián z Anhaltu byl vstřícností českých stavů nadšen, ale z jiného důvodu. Měl k dispozici informaci, že čeští stavové slíbili císaři ročně přispět částkou 800 000 tolarů. To byla i na říšské poměry mimořádná suma, zvláště když měla být placena opakovaně po pět let. Vždyť celá Protestantská unie, v jejímž čele Kristián z Anhaltu tehdy stál (na místě mladičkého falckého kurfiřta Fridricha), měla ve své pokladně připraveno na financování unijního vojska „jen“ 600 000 zlatých rýnských.³ Tedy sotva dvě třetiny částky, kterou měl údajně Matyáš II. dostávat každý rok z českých daní. Každopádně v daném kontextu je důležitá Anhaltova poznámka z 13. října 1615, že císař už nemusí tolik naléhat na finanční pomoc ze strany říšských knížat, když má nyní zaručen tak vydatný dlouhodobý příjem z Čech („...*In ferner hoffnung, daß höchst gedachte I[hre] K[aiserliche] M[ayestat] nit so große ursach haben würden, deßwegen in die ständ des h[eiligen] Reichs zu dringen, in ansehung daß dero selben von der bewilligten Böhmischen contribution eine so stattliche anticipation, in die 800 000 thaler, sich erstreckend, bewilligt und gestattet worden...*“).⁴

Pochopitelně se musíme ptát, která říšská knížata (od nichž mohl Matyáš II. žádat finanční podporu) měl tehdy Kristián z Anhaltu na mysli. A odkud vlastně vzal

¹ Alessandro CATALANO, „Bella strada da confedararsi“ - Stati, finanze, religione e lingua nella Dieta boema del 1615, in: Karin Keller – Petr Mat’ a – Martin Scheutz (Hgg.), Adel und Religion in der frühneuzeitlichen Habsburgermonarchie, Wien 2017, s. 63–83, zde s. 78–80 „Questione finanziaria“.

² Johannes MÜLLER, Die Vermittlungspolitik Klesls von 1613 bis 1616 im Lichte des gleichzeitig zwischen Klesl und Zacharias Geizkofler geführten Briefwechsels, in: Engelbert Mühlbacher (Hg.), 4. Versammlung Deutscher Historiker in Innsbruck - September 1896, Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung – V. Ergänzungsband Innsbruck s. d. (1903), pp. 604–690, here Beilage No. 56, s. 681–682.

³ Dušan UHLÍŘ, Drama Bílé hory (Česká válka 1618–1620), Brno 2017, s. 11.

⁴ J. MÜLLER, Die Vermittlungspolitik Klesls, No. 61, s. 684–685.

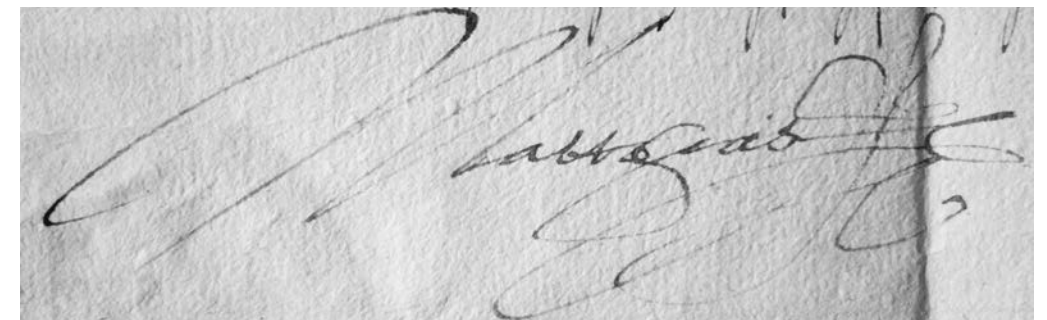
I/3 Procedure for preparing the printed list of creditors from 1615

The decision of the Bohemian Estates to voluntarily help their king with the repayment of his debts to the tune of several million thalers initially aroused great enthusiasm at the Viennese court. This is evidenced by the content of diplomatic dispatches that left Prague for neighbouring countries before ending the Diet during the late summer of 1615. The Italian historian Alessandro Catalano has recently pointed out some of them that were unknown in the older literature.¹ Unlike this author, however, I do not believe that the Italian diplomats, enjoying the rather earthly pleasures of Renaissance Prague, were really aware of what was brewing in Bohemia regarding taxes.

Initially, even such an experienced behind-the-scenes player and expert in financial politics such as Melchior Khlesl failed to see the true nature of the “Bohemian solution” to the monarch’s debts. He went straight to Prague to get up-to-date information. He was satisfied with the result. In a letter dated 10 October 1615, sent from Prague to Zacharias Geizkofler (who was tasked with setting up austerity measures in the Vienna court chamber and eliminating the existing chaos in accounting), he praises the Bohemian Estates’ progress. He even presented it as a model for the other countries in the Habsburg Empire.²

The leading representative of the Protestant party, Christian of Anhalt, was also enthusiastic with how accommodating the Bohemian Estates were, but for a different reason. He had information that the Bohemian Estates had promised the Emperor an annual contribution of 800,000 thalers. This was an extraordinary sum even by imperial standards, especially since it was to be paid repeatedly over five years. After all, the entire Protestant Union, which was then headed by Christian of Anhalt (instead of the youthful Frederick Elector Palatine), had “only” 600,000 Rhenish guilders in its treasury to finance the Union Army.³ That is, barely two thirds of the amount that Matthias II was supposed to receive every year from Bohemian taxes. In any case, in this context it is important to note Anhalt’s remark of 13 October 1615 that the Emperor no longer had to insist so much on financial help from the imperial princes, since he was now guaranteed such a plentiful, long-term income from Bohemia.⁴

Naturally, we must ask which imperial princes (from whom Matthias II could ask for financial support) Christian of Anhalt had in mind at the time. And where did the

Detail podpisu císaře Matyáše na „lineckém dluhopisu“ z roku 1614 (viz s. 128).

Detail of Emperor Matthias' signature on the "Linz Bond" of 1614 (see p. 128).

kníže z Anhaltu v polovině října 1615 informaci, že z Čech by měl císař dostávat ročně 800 000 tolarů?

Z tištěného seznamu, který byl přílohou usnesení zemského sněmu, tuto částku zjistit nemohl, protože tam uvedena není. Čtenář by k tomuto číslu nedospěl ani tehdy, pokud by pilně počítal splátky, rozepsané na jednotlivé roky (ty se navíc rok od roku liší). Předpokládám tedy, že i Anhalt měl ještě v polovině října 1615 k dispozici jen nějaké předběžné návrhy, vzešlé z české komory, nikoli výslednou podobu sněmovního tisku, která byla vydána až s určitým zpožděním po formálním uzavření sněmovních jednání. Tomu odpovídá dokumentace, která se nám z té přípravné fáze dochovala (viz níže s. 146–158). Ta se ale dost podstatně liší od výsledné podoby daňového systému, který na těch pět let čeští stavové nakonec schválili a publikovali v usnesení zemského sněmu, které mělo v tehdejších Čechách váhu zákona.

Usnesení zemského sněmu z roku 1615 je mimořádně obsáhlé; jeho první vydání je knihou o 384 stranách tisku.⁵ Obsahuje mimo jiné znění jazykového zákona (kterému starší literatura věnovala pozornost především) a také souhlas s uhrazením panovníkových dluhů, včetně přesného rozpisu věřitelů a jejich pohledávek. Proto je tento sněmovní tisk ve srovnání se všemi předchozími tak rozsáhlý.

Usnesení českých zemských sněmů byla v letech 1614–1616 vydávána v renomované tiskárně na Starém Městě pražském, založené Janem Šumanem (†1594). Proto se tradičně nazývala „tiskárna Šumanská“.⁶ V roce 1615 tento podnik vedl český dvorní historiograf Matyáše Habsburského Jiří Závěta ze Závětic.⁷ Formálně byli editory sněmovního tisku z roku 1615 Jan z Klenového, nejvyšší písař Království českého, a Jan Pinta Bukovanský z Bukovan, místopísař Království českého. Přesný den vydání v publikaci uveden není, ale vzhledem k okolnostem předpokládám, že tištěná výsledná verze byla k dispozici krátce před koncem října 1615. To byl termín, ke kterému měl začít výběr daní podle tohoto sněmovního usnesení.

První vydání sněmovního tisku mělo chybu v samotném titulu (začátek sněmu měl být správně v pondělí, nikoli v úterý) a několik chyb v přehledu oprávněných věřitelů a dlužných částek. Tyto opravy (které byly zdůvodněny spěchem při přípravě publikace) uvedl nakladatel na závěr tisku.⁸ Opravené druhé vydání⁹ je z hlediska sazby úspornější

⁵ *Tito artikulové na sněmu obecném generálním, kterýž držán byl na Hradě pražském léta Páně tisícího šestistého patnáctého v outerý po svatě Trojici a zavřín téhož léta v sobotu po svatém Jeronýmu, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc. krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svolení a zavříní jsou*, Praha 1615 (ÖNB Wien, sign. 168957–B.1615, dále jen **Sněm 1615**).

⁶ Petra VEČEROVÁ, *Šumanská tiskárna (1585–1628)*, Praha 2002, s. 11–20, 127.

⁷ O místech pobytu císaře Matyáše v době jeho české vlády jsme podrobně informováni z pravidelných soudobých tisků, kterými panovníkovy aktivity komentoval Jiří Závěta ze Závětic; viz Petra VEČEROVÁ, *Jiří Závěta ze Závětic (1575–1637?)*, in: Olga Fejtová – Václav Ledvinka – Jiří Pešek (edd.), *Pražské městské elity středověku a raného novověku – jejich proměny, zázemí a kulturní profil*, Documenta Pragensia 22, 2004, s. 131–158.

⁸ **Sněm 1615**, s. CCCLXXIX „Omylové v rychlém komputování a přepisování stali, takto k napravení“.

⁹ *Tito artikulové na sněmu obecném generálním, kterýž držán byl na Hradě pražském léta Páně tisícího šestistého patnáctého v pondělí po svatě Trojici a zavřín téhož léta v sobotu po svatém Jeronýmu, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc.*

Prince of Anhalt get the information in mid-October 1615 that the Emperor would receive 800,000 thalers a year from Bohemia?

He could not have discovered this amount from the printed list, which was an annex to the Provincial Diet's resolution, because it is not mentioned there. The reader would not have arrived at this figure even if he had diligently counted the instalments broken down into individual years (which, moreover, vary from year to year). I thus assume that even Anhalt still had just a few preliminary drafts at his disposal in mid-October 1615, which came from the Bohemian Chamber, not the final printed form from the Diet, which was issued only after a certain delay following the formal conclusion of the Diet's proceedings. This corresponds to the documentation that has survived from the preparatory phase (see below pp. 147–159). However, it differs quite substantially from the final form of the tax system, which was finally approved by the Bohemian Estates for those five years and published in the Provincial Diet's resolution, which had the weight of law in Bohemia at that time.

The Resolution of the Provincial Diet of 1615 is extremely comprehensive; its first edition is a book of 384 pages of print.⁵ It contains, among other things, the wording of the language of the law (to which the older literature paid particular attention) and also the agreement to pay the sovereign's debts, including a precise list of creditors and their claims. That is why this Diet print is so extensive compared to all previous ones.

The Resolutions of the Bohemian Provincial Diets were published in 1614–1616 in the renowned printing house in Prague's Old Town, founded by Jan Šuman (†1594). That is why it was traditionally called “Šuman's Printing House”.⁶ It contains, among other things, the wording of the language of the law (to which the older literature paid particular attention) and also the agreement to pay the sovereign's debts. In 1615, this enterprise was run by the Czech court historiographer of Matthias of Habsburg, Jiří Závěta of Závětic.⁷ Formally, the editors of the 1615 Diet Press were Jan of Klenová, the highest scribe of the Kingdom of Bohemia, and Jan Pinta Bukovanský of Bukovany, vice-scribe of the Kingdom of Bohemia. The exact date of issue is not given in the publication, but, given the circumstances, I assume that the final printed version was available shortly before the end of October 1615. That was the date by which tax collection was to begin under this Diet resolution.

The first edition of the Diet print had an error in the title itself (the Diet should have started on Monday, not Tuesday) and several errors in the list of eligible creditors and amounts owed. These corrections (which were justified by the haste in preparing the publication) were made by the publisher at the end of printing.⁸ The corrected second edition is more economical in terms of typesetting (it is only 334 pages),⁹ but the content is the same. Only minor errors have been corrected; the order of creditors

(tisk má jen 334 stran), ale obsahově stejné. Jsou zde jen opraveny drobné chyby; pořadí věřitelů je (až na jednu výjimku) stejné. Vzhledem k mimořádně důležitému obsahu byl zřejmě o tento tisk větší zájem, než obvykle, proto realizoval Jiří Závěta i další dotisky.¹⁰

V moderní edici tento dokument zatím vydán nebyl. Částečný výpis ze sněmovního usnesení roku 1615 zařadil do svého rukopisu druhého dílu obsáhlého zpracování českých dějin z přelomu 17. a 18. století jen český jezuitský historik Jan František Beckovský. Tento rukopis vydal v edici roku 1879 Antonín Rezek, ale zde přetištěný seznam věřitelů (vypsáný Beckovským ze sněmovního tisku) je zcela nepřehledný. Ale i když máme k dispozici dobový originál tisku z roku 1615, jsou zde obsažena jen jména a čísla. Co se z nich dá vlastně vyčíst?

Pro nějakou přesnější odpověď potřebujeme znát jak identitu konkrétních osob, tak i okolnosti, za jakých ta či ona pohledávka vznikla. Pak je teprve možné tento mimořádný pramenný zdroj analyzovat v širším kontextu dobových událostí.

Prvotní seznam věřitelů musela mít česká komora připraven už s větším předstihem, pravděpodobně ještě v průběhu roku 1614 (viz s. 146). Formální návrh, jak by mělo dokončení výsledné verze seznamu probíhat, však byl císaři předložen až 25. září 1615. Návrh předpokládá vytvoření 18-ti členné komise (ve které budou zastoupeni úředníci české komory). Ta zhotoví na základě podkladů z české komory seznam věřitelů, kterým mají být jejich pohledávky z českých daní zaplacený. Císař s tím to návrhem o dva dny později vyslovil písemný souhlas. Až bude seznam dokončen, má mu být ještě výsledná „General Lista“ zaslána ke kontrole a k doplnění.¹¹

Originál této dokumentace, která se stala podkladem pro další jednání s českými stavy, se mi podařilo objevit v Národním archivu v Praze.¹² Představuje mimořádně cenný pramen, který dosud vůbec nebyl pro historický výzkum využit. U každé pohledávky jsou stručně popsány okolnosti jejího vzniku, forma zaručení a další detaily. Dokládá mimo jiné i běžně rozvinutý trh s panovnickými dluhopisy v tehdejších Čechách, neboť v mnoha případech byla tato aktiva převáděna mezi různými věřiteli. Tento pramen nyní zpřístupňuji v obsáhlé komentované edici, která je součástí této knihy (viz s. 347–762).

Jak konkrétně tento seznam vznikl, tomu budu věnovat pozornost zvlášť (viz s. 144–153). Nyní si jen dovoluji shrnout, jak si Vilém Slavata jako prezident české komory plánoval další postup.

Ještě koncem září byl rukopisný seznam (který byl už v Praze průběžně doplňován a opravován) odeslán ke kontrole do Vídně. V této fázi byly ještě některé

is (with one exception) the same. Due to the extremely important content, there was probably more interest in this print than usual, which is why Jiří Závěta made other reprints.¹⁰

This document has yet to be published in a modern edition. Only the Czech Jesuit historian, Jan František Beckovský, included a partial excerpt from the 1615 resolution in his manuscript of the second volume of his comprehensive treatment of Czech history from the turn of the 17th and 18th centuries. This manuscript was published in an 1879 edition by Antonín Rezek, but the list of creditors reprinted here (written by Beckovský from the Diet print) is completely unclear. However, even though we have the original print from 1615, only names and numbers are included. What can we actually read from them?

For a more precise answer we need to know both the identity of the specific persons and the circumstances under which this or that claim arose. Only then can this exceptional source be analysed in the wider context of contemporary events.

The initial list of creditors must have been prepared by the Bohemian Chamber well in advance, probably in 1614 (see pp. 147). However, the formal proposal of how the final version of the list should be completed was not submitted to the Emperor until 25 September 1615. The proposal envisaged forming an 18-member commission (where Bohemian Chamber officials were to be represented). It was to prepare a list of creditors to whom their claims should be paid from Bohemian taxes based on documents from the Bohemian Chamber. The Emperor gave his written consent to the proposal two days later. When the list was to be finalized, the final “General List” was to be sent to him for review and completion.¹¹

I managed to find the original of this documentation, which the Bohemian Estates used as the basis for further negotiations, in the National Archives in Prague.¹² It represents an extremely valuable source that has not been used for historical research at all. For each claim, the circumstances of its origin, the form of guarantee and other details are briefly described. It also shows that there was a well-developed market for sovereign bonds in Bohemia at the time, since, in many cases, these assets were transferred between different creditors. I am now making this source available in a comprehensive annotated edition which is included in this book (see pp. 347–762).

How this particular list was created will be addressed separately (see pp. 145–153). Now let me simply summarize how Vilém Slavata, as President of the Bohemian Chamber, planned his next course of action.

At the end of September, the manuscript list (which had been continuously updated and corrected in Prague) was sent to Vienna for verification. At this stage, some items

krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svolení a zavřeni jsou, Praha 1615 (Východočeské museum v Pardubicích, sbírka starých tisků, sign. 16.586).

¹⁰ P. VEČEŘOVÁ, *Šumanská tiskárna*, č. 533–536, s. 245.

¹¹ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 408 (r. N. 162), fasc. 27. 9. 1615: „An die Behemische Camer wasmaßen sy dem geschlossenen modo nach vor den löblichen Stenden alhie für die zu verfaßung der Schulden Lista deputirte 18 Personen volmacht begehenden und neben demselben ehistes so möglich diß werckh Traction und also General Lista, wer und welche Partey[n]s von angeregter 5 Järigen Contribution zu bezahlen sein möchten verfallen, und Ihre Mt zu dero ratification und weitters Verordnung übergeben sollen“.

¹² NAP, fond Stará manipulace, sign. SM S 15/4 „Schulden Auszug 1615 – A[nn]o 1615 Corrigirte Schulden Lista“ (dále jen **Suldenlista 1615**).

položky vyškrtnuty, jiné dopsány. Do Prahy byl tento podkladový materiál zpět doručen 12. října 1615, tedy až po skončení zemského sněmu. Rozsah pohledávek, které měly být uspokojeny z českých daní, stoupl v tomto seznamu doplněním různých položek z původních 2,5 milionů tolarů (přesně 2 512 575 kop 31 grošů 3½ denárů míšeňských) na 2,7 milionu tolarů (přesně 2 703 697 kop 41 grošů 6 denárů míšeňských).¹³

Seznam byl členěn podle stavovské a zemské příslušnosti do celkem devíti oddílů: 1) Panský stav; 2) Rytířský stav; 3) Císařští radové a služebníci; 4) Duchovní osoby a církevní peníze; 5) Fyzické osoby městského stavu; 6) Města v Čechách jako právnické osoby; 7) Osoby rytířského a městského stavu ze zahraničí, které mají být zaplacený z výnosů v Čechách; 8) Zahraniční města a 9) nově vyjednané půjčky. K seznamu je vypracován i podrobný rejstřík, zpracovaný abecedně podle příjmení věřitelů nebo názvů měst.

K výslednému seznamu věřitelů byla připojena jednoduchá instrukce, která stanovovala prioritu splácení.

- 1) President české komory měl vybrat urgentní dluhy, které už byly vypovězeny (měly stanoven termín úhrady); ty se měly splatit přednostně. Až poté měly následovat splátky dlužníků úpisů zatím nevypovězených, a to podle toho, kdo byl věřitelem nebo jakým způsobem byly zaručeny, a to v následujícím pořadí:
- 2) Nejříve se měly splácet dluhy, které byly zaručeny komorním majetkem (tedy pozemkovým majetkem, který v Čechách patřil panovníkovi).
- 3) Pak měly následovat splátky dluhů, u nichž byli jako ručitelé uvedeni konkrétní šlechtici či měšťané, kteří by v případě sporu museli dluh uhradit na místě panovníka.
- 4) Jako další v pořadí preferencí figurovaly dluhy, za které se zaručila česká města jako právnické osoby.
- 5) Teprve poté měly následovat splátky peněz, které císař dlužil přímo královským městům.
- 6) Pak měly následovat dlužní úpisy, vystavené císařem bez ručitelů, jen na panovníkův slib.
- 7) Poslední položky z hlediska priority představovaly tzv. „čestné dluhy“, tedy ničím nezaručené sliby peněžního plnění ze strany panovníka, které ani nebyly úročené.

V této fázi (tedy po skončení zemského sněmu, ale před vydáním tištěného usnesení zemského sněmu) předpokládal Vilém Slavata, že manipulace s penězi, které se prostřednictvím krajských a centrálních výběrčí budou v určených termínech scházet, bude pokračovat v režii české komory, jak tomu bylo v předchozích letech. Tomu odpovídá výše uvedený návrh na určení priority jednotlivých pohledávek podle formy záruky a stavovské příslušnosti ručitelů, neboť podle podobné logiky postupovala česká komora i dříve.

Česká komora dokonce připravila podrobný rozpis, jak by měly být peníze z odvedených daní během těch pěti let využity (počítáno vždy od 16. října, tedy rok I. zahrnuje období od 16. 10. 1615 do 16. 10. 1616 atd.).¹⁴ Tento rozpis vznikl až po fina-

were still crossed out and others added. This base material was delivered back to Prague on 12 October 1615, i.e. after the end of the Provincial Diet. By adding various items, the amount of claims to be satisfied from Bohemian taxes increased from the original 2.5 million thalers (exactly 2,512,575 threescore 31 gr. 3½ d Mei.) to 2.7 million thalers (exactly 2,703,697 threescore 41 gr. 6 d Mei.).¹³

The list is divided according to estate and provincial affiliation into a total of nine sections: 1) Nobility; 2) Knights; 3) Imperial councillors and servants; 4) Clerics and church money; 5) Individual burghers; 6) Bohemian towns as legal entities; 7) Knighted persons and burghers from cities from abroad to be paid from the proceeds in Bohemia; 8) Foreign cities and 9) newly negotiated loans. A detailed index was also prepared for the list, in which the creditors are sorted alphabetically by surname or city.

A simple instruction was also attached to the resulting list of creditors, setting out the priority of repayment.

- 1) The Bohemian Chamber's president was to select urgent debts that had been called in (they had a fixed payment date); these were to be repaid preferentially. Then, depending on who was the creditor or how the debts were guaranteed, the debts that were not yet called in were to be repaid, that being in the following order:
- 2) Debts guaranteed by imperial property (i.e. the monarch's land property in Bohemia) were to be repaid first.
- 3) These were to be followed by debts for which specific nobles or burghers were named as guarantors, who would have to repay the debt for the monarch in the event of a dispute.
- 4) Next in order of preference were debts guaranteed by Bohemian cities as legal entities.
- 5) Only then was the money the Emperor owed directly to the royal cities to be paid.
- 6) Following that were the promissory notes, issued by the Emperor without guarantors, based solely on the monarch's promise.
- 7) The last in terms of priority were the so-called "debts of honour", i.e. unsecured promises of repayment by the monarch, which were not even interest-bearing.

At this stage (i.e. after the Provincial Diet had ended, but before publishing the Provincial Diet's printed resolution), Vilém Slavata assumed that the handling of the money, which would be collected through the regional and central collectors at the appointed dates, would continue to be directed by the Bohemian Chamber, as had been the case in previous years. This corresponds to the above-mentioned proposal to prioritize individual claims according to the form of the guarantee and the status of the guarantors, as the Bohemian Chamber had followed a similar logic before.

The Bohemian Chamber had even prepared a detailed breakdown of how the tax money should be used during the five years (calculated from 16 October, i.e. the first year includes the period from 16 October 1615 to 16 October 1616, etc.).¹⁴ This breakdown was

¹³ Ibidem, fol. 137.

¹⁴ „Ungefährlich uberschlag des Khonigreichs Beheimb 1615 Jarigen Landtags Bewilligung, und wie weit

lizaci výše zmíněné **Šuldenlisty 1615**, protože východiskem pro výpočet se stala právě částka, která je uvedena jako poslední varianta celkového součtu, tedy 2 703 697 kop gr. míš. Tento údaj měli v české komoře v Praze k dispozici až 12. října 1615.

Na tomto návrhu je zajímavé, že autoři sice oddělovali jednotlivé daně a berně, které byly schváleny zemským sněmem roku 1615, ale císařův plánovaný příjem počítali dohromady. Z toho vychází těch přibližně 800 tisíc (přesně 828 093) tolarů předpokládaného každoročního císařova příjmu z Čech, o kterých věděl už 13. října 1615 Kristián z Anhaltu. Tím však není míněn jen výnos z oné nové daně, určené na splácení dluhů, ale ze všech českých daňových zdrojů.

V příložené tabulce (tab. IVa „Plán české komory na výběr daní v Království českém na léta 1615–1620“ na s. 160) je uvedena na první rok výpočtu i roční berně ve výši 82 875 tolarů, která měla být vybírána jako příspěvek na úplatky, potřebné pro pokračování úspěšných mírových jednání s Osmanskou říší („*Türggische Transaction*“).¹⁵ Tedy už nikoli na obnovení války s Turky (na to chtěl císař peníze ještě v roce 1613), ale na udržení mírového stavu. Konkrétně císař požádal české stavy o peněžní příspěvek na výdaje, které souvisely s vysláním poselstva k tureckému sultánovi Ahmedu I. (1603–1617). Přímo ve sněmovním usnesení je výslovně zmíněna záslužná role Gaspara Grazianiho (později v letech 1619–1620 moldavského knížete),¹⁶ který poselstvo s drahými dary pro sultána vedl a v letech 1613–1615 vyjednával obsah mírových smluv. Český sněm souhlasil s jednorázovou roční finanční sbírkou na podporu těchto diplomatických aktivit. Sněmovní usnesení neuvádí konkrétní očekávanou částku; tu se dozvídáme až z tohoto plánu (tedy 82 875 tolarů). Tomu odpovídá následný výběr: K 23. březnu 1616 bylo k tomuto účelu shromážděno už 62 273 zlatých rýnských; zbývajících 31 060 zlatých rýnských chtěl panovník použít na úhradu jiných blíže nespecifikovaných pohledávek, které už byly na „turecké daně“ anticipovány.¹⁷ Souhrnná částka 93 333 zlatých rýnských (= 80 000 tolarů) odpovídá výše zmíněnému Slavatově odhadu.

Druhý sloupec zahrnuje tzv. posudné, tedy daň z prodeje piva. Její stálý roční výnos je zde odhadnut na 80 000 tolarů; návrh počítá s tím, že celá částka bude k dispozici panovníkovi (tedy nikoli na splátky dluhů). Podle usnesení zemského sněmu však měly jít jen 2/3 posudného na technické zajištění panovnického dvora a 1/3 na splátky úroků a jistin panovnických dluhů.¹⁸

Třetí sloupec zahrnuje plánovaný příjem z domovní berně, která se měla vybírat ve výši 40 gr. míš. za každý obydlý dům („... z jednoho každého domu neb chalupy, buď velké nebo malé, ve kterých lidé bydlí...“) kromě královských měst. Ta platila tuto berni

sich dieselb zu bezahlung deß bey heimischen Cammer Schuldenlasßts beiläuffig erstrekhen möchte“, NAP, fond České oddělení dvorské komory II., karton 11, fasc „Sněmovní záležitosti Čechy 1608–1616“.

¹⁵ **Sněm 1615**, § „Svolení k zavření pokoje s sultánem tureckým“, s. XVIII–XXI.

¹⁶ Castilia MANEA–GRGIN, *Neobičan knez na moldavskom prijestolju: Hrvat Gašpar Graziani (1619–1620.)*, Povijesni prilozi 30, 2006, s. 51–77, zde s. 57–60.

¹⁷ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 2035, sign. S 15/11 (sv. 1) „Specification, was im den bewilligten Contribution zu den Turckischen Fridens Tractation inns Rentmaister Ambt einkommen“.

¹⁸ **Sněm 1615**, § „O Posudném“, s. XLV–VIII.

created after the above-mentioned **Šuldenlista 1615** had been finalized, because the basis for the calculation was the amount that is given as the last variant of the total, i.e. 2,703,697 threescore gr. Mei. This information was not available to the Bohemian Chamber in Prague until 12 October 1615.

What is interesting about this proposal is that although the authors separated the individual taxes and revenues that had been approved by the Provincial Diet in 1615, they calculated the Emperor's projected income as a whole. This is the basis for the approximately 800,000 (exactly 828,093) thalers of the Emperor's expected annual income from Bohemia, which Christian of Anhalt knew about as early as 13 October 1615. However, this does not mean only the proceeds from the new tax, intended to pay off debts, but from all Bohemian tax sources.

In the attached table (Tab. IVa “Plan of the Bohemian Chamber for the collection of taxes in the Kingdom of Bohemia for the years 1615–1620” on pp. 160) it also indicates an annual tax of 82,875 thalers for the first year of calculation, which was to be collected as a contribution to the bribes needed to continue successful peace talks with the Ottoman Empire.¹⁵ That is, not to renew the war with the Turks (the Emperor wanted money for that in 1613), but to maintain the state of peace. Specifically, the Emperor asked the Bohemian Estates for a monetary contribution to the expenses related to sending an envoy to the Ottoman Sultan Ahmed I (1603–1617). The Diet resolution explicitly mentions the meritorious role of Gaspar Graziani (later Prince of Moldavia in 1619–1620),¹⁶ who led the delegation with expensive gifts for the Sultan and negotiated the content of the peace treaties in 1613–1615. The Bohemian Diet agreed to a one-off, annual financial collection to support these diplomatic activities. The Diet's resolution does not indicate the specific amount expected; we only learn this from the plan (i.e. 82,875 thalers). The subsequent collection corresponds to this: as of 23 March 1616, a total of 62,273 Rhenish guilders had been collected for this purpose; the monarch wanted to use the remaining 31,060 Rhenish guilders to pay other unspecified debts that had been anticipated in the “Turkish tax”.¹⁷ The total amount of 93,333 Rhenish guilders (= 80,000 thalers) corresponds to Slavata's estimate mentioned above.

The second column includes the “beer-tax”, i.e. the tax on beer sales. Its permanent annual income is estimated here at 80,000 thalers; the proposal assumes that the entire amount will be available to the monarch (i.e. not for debt repayment). According to the Provincial Diet's resolution, however, only 2/3 of the beer tax was to go to maintaining the sovereign court and 1/3 to paying off the interest and principal of the sovereign debts.¹⁸

The third column includes the projected income from the house tax, which was to be levied at the rate of 40 gr. Mei. per inhabited house (“... from one of every house or cottage, whether large or small, in which people live...”) except in royal cities. The latter paid

paušálně ve výši 25 000 kop gr. míš. ročně za všechna tato města dohromady.¹⁹ Návrh počítá s tím, že na splátku dluhů půjde po pět let 60 000 tolarů, tedy polovina z této berně (druhá polovina měla být určena na úhradu starších dluhů za obranu hranice s Osmanskou říší). Výsledné usnesení zemského sněmu toto rozdělení mírně upravilo ve prospěch financování obrany (7:5), nicméně díky tomuto návrhu víme, že celkový počet obývaných domů v tehdejší Království českém (bez královských měst) odhadovali v české komoře na 142 500.

Až čtvrtý sloupec zahrnuje zvláštní sbírku na splacení panovnických dluhů v Čechách.²⁰ Ta je systémově téměř shodná s berní, schválenou na sněmu roku 1614. Hlavní rozdíl je v tom, že v roce 1614 byla tato berně schválena jen na jeden rok (1614), zatímco sněm roku 1615 schválil její výběr na pět let (1615–1620). Samotná tato daň, určená na splátku císařova dluhu, měla podle plánu vynášet ročně 688 093 tolarů. Návrh počítal s tím, že v prvních dvou letech bude jedna třetina (196 031 tolarů) určena na splátky „zemských dluhů“ (tedy těch, které vznikly na základě usnesení zemského sněmu), jejichž výše byla vyjádřena přesnou částkou 392 062 tolarů.

Slavatův návrh tedy počítal s tím, že se v průběhu pěti let v Čechách na daních vybere celkem 4 223 340 kop gr. míš., z čehož bude na splátku panovníkových dluhů určeno 3 048 403 kop gr. míš. Realisticky ale předpokládal, že na daních se v této položce vybere asi o 10% méně, proto od těch tři milionů odečetl 300 000 kop gr. míš. Jako východisko pro rozpis splátek jistin a úroků rok počítal jen s částkou 2 748 403 kop gr. míš. To mělo podle jeho výpočtů stačit; po pěti letech postupných splátek jistiny i úroků (většina pohledávek byla úročena 6%) mělo zbývat k doplacení „jen“ 501 896 kop gr. míš., což už v celkovém kontextu neznělo tak hrozivě (viz Tab. IVb: „Plán české komory na splacení císařových dluhů v letech 1615–1620“ na s. 161).

Zvlášť ještě tento návrh analyzoval výši prostředků, určených na splátku dluhů ve výši 300 000 kop gr. míš., které se měly doplácet na obranu uherské hranice. I druhá polovina domovní daně měla sice podle předběžného odhadu ročně vynést 60 000 kop gr. míš., což za pět let dává dohromady požadovanou sumu. I při postupně klesající jistině však na těchto pohledávkách naroste ještě povinnost splácet každoroční úroky, což vychází za těch pět let na 54 000 kop gr. míš., které bude nutné ještě z nějakých zdrojů zajistit. Tento rozpor byl zřejmě zohledněn ve výsledném sněmovním usnesení, kde je v případě domovní daně navýšen podíl určený na obranu hranice ročně o 10 000 kop gr. míš. (tj. na 70 000 kop gr. míš., na splátky dluhů mělo jít jen 50 000 kop gr. míš., nikoli polovina).

Ten Slavatův návrh je zajímavý i v rámci kontextu celého soustátí. Jednak je udivující celková výše příjmů, se kterými Slavata původně počítal. Jistě, v té době schválily finanční podporu na splacení císařových dluhů i jiné země jeho soustátí.²¹ Pokud

¹⁹ Ibidem, § „O Berní domovní“, s. XV–XLV.

²⁰ Ibidem, § „Svolení na zaplacení dluhů J.M.C. obyvatelům Království tohoto“, s. XVII–XXXIII. V tom: „Zbírka z peněz na ourocích“ (s. XXI), „Zbírka z lidí poddaných“ (s. XXI–XXIII), „O židech“ (s. XXIII–XXIV), „Zbírka z hlav židovských“ (s. XXIV–XXV), „Zbírka z rozličných věcí“ (s. XXV), „Z volův a jiného dobytka“ (s. XXV–XXVI).

²¹ Peter RAUSCHER, *Habsburské finance*, in: Václav Bůžek – Rostislav Smíšek (eds.), *Habsburkové – Země Koruny české ve středoevropské monarchii*, Praha 2017, s. 531–534.

this tax at a flat rate of 25,000 threescore gr. Mei. per year for all these cities together.¹⁹ The proposal envisaged that 60,000 thalers, i.e. half of this tax, would be used to pay debts for five years (the other half was to be used to pay older debts for defending the border with the Ottoman Empire). The Provincial Diet's final resolution slightly adjusted this division in favour of defence funding (7:5), nevertheless, thanks to this proposal we know that the Bohemian Chamber estimated the total number of inhabited houses in the then Kingdom of Bohemia (excluding royal cities) to be 142,500.

Only the fourth column includes a special collection for the repayment of sovereign debts in Bohemia.²⁰ It is almost identical to the tax system approved at the Diet of 1614. The main difference is that in 1614 this tax was approved for only one year (1614), while the 1615 Diet approved its collection for five years (1615–1620). According to the plan, the tax itself, intended to pay off the Emperor's debt, was to yield 688,093 thalers annually. The proposal envisaged that in the first two years one third (196,031 thalers) would be used to pay off “provincial debts” (i.e. those incurred by virtue of the Provincial Diet's resolution), the exact amount of which was expressed as 392,062 thalers.

Slavata's proposal therefore envisaged that over a period of five years a total of 4,223,340 threescore gr. Mei. would be collected in taxes in Bohemia, of which 3,048,403 threescore gr. Mei. would be used to repay the monarch's debts. Realistically, however, he assumed that about 10% less would be collected in taxes under this heading, so he deducted 300,000 threescore gr. Mei. from the three million. As a starting point for the allocation of principal and interest payments, the year was based only on the amount of 2,748,403 threescore gr. Mei.. This should have been enough according to his calculations; after five years of successive payments of principal and interest (most of the debts bore interest at 6%) there should have been “only” 501,896 threescore gr. Mei. left to pay, which, in the overall context, did not sound so ominous (see Tab. IVb: “Plan of the Bohemian Chamber for the repayment of the Emperor's debts in 1615–1620” on pp. 161).

In particular, this proposal also analysed the amount of funds intended for repaying debts of 300,000 threescore gr. Mei., which were to pay off the defence of the Hungarian border. According to the preliminary estimate, the second half of the house tax was also supposed to generate 60,000 threescore gr. Mei. per year, which adds up to the required amount over five years. Even with the gradually decreasing principal, however, the obligation to pay annual interest on these debts will grow, amounting to 54,000 threescore gr. Mei. over the five years, which will still have to be secured from some sources. This contradiction was apparently taken into account in the Diet's final resolution, where the share allocated to defending the border was increased by 10,000 threescore gr. Mei. per year in the case of the house tax. (i.e. to 70,000 threescore gr. Mei., only 50,000 were to be used for debt repayments, not half).

Slavata's proposal is also interesting in the context of the empire as a whole. Firstly, the total amount of income that Slavata originally counted on is astonishing. Certainly, at the time, other countries in the realm also approved financial support for repaying the Emperor's debts.²¹ But, if we compare specific data, the amounts in other countries are in the tens, at most low hundreds, of thousands of Rhenish guilders.

ale porovnáme konkrétní data, tak se částky v jiných zemích pohybují v řádu desítek, maximálně nízkých stovek tisíc zlatých rýnských.

Čeští stavové naproti tomu schválili císaři finanční příspěvek podstatně vyšší (v řádu milionů zlatých rýnských), ale tato zdánlivá vstřícnost byla provázena zásadními změnami celého daňového a úvěrového systému země. Jedním z důsledků bylo i zastavení pravidelných vysokých peněžních odvodů z Prahy do Vídně, což podstatným způsobem přispělo k prohloubení finanční krize vídeňské dvorské komory (viz níže s 244–258).

Vilém Slavata měl ty částky jistě dobře spočítané, ale v tištěném usnesení zemského sněmu je uveden jiný postup i v případě splátek panovnických dluhů. Stavovská komise, která na základě usnesení zemského sněmu převzala celou agendu nového daňového systému (s výjimkou posudného), intenzivně pracovala nezávisle na českém oddělení dvorské komory a rozhodla úplně jinak. Její verze se stala součástí sněmovního tisku a tedy schváleným zemským zákonem, který byl ihned uváděn do praxe.

Hlavním rozdílem bylo jiné nastavení priorit.

První dva roky (platby od podzimu 1615 do jara 1617) byly příjmy z berně na splátky dluhů rozděleny tak, že na zemské dluhy půjde 1/3 výnosu, na dluhy panovnické 2/3.²² V případě panovnických dluhů jsou nevyplacené úroky tak vysoké, že na ně padnou ty 2/3 výnosu za celý první rok. Harmonogram splácení jistin z panovníkových dluhů je tedy nastaven až od podzimu 1616 tak, aby všechny jistiny byly vyplaceny během osmi splátek do jara 1620. Oproti původnímu očekávání české komory však nebyl její návrh na úhradu oněch více než 2,7 milionu tolarů akceptován v plném rozsahu.

Panovníkovy dluhy (tedy těch výše zmíněných 2 703 697 kop gr. míš.) rozdělila stavovská komise do tří skupin:

- I. Dluhy akceptované, které budou splaceny ze schválených daní v letech 1616–1620.
- II. Dluhy akceptované, jejichž splatnost byla odložena až po roce 1620 (ale měly z nich být spláceny úroky).
- III. Dluhy neakceptované, které se z českých zdrojů neměly proplácet.

Seznam pohledávek, zařazených do I. skupiny, se stal přímo součástí tiskem vydaného sněmovního usnesení. Jedná se o seznam 230 fyzických osob s pohledávkami v celkové výši 1 442 657 kop grošů míšeňských a 10 000 dukátů. Dále jsou v rozpisu uvedeny pohledávky 48 českých měst, kterým měla být splacena částka 150 000 kop gr. m. Celkem tedy obsahuje sněmovní usnesení závazek splatit v letech 1616–1620 dluhovou jistinu ve výši 1 592 657 kop gr. míš. a 10 000 dukátů. Obsahové analýze tohoto seznamu se budeme věnovat níže v samostatné kapitole (s. 168–228).

Jsou zde uvedena nejen jména věřitelů a výchozí výše jistiny, ale i přesné částky, které se mají splácet každého půl roku. Počínaje podzimním termínem roku 1616 to mělo být osm splátek, narůstajících progresivně od 7,1% jistiny (podzim 1616) do 15,14% jistiny (jaro 1620). Všem schváleným věřitelům se tedy měla vyplácet proporčně stejná část jejich jistiny (viz graf na s. 270.). Ze zbytku hlavní dlužné částky (postupně snižované) měl být věřitelům pravidelně vyplácen úrok ve výši 6% ročně (resp. každého půl roku 3% z aktuálního zbytku jistiny).

²² Sněm 1615, § „Vymínění třetího dílu sbírek k zemi za dvě léta“, s. XXXVII–XL.

The Bohemian Estates, on the other hand, approved a much higher financial contribution to the Emperor (in the order of millions of Rhenish guilders), but this apparent willingness was accompanied by fundamental changes in the country's entire tax and credit system. One of the consequences was an end to the regular, high monetary levies from Prague to Vienna, which contributed significantly to deepening the financial crisis at the Vienna court chamber (see below pp. 245–259).

Vilem Slavata had certainly calculated the sums well, but the Provincial Diet's printed resolution also states a different procedure for repaying sovereign debts. Based on the Provincial Diet's resolution, the Estates Commission, took over the whole agenda of the new tax system (except for beer tax) and worked intensively, although independently of the Bohemian department of the Court Chamber, coming to a completely different decision. Its version became part of the Diet's printed matter and thus an approved provincial law, which was immediately put into practice.

The main difference was a different priority setting.

For the first two years (payments from autumn 1615 to spring 1617), the revenue from the tax was divided into debt repayments in such a way that 1/3 of the proceeds would go to provincial debts and 2/3 to sovereign debts.²² In the case of sovereign debts, the unpaid interest was so high that it accounted for 2/3 of the first year's yield. The schedule for repaying the principal of the monarch's debts was therefore set only from autumn 1616 so that all the principal was paid in eight instalments by spring 1620. Contrary to the Bohemian Chamber's original expectations, however, its proposal to pay more than 2.7 million thalers was not accepted in full.

The sovereign's debts (i.e. the above-mentioned 2,703,697 threescore gr. Mei.) were divided by the Estates Commission into three groups:

- I. Accepted debts, which were to be paid from the approved taxes between 1616 and 1620.
- II. Accepted debts, whose maturity was postponed until after 1620 (but interest was to be paid on them).
- III. Unaccepted debts, which were not to be repaid from Bohemian resources.

The list of claims classified in Group I became a direct part of the printed resolution published by the Diet. This is a list of 230 individuals with claims totalling 1,442,657 threescore gr. Mei. and 10,000 ducats. The breakdown also lists the claims of 48 Bohemian cities that were to be repaid the sum of 150 000 threescore gr. Mei. In total, therefore, the Diet's resolution contains an obligation to repay the debt principal of 1,592,657 threescore gr. Mei. and 10,000 ducats from 1616–1620. The content analysis of this list will be discussed below in a separate chapter (pp. 169–229).

It gave not only the names of the creditors and the principals, but also the exact sums to be paid every six months. Beginning with the autumn deadline of 1616, there were to be eight instalments, increasing progressively from 7.1% of the principal (autumn 1616) to 15.14% of the principal (spring 1620). Thus, all approved creditors were to be paid proportionately the same amount of their principal (see chart on pp. 270). On the remainder of the amount owed (gradually reduced), interest was to be paid regularly to creditors at the rate of 6% per annum (or 3% of the current principal every six months).

Žádná priorita, vycházející z formy ujištění pohledávky či stavovské příslušnosti věřitele (jak navrhol Vilém Slavata), vůbec zohledněna není. To je symbolicky vyjádřeno i v samotném tištěném seznamu, kde pořadí fyzických osob jako věřitelů (šlechticů a měšťanů) není členěno podle stavovské příslušnosti (na rozdíl od rukopisu **Šuldenlisty 1615**).

Do jaké míry se tento schválený plán podařilo českým stavům splnit, to si přiblížíme v další části této knihy (s. 230–271).

Nyní se vrátíme k postupu, jakým ten tištěný seznam věřitelů vlastně vznikl.

Pro vytvoření základního seznamu **Šuldenlisty 1615** byly nepochybně použity i starší přehledy věřitelů české komory. Pro nás je zcela zásadní seznam vytvořený na konci roku 1611 (dále jen **Seznam 1611**),²³ který obsahuje přehled aktuálních pohledávek, které by měly být uhrazeny ze zdrojů české komory, včetně evidence nedoplatků úroků k říjnovému splátkovému termínu (16. října 1611). U některých pohledávek je při výpočtu dlužných úroků uvede i termín pozdější (až 17. listopadu 1611), proto předpokládám, že samotný seznam vznikl až na přelomu let 1611 a 1612. Můžeme ho tedy podle mého názoru interpretovat jako seznam pohledávek, které v rámci české komory tehdejší král český Matyáš Habsburský „zdedil“ po svém starším bratru Rudolfo II. a které česká komora tehdy akceptovala jako validní.

Není to jen souhrnný sumář, ale jsou zde uvedena i konkrétní jména věřitelů. To byl důležitý argument i při pozdějším rozhodování v roce 1615, které z pohledávek budou akceptovány a které nikoli. Administrativní kontinuita, tedy dlouhodobá evidence pohledávek ve starší finanční dokumentaci, byla tehdy v Čechách brána jako důležitý argument i při soudních sporech, vedených v případě soukromých dluhopisů, jejichž pravost byla zpochybňována, a to zvláště v případech, kdy byl dlužní úpis předložen k proplacení až po smrti dlužníka.²⁴ Právě ze srovnání **Seznamu 1611** s výsledkem jednání stavovské verifikační komise z roku 1615 je zřejmé, že čeští stavové neuznali většinu z pohledávek, které pocházely z doby vlády Rudolfa II., ale nebyly uvedeny už na **Seznamu 1611**. Významnou část věřitelů, kteří jsou uvedeni na podzim 1611, nalézáme i v tištěném seznamu z roku 1615, ale zdaleka ne všechny (část pohledávek dokázala česká komora splatit). Ztotožnění těchto dvou pramenů uvádím v souhrnné tabulce, připojené na závěr této kapitoly (s. 200–227) ve sloupci II.

Na **Seznamu 1611** je důležité, že jsou v něm zvláště vyčleněny „nové dluhy“, vzniklé v souvislosti s náklady na vyplácení vojska v letech 1608 a 1611, a také pohledávky, které na sebe panovník převzal v souvislosti s připojením některých zadlužených šlechtických dominií ke komorním panstvím, včetně Českého Krumlova.

²³ *Schulden Verzeichnus Termins Galli 1611 – Sumarischer Aüszüg alle deren Irer Matt. auf dero Behemischen Camer Renth Ambt (außer was über dieses auf Andern Ämbtern, als Ober- und Nieder Laußnitz, Grafschafft Glatz, Joachimsthal und dergleichen haftet) Zuuer Interesziren ligenden Alten, theils noch von weilandt Kaiser Maximilian herriuerent, auch bey ietziger Kaiserlichen sowol verschiene 1611. Jahr bey ietziger Khön. Matt. Antretten gemachten Schulden und verschriebene Gnaden Summen sambt denen dauon verfallenen Interesse und verzinsungen bis Galli 1611.* NAP, fond České oddělení dvorské komory IV, kart. 33, sign. IV Č 9/½.

²⁴ Jaroslav ČECHURA, *Luxus na dluh? (Zadlužení české aristokracie v letech 1550–1650)*, Praha 2023, s. 148–151.

No priority, based on the form of the claim or the creditor's status (as suggested by Vilém Slavata), was used at all. This is also symbolically expressed in the printed list itself, where the order of individuals as creditors (nobles and burghers) is not broken down by status (unlike in the **Šuldenlista 1615**).

To what extent the Bohemian Estates succeeded in fulfilling this approved plan will be discussed in the next part of this book (pp. 231–271).

We now return to the process by which the printed list of creditors was actually created.

Older lists of creditors from the Bohemian Chamber were undoubtedly used to create the basic **Šuldenlista 1615**. The crucial list for us is the one created at the end of 1611 (hereafter **Seznam 1611**),²³ which contains an overview of the actual debts that should be paid from the resources of the Bohemian Chamber, including a record of interest arrears as of the October repayment date (16 October 1611). For some of the claims, the calculation of the interest owed includes a later date (as late as 17 November 1611), so I assume that the list itself was created at the turn of 1611 and 1612. In my opinion, it can be interpreted as a list of claims that the then King Matthias of Bohemia “inherited” from his older brother Rudolf II in the framework of the Bohemian Chamber and which the Bohemian Chamber accepted as valid at that time.

It is not just a summary, but also lists specific names of creditors. This was also an important argument in the later decision of 1615 as to which claims would be accepted and which would not. At that time in Bohemia, administrative continuity, i.e. the long-term record of a claim in older financial documentation, was also considered an important argument in court disputes in the case of private bonds whose authenticity was disputed, especially in cases where the promissory note was submitted for payment after the death of the debtor.²⁴ It is clear from a comparison of **Seznam 1611** with the result of the meeting of the Estates Verification Commission of 1615 that the Bohemian Estates did not recognize most of the claims that originated in the reign of Rudolf II but were not listed on **Seznam 1611**. A significant part of the creditors listed in the autumn of 1611 can also be found in the printed list from 1615, but by no means all of them (the Bohemian Chamber managed to pay off some of the claims). I present an identification of these two sources in the summary table attached at the end of this chapter (pp. 200–227) in column II.

It is important to note that List 1611 separately singles out “new debts”, incurred in connection with the costs of paying troops in 1608 and 1611, as well as debts assumed by the monarch in connection with the incorporation of some indebted noble dominions to the chamber estates, including Český Krumlov.

Z tohoto přehledu víme, že česká komora už koncem roku 1611 začínala mít problémy se splácením úroků, ale toto zpoždění nebylo v dobovém kontextu nijak dramatické. U značné části pohledávek byly všechny úroky řádně splaceny do říjnového termínu 1611, a to včetně pohledávek českých královských měst. Na druhou stranu existovaly i pohledávky, ze kterých nebyly odváděny úroky po řadu let. Z celkové dlužné jistiny 2 288 899 kop a 3 denáry míšeňské zůstávaly neuhrzeny úroky ve výši 188 719 kop 12 grošů míšeňských, tedy necelých 8¼%. To v souhrnu odpovídá skutečnosti, že nejčastěji mělo splácení úroků zpoždění 1 rok (6%) nebo 1½ roku (9%).

V průběhu let 1612–1614 se však pod vedením Viléma Slavaty z Chlumu podařilo z těchto závazků české komoře nejen doplatit většinu dlužných úroků, ale také u řady velkých dlužných částek vyplatit část jistiny (Nr. 3, 15, 17, 18, 66, 288). To je zřejmé i z obnovovaných dluhopisů, které byly masově vydávány císařem Matyášem v dubnu 1614 v hornorakouském Linci (viz s 92–95.). Jen ve výjimečných případech byly u těchto „lineckých dluhopisů“ k původní jistině připočteny i kapitalizované dříve nevyplacené úroky (Nr. 140, 218, 238).

Základní seznam věřitelů měla česká komora k dispozici už koncem roku 1614, což je logické, když původní termín jednání dalšího zemského sněmu měl být v lednu 1615. To je zjevné i z názvu, uvedeného na počátku seznamu, ve kterém je původní letopočet „1614“ opraven na „1615“.²⁵ Tento seznam ale musel vzniknout až koncem roku, někdy po 16. říjnu 1614, neboť už v základní vrstvě textu jsou odkazy na „vídeňské dluhopisy“, vydávané s datem 16. října 1614. Soupis ale nebyl uzavřen a schválen. Průběžně se objevovaly požadavky na doplnění dalších částek.

Především sám Vilém Slavata požádal císaře, aby mohl do seznamu doplnit odměnu sám pro sebe, a to v dosti značné výši 15 tisíc tolarů. Tento krok zdůvodňoval tím, že si takové peníze za svou službu už jistě dávno zasloužil, ale že čekal až na vhodný okamžik, a ten právě nastal v souvislosti s přípravou splátky dluhů z českých daní. K této Slavatově žádosti se dochovala podrobnější dokumentace, včetně císařova schválení zmíněné částky 15 tisíc tolarů z 9. září 1615. Do rukopisu **Šuldenlisty 1615** si však Slavata nechal zapsat (bez bližšího vysvětlení) celkovou sumu 18 tisíc kop gr. míš.

Mezi žadateli o dodatečné zapsání do **Šuldenlisty 1615** bylo v té době více zájemců, ale k jejich požadavkům se sám Slavata (jako president dvorské komory) vyjadřoval většinou negativně. Například Václav Budovec z Budova žádal, aby mu byla (stejně jako Slavatovi) za jeho dlouholetou službu udělena finanční odměna a zapsána do seznamu. Slavata doporučil této žádosti nevyhovět, a to s odůvodněním, že pokud by se vyhovělo Budovcovi, mohl by takovou odměnu chtít kde kdo, třeba všichni radové apelačního soudu. Podobně ale doporučil Slavata nevyhovět i žádosti Jana z Klenového, který byl dokonce (jakožto nejvyšší písař Království českého) členem zemské vlády a členem katolického politického uskupení. Jan z Klenového žádal, aby na seznam byla zařazena i jeho pohledávka ve výši 4000 tolarů, na kterou měl vystaven dlužní úpis ještě od

²⁵ **Šuldenlista 1615**, fol. 1 „Schulden Außzug waß die Röm. Kay. auch zu Hungarn, Böhem Kön. Mayt. denen Herren-, Ritters-, Geistliche- und Burgerstandes Personen, sowoln auch den Stätten in und außer der Cron Hehaimben auß dero Böhembischen Cammer noch bis auff dato des 1615 [1615] Jahrs zu zahlen schuldig“

From this overview we know that the Bohemian Chamber was already beginning to have problems with interest payments at the end of 1611, but this delay was not dramatic in the context of the times. For a large part of the claims, all interest was duly paid by the October 1611 deadline, including the claims of the Bohemian royal cities. On the other hand, there were also claims on which interest had not been paid for a number of years. Out of the total outstanding principal of 2,288,899 threescore gr. and 3 d Mei., interest amounting to 188,719 threescore and 12 gr. Mei. remained unpaid, i.e. less than 8¼%. In aggregate, this corresponds to the fact that interest payments were most often 1 year (6%) or 1½ years (9%) late.

From 1612–1614, however, under the leadership of Vilém Slavata of Chlum, the Bohemian Chamber managed not only to pay most of the interest due on these debts, but also to pay part of the principal on a number of large amounts owed (Nos. 3, 15, 17, 18, 66, 288). This is also evident in the renewed bonds that were issued en masse by Emperor Matthias in April 1614 in Linz, Upper Austria (see pp. 92–95.). Only in exceptional cases was capitalized, previously unpaid interest added to the original principal on these “Linz bonds” (Nos. 140, 218, 238).

The basic list of creditors was already available to the Bohemian Chamber at the end of 1614, which is logical, since the original date of the next Provincial Diet was to be in January 1615. This is also evident from the title at the beginning of the list, in which the original year “1614” is corrected to “1615”.²⁵ However, this list must have been compiled at the end of the year, sometime after 16 October 1614, because the basic layer of the text already contains references to “Vienna bonds” issued with the date 16 October 1614. However, the inventory had not been closed and approved. There were continuous requests for additional amounts to be added.

First of all, Vilém Slavata himself asked the Emperor if he could add a fee for himself to the list, at the quite considerable amount of 15,000 thalers. He justified this step by saying that he had certainly deserved such money for his service long ago, but that he had waited for the right moment, which had just come in connection with preparing the payment of the debts from Bohemian taxes (No. 6). More detailed documentation on Slavata's request has survived, including the Emperor's approval of the aforementioned 15,000 thalers on 9 September 1615. However, Slavata had the total amount of 18,000 threescore gr. Mei. written down in the **Šuldenlista 1615** (without further explanation).

There were several interested parties for additional inclusion in the **Šuldenlista 1615** at that time, but Slavata himself (as president of the court chamber) was mostly negative about their requests. For example, Václav Budovec of Budov requested that he be given a financial reward for his long service and be entered into the list (just as Slavata had done). Slavata recommended that the request be turned down, arguing that if Budovec's request were granted, anyone could ask for such a reward, such as all the counsel at the Court of Appeal. Similarly, Slavata recommended not to grant the request of Jan of Klenová, who (as the supreme scribe of the Kingdom of Bohemia) was even a member of the provincial government and a member of a Catholic political group. Jan of Klenová requested that his claim of 4,000 thalers, for which he had a promissory note from Rudolf II, be included in the list. Slavata, however, refused this request on the grounds

Rudolfa II. Slavata však tento požadavek odmítl s odůvodněním, že tuto pohledávku měl Jan z Klenového podle usnesení zemského sněmu z roku 1614 už dávno předložit a protože určený termín už propásl, jeho požadavku není možné vyhovět. V případě žádosti Prokopa Dvořeckého z Olbramovic, který žádal o odměnu 6000 tolarů, se Slavata vyjádřil kladně, ale doporučil částku snížit jen na 4500 tolarů, neboť Dvořecký je ve svém úřadě jen krátkou dobu. Tento komentář zřejmě stačil k tomu, že Dvořecký také nedostal navíc nic. Všechna tato Slavatova doporučení jsou datována 26. září 1615, tedy krátce před odesláním výsledného seznamu na kontrolu do Vídně.²⁶

Dalších dopsání (a také vyškrtnutí) bylo pak provedeno ještě několik, takže dva exempláře celého seznamu, které se mi podařilo v českých archívech dosud najít, se v detailech liší podle toho, ve které fázi zpracování seznamu byly vyhotoveny.

Úředníci české komory si vytvořili pro orientaci v těch dluzích praktickou kancelářskou pomůcku, díky které můžeme dobře identifikovat dodatečně doplněné záznamy i v těch případech, kdy druhotné vepsání není zcela zjevné z paleografického rozboru samotné **Šuldenlisty 1615**.

Pracovní seznamy, sestavované ještě před předložením finální verze návrhu (jejich originály zatím nemáme k dispozici) byly označovány jako „Seznam 1“ („*Erste Lista N. 1*“) a „Seznam 2“ („*Ander Lista N. 2*“). K nim pak vznikly přehledné pomůcky, obsahující jen jména věřitelů (bez uvedení částek) s křížovými odkazy na paralelní soupis (v levém sloupci jméno a strana příslušné verze seznamu, v pravém sloupci odkaz na druhý soupis, pokud v něm věřitel figuruje).

Srovnáním těchto dvou pracovních „rejstříků“ (viz obrazová příloha na s. 163) můžeme jednoduše zjistit, která pohledávka již nebyla do mladší verze pojata a která pohledávka byla připsána dodatečně. V jen rámcově uspořádaném spisovém materiálu Českého oddělení dvorské komory jsou nyní tyto rejstříky uloženy mezi písemnostmi ze srpna 1616, i když prokazatelně vznikly ještě před počátkem října 1615.²⁷ „Seznam 1“ je starší a obsahuje méně položek. Položky, které byly doplněny až do „Seznamu 2“, jsou často velmi vysoké částky v řádu desítek tisíc kop gr. m., doplněné ze strany významných domácích politiků a dvořanů (viz Nr. 1, 3, 4, 9, 34, 42, 217–218, 309). Do této skupiny patří i velmi vysoká suma 300 tisíc kop gr. m., která byla do seznamu dodatečně zapsána Janu Novohradskému z Kolovrat (Nr. 1), nebo staré pohledávky dědiců Tychona de Brahe za astronomické přístroje, které Tychonovi nezaplatil ještě císař Rudolf II. I těch menších částek v řádu tisíců, které se objevují u věřitelů z řad pánů, rytířů a služebníků, bylo až do „Seznamu 2“ doplněno velké množství (Nr. 61, 62, 220–222, 226, 230–231, 248, 253–256, 264–272, 274–275, 277–280, 289–295, 301–302, 311, 328, 344). V „Seznamu 1“ také ještě nebyly zahrnuty žádné pohledávky církevních institucí (Nr. 314–320). Výše zmíněné okolnosti jsem zaznamenal do přehledné tabulky uvedené

²⁶ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 408 (r. N. 162), fasc. 26. 9. 1615.

²⁷ NAP, fond České oddělení dvorské komory I, karton č. 299, 1616 (VII–IX), fasc. I. 1616 srpen: „*Register über die Behaimbische Schulden Lista de A[n]no 1615*“ a tamtéž, „*Register über die Ander Behaimische Schulden Lista de A[n]no 1615*“.

that pursuant to the Provincial Diet's resolution of 1614, Jan of Klenová should have submitted this claim long ago and since he had already missed the deadline, his request could not be granted. In the case of Prokop Dvořecký of Olbramovice, who asked for a reward of 6,000 thalers, Slavata agreed, but recommended reducing the amount to only 4,500 thalers, since Dvořecký had only been in office for a short time. This comment was clearly enough to ensure that Dvořecký too got nothing extra. All these recommendations by Slavata are dated 26 September 1615, shortly before the final list was sent to Vienna for review.²⁶

Several more additions (and also deletions) were then made, so that the two copies of the entire list that I have so far managed to find in the Czech archives differ in the details, depending on the stage at which the list was made.

The officials at the Bohemian Chamber created a practical office aid to navigate these debts, thanks to which we can readily identify the additions, even in those cases where the secondary inscription is not quite obvious from a palaeographical analysis of the **Šuldenlista 1615**.

The working lists, compiled before submitting the final draft (we do not have the originals yet), were referred to as “List 1” (“*Erste Lista N. 1*”) and “List 2” (“*Ander Lista N. 2*”). These were then accompanied by clear aids containing only the names of the creditors (without the amounts) with cross-references to the parallel list (in the left column the name and page of the relevant version of the list, in the right column a reference to the second list if the creditor is included in it).

By comparing these two working “registers” (see the pictorial appendix on p. 163) we can easily find out which claim was no longer included in the later version and which claim was added later. These registers are now stored among the documents from August 1616 in the loosely arranged files of the Bohemian Department of the Court Chamber, although they were evidently created before the beginning of October 1615.²⁷ “List 1” is older and contains fewer items. The items that have been added to “List 2” are often very large sums, in the tens of thousands of gr. Mei., added by prominent domestic politicians and courtiers (see nos. 1, 3, 4, 9, 34, 42, 217–218, 309). This group also includes the very high sum of 300,000 threescore gr. Mei., which was additionally entered in the list for Jan Novohradský of Kolovraty (No. 1), or the old claims by the heirs of Tycho Brahe for astronomical instruments, which had not been paid to Tycho by Emperor Rudolf II. Even the smaller amounts, in the thousands, from creditors who were lords, knights and servants, were added to “List 2” in large numbers (Nos. 61, 62, 220–222, 226, 230–231, 248, 253–256, 264–272, 274–275, 277–280, 289–295, 301–302, 311, 328, 344). Also, no claims from religious institutions (Nos. 314–320) were included in “List 1”. I have recorded the above circumstances in the summary table at the end of

na závěr této kapitoly ve sloupcích VII a VIII. („Příprava seznamu pohledávek z roku 1615 pro jednání zemského sněmu“ na s. 200–227).

Tento drobný detail je podle mého názoru poměrně důležitý, protože naprostá většina pohledávek, které byly až dodatečně doplněny do „Seznamu 2“, nebyla později stavovskou komisí schválena k zahrnutí do splátkového kalendáře na léta 1616–1620. Z toho lze logicky odvodit, že „Seznam 1“ byl již předem připraven ze strany českých stavů pro českou komoru. Až v české komoře pak byla doplněny údaje, obsažené navíc v „Seznamu 2“ a po dalších korekcích byl výsledný návrh odeslán do Vídně k verifikaci.

Úplně zvlášť byla zřejmě evidována aktiva českých měst. Ta také nebyla (až na jedinou výjimku, viz Nr. 506) zahrnuta do „Seznamu 1“. V tištěném splátkovém kalendáři je navíc u městských aktiv stanovena částka výrazně nižší, než odpovídá skutečný výši městských pohledávek, evidovaných v **Šuldenlistě 1615**. K této disproporcii se ještě vrátíme v následující kapitole (viz s. 168).

Z výše zmíněných přípravných rejstříků se dají také odvodit finanční proporce: V „Seznamu 1“ se výše částky, navržené ke splacení, pohybovala okolo 1,8 milionu tolarů, tedy byla srovnatelná se sumou, kterou nakonec zemský sněm zařadil do tištěného seznamu. Připojením pohledávek, které se objevily až v „Seznamu 2“, narostla souhrnná suma asi na 2,5 milionu tolarů. Dalšími úpravami (ať už byly provedeny ještě v Praze nebo až ve Vídni) stoupla požadovaná částka na výsledných 2,7 milionu tolarů.

Všechny tyto dílčí změny byly postupně včleňovány do hlavního rukopisného seznamu, jehož výsledná podoba vznikla průnikem zmíněných přípravných podkladů (včetně dodatečného vepsání Slavatovy odměny) na počátku října 1615. Konkrétně tento rukopis jsem použil jako podklad pro zpracování komentované edice věřitelů (viz s. 347–762), a to z jednoduchého důvodu: Pouze z této rukopisné verze je totiž zřejmý jak postup doplňování odkazů na „čísla bankovních účtů“ u jednotlivých pohledávek (tj. odkazy na starší knihy komorních dluhů, uložené u české komory, a čísla folií, na kterých jsou pohledávky vedeny), tak i pozdější dopisování nových položek a vyškrtávání některých původních. Navíc jsou zde dochovány i pracovní poznámky, které příslušný zásah vysvětlují, což u druhého dochovaného mladšího opisu ani u jiných dílčích přípravných podkladů už uváděno není.

Rychlost zpracovávání tohoto podkladu se projevila v několika chybách, jako například duplicitní zapsání téhož věřitele, chybné zařazení věřitelů podle jejich stavovské příslušnosti nebo zkomolení českých jmen věřitelů, neboť autoři toho textu přepisovali česká křestní jména i šlechtické predikáty foneticky do němčiny. Identifikace jednotlivých věřitelů však není příliš složitá, také díky tomu, že většinu jmen máme ve správné české verzi (i s predikáty) uvedenou v tištěném seznamu, který byl součástí sněmovního usnesení. U všech osob, uvedených už v základní **Šuldenlistě 1615**, se mi podařilo provést alespoň základní identifikaci, která je uvedena níže v ediční příloze u jednotlivých položek (Nr. 1–517).

Šuldenlista 1615 obsahuje u většiny položek jeden zásadní údaj, a to odkaz na evidenci finančních závazků, vedených průběžně v tzv. Knihách komorních dluhů. Tyto účetní knihy z doby před rokem 1615, které se v té době nalézaly v Praze, se mi dosud nepodařilo v žádném archívním fondu nalézt. Podle poznámek, připsovaných

this chapter in columns VII and VIII. (“Preparation of the list of claims from 1615 for the meeting of the Provincial Diet” on pp. 200–227).

This minor detail is, in my opinion, quite important, because the vast majority of the claims that were added to “List 2” afterwards were not later approved by the Estates Commission for inclusion in the repayment schedule for 1616–1620. From this it can be logically deduced that the Bohemian Estates had prepared “List 1” in advance for the Bohemian Chamber. The information contained in “List 2” was only added in the Bohemian Chamber and, after further corrections, the final draft was sent to Vienna for verification.

The assets of Bohemian cities were clearly recorded quite separately. These too were not included in “List 1” (with one exception, see No. 506). In addition, the printed repayment schedule sets an amount for the cities’ assets significantly lower than the actual amount of the cities’ claims recorded in **Šuldenlista 1615**. We will return to this disparity in the next section (see pp. 168).

The financial proportions can also be derived from the aforementioned preparatory registers: In “List 1”, the amount proposed for repayment was around 1.8 million thalers, i.e. comparable to the amount the Provincial Diet finally included in the printed list. By adding the claims that appeared only in “List 2”, the total amount increased to about 2.5 million thalers. Further modifications (whether they were made in Prague or in Vienna) increased the amount requested to the final 2.7 million thalers.

All these partial changes were gradually incorporated into the main list, the final form of which was created by combining the aforementioned preparatory documents (including the additional inscription of Slavata’s fee) at the beginning of October 1615. I used this particular manuscript as the basis for the annotated edition of the creditors (see pp. 347–762), that being for a simple reason: only this version of the manuscript version makes it clear both the procedure for adding references to “bank account numbers” for individual claims (i.e. references to the older books of chamber debts, deposited with the Bohemian Chamber, and the numbers of the folios on which the claims are kept), as well as the later addition of new items and the crossing out of some of the original ones. In addition, there are preserved working notes explaining the relevant intervention, which is not mentioned in the second extant, later copy or in other partial preparatory documents.

The speed with which this document was drawn up resulted in several errors, such as duplicate entries of the same creditor, misclassification of creditors according to their estate affiliation, and typos in the names of Czech creditors, because officials in Vienna (who couldn’t speak Czech) transcribed Czech names and noble titles phonetically into German. However, identifying individual creditors is not too difficult, thanks to the fact that most of the names, in the correct Czech version (including titles), are given in the printed list that was part of the Diet resolution. For all persons listed in the basic **Šuldenlista 1615**, I have been able to make at least a basic identification, which is given below in the editorial appendix for each item (nos. 1–517).

Šuldenlista 1615 contains one crucial entry for most items, namely a reference to the records of financial obligations kept continuously in the so-called Chamber Debt Books. I have not yet been able to find these account books from before 1615, which were in Prague at that time, in any archival collection. However, according to the notes

k seznamu z roku 1615, je však zřejmé, že se jednalo o čtyři chronologicky vedené objemné svazky (o rozsahu mnoha stovek stran), značené písmeny „A“, „B“, „C“ a „D“. Nejstarší z těchto knih (písmeno „A“) byla založena zřejmě na počátku vlády krále a císaře Maxmiliána II. po roce 1564, kdy došlo k rozdělení rakouských dědičných zemí. Soupis z roku 1615 totiž obsahuje i velmi staré finanční závazky, vzniklé ještě v době krále a císaře Maxmiliána II. Většina splatných dluhů však spadá do let 1607–1614. Ty byly evidovány v nejmladší knize, značené písmenem „D“. Jak takové knihy dluhů („*Schuldbuchy*“) fyzicky vypadaly, to si můžeme dobře představit podle mladšího svazku, který na ty čtyři navazoval a byl nazván písmenem „E“. Blíže se tomuto prameni budu věnovat v následující kapitole (viz s. 286–288).

Během průběžné aktualizace **Šuldenlisty 1615** byly některé z evidovaných finančních závazků vyškrtнутy, neboť se zjistilo, že jejich proplacení již proběhlo (Nr. 7, 17). Jedná se však jen o několik položek. V případě jedné z takto vyškrtнутch pohledávek (Nr. 66) přesto došlo k zařazení do tištěného seznamu. Důvodem byla pravděpodobně skutečnost, že česká komora sice vedla ve svých záznamech, že peníze, které Zikmund ze Smiřic (†27. 5. 1608) půjčil na vyplacení vojska na jaře 1608, byly již uhrazeny, ale ve chvíli, kdy toto tvrzení v roce 1615 dědic oné pohledávky Albrecht Jan ze Smiřic (tehdy nejbohatší český šlechtic z řad opozičních stavů) zpochybnil, nebyli úředníci české komory schopni úhradu té půjčky věrohodně prokázat (například kvitancí).

Také bylo provedeno několik formálních změn (přesun záznamu na jiné místo seznamu), které vznikly nejčastěji chybným stavovským zařazením věřitele, když byl seznam zpracováván (Nr. 27, 96, 97, 106). Některé záznamy byly škrtnuty bez bližšího vysvětlení, ale ve všech takových případech se jednalo o pohledávky, které náležely jiným než českým věřitelům nebo je domácí šlechta získala od takových „mimočeských“ věřitelů později cessí (Nr. 12, 20, 87). Vedle této redukce a dílčích oprav byly ale dopsány některé pohledávky, které ve starších knihách komorních dluhů evidovány vůbec nebyly. Těch sice není mnoho, ale jedná se většinou o větší pohledávky, které byly do **Šuldenlisty 1615** zařazena na základě politického rozhodnutí, schváleného císařem (což je i případ Slavatovy odměny).

Ve schváleném seznamu se neobjevuje (až výjimky, viz Nr. 375 a 388) významnější úvěr od židovských finančníků, i když z jiných pramenů víme, že Rudolf II. i Matyáš Habsburský dlužili židovským věřitelům značné částky.²⁸ Úvěr od židovských finančníků, který nebyl limitován maximální úrokovou mírou, omezující půjčky mezi křesťany navzájem, musel být tedy evidován jinde, než ve výše zmíněných „knihách komorních dluhů“. Tuto část úvěrového spektra se nám zatím nepodařilo přesněji identifikovat. Lze ale předpokládat, že byla propojena s pohledávkami, jejichž úhradu zajišťovalo pozdější členství židovského bankéře Jakuba Baševiho v mincovním konsorciu z let 1622–1623.²⁹

²⁸ Marie BUŇATOVÁ, *Credit and finance in Rudolphine Prague*, in: P. Slavičková (ed.), *A History of the Credit Market in Central Europe*, s. 142–152.

²⁹ Petr VOREL, *The collapse of the inflationary currency in the Habsburg Monarchy at the end of 1623 as the culmination of the long economic cycle of 1615–1623*, *Comenius – Journal of Euro-American Civilization* 11, 2024, Nr. 1, s. 43–54.

ascribed to the list from 1615, it is clear that these were four chronologically kept, weighty tomes (many hundreds of pages long), marked with the letters “A”, “B”, “C” and “D”. The oldest of these books (marked “A”) was probably created at the beginning of the reign of King and Emperor Maximilian II after 1564, when the Austrian hereditary lands were divided. The list from 1615 also contains very old financial obligations, dating back to the time of King and Emperor Maximilian II. Most of the outstanding debts, however, date back to 1607–1614. These were recorded in the most recent book marked “D”. We can get a good idea of what such debt books (“*Schuldbuchs*”) physically looked like from the later volume that followed the four and was marked “E”. I will discuss this source in more detail in the next chapter (see pp. 287–289).

Whilst updating the **Šuldenlista 1615**, some of the recorded financial commitments were deleted, as it had been found that they had already been repaid. (Nos. 7, 17). These are, however, just a few items. In the case of one of the claims thus deleted (No 66), it was, nevertheless, included in the printed list. The reason was probably the fact that the Bohemian Chamber, although it kept records on the fact that the money that Zikmund of Smiřice (†27 May 1608) borrowed to pay off the Army in the spring of 1608, had already been repaid, however, when this claim was disputed in 1615 by the heir of the claim, Albrecht Jan of Smiřice (then the richest Bohemian nobleman from the ranks of the opposition estates), the Bohemian Chamber officials were unable to credibly prove payment of the loan (for example, by a receipt).

Several formal changes were also made (moving an entry to another place in the list), most often due to the incorrect status of the creditor when the list was processed (No 27, 96, 97, 106). Some entries have been crossed out without further explanation, but in all such cases they were claims that belonged to non-Bohemian creditors or were later acquired by the domestic nobility from such “non-native” creditors by cession (Nos. 12, 20, 87). In addition to this reduction and the partial corrections, however, some debts were added that were not recorded at all in the older Chamber Debt Books. There are not many of these, but they are mostly larger claims, which were included in the **Šuldenlista 1615** on the basis of a political decision approved by the Emperor (which is also the case with Slavata’s fee).

No significant loan from Jewish financiers appears in the approved list (with exceptions, see nos. 375 and 388), although we know from other sources that both Rudolf II and Matthias owed considerable sums to Jewish creditors.²⁸ A loan from Jewish financiers, which was not limited by the maximum interest rate that restricted loans between Christians to each other, must therefore have been recorded elsewhere than in the aforementioned “Chamber Debt Books”. We have not yet been able to identify this part of the credit spectrum more precisely. However, it can be assumed that it was connected to the claims whose payment was ensured by the later membership of the Jewish banker Jacob Bassevi in the Coin Consortium of 1622–1623.²⁹

Pohledávky, zařazené do skupiny I., známe přesně. Jejich seznam je součástí tištěného sněmovního usnesení.³⁰ Seznam uznaných pohledávek ze skupiny II., jejichž proplacení bylo odsunuto na neurčito, připravila verifikační komise také. Ten byl komisionálně předán nejvyšším zemským úředníkům, aby se v budoucnu na tyto věřitele nezapomnělo. To je sice výslovně uvedeno v usnesení zemského sněmu z roku 1615, ale seznam těchto věřitelů už připojen není. Také nevíme, podle jakých kritérií byly uznané pohledávky rozdělovány na hromádky „proplatit“ a „odložit na neurčito“. Sněm však rozhodl, že se všem věřitelům, jejichž pohledávky byly uznány za oprávněné (skupina I. a II.), budou během let 1616–1620 splácet i úroky (včetně těch dosud neuhrazených). Ve skutečnosti tedy závazek, který na sebe český zemský sněm *de iure* přejal, výrazně přesahovat částky, uvedené v tisku sněmovního usnesení, a to asi o 15% (to odpovídá pětiletému harmonogramu splátek postupně snižované jistiny při úročení 6%).

Na základě tištěného sněmovního usnesení tedy snadno můžeme identifikovat, které položky ze **Šuldenlisty 1615** byly zařazeny do skupiny I., ale nepoznáme, které z těch zbývajících se ocitly ve skupině II. a které ve skupině III. Toto rozlišení se mi však podařilo určit podle mladší dokumentace z roku 1623, která zbytky všech pohledávek z původní **Šuldenlisty 1615** (nedoplačené jistiny a úroky, včetně pohledávek, které po roce 1615 přešly *cessi* na jiné držitele), eviduje odděleně v rámci všech tří skupin (I. – III.). Proto jsem mohl u většiny pohledávek, které nejsou v tištěném seznamu, identifikovat, zda byly v roce 1615 stavovskou komisí zařazeny do skupiny II. (platba až po roce 1620) nebo III. (neakceptováno). To jsem v příložené tabulce (s. 200–227) zohlednil ve sloupci IX.

Do přesného rozpisu splácení věřitelských pohledávek byla zařazena i částka 20 tisíc kop, která měla být vyplacena císaři Matyášovi „*k vlastní dispozici*“ (Nr. 533). Z hlediska celkových nákladů panovníka to bylo směšně málo; navíc byla celková suma rozložena (stejně jako všechny ostatní) do osmi nerovnoměrně progresivně rozložených splátek (v prvních letech se mělo splácet méně, později více). Na svatohavelský termín roku 1616 měl tedy panovník dostat jen 1419 kop 31 grošů 3 denáry míšeňské. Platby jakýchkoli částek přímo císaři Matyášovi (i splácení jeho dluhů) byly navíc podmíněny důraznou žádostí, aby jako král český trvale sídlil v Království českém: „... *A na týž způsob stavové tato všecka tak veliká a znamenitá svolení, a na tak prodloužená léta J.M.C. poddaně činí, aby J.M.C. spolu s Její Milostí císařovou.... osobně residencí svou císařskou a královskou zde v tomto království stále býti a zůstávati ráčil...*“³¹

Zároveň stavové schválili z téže berně částku 20 tisíc kop gr. m., která měla být použita výhradně na stavební rekonstrukci Pražského hradu. Ta byla také rozložena na pět let, ale proporčně vyváženě (po 4 tisících ročně).³² Mimořádný zájem českých stavů na zachování kontinuity císařské residence v Čechách je zřejmý i z tohoto daňového kontextu: Podmínky, které stavové svému králi určovali i pro čerpání relativně malých částek, hraničí až s vydíráním. Císař Matyáš však tento požadavek v rámci možností akceptoval. Do Vídně musel na nátlak říšských stavů v roce 1612 přesunout jen sídlo říšské dvorské kanceláře (viz s. 82–88). První léta jeho vlády byla většinou naplněna

We have precise knowledge of the claims classified in Group I. A list of them is included in the Diet's printed resolution.³⁰ The Verification Commission also prepared a list of recognized Group II claims for which reimbursement was postponed indefinitely. It was handed over by commission to the highest provincial officials so that these creditors would not be forgotten in the future. This is explicitly stated in the Provincial Diet resolution of 1615, but the list of these creditors is not attached. Nor do we know the criteria by which the recognized claims were divided into “pay” and “postpone indefinitely”. The Diet decided, however, that all creditors whose claims were recognized as legitimate (Group I and II) would be paid interest (including those still outstanding) from 1616–1620. In reality, the obligation that the Bohemian Provincial Diet *de jure* took on was considerably in excess of the amounts stated in the Diet's printed resolution, that being by about 15% (this corresponds to a five-year schedule of gradually decreasing principal repayments at an interest rate of 6%).

Thus, based on the Diet's printed resolution, we can easily identify which items from **Šuldenlista 1615** were included in Group I, but we cannot tell which of the remaining items were in Group II and which in group III. However, I have been able to determine this distinction from the later documentation from 1623, which separately records the remainder of all claims from the original **Šuldenlista 1615** (unpaid principal and interest, including claims that were ceded to other holders after 1615) within all three groups (I – III). Therefore, for most of the claims that are not in the printed list, I could identify whether they were classified as Group II by the Estates Commission in 1615 (payment after 1620) or Group III (not accepted). I have reflected this in column IX in the attached table (pp. 200–227).

The exact schedule for repaying creditors' claims included the sum of 20,000 threescore gr. Mei. to be paid to the Emperor Matthias “*for his own disposal*” (No. 533). In terms of the sovereign's total costs, this was ridiculously small; moreover, the total sum was spread (like all the others) over eight unevenly progressive instalments (in the early years less was to be repaid, then more later). Thus, for the St. Gall's date of 1616, the monarch was to receive only 1,419 threescore 31 gr. 3 d Mei. Moreover, the payment of any sums directly to Emperor Matthias (including the repayment of his debts) was conditional on an emphatic request that, as King of Bohemia, he permanently reside in the Kingdom of Bohemia: “... *And in the same manner the Estates grant all these great and excellent permissions, and for such extended years to H.I.M.. in submission, that H.I.M., together with Her Grace the Empress.... personally make his imperial and royal residence here in this kingdom may he reign always and remaining...*”³¹

At the same time, the Estates approved a sum of 20,000 threescore gr. Mei. from the same tax, which was to be used exclusively for reconstructing Prague Castle. This too was spread over five years, but proportionally balanced (4,000 per year).³² The extraordinary interest of the Bohemian Estates in preserving the continuity of the imperial residence in Bohemia is also evident from this tax context: the conditions set by the Estates for their king to draw even relatively small sums bordered on blackmail. Emperor Matthias, however, accepted this request as much as he was able. Although under pressure from the imperial Estates, he only had to move the seat of the imperial court

³⁰ **Sněm 1615**, s. LXIII–CXCIX.

³¹ Ibidem, § „O bytu a residenci J. M. Císařské v Království českém“, s. XLIX.

³² Ibidem, § „O pomoc na dostavení a opravu Hradu pražského“, s. XLIX–L.

cestováním, ale až do roku 1617 pobýval v Čechách (v Praze a na zámku v Brandýse nad Labem) podstatně více, než kdekoli jinde, a to i ve srovnání s Vídní

Z českých daní se měly také platit dvě částky, které mají spíše charakter politického „úplatku“; jiné vysvětlení nenalézám. V seznamu pohledávek se objevil požadavek na úhradu roční apanáže arciknížete Albrechta (1559–1621) ve výši 40 tisíc zlatých rýnských (Nr. 2). Český sněm sice konstatoval, že neví, proč by se to mělo platit a že už za vlády Maxmiliána II. bylo rozhodnuto, že z českých zdrojů se apanáž habsburským arciknížatům platiti nemá, ale v tomto případě se udělá výjimka. Do usnesení zemského sněmu však tato částka nebyla zařazena jako každoroční apanáž, ale jen jako jednorázová pohledávka. Ta byla (po převedení na českou měnu ve výši 34 285 kop 42 grošů 6 denárů míšeňských) disproportionálně rozložena také na pět let, jako v případě všech ostatních věřitelů. Důvod takového rozhodnutí není jasný. V roce 1615 však čeští stavové ještě mohli arciknížete Albrechta považovat za možného následníka českého trůnu po případné Matyášově smrti.

Zcela výjimečný pak byl režim platby ve výši 20 tisíc kop gr. m., kterou měl z českých daní obdržet vídeňský biskup a hlavní politický „rádce“ císaře Matyáše, Melchior Khlesl.³³ Tato platba byla zdůvodněna údajnou Khleslovou mimořádnou zásluhou na uzavření mírové smlouvy s tureckým sultánem, která byla ve Vídni projednávána s tureckým vyslancem. Nepochybně však šlo o platbu „cizozemci“, což by bylo v rozporu se základním principem, který sněm přijal. Proto tuto Khleslovu pohledávku český sněm zcela vyjmul z celkového „daňového balíku“ a zařadil na jednání sněmu jako samostatný bod, podle kterého zmíněnou částku Khleslovi česká stavovská obec na důkaz vděčnosti dobrovolně darovala. Platit se však měla přednostně z právě schválených daní, a to co nejdříve a v hotovosti. Proto není uvedena v tištěném soupisu. Stavové ji zřejmě zahrnuli mezi „dluhy zemské“, které se splácely už z daní vybraných na podzim 1615.

Ve sněmovním usnesení se ale skrývají i opačné případy, kdy sněm naopak požadavek na proplacení peněz výslovně zamítl. Čeští stavové se zásadně negativně postavili vůči požadavku kardinála Ditrichštejna, který chtěl zaplatit náklady, které měl (už roku 1605) s českým vojskem, když táhlo přes Moravu do Uher. V jeho případě vyznívá příslušný paragraf sněmovního usnesení až sarkasticky, podobně jako žádost nejvyššího hofmistra Adama mladšího z Valdštejna, aby ho čeští stavové odškodnili za znojemský hrad, který mu kdysi císař Rudolf II. listinně postoupil do dědičné držby.³⁴

Zásadní informace, která byla podstatná pro velkou skupinu zahraničních věřitelů císaře Matyáše, očekávajících splátku svých pohledávek z daní, které se vyberou v Čechách, se skrývala ve stručném konstatování: „... jakékoli částky, které panovník dluží cizincům, i když jsou zaručeny z příjmů panovnické komory v Čechách, platit se nemohou

³³ Ibidem, § „Povolení Jeho Milosti panu biskupu Vídeňskému“, s. CCLV–VII; Antonín REZEK (ed.), *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova*, I, Praha 1878, s. 237–238.

³⁴ Ibidem, § „O prokázání vděčnosti Jeho vysoce knížecí Milosti, panu kardinálovi z Ditrichštejna, biskupu olomouckému, i jiným některým osobám“, s. CCLIII–V a § „Přímluva za nejvyššího hofmistra Království českého“, s. CCCXXXVI–VIII. Obsáhla dokumentace k darování znojemského hradu v letech 1608–1614 viz NAP, fond Česká dvorská kancelář, kart. č. 818, sign. V–B–10.

to Vienna in 1612 (see pp. 83–89). The early years of his reign were mostly filled with travel, but until 1617 he resided in Bohemia (in Prague and at the chateau in Brandýs nad Labem) far more than anywhere else, even compared to Vienna

Two sums were also to be paid from Bohemian taxes, which are more in the nature of a political “bribe”; I can find no other explanation. In the list of claims there was a request to pay the annual apanage of Archduke Albrecht (1559–1621) amounting to 40,000 Rhenish guilders (No. 2). The Bohemian Diet stated that it did not know why it should be paid and that it had already been decided during the reign of Maximilian II that the Habsburg Archdukes should not be paid from Bohemian sources, but in this case an exception would be made. However, this amount was not included in the Provincial Diet’s resolution as an annual payment, but only as a one-off claim. This (after conversion into Bohemian currency – 34,285 threescore 42 gr. 6 d Mei.) was also disproportionately spread over five years, as in the case of all other creditors. The reason for this decision is not clear. In 1615, however, the Bohemian Estates may still have considered Archduke Albrecht as a possible heir to the Bohemian throne after Matthias’ death.

The payment of 20,000 threescore gr. Mei. from Bohemian taxes to Melchior Khlesl, the main political “advisor” of Emperor Matthias, was quite exceptional.³³ This payment was justified by Khlesl’s alleged extraordinary merit in concluding a peace treaty with the Turkish Sultan, which was negotiated with the Turkish envoy in Vienna. However, it was undoubtedly a payment to a “foreigner”, which would be contrary to the basic principle adopted by the Diet. Therefore, the Bohemian Diet completely removed Khlesl’s claim from the overall “tax package” and included it as a separate item in the Diet meeting, according to which the Bohemian Estates voluntarily donated the mentioned amount to Khlesl as a token of gratitude. However, it was to be paid preferentially from the recently approved taxes, as soon as possible and in cash. Therefore, it is not listed in the printed inventory. The Estates clearly included it among the “provincial debts”, which were already being repaid from the taxes collected in the autumn of 1615.

However, there are also contrasting cases in the Diet’s resolution, where the Diet explicitly rejected a request for reimbursement. The Bohemian Estates were fundamentally opposed to the demand of Cardinal Dietrichstein, who wanted to pay the expenses he had incurred (back in 1605) when the Bohemian army marched through Moravia to Hungary. In his case, the relevant paragraph of the Diet’s resolution sounds almost sarcastic, similar to the request from the Supreme Burgrave, Adam von Waldstein the Younger, to be compensated by the Bohemian Estates for Znojmo Castle, which Emperor Rudolf II had once ceded to him by deed.³⁴

The crucial information, which was essential for the large group of Emperor Matthias’s foreign creditors expecting repayment of their debts from taxes collected in Bohemia, was hidden in a brief statement: “... any sums owed by the monarch to foreigners, even

a nebudou....“³⁵ Tuto konstatování myslel čeští stavové (tehdy ještě bez ohledu na jejich konfesijní příslušnost) ve vlastním zájmu naprosto vážně, jak se brzy ukázalo.

Souběžně s jednáním v Čechách probíhala pochopitelně intenzivní jednání i s dalšími zeměmi habsburského soustátí o možné finanční pomoci zadluženému císaři. Také vzniklo několik návrhů na reformu dvorské kanceláře ve Vídni, která stále neměla do svého čela jmenovaného stálého presidenta. V zájmu urychlení stabilizace tohoto důležitého finančního orgánu, jehož agenda byla údajně vedena chaoticky a nalézala se ve značném nepořádku, požádal císař Matyáš o spolupráci bývalého říšského účetního („Reichspfennigmeister“) Zachariáše Geizkoflera (1560–1617). Prostřednictvím Melchiora Khlesla byla Geizkoflerovi dokonce nabídnut úřad presidenta vídeňské dvorské komory. To Geizkofler listem ze 17. října 1615 odmítl. Jednak proto, že s tímto úřadem neměl zkušenosti, jednak ze zdravotních důvodů, neboť už se po 31 letech v namáhavé službě Habsburkům na přijetí takového úkolu necítil.³⁶ S Khleslem však i nadále spolupracoval na přípravě návrhů na snížení dvorských výdajů a jejich stabilizaci, aby bylo možné dlouhodobé dluhy postupně splácet. Tyto návrhy se sice jevily v době vzniku realisticky, ale politické priority habsburského dvora byly jiné.

Tab. II
Platební síla běžných českých mincí v roce 1615
- Payment power of current Bohemian coins in 1615

mince - coin	fixed purchasing power in Currency	
	Bohemian	Austrian
bílý groš - white groschen (see p. 42) 2,005 g Ag 42,2%	groš český - groschen Bohemian (= 7 pfennig Bohemian = 2 gr. Mei. = 14)	2 ¹ / ₃ kreutzer
malý groš - small groschen (see p. 43) 1,055 g Ag 39,1%	groš míšeňský - groschen Meissen (= ½ of groschen Bohemian = 3½ denar Bohemian = 7 denar Meissen)	1 ¹ / ₆ kreutzer
bílý peníz - white penny (see p. 85) 0,384 g Ag 31,3%	denár český – denar Bohemian (= 2 denar Meissen)	1 ¹ / ₃ kreutzer
malý peníz - little penny (see p. 85) 0,325 g Ag 17,2%	haléř český – heller Bohemian (= ½ denar Bohemian = denar Meissen)	1 ¹ / ₆ kreutzer

³⁵ Ibidem, s. LX.
³⁶ J. MÜLLER, *Die Vermittlungspolitik Klesls*, Nr. 59, s. 682.

if guaranteed from the revenues of the sovereign chamber in Bohemia, cannot and will not be paid...“³⁵ The Bohemian Estates (at that time, regardless of their denominational affiliation) took this statement very seriously in their own interest, as it soon became clear.

In parallel with the negotiations in Bohemia, there were, understandably, intensive negotiations with other countries of the Habsburg Empire about possible financial aid to the indebted Emperor. There were also several proposals to reform the court chamber in Vienna, which still did not have a permanent president appointed to head it. In order to speed up the stabilisation of this important financial body, whose agenda was, by all accounts, chaotically led and in considerable disarray, Emperor Matthias asked the former imperial penny master (“Reichspfennigmeister“) Zacharias Geizkofler (1560–1617) for his cooperation. Through Melchior Khlesl, Geizkofler was even offered the office of president of the Vienna Court Chamber. Geizkofler refused this in a letter dated 17 October 1615. On the one hand, because he had no experience with this office, and, on the other hand, for health reasons, as he no longer felt up to accepting such a task after 31 years of arduous service to the Habsburgs.³⁶ However, he continued to work with Khlesl on proposals to reduce court expenses and stabilize them so that long-term debts could be paid off gradually. Although these proposals seemed realistic at the time they were made, the political priorities of the Habsburg court were different.

Tab. III
Peněžní početní jednotky užívané v Čechách v roce 1615
- Monetary accounting units used in Bohemia in 1615

Peněžní početní jednotka – Monetary accounting unit	Přepočet na: - Conversion to:			
	kopy grošů českých	kopy grošů míšeňských	zlaté rýnské	tolary
Kopa grošů českých	1 kopa = 60 grošů; groš = 7 denárů = 7 haléřů českých	1 : 2	3 : 7 1 kopa gr. č. = 140 krejcarů	1 : 2
Kopa grošů míšeňských	2 : 1	1 kopa = 60 grošů; groš = 7 denárů = 7 haléřů míšeňských	6 : 7 1 kopa gr. m. = 70 krejcarů	1 : 1
Zlatý rýnský	7 : 3	7 : 6	zlatý rýnský = 60 krejcarů	7 : 6
Tolara)	2 : 1	1 : 1	6 : 7	tolar = 70 krejcarů

a) Zde je míněn termín „tolar“ jen jako peněžní početní jednotka. Fyzicky ražený stříbrný tolar („rolar široký“) byl mincí obchodní s proměnlivou platební silou. Ta byla v roce 1616 stanovena na 90 krejcarů. Here the term „thaler“ is meant only as a monetary accounting unit. The physically minted silver thaler („thaler broad“) was a trade coin with variable payment power. This was set at 90 kreutzers in 1616.

Tab. IVa
Plán české komory na výběr daní v Království českém na léta 1615–1620 (údaje v kopách grošů míšeňských) – **Plan of the Bohemian Chamber for the collection of taxes in the Kingdom of Bohemia for the years 1615–1620** (the amounts are given in threescores of gr. Mei.)

rok -year		na jednání s Turky - Peace talks with the Ottoman Empire	posudné – the beer tax	½ domovní daně - ½ of the house tax	mimořádná daň na splátky dluhů - extraordinary tax for debt repayment		Celkem – in total
					císařovy dluhy - Empero-r´s debt	zemské dluhy pro-vincial debt	
1.	15/X-16/X	82 875	80 000	60 000	492 062	196 031	910 968
2.	16/X-17/X	-	80 000	60 000	492 062	196 031	828 093
3.	17/X-18/X	-	80 000	60 000	688 093	-	828 093
4.	18/X-19/X	-	80 000	60 000	688 093	-	828 093
5.	19/X-20/X	-	80 000	60 000	688 093	-	828 093
suma		82 875	400 000	300 000	3 048 403	392 062	4 223 340

Tab. IVb
Plán české komory na splácení císařových dluhů v letech 1615-1620 (údaje v kopách grošů míšeňských) – **Plan of the Bohemian Chamber for the collection of taxes in the Kingdom of Bohemia for the years 1615-1620** (the amounts are given in threescores of gr. Mei.)

Dluh na jistině k 16. 10. 1615 celkem 2 703 697, k tomu přibýde další úrok za ½ roku ve výši 162 000 kop gr. m.
The principal debt as of 16 October 1615 totalled 2,703,697, plus an additional ½ year´s interest of 162,000 treescore gr. Mei.

Rok - year		Panovníkovy dluhy – Emperor´s debt						Zemské dluhy – provincial debt	Celkem se zaplatí - the total will be paid
		Jistina - Principal			Úroky - Interest		Celkem - total		
		<i>stav k 16. 10. a)</i>	<i>roční splátka b)</i>	<i>Zůstatek po 16. 10. c)</i>	<i>Starší - old</i>	<i>nové -new</i>			
1.	15/X-16/X	2 703 697	103 013	2 596 987	227 049	162 000	492 062	196 031	688 093
2.	16/X-17/X	2 596 987	336 302	2 260 685	-	155 760	492 062	196 031	688 093
3.	17/X-18/X	2 260 685	552 493	1 708 192	-	135 600	688 093	.	688 093
4.	18/X-19/X	1 708 192	585 613	1 122 579	-	107 480	688 093	-	688 093
5.	19/X-20/X	1 122 579	620 773	501 896	-	67 320	688 093	-	688 093
Celkem – total		-	2 193 194	-	227 049	628 160	3 048 403	392 062	3 550 065

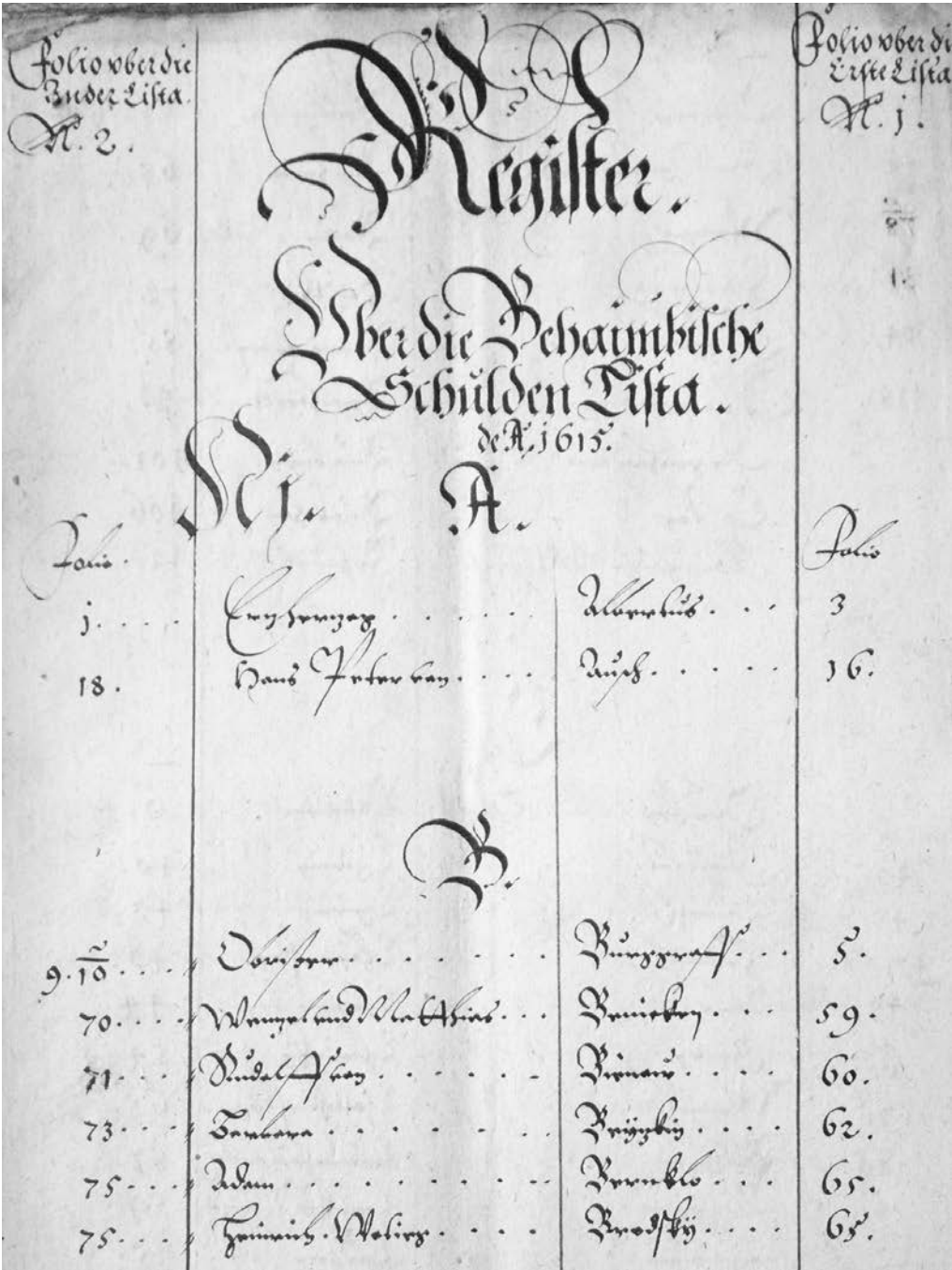
a) Principal amount always as at 16 October; b) annual instalmen;
c) principal balance after 16 October.

Tab. V
Zemským sněmem roku 1615 schválený plán splácení panovnických a zemských dluhů v průběhu let 1615–1620 (údaje v kopách grošů míšeňských) – The plan for the repayment of sovereign and provincial debts during the years 1615–1620, approved by the Provincial Assembly in 1615 (the amounts are given in threescores of gr. Mei.)

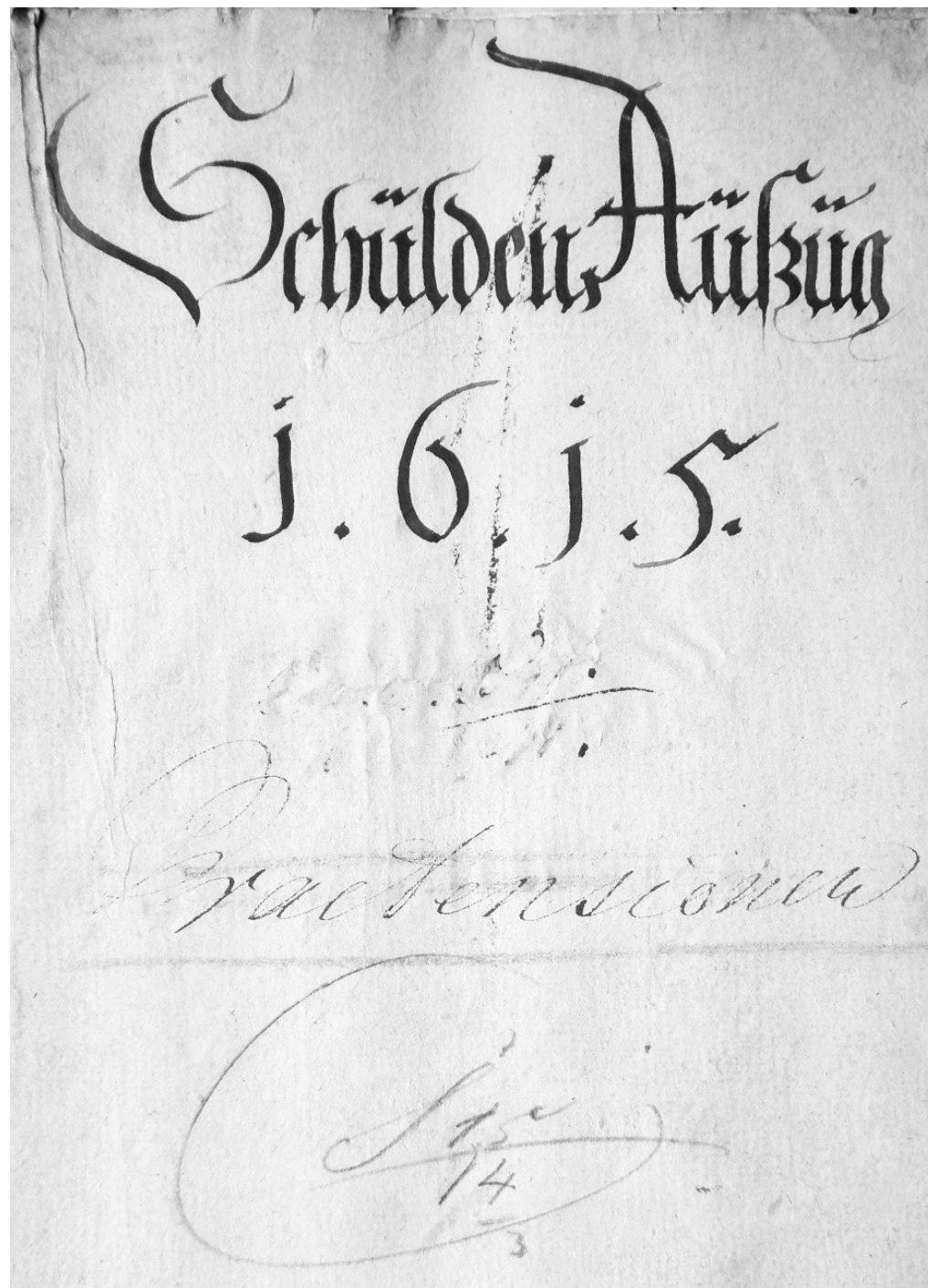
Schváleno k zaplacení panovníkových dluhů (jistiny a úroků) celkem 2 600 000 + zemské dluhy 400 000 = dohromady 3 000 000.
Authorized to pay the sovereign’s debts (principal and interest) total 2,600,000 + land debts 400,000 = total 3,000,000.

Rok a období	Panovníkovy dluhy - Emperor´s debt							Zemské dluhy – pro- vincial debt	Celkem se zaplatí - the total will be paid
	Jistina splácená – Principal repaid			Jistina nesplá- cená, úroky se platí d)	Úroky - Inbterest		celkem - total		
	stav k 16. 10. a)	roční splátka b)	Zůstatek po 16. 10. c)		Starší - old	nové - new			
1. 15/X-16/IV	1 633 616	0	1 633 616	1 235 018	227 882	172 118	400 000	200 000	600 000
2. 16/X-17/IV	1 633 616	227 882	1 405 734	1 235 018	0	172 118	400 000	200 000	600 000
3. 17/X-18/IV	1 405 734	441 555	964 179	1 235 018	0	158 445	600 000	0	600 000
4. 18/X-19/IV	964 179	468 048	496 131	1 235 018	0	131 952	600 000	0	600 000
5. 19/X-20/IV	496 131	496 131	0	1 235 018	0	103 869	600 000	0	600 000
Celkem zaplatí -	1 633 616	-	-		227 882	966 384	2 600 00	400 000	3 000 000

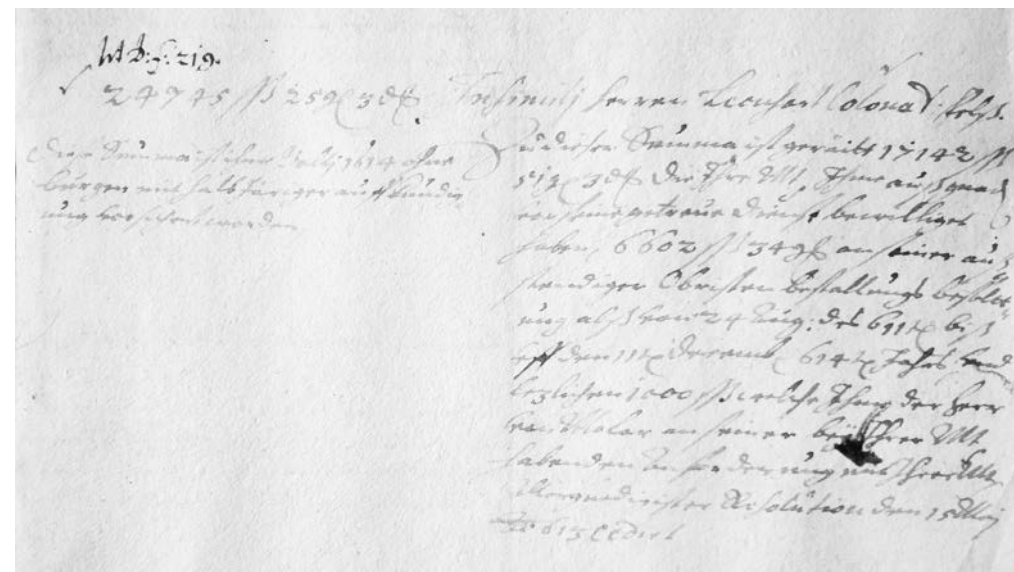
a) Principal amount always as at 16 October; b) annual instalmen;
c) principal balance after 16 October; d) principal outstanding on which interest is payable

První strana jednoho z pracovních rejstříků, používaných v české komoře k sestavení výsledné Šuldenlisty 1615.
The first page of one of the working registers used in the Bohemian Chamber to compile the resulting Šuldenlista 1615.

Titulní list výsledné verze Šuldenlisty 1615. Title page of the final version of Šuldenlista 1615.

Ukázka dílčího záznamu v Šuldenlistě 1615. Zde položka Nr. 48, evidující pohledávku stavovského generála Leonarda Collony z Felsu ve výši 24 745 kop 25 grošů 3 denáry míšeňské. V levém horním rohu je dopsán odkaz na záznam tohoto konta ve staré (zřejmě již nedochované) knize komorních dluhů značení písmenem „D“, folio 219. A sample of a partial record in Šuldenlista 1615. Here entry no. 48, registering a claim of the Estates General Leonard Collona of Fels in the amount of 24,745 threescores 25 groschen 3 denarii Meissen. In the upper left-hand corner is a reference to an entry for this account in an old (apparently no longer extant) book of chamber debts marked 'D', folio 219.

Titulní stránka tištěného usnesení českého zemského sněmu z roku 1615, obsahujícího podrobný seznam císařových věřitelů spolu s harmonogramem splátek jejich aktiv. Title page of a printed resolution of the Bohemian Provincial Diet of 1615, containing a detailed list of the Emperor's creditors together with a schedule of repayments of their assets.

LXXXIX

Hertwjskowi Bratislawowi z Mitrowic.

		fl	sc	s	
1616	Hawelským	172.	31.	5.	
	Güřským	172.	31.	5.	
1617	Hawelským	324.	29.	5.	
1618	Při Terminjch	Güřským	324.	29.	5.
	Swato	Hawelským	343.	49.	-
1619		Güřským	343.	49.	-
		Hawelským	364.	26.	5.
1620		Güřským	362.	26.	5.

2408 fl.
34 sc 2 s

Od Anny Landssteynowé blahu postaupeného Kry-
stoffowi Harantowi z Polžic, a Manželce jeho 8000 fl.
 Wjce témuž Harantowi samému od Komory Česke perwinnych 2000 fl.

		fl	sc	s
1616	{	Hawelským	209.	45. 5.
		Güřským	209.	45. 5.
1617	{	Hawelským	1347.	37. 1.
1618	{	Güřským	1347.	37. 1.
		Hawelským	1428.	48. 2.
1619	{	Güřským	1428.	48. 2.
	{	Hawelským	1513.	48. 4.
1620	{	Güřským	1513.	48. 4.

10000 fl.

M u

Ukázka dílčích záznamů v tištěném seznamu císařových věřitelů z roku 1615. Zde položka č. 71 (nahore) a položka č. 64 (dole), u které je uvedena zmínka o převodu (cessi) pohledávky od Anny z Landštejna na Kryštofa Haranta z Polžic.

A sample of partial entries in the printed list of the emperor's creditors from 1615. Here is item No. 71 (top) and item No. 64 (bottom), which mentions the transfer (cession) of a claim from Anna of Landštejn to Kryštof Harant of Polžice.

I/4 Struktura panovníkových věřitelů z roku 1615

Detailní analýza údajů z původní **Šuldenlisty 1615** a následného tištěného seznamu sněmem schválených věřitelů z konce roku 1615 nám umožňuje tuto skupinu přesněji strukturovat. Zároveň také umožňuje logicky vysvětlit, proč se mezi věřiteli císaře vyskytuje tak početná skupina jihočeské drobné šlechty.

Poměrně jednoduché je rozdělení věřitelů podle jejich stavovské příslušnosti, neboť toto kritérium je zohledněno přímo v samotné **Šuldenlistě 1615** (viz tab. na s. 220–227). Pokud porovnáme tyto údaje s tištěným sněmovním seznamem, pak je zřejmé, že při rozdělování dluhů na tři kategorie (I. splatit 1616–1620; II. splatit po 1620 a III. neakceptovat) nehrála významnou úlohu stavovská příslušnost věřitele.

Tím hlavním kritériem byly okolnosti, za kterých pohledávka vznikla, což stavovská komise zřejmě posuzovala velmi detailně. V řadě případů totiž u jedné a téže osoby byly některé pohledávky uznány, ale jiné odmítnuty.

Výrazně odlišný přístup byl uplatněn pouze v případě peněz, které panovník dlužil českým městům. U všech českých měst je na první pohled zřetelný výrazný nepoměr mezi dlužnou částkou uvedenou v **Šuldenlistě 1615**, a částkou výrazně nižší, která je uvedena v tištěném seznamu. Ta se navíc u jednotlivých měst proporcčně liší a pohybuje se v rozmezí 20–35% celkové dlužné sumy. To je vysvětleno v komentáři v usnesení zemského sněmu, podle kterého je mezi města rozepsána na těch pět let jen souhrnná částka 150 000 kop gr. m.¹ Z celkové sumy 485 000 kop gr. m., které panovník dlužil českým městům jako právnickým osobám, mělo být tedy v letech 1616–1620 vyplaceno jen 150 000 kop gr. m. jistiny (31%) a zbylých 335 000 kop gr. m. odloženo až na dobu po roce 1620, podobně jako u pohledávek, zařazených do kategorie II.

Z údajů, které máme dochovány v případě skutečného splácení, vyplývá, že městům byly vypláceny jistiny z jejich pohledávek podle harmonogramu, uvedeného v tištěném seznamu, stejně jako ostatním věřitelům. Rozdíl byl jen v tom, že soukromé osoby (šlechtici i měšťané), zařazené do kategorie I., měly dostat celou částku (100% jistiny), zatímco města jako právníkové osoby pouze zmíněných 20–35% jistiny (u každého města je ten podíl jiný). Ze zbývajících jistin však byl placen úrok, podobně jako u pohledávek kategorie II. To potvrzují účetní údaje u těch měst, která nebyla postižena konfiskací (Plzeň a České Budějovice, viz Nr. 419 a 497).

Pokud se zaměříme detailněji na okolnosti vzniku těch dlužných pohledávek, můžeme vymezit několik hlavních okruhů:

A) Výdaje k vojenským účelům

Ze starších půjček, poskytnutých k financování vojska v Uhrách v letech 1602–1606 (výjimečně i dříve), zbývalo k vyplacení ještě **356 408** k 34 g 2 den. Z toho však tvořily rozhodující podíl (93,7%) jen pohledávky tří mužů: Jana Novohradského z Kolovrat (Nr. 1, 204 000 kop gr. m. z celkové částky 300 tisíc), Kryštofa Popela z Lobkovic

¹ **Sněm 1615**, s. CLXXVI „*Pražanům a městům v království tomto z těch na pět let svolených pomoci bude tento rok jedno sto padesáte tisíc kop míš[eňských] zapláceno, a to pro Rata tímto způsobem*“.

I/4 Structure of the monarch's creditors from 1615

A detailed analysis of the data from the original **Šuldenlista 1615** and the subsequent printed list of creditors approved by the Diet at the end of 1615 allows us to structure this group more precisely. Likewise, it also provides a logical explanation of why such a large group of South Bohemian minor nobility was among the Emperor's creditors.

The division of creditors according to their status is relatively simple, as this criterion is taken into account directly in the **Šuldenlista 1615** itself (see table on pp. 220–227). Comparing this data with the Diet's printed list, it is clear that the creditor's Estate affiliation did not play a significant role in dividing the debts into three categories (I. repay 1616–1620; II. repay after 1620 and III. do not accept).

The main criterion was the circumstances in which the claim arose, which the Estates Commission evidently considered in great detail. In a number of cases, some claims have been accepted for one and the same person, but others have been rejected.

A significantly different approach was applied only in the case of money owed by the monarch to Bohemian cities. A first glance at all the Bohemian cities shows a marked disproportion between the amount due, as stated in the **Šuldenlista 1615**, and the much lower amount stated in the printed list. Moreover, it varies proportionally from city to city and ranges from 20–35% of the total amount owed. This is explained in a commentary in the Provincial Diet's resolution, according to which only a total sum of 150,000 threescore gr. Mei. is allocated to the cities for the five years.¹ Thus, of the total sum of 485,000 threescore gr. Mei. owed by the sovereign to the Bohemian cities as legal persons, only 150,000 threescore gr. Mei. of the principal (31%) was to be paid from 1616–1620, and the remaining 335,000 threescore gr. Mei. was to be deferred until after 1620, similar to the claims classified in category II.

The extant source data for actual repayments shows that the cities were paid the principal of their claims according to the schedule set out in the printed list, just as it was with other creditors. The only difference was that private persons (noblemen and burghers), classified in category I, were to receive the entire amount (100% of the principal), while cities, as legal entities, only received the aforementioned 20–35% of the principal (the share varies from city to city). However, interest was paid on the remaining principal, similar to Category II claims. This is confirmed by accounting data for those cities that were not affected by confiscation (Pilsen and České Budějovice, see No. 419 and 497).

If we look in more detail at the circumstances of those outstanding claims arising, we can identify several main strands:

A) Expenditure for military purposes

Of the earlier loans, granted to finance troops in Hungary in 1602–1606 (exceptionally even earlier), there were still **356,408** threescore 34 gr. 2 d. Mei. to be paid. However, of these, the claims of just three men accounted for the lion's share (93.7%): Jan Novohradský of Kolovraty (No. 1. 204,000 threescore gr. Mei. out of a total of 300,000), Kryštof Popel of Lobkowitz (Nos. 9–11, 100,000 threescore gr. Mei. in total)

(Nr. 9–11, dohromady 100 000 kop gr. m.) a Radslava Vchynského z Vchynic (Nr. 26, 30 000 kop gr. m.). Všichni tři byli dostatečně vlivní a zkušení ve finančních operacích. Proto můžeme podle mého názoru předpokládat, že v jejich případech se jednalo o investici, ze které v předchozích letech dostávali pravidelné úroky. V době, kdy česká komora měla ještě před rokem 1608 dostatek hotovostních prostředků, jen nepožádali o vyplacení těchto částek a měli s nimi jiné úmysly.

S dřívější válkou v Uhrách už zřejmě nesouvisí relativně malá částka (28 323 kop 1 gr. 3 d. m.), představující nevyplacený žold vyšším důstojníkům. Je-li u těchto pohledávek uvedena bližší datace, jsou z doby po roce 1606 (Nr. 48, 53, 78, 91).

Větší část nákladů na vojsko však pochází až z let 1608 a 1611. Nejedná se ale o peníze, vydané na obranu Uher před Osmanskou říší, nýbrž na obranu Království českého před samotnými Habsburky, potýkajícími se mezi sebou.

Dosud jsme nevěděli, že i tažení krále Matyáše do Čech v roce 1608 zaplatili formou půjčky čeští stavové. Šlo o jednu z fází „bratrské rozepře“ mezi císařem Rudolfem II. a jeho bratrem Matyášem. Před tím, než došlo k vynucené dohodě o rozdělení vlády v Habsburském soustátí (tz. Libeňský mír z června 1608), přitáhl arcikníže Matyáš s vlastním vojskem (tvořeným hlavně uherskými jednotkami) ku Praze. Toto jeho vojsko bylo v Čechách vnímáno jako vojsko nepřátelské, které do země vstoupilo proti vůli vládnoucího panovníka i stavů, aby podpořilo požadavky arciknížete Matyáše v jeho boji o moc se starším bratrem. Problém byl v tom, že arcikníže Matyáš neměl finanční prostředky na to, aby svým vojákům zaplatil slíbený žold. Součástí polických dohod z června 1608 byla tedy i podmínka, že náklady na Matyášovo vojsko uhradí česká strana. Stalo se tak formou velké peněžní půjčky císaři Rudolfovi II., na kterou se složili po malých částkách čeští stavové (šlechta i města).

K vojenskému konfliktu nakonec díky politické dohodě nedošlo. Matyášovo vojsko opustilo okolí Prahy a vydalo se zpět do Uher. Až toto jeho tažení zpět na východ provázely násilné střety, způsobené ve většině případů tím, že ustupující vojsko kradlo cestou na vesnicích a v městečkách dobytek k zajištění jídla, a také tažné a jízdní koně.² K nejvýznamnějšímu střetu, jehož výsledkem bylo několik desítek mrtvých, došlo až počátkem července 1608 na komorním panství Pardubice. Zde se Matyášovo uherské vojsko pokusilo ovládnout město Pardubice, čemuž sami měšťané v bitvě v městských ulicích čelili střelbou z ručnic ze svých domů.³

Nevíme, kolik přesně peněz bylo nutné shromáždit na vyplacení Matyášova vojska v roce 1608. Koncem roku 1611 zbývalo k tomuto účelu („*Kriegsvolck 1608*“) splatit na jistinu ještě 139 906 kop gr. míš. a na nevyplacených úrocích 8 799 kop gr. m. Z toho je zřejmé, že česká komora tyto půjčky z roku 1608 postupně splácela. Pokud v **Šuldenlistě 1615** posčítáme všechny peníze, půjčené na vyplacení vojska roku 1608, dojdeme už „jen“ k dlužné jistině ve výši **117 000** kop gr. míš., patřící patnácti věřitelům z řad šlechty i královských měst.

² Petr VOREL, *Velké dějiny zemí Koruny české* VI., 1526–1618, Praha – Litomyšl 2005, s. 430–436.

³ Petr VOREL, *Pardubice komorním městem*, in: František Šebek a kol., *Dějiny Pardubic I*, Pardubice 1990, s. 155.

and Radslav Vchynský of Vchynice (No. 26, 30,000 threescore gr. Mei.). All three were sufficiently influential and experienced in financial operations. Therefore, in my view, we can assume that, in their case, it was an investment from which they had received regular interest in previous years. At the time when the Bohemian Chamber had enough cash, prior to 1608, they simply did not ask for payment of these sums, having other intentions for them.

The relatively small sum (28,323 threescore 1 gr. 3 d. Mei.), representing unpaid wages to senior officers, is apparently no longer related to the earlier war in Hungary. If these claims are further dated, they date from after 1606 (nos. 48, 53, 78, 91).

Nevertheless, most of the costs for the army date back to 1608 and 1611. However, this is not money spent on the defence of Hungary against the Ottoman Empire, but on the defence of the Kingdom of Bohemia against the Habsburgs, who were fighting among themselves.

Until now it was not known that even King Matthias' campaign to Bohemia in 1608 was paid for by the Bohemian Estates in the form of a loan. It was one of the phases of the Brothers' Quarrel between Emperor Rudolf II and his brother Matthias. Before the forced agreement on the division of the government in the Habsburg Empire (the Treaty of Libeň of June 1608), Archduke Matthias and his army (consisting mainly of Hungarian troops) approached Prague. In Bohemia this army was perceived as an enemy, which had entered the country against the will of the ruling monarch and the Estates to support the demands of Archduke Matthias in his power struggle with his elder brother. The problem was that Archduke Matthias did not have the financial means to pay his soldiers the promised amount. Part of the political agreements of June 1608 was also the condition that the costs of Matthias' army would be paid by the Bohemian side. This took the form of a large monetary loan to Emperor Rudolf II, which the Bohemian Estates (nobility and cities) amassed through small contributions.

In the end, thanks to a political agreement, there was no military conflict. Matthias' army left the surroundings of Prague and went back to Hungary. His march back to the east was accompanied by violent clashes, caused in most cases by the army stealing from villages and towns along the way, mainly livestock for food and horses for draught and riding.² The most important clash, which resulted in several dozen deaths, took place at the beginning of July 1608 on the Pardubice chamber estate. It was here that Matthias' Hungarian army tried to take control of Pardubice. The citizens resisted by firing muskets from their houses in a battle fought in the city's streets.³

It is not known exactly how much money had to be raised to pay Matthias Army in 1608. At the end of 1611, there was still 139,906 threescore gr. Mei. to be repaid on the principal („*Kriegsvolck 1608*“) and 8,799 threescore gr. Mei. in unpaid interest. It is clear from this that the Bohemian Chamber gradually repaid these loans from 1608. If we add up all the money lent to pay the troops in 1608, as entered in the **Šuldenlista 1615**, we “only” arrive at the principal amount of **117,000** threescore gr. Mei., belonging to fifteen creditors from among the nobility and royal cities.

Zdaleka nejvíce peněz k vyplacení vojska roku 1608 (61 tisíc kop gr. m.) půjčila paní Veronika Šternberková z Vajtmíle (Nr. 31). Ta však na splacení nespěchala, neboť měla svoje peníze zaručeny na komorním panství Přísečnice, které tehdy spolu s manželem Štěpánem Jiřím ze Šternberka drželi v zástavě. Proto je také záznam paní Veroniky v tištěném seznamu výjimečný v tom, že neobsahuje k jednotlivým splátkovým termínům v letech 1616–1620 žádné částky (jako by šlo o kategorii II.). Na druhou stranu tento záznam nespadal do kategorie II., protože se z této pohledávky neplatily úroky, dokud věřitel držel v zástavě příslušný pozemkový majetek. Ze zástavy mělo být panství Přísečnice vyplaceno roku 1618.

Největší skupina „vojenských“ dluhů, evidovaných v roce 1615, se týkala nákladů, které souvisely s vpádem císařského vojska (tzv. Pasovských) do Čech v roce 1611. Šlo o částku **322 391** kop 50 grošů 1 denár míšeňský.

Dobové politické souvislosti tohoto tažení jsou dobře známy a byly již dříve podrobně popsány.⁴ Širší kontext celé této akce, která se už současníkům jevila jako nelogická a svým způsobem absurdní svým průběhem i ukončením, však podle mého názoru stále zůstává objasněn nedostatečně. Jednalo se o poslední významnou aktivitu, kterou chtěl císař Rudolf II. (či spíše skupina tehdejších politiků, kteří byli na stárnoucího císaře dlouhodobě vázáni) ovlivnit své mocenské postavení v říši a konfesijní vývoj ve střední Evropě.

Údajným důvodem, který vedl císaře k vydání verbovního patentu v lednu 1610, bylo vytvoření vojenské síly k prosazení právního stavu v Knížectví jülišském, ležícím v sousedství Nizozemí na severozápadě Římsko-německé říše, tedy daleko od českých hranic. Přípravou této armády císař pověřil svého o generaci mladšího bratrance arciknížete Leopolda, tehdy titulárního biskupa pasovského. Proto byla tato císařská armáda označována jako vojsko „Pasovské“.

Nevíme, zda už na samém počátku celé této akce bylo cílem tažení Království české. Nic tomu nenasvědčovalo, i když hlavní český předák Petr Vok z Rožmberka před možným vpádem této armády do Čech varoval už v dubnu 1610. Během jarních měsíců roku 1610 se podařilo velmi rychle naverbovat armádu, čítající kolem 12 tisíc mužů (8 000 pěších, 4 000 jezdců). Není divu; na tehdejší středoevropském „vojenském trhu“ byl po uzavření míru s Osmanskou říší (1606) a v Nizozemí (1609) přebytek žoldnéřů, jejichž kapitáni uvítali jakoukoli možnost dobrého výdělků, bez ohledu na konfesi či zemský původ svých vojáků. Do Biskupství pasovského, kde bylo počátkem roku 1610 toto císařské vojsko shromažďováno, se tak sjížděli zájemci o vojenský výdělek i ze vzdálenějších oblastí, katolíci stejně jako protestanté z německých zemí, Francie, Belgie, ale také z Čech. Jedním z osmi hlavních velitelů císařského vojska byl tehdy jmenován i Oldřich Vchynský z Vchynic,⁵ později jeden z nejaktivnějších „vyhazovačů z okna“

By far the most money to pay the army in 1608 (61,000 threescore gr. Mei.) was lent by Veronika Šternberková of Vajtmíle (No. 31). However, she was in no hurry to have it repaid, as she had her money guaranteed by the chamber estate of Přísečnice, which she and her husband Štěpán Jiří of Šternberk held in pledge at that time. This is also why Veronika's record in the printed list is exceptional in that it does not include any amounts for the individual repayment dates in 1616–1620 (as if it belonged to category II). On the other hand, this record did not fall into Category II because no interest was payable on this claim so long as the lender held the pertinent landed property as a pledge. The pledge was to be redeemed in 1618.

The largest group of “military” debts, recorded in 1615, concerned the costs associated with the invasion of the imperial army (the Passau Army) into Bohemia in 1611. It was the sum of **322,391** threescore 50 gr. 1 d. Mei.

The contemporary political context of this campaign is well known and has been described in detail before.⁴ However, in my opinion, the broader context of this event, which even contemporaries saw as illogical and in a way absurd in its course and ending, still remains insufficiently explained. This was the last major activity Emperor Rudolf II took (or rather a group of politicians of the time who were long tied to the aging emperor) to influence his position of power in the empire and the denominational development of Central Europe.

The alleged reason that led the Emperor to issue the conscription letters in January 1610 was to create a military force to implement the rule of law in the Principality of Jülich, lying close to the Netherlands in the north-west of the Roman-German Empire, far from Bohemia's borders. The Emperor entrusted the preparation of this army to his cousin, a generation younger, Archduke Leopold, the then titular Bishop of Passau. Therefore, this imperial army was referred to as the Passau Army.

It is not known whether the Kingdom of Bohemia was the campaign's goal right from the very start. There were no indications of this, although the main Czech leader, Petr Vok of Rožmberk, had warned of a possible invasion of Bohemia by this army as early as April 1610. During the spring of 1610, an army of around 12,000 men (8,000 infantry, 4,000 cavalry) was quickly recruited. This is not surprising, after the peace with the Ottoman Empire (1606) and in the Netherlands (1609) the then Central European “military market” had a surplus of mercenaries, whose captains welcomed any opportunity to earn a good salary, regardless of their soldiers' denomination or where they came from. Catholics as well as Protestants from German lands, France, Belgium, but also from Bohemia flocked to the Bishopric of Passau, where the imperial army was being assembled at the beginning of 1610. Oldřich Vchynský of Vchynice,⁵ later one of the most active “defenestrators” during the Prague defenestration

⁴Anton GINDELY, *Rudolf II und seine Zeit 1600-1612*, Band II, Praha 1867, s. 164–242; Jan Bedřich NOVÁK, *Rudolf II. a jeho pád*, Praha 1935; Josef JANÁČEK, *Rudolf II. a jeho doba*, Praha 2014, s. 612–638; JANÁČEK Josef, *Pád Rudolfa II.*, Praha 2003, s. 170–180; P. VOREL, *Velké dějiny zemí Koruny české VII.*, s. 446–452.

⁵Franz KURZ, *Der Einfall von Kaiser Rudolf II. in Passau angeworbenen Kriegsvolkes in Oberösterreich und Böhmen (1610–1611)*, I. Theil (edd. Albin Czerny), Linz 1895, s. 27.

při Pražské defenestraci v květnu 1618; jako rytmistr se nechal do pasovského vojska naverbovat i Jindřich Hýzrle z Chodů,⁶ později plukovník stavovského dělostřelectva.

Toto „pasovské vojsko“ bylo velmi rychle fyzicky shromážděno, vyzbrojeno i vybaveno zkušeným velitelským sborem. V jeho čele stanul polní maršál Michael Adolf z Althannu. Úspěšný průběh přípravy vojska konstatoval i prezident říšské dvorské rady Jan Jiří z Hohenzollernu, významný politik katolické strany na tehdejší říšské scéně, který si svou cestu do Bavorska v červnu 1610 naplánoval tak, aby pasovské vojsko mohl obhlédnout.

Problém byl v tom, že císař, který si shromáždění a vybavení tohoto vojska na tehdejším evropském trhu s vojenskou silou objednal, neměl vojáky čím zaplatit. Neměl zdroje ani na výplatu žoldu běžných vojáků, ani na odměnu verbířům a velitelskému sboru. A velmi brzy se projeví i problémy se zásobováním, neboť ani jídlo pro vojáky nebylo zadarmo. Mezi tím probíhala intenzivní politická jednání mezi zástupci strany císařské, mezi diplomaty krále Matyáše a protestantskými říšskými knížaty, aby použití vojenské síly, kterou dal císař naverbovat, nezavdalo příčinu k většímu konfliktu mezi tehdejšími evropskými mocenskými bloky.

Císařem najatí vojáci zpočátku nevykonávali žádnou bojovou činnost a byli pouze předmětem diplomatických jednání, při kterých se řešilo, k čemu vlastně císař tu armádu chce použít. Velké obavy měl císařův bratr Matyáš, tehdy již král uherský a vládce podunajských rakouských zemí, který logicky předpokládal (po zkušenosti z roku 1608), že jeho starší bratr by mohl armádu použít proti němu. Matyášovy obavy se ještě zvýšily ve chvíli, kdy se toto vojsko na podzim 1610 přesunulo ze svého původního shromaždiště v Biskupství pasovském (které už nebylo schopno vojáky ze svých zdrojů živit) do blízkých Horních Rakous, kde už vládl Matyáš Habsburský. Nešlo o cíle vojenské, ale o logistický problém se zásobováním tak velkého počtu mužů, kteří jen tábořili a vyjíždkami zásobovacích oddílů pustošili široké okolí. Aby bylo vyhověno stížnostem na pustošení hornorakouského venkova císařským vojskem, rozhodl císař, že na zimu bude jeho vojsko přesunuto do Čech (tedy do země, které sám vládne), konkrétně do oblasti jižních Čech. Zde mělo být ubytování i zásobování vojska zajištěno z výnosu komorního panství Český Krumlov, které česká komora nedávno (1602) koupila od Petra Voka z Rožmberka.

Už v té době začal císař s českými stavy vyjednávat o možné půjčce, jejímž prostřednictvím by bylo možné zajistit finanční zdroje na vyplacení vojska. Tedy podobná cesta, jakou se řešilo vyplacení vojska krále Matyáše v roce 1608. V této fázi (na podzim 1610) zřejmě došlo k předběžné dohodě, že čeští stavové na vyplacení pasovského vojska pomohou císaři půjčkou ve výši 200 tisíc zlatých rýnských. Tuto fázi jednání dobře v pramenech dokumentoval A. Gindely,⁷ ale to se jednalo o předběžnou dohodu, která v důsledku dalšího překotného vývoje situace nebyla naplněna. Anton Gindely uvádí, že

⁶ J. JANÁČEK, *Rudolf II.*, s. 623; Václav BŮŽEK, *Rytíři renesančních Čech*, Praha 1995, s. 76–77; Václav BOK – Lenka VODRÁŽKOVÁ (eds.), *Cesty a život Jindřicha Hýzrle z Chodů (Studie, edice a překlad ke zmenšenému faksimile rukopisu VI A 12 Knihovny Národního muzea)*, Praha 2021, s. 189–221; Jiří KUBEŠ – Vítězslav PRCHAL, *Cesta za pamětí: Český šlechtic Jindřich Hýzrle z Chodů (1575–1665) a jeho život očima dalších pramenů neliterární povahy*, ibidem, s. 11–42, zde s. 22.

⁷ A. GINDELY, *Rudolf II.*, Bd. II., s. 173.

in May 1618, was appointed one of the eight main commanders of the imperial army; Jindřich Hýzrle of Chody,⁶ later a colonel of the Estates' artillery, was also recruited as a captain *rittmaster*.

This Passau Army was very quickly mustered, armed and equipped with an experienced command staff. It was headed by Field Marshal Michael Adolf of Althann. The successful preparation of the troops was also noted by the president of the Imperial Court Council, Johann Georg of Hohenzollern, a prominent Catholic politician on the imperial scene at the time, who planned his trip to Bavaria in June 1610 so that he could inspect the Passau Army.

The problem was that the Emperor, who ordered the assembly and equipment of this army on the European market of military power at the time, had nothing to pay the soldiers with. He had neither the resources to pay the payroll of ordinary soldiers nor to reward recruiters and the command staff. And very soon the supply problems became apparent, as even the food for the soldiers was not free. In the meantime, however, intense political negotiations took place between representatives of the imperial party, between King Matthias' diplomats and the Protestant imperial princes, so that the use of the military force, which the Emperor had recruited, would not give rise to greater conflict between the European power blocs of the time.

The soldiers hired by the Emperor did not initially carry out any combat activity and were only the subject of diplomatic negotiations, during which it was discussed what the Emperor actually wanted to use the army for. The Emperor's brother Matthias, by then the King of Hungary and ruler of the Danube Austrian lands, was very worried and logically assumed (after the experience of 1608) that his older brother might use the army against him. Matthias's fears were further heightened when, in the autumn of 1610, this army moved from its original assembly point in the Bishopric of Passau (which was no longer able to support the soldiers from its own resources) to nearby Upper Austria, where Matthias of Habsburg was ruling. It was not a military objective, but a logistical problem of supplying such a large number of men who were just camping and sending supply troops on horseback to maraud large areas. In order to satisfy the complaints about the Passau Army's devastation of the Upper Austrian countryside, the Emperor decided that his army would be moved to Bohemia (i.e. to the country he ruled himself) for the winter, specifically to South Bohemia. Here the army was to be accommodated and supplied from the proceeds of the chamber estate of Český Krumlov, which the Bohemian Chamber had recently (1602) bought from Petr Vok of Rožmberk.

By then the Emperor had started to negotiate with the Czech Estates about a possible loan, through which it would be possible to secure financial resources to pay the troops. Thus a similar approach to resolving the payment of King Matthias' army in 1608. At this stage (in autumn 1610) a preliminary agreement was apparently reached that the Bohemian Estates would help the Emperor to pay the Passau Army with a loan of 200,000 Rhenish guilders (Rh. gl.). This phase of the negotiations is well documented in the sources by A. Gindely,⁷ but it was a provisional agreement that was not met due to the situation's precipitous development. Anton Gindely states that in September 1610 the amount owed in soldiers' payments was estimated at 400,000 Rh. gl., whilst Rudolf

v září 1610 už byla dlužná částka na žoldu vyčíslena na 400 tisíc zl. r., přičemž Rudolf II. měl údajně k dispozici 300 tisíc a o půjčce na zbývající částku vyjednával. Autor bohužel necituje zdroj, ze kterého tyto číselné údaje získal.⁸

O výplatě žoldu se však pouze jednalo. Mezitím se vojsko Pasovských přesunulo do jižních Čech. Po krátkém zimním odpočinku pak rychle zamířilo ku Praze a pokusilo se pražská města (která nebyla vojensky nijak chráněna) v únoru 1611 rychle obsadit. Na odpor se postavila narychlo zorganizovaná pražská domobrana, do které se zapojili i někteří čeští důstojníci, kteří byli původně součástí pasovského vojska.⁹ Pasovské vojsko tak obsadilo jen Malou Stranu a okolí Pražského hradu. Právě zde se však nalézaly domy velmi bohatých měšťanů a císařských dvořanů, které císařovi vojáci vykradli a poničili. Hmotná škoda, kterou zde způsobili, výrazně převyšovala částky, které byly později vyplaceny na úhradu jejich žoldu. Bohatá kořist a dobře zásobené sklepy malostranských domů vojenskou aktivitu na čas utlumily a poskytly prostor pro vyjednávání.

Počátkem března 1611 mělo být v pražském domě augšpurského bankéře Lazara Henckela vyplaceno asi 50 tisíc tolarů na úhradu části žoldu. Zbytek byl vojákům slíben později, až odtáhnou z Prahy k Českým Budějovicím. Tento přesun se uskutečnil během první poloviny března, kdy se vojsko usídlilo na panství Český Krumlov a čekalo na vyplacení zbytku žoldu. Tyto peníze nakonec shromáždili čeští stavové ze svých vlastních zdrojů (byť formou půjčky) a pasovské vojsko mohlo být rozpuštěno.¹⁰

Už v roce 1611 byla v dobovém nazírání hlavní zásluha na vyplacení vojska Pasovských přičítána Petru Vokovi z Rožmberka.¹¹ Budiž, ale tato informaci odráží tehdejší realitu jen částečně. Finanční prostředky, které na vyplacení vojska Pasovských poskytl Petr z Rožmberka, byly značné (87 714 kop 17 gr. 1 d. míš.) a částečně byly skutečně pokryty i předáním stříbrných předmětů (hlavně nádobí) k rychlé monetarizaci.¹² Petr Vok však nebyl jediným českým šlechticem, kdo se takto zachoval.

V prvé řadě nešlo o dar (tedy osobní finanční obětí Petra Voka), ale o půjčku, která byla dlouhodobě vedena v účetní evidenci a postupně splácena rožmberským dědicům (Nr. 56). Podobným způsobem se ale na vyplacení vojska Pasovských skládalo velmi široké spektrum domácí šlechty a měst. Někteří z nich půjčili k tomuto účelu částky srovnatelné s příspěvkem Rožmberkovým jak v poměru k rozsahu pozemkového majetku, tak v celkové hodnotě. A v mnoha případech také odevzdávali do mincovny svoje stříbrné nádoby a klenoty, aby mohly být rychle vyrobeny mince k vyplacení vojska. To je výslovně uvedeno u Veroniky Šternberkové z Vajtmíle (Nr. 32), Radslava Vchynského

⁸ Ibidem, s. 170–171.

⁹ HANKA Václav (ed.), *Correspondenz zwischen Kaiser Rudolf, dem ungarischen Könige Matthias, den Erzherzogen Leopold und Albrecht, dann den Herren Wenceslaw von Wchynicz und Adolf von Althan in Betreff des passauischen Kriegsvolkes*, in: *Abhandlungen der königlichen Böhmisches Gesellschaft der Wissenschaften, Fünfter Folge, Vierter Band von den Jahren 1845–1846*, Prag 1847, s. 155–239; V. BOK – L. VODRÁŽKOVÁ (eds.), *Cesty a život Jindřicha Hýzrla*, s. 189–221.

¹⁰ P. VOREL, *Velké dějiny VI.*, s. 446–452.

¹¹ Jaroslav PÁNEK (ed.), *Václav Březan – Životy posledních Rožmberků 1–2*, Praha 1985.

¹² Václav BŮŽEK, *Bratrský spor v habsburské dynastii – stavovské konfederace a cesta k náboženské svobodě*, in: Václav Bůžek – Rostislav Smíšek (eds.), *Habsburkové – Země Koruny české ve středověké monarchii*, Praha 2017, s. 102–106, zde s. 106.

II allegedly had 300,000 available and was negotiating a loan for the remainder. Unfortunately, the author does not cite the source from which he obtained these figures.⁸

However, the soldiers' payment was only discussed. In the meantime, the Passau Army moved into southern Bohemia. After a brief winter rest, the army quickly headed to Prague and tried to rapidly overrun the Prague towns (which were not militarily protected) in February 1611. A hastily organized Prague militia, which included some Czech officers who had originally been part of the Passau Army, resisted.⁹ The Passau Army only occupied the Lesser Town and the surroundings of Prague Castle. However, this was the very place that the houses of very rich burghers and imperial courtiers were located, which the Emperor's soldiers robbed and destroyed. The material damages the soldiers caused here far exceeded the sums that were later paid out to pay for the mercenaries. The abundant plunder and well-stocked cellars of the Lesser Town houses quelled military activity for a time and provided room for negotiation.

At the beginning of March 1611, the Prague residence of the Augsburg banker Lazar Henckel was where about 50,000 thalers were paid to cover part of the soldiers' pay. The rest was promised to the soldiers later, after they left Prague for České Budějovice. This redeployment took place during the first half of March, when the army settled on the Český Krumlov estate and waited to be paid the rest of their money. The Bohemian Estates eventually collected this money from their own resources (albeit in the form of a loan) and the Passau Army could be disbanded.¹⁰

Many at the time, 1611, saw Petr Vok of Rožmberk as the person who was credited with paying off the Passau Army.¹¹ So be it, but this information only partially reflects the reality of the time. The funds provided by Petr Vok of Rožmberk to pay the Passau Army were considerable (87,714 threescore 17 gr. 1 d. Mei.) and were indeed partly covered by handing over silver objects (mainly utensils) to be melted down for rapid monetisation.¹² However, Petr Vok was not the only Czech nobleman to do so.

First of all, it was not a gift (i.e. a personal financial sacrifice of Petr Vok), but a loan, which was kept in the books for a long time and gradually repaid to the Rožmberk heirs (No. 56). In a similar way, however, a very broad spectrum of the local nobility and towns contributed to paying off the Passau Army. Some of them loaned sums comparable to Rožmberk's contribution for this purpose, both in relation to the extent of the landed property and in total value. Moreover, in many cases, they too handed over their silverware and jewels to the mint so that coins could be quickly produced to pay the troops. This is explicitly mentioned in the case of Veronika Šternberková of Vajtmíle (No. 32), Radslav Vchynský of Vchynice (No. 37) and Zdeněk Žampach of Potštejn (No. 41). These three persons alone lent a total of 109,500 threescore gr. Mei. in 1611 to pay the troops.

z Vchynic (Nr. 37) a Zdeňka Žampacha z Potštejna (Nr. 41). Jen tyto tři osoby půjčily na vyplacení vojska v roce 1611 dohromady 109 500 kop gr. míš.

Nejnovější výzkumy však vnášejí jasnější světlo nejen do situace v Čechách, ale naznačují i širší kontext „české anabáze“ Leopolda Pasovského z roku 1611.¹³

Hlavní zdroje na zaplacení říšského vojska měly původně císaři poskytnout jeho říšské dvorské komory, sídlící v Augšpurku a v Lipsku. To je logické, neboť vojsko bylo formálně naverbováno proto, aby císař mohl jeho prostřednictvím vyřešit územní spory v Římsko-německé říši. Avšak až počátkem roku 1611, když už bylo toto vojsko na českém území, získal císař z těchto zdrojů půjčku 600 000 zl. r. Významnou úlohu v těchto operacích sehrál tehdejší významný habsburský dvořan a hornolužický fojt Abraham z Donína (†1613), který měl úzké osobní kontakty na říšskou finanční komoru v Lipsku. Abraham z Donína z blíže neurčených zdrojů shromáždil částku 300 000 zlatých rýnských v hotovosti, které císaři předal počátkem března 1611. Tedy v době, kdy Rudolf II. skutečně velmi intenzivně jednal o zajištění finančních prostředků na vyplacení vojska Pasovských, které sám do země pozval. Předpokládám, že právě tyto Donínovy vazby byly důvodem, proč právě tento muž (i když zjevně patřil do okruhu Rudolfových straníků) se stal členem skupiny diplomatů, kteří o rok později (1612) vyjednávali jménem krále Matyáše ve Frankfurtu nad Mohanem s říšskými knížaty podmínky císařské volby.¹⁴ V pozadí těchto jednání byla pochopitelně i otázka, kdo bude splácet Rudolfovy dluhy, kterými v posledních letech své vlády zatížil říšské finanční komory.

Na vyplacení vojska Pasovských však tyto peníze nebyly použity, i když z dochovaných kvitancí je dostatečně průkazné, že k jejich přijetí císařem počátkem března 1611 skutečně došlo. Rudolf II. tyto peníze použil k jiným účelům. Přesněji řečeno: Na české straně o těchto penězích (krom několika zainteresovaných osob) nikdo nevěděl. O úhradě starých „pasovských půjček“ z roku 1611 se začalo jednat až mnohem později, kdy již aktérům té konspirace nehrozilo, že budou trestně stíháni. Identita příjemců těch peněz, stejně jako identita těch, kdo byli ochotni půjčit císaři tak velké částky na jeho pokus o mocenský převrat, nám zatím zůstávají skryty.

Půjčené Rudolfovy peníze však zmizely počátkem března 1611 neznámo kam. Vojsko Pasovských museli vyplatit čeští stavové z veřejné půjčky, vyhlášené k těmto účelům, podobně jako v roce 1608. Tyto peníze se podařilo vybrat velmi rychle a česká šlechta i města je zjevně shromažďovala s velkou ochotou. V tom byla celá tato akce výjimečná: Půjčku na vyplacení obou habsburských vojsk (Pasovského i Matyášova) organizovali sami stavové. S českou komorou byla tato záležitost formálně uzavřena 27. května 1611, kdy byly věřitelům vystaveny na jejich peníze ověřené dluhopisy. I stručné zápisy těchto položek v **Šuldenlistě 1615** naznačují, že všichni zúčastnění v roce 1615 dobře věděli, oč se jedná, takže nebylo nutné vznik takových pohledávek podrobněji vysvětlovat. Česká společnost tehdy obecně očekávala, že nástup krále Matyáše na český trůn přinese uklidnění a stane se počátkem dlouhé mírové epochy.

¹³ Petr VOREL, *Preparation of the Bohemian Estates for War during the Years 1608–1618* (in print; will be published during 2026).

¹⁴ Petr VOREL, *Císařská volba a korunovace ve Frankfurtu nad Mohanem roku 1612 a česká účast na těchto událostech*, *Theatrum historiae* 10, 2012, s. 59–166, zde s. 92.

Recent research, however, not only sheds clearer light on the situation in Bohemia but also suggests the wider context of Archduke Leopold's "Bohemian anabasis" of 1611.¹³

The main resources for paying the imperial army were originally to be provided to the Emperor by his imperial court chambers, based in Augsburg and Leipzig. This is logical since the army was formally recruited so that the Emperor could use it to settle territorial disputes in the Roman-German Empire. However, it was not until the beginning of 1611, when this army was already on Bohemian territory, that the Emperor obtained a loan of 600,000 Rh. gl. from these sources. An important role in these operations was played by Abraham of Donína (†1613), a prominent Habsburg courtier and governor of Upper Lusatia, who had close personal contacts with the Imperial Chamber of Finance in Leipzig. Abraham of Donín collected the sum of 300,000 Rhenish guilders in cash, from sources that are not detailed, which he handed over to the Emperor at the beginning of March 1611. That is, at a time when Rudolf II was actually negotiating very intensively to secure funds to pay the Passau Army, which he himself had invited to the country. I suppose that these connections of Donín's were the reason why this very man (although he was obviously part of Rudolf's supporters) became a member of the group of diplomats who a year later (1612) negotiated the terms of the imperial election with the imperial princes in Frankfurt on behalf of King Matthias.¹⁴ In the background of these negotiations was, of course, the question of who would pay Rudolf's debts, which he had burdened the empire's financial chambers within the last years of his reign.

However, this money was not used to pay the Passau Army, although the surviving receipts are sufficiently conclusive that it was actually received by the Emperor at the beginning of March 1611. Rudolf II used the money for other purposes. More precisely: nobody on the Czech side knew about this money (except a few involved persons). The repayment of the old "Passau loans" of 1611 was not discussed until much later, when the conspirators were no longer in danger of being prosecuted. The identity of the recipients of the money, as well as the identity of those who were willing to lend the Emperor such large sums for his attempted coup d'état, remain hidden from us for the time being.

However, at the beginning of March 1611, the money Rudolf borrowed had disappeared to an unknown destination. The Passau Army had to be paid by the Bohemian Estates from a public loan announced for this purpose, similar as in 1608. This money was collected very quickly, and the Bohemian nobility and towns apparently collected it with great willingness. This is what made this whole event so extraordinary: the loan to pay off the two Habsburg armies (those of Passau and Matthias) was organized by the Estates themselves. The matter was formally concluded with the Bohemian Chamber on 27 May 1611, when the creditors were issued authenticated bonds for their money. The brief entries of these items in the **Šuldenlista 1615** indicate that everyone involved in 1615 knew full-well what was going on, so there was no need to explain the origin of such claims in detail. Bohemian society at the time generally expected that the accession of King Matthias to the Bohemian throne would bring calm and be the beginning of a long, peaceful era. Apart from this, the military loan also appeared to be economically

Krom toho se i tato vojenská půjčka jevila jako ekonomicky bezpečná. Ze všech těch půjčených peněz měl být vyplácen běžný úrok (6%) a komorní panství Český Krumlov, kterým byly tyto peníze ujištěny, představovalo dostatečně hodnotnou záruku.

Z hlediska vzniku těchto „vojenských“ půjček z roku 1611 jsou odlišovány tři fáze:

- 1) Vyplacení části peněz Pasovským, aby počátkem března 1611 odešli z Malé Strany. Za těmito půjčkami by se mohla skrývat částka 50 tisíc tolarů, vyplacených v pražském domě augšpurského bankéře Lazara Henckela.¹⁵
- 2) Vyplacení zbytku žoldu vojsku Pasovských z jejich ležení v okolí Českého Krumlova, tak aby mohla být armáda rozpuštěna. Tuto fázi významně urychlila právě půjčka od Petra Voka z Rožmberka.¹⁶
- 3) Půjčka na vyplacení Dampierrovy jízdy roku 1611. Tato třetí položka zahrnuje náklady na zaplacení armády, kterou právě proti Pasovským vypravil do Čech následník českého trůnu Matyáš Habsburský. Matyášův generál z uherského bojiště, lotrinský šlechtic Jindřich Duval Dampierre (1580–1620), byl při tomto tažení jedním z hlavních velitelů.

Obě fáze vyplacení Pasovských i náklady na vyplacení Dampierrovy jízdy jsou většinou od sebe odlišeny, ale ne ve všech případech. Souhrnná částka, která věřitelům ještě nebyla od roku 1611 uhrazena, činila 322 391 kop 50 gr. 1d. míš. Tyto peníze byly takřka ve všech případech ujištěny na panství Český Krumlov, jehož aktuální tržní cena byla k zajištění takové sumy dostatečná.

B) Rozšiřování komorních panství v Čechách

Další velkou skupinu tvoří pohledávky, které vznikly v souvislosti s rozšiřováním komorních panství či s jinými transakcemi, týkajícími se komorního majetku.

Ze starších akvizic zůstaly už jen malé nedoplatky za půjčky, poskytnuté českými městy císaři Ferdinandovi roku 1560 (resp. 1563) na 400 000 kop gr. míš., za které panovník převzal od Jaroslava z Pernštejna zadlužené panství Pardubice.¹⁷ Z těchto peněz zbývalo v roce 1615 doplatit ještě 5 600 kop gr. míš. (Nr. 397, 409, 411, 418, 471). Tyto staré pohledávky zřejmě zůstávaly nevyplaceny se souhlasem městských rad (pobírajících pravidelný úrok), neboť v devadesátých letech 16. století a ještě i počátkem 17. století neměla česká komora problém s úhradami vypovězených aktiv ani v případě královských měst. Z různých transakcí, které byly v době Rudolfské prováděny s panstvím Bečov nad Teplou,¹⁸ zůstávalo z roku 1580 k doplacení ještě 8 000 kop gr. míš. (Nr. 76).

Do držby panovníka se i v době vlády Rudolfa II. dostával nový pozemkový majetek,¹⁹ a to jak formou konfiskací na základě soudního rozhodnutí, tak i v těch případech,

¹⁵ J. JANÁČEK, *Rudolf II.*, s. 629.

¹⁶ Jaroslav PÁNEK, *Poslední Rožmberkové, velmoži české renesance*, Praha 1989, s. 331–336.

¹⁷ Petr VOREL, *Páni z Pernštejna (Vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy)*, Praha 2021 (3. vyd.), s. 184–210.

¹⁸ Marie MALIVÁNKOVÁ WASKOVÁ, *Dějiny Bečova nad Teplou do roku 1800*, Sborník Muzea Karlovarského kraje 31, 2023, s. 7–62.

¹⁹ Eduard MAUR, *Český komorní velkostatek v 17. století*, Praha 1977, s. 16–17.

secure. All the borrowed money was to be paid at the normal interest rate (6%) and the chamber estate of Český Krumlov, with which the money was secured, was a sufficiently valuable guarantee.

As concerns the origin of these “military” loans from 1611, three phases can be distinguished:

- 1) Payment of some of the money to the Passau Army to leave the Lesser Town in early March 1611. The sum of 50,000 thalers, paid in the Prague house of the Augsburg banker Lazar Henckel, could be hidden behind these loans.¹⁵
- 2) Paying the Passau Army the rest of the money at their camp near Český Krumlov, so that the army could be disbanded. This phase was significantly accelerated by a loan from Petr Vok of Rožmberk.¹⁶
- 3) A loan to pay off Dampierre's cavalry of 1611. This third item includes the cost of paying for the army that Matthias of Habsburg, the heir to the Bohemian throne, sent to Bohemia against the Passau Army. Matthias' general from the Hungarian battlefield, the Lorraine nobleman Henry Duval Dampierre (1580–1620), was one of the main commanders during this campaign.

The two phases of paying the Passau Army and the cost of the Dampierre cavalry are usually distinct from each other, but not in all cases. The total amount that had not been paid to the creditors since 1611 was 322,391 threescore 50 gr. 1d. Mei. This money was in almost all cases secured by the Český Krumlov estate, whose market price at the time was sufficient to secure such a sum.

B) Expansion of chamber estates in Bohemia

Another large group is made up of claims arising in connection with the expansion of chamber estates or other transactions involving chamber property.

Of the older acquisitions, only small arrears for loans the Bohemian cities granted to Emperor Ferdinand in 1560 (or 1563) for 400,000 threescore gr. Mei., which the monarch used to take over the indebted Pardubice estate from Jaroslav of Pernštejn.¹⁷ Of this money, 5,600 threescore gr. Mei. remained to be paid in 1615 (Nos. 397, 409, 411, 418, 471). These old debts apparently remained unpaid with the consent of the city councils (receiving regular interest), because in the 1590s and even in the early 17th century the Bohemian Chamber had no problem with the payment of forfeited assets even in the case of royal cities. From the various transactions that were carried out with the estate of Bečov nad Teplou¹⁸ in the Rudolphine period, 8,000 threescore gr. Mei. remained to be paid from 1580 (No. 76).

Even during the reign of Rudolf II, new landed property came into the possession of the monarch,¹⁹ either through confiscation by court order or in cases where larger noble estates were burdened with debts that the owner was unable to repay. The Bohemian

kdy byla větší šlechtická panství zatížena dluhy, které majitel nebyl schopen splácet. Česká komora často taková panství symbolicky koupila a zároveň převzala dlužní závazky, které na majetku vázly, pokud nebyly vyšší, než reálná tržní cena. Z takto získaného majetku si pak komora ponechala jen část, která se hodila k rozšíření starších komorních dominií, a zbytek se ziskem prodala.

Díky tomu sledujeme na přelomu 16. a 17. století v nakládání s komorním majetkem značný pohyb. Ten však jednoznačně směřoval k rozšiřování velkých dominií s rozvinutou režijní výrobou a rozsáhlou produkcí surovin a polotovarů, které bylo možné uplatnit jako exportní komodity na mezinárodním trhu. Dílčí pozemkový majetek, který se různými způsoby stával na kratší či delší dobu součástí komorního majetku, ale nesousedil s hlavním jádrem starších panství (rozloženým podél řeky Labe), česká komora operativně prodávala. Tyto transakce máme detailně dokumentovány, neboť právě v souvislosti s chystaným převzetím správy tohoto majetku stavovskými institucemi po roce 1614, vedla česká komora podrobné retrospektivní přehledy o tom, jaký komorní majetek byl v minulých desetiletích prodáván.²⁰

Vedle drobných odprodejů (v řádu stovek či nižších tisíců tolarů) jsou na počátku 17. století evidovány tři větší transakce:

V rámci rozšiřování svých zdrojů měla česká komora stále ještě jistý potenciál v pozemkovém majetku, který držela česká šlechta jen zástavním právem, které bylo časově omezené. Vzhledem k rychlé inflaci už byl počátkem 17. století značný rozdíl mezi původní zástavní sumou (často z doby před několika desítkami let) a reálnou tržní cenou. To byl i případ panství Týn nad Vltavou, který držel rod Čabelických ze Soutic v zástavě (postupně prodáván) už od roku 1458. Po smrti Prokop Čabelického ze Soutic (†1600) však toto zástavní právo vypršelo, takže česká komora jednala s jeho dědici o vyplacení zástavní sumy a postoupení majetku zpět do držby panovníka. To se neobešlo bez problémů mezi pozůstalými, kteří nakonec přijali jako kompenzaci částku 21 722 kop 46 gr. míš. Česká komora hned po tomto převodu začala jednat s městem Týnem o dlouhodobé zástavě; nakonec však v roce 1602 došlo k dohodě o prodeji celé komory panství městu za 52 000 tolarů, což vyneslo čistý zisk více než 30 tisíc tolarů.

Jinak tomu bylo v případě zástavního panství Tachov. Toto panství držel v dlouhodobé zástavě rod Lobkoviců. V roce 1602 se však dohodl nejvyšší hofmistr Kryštof Popel z Lobkovic (Nr. 9) s českou komorou na předčasné výplatě zástavy za částku 100 000 kop gr. míš. (i když původní zástavní suma z roku 1556 byla jen 24 tisíc).²¹ V tomto kontextu se jednalo o převod oboustranně výhodný. Krátce poté začala česká komora tachovské panství po malých částech rozprodávat. V letech 1606–1608 je postupně odkupovali okolní šlechtici (5 převodů v hodnotě od 3 991 do 31 148 tolarů, celkem za 75 897 tolarů 55 gr. m.). Malý zbytek panství spolu se zámkem (později přestavěným na radnici) pak získalo do dlouhodobé zástavy samotné město Tachov za částku

²⁰ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 423, fasc. 28. 2. 1617 „Extract deren von Jahre 1543 bis 1617 veralienirt[en] böhmischen Herrschaften und Güter“ a „Sumarischer Extract so bey der Böhmischen Cammer Registratur zu finden, was für Herrschaften, Grund und Güter von A[nno] 1551 zu Kayssers Ferdinandi Zeiten biß dahero weg geben und veralieniret worden“.

²¹ Sedláček XII (1905), s. 104.

Chamber often bought such estates at a symbolic price and at the same time assumed the debt obligations that were attached to the property unless they were higher than the real market price. The chamber would retain the part of any property thus acquired if it was suitable for expanding the older chamber dominions, whilst the rest would be sold at a profit.

Thanks to this, we can observe a considerable movement in the handling of chamber property at the turn of the 16th and 17th centuries. However, it was clearly directed towards the expansion of large dominions with developed, directorial production and large-scale production of raw materials and semi-finished products that could be used as export commodities on the international market. The Bohemian Chamber sold off partial landed property, which in various ways had become part of the chamber property for a shorter or longer period of time, but which was not adjacent to the main core of the older estates (spread along the Elbe River). These transactions are documented in detail, because, in connection with the takeover of the administration of this property by the Estates after 1614, the Bohemian Chamber kept detailed retrospective records of what chamber property had been sold in the previous decades.²⁰

In addition to small divestments (in the order of hundreds or lower thousands of thalers), three larger transactions are recorded at the beginning of the 17th century.

As part of expanding its resources, the Bohemian Chamber still had a certain potential in landed property, which was held by the Bohemian nobility only by pledge, which was limited in time. Due to rapid inflation, by the early 17th century there was already a significant difference between the original pledge amount (often from several decades earlier) and the real market price. This was the case of the Týn nad Vltavou estate, which had been held by the Čabelický family of Soutice in a pledge (gradually extended) since 1458. After the death of Prokop Čabelický of Soutice (†1600), however, this lien expired, so the Bohemian Chamber negotiated with his heirs to pay the lien amount and transfer the property back into the monarch's possession. This was not without problems among the survivors, who eventually accepted 21,722 threescore 46 gr. Mei. as compensation. Immediately after this transfer, the Czech Chamber began negotiations with the town of Týn about a long-term pledge; however, in 1602 an agreement was finally reached to sell the entire estate to the town for 52,000 thalers, which yielded a net profit of more than 30,000 thalers.

It was a different situation in the case of the pledge estate of Tachov. This estate was held in a long-term pledge by the Lobkowitz family. In 1602, however, the Supreme Hofmeister Kryštof Popel of Lobkowitz (No. 9) agreed with the Bohemian Chamber on early payment of the pledge for the sum of 100,000 threescore gr. Mei. (although the original pledge amount from 1556 was only 24,000).²¹ In this context, it was a mutually beneficial transfer. Shortly afterwards, the Czech Chamber began to sell off the Tachov estate in small parcels. From 1606–1608, the surrounding nobles gradually bought them (five transfers ranging from 3,991 to 31,148 thalers, for a total of 75,897 thalers 55 gr. Mei.). The small remainder of the estate, together with the castle (later rebuilt into a town hall), was then acquired as a long-term pledge by the town of Tachov itself for the sum of 30,000 thalers. The net gain for the Czech Chamber was not so great in this case

30 tisíc tolarů. Čistý zisk pro českou komoru nebyl v tomto případě tak velký, protože se jednalo o dohodu o předčasné výplatě, což byl ve srovnání s výše zmíněným Týnem nad Vltavou podstatný rozdíl. Předpokládám, že zmíněných 100 000 kop gr. míš. za výplatu tachovského panství z roku 1602, použitých Kryštofem Popelem na válečnou půjčku o čtyři roky později (1606), se skrývá v pohledávkách Nr. 9–11.

Největším prodejem české komory z počátku 17. století byla ale poměrně složitá transakce s panstvím Chomutov, na které se podílelo několik kupců. Toto panství získal císař Rudolf II. roku 1593 jako konfiskát odsouzeného českého šlechtice (a bývalého významného dvořana) Jiřího Popela z Lobkovic. Po konfiskaci pozemkového majetku na sebe císař přijal aktiva jiných osob, která byla na panství Chomutov ujištěna. Z těchto převzatých dluhů zbývalo v roce 1615 doplácet ještě **23 871** kop 25 gr. 5 d. míš. (Nr. 68, 126, 319). Na panství Mělník, které bylo také v roce 1593 konfiskováno Lobkovicovi, zůstávaly v roce 1615 také nedoplatky za staré dluhy či nevyplacené zástavní sumy v celkové výši **87 200** kop gr. míš. Většina z této částky už ale nepocházela z roku 1593 (Nr. 351, 497), ale byly to pohledávky někdejšího zástavního držitele mělnického panství Jana Novohradského z Kolovrat (Nr. 1).

Zatímco panství Mělník bylo brzy po roce 1593 použito jako přímá zástava, chomutovské panství česká komora spravovala více než deset let. Až na základě obsáhlých smluv z roku 1605 došlo k rozprodeji celého tohoto poměrně velkého dominia. Podnětem byla zřejmě snaha města Chomutov získat statut svobodného královského města, což se mu za částku 116 562 zl. rýn. 6 kr. podařilo dosáhnout (podstatnou část této sumy tvořily panovnické dluhopisy a nevyplacené úroky). Finančně nejsilnějším kupcem byl však v této transakci východočeský lichvář Adam Hrzáň z Harasova (Nr. 93).

Ve starší literatuře se chybně traduje, že v roce 1605 koupil Adam Hrzáň za 250 tisíc kop gr. m. od české komory panství Červený Hrádek, na české komoře si tuto transakci vynutil a zaplatil v hotovosti.²² Pokud by tato interpretace odpovídala dobové realitě, byl by Hrzáň velmi špatným ekonomem. Samotné panství Červený Hrádek bylo relativně malé (v roce 1615 jen 82 osedlých)²³ a jeho reálná tržní cena byla o jeden řád nižší. A proč by Hrzáň platil takovou astronomickou částku v hotovosti, když jeho finanční podnikání bylo založeno na výhodných transakcích s dluhopisy?

Adam Hrzáň z Harasova ve skutečnost v roce 1605 koupil spolu s Červeným Hrádkem i většinu území bývalého panství Chomutov a podstatnou část kupní ceny uhradil panovnickými dluhopisy, které zřejmě výhodně shromáždil na úvěrovém trhu. Tento pozemkový majetek pak po menších částech rychle výhodně rozprodal a nechal si jen malé panství Červený Hrádek. Na české komoře si prodej pozemkového majetku nemohl vynutit, i kdyby byly jeho pohledávky u komory sebevětší. Byla to příliš silná instituce, zastupující panovnickovy zájmy. Ta transakce s chomutovským panstvím musela být oboustranně výhodná (podobně jako výše zmíněný prodej Tachova) a musela mít v pozadí ještě další zájmy zevnitř české komory. To je vcelku průhledné, neboť části komorního panství Chomutov si tehdy také koupil za 9 630 tolarů Eliáš Šmidgrabner z Lusteneku (Nr. 197), tehdejší dlouholetý hlavní účetní (rentmistr) české komory. Později

²² Sedláček XIV (1923), s. 269; V. BŮŽEK, *Rytíři renesančních Čech*, s. 121.

²³ BR 1615, s. 59, č. Žat–R/11.

because it was an early payout agreement, which was a significant difference compared to the aforementioned Týn nad Vltavou. I assume that the 100,000 threescore gr. Mei. paid for the Tachov estate in 1602, used by Kryštof Popel for a war loan four years later (1606), is hidden in claims No. 9–11.

However, the Bohemian Chamber's largest sale from the start of the 17th century was a rather complicated transaction with the Chomutov estate, involving several buyers. This estate was acquired by Emperor Rudolf II in 1593 as property seized from the condemned Bohemian nobleman (and former prominent courtier) Jiří Popel of Lobkowitz. After the confiscation of the landed property, the Emperor took over other peoples' assets which had been secured on the Chomutov estate. Of these assumed debts, **23,871** threescore 25 gr. 5 d. Mei. remained to be paid in 1615. (Nos. 68, 126, 319). The estate of Mělník, which was also confiscated from Lobkowitz in 1593, also had arrears for old debts or unpaid pledge sums totalling **87,200** threescore gr. Mei. in 1615. However, most of this amount did not date back to 1593 (No. 351, 497) but were the claims of Jan Novohradský of Kolovraty (No. 1), the former pledge holder of the estate of Mělník.

While the estate of Mělník was used as a direct pledge soon after 1593, the Bohemian Chamber administered the estate of Chomutov for more than a decade. It was only on the basis of extensive agreements from 1605 that the whole of this relatively large dominion was sold off. The impetus for this was apparently Chomutov's efforts to obtain the status of a free royal city, which it did for the sum of 116,562 Rh. gl. 6 kr. (a substantial part of this sum consisted of sovereign bonds and unpaid interest). However, financially, the East Bohemian usurer Adam Hrzáň of Harasov (No. 93) was the most powerful buyer in this transaction.

In older literature it is incorrectly said that in 1605 Adam Hrzáň coerced the Bohemian Chamber to sell the estate of Červený Hrádek for 250,000 threescore gr. Mei., which he paid in cash.²² If this interpretation corresponded to the reality of the time, Hrzáň would have been a very bad economist. The Červený Hrádek estate was relatively small (in 1615 only 82 peasant farmhouses)²³ and its real market value was one order of magnitude lower. So why would Hrzáň pay such an astronomical amount in cash when his financial business was based on profitable bond transactions?

In reality Adam Hrzáň of Harasov bought most of the territory of the former Chomutov estate together with Červený Hrádek in 1605 and paid a substantial part of the purchase price with sovereign bonds, which he had most likely amassed on the credit market at a favourable rate. He then quickly sold off this landed property in smaller parcels at a profit and only kept the small estate of Červený Hrádek. Even if his claims on the Bohemian Chamber were the largest, he could not force it to sell landed property. It was too powerful an institution, representing the monarch's interests. The transaction with the Chomutov estate must have been mutually beneficial (similar to the aforementioned sale of Tachov) and must have had other interests from within the Bohemian Chamber in the background. This is quite transparent, as parts of the Chomutov estate were also bought for 9,630 thalers by Elias Šmidgrabner of Lustenek (No. 197), the Bohemian Chamber's long-time chief accountant (Rentmaster) at the time. It was later discovered that the proceeds from one village had been forgotten to be included in the

se zjistilo, že do odhadní ceny majetku, které tehdy Šmidgrabner koupil, se zapomnělo započítat výnosy z jedné vesnice. Až v roce 1616 byl Šmidgrabner (který už v úřadu rentmistra od roku 1612 nepůsobil) požádán o doplatek ve výši 4 181 kop 34 gr. 2 d. míš.²⁴ Kapitálově silným zájemcem o pozemkový majetek z chomutovského panství byl roku 1605 i Leonard Štampach ze Štampachu (79 500 kop); drobné nákupy realizovali také Fridrich Lang z Langenhartu (3 300 tolarů) a paní Marie Elsnitzová (500 tolarů).

Celkem tak za transakci s chomutovským panstvím získala česká komora v roce 1605 finanční aktiva (dluhopisy nebo hotovost) ve výši 407 126 tolarů. Z těchto zdrojů mohla být podle mého názoru uhrazena podstatná část pohledávek ve výši 410 000 tolarů, které na sebe spolu s koupí panství Český Krumlov od Petra z Rožmberka česká komora přejala v letech 1601–1602 (viz níže s. 188).

Tato transakce z roku 1605, za kterou ještě stál tehdejší prezident české komory Štěpán Jiří ze Šternberka (ve funkci 1603–1606), byla na dlouhou dobu posledním velkým prodejem komorního majetku. Pouze v roce 1608 bylo za 50 000 kop gr. míš. odprodáno panství Stolany na Pardubicku, které o pár let dříve komora získala na úhradu daňových nedoplatků.²⁵ S ohromným komorním panstvím Pardubice však Stolany přímo nesousedily,²⁶ což bylo z hlediska jejich správy nevýhodné. Tuto transakci zvlášť zmiňuji nejen proto, že šlo o poslední větší přímý prodej komorního majetku v Čechách (v řádu desítek tisíc tolarů) před rokem 1615, ale také kvůli zvláštním podmínkám, které si při tomto převodu česká komora stanovila. I když měl kupující Ladislav Berka z Dubé u panovnické komory v roce 1608 finanční aktiva podstatně vyšší (viz Nr. 9), mohl v dluhopisech uhradit z kupní ceny jen 20% (tedy 10 000 tolarů). U zbytku (40 000 tolarů) trvala česká komora na platbě v hotovosti. To byl jasný signál, který měl zřejmě omezit dřívější spekulativní levné nákupy vládních dluhopisů, které pak jejich noví držitelé chtěli uplatnit při nákupu pozemkového majetku od české komory.

Z tohoto exkursu do finančního zákulisí české komory počátkem 17. století je zřejmé, že tato instituce nakládala s komorním majetkem poměrně dynamicky a pozemkové držby, o kterou neměla v dlouhodobém horizontu zájem, se neváhala zbavit. Na „jádro“ nejvýnosnějších a nejdražších komorních panství v Polabí ale před rokem 1611 nikdo nesáhl. Tam se majetek jen akumuloval,²⁷ i když byl používán jako finanční záruka a z jeho výnosu byly hrazeny úroky z některých panovnických dluhopisů. To byl také důvod, proč česká komora v přehledech dluhů před rokem 1615 přesně rozlišovala,

²⁴ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich - Hofkammer, Akten, sign. FHKA 416, fasc. 22. 6. 1616 „Bericht – P. Eliaßen Schmidtgrabners von der Herrschafft Comutau erkaufte Gutt Wernsdorf, in welchem verkhauff der Kay: Mtt. Umb 4181 ßß 34 g. 2 d. verkürzung geschehen“.

²⁵ Petr VOREL – David RICHTER – Zuzana VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024, č. 22, s. 151–153.

²⁶ Ibidem, s. 280, mapa „Struktura pozemkové držby Chrudimského kraje roku 1614“.

²⁷ Eduard MAUR, *Die Böhmisches Kammer und die Kammergüter in Böhmen*, in: Michael Hochedlinger – Petr Mat'a – Thomas Winkelbauer (eds.), *Verwaltungsgeschichte der Habsburgermonarchie in der Frühen Neuzeit*, Band 1: Hof und Dynastie, Kaiser und Reich, Zentralverwaltungen, Kriegswesen und landesfürstliches Finanzwesen, Wien 2019, s. 896–903; Zuzana VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí (Správa komorních panství Pardubice, Poděbrady a Kolín v letech 1614–1702)*, Červený Kostelec 2023, s. 64–65.

appraised value of the property that Šmidgrabner bought at the time. It was not until 1616 that Šmidgrabner (who had not served as Rentmaster since 1612) was asked for an additional payment of 4,181 threescore 34 gr. 2 d. Mei.²⁴ Another powerful capital buyer of land property from the Chomutov estate in 1605 was Leonard Štampach of Štampach (79,500 threescore gr. Mei.); small purchases were also made by Friedrich Lang of Langenhart (3,300 thalers) and Lady Marie Elsnitz (500 thalers).

In total, the Bohemian Chamber received financial assets (bonds or cash) of 407,126 thalers for the transaction with the Chomutov estate in 1605. In my opinion, a substantial part of the claims of 410,000 thalers, which the Bohemian Chamber took on with the purchase of the Český Krumlov estate from Petr Vok of Rožmberk in 1601–1602, could have been paid using these sources (see below pp. 189).

For a long time, this 1605 transaction, which was still backed by the then President of the Bohemian Chamber, Štěpán Jiří of Šternberk (in office 1603–1606), was the last major sale of Chamber property. It wasn't until 1608 that the Stolany estate in Pardubice, which the chamber had acquired a few years earlier to pay off tax arrears, was sold off for 50,000 threescore gr. Mei.²⁵ However, Stolany was not directly adjacent to the huge chamber estate of Pardubice,²⁶ which was disadvantageous as concerned its administration. I mention this transaction in particular not only because it was the last major direct sale of chamber property in Bohemia (in the order of tens of thousands of thalers) before 1615, but also because of the special conditions the Bohemian Chamber laid down for this transfer. Although the buyer, Ladislav Berka of Dubá, had considerably higher financial assets at the sovereign chamber in 1608 (see No. 9), he could only pay 20% of the purchase price (i.e. 10,000 thalers) in bonds. The Bohemian Chamber insisted he pay the rest (40,000 thalers) in cash. This was a clear signal that was apparently intended to curb speculative purchases of cheap government bonds, which their new holders then wanted to use to buy land assets from the Bohemian Chamber.

From this excursion into the financial background of the Bohemian Chamber at the beginning of the 17th century, it is clear that this institution handled the chamber's property quite dynamically and did not hesitate to get rid of land holdings that it was not interested in in the long term. However, prior to 1611, nobody touched the “core” of the most profitable and expensive chamber estates in the Elbe river region. There, property was only accumulated,²⁷ although it was used as financial security and the interest on certain sovereign bonds was paid from its yields. This was also the reason why the Bohemian Chamber distinguished in its pre-1615 debt statements exactly which debts were secured on chamber property (which were to be paid as a matter of priority) and which in another form.

kteřé pohledávky jsou ujištěny na komorním majetku (ty se měly splácet přednostně), a které jinou formou.

Na počátku 17. století už sama česká komora většinu akvizic (získání nového pozemkového majetku) hradila tím, že převzala dluhovou zátěž prodávajícího, váznoucí na předmětném pozemkovém majetku, a na zbytek vystavila vlastní úročený dluhopis, případně malou část tržní ceny vyplatila v hotovosti.

Nejvýznamnější transakcí tohoto druhu se stal převod panství Český Krumlov z rukou zadluženého Petra Voka z Rožmberka české komoře v roce 1601.²⁸ Podle smlouvy z 24. října 1601 se Rudolf II. spolu s převzetím panství Český Krumlov v ceně 430 000 kop gr. míš. zavázal uhradit dluhy věřitelům Petra Volka z Rožmberka v celkové výši 410 000 kop gr. míš.²⁹ Samotný převod pak proběhl v roce 1602, což je datum, které je v souvislosti s Českým Krumlovem v **Šuldenlistě 1615** opakováno mnohokrát. Tak vznikla početná jihočeská skupina držitelů drobných pohledávek, kteří se stali věřiteli krále vlastně nedobrovolně. Dokud však probíhala pravidelná výplata úroků, tak se pro takové věřitele oproti situaci před rokem 1602 nic zásadního nezměnilo. Jejich úroky byly zaručeny výnosem panství Český Krumlov, takže lze předpokládat, že pro tyto peníze si každého půl roku jezdili do finanční komory krumlovského panství,³⁰ nikoli do Prahy.

Většina těchto „rožmberských“ pohledávek z roku 1602 byla zřejmě uhrazena v souvislosti s výše zmíněným prodejem komorního panství Chomutov (1605). Tomu nasvědčuje i skutečnost, že na transakci s chomutovským panstvím byl osobně zainteresován jeden z nejvýznamnějších dřívějších rožmberských věřitelů Adam Hrzáň z Harasova. Ten pravděpodobně významnou část starých rožmberských dluhopisů na úvěrovém trhu výhodně skupil a pak na komoře žádal jejich proplacení v plné výši. Z původního závazku císaře Rudolfa II., převzatého od Petra Voka z Rožmberka roku 1602, tak zbývalo v roce 1615 k zaplacení drobným věřitelům (většinou z řad venkovské jihočeské šlechty nebo bývalých rožmberských úředníků) už jen 18,5% původního dluhu, tedy částka **75 885** kop 52 g 6 d.

S širší rodinou Hrzáňů z Harasova byla spojena i další transakce, jejíž stopy nalézáme v **Šuldenlistě 1615**, totiž koupě a následný prodej panství Vidim. Toto panství, ležící v Boleslavském kraji, koupila česká komora v roce 1609 od Johanky Hrzáňové ze Sulevic, vdovy po Oldřichu Hrzáňovi z Harasova (†1599), bratranci výše zmíněného lichváře Adama Hrzáně. Paní Johanka, už podruhé provdaná za významného dvořana Oldřicha Desideria Pruskovského z Pruskova (Nr. 42), byla jen poručnicí vidimského panství, které měl podle závěti zemřelého Oldřicha Hrzáně zdědit jediný syn Adam Tobiáš. Pozemkový majetek však byl zadlužen, proto jej paní Johanka sama nabídla české komoře v roce 1608 ke koupi.³¹ Kupní cena panství byla dohodnuta na **96 000** kop gr. míš.

²⁸ Anna KUBÍKOVÁ, *K prodeji českokrumlovského panství císaři Rudolfovi II.*, Jihočeský sborník historický 48, 1979, s. 308–316; Jaroslav PÁNEK, *Poslední Rožmberkové*, Praha 1989, s. 418; Anna KUBÍKOVÁ, *Prodej českokrumlovského panství Rudolfovi II. a přestěhování rožmberského archivu do Třebpně*, Archivum Trebonense 10, 2002, s. 3–13.

²⁹ A. KUBÍKOVÁ, *Prodej českokrumlovského panství*, s. 9

³⁰ Pavel KRÁL, *Český Krumlov za habsburské komorní správy (Každodenní život v českokrumlovské zámecké rezidenci mezi léty 1602 až 1622)*, Opera historica 5, 1996, s. 399–421.

³¹ *Sedláček X* (1895), s. 250–252; *XV* (1927), s. 112.

At the beginning of the 17th century, the Bohemian Chamber itself paid for most of its acquisitions (of new land property) by assuming the seller's debt burden on the land property in question and issuing its own interest-bearing bond for the remainder or paying a small part of the market price in cash.

The most significant transaction of this kind was the transfer of the Český Krumlov estate from the hands of the indebted Petr Vok of Rožmberk to the Bohemian Chamber.²⁸ According to the contract of 24 October 1601, Rudolf II took over the Český Krumlov estate at a price of 430,000 threescore gr. Mei. and undertook to pay Petr Vok's creditors 410,000 threescore Mei gr.²⁹ The transfer itself took place in 1602, a date that is repeated many times in connection with Český Krumlov in the **Šuldenlista 1615**. Thus, a large group of South Bohemian holders of small debts involuntarily became creditors of the king. However, as long as regular interest payments were made, nothing fundamental changed for such creditors compared to the situation before 1602. Their interest was guaranteed by the yields from the Český Krumlov estate, so it can be assumed that they went to the financial chamber of the Krumlov estate³⁰ every six months to get this money, not to Prague.

Most of these “Rožmberk” claims from 1602 were probably paid in connection with the aforementioned sale of the Chomutov chamber estate (1605). The fact that Adam Hrzáň of Harasov, one of Rožmberk's most important former creditors, was personally involved in the transaction with the Chomutov estate, also suggests this. He probably bought a significant part of the old Rožmberk bonds on the credit market at a good price and then demanded full reimbursement from the Chamber. In 1615 only 18.5% of the original debt of Emperor Rudolf II, taken over from Petr Vok of Rožmberk in 1602, remained. This was to be paid to small creditors (mostly from the ranks of rural South Bohemian nobility or former Rožmberk officials), i.e. **75,885** threescore 52 gr. 6 d. Mei.

Another transaction was also connected with the extended Hrzáň family of Harasov, traces of which can be found in the **Šuldenlista 1615**, namely the purchase and subsequent sale of the Vidim estate. This estate, lying in the Boleslav region, was bought by the Bohemian Chamber in 1609 from Johanka Hrzáňová of Sulevice, widow of Oldřich Hrzáň of Harasov (†1599), cousin of the aforementioned usurer Adam Hrzáň. Lady Hrzáňová, already married for the second time to a prominent courtier Oldřich Desiderius of Pruskov (No. 42), was only a trustee of the Vidim estate, which, according to the will of the deceased Oldřich Hrzáň, was to be inherited by her only son, Adam Tobias. However, the property was in debt, so, in 1608, Lady Hrzáňová offered it to the Bohemian Chamber for purchase.³¹ The purchase price of the estate was agreed at **96,000** threescore gr. Mei.

Česká komora však za tento převod nezaplatila v hotovosti vůbec nic. Převzala na sebe dluhy váznoucí na vidimském panství ve výši 46 tisíc tolarů (většina z nich patřila členům širší rodiny Johančina prvního manžela); na zbývajících 50 tisíc tolarů byl paní Johance vystaven úročený dluhopis. Všechny tyto pohledávky jsou součástí tištěného **Seznamu 1615**. Hlavní dluhopis na 50 tisíc kop gr. m. převedla paní Johanka někdy po roce 1611 na svého syna z prvního manželství (skutečného dědice vidimského panství) Adama Tobiáše Hrzáně (Nr. 95). Další finanční závazky ve výši 46 tisíc kop gr. m., které na sebe císař na místě paní Johanky převzal, jsou identifikovatelné v rámci tohoto seznamu, byť postupně přecházely na různé držitele (Nr. 62, 72, 74, 93, 96, 98–101, 122, 330). Jednu pohledávku dokonce odkoupila sama paní Johanka zpět (Nr. 70). Ke komornímu panství Mělník však byla trvale přičleněna jen okrajová část z tohoto majetku. Zbytek vidimského panství (o rozsahu 108 osedlých poddaných)³² česká komora obratem prodala už v roce 1611 Václavovi staršímu Berkovi z Dubé za částku 75 000 kop gr. míš.

C) Platební povinnost vůči postiženým ručitelům za císařovy dluhy

Velkou položku tvoří v rámci **Šuldenlisty 1615** peníze, které musela česká města jakožto ručitelé za císařovy dluhy zaplatit Karlovi z Lichtenštejna. Lichtenštejn byl jednou z mála osob, která „včas“ dokázala vymoci část svých pohledávek u císaře z českých peněz, tedy konkrétně z městských pokladen. Řada českých měst se soudila o povinnost platit císařovy dluhy, ale tyto soudy města prohrávala, protože byla na starších dlužních úpisech, vystavených císařem Rudolfem II., uvedena jako právnické osoby za dluh ručící. Lichtenštejn pak po vyhraném sporu požadoval obstavení nemovitého majetku těchto měst. Města proto raději soudem stanovené částky (jistinu, úroky a soudní náklady) zaplatila a požadovala kompenzaci na císaři.

Jednalo se o dvě časově oddělené vlny soudních rozhodnutí z let 1607 a 1612. V první fázi (1607) musela česká města za císaře vyplatit Lichtenštejnovi kolem **36 000 kop gr. m.**, o pět let později už šlo o částku podstatně vyšší, až **205 000 kop**.

Panovník se své odpovědnosti za tyto platby nezříkal. Všem takto postiženým městům byly vydány vládní dluhopisy, které měly jejich náklady pokrýt. V originále máme dochováno několik těchto dluhopisů, vydaných městům Vodňany (2 694 kop 10 gr. 5 d. m., viz Nr. 472), Žatec (10 000 kop gr. m., viz Nr. 397) a Litoměřice (12 370 kop gr. m., viz Nr. 480).

D) Pohledávky členů panovnické rodiny

Stavové do svého splátkového kalendáře zařadili dvě relativně malé částky, které měly být postupně spláceny císaři Matyášovi a jeho bratru arciknížeti Albrechtovi (Nr. 2 a 553; k tomu blíže viz s. 156).

However, the Bohemian Chamber paid nothing in cash for this transfer. It took over the Vidim estate's debts, amounting to 46,000 thalers (most of them belonging to members of the extended family of Hrzáňová's first husband); an interest-bearing bond was issued to Hrzáňová for the remaining 50,000 thalers. All these claims are part of the printed **List 1615**. Sometime after 1611, Lady Hrzáňová transferred the main bond for 50,000 threescore gr. Mei. to her son from her first marriage (the actual heir to the Vidim estate) Adam Tobias Hrzáň (No. 95). Other financial obligations amounting to 46,000 threescore gr. Mei., which the Emperor assumed in the place of Lady Hrzáňová, are identifiable within this list, although they gradually passed to different holders (Nos. 62, 72, 74, 93, 96, 98–101, 122, 330). One claim was even bought back by Lady Hrzáňová herself (No. 70). However, only a marginal part of this property was permanently attached to the chamber estate of Mělník. In 1611, the Bohemian Chamber sold the rest of the Vidim estate (108 peasant farmhouses)³² to Václav Berka the elder of Dubá for 75,000 threescore gr. Mei.

C) Payment obligations regarding the guarantors for the Emperor's debts

A large item in the **Šuldenlista 1615** is the money that the Bohemian cities, as guarantors for the Emperor's debts, had to pay to Karl of Liechtenstein. Liechtenstein was one of the few people who managed to recover part of his claims to the Emperor from Bohemian money, i.e. from the city coffers. A number of Bohemian cities went to court over the obligation to pay the Emperor's debts, but the cities lost these lawsuits because they were listed as legal persons liable for the debt on older debenture bonds issued by Emperor Rudolf II. Liechtenstein then demanded the seizure of the immovable property of these cities once he won the lawsuit. The cities therefore preferred to pay the court-ordered sums (principal, interest and court costs) and demanded compensation from the Emperor.

There were two separate waves of court decisions from 1607 and 1612. In the first phase (1607), the Bohemian cities had to pay Liechtenstein around **36,000 threescore gr. Mei.** on behalf of the Emperor, five years later the amount was much higher, up to **205,000 threescore**.

The sovereign did not renounce his responsibility for these payments. Government bonds were issued to all the cities affected to cover their costs. In the original we have several of these bonds issued to the towns of Vodňany (2,694 threescore 10 gr. 5 d. Mei., see No. 472), Žatec (10,000 threescore gr. Mei. see No. 397) and Litoměřice (12,370 threescore gr. Mei., see No. 480).

D) Royal family members' claims

The Estates included two relatively small sums in their repayment schedule, which were to be gradually paid to Emperor Matthias and his brother Archduke Albrecht (Nos. 2 and 553; see pp. 157 for more details).

³² BR 1620, s. 47.

Do **Šuldenisty 1615** se však dostaly také pohledávky, související s apanáží císaře Rudolfa II., která mu byla slíbena jeho bratrem Matyášem v rámci jednání o Rudolfově „dobrovolné“ abdikaci roku 1611. Ve starší literatuře se údaje k této apanáži rozcházejí. Podle abdikačních dohod měl mít Rudolf II. k užívání vyčleněna čtyři komorní panství (Brandýs, Lysá nad Labem, Přerov a Pardubice) a roční apanáž ve výši 100 tisíc tolarů. Matyáš zároveň slíbil, že převezme splácení jeho dluhů.³³ V **Šuldenlistě 1615** se však na několika místech opakuje údaj, podle něhož měla být Rudolfu II. slíbena a smluvně zajištěna od jeho abdikace až do smrti roční apanáž ve výši 300 000 zl. rýn. Na úhradu této apanáže v průběhu roku 1611 poskytli poměrně vysoké půjčky (celkem 27 tisíc kop gr. míš.) Jáchym Mettych z Čechova (Nr. 52) a Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu (Nr. 118).

K pohledávkám, které vznikly přímo v zájmu členů panovnické rodiny, můžeme zařadit také neuhrazené náklady na Matyášovu českou královskou korunovaci ve výši 20 000 kop gr. míš., které zaplatil Mikuláš Gerštorf (Nr. 116). Matyáš Habsburský ale nezůstal dlužen jen za svou korunovaci, ale také neuhradil poměrně vysoké částky za nákupy šperků a dalších potřeb, které si objednal na svou vlastní svatbu (Nr. 366, 372, 385) a za sukno, které objednal na pohřeb svého staršího bratra Rudolfa II. (Nr. 366). Do těchto „osobních“ výdajů také řadím náklady, spojené s požadavky Karolíny d' Austria, nemanželské dcery císaře Rudolfa II. (Nr. 355). S jejím hmotným zabezpečením byly zřejmě spojeny i náklady na ženské domácí potřeby pro tzv. Saliterovský dům (Nr. 154).

E) Nevyplacené platy, výsluhy a odměny dvořanům a služebníkům

Významnou položku v **Šuldenlistě 1615** představují peníze, které císař Rudolf II. nebo Matyáš slíbili vyplatit různým osobám. Jsou zde zahrnuty jak výsluhy (peníze, které obvykle dvorští služebníci dostávali po několika letech služby k ročnímu platu navíc), tak i dary (*“Gnadengeld“*), jejichž bližší odůvodnění je jen málokdy detailnější. V mnoha případech jde o velmi staré pohledávky, vzniklé v 70.–90. letech 16. století. Nejstarší evidovaný dar ve výši 2 000 kop gr. m. pochází z roku 1570; šlo o odměnu, kterou daroval císař Maxmilián II. svému dvornímu radovi Janu Šlovskému ze Šlovic (Nr. 222). Takových položek najdeme v navržené **Šuldenlistě 1615** asi za **205 000** kop. Většinu z nich však stavovská komise k proplacení neakceptovala.

Od výsluh a odměn jsou odlišeny pohledávky, které vznikly tím, že příslušným osobám nebylo vyplaceno řádné služné. Souhrnně tato částka činí **13 000** kop gr. míš. To je velmi málo, neboť z jiných pramenů víme, že nedoplatky služného starému personálu z doby Rudolfa II., byly podstatně větší. Ty si však české komora ponechala jako vlastní závazky a do **Šuldenlisty 1615** je nezařadila.

Jako součást dlužných částek za službu u panovnického dvora jsou v některých případech výslovně zmíněny i neproplacené náklady za cestovní výdaje. Není jich mnoho, ale jistě si zaslouží detailnější pozornost: jedná se o cesty, které absolvovali přes Polsko a Litvu do Ruska Abraham z Donína (Nr. 81) a Erasmus Heidelius z Rasenštejna (Nr. 233).

³³ J. JANÁČEK, *Rudolf II.*, s. 638.

However, the **Šuldenlista 1615** also included claims related to the apanage of Emperor Rudolf II, which was promised to him by his brother Matthias in the negotiations for Rudolf's “voluntary” abdication in 1611. The data on this appanage differ in the older literature. According to the abdication agreements, Rudolf II was to have four chamber estates (Brandýs, Lysá nad Labem, Přerov and Pardubice) and an annual allowance of 100,000 thalers.³³ Matthias also promised to take on the repayment of his debts. In the **Šuldenlista 1615**, however, there is an entry, repeated in several places, stating that from his abdication until his death, Rudolf II was to be promised and contractually secured an annual appanage of 300,000 Rh. gl. During 1611, Jáchym Mettych of Čechov (No. 52) and Mikuláš Gerštorf of Gerštorf (No. 118) provided relatively large loans (a total of 27,000 threescor gr. Mei.) to pay for this appanage.

Among the claims that were incurred directly in the interest of members of the ruling family we can also include the unpaid costs of Matthias' royal coronation in Bohemia, 20,000 threescor gr. Mei., which were paid by Mikuláš Gerštorf (No. 116). Matthias of Habsburg, however, was not only indebted for his coronation, but also failed to pay relatively large sums for the purchases of jewellery and other necessities he ordered for his wedding (Nos. 366, 372, 385) and for the cloth he ordered for the funeral of his elder brother Rudolf II. (No. 366). I also include in these “personal” expenses the costs associated with the demands of Karolina d'Austria, the illegitimate daughter of Emperor Rudolf II. (No 355). Her material security was probably connected with the cost of women's household goods for the so-called Saliter House (No. 154).

E) Unpaid salaries, emoluments and remuneration to courtiers and servants

A significant item in the **Šuldenlista 1615** is the money that Emperor Rudolf II or Matthias promised to pay to various persons. Included here are both emoluments (money that court servants usually received after several years of service in addition to their annual salary) and gifts (*“Gnadengeld“*), which rarely have more detailed justification. In many cases these are very old claims, dating back to the 1570s–90s. The oldest recorded gift of 2,000 threescor gr. Mei. dates from 1570; it was a reward given by Emperor Maximilian II to his court council Jan Šlovský of Šlovice (No. 222). Such items can be found in the proposed **Šuldenlista 1615** for about 205,000 threescor gr. Mei. However, the estates commission rejected most of them for payment.

Claims arising from failure to duly pay the salaries of the persons concerned are distinguished from emoluments and gratuities. In total this amounts to 13,000 threescor gr. Mei. This is very little, as we know from other sources that the arrears for salaries to the old staff from the time of Rudolf II were much larger. However, the Bohemian Chamber kept these as its debts and did not include them in the **Šuldenlista 1615**.

In some cases, unreimbursed travel expenses are specifically mentioned as part of the sums owing for service at the sovereign's court. They are not numerous but certainly deserve more detailed attention: they are the journeys made through Poland and Lithuania to Russia by Abraham of Donin (No. 81) and Erasmus Heidelius of Rasenštejn (No. 233).

F) Kutnohorské důlní podnikání

Další významnou položku tvoří půjčky, které souvisely s finanční podporou důlního a hutního provozu v Kutné Hoře před rokem 1615, kdy byly tyto subvence na základě rozhodnutí zemského sněmu zastaveny.³⁴ Tyto starší půjčky (převážně z let 1610–1613, výjimečně starší) činí dohromady **52 000** kop gr. míš. Mezi věřiteli nalézáme hlavně osoby, napojené na kutnohorské doly a mincovnu a také šlechtu z blízkého okolí. Většinu z uvedené částky (27 290 kop 1 gr. 4 d. m.) představovaly původně pohledávky Hanibala z Valdštejna (Nr 28), které vznikly v době jeho působení ve funkci nejvyššího mincmistra Království českého (1606–1611).

G) Jiné přesně specifikované pohledávky

Mezi pohledávkami, zařazenými do **Šuldlisty 1615**, se objevuje několik případů, které do výše uvedených skupin nepatří.

Jsou to:

- a) Dluhy za dodávky vína k pražskému dvoru. Zajištění dostatečných zásob dobrého vína měl zřejmě na starosti nejvyšší hofmistr Adam mladší z Valdštejna (Nr. 7, 25). Dále zde máme doloženo několik dvořanů, kteří víno ke dvoru přímo dováželi: Jan Kryštof Teufel z Gundersdorfu (Nr. 77), Jan Jakub Khynyk z Khynyksfeldu (Nr. 243) a Maxmilián Pertold ze Sachsenganzu (Nr. 306). Za víno také zůstal císař Rudolf II. dlužen staroměstskému měšťanu Albrechtu Engelovi z Engelsberku, který ve svém domě poskytoval technické zázemí blíže neurčeným kurfiřtům při jednáních u císaře roku 1610 (Nr. 381). Přitom vůbec nešlo o malé částky. Pokud z Engelovy pohledávky (u které není přesně specifikováno, jaký podíl tvoří nezaplacené víno) započítáme jen polovinu, tvoří součet peněz za nezaplacené víno bezmála 26 000 kop gr. míš.
- b) Náklady na císařovy návštěvy, kterým poskytl v Praze bezplatně ubytování a stravu, ale měšťanům, kteří tyto služby poskytli, náklady neuhradil (Nr. 382). To se týkalo například jednání kurfiřtů, které císař pozval v roce 1610 do Prahy (cukrář Jáchym Kraus, (Nr. 353).
- c) Dluhy na neproplacené stavební a dopravní práce na Pražském hradě které si účtoval stavební písař Pražského hradu Jakub Hýbl ze Stradané (Nr. 143). Je zde ale také evidován dluh za práce, které na stavbě nového reprezentačního sálu Pražského hradu (dnešního Španělského sálu) vykonal nizozemský sochař Adrián de Vries (Nr. 299).
- d) Česká komora měla uhradit také náklady na některé nemovitosti, nalézající se v okolí Pražského hradu. Je to dům na Hradčanech, který byl zakoupen jako nové sídlo rentmistrovského úřadu (Nr. 154) koupený za 7 000 kop gr. m. od Magdaleny Měsíčkové z Bogranu, a úhrada za spálený dům Albrechta z Valdštejna na Hradčanech ve výši 400 kop gr. m. (Nr. 83).

³⁴ Petr VOREL, *Zkoušky kvality kutnohorských stříbrných rud a kyzů v roce 1615*, in: Jaroslav Pánek (ed.), *Vlast a rodný kraj v díle historika. Sborník prací žáků a přátel věnovaný profesorovi Josefu Petráňovi*, Praha 2004, s. 345–370.

F) Kutná Hora mining business

Another important item are loans related to the financial support for mining and metallurgical operations in Kutná Hora before 1615, when the Provincial Diet's resolution put a stop to these subsidies.³⁴ These older loans (mostly from 1610–1613, exceptionally older) total **52,000** threescore gr. Mei. The creditors mainly include persons connected to the mines and mint in Kutná Hora as well as the nobility from the nearby area. The majority of this amount (27,290 threescore 1 gr. 4 d. Mei.) originally represented the claims of Hannibal of Valdštejn (No. 28), which arose during his tenure as Master of the Mint for the Kingdom of Bohemia (1606–1611).

G) Other precisely specified claims

Among the claims included in the **Šuldenlista 1615**, there are several cases that do not belong to any of the above groups.

They are:

- a) Debts for wine deliveries to the Prague court. The Supreme Burgrave, Adam von Waldstein the Younger, was probably responsible for ensuring sufficient supplies of good wine (Nos. 7, 25). We also have evidence of several courtiers who brought wine directly to the court: Jan Kryštof Teufel of Gundersdorf (No. 77), Jan Jakub Khynyk of Khynyksdorf (No. 243) and Maximilian Pertold of Sachsenganz (No. 306). Emperor Rudolf II also owed the Old Town burgher Albrecht Engel of Engelsberg for wine. Engel provided technical facilities for unspecified electors in his house during the negotiations with the Emperor in 1610 (No. 381). These were by no means trifling amounts. If we only calculate half of Engel's claim (which does not specify exactly what proportion is unpaid wine), the sum for the unpaid wine is nearly 26,000 threescore gr. Mei.
- b) The costs for the Emperor's visitors, for whom he provided free accommodation and food in Prague, but did not reimburse the burghers who provided these services (No. 382). This was the case, for example, with the meetings of the electors whom the Emperor invited to Prague in 1610 (the confectioner Jáchym Kraus No. 353).
- c) Debts for unpaid construction work and transport at Prague Castle charged by the scribe of Prague Castle Jakub Hýbl of Stradaná (No. 143). However, there is also a debt entry for the work carried out by the Dutch sculptor Adrian de Vries on the construction of Prague Castle's new ceremonial hall (today's Spanish Hall) (No. 299).
- d) The Bohemian Chamber also had to pay for the costs of some properties located in the vicinity of Prague Castle. These are a house in Hradčany, which was purchased as the new seat of the Rentmaster's Office (No. 154), bought for 7,000 threescore gr. Mei. from Magdalena Měsíčková of Bogran, and a payment for Albrecht of Valdštejn's burnt house in Hradčany, 400 threescore gr. Mei. (No. 83).

- e) Výjimečnými pohledávkami jsou císařovy dluhy za knihovnu lékaře Gabriela Hahna (Nr. 259) a za astronomické přístroje, které císař Rudolf II. koupil od astronoma Tycho de Brahe, ale nikdy je nezaplatil (Nr. 217–218).

H) Nespecifikované pohledávky

Zbytek celkové částky tvoří pohledávky, u nichž nejsou okolnosti blíže popsány. Většinou se jen uvádí, že jde o půjčku na nutné výdaje císaře (což mohou být i výdaje vojenské), případně že jde o peníze, složené v hotovosti u rentmistrovského úřadu. Tato formulace naznačuje, že v době před rokem 1611 (kdy se začaly projevovat vážnější zpoždění v platbě úroků) bylo možné jednostranně uložit finanční hotovost u české komory a získat na jejím místě dluhopis, úročený ročně 6%.

V příložených tabulkách (s. 200–227) jsem se pokusil též shrnout, jaká část pohledávek byla v té či oné skupině zařazena do příslušných kategorií (I.–III.).

Poměrně přesně je vymezena kategorie III., tedy pohledávky, jejichž uhrazení stavovská komise odmítla. Sem patří nejen pohledávky zahraničních věřitelů, ale také taková aktiva, která domácí šlechta získala *cessí* od zahraničních věřitelů. Například od augšpurského bankéře Lazara Henckela staršího či jeho syna Lazara Henckela mladšího, kterým v Čechách vážily na vládních úvěrech značné finance. Stavové také odmítli proplatit blíže nespecifikované velké finanční dary panovníka, na které byly vystaveny jen listinné dluhopisy, ale které nebyly vedeny v dřívější evidenci české komory. Sem patří i několik velkých částek, které „svým věrným“ rozdál císař Rudolf II. na samém sklonku své vlády mezi březnem a květnem 1611.

V některých případech nešlo je o to, že takové dary nebyly zdůvodněny, ale mohlo jít i o falešné dluhopisy, o jejichž vydání císař ani nemusel vědět. Na sklonku Rudolfovy vlády panovaly v jeho nejbližším okolí dosti zmatené poměry, kterých mohl zkušený podvodník (třeba i z řad vysoce postavených dvořanů či zaměstnanců české komory) ke zhotovení takových falsifikátů využít. V případě jakýchkoli pochybností proto stavovské komise takové pohledávky odmítala.

Jaký klíč však stavovská komise použila k rozdělení pohledávek mezi kategoriemi I. a II., to není příliš zřejmé. Důležité totiž je, že stavové se zavázali, že také u kategorie II. budou pravidelně vypláceny úroky (což byli skutečně schopni po dva roky zajistit). Pro některé z věřitelů tedy mohlo být ještě v roce 1615 žádoucí, aby jejich pohledávka nebyla v letech 1616–1620 splacena, ale aby zůstala i nadále úročena. Záleželo zřejmě na individuální situaci, kterou stavovská komise brala v potaz. Z dalšího vývoje však vyplývá, že následné *cesse* pohledávek (tedy jejich postup, resp. prodej jiné osobě, zřejmě za nižší cenu) byl častější u kategorie II., než u kategorie I.

Další detail, kterého je nutné si všimnout, se týká fyzické formy peněz, v jakých mají být pohledávky placeny. U naprosté většiny není žádná fyzická forma peněz specifikována. Základní evidence všech částek je vedena v tehdejší české měně, tedy v kopách grošů míšeňských (kopa = 60 grošů, groš = 7 denárů). V mnoha případech je také uveden převod ze zlatých rýnských (zlatý rýnský = 60 krejcarů) na českou měnu, který byl v soudobém finančnictví zcela rutinní záležitostí. Obě měny byly mezi sebou převáděny

- e) Exceptional claims are the Emperor's debts for the library of the physician Gabriel Hahn (No. 259) and for astronomical instruments which Emperor Rudolf II bought from the astronomer Tycho Brahe but never paid (Nos. 217–218).

H) Unspecified claims

The remainder of the total amount is made up of claims for which the circumstances are not specified. Usually it is just stated that it is a loan for the Emperor's essential expenses (which could be military expenses) or that it is money deposited in cash at the Rentmaster's Office. This formulation suggests that in the period before 1611 (when more serious delays in the payment of interest began to appear) it was possible to deposit cash unilaterally with the Bohemian Chamber and to obtain a bond in its place, bearing interest at 6% per annum. In the accompanying tables (pp. 200–227) I have also attempted to summarise what proportion of the claims in this or that group were classified in the relevant categories (I–III).

Category III, i.e. claims the Estates Commission refused to pay, is defined quite precisely. This includes not only claims from foreign creditors, but also such assets that the domestic nobility acquired by cession from foreign creditors. For example, from the Augsburg banker Lazar Henckel the Elder or his son Lazar Henckel the Younger, who had significant finances tied up in government loans in Bohemia. The Estates also refused to reimburse unspecified, large financial gifts from the monarch, for which only certificated bonds were issued, but which were not entered in the Bohemian Chambers' earlier records. This includes several large sums Emperor Rudolf II handed out to his "faithful" at the very end of his reign between March and May 1611.

In some cases, it was not just that such gifts were not substantiated, but that they may have been counterfeit bonds that the Emperor may not even have known were issued. At the end of Rudolph's reign, there was a rather confused situation in his immediate surroundings, which could be exploited by an experienced fraudster (even from among the high-ranking courtiers or employees of the Bohemian Chamber) to produce such forgeries. Therefore, if there was even the slightest doubt, the Estates Commission rejected such claims.

However, it is not very clear what key the Estates Commission used to allocate the claims between categories I and II. What is important is that the Estates had committed to regular interest payments for Category II as well (which they were actually able to ensure for two years). Thus, for some of the creditors in 1615, it may still have been desirable that their claim should not be paid from 1616–1620, but that it should continue to bear interest. It obviously depended on the individual situation, which was taken into account by the Estates Commission. However, further developments show that the subsequent cession of claims (i.e. their assignment or sale to another person, presumably at a lower price) was more frequent for category II than for category I claims.

Another detail to note concerns the physical form of the money in which the claims were to be paid. For the vast majority, no physical form of money is specified. The basic records of all amounts are kept in the Bohemian currency of the time, i.e. in threescore

v poměru 6 kop gr. m. = 7 zl. rýn. Právě proto, že řada pohledávek byla původně vedena jako „zaokrouhlené“ sumy ve zlatých rýnských, opakují se zdánlivě neobvyklé částky, přepočtené na českou měnu až na nejdrobnější denáry. Platby takových částek mohly být tedy realizovány v „běžné minci“, což byly jak ražby domácí (bílé groše a malé groše), tak všechny krejcarové mince rakouské, ale i další drobné mince zahraniční (německé, slezské, polské, uherské i švýcarské), jejichž oběh byl tehdy v Čechách povolen nebo alespoň akceptován (byť třeba v nižší platební síle).³⁵

Výjimkou jsou částky, vedené výslovně v obchodních mincích, tedy ve zlatých dukátech nebo ve stříbrných tolarech. To byla dobrá pojistka proti tehdejší inflaci, protože platební síla těchto mincí, vyjádřená v domácích peněžních početních jednotkách, neustále rostla.

Ve zlatých dukátech byla uvedena pouze jediná pohledávka, která patřila Jaroslavu Bořitovi z Martinic (Nr. 5). Ať již byla původní Bořitova půjčka z roku 1605 skutečně složena ve zlatě (to považuji za málo pravděpodobné), nebo šlo účetní manipulaci, úroky z jistiny 10 000 dukátů byly Bořitovy skutečně vypláceny ve zlatých dukátech (300 kusů dukátů každého půl roku). Garantem tohoto neobvyklého postupu byl Bořitův tchán nejvyšší purkrabí Království českého Adam staršího ze Šternberka (Nr. 21). To dokládá dochovaný originál Bořitova listu z 22. prosince 1613, ve kterém svého tchána žádá o zajištění výplaty úroků z jeho jistiny ve zlatě (půlroční úrok ve výši 300 dukátů, který mu měl být vyplacen na podzim 1613), neboť tyto peníze v hotovosti urgentně potřebuje k zajištění svého pobytu na chystaném zemském sněmu v Českých Budějovicích.³⁶

Ujištění pohledávek výslovně ve stříbrných tolarech (a splácení úroků v těchto obchodních mincích) je častější, i když spíše také výjimečné (Nr. 50, 54, 324). Pokud je použit termín „tolar“ jen jako peněžní početní jednotka (což je většina případů), tak se jednalo o ekvivalent „kopy grošů míšeňských“ (tj. 70 krejcarů). Pro fyzicky obíhající mince (stříbrné tolary) se používalo odlišení „tolar široký“. Tyto mince, jejichž platební síla počátkem 17. století rychle rostla (v roce 1616 dosáhla 90 krejcarů) se v evropském mezinárodním obchodu běžně používaly jako přepočtový ekvivalent při převodu konkrétních částek mezi jednotlivými zemskými měnami.³⁷

of Meissen groschen (threescore = 60 groschen, 1 groschen = 7 denars). In many cases, the conversion from Rhenish guilders (1 Rhenish guilder = 60 kreutzers) to Bohemian currency, which was quite routine in finance at the time, is also mentioned. The two currencies were converted between them at the rate of 6 threescore Mei gr. = 7 Rh. g. Precisely because many of the claims were originally recorded as “rounded” amounts in Rhenish guilders, seemingly unusual amounts are repeated, converted into Bohemian currency down to the smallest denarii. Payments of such sums could therefore be made in “common coinage”, which included both domestic coinage (white groschen and small groschen) and all Austrian Kreuzer coins, as well as other small foreign coins (German, Silesian, Polish, Hungarian and Swiss), the circulation of which was then permitted or at least accepted in Bohemia (albeit perhaps at a lower payment power).³⁵

Exceptions are amounts explicitly denominated in commercial coins, i.e. in gold ducats or silver thalers. This was a good insurance against inflation at the time, because the payment power of these coins, expressed in domestic monetary units, was steadily increasing.

Only one claim was listed in gold ducats, which belonged to Jaroslav Bořit of Martinice (No. 5). Whether Bořit's original loan in 1605 was actually deposited in gold (which I consider unlikely) or whether it was an accounting manipulation, the interest on the principal of 10,000 ducats was actually paid to Bořit in gold ducats (300 ducats every six months). The guarantor of this unusual procedure was Bořit's father-in-law Adam the Elder of Šternberk, the Supreme Burgrave of the Kingdom of Bohemia (No. 21). This is evidenced by the surviving original of Bořit's letter of 22 December 1613, in which he asks his father-in-law to ensure the payment of interest on his principal in gold (half-yearly interest of 300 ducats, to be paid in autumn 1613), as he urgently needs this money in cash to secure his stay at the forthcoming Provincial Diet in České Budějovice.³⁶

The securing of claims explicitly in silver thalers (and the payment of interest in these trade coins) is more common, though also rather rare (Nos. 50, 54, 324). If the term “thaler” is used only as a monetary numerical unit (which it is in most cases), it was the equivalent to a “threescore of Meissen groschen” (i.e. 70 kreutzers). For physically circulating coins (silver thalers) the distinction “thick thaler” was used. These coins, whose payment power grew rapidly at the beginning of the 17th century (in 1616 it reached 90 kreutzers), were commonly used in European international trade as a conversion equivalent when transferring specific amounts between different national currencies.³⁷

³⁵ Petr VOREL, *Swiss Coins in Circulation at the Imperial Court in Prague in the Early seventeenth-century*, in: Aleksander Bursche – Jarosław Bodzek – Anna Zapolska (eds.), *Proceedings of the XVI International Numismatic Congress*, 11. – 16. 09. 2022 Warsaw, Vol. IV., Brespold Publishers, Turnhout 2025 (in print).

³⁶ SOA Třeboň, fond Historica Třeboň, inv. č. 7836 = sign. 6238.

³⁷ Petr VOREL, *The function of the thaler in determining the exchange rates of European currencies in the second half of the 16th century*, *Wiadomości Numismatyczne* 66, 2022 (Bd. 210), s. 277–298 (DOI 10.24425/wn.2022.141944).

Příprava seznamu pohledávek z roku 1615 pro jednání zemského sněmu

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Nr.	Seznam 1611	Základní údaje ze Schuldenlisty 1615				Přípravné přehledy z roku 1615		kategor. stav. 1615	Tisk sněmovního usnesení 1615:
		folio	odkaz na SChB	částka v kopách, gr. a d.míš.	jméno věřitele v základním záznamu	sezn. A folio	sezn. B folio		folio částka kop-gr.-d. míš.
PANSKÝ STAV									
1	P/1	1	D/47	300 000-00-0	Jan Novohradský z Kolovrat	-	1	II.	-
2	-	1	-	-	Arcikníže Albrecht	3	1	I.	LXIIIb 34 285-42-6
3	P/21 spl	1v	D/465	17 142-51-3	Jan Libštejnský starší z Kolovrat	-	2	II.	-
4	-	1v	D/459	15 000-00-0		-	2	II.	-
5	P/2	2	D/16	10 000 kusů dukátů	Jaroslav Bořita z Martinic, maršálek král. dvora v Čechách	10	3	I.	LXIXb 10 000 dukátů
6	-	2	D/482	18 000-00-0	Vilém Slavata z Chlumu, nejvyšší sudí dvorský a prezident české komory	7	4	I.	LXVIa 18 000-00-0
7	-	2	-	~~24 000-00-0~~	~~Jaroslav z Martinic~~	-	-	-	<i>propřaceno</i>
8	V08/5 V11/25 cesse	2v	D/18	5 000-00-0	Marie Eusebie Bořitová ze Šternberka, manželka Jaroslava Bořity z Martinic	26	4	I.	LXXa 5 000-00-0
9	P/3 cesse	3	D/35	75 085-30 kr.	Zdeněk Leopold Berka z Dubé	-	5	II.	-
10	P/4	3	D/43	19 714-40 kr	vdova Alžběta Lobkovská z Lobkovic	24	5	I.	LXXVa 19 714-34-2

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
11	P/5	3	D/43	24 000-00-0	Anna Fürstmberková z Lobkovic	24	5	I	LXXVb 24 000-00-0
12	-	3	D/39	~~70 000-00-0~~	~~Alžběta z Lobkovic~~	-	-	II.	<i>k dalšímu jednání</i>
13	P/7	3v	D/42	6 000-00-0	Fridrich Purkrabí z Donína	9	6	I.	LXIXa 7 000-00-0
14	V08/5	3v	D/57	1 000-00-0		9	6		
15	P/12 spl	4	D/147	9 000-00-0	Jan Rudolf Trčka z Lípy	11	7	I.	LXXVIIa 23 784-41-5
16	P/13 spl	4	D/25	6 571-25-0		11	7		
17	P/10 spl	4v	D/60	~~28 939-00-0~~	~~Týž zapláceno 7. 9. 1615~~	11	7		
18	P/10 spl	4v	-	8 213-00-0	Týž	11	8	I.	LXXVIIIb 997-00-0
19	Šl/4	5	D/30	997-00-0	Magdalena Trčková z Lobkovic, manželka Jana Rud. Trčky z Lípy	25	9		
20	P/15 P/16	5	-	-	~~Bratři Lichtenštejnové~~	-	-	-	<i>bez komentáře</i>
21	-	5v	D/244	20 000-00-0	Adam starší ze Šternberka, nejvyšší purkrabí	5	9	I.	LXIVA 86 285-42-6
22	-	5v	D/244	20 000-00-0		5	10		
23	-	5.	D/481	34 285-42-6		5	10		
24	V11/17 spl	6	D/236	820-00-0	Adam mladší z Valdštejna, nejvyšší hofmistr	5	11	I.	LXIVb 23 026-56-0
25	-	6	D/236	1 171-25-5		5	11		
26	-	6	D/50	20 000-00-0		5	11		
27	-	6v	-	~~10 000-00-0~~	~~Petr Pešík z Komárova~~	-	-	-	<i>chybné zařazení, viz Nr. 107</i>
28	-	6v	D/207	5 415-28-4	Hanibal z Valdštejna	12	12	I.	LXXXa 7 290-01-4 aneb komuž co z té sumy postoupeno
29	-	6v-7	D/213	1 177-13-0		12	12		
30	-	7	D/213	697-20-0		-	-		
31	V08/1	7	D/175	61 000-00-0	Veronika Šternberková z Vajtmile, manželka Štefana Jiřího ze Šternberka	25	13	I.	LXXIIa 0-00-0 zástava panství Přísečnice do zaplacení
32	V11/3	7	D/175	25 714-17-1	Táž	25	13	I.	LXXIb 25 714-17-1

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
33	V11/40	7v	D/244	2 000-00-0	Štefan Jiří ze Šternberka (opraveno na Eliáš Šmitgrabner)	11	14	I.	LXXIa 2 000-00-0 <i>cesse Šmitgrabnerovi</i>
34	V11/13	7v	D/243	12 000-00-0	Albrecht Smiřický	-	14	II.	-
35	V11/16	7v	-	26 000-00-0	Jindřich Matyáš z Thurnu	7	14	II.	-
					Leonard Colona z Felsu	9			
					Ondřej Šlik	-			
					Vilém z Landštejna	27			
					Mikuláš z Gerstorfu	44			
36	P/18	8	D/46	30 000-00-0	Radslav Vchynský	8	15	I.	LXVIIa 44 500-00-0
37	V11/48	8	D/58	12 000-00-0	z Vchynic,	8	15		
38	V11/49	8v	D/50	2 500-00-0	hofmistr král. dvora v Čechách	8	16		
39	V11/27	8v	D/244	700-00-0	Fridrich Švihovský z Ryžmberka	13	16	I.	LXXIIb 700-00-0
40		8v	D/56	10 000-00-0	Theobald Švihovský z Ryžmberka	8	16	I.	LXIIb 10 000-00-0
41	V11/2	9	D/212	60 000-00-0	Zdeněk Žampach z Potštejna	16	17	I.	LXXXIXb 60 000-00-0
42	V11/4	9	D/513	47 000-00-0	Oldřich Desiderius Pruskovský	-	17	II.	-
43	V11/18	9v	D/2338	500-00-0	Jan Sezima z Ústí, nejvyšší komorník	6	18	I.	LXVa 500-00-0
44	Šl/6	9v	D/26	456-18-0	Jan Petr Sezima z Ústí	16	18	I.	LXXXIa 456-18-0
45	V11/19	9v	D/237	500-00-0	Jiří z Talmberka, nejvyšší sudí zemský	6	18	I.	LXVb 500-00-0
46	V11/21	10	-	1 000-00-0	Jindřich Matyáš z Thurnu, purkrabí karlštejnský	7	19	I.	LXVIIb 1 000-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
47	V11/29	10	D/251	1 000-00-0	Leonard	9	19	I.	LXXVIIIb 25 745-25-3
48	-	10	D/219	24 745-25-3	Colona z Felsu	9	19		
49	-	10v	D/473	2 500-00-0	Petr z Libentálu	18	20	I.	LXXXVIIIa 2 500-00-0 <i>v II. vyd. s. LXXV cesse Vilémovi Vřesovcovi</i>
50	-	10v	D/49	472-55-5	Magdaléna ze Sebusína	29	20	I.	LXXXVIIIb 472-55-5
51	D/26	10v	D/49	10 000-00-0	rozená z Hrušova	29	21	II.	-
52	-	11	D/439	3 000-00-0	Joachym Mettych z Čechova	61	21	II.	-
53	-	11	D/511	3 005-36-0	Vilém	15	22	I.	LXXXVIIa 11 005-00-00
54	-	11	D/512	8 000-00-0	Vratislav z Mitrovic	-	-		
55	V11/7	11	D/447	3 000-00-0	Jaroslav Vchynský z Vchynic	17	22	I.	LXXXVIIIb 3 000-00-0 dědicům
56	V11/1	11v	D/233	39 518-30-3	Jan Jiří ze Švamberka	10	22	I.	LXXb 39 518-30-3
57	-	12	D/51	6 000-00-0	Jan Purkrabí z Donína	12	23	I.	LXXIVa 6 000-00-0
58	V08/2	12	D/51	2 000-00-0	Henyk z Valdštejna	13	23	I.	LXXXb 2 000-00-0
59	-	12v	D/216	4 226-34-2	Kryštof Vojtěch z Roupova, hejtman Starého Města Pražského	20	34	I.	LXXXV 4 226-34-2 jeho věřitelům
60	-	12v	D/218	600-00-0	Jan Adam z Roupova	19	24	I.	LXXXIIIb 600-00-0
61	-	13	D/442	12 000-00-0	Anna Krausenecková	-	25	III.	-
62	-	13v	D/206	1 100-34-2	Mikuláš Petrasci Věvodá, někdejší stolník	-	26	III.	-
63	P/17 spl	13v	B/428	17 371-25-5 (-8000 cesse Nr. 526)	Anna Landštejnová z Michnic	27	26	I.	LXXXIIb 29 371-25-5
64	P/20	14	B/344	20 000-00-0		27	26		

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
65	Rž/15 soud	14	D/466	900-00-0	Pavel z Řičan	15	27	I.	LXXIIa 900-00-0
66	V08/3	14	-	~~5 000-00-0~~	~~Zikmund Smiřický ze Smiřic~~	14	28	I.	LXXXVIa 5 000-00-0
67	-	14v	D/151	2 000-00-0	Jan Jiří z Vartmberka	21	28	I.	LXXVIIIa 2 000-00-0
68	R/65	15	D/165	17 371-25-5	Frydrych z Fürstmberka	14	29	I.	LXXIVb 17 371-25-5
69	-	15	-	1 298-17-1	Jan Zdeněk ze Šternberka	22	-	I.	LXXVIIIb 1 298-17-1
70	-	15v (n)	D/432	5500-00-0	Johanka Pruskovská ze Sulevic	29	30	I.	LXXXIII 5500-00-0
71	-	15v	D/437	2 408-34-2	Hertvík Vratislav z Mitrovic	19	30	I.	LXXXIXa 2 408-34-2
72	-	16	D/432	4 000-00-0	Alžběta Hr- záňová, nyní	30	31	I.	LXXXIIIa 5 000-00-0
73	-	16	D/434	1 000-00-0	Špetlová z Dubé	30	31		
74	Pr/4	16	D/435	6 000-00-0 (+4000 viz Nr. 351)	Purkhart Štřela z Rokyc	18	31	I.	LXXXVIb 10 000-00-0
75	Rž/2 cesse	16v	B/384	3 000-00-0	Sezima z Vrtby	17	32	I.	LXXIIIb 3 000-00-0
76	R/5 spl.	16v	B/137	10 000-00-0 cesse viz Nr. 322	Johanka Švihovská ze Sloupna, manželka Theobalda Švihovského	28	32	I.	LXVIIIa 10 000-00-0
77	-	17	B/525	3 708-00-0	Jan Kryštof Teufel z Gundersdorfu	-	33	II.	-
78	-	17	-	17 142-51-3	Johan Babbis- ta Petzer	-	-	III.	-
79	-	17	-	8 571-25-5	Fridrich Hoffman z Gryn- pichle a z Štřekova	20	-	I.	LXXXVb 8 571-25-5 na fol. 379 částka oprave- na na 10 000; v II. vyd.na s. 72 opraveno
80	-	17v	D/489	1 400-00-0	Adam starší Slavata z Chlumu	-	34	cesse viz Nr. 525	

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
81	-	17v	-	~~20 000-00-0~~	~~Karel Hanibal z Donína~~	-	-	-	<i>bez komentáře</i>
82	-	18	-	2696-16-2	Vilém z Fürstmberka	-	35	III.	-
83	-	18	-	400-00-0	Albrecht z Valdštejna	22	-	I.	LXXXIXa 400-00-0
84	-	18	-	942-51-3	Anna Sibyla Mansfeldová z Vartmberka	30	-	I.	LXXXIIIb 942-51-3
85	-	18	-	1004-34-2	Jáchym Slavata z Chlumu	21	-	I.	LXXXIb 1004-34-2
86	-	18	D/55	1 200-00-0	Marie Slavatová z Valdštejna, jeho manželka	26	-	I.	LXXXII 1 200-00-0
87	-	18v	-	~~17 142-51-3~~	~~Herrn Leopoldt Strallendorf~~				<i>k dalšímu jednání</i>
RYTÍŘSKÝ STAV									
88	V11/22 (cesse) V11/28	21	D/248	2 000-00-0	Jan z Klenového a z Janovic, nejvyšší písař Král. českého	35	37	I.	XCIIa 19 142-51-3
89	V11/37 (cesse)	21	D/248	17 142-51-3		6	37		
90	V08/16 V11/15	21v	D/164D /248	3 000-00-0	Ctibor Tiburcí Žďárský ze Žďáru	35	38	I.	XCIVa 4 572-13-4 dědicům
91	V11/31 (500)	21v	D/248	1 572-00-0		?	?		
92	V11/50	22	D/238	500-00-0	Purkart Točník z Křimic, podkomoří Království českého	36	39	I.	XCIIb 500-00-0
93	Pr/1	22	D/431	1 000-00-0	Adam Hrzáň z Harasova	36	39	I.	XCIIb 1 000-00-0
94		22v	-	34 285-42-6	Adam Hrzáň z Harasova	-	-	-	<i>Cesse, viz Nr. 23</i>
95	P/19 ces.	23	D/53	50 000-00-0 (- 10T cesse viz Nr. 526)	Adam Tobiaš Hrzáň z Harasova	37	40	I.	XCVIII 40 000-00-0 v II. vyd. „aneb komu co z té sumy postou- peno jest“

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
96	-	23	-	4 000-00-0	Alžběta Hrzánová	Viz Nr. 72-73 (duplicitní záznamy)			
97	-	23v	-	4 000-00-0	Alžběta Hrzánová				
98	Pr/3	23v	D/433	3 000-00-0	Veronika Hrzánová	38	40	I.	XCIX 3 000-00-0
99	Pr/4 cesse	24	-	6 000-00-0	Purkart Stře- la z Rokyc	Viz Nr. 74 (duplicitní záznam)			
100	-	24	D/432	8 000-00-0	Mariana Černínová	-	52	cesse, viz Nr. 70, 122, 332	
101	V08/11 Pr/5	24v	D/180	1 800-00-0	Šťastný Vác- lav Pětipeský z Chyš	38	41	I.	XCIXb 1 800-00-0
102	Rž/19	24v	B/401	3 000-00-0	Jan starší Lukavský	39	41	I.	Ca 3 500-00-0
103	V11/30	24v	D/241	500-00-0	z Lukavice (opraveno na dědicové)	39	42		
104	-	25	D/460	12 000-00-0 (cesse manželce 9 000, Nr. 527)	Kašpar Kaplíř ze Sulevic, purkrabí kraje Hradeckého	39	42	I.	XCIIb 3 000-00-0
105	-	25	D/443	2 500-00-0	Diviš Černín z Chudenic, hejtman Praž- ského hradu	40	43	I.	XCIIIb 2 500-00-0
106	-	25v	-	2 408-39-2	Hertvík Vratislav z Mitrovic	duplicitní záznam, viz Nr. 71			
107	-	25v	D/207	10 000-00-0	Petr Pešík z Komárova	98	43	I.	XCVIa 10 000-00-0
108	V08/9	25v	D/188	1 500-00-0	Václav starší Vratislav z Mitrovic	42	44	I.	CIIb 1 500-00-0
109	V08/7 (4 000)	25v	D/235	2 000-00-0	Kryštof Vratislav z Mitrovic, hejtman Men- šího Města pražského	42	44	I.	XCVIIa 2 000-00-0 (opraveno na dědicové)
110	R/2	26	D/93	12 000-00-0	Jindřich Černín z Chudenic	43	45	I.	CIIa 12 000-00-0
111	-	26	D/189	19 541-00-0	Jan Petr Černín z Chudenic	-	46	II.	-

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
112	-	26v	D/490	5 000-00-0	Jindřich	43	47	I.	CIIa 5 300-00-0
113	-	26v	D/490	300-00-0	Chanovský z Dlouhé Vsi	43	48		
114	-	27	D/291	562-00-0	Anna Chanovská Dlouhoveská z Příchovic	44	49	I.	CIIb 562-00-0
115	V08/10	27	D/254	5 000-00-0	Mikuláš	44	49	I.	XCVIIb 62 200-00-0
116	V11/10	27v	D/252	20 000-00-0	Gerštorf	44	50		
117	V11/11	27v	D/255	10 000-00-0	z Gerštorfu	44	50		
118	V11/12	28	D/258	24 000-00-0		44	51		
119	-	28	D/255	2 700-00-0		44	51		
120	V11/38	28	D/217	500-00-0		44	51		
121	V11/35	28v	D/247	500-00-0	Oldřich	45	52	I.	XCIVb 1 500-00-0
122	-	28v	D/434	1 000-00-0 ces. od Nr. 100	Gerštorf z Gerštorfu, komoří a prokurátor komory	-	52		
123	V11/32	28v	D/241	1 000-00-0	Jiří Gerštorf z Gerštorfu	45	52	I.	CIVa 1 000-00-0 dědicům
124	R/1	29	D/67	10 000-00-0	Jan Adam z Nostvic	46	53	I.	CIVb 10 000-00-0
125	P/9 cesse	29v	D/21	8 000-00-0 přičteno Nr. 138	Jan Voračický z Paběnic	46	54	I.	CIIb 8 500-00-0
126	R/8	30	B/315	6 000-00-0	Matyáš starší	47	55	I.	CVb 16 500-00-0 dědicům
127	V11/33	30	D/249	500-00-0	ze Štampachu	47	55		
128		30v	D/249	10 000-00-0		47	55		
129	R/55	30v	D/158	4 000-00-0	Matyáš mladší	47	56	I.	CVIa 9 000-00-0 dědicům
130	V11/51	31	-	5 000-00-0	ze Štampachu	47	57		
131	R/11	31	B/345	1 712-11-0	dědicové Augustina z Lidlova = Jan Fridrich z Lidlova	48	57	I.	CVIb 1 712-11-0 aneb komuž postoupeno jest
132	-	31v	A/41	1 714-17-2	Regina Knoblochová z Lidlova	48	58	I.	CVIIa 1 714-17-2
133	R/13	31v	B/254	3 000-00-0	Anna Hrušková	49	58	I.	CVIIb 3 000-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
134	R/16	32	B/20	3 000-00-0	Karel Přehořovský z Kvasejovic	49	59	I.	CVIIIa 3 000-00-0
135	R/22	32	B/157	521-56-0	Jan Tuchar z Šoberova	50	59	I.	CLIIb 521-56-0
136	R/29	32,32v	B/434	3 000-00-0	Burian Šlibovský z Křivan	50	59	I.	CVIIIb 3 000-00-0
137	-	32v	B/435	1 000-00-0	Mandalea Dobřenská z Květnice	51	60	I.	CIXa 1 000-00-0
138	R/30	33	B/33	500-00-0	Jan Voračický z Paběnic	46	54	<i>sloučeno s Nr. 125</i>	
139	R/36	33	D/99	500-00-0	Karel Vlkanova z Vlkanova	51	61	I.	CIXb 500-00-0
140	R/35	33v-34	B/438	6 000-00-0	Pavel Hrabáně z Přerubenic	42	61	I.	CXa 6 000-00-0
141	R/37	34	B/431	1 000-00-0	Jiří Zikmund Frankngryner	52	63	I.	CXb 1 000-00-0
142	R/43	34	D/107	1 400-00-0	Volf Arnošt z Lungvic	53	63	I.	CXIa 1 400-00-0
143	-	34v	D/202	2 316-00-0	Jakub Hýbl ze Stradané a Anna Hýblova	53	64	I.	CXLVIIa 6 816-00-0
144	-	34v	D/202	2 500-00-0		-	64		
145	-	35	D/202	2 000-00-0		-	65		
146	R/49	35	D/337	1 000-00-0	Jáchym Šturm	54	65	I.	CXIb 1 000-00-0
147	R/53	35v	D/152	8 000-00-0	Jiří Kanický z Čachrova	54	65	I.	CXIIa 8 000-00-0
148	R/54	35v	D/149	15 000-00-0	Bratři Jobst Adam a Jan Bartoloměj Širntyngarové	55	66	I.	CXIIa 15 000-00-0
149	R/56	36	D/227	5 237-41-0	Ondřich Smrčka z Mnichu	55	66	I.	CXIIIa 5 237-41-0
150	R/57	36	D/161	2 000-00-0	Ctibor Smil Pecingar z Bydžína	56	67	I.	CXIIIb 2 000-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
151	R/60 R/61 spl.	36v	D/174 D/178	8 000-00-0	Vratislav Mikuláš Pecingar z Bydžína (v II. vyd. opr. na Václav Mikuláš)	56	67	I.	CXIIIa 8 000-00-0
152	R/64	36v	D/126	18 000-00-0	Mikuláš Klusák z Kostelce viz Nr.312	57	68	I.	CXIIIb 18 000-00-0
153	-	37	D/462	7 000-00-0	Jan Benjamin a Adam, strejcové Sluzští z Chlumu	58	68	I.	CXVb 7 000-00-0
154	R/68	37	D/143	7 000-00-0	Magdalena Měsíčková z Bogranu	58	69	I.	CXVIa 9 000-00-0
155	-	37	D/474	2 000-00-0		58	69		
156	R/70	37v	-	2 000-00-0	Bořivoj Měsíček z Vejškova	99	69	I.	CXXXIVb 2 000-00-0
157	R/69	37v	D/196	6 000-00-0	bratři Václav a Matyáš Benydkové z Veverí	59	70	I.	CXVIb 6 000-00-0
158	R/71 (1000)	38	D/102	2 500-00-0	Jeronýma Čejky z Olbramovic dědicové	59	71	I.	CXVIIa 2 500-00-0
159	-	38	D/463	857-17-1	Rudolf z Bínu a na Děčíně	60	71	I.	CXVIIb 857-17-1
160	-	38	B/371	6 000-00-0	Petr Malovec z Malovic	60	71	I.	CXVIIIa 6 000-00-0
161	-	38	B/383	1 000-00-0 (+ Nr. 164)	Kateřina Malovcová, cesse Václavu Vobětického z Vobětic	99	71	I.	CXXXVa 2 000-00-0
162	-	38v	-	~~3 000~~ -00-0	~~Sezima z Vrtby~~	<i>chybný záznam, viz Nr. 175</i>			
163	Rž/4	38v	B/359	5 000-00-0	Joachym Mettych z Čechova (opraveno na dědicové)	61	72	I.	CXVIIIb 5 000-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
164	Rž/5	38v	B/382	1 000-00-0	Anna Marie Frembderová	99	72	<i>cesse Václavu z Vobětic; sloučeno s Nr. 161</i>	
165	Rž/6	39	B/354	4 000-00-0 (+ Nr. 169)	Václav Špulíř z Jiter	61	73	I.	CXIXa 6 000-00-0
166	Rž/7	39	B/379	4 000-00-0	Barbora Bejčková z Říčan	62	73	I.	CXIXb 4 000-00-0
167	Rž/8	39	B/395	2 000-00-0	Mikuláš Šic z Drahonic	62	73	I.	CXXa 2 000-00-0
168	Rž/9	39	B/377	1 000-00-0	Kateřina Kořenská z Malovic	63	73	I.	CXXb 1 000-00-0
169	Rž/10	39v	B/355	2 000-00-0	Václav Špulíř z Jiter	61	74	<i>sloučeno s Nr. 165</i>	
170	Rž/11	39v	B/397	5 000-00-0	Albrecht Řehoř Pouzar z Michnic	63	74	I.	CXXIa 5 000-00-0
171	Rž/14	39v	B/353	1 000-00-0	Jindřich Vidršperger z Vidršperku	64	74	I.	CXXIb 1 000-00-0
172	Rž/16	39v	B/349	600-00-0	Mikuláš Koblanský z Hvozdna	64	74	I.	CXXIIa 600-00-0
173	Rž/17	40	B/383	1 000-00-0	Adam Pernkl	65	75	I.	CXXIIb 1 000-00-0
174	Rž/18	40	D/141	4 000-00-0	Jindřich Votík Pratský z Labouně	65	75	I.	CXXIIIa 4 000-00-0
175	Rž/20	40	B/388	3 500-00-0	Lidmila Frokštejnová z Hřebene	66	75	I.	CXXIIIb 3 500-00-0
176	-	40	B/380	750-00-0	Dionýs Boubínský z Oujezda	66	75	I.	CXXIVa 750-00-0
177	Šl/3	40v	D/119	831-25-0	Johana Stolínská	67	76	I.	CXXIVb 831-25-0
178	Šl/5 <i>cesse</i>	40v	D/120	786-00-0	Ferdinand Robmháp z Suché	67	76	I.	CXXVa 786-00-0
179	V11/34	40v	D/242	500-00-0	Václav Chotouchovský z Nebovid	68	76	I.	CXXVb 500-00-0
180	V08/13	41	D/472	7 506-00-0	Jan Myllner z Milhauzu	69	77	I.	CXXVIb 7 506-00-0
181	D/39	41	-	1 500-00-0		69	77	II.	-
182	D/7, 40	41	-	1 000-00-0		69	77	II.	-

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
183	V08/12	41v	D/201	2 000-00-0	Václav Boryně ze Lhoty	69	78	I.	CXXVIIa 2 500-00-0
184	V11/42	41V	D/242	500-00-0	Týž	69	78		
185	V08/14	41v	D/182	3 900-00-0	sestry Běšínsky	68	78	I.	CXXVIa 3 900-00-0
186	V08/15	42	D/125	1 500-00-0	Rozina Šlovská z Ronšperku	70	79	I.	CXXVIIb 1 500-00-0
187	-	42	D/501	4 000-00-0	Jiří Kába z Rybňan	71	79	I.	CXXIXa 4 000-00-0
188	-	42v	D/500	4 000-00-0	Zachariáš Kába z Rybňan	70	79	I.	XCVb 4 000-00-0
189	V08/18, 19,20 <i>cesse</i>	42v	D/384 D/343 D/282	9 000-00-0	Hedvika Linhartová z Habartic	71	80	I.	CXXVIIIa 10 233-00-0
190	R/41 <i>cesse</i>	42v	B/322	833-00-0		71	81		
191	R/34	43	D/341	400-00-0		-	-		
192	-	43	D/504	1 000-00-0	Kateřina Benydková z Veveří	72	81	I.	CXXVIIIb 1 000-00-0
193	-	43	D/505	2 000-00-0	Vincenc Holcšparer z Hochštejna	72	81	I.	CXXIXb 2 000-00-0
194	-	43v	D/507	8 500-00-0	Martin Grejnar z Veveří	73	82	I.	CXXXa 8 500-00-0
195	-	43v	D/509	9 535-52-6	Anastasius Hok z Zvajpruku	96	82	I.	CXXXVa 9 535-52-6
196	-	43v	-	9 918-48-6	Štěpán Šmíd, říšský účetní	-	82	III.	-
197	V11/23 <i>cesse</i>	44	D/240	1 000-00-0	Eliška Šmidtgrabner z Lusteneku	74	82	I.	CXXXb 17 880-25-5 (v II. vy. opraveno na 19 880-25-5)
198	V11/22 V11/36 <i>cesse</i>	44	D/239	1 000-00-0		74	83		
199	V11/5 <i>spl.</i>	44v	D/214	7 309-00-0		74	83		
200	-	44v	D/215	8 571-25-5		74	83		
201	D/38	44v	-	6 000-00-0		74	84	II.	-
202	R/67	45	B/239	500-00-0	Benigna Šmidtgrabnerová	74	84	I.	CXXXIa 500-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
203	V11/52	45	D/498	3 000-00-0	Jiří Šmidtgrabner z Lusteneku	75	84	I.	CXXXIb 3 000-00-0
204	V11/52	45	D/499	3 000-00-0	Jan Jáchym Šmidtgrabner z Lusteneku	75	85	I.	CXXXIIa 3 000-00-0
205	-	45v	D/233	702-51-3	Simeon Fidler	76	85	I.	CXXXVIIIb 2 116-42-0
206	-	45v	D/222	1 413-50-4	z Muldavy	76	85		
207	D/11	45v	A/333	1 242-51-3	Týž	76	86	II.	-
208	V11/41 (500)	46	D/246	1 000-00-0	Jiří Homut z Harasova	73	86	I.	XCVa 1 000-00-0
209	V11/43	46	D/249	500-00-0	Bernard Hodějovský z Hodějova	76	86	I.	CVa 500-00-0 dědicům
210	-	46	-	1000-00-0	Jan Albrecht Štampach ze Štampachu	77	87	I.	CXXXIIIa 1 000-00-0
211	-	46v	D/396	8571-25-5	Jan Lukán	77	87	I.	CXXXIIb 8 571-25-5
212	-	46v	D/412	459-14-6	Jan Abraham ze Solhazu	78	88	I.	CXXXIIIb 459-14-6
213	R/14	47	D/411	6 000-00-0	Bohuchval Valkoun z Adlaru	41	89	I.	XCVIb 6 000-00-0
214	R/63 Jan Ritt- mann	47v	D/191	2 571-25-5	Rozina Šatingerová	78	90	Viz Nr. 523	
215		47v	-	1 285-42-6	Marta Ayerlajová	78	90		
216		47v	-	428-34-2	Marie Roboretová	78	90		
217	-	48	D/184	15 000-00-0	dědicové Tychona de Brahe	-	91	II.	-
218	-	48	D/193	4312-3-4	dědicové Tychona de Brahe	-	91	II.	-
219	-	48v	D/510	1000-00-0	Václav Myslík z Hyršova	79	92	I.	CXXXIVa 1 000-00-0
220	D/1	48v	A/152A /224	5 000-00-0	Daniel Skalský z Dubu	-	92	II.	-
221	D/2	48v	B/277	3 428-34-0	dědicové Tomáše Sonnera	-	92	II.	-

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
222	D/3	49	A/30	2 000-00-0	Jiří a Kryštof Šlovští ze Šlovic	-	93	II.	-
223	D/4	49	A/361	2 000-00-0	Jakub Berbeka	-	93	II.	-
224	-	49	D/524	5 000-00-0	Pavel Michna z Vacínova	94	93	I.	CXXXVIa 5 000-00-0
225	D/6	49	A/64 A/348	2 000-00-0 (rozdělení na 1000 + 1000)	dědicové Michaela Kheka ze Švarcpachu	79	93	I.	CXXXVIIb 1 000-00-0
226	D/45	49v	D/197	1600-00-0	Justina Kretšmerová	-	94	II.	-
227	D/46	49v	D/157	400-00-0	Daniel Kretšmer z Šenkenberku	80	94	I.	CXLVIIIb 509-20-0
228	-	49v	B/260	109-20-0		80	94		
229	-	49v	D/101	1 500-00-0	Karel Kroc	-	94	III.	-
230		50	A/301B /220	2 000-00-0	Dorota Engelhoferová	-	95	III.	-
231	M/17	50	B/132	1 000-00-0	dědicová Matyáše Kremera	-	95	II.	-
232	D/24	50	D/96	3 000-00-0	Jiří Fuňk z Olivetu	80	95	I.	CXXXVIIIa 3 000-00-0
233	D/22	50	-	~~1 000-00-0~~	~~Pavel Korka z Korkyně~~	-	-	III.	<i>bez komentáře</i>
SLUŽEBNÍCI A DVOŘANÉ									
234	D/27	50v	D/192	1 770-35-4	Jan Peldřimovský z Vyškořic	81	96	I.	CXLIIa 1 770-35-4
235	D/51	50v	D/221	3 000-00-0	Václav Trost z Tyffentálu	100	96	II.	-
236	-	50v	D/221	1 714-17-2		100	96	I.	CXLIb 1 714-17-2
237	-	51	D/104	914-00-0		100	97	II.	-
238	-	51	-	~~130-14-0~~	~~Václav Trost z Tyffentálu~~	vyplaceno 5. září 1615			
239	-	51	D/469	2 000-00-0	Jan Habartický z Habartic	41	98	I.	Cb 2 000-00-0
240	-	51v	D/395	4 000-00-0	Jan Platejs z Platanštejna	81	97	I.	CXLIa 4 000-00-0
241	-	51v	D/470 D/471	1 900-00-0 (-700-00-0 viz Nr. 518)	Anna Kellyová nyní Kelblová z Písnice	82	98	I.	CXXXIXa 1 200-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
242	D/29	51v	D/186	2 500-00-0	Ondřej z Lidlova	-	98	II.	-
243	-	52	D/464	7 258-53-1	Jan Jakub Khynyk z Khynygsfeldu	83	99	I.	CXLVb 12 401-44-6
244	-	52	D/458	5 142-51-5		83	99		
245	D/33 D/34	52v	D/109 B/324	4 000-00-0	Mikuláš Švarcperger	83	100	I.	CXLVIIIa 4 000-00-0 dědicové
246	D/36	52v	D/103	6 000-00-0	Markéta Švarcerová	-	100	II.	-
247	D/37	52v	D/108	2 000-00-0	Kašpar Celler z Rosentálu	95	100	I.	CXLb 2 000-00-0
248	-	52v	D/393	4 000-00-0	Adam Kořenský z Terešova	-	101	II.	-
249	R/62	53	D/190	10 778-51-3	Doktor	84	101	I.	CXLIVb 12 244-11-3
250	-	53	D/211	1 000-00-0	Okrávio	84	101		
251	-	53	D/210	465-20-0	Roboreto z Freyberku	84	102		
252	-	53v	D/508	3 000-00-0	Doctor Severýn Škat	84	102	I.	CXLVa 3 000-00-0
253	-	53v	D/171	4 400-00-0	Doktor Gotfrýd Stejhy	-	103	III.	-
254	-	53v	D/200	3 428-34-2	Doktor Melchior Odarico	-	103	III.	-
255	-	54	D/209	465-20-0	Doktor Hector Moscaglia	-	103	III.	-
256	D/16 cesse	54	A/62	1 000-00-0	Vratislav Trmal z Toušic	-	103	II.	-
257	D/21 spl	54	A/306	333-20-0	dědicové Doktora Jana Banny	85	104	I.	CXLVIIIb 333-20-0
258	-	54	A/306	333-20-0	Pavel Nelcl z Levenostu	85	104	I.	CXLIXa 333-20-0
259	-	54v	D/448	2 000-00-0	Marta Hánová	86	104	I.	CXLa 2 000-00-0
260	-	54v	D/156	1 000-00-0		86	104	II.	-
261	D/5	54v	A/73	2 000-00-0	vdova Leopolda Pichlera	121	105	I.	CLXIVa 2 000-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
262	D/9	54v	B/318	1 000-00-0	Anna Meroltová	86	105	II.	-
263	D/10	54v	A/341	804-55-0		-	-	I.	CXLIXb 804-55-0
264	D/12	55	B/263	1 500-00-0	dědicové Jakuba Hohebrota	-	106	III.	-
265	D/13	55	A/91	1 000-00-0	dědicové Jakuba Grýnauera	-	106	II.	-
266	D/15	55	A/335	1 000-00-0	dědicové Tomáše Volfa	-	106	II.	-
267	R/23	55	B/266	500-00-0	dědicové Tomáše Volfa	-	106	II.	-
268	D/18	55	B/279	857-08-4	Kateřina Vajn-gartnerová	-	107	II.	-
269	D/14	55v	B/180	1 000-00-0	Rebeka Herdterigová	-	108	II.	-
270	D/19	55v	C/116	857-08-4	Eleonora Gabrinová	-	108	II.	-
271	D/20	55v	B/249	857-08-4	Anna Kateřina Thumberková	-	108	III.	-
272	D/23	55v	B/128	800-00-0	vdova Jana Pichlera	-	108	III.	-
273	D/25	56	A/579	579-14-4	dědicové Tobíáše Gebharta	87	109	I.	CLa 579-14-4
274	D/28	56	D/198	1 500-00-0	Pavel Nojman	-	109	II.	-
275	D/30	56	D/392	2571-25-0	Jan Haiden	-	115	II.	-
276	D/35	56	B/255	350-00-0	dědicové Baltazara Gronochera	87	109	I.	CLb 350-00-0
277	D/41	56	D/124	989-33-3	Řehoř Berel	-	109	III.	-
278	-	56	D/124	1 010-26-4	Adam Kloe	-	109	II.	-
279	D/42	56v	D/92	1 000-00-0	David Florin	-	110	II.	-
280	Rž/1	56v	B/363	2 000-00-0	komorníkům při deskách zemských	-	110	II.	-
281	R/26	56v	A/168	1 000-00-0	dědicové Bartoloměje Šprangera	88	110	I.	CLla 1 000-00-0
282	M/50	57	D/389	2 618-21-0	Petr Khek ze Švarcpachu	88	111	I.	CXLIIa 2 618-21-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
283	M/51	57	D/390	1 000-00-0	Jiří Šuman z Rozenfeldu	89	111	I.	CXLVIb 1 000-00-0
284	-	57	D/457	500-00-0	Jiří Miler z Libentálu	89	111	I.	CLIIIa 500-00-0
285	-	57	-	~~469-20-0~~	~~Jan Hegner z Kozolsfeldu~~	-	-	-	<i>duplicitní viz Nr. 296</i>
286	D/53	57v	B/262	1 000-00-0	dědicům Davida Žitavského z Droniksdorfu	90	112	I.	CLIb 1 000-00-0
287	D/48	57v	D/181	1 300-00-0	Konrád Škréta ze Závoric	90	112	I.	CLIIa 1 300-00-0 dědicové
288	-	57v	-	857-08-4	Eliáš Šremr	<i>splaceno 23.4.1615</i>			
289	D/44	58	B/433	857-08-4	Ondřej Flechtner	-	113	III.	-
290	D/47	58	D/391	857-08-4	Emanuel Frička	95	113	I.	CLIVb 857-00-0
291	-	58	D/166	2 000-00-0	Samuel Salbart	-	113	II.	-
292	-	58	D/339	2 000-00-0	Eliáš Günther	-	113	II.	-
293	-	58v	-	1 000-00-0	Heřman Igel	-	114	III.	-
294	-	58v	A/183	1 000-00-0	Jan Grinauer	-	114	II.	-
295	-	58v	a/351	857-08-4	Václav Buchner	-	114	II.	-
296	-	59	D/465	465-20-0	Jan Hegner z Kozolsfeldu	91	115	I.	CXLVIIa 465-20-0
297	R/50	59	B/156	500-00-0	Šimon Luck	-	115	III.	-
298	-	59	D/118	1 446-00-0	Alois Ratibrati	-	115	III.	-
299	-	59v	D/275	1 500-00-0	Adrian de Fryos	91	116	I.	CLVa 1 500-00-0
300	-	59v	D/450	1 000-00-0	Jan Baptista Qwardi	92	116	I.	CLVb 1 000-00-0
301	-	60	-	2 571-25-5	Jan Oulner	-	117	III.	-
302	-	60	D/476	1 000-00-0	Benedikt Hýbner	-	117	II.	-
303	D/8 (spl.)	60	B/303	230-02-6	Jan Šindl z Ebrharče	92	117	I.	CLIIIb 230-02-6

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
304	-	60	-	500-00-0 (-115 kop)	vdova Floriána Humburka, cesse Václav Koch z Kolburku	93	117	I.	CLIVa 385-00-0
305	-	60v	-	2500-00-0	Diviš Černín z Chudenic	duplicitní zápis, viz Nr. 105			
306	-	60v	-	4 182-31-3	Maxmilán Pertold ze Sachsenganzu	93	118	I.	CXLIIIb 4 182-31-3
307	-	61	D/441	1 562-51-3	Leonard Miserič a Jiří Espenhorst	-	118	III.	-
308	-	61	D/976	12 428-34-2 (snížení)	Oktavián Miseroni	118	52	I.	CLVIb 10 771-35-1
309	-	61v	D/526	16 996-25-5	Anna Hüberová	-	119	II.	
310	-	61v	D/185	4 053-00-0	Jiří Kryštof Vidršpergár z Vidršperku	94	119	I.	CXLIb 4 053-00-0
311	-	61v	-	1 390-50-0	Jan Kaleš z Landshutu	-	119	II.	-
312	R/64 (viz Nr. 152)	61v	D/127	8 000-00-0	bratři Albrecht Jiří a Jan Oldřich Klusákové z Kostelce	57	-	I.	CXVa 8 000-00-0
313	-	62	-	859-00-0	Franz-Šnukart	duplicitní zápis, viz Nr. 385			
DUCHOVNÍ OSOBY A CÍRKEVNÍ PENÍZE									
314	P/14	70	B/320	20 000-00-0	jezuité v Chomutově	-	121	II.	-
315	R/17	70	A/112	2 000-00-0	probošt vyšehradský	-	121	II.	-
316	Rž/13	70v	B/337	1 400-00-0	opat z Karlova Dvora	-	122	II.	-
317	M/20	70v	A/179	2 000-00-0	fara u sv. Klimenta na Novém Městě Pražském	-	122	II.	-
318	M/73	70v	A/67	500-00-0	kostel sv. Martina na Starém Městě Pražském	-	122	II.	-

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
319	M/85	71	D/329	900-00-0	kostel sv. Jindřicha na Novém Měs- tě Pražském	-	123	II.	-
320	M/86	71	D/329	500-00-0	kostel sv. Jindřicha na Novém Měs- tě Pražském	-	123	II.	-
321	-	71	-	4 285-42-6	jezuité v Praze	viz Nr. 532			
OSOBY MĚSTSKÉHO STAVU V ČECHÁCH									
322	R/6 ces	75	-	10 000	Bohuslav- Zákostelský- měšťan- z Loun	Cesse, viz Nr. 76			
323	-	75		500		bez komentáře			
324	R/7	75v	D/330 D/338	8 000-00-0 a 9 000 kusů tolarů	dědicové Pavla Péra z Jáchymova	103	128	I.	CLXIXa 18 800-00-0
325	R/9	76	B/15	5 550-00-0	Vratislav Hendrych z Franken- štejna, měšťan staroměstský	103	129	I.	CLX Ia 5 500-00-0
326	R/19	76	B/26	450-00-0	Jan Jindřich z Franken- štejna	104	129	I.	CLXIb 450-00-0
327	R/15	76v	A/287 B/226	2 200-00-0 rozděleno na 200 + 2 000	Karel Kirchmayer z Rejchvic, měšťan staroměstský	104	130	I.	CLIXb 200-00-0
								II.	2 000-00-0
328	R/33	76v	B/414	500-00-0	Anna Kirchmaye- rová	-	130	II.	-
329	-	77	D/478	660-00-0 (+ 5000)	Ludvík Mušlon	105	131	I.	CLXVIb 5 000-00-0
								III.	660-00-0
330	R/18	77	D/376	1 900-00-0	Ester Teyřlová z Štrejtenfeldu	105	131	I.	CLVIIIb 6 300-00-0
331	-	77	-	400-00-0		105	131		
332	-	77	D/435	1500-00-0		106	131		
333	-	77v	-	500-00-0	dědicové To- maše Wolfa	duplicitní záznam, viz Nr. 267			
334	R/25	77v	D/345	4 000-00-0	Matyáš Šiška z Cejnova	96	132	I.	CLXXb 4 000-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
335	R/27	78	-	1 000-00-0	Eliška- Jandová	106	133	Viz Nr. 519-522 (převod na ručitele)	
336	R/28	78	B/19	800-00-0	dědicové An- drease Grofa z Chebu	107	133	I.	CLXIIb 800-00-0
337	R/31	78	B/212	900-00-0	Dorota Škornicová	107	133	I.	CLXIXb 900-00-0
338	R/32	78v	A/13	500-00-0	Anna Pichl- bergerová	108	134	I.	CLXb 500-00-0
339	-	78v	D/268	1 000-00-0	z Varvažova	108	134	II.	-
340	R/38	78v	D/260	500-00-0	některým měšťanům v Žatci	108	134	I.	CLXXVa 500-00-0
341	R/39	79	B/421	3 300-00-0	vdova Jakuba Šreple	109	135	I.	CLVIa 3 300-00-0
342	R/40	79	D/259	1 000-00-0	Šimon Frytc	97	135	I.	CLXXIb 1 000-00-0
343	R/42	79	D/324	500-00-0	dědicové France Parmana	-	135	III.	-
344	R/44	79v	A/322	200-00-0	Jan a Petr Nerhofové z Holtrperka	109	136	I.	CLIXa 200-00-0
345	R/45	79v	D/272	100-00-0	Daniel Korálek z Těšínu	110	136	I.	CLXXIa 100-00-0
346	R/46	79v	D/271	200-00-0	Václav Ferštátek	110	136	I.	CLXXIVa 200-00-0
347	R/47	80	B/155	1 100-00-0	dědicové To- biáše Šafra	-	137	II.	-
348	R/51	80	D/336	500-00-0	Jan Vinkler	-	137	II.	-
349	R/52	80	D/335	1 000-00-0	dědicové Samuela Píseckého	-	137	II.	-
350	R/59	80v	D/374	1 000-00-0	Kašpar Parman	-	138	II.	-
351	-	80v	D/493	7 700-00-0 (-4 000)	Jan Mornauer z Dekendorfu	111	138	I.	CLXIIIa 3 700-00-0 cessemi dále sníženo na 1 000
352	R/72	81	B/159	400-00-0	Sabina Krausová	110	143	II.	-

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
353	-	81	D/230	1 285-42-6	Jáchym Kraus cukrář	-	143	III.	-
354	R/74	81	D/261	400-00-0	některým měšťanům v Litoměřicích	111	143	I.	CLXXIVb 400-00-0
355	-	81v	D/487	544-15-3	dědicové Antonia Rolliarda	-	144	III.	-
356	-	81v	D/381	1 478-34-2	dědicové Martina Šola	112	144	I.	CLXIVb 1 478-32-2
357	R/73	81v	D/404	600-00-0	Jan Šol	-	144	II.	-
358	-	82	D/467	3 631-30-0	Barbora Olimarová vdova po Lambertu z Jode	-	145	II.	-
359	Rž/12 cesse	82	B/366	1 000-00-0	Václav Netolický	112	145	I.	CLXXa 1 000-00-0
360	-	82	D/502	2 000-00-0	Adam Graura měšťan krumlovský	-	145	II.	-
361	-	82v	D/503	1 000-00-0	Jan Rychter	113	146	I.	CLXXIIIa 1 000-00-0
362	-	82v	D/234	4 000-00-0	Antonín Wendl	98	146	I.	CLXXIIb 4 000-00-0
363	-	82v	D/506	2 000-00-0	Matěj de Caro	97	146	I.	CLXXIIa 2 000-00-0
364	-	83	D/466	6 756-34-2 (+ Nr. 366)	Mikuláš Šnukart	114	147	I.	CLXVIIIb 14 342-25-5
365	-	83	D/203	20 000-00-0	Mikuláš Šnukart	114	147	II.	-
366	-	83	D/466	7 585-51-3	Mikuláš Šnukart	114	147	sloučeno s Nr. 364	
367	-	83	-	8 000 zlat. rýn.	Mikuláš Šnukart	-	-	III.	bez komentáře
368	-	83v	D/226	15 921-25-5	Jan Warmberger	113- 116	148	I.	CLXVIIa 15 921-00-0
369	-	83v	D/225	10 363-42-6		-	-	I.	CLXVIIb 10 363-42-6 kterž jest jistým osobám postoupil
370	V11/54	83v	D/228	6 657-8-4	Kryštof Skandernell	-	148	-	(splaceno 1615)

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
371	V11/55	83v	D/229	6 857-8-4	Šalamoun Gracinger	-	148	-	(splaceno 1615)
372	-	84	D/204	7 011-25-5	Rolland z Hollandu	114	149	I.	CLXVIa 7 011-25-5
373	-	84	D/410	460-00-0	dědicové Jana Šmída - poručníci Mikuláš Toul a Jindřich Šafr	-	149	II.	-
374	-	84v	A/53	100-00-0	Petr Trejtlar	115	150	I.	CLXVa 100-00-0
375	-	84v	D/195	3 415-42-6	Gertraub Muncková židovka	-	150	II.	cesse viz Nr. 531
376	-	84v	-	20 000-00-0	Austach Betengl z Nayenperka, staroměstský měšťan	115	150	II.	-
377	-	85	D/455	2 500-00-0		115	151	II.	-
378	-	85	D/444	3 120-00-0		115	151	I.	CLVIIb 4 702-39-0
379	-	85	D/444	1 582-39-0		115	151		
380	-	85v	D/217	2 000-00-0	Adam nejstarší Jeroným z Libušína, staroměstský měšťan	119	152	I.	CLXa 2 000-00-0
381	-	85v	D/461	14 412-51-0	Abraham Angel z Engelsperku, staroměstský měšťan	119	152	I.	CLVIIb 14 412-51-0
382	-	86	D/477	2936-25-5	Jiří Mára, malostranský měšťan	120	153	I.	CLXIIIb 2936-00-0
383	-	86v	D/449	1 000-00-0	Zachariáš Glokner	116	153	I.	CLXVb 1 000-00-0
384	-	86v	-	1 020-34-2	Jeroným Bonacín	-	-	III.	-
385	-	87	-	859-14-1	Franz Šnukart	117	154	I.	CLXVIIIa 859-14-1
386	-	87	D/375	450-00-0	Salomena Klatovská	-	-	I.	CLXXIIIb 450-00-0
387	-	87	D/523	1 700-00-0	Tobiášovi Michalovi a nebo Rutě Hauserovy, manželce jeho	118	-	I.	CLXXVb 1 700-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
388	-	87	D/334	3 000-00-0	židé v Praze	125	-	I.	CICa 3 000-00-0
MĚSTA V ČECHÁCH JAKO PRÁVNICKÉ OSOBY									
389	M/3 (21 400)	93	-	35 233-12-0	Staré Město pražské (zbytek II.)	-	157	I.	CLXXVIa 8 167-00-0
390	V11/44	93	D/385	5 000-00-0		-	158		
391	M/4-5	93v	B/12, 293	5 000-00-0	Nové Město pražské (zbytek II.)	-	158	I.	CLXXVIb 2 806-00-0
392	V11/45	93v	D/386	4 000-00-0		-	159		
393	M/6	94	-	5 000-00-0	Malá Strana	-	-	viz Nr. 394	
394	viz Nr. 393	94	D/279 D/344	7 000-00-0	Malá Strana (zbytek II.)	-	161	I.	CLXXVIIa 3 821-00-0
395	V11/46	94	-	857-08-4		-	161		
396	D/32 (cesse)	94	A/176	1 000-00-0		-	161		
397	M/7-9	94v	9xA-D	16 211-00-0	Žatec (zbytek II.)	-	162	I.	CLXXVIIIb 5 179-00-0
398	V08/24	95	D/380	500-00-0		-	163		
399	M/10	95	D/294	4 000-00-0	Klatovy (zbytek II.)	-	163	I.	CLXXXIVb 2 037-00-0
400	M/11	95	D/363	2 500-00-0		-	163		
401	M/12 M/13	95v	4x A, B, D	5 985-00-0	Stříbro (zbytek II.)	-	164	I.	CLXXXVa 3 531-00-0
402	-	95v	D/369 D/405	3 853-33-3,5		-	164		
403	M/15	96	3x B,D	5 484-12-0	Louny (zbytek II.)	-	165	I.	CLXXXIIa 2 807-00-0
404	M/16	96	3x D	2 500-00-0		-	165		
405	V08/23	96	D/378	1 000-00-0		-	165		
406	M/17	96v	3x A,B,D	9 616-25-5	Hradec Králové (zbytek II.)	-	166	I.	CLXXXIa 3 608-00-0
407	M/18	96v	D/355	2 000-00-0		-	166		
408	M/19	96v	B/16	2 000-00-0	Pardubice (zbytek II.)	-	166	I.	CXC VIIb 650-00-0
409	M/36	97	B/305 D/306	2 300-00-0	Rakovník (zbytek II.)	-	167	I.	CLXXXIXb 1 929-00-0 (zbytek II.)
410	-	97	D/423	3838-44-0		-	167		
411	M/21	97	B/164 B/297	4 600-00-0	Písek (zbytek II.)	-	166	I.	CLXXXIIIa 1 882-00-0
412	M/22	97	D/372	1 400-00-0		-	167		
413	M/23	97	D/400	500-00-0		-	-		
414	M/24-7 (9 000)	97v	D/419	19 171-32-0	Domažlice (zbytek II.)	-	168	I.	CLXXXIVa 5 934-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
415	M/28-29	97v	D/303	4 000-00-0	Nymburk (zbytek II.)	-	168	I.	CLXXXVIIIb 3 114-00-0
416	M/31	97v	D/383	3 000-00-0		-	169		
417		98	D/413	1 504-03-5		-	169		
418	M/30	98	B/221	1 496-00-0		-	169		
419	M/32	98v	D/283	7 000-00-0	Plzeň (zbytek II.)	-	170	I.	CLXXXVIIIa 11 664-00-0
420	M/33	98v	D/403	4 003-33-2		-	170		
421	V08/22	99	D/403	1 000-00-0		-	171		
422	M/34-5	99	D/403	6 000-00-0		-	171		
423	-	99	D/403	523-13-3		-	171		
424	-	99	D/403	19 247-26-0		-	171		
425	M/37	99v	D/424	2 500-00-0	Ústí nad Labem (zbytek II.)	-	172	I.	CLXXXb 3 674-00-0
426	M/38	99v	D/424	2 500-00-0		-	172		
427	-	99v	D/424	6 850-49-1		-	172		
428	M/40	100	D/351	1 600-00-0	Polička (zbytek II.)	-	173	I.	CXCIIIa 994-00-0
429	M/41	100	D/351	1 500-00-0		-	173		
430	M/42	100	D/414	5 000-00-0	Pelhřimov (zbytek II.)	-	173	I.	CXCb 4 594-00-0
431	M/43	100	D/414	2 000-00-0		-	173		
432		100	D/414	7 778-24-5		-	173		
433	M/44	100v	D/399	500-00-0	Český Brod (zbytek II.)	-	174	I.	CLXXXVIIa 5 076-00-0
434	M/45	100v	D/399	2 000-00-0		-	174		
435	M/46	100v	D/399	500-00-0		-	174		
436		100v	D/399	13 343-15-5½		-	174		
437	M/59	101	D/304	1 000-00-0	Mělník (zbytek II.)	-	175	I.	CXCIIb 1 179-00-0
438		101	D/409	2 726-00-0		-	175		
439	M/48	101	D/262 D/288	5 500-00-0	Most (zbytek II.)	-	175	I.	CLXXXVb 4 399-00-0
440	M/49	101	D/347	5 000-00-0		-	175		
441	M/50	101	D/375	1 000-00-0		-	175		
442		101v	D/421	621-51-0		-	176		
443		101v	D/418	2 000-00-0		-	176		
444	M/51	101v	D/296	2 000-00-0		-	176		
445	M/52	101v	D/366	1 500-00-0	Sušice (zbytek II.)	-	176	I.	CLXXXVIIIa 1 117-00-0
446	M/53	102	D/300	4 000-00-0	Tábor (zbytek II.)	-	177	I.	CLXXXIIb 3 407-00-0
447	M/54	102	B/7	200-00-0		-	177		
448	M/55	102	B/101	200-00-0		-	177		
449		102	D/407	6 511-58-5½		-	177		
450	M/56	102	D/422	700-00-0		-	-		

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
451	M/57	102v	D/315	1 000-00-0	Jaroměř (zbytek II.)	-	178	I.	CXCIIb 501-00-0
452	M/58	102v	D/356	500-00-0		-	178		
453	M/60	102v	D/317	1 000-00-0	Dvůr Králové (zbytek II.)	-	178	I.	CXCIVa 1 744-00-0
454	M/61	102v	D/361	600-00-0		-	178		
455		102v	D/360	3 969-51-6½		-	178		
456	M/62	103	D/314	1 500-00-0	Trutnov (zbytek II.)	-	179	I.	CXCIVb 1 451-00-0
457	M/63	103	D/362	400-00-0		-	179		
458		103	D/416	2 698-35-5		-	179		
459	M/64	103	D/311	1 000-00-0	Kolín (zbytek II.)	-	179	I.	CLXXXVIIb 1 011-00-0
460	M/66	103	-	857-08-4		-	179		
461	M/65	103v	D/370	1 500-00-0		-	180		
462		103v	D/308	850-00-0	Čáslav (zbytek II.)	-	180	I.	CLXXXIIIb 4 583-00-0
463	M/67	103v	D/360	1 000-00-0		-	180		
464		103v	D/401	12 892-38-4		-	180		
465	M/70 (500)	104	A/248 D/318	700-00-0	Kouřim (zbytek II.)	-	181	I.	CLXXIXb 249-00-0
466	M/71	104	D/316	1 500-00-0	Kutná Hora (zbytek II.)	-	181	I.	CLXXVIIb 8 059-00-0
467		104	-	21 142-51-6		-	181		
468		104	-	2 000-00-0		-	181		
469	M/72	104	D/320	2 000-00-0	Loket	-	181	III.	-
470	M/74	104v	D/298	1 000-00-0	Vodňany (zbytek II.)	-	182	I.	CLXXXIXa 1 404-00-0
471	M/75	104v	A/273	750-00-0		-	182		
472		104v	D/406	2 694-10-5		-	182		
473	M/76	105	B/419 D/312	2 300-00-0	Chrudim (zbytek II.)	-	183	I.	CLXXXVIIIb 1 358-00-0
474	M/77	105	D/350	2 000-00-0		-	183		
475	M/78 (2 200)	105	3 x A, B, C	2 700-00-0	Vysoké Mýto (zbytek II.)	-	183	I.	CXCIIb 1 327-00-0
476	M/79	105v	D/353	1 500-00-0		-	184		
477	M/80	105v	D/285	3 000-00-0	Litoměřice (zbytek II.)	-	184	I.	CLXXXa 6 454-00-0
478	M/81	105v	D/368	4 000-00-0		-	185		
479		105v	D/368	1 000-00-0		-	185		
480	-	106	D/408	12 870-00-0	Nový Bydžov (zbytek II.)	-	185	I.	CXCIIa 1 651-00-0
481	M/83	106	B/104	300-00-0		-	185		
482	M/84	106	D/305	1 000-00-0		-	185		
483	-	106	D/415	3 965-48-0		-	185		
484	M/87	106v	D/287	500-00-0	Krupka (zbytek II.)	-	186	I.	CXCVIIa 188-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
485	M/88	106v	B/122	1 000-00-0	Kladsko (zbytek II.)	-	186	I.	CXCVIb 342-00-0
486	M/89	106v	D/357	1 000-00-0	Slaný (zbytek II.)	-	186	I.	CLXXXIb 1 928-00-0
487	V08/21	106v	R1608/ 305	500-00-0		-	-		
488	M/90	107	-	857-08-4			-		
489	-	107	D/371	3 806-12-3½			187		
490	M/91	107	D/365	2 500-00-0	Kadaň (zbytek II.)	-	187	I.	CLXXXVIa 1 004-00-0
491	-	107	D/257	621-51-0		-	187		
492	M/93	107v	D/292	1 000-00-0	Rokycany (zbytek II.)	-	188	I.	CXCa 1 851-00-0
493	M/94	107v	D/373	1 000-00-0		-	188		
494	-	107v	D/417	3 919-47-4,5		-	188		
495	-	107v	D/398	13 000-00-0	Mladá Boleslav	-	188	I.	CXCIIa 4 039-00-0
496	M/95	108	B/182	2 000-00-0	ves Chotětov (zbytek II.)	-	188	I.	CXCVIIIb 650-00-0 <i>(Chotěšovským)</i>
497	-	108	D/299	4 000-00-0	České Budějovice (zbytek II.)	.	189	I.	CLXXIXa 6 396-00-0
498	-	108	D/348	2 000-00-0		.	189		
499	V11/47	108	D/387	8 571-30-0		.	189		
500	-	108	D/387	702-50-4		.	189		
501	-	108v	D/397	6 857-08-4		.	190		
502	V11/9 cesse	108v	D/436	6 000-00-0	Prachatice (zbytek II.)	-	190	I.	CXCVa 1 882-00-0
503	-	109	D/425	2 000-00-0	Soběslav (zbytek II.)	-	191	I.	CXCVIa 650-00-0
504	-	109	D/514	4 178-24-2	Český Krumlov (zbytek II.)	-	191	I.	CXCIVb 1 744-00-0
505	-	109	D/514	1 343-01-3		-	192		
506	-	109v	-	43 000-00-0	Klatovy, Pí- sek, Budějo- vice, Hradec Králové a Kouřim (zbytek II.)	123	-	I.	CXCVIIIa 17 902-00-0
507	-	109v	-	15 000-00-0		-	-		
508	-	109v	-	3 314-17-1	jíná města	-	-	II.	-
ZAHRA NIČNÍ OSOBY STAVU RYTÍŘSÉHO A MĚSTSKÉHO									
509	R/3	116	C/194	7 100-46-2	Dědicové Jakuba Meutingera z Augšpurku	-	197	II.	-

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
510	R/4	116v	C/2, C/110 C/170	17 142-51-3	Ried od Jana Bernarda z Valbrunu	-	198	III.	-
511	R/66	117	D/145	2 958-15-3	Karel Verdeman	-	199	III.	-
512	-	117	D/65	950-00-0	Jan Strašír z Rábu v Uhrách, dědic Maty- áše Šmidber- ského	- -	199	III.	-
513	-	117v	D/199	12 000-00-0	Filip Holbein	120	200	I.	CLVIIa 12 000-00-0
ZAHRANIČNÍ MĚSTA JAKO PRÁVNICKÉ OSOBY									
514	M/1	121	-	85 714-17-1	město Norimberk	-	168	-	-
515	M/2	121v	C/172	5 142-51-3	město Mühlhausen	-	205	III.	-
NOVÉ SLÍBENÉ PŮJČKY									
516	-	122	-	25 714-17-1	věřitel neuveden	-	-	III.	-
517	-	122	-	34 285-42-6	dvorské komoře ve Vídni	-	-	III.	-
JINÉ POLOŽKY UVEDENÉ V TIŠTĚNÉM SEZNAMU VĚŘITELŮ Z ROKU 1615									
518	-	-	-	odděleno od Nr. 241	Jan Adam Keleus z Ymany	-	-	I.	CXXXXIXb 700-00-0
519	rozdě- lení Nr. 335	-	D/453	310-29-5	Kašpar Lukšán z Luftenštejna	106	133	I.	CLXIIa 1 241-58-6
520		-	D/454	310-29-5	Anna Leslová	106	133		
521		-	D/455	310-29-5	Pavel Pála	106	133		
522		-	D/452	310-29-5	Kašpar Winter z Polehrad	106	133		
523	Nr. 214 až 216	-	-	Součet 4 285-42-6	dědicové Jana Rytmana	-	-	I.	CXXXVIIa 4 285-42-6
524	-	-	-	dluhy od komory české jis- tým osobám, které zase do komory odvedeny býti mají	-	-	-	I.	XC 20 000-00-0

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
525	cesse Nr. 80	-	-	1 400-00-0	Mariana Bunzonová a Kateřina Chotková, sestry z Milhauzu, z dluhu od Adama Slavaty postoupeného	101	-	I.	CXXXVIb 1 400-00-0
526	cesse Nr. 63	-	-	8 000-00-0	Kryštof Ha- rant z Polžic a manželka jeho	27	-	I.	LXXXIXb 10 000-00-0
527		-	-	2 000-00-0	Kryštof Ha- rant z Polžic	28	-		
528	cesse Nr. 95	-	-	10 000-00-0	Kryštof Ha- rant z Polžic	37	-	I.	XCVIIIb 10 000-00-0
529	cesse Nr. 104	-	-	9 000-00-0 (-3 000 viz Nr. 530)	Eva Kap- lířová ze Slavkova	40	-	I.	XCIIIa 6 000-00-0
530	cesse Nr. 529	-	-	3 000-00-0	Albrecht Kapíř ze Sulevic („Albrecht Kaplirz“)	101	-	I.	CIa 3 000-00-0
531	cesse Nr. 375	-	-	3 415-42-6	Jan Zikmund z Loznštejna	23	-	I.	LXXIVa 3 415-42-6
532	viz Nr. 321	-	-	4 285-42-6	dvorští úřed- níci zemře- lého císaře Rudolfa II.	100	-	I.	CXLIVa 4 285-42-6
533	-	-	-	-	císař Matyáš k vlastní dispozici	-	-	I.	LXIIIa 20 000-00-0
534	-	-	-	-	Jan starší z Kolovrat	-	-	I.	LXXVIb 1 200-00-0

**PERSONAL UNION UNDER DIRECT
RULE OF EMPEROR MATTHIAS**

IN 1615

II.

**Realizace stavovského daňového systému
po roce 1615**

Implementing the Estates Tax System after 1615

II/1 Důsledky realizace usnesení českého zemského sněmu roku 1615 a průběh splácení sněmem schválených dluhů do roku 1618

Problematika soukromého šlechtického úvěru a s ním souvisejícího zadlužení velkých dominií v 16. století byly velkými tématy, kterým se v 80. a počátkem 90. let 20. století intenzivně zabývalo několik českých historiků. Významné výsledky, založené na novém základním výzkumu, které dodnes zůstávají základním východiskem ke studiu daného tématu, v té době publikovali především Václav Ledvinka,¹ Václav Bůžek² a Jaroslav Čechura.³ Všichni tři později svůj tematický záběr rozšířili i do jiných oblastí dějin raného novověku.

Systematickému výzkumu účetní dokumentace se později věnoval především Jaroslav Čechura, který výsledky svých dlouholetých bádání nedávno využil v obsáhlejší popularizační publikaci. Čtenářům zde přibližuje otázku šlechtických dluhů v předbellohorské době v širším ekonomickém a politickém kontextu, a to včetně oblastí, které stály dříve mimo autorův hlavní badatelský zájem. Na tomto místě se nemohu vyjadřovat k některým jiným částem citované knihy, které jsou podle mého názoru postaveny na mělkých základech (nejzřetelnější je to v případě úvěrové politiky Viléma z Pernštejna na přelomu 15. a 16. století), ale musím vysvětlit, v čem se profesor Čechura mylí ve věci splácení panovnických dluhů po roce 1615.

Panovníkova zadlužení a soupisu věřitelů z roku 1615 se autor dotýká jen okrajově a z hlediska celkového tématu a rozsahu citované knihy není tato pasáž podstatná.⁴ Zde uváděné údaje o konkrétních částkách mají navíc jen ilustrativní charakter, provázený v několika případech chybným vysvětlením (např. proč je u měst dlužná částka tak nízká). Nicméně i z takto chaoticky presentovaného výběru některých primárních dat dospěl autor k velmi jednoznačně formulovanému závěru: „... Je prakticky jisté, že ani předtím – v letech 1616–1617 – nebyly vybrány a následně rozděleny nějaké dlužné peníze, na které se odkazuje generální sněm z roku 1615...“.⁵

Chyba je v tom, že informace, které autor získal na základě analýzy jednoho dobře dokumentovaného případu (pohledávka Jana Jiřího ze Švamberka), byly zobecněny na celý systém. Přitom zrovna švamberská aktiva patřila k těm složitějším případům. Nejen proto, že se jednalo o peníze získané složitým převodem po Petru Vokovi z Rožmberka (Nr. 56), ale i proto, že o toto dědictví byly vedeny spory. Jistě, účetní dokumentace dokládá, že Švamberkům nebylo před rokem 1618 vyplaceno z jejich jistiny podle plánovaného rozpisu z roku 1615 vůbec nic. Z toho však nemůžeme bez znalosti jakéhokoli dalšího kontextu vyvodit obecný závěr, že celý zemským sněmem schválený splátkový model (který Jaroslav Čechura navíc považuje za aktivitu vzešlou ze strany císaře Matyáše) vůbec nebyl naplňován.

¹ Václav LEDVINKA, *Úvěr a zadlužení feudálního velkostatku v předbellohorských Čechách*, Praha 1985.

² Václav BŮŽEK, *Úvěrové podnikání nižší šlechty v předbellohorských Čechách*, Praha 1987.

³ Jaroslav ČECHURA, *Dominium Smiřických – protokapitalistický podnikatelský velkostatek předbellohorských Čech*, *Československý časopis historický* 90, 1992, s. 507–536.

⁴ Jaroslav ČECHURA, *Luxus na dluh? Zadlužení české aristokracie v letech 1550–1650*, Praha 2023, s. 88–90.

⁵ Ibidem, s. 90.

II/1 Consequences of implementing the Bohemian Provincial Diet's resolution in 1615 and the repayment of Diet approved debts up to 1618

The issue of private, aristocratic credit and the related indebtedness of the great dominions in the 16th century were major topics that several Czech historians became intensely involved in the 1980s and early 1990s. At the time, based on new basic research, Václav Ledvinka,¹ Václav Bůžek² and Jaroslav Čechura³ published some highly significant results, which to this day are the starting point for any study of the topic. All three authors later expanded their scope to other areas of early modern history.

It was mainly Jaroslav Čechura, who recently used the results of his long-term research in a very comprehensive publication popularizing the period, who went on to devote his time to systematic research of accounting documentation. Here he presents the issue of aristocratic debts in the pre-White Mountain era in a broader economic and political context, including areas that were previously beyond the author's main research interest. At this point I cannot comment on other parts of the aforementioned book, which, in my opinion, are based on shallow foundations (most clearly in the case of William of Pernštejn's credit policy at the turn of the 15th and 16th centuries), but I must explain how Professor Čechura is wrong about the repayment of the monarch's debts after 1615.

The author touches only marginally on the monarch's indebtedness and the list of creditors from 1615, and this passage is not significant in terms of the book's overall theme and scope.⁴ Moreover, the figures given here for specific amounts are only illustrative, accompanied in several cases by erroneous explanations (e.g. why the amount owed by cities is so low). However, even from such a chaotically presented selection of some primary data, the author came to a very clearly formulated conclusion: „... It is virtually certain that from 1616–1617 none of the money owed, as referred to in the General Diet of 1615, was collected and subsequently distributed...“.⁵

The mistake is that the information that the author obtained, on the basis of an analysis of one well-documented case (the claim of Jan Jiří of Švamberk), has been generalized to the whole system. The Švamberk assets were among the more complicated cases. Not only because it was money obtained by a complicated transfer from Petr Vok of Rožmberk (No. 56), but also because there were disputes over this inheritance. Certainly, the accounting documentation shows that before 1618 absolutely nothing was paid to the Švamberks from their principal in line with the planned schedule of 1615. However, without knowing any other context, we cannot draw a general conclusion from this that the whole repayment model approved by the Provincial Diet (which Jaroslav Čechura also considers to be an activity springing from Emperor Matthias) was not implemented at all.

Jan Jiří ze Švamberka i jeho syn Petr patřili mezi hlavní předáky stavovské opozice a zcela jistě nemohli být při splácení úvěru jen tak opomenuti. Pokud jim nebyla po roce 1615 splácena jistina ani úroky (což je v celém souboru výjimečný případ), pak se jednalo zřejmě o záměr, aby se celková pohledávka kapitalizací úroků navyšovala a mohla být později využita k jinému účelu (například k získání části komorního majetku v jižních Čechách). Ve stejné době totiž Petr ze Švamberka také skupoval od jiných věřitelů jak jejich aktiva, přímo uvedená v tištěném seznamu z roku 1615 (Nr. 148), tak i nároky na výplatu úroků z těchto aktiv (Nr. 157). Proč by to dělal, kdyby splátkový systém sám o sobě nefungoval?

K otázce splácení panovnických dluhů podle harmonogramu z roku 1615 se ještě podrobněji vrátíme. Nyní se pokusím jen stručně shrnout, jak byl nový finanční systém formálně nastaven.

Myšlenka na zavedení jiného fiskálního modelu, v jehož rámci by stavové získali větší kontrolu nad tokem peněz, byla staršího data. Projevuje se už v odlišování zadlužení panovníka (to evidovala česká komora) a takzvaných dluhů zemských (za ně ručili členové zemské vlády a zemského soudu). To bylo v Čechách uplatňováno už od vytvoření prvního stavovského direktoria v době řešení sporů mezi císařem Rudolfem II. a jeho bratrem Matyášem (1608–1609). Tehdy musel zemský sněm rozhodnout o peněžní půjčce, určené na obranu země bez ohledu na stanovisko panovníka. Tedy nešlo o schválení půjčky císaři Rudolfu II., ale o zajištění obrany země ze společných zdrojů, mimo kontrolu panovníka. To je zřejmé také ze skutečnosti, že peněžní závazky, učiněné ze strany stavů (tedy „dluhy zemské“) garantovali na vydávaných dluhopisech společně nejvyšší zemští úředníci a členové zemského soudu jako dva kolektivní stavovské orgány (zmínky o této formě záruky viz např. Nr. 31). Sami věřitelé přesně odlišovali, které dluhopisy vydával panovník (či jeho jménem česká komora) a které vydávali stavové (tj. nejvyšší úředníci a soudci zemští). Toto rozlišení u přehledu finančních aktiv rodu Smiřických z roku 1611 dobře dokumentuje Jaroslav Čechura.⁶

Už v době ustavení prvního českého stavovského direktoria (26. června 1609) byl utvořen mechanismus, podle kterého probíhala správa „dluhů zemských“. Rentmistrovským úřadem české komory tyto dluhy registrovány vůbec nebyly; tyto záležitosti řešily *ad hoc* jednotlivé zemské sněmy. To je zřejmé i z významného pramene, na který před několika lety upozornil Jaroslav Čechura. Jedná se o účetní dokumentaci stavovského direktoria z let 1609–1610, kterou ve svém obsáhlém Diariu zaznamenal Karel Zikmundův, měšťan z Kolína nad Labem.⁷ Z těchto údajů vyplývá, že během tří měsíců (srpen až září 1609) se bilance příjmů a výdajů „zemských peněz“, užitých na činnost direktoria a na výdaje za stavovské vojsko, pohybovala kolem 200 tisíc kop grošů míšeňských. Peníze se měly později vybrat z daní. Okamžitá finanční potřeba měla být pokryta půjčkou od tří tehdy obecně známých českých bohatců, kteří byli ochotni úvěr poskytnout: Jaroslav Smiřický ze Smiřic, Radslav Vchynský z Vchynic a Adam Hrzáň z Harasova. Bude důležité jak ověřit daný zdroj (který autor zmiňuje, ale necituje přesně), tak i zjistit, jak

Both Jan Jiří of Švamberk and his son Petr were among the main leaders of the Estates' opposition and certainly could not have been simply omitted when repaying the loan. If neither the principal nor the interest was paid after 1615 (which is an exceptional case in the set as a whole), then it was probably the intention to increase the total debt by capitalizing the interest and to use it later for another purpose (for example, to acquire part of the chamber property in South Bohemia). At the same time, Petr of Švamberk also bought both other creditors' assets, directly listed in the printed list of 1615 (No. 148), and their claims for interest payments on these assets (No. 157). Why would he do that if the repayment system itself didn't work?

We shall return to the question of the repayment of the sovereign's debts according to the schedule of 1615 in more detail. I will now try to briefly summarize how the new financial system was formally set up.

The idea of introducing a different fiscal model, under which the Estates would gain more control over the flow of money, was of an earlier date. It is already evident in the distinction between the sovereign's debts (recorded by the Bohemian Chamber) and the so-called provincial debts (guaranteed by members of the provincial government and the provincial court). It had been applied in Bohemia since the creation of the first Estates Directory when settling the disputes between Emperor Rudolf II and his brother Matthias (1608–1609). At the time, the Provincial Diet had to decide on a money loan for the country's defence, regardless of the monarch's opinion. Thus, it was not a question of approving a loan to Emperor Rudolf II, but of securing the defence of the country from common resources, outside the control of the monarch. This is also evident from the fact that the monetary commitments made by the Estates (i.e. "Provincial Debts") were jointly guaranteed on the bonds issued by the highest provincial officials and the members of the Land Court as two collective Estate bodies (see e.g. No. 31 for references to this form of guarantee). The creditors themselves distinguished exactly which bonds were issued by the sovereign (or on his behalf by the Bohemian Chamber) and which were issued by the Estates (i.e. the highest officials and judges of the land). This distinction is well documented by Jaroslav Čechura in the overview of the financial assets of the Smiřický family from 1611.⁶

Even by the time the first Bohemian Estates Directory had been set up (26 June 1609), a mechanism had been established which administered the "provincial debts". These debts were not registered by the Rentmaster's Office of the Bohemian Chamber at all; these matters were dealt with *ad hoc* by each provincial Diet. This is also evident from an important source pointed out by Jaroslav Čechura a few years ago. This is the accounting documentation of the Estates Directory from 1609–1610, recorded in his extensive Diary by Karel Zikmund, a burgher from Kolín nad Labem.⁷ These figures show that during three months (August to September 1609) the balance of the income and expenditure of the "provincial money" used for the activities of the Directory and for the expenses of the Estates' army was around 200,000 threescore gr. Mei. The money was to be collected later through taxes. The immediate financial need was to be covered by a loan from three well-known rich Bohemian men who were willing to provide the loan: Jaroslav Smiřický of Smiřice, Radslav Vchynský of Vchynice and Adam Hrzáň of Harasov. It will be important

⁶ J. ČECHURA, *Luxus na dluh?*, s. 257.

⁷ Jaroslav ČECHURA, *Zlom v nejdelším sněmu českých dějin (5. 5. 1609) – Generální zkouška stavovského povstání*, Praha 2009, s. 139–144.

se kolínský měšťan vůbec k těmto údajům dostal. Výpis stavovských příjmů a výdajů ze Zikmundova rukopisu, který J. Čechura publikoval, totiž vůbec nedává smysl.⁸ Ty údaje zjevně nejsou kompletní a součty se míjejí v celých řádech. Zatím nevíme, jestli už má zmatečné údaje ve svém rukopisu sám Karel Zikmundův, nebo je to jen důsledek nepozorné excerpcce.

I když část „zemských dluhů“ z roku 1609 byla jistě splacena, v roce 1611 přibýly další v souvislosti s obranou země před vpádem vojska Pasovských. Proto předpokládám, že Slavatův údaj z roku 1615, podle kterého bude zapotřebí na vypořádání „zemských dluhů“ (spravovaných českými stavy) vydat necelých 400 tisíc kop gr. m., můžeme považovat za reálný. Prakticky stejná částka (jen zaokrouhlená na celých 400 tisíc) se nakonec objevuje i ve splátkovém schématu, schváleném samotnými stavy (viz tab. IV–V na s. 160–162).

V roce 1615 byla pro dohled nad správou zemských dluhů jmenována zvláštní komise, složená většinou z členů zemské vlády, kteří patřili ke katolickému křídlu v tehdejší české politice. Každá sebemenší částka, použitá na splácení „zemských dluhů“, však musela být (stejně jako všechny výplaty peněz na splátku panovníkových dluhů) potvrzena třemi podpisy členů zvláštního stavovského grémia, pro které používám pracovní název „certifikační komise“.⁹ V té naopak početně převažovali zástupci protestantské části politického spektra. I to je podle mého názoru důležitá okolnost, kterou je třeba brát v potaz. Nemůžeme jednoduše předpokládat, že půjčky, poskytované na úhradu „zemských dluhů“ v letech 1609–1611, představují finanční podporu stavovské opozice. Tak jednoduché to nebylo.

Od evidence zemských dluhů (které vznikly rozhodnutím zemského sněmu a v **Šuldenlistě 1615** uváděny nejsou), se však vraťme k dluhům panovníckým.

Až v roce 1615 došlo v Čechách k faktickému propojení systému splácení zemských dluhů a panovníckých dluhů. Hlavní kontrolu nad správou daňového systému a distribuce peněz na splácení sněmem schválených panovníkových dluhů však od české komory převzaly zemská vláda a zemský soud. Tyto instituce už před rokem 1615 garantovaly plnění finančních závazků, o kterých rozhodl zemský sněm. Do širšího kontrolního systému však byli od roku 1615 navíc zapojeni také členové dvorského a komorního soudu. Ti sice neovlivňovali jmenování zemských berníků, ale měli kontrolní funkci při vydávání peněz, vybraných těmito berníky.

Ani výše zmíněná stavovská grémia nemohla splátky dluhů zaručit ničím jiným, než budoucím výběrem daní. Na rozdíl od panovníka se však od roku 1615 tato forma úvěrování dostala pod velmi přísnou kolektivní kontrolu, protože v zemské vládě i v nejvyšších soudních institucích (zemský soud, dvorský soud a komorní soud)¹⁰ zasedali zástupci všech čtyř konfesijně-politických uskupení, která se v tehdejších Čechách

⁸ Ibidem, s. 141–142.

⁹ Petr VOREL, *Zahájení „české války“ v kontextu vládního bankrotu roku 1615*, Český časopis historický 118, 2020, č. 4, s. 893–963.

¹⁰ Otto PETRKA, *Rechtsgeschichte der böhmischen Länder*, 2 Th., Geschichte des öffentlichen Rechtes und die Rechtsquellen von der hussitischer Zeit bis zum Theresianischen Zeitalter in ihren Grundzügen dargestellt, Reichenberg 1928; Zdeňka HLEDÍKOVÁ – Jan JANÁK – Jan DOBEŠ, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátků státu po současnost*, Praha 2005

both to verify the source (which the author mentions but does not cite accurately) and to find out how the burgher of Kolín came by this data in the first place. The list of the Estates' income and expenses from Zikmund's manuscript, published by J. Čechura, makes no sense at all.⁸ The data is clearly incomplete and the sums are off by orders of magnitude. We do not know yet whether Karel Zikmund himself had confused the data in his manuscript or whether it is simply the result of careless excerption.

Although some of the “provincial debts” from 1609 were certainly paid, in 1611 more were added in connection with defending the country against the invasion of the Passau Army. Therefore, I assume that Slavat's figure from 1615, according to which less than 400,000 threescore gr. Mei. would be needed to settle the “provincial debts” (managed by the Bohemian Estates), can be considered realistic. Virtually the same amount (just rounded to the nearest 400,000) eventually appears in the repayment scheme approved by the Estates themselves (see Tables IV–V pp. 160–162).

In 1615, a special commission was appointed to oversee the administration of the land debts, consisting mostly of members of the provincial government who belonged to the Catholic wing of Bohemian politics at the time. However, even the smallest sum of money used to pay off “land debts” had to be certified (as well as all payments of the monarch's debts) by three signatures from members of a special Estates Board, for which I use the working title “Certification Commission”.⁹ This, in contrast, had a predominance of representatives from the Protestant part of the political spectrum. In my opinion, this too is an important circumstance to take into account. We cannot simply assume that the loans made to pay off the “provincial debts” in 1609–1611 represented financial support for the Estates' opposition. It wasn't that simple.

However, let us return from the records on the provincial debts (which were created by the decision of the Provincial Diet and are not mentioned in the **Šuldenlista 1615**) to the monarchy's debts.

It was not until 1615 that the system of repayment of provincial debts and sovereign debts was actually linked in Bohemia. However, the provincial government and the provincial court took over control of the tax system's administration and the distribution of money to repay the sovereign's debts, as approved by the Diet, from the Bohemian Chamber. Before 1615, these institutions guaranteed the financial obligations decided by the Provincial Diet would be met. However, from 1615 onwards, members of the royal and chamber judicial court were also involved in the wider control system. Although they did not influence the appointment of the excisemen, they had a controlling function in issuing the money collected by these excisemen.

Even the aforementioned Estate boards could not guarantee the repayment of debts by anything other than the future collection of taxes. Unlike the monarch, however, from 1615 onwards this form of credit came under very strict collective control, as representatives of all four denominational-political groups sat in the provincial government and in the highest judicial institutions (the provincial court, the royal judicial court and the chamber court),¹⁰ that were forming in Bohemia at the time (the radical Calvinist-Czech Brethren, the moderate Lutheran-Neo Utraquist, the moderate Catholic-Old Calixtinist and the radical Spanish-Catholic-Jesuit). This largely offset the

formovala (radikální kalvínsko-českobratrské, umírněné luteránsko-novoutrakvistické, umírněné katolicko-starokatolíšnické a radikální španělsko-katolicko-jezuitské). Tím byla do značné míry vyrovnána převaha katolické strany, jejíž zástupci převažovali mezi nejvyššími zemskými úředníky.

Složitý kontrolní systém vyplácení peněz i detailní rozpis splátek naznačují existenci hlubokých zájmových rozporů uvnitř samotné české stavovské obce. Přesný výpočet, který se stal součástí zákona, měl garantovat, že vybrané daně nebudou použity k jiným účelům, než jak zemský sněm rozhodl. Defraudacím a neoprávněnému nakládání s vybranými penězi měl zabránit nově vytvořený několikaúrovňový systém kontroly.

Jak celý systém od roku 1615 fungoval?

Formálně stáli na vrcholu celého systému tzv. zemští berníci. To nebylo nic nového, tuto pozici známe již z předchozích let. Změna ale nastala v postupu jejich jmenování. Dříve jmenoval hlavní výběrčí daní na celozemské úrovni (říkalo se jim berníci zemští) přímo panovník, v průběhu 16. století tuto roli převzal zemský sněm. I v roce 1615 nejprve jmenoval nové tři nejvyšší zemské berníky zemský sněm. Za stav panský to byl Bohuchval Berka z Dubé, za stav rytířský Jiří mladší Mitrovský z Nemyše a za stav městský městský Franc Ostržtok z Astfeldu. Nevíme, zda to byl záměr, ale žádný z těchto tří zemských berníků, jmenovaných roku 1615, nepatřil mezi věřitele panovníka. Jejich funkční období však mělo trvat jen jeden rok. Vždy v ročních intervalech měla na této klíčové pozici nastat obměna. Pro další léta zemským sněm postoupil pravomoc jmenovat nejvyšší berníky zemské vládě a zemskému soudu, tedy těm institucím, které byly oprávněny vydávat stavovské dluhopisy (na „dluhy zemské“). Toto skutečnost si dovoluji zvláště zdůraznit, neboť později se stala zřejmě důležitým nástrojem v zápase o kontrolu nad celým daňovým systémem.

Nejvyšší zemští berníci přijímali peníze od daňových poplatníků, ale také je vydávali na účely, předepsané rozpočtovým určením. Každý výdajový doklad musel mít 13 podpisů, a to 10 z řad členů vlády, zemských soudců a rad soudů dvorského a komorního, a 3 z řad výše zmíněné certifikační komise. Pokud by zemský berník při vyúčtování předložil jakýkoli výdajový doklad, na kterém by nebylo těchto třináct podpisů, neměl mu být uznán a měl příslušnou částku uhradit sám. Certifikační komise měla čtrnáct členů, z toho 6 pánů, 5 rytířů a 3 měšťany. Zřízena byla už roku 1614, o rok později bylo jen nově obsazeno místo, uvolněné po odsouzení Václava Vchynského.

Vedle certifikační komise byla také už roku 1614 ustavena samostatná kontrolní komise, která měla zajistit zpětnou revizi výběru daní.¹¹ Jejím hlavním úkolem byla původně jen kontrola činnosti všech zemských a krajských berníků, jmenovaných od roku 1597. Pokud někdo z nich neměl dosud vyúčtovaný výběr daní nebo příslušné částky neodvedl do české komory, měl být schodek uhrazen z jeho vlastního majetku. Tato komise měla mít jednu část, jmenovanou panovníkem (její složení neznáme), zemský sněm pak jmenoval svoji vlastní druhou část, která měla jedenáct členů (4 páni, 4 rytíři, 3 měšťané). Tato komise měla právo vyžádat si z účetní dokumentace české komory všechny údaje o nedoplatcích a zadržených berních, což byl za daných okolností

¹¹ **Sněm 1614**, § „O přijetí počtů od berníkův a zvyupominání berní, kontribucí a všech svolených pomoci J.M.C. i zemi zadržalých“, s. XXIX–XXXIV.

dominance of the Catholic party, whose representatives predominated among the highest provincial officials.

The complex control system for the disbursement of money and the detailed breakdown of repayments indicate there were deep conflicts of interest within the Bohemian Estates community itself. The precise calculation, which became part of the law, was intended to guarantee that the collected taxes would not be used for purposes other than those decided by the Provincial Diet. The newly created, multi-level control system was intended to prevent embezzlement and unauthorized handling of the collected money.

How did the whole system work from 1615?

Formally, the so-called land excisemen stood at the top of the whole system. This was nothing new, we already know this position from previous years. However, there had been a change in the procedure for their appointment. Previously, the main tax collectors at a national level (known as the land excisemen) were appointed directly by the monarch, but this role was taken over by the Provincial Diet during the 16th century. Also in 1615, the Provincial Diet first appointed the three new supreme land excisemen. Bohuchval Berka of Dubá was from the lordly estates, Jiří Mitrovský the Younger of Nemyše from the knightly estates, and Franz Ostržtok of Astfeld from the city estates. We do not know whether this was the intention, but none of the three land excisemen appointed in 1615 were among the sovereign's creditors. However, their term of office was to last just one year. The holders of this key position were to be changed every year. Over the following years, the Provincial Diet ceded the power to appoint the supreme excisemen to the provincial government and the provincial court, i.e. to those institutions that were authorized to issue state bonds (for “provincial debts”). I would like to emphasize this fact, because later it became an important tool in the struggle for control over the entire tax system.

The supreme excisemen received money from taxpayers, but also disbursed it for purposes prescribed by the budget. Each expenditure document had to have 13 signatures; 10 from the members of the government, the provincial judges and the councils of the royal and chamber judicial courts, and 3 from the aforementioned Certification Committee. If the land excisemen presented any expense document at the time of settlement that did not bear these thirteen signatures, he was not to have been credited and would have to pay the pertinent amount himself. The Certification Commission had fourteen members, including six lords, five knights and three burghers. It was established in 1614, a year later it had only one place that had been newly filled, vacated after the conviction of Václav Vchynský.

In addition to the Certification Commission, a separate Audit Commission was established as early as 1614 to ensure a retrospective review of tax collection.¹¹ Originally, its main task was simply to control the activities of all land and regional excisemen, appointed since 1597. If any of them had not yet accounted for the tax collection or had not paid the relevant amounts to the Bohemian Chamber, the deficit was to have been covered from their own assets. This commission was to have one part, appointed by the monarch (its composition is unknown), the Provincial Diet then appointed the second part, which had eleven members (4 lords, 4 knights, 3 burghers). This commission had

pochopitelně materiál mimořádně důvěrný. To byl první krok k převzetí kontroly nad správou daní.

Zemský sněm roku 1615 šel ještě dál. Využil existenci této již zřízené kontrolní komise, ale konstatoval, že v době od předchozího sněmu (1614) komise nepracovala dobře¹² a provedl kompletní personální výměnu. Jedinou osobou, která zůstala ve funkci z roku 1614, byl Prokop Dvořecký z Olbramovic, jmenovaný za rytířský stav.

Až v této fázi se z původní jednorázově jmenované kontrolní komise stal centrální stavovský berní úřad, jehož personální obsazení sněm v roce 1615 schválil na pět let. Rozšířením z 11 na 13 osob bylo posíleno zastoupení vyšších stavů.

Tato komise měla začít pracovat jako stálý stavovský orgán, jehož hlavním úkolem bylo jednak udělat konečně pořádek v daňových nedoplatcích od roku 1597, jednak pravidelně kontrolovat řádné vybírání a respektování rozpočtového určení u všech daní, schválených sněmem roku 1615 na pět let.

V první fázi své činnosti měl nový stavovský berní úřad urychleně provést hloubkovou kontrolu všech „starých daní“ za léta 1597–1614 a uzavřít vyúčtování se všemi krajskými a zemskými berníky, kteří byli v minulosti pro jednotlivé berně jmenováni. Podklady pro tuto práci jim mělo vydat účetní oddělení (*buchhalterie*) české komory. Po skončení této práce pak měla zmíněná komise průběžně přijímat a ověřovat vyúčtování („počty“) od nejvyšších berníků za všechny aktuálně vybírané nové daně po celých pět let.

Nešlo tedy jen o „ad hoc“ ustavenou komisi, jaké byly dříve běžné, ale o trvale zřízenou centrální stavovskou instituci, která měla pravidelně úřadovat na Pražském hradě jako nový daňový orgán, kontrolující činnost krajských a zemských berníků. V následných pramenech je označována jako „... Berně na Pražském hradě...“. Členům tohoto berního úřadu byl určen i pravidelný plat (ročně pro pány 400 kop gr. m., pro rytíře 300 kop gr. m., pro měšťany 200 kop gr. m.). Náklady na jejich činnost činily 4100 kop gr. m. ročně, splatných z vybraných daní. Tato částka byla fixní; pokud by někdo z členů kontrolní komise neplnil svoje povinnosti (z důvodů zdravotních či jiných), měla být jeho odměna rozdělena mezi ostatní.

Při prvním zasedání měli na zadaném úkolu (revize daňových nedoplatků) pracovat intenzivně 6 týdnů a výsledky přednést zemskému soudu. V dalších letech se měli pravidelně sjíždět. Pokud by zjistili závady v činnosti zemských berníků (stávajících či dřívějších), měli požádat zemský soud o nařízení exekuce jejich majetku. V případě zjištění nějakých nedostatků v činnosti krajských berníků (kteří často pocházeli z řad měšťanů) měla být náhrada vymáhána na regionálně příslušných krajských městech jako právnických osobách. Šlo tedy o nově ustavenou stavovskou instituci, která získala vrchní kontrolu nad celým procesem výběru a distribuce všech daní. Panovník mohl (pokud by chtěl) jen tuto komisi rozšířit o další dvě osoby.

Z činnosti kontrolní komise se dochovala sice nekompletní, ale dosti rozsáhlá dokumentace, ze které je zřejmé, že komise pracovala velmi intenzivně a její činnost přinesla hmatatelné výsledky. Důležitý je například souhrnný přehled všech nedoplatků posudného z let 1597–1614, které je třeba ještě vymáhat. Zdaleka největším daňový dluh za

¹² Sněm 1615, § „O přijetí počtův od nejvyšších, též krajských berníkův“, s CXCI–CXCV.

the right to request all data on arrears and withheld taxes from the accounting records of the Bohemian Chamber; naturally, this was extremely confidential material under the circumstances. This was the first step towards taking control of tax administration.

The Provincial Diet of 1615 went even further. It made use of the existence of this established control commission, but stated that the commission had not worked well since the previous Diet (1614)¹² and made a complete change of personnel. The only person who remained in office from 1614 was Prokop Dvořecký of Olbramovice, appointed on behalf of the knightly estate.

It was only at this stage that the original control commission, appointed once a year, became the central state tax office, whose staffing was approved by the Diet in 1615 for five years. The expansion from 11 to 13 persons strengthened the representation of the higher estates.

This commission was to start working as a permanent state body, whose main task was to finally put in order the tax arrears from 1597 onwards, and to regularly check all taxes were duly collected and the budget designation, approved by the Diet in 1615 for five years, was respected.

In the first phase of its activity, the new state tax office was to quickly carry out an in-depth audit of all “old taxes” for the years 1597–1614 and to conclude a settlement with all the regional and land excisemen who had been appointed in the past for individual taxes. The accounting department (“*Buchhalterie*”) of the Bohemian Chamber was to provide them with the basis for this work. After this work was completed, the said commission was to receive and verify the accounts (“sums”) from the supreme excisemen for all new taxes currently levied for a period of five years.

It was therefore not just an “ad hoc” commission, as had been common before, but a permanently established central state institution, which was to be in regular office at Prague Castle as a new tax authority, controlling the activities of the regional and land excisemen. In subsequent sources it is referred to as “... *Board of Taxes at Prague Castle*...”. The members of this tax office were also given a regular salary (annually for lords 400 threescore gr. Mei., for knights 300 threescore gr. Mei., for burghers 200 threescore gr. Mei.). The cost of their activities amounted to 4100 threescore gr. Mei. per year, payable from the taxes collected. This amount was fixed; if any member of the audit commission failed to perform his duties (for health or other reasons), his remuneration was to be divided among the others.

During the first session, they were to work intensively for 6 weeks on the assigned task (revision of tax arrears) and present the results to the Provincial Court. In the following years they were to meet regularly. If they found faults in the activities of the land excisemen (current or former), they were to ask the county court to order the seizure of their property. If any deficits were found in the regional excisemen’s activities (who often came from the ranks of the burghers), compensation was to be recovered from the regionally competent county towns as legal entities. It was therefore a newly established state institution that gained supreme control over the entire process of collecting and distributing all taxes. The sovereign could (if he wished) only enlarge this commission by two more persons.

nezaplacenou daň z výroby piva (tzv. posudné) v celém Království českém je evidován ještě roku 1615 u Zdeňka Vojtěcha Popela z Lobkovic,¹³ ale nikoli na jeho vlastním pozemkovém majetku. Jedná se daňové nedoplatky z východočeského panství Litomyšl, jehož poručníci byla v té době Lobkovicova manželka Polyxena Lobkovická z Pernštejna.¹⁴ V Chrudimském kraji byl Lobkovic veden jako jediný dlužník. Za léta 1601, 1603 a 1604 činily daňové nedoplatky posudného z Litomyšle celkem 7 854 kop gr. m., tedy 40,5% ze všech tehdy evidovaných nedoplatek za posudné za léta 1597–1604 z celých Čech. I to vysvětluje, proč se v roce 1615 neobjevují Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic ani jeho manželka v seznamu věřitelů císaře. I jejich vlastní dluhy na soukromém úvěrovém trhu dosahovaly před rokem 1608 šestimístných částek.¹⁵

Z hlediska celkového objemu peněz, které měly být v letech 1615–1620 vybrány na nových daních, však představovaly daňové nedoplatky jen malý podíl. Mnohem důležitější byly nově vybírané daně a následná distribuce vybraných peněz. To jsou témata velmi široká a badatelsky zatím prakticky nedotčená. Zaměřím se proto na dva hlavní problémové okruhy:

- 1) Bylo po roce 1615 skutečně naplněno rozpočtové určení daní podle toho harmonogramu, který na léta 1616–1620 stanovil zemský sněm? Logicky můžeme předpokládat, že v letech 1618–1620 už byly všechny vybrané daně určeny na obranu země (to usnesení sněmu z roku 1615 předpokládalo), ale jak splácení probíhalo před vypuknutím stavovského povstání?
- 2) Bylo usnesení zemského sněmu naplněno v otázce panovnických příjmů? Tedy přesněji: Došlo skutečně k zastavení přísunu peněz z daní a jiných dosavadních zdrojů z Království českého do vídeňské dvorské komory? Pokud ano, tak jak se to v praxi projevilo?

Zjistit odpověď na první otázku bylo poměrně složité, protože autentická dokumentace o splátkách panovnických dluhů z let 1616–1620 se pravděpodobně nedochovala.

Jediným dosud identifikovaným pramenem, který souhrnně zachycuje jednu z konkrétních fází splátek podle harmonogramu z roku 1615, je soupis úroků, vyplacených hned na podzim 1615. Podle usnesení zemského sněmu měly být z daní, vybraných na podzim 1615 i na jaře 1616 uhrazeny jen nevyplacené úroky z panovnických půjček (jistina se měla splácet až od podzima 1616). Tomu obsah tohoto pramene odpovídá.

Jedná se o svatohavelský termín 1615 (tj. 16. října 1615). Vzhledem k tomu, že zemský sněm skončil až 3. října 1615 a tištěné usnesení bylo vydáno ještě později, řešila se říjnová výplata úroků formu pokladních poukázek. To bylo za dané situace technicky výhodnější s ohledem na časovou prodlevu, která vždy musela nastat mezi výběrem daní k určitému termínu a následnou distribucí vybraných peněz. Na podzim 1615

¹³ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 2043, sign. S/15/10/4, 9. 8. 1616 „Poznamenání které osoby z berníkův krajských po mnohém napomenutí počtův svých až posavad nesložily, též i čistého reštu svého i také reštantův od sebe neodvedly“; přehledné tabulkové schéma v příloze, datované 1615.

¹⁴ Petr VOREL – David RICHTER – Zuzana VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024, č. 18, s. 135–140.

¹⁵ J. ČECHURA, *Luxus na dluh*, s. 207, tab: „Největší věřitelé Zdeňka Vojtěcha z Lobkovic (ante 1608)“.

Incomplete but quite extensive documentation of the Audit Commission's activities has survived, which shows that the Commission worked very intensively and that its activities produced tangible results. An important example is the summary list of all beer tax arrears from 1597–1614 that still need to be recovered. By far the largest tax debt for unpaid tax on beer production (the “beer tax”) in the whole Kingdom of Bohemia was recorded in 1615 by Zdeněk Vojtěch Popel of Lobkovice,¹³ but not on his landed property. It concerned tax arrears from the East Bohemian estate of Litomyšl, of which Lobkovice's wife, Polyxena Lobkovická of Pernštejn, was the guardianess at the time. In the Chrudim region, Lobkovic was listed as the only debtor. For the years 1601, 1603 and 1604, Litomyšl's beer tax arrears totalled 7,854 threescore gr. Mei. i.e. 40.5% of all the recorded arrears for beer tax for the years 1597–1604 from the whole of Bohemia. This also explains why in 1615 neither Zdeněk Vojtěch Popel of Lobkovice nor his wife appear in the list of the Emperor's creditors. Moreover, their own debts on the private credit market were in six figures prior to 1608.¹⁵

In terms of the total amount of money to be collected in new taxes in 1615–1620, however, the tax arrears represented just a small proportion. Much more important were the newly levied taxes and the subsequent distribution of the money collected. These are very broad topics and practically untouched in terms of research. I will therefore focus on two main problem areas:

- 1) After 1615, was the tax budget actually met according to the schedule set by the Provincial Diet for 1616–1620? Logically, we can assume that in 1618–1620 all the taxes collected were already earmarked for the defence of the country (the resolution of the Diet of 1615 assumed this), but how was repayment made prior to the Estates' Revolt?
- 2) Was the Provincial Diet's resolution on the issue of the monarch's income met? Or, to be more precise: Had the flow of tax money and other existing sources from the Kingdom of Bohemia to the Vienna court chamber really been stopped? If so, how did this manifest in practice?

The answer to the first question was rather difficult to find out, because authentic documentation on the repayment of the monarch's debts from 1616–1620 is probably not extant.

The only source so far identified that summarizes one of the specific phases of repayments according to the 1615 schedule is the list of interest paid in the autumn of 1615. According to the Provincial Diet's resolution, the taxes collected in autumn 1615 and spring 1616 were to be solely used to pay the unpaid interest on the sovereign's loans (the principal was to be repaid only from autumn 1616). The content of this source corresponds to that.

This is the St. Gall's feast day of 1615 (i.e. 16 October 1615). Since the Provincial Diet did not end until 3 October 1615 and the printed resolution was issued even later, the October interest payment was dealt with in the form of treasury bills. This was technically preferable in the given situation, given the time lag that always had to occur between the collection of taxes by a certain date and the subsequent distribution of the collected

postupovali stavové tak, že podle přesného seznamu (který máme k dispozici) vystavili všem oprávněným věřitelům individuální pokladní poukázky (certifikace) na příslušnou částku, odpovídající výši nedoplatku ze „starých úroků“. Ta byla počátkem roku 1616 splatná v pokladně rentmistrovského úřadu. Výjimku představovali ti věřitelé, kteří měli svoje pohledávky ujištěny na panství Český Krumlov. Těm byla přímo v Českém Krumlově vyplacena jejich částka v hotovosti z pokladny velkostatku ještě na podzim 1615.¹⁶

K další fázi naplňování harmonogramu splátek z roku 1615 přímé prameny k dispozici zatím nemáme. Přesto víme, že u většiny všech věřitelů, zařazených do tištěného seznamu z roku 1615, probíhaly splátky jistiny i úroků podle schváleného harmonogramu až do roku 1617. To bylo z hlediska vnitropolitického pro habsburský dvůr velmi nebezpečné. V praxi se ukázalo, že zemským sněmem realizovaná ekonomická opatření dokázala stabilizovat vážně ohrožený úvěrový systém celé země a zajistit splátky pohledávek (jejichž garance byly v letech 1614–1615 vážně zpochybněny) všem bez ohledu na jejich konfesijní příslušnost.

Toto moje nové zjištění je založeno na několika nově objevených a dosud v historickém výzkumu nevyužitých pramenech. Všechny vznikly až po porážce českého stavovského povstání. Byly však zhotoveny právě proto, aby bylo možné určit, kolik peněz ještě zbývá splácet z onoho původního zemským sněmem schváleného rozvržení z roku 1615, ať již šlo o finanční aktiva, která podléhala pobělohorským konfiskacím, či nikoli. Popisu i analýze těchto pramenů se podrobněji věnuji v následující kapitole (s. 272–303).

Výsledky této analýzy jsou podle mého názoru dostatečně průkazné. Víme, že u většiny pohledávek, uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, byly splátky jistiny i splátky úroků provedeny podle schváleného harmonogramu na podzim 1616 a na jaře 1617.

Zřejmě i tato okolnost přispěla k tomu, že úvěrový trh se znovu stal (alespoň na čas) důvěryhodným. Z této doby pochází také výjimečný pramen, kterým je originál cese (postupu pohledávky) z 16. října 1616, kterou Jan Bartoloměj Širntyngar z Širntingu (Nr. 148) postupuje Petru ze Švamberka svou pohledávku u císaře Matyáše.¹⁷ Tento dokument je zvláště cenný z toho důvodu, že se jedná o jednu z pohledávek, uvedených v tištěném seznamu sněmovního usnesení z roku 1615. A v textu této cese (viz edice v příloze na s. 344–345) je výslovně uvedeno, že toto aktivum je zaručeno právě tím, že splácení jistiny a úroků podle schváleného harmonogramu garantoval český zemský sněm.

To je, myslím, důležitý detail: Osobní záruku císaře Matyáše (kterou byly garantovány „linecké dluhopisy“ z roku 1614) už nikdo nebral vážně. Usnesení zemského sněmu, které mělo váhu zákona, se v dané situaci jeví jako pomyslná „záchranná brzda“, jejímž prostřednictvím dokázala česká stavovská společnost domácí úvěrový trh stabilizovat.

První problémy se splátkami nastaly až u podzimního termínu roku 1617. Tehdy dostala vyplaceny nějaké peníze také většina věřitelů, ale ne všichni. Podle jakého klíče tento výběr probíhal, to se mi zatím zjistit nepodařilo.

¹⁶ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 (1615): „Krátké poznamenání certifikací na ourok svatohavelský léta jminulého 1615 zadržalý, vydaných“.

¹⁷ SOA Třeboň, fond Historica, Inv. č. 7854 = sign. 6253A.

money. In the autumn of 1615, the Estates proceeded by issuing individual treasury bills (certifications) to all eligible creditors for the appropriate amount corresponding to the amount of the arrears of “old interest”, according to the exact list (which is available). It was payable at the beginning of 1616 in the treasury of the Rentmaster’s Office. An exception were those creditors who had their claims secured on the Český Krumlov estate. They were paid directly in Český Krumlov in cash from the estate’s treasury in autumn 1615.¹⁶

So far, we do not have any direct sources available for the next phase of the 1615 repayment schedule. Nevertheless, we know that for the majority of all creditors included in the printed list of 1615, principal and interest payments continued to be made according to the approved schedule until 1617. From an internal political point of view, this was very dangerous for the Habsburg court. In practice, it turned out that the economic measures implemented by the Provincial Diet were able to stabilize the seriously threatened credit system of the entire country and to ensure the payment of debts (whose guarantees were seriously doubted in 1614–1615) to everyone regardless of their denominational affiliation.

This new finding of mine is based on several newly discovered and previously unused sources in historical research. All of them were created after the defeat of the Bohemian Revolt. However, they were made precisely in order to determine how much money was still left to be repaid from the original distribution approved by the Provincial Diet in 1615, whether or not these were financial assets subject to the post-White Mountain confiscations. The description and analysis of these sources is discussed in more detail in the following chapter (pp. 273–303).

In my opinion, the results of this analysis are sufficiently conclusive. We know that for most of the claims in the printed list of 1615, principal and interest payments were made according to an agreed schedule in the autumn of 1616 and the spring of 1617.

This circumstance probably contributed to the credit market becoming credible again (at least for a while). An exceptional source also comes from this period, the original cession (claim transfer) of 16 October 1616, by which John Bartholomew Širntyngar of Širnting (No. 148) assigns his claim on Emperor Matthias to Petr of Švamberk.¹⁷ This document is particularly valuable because it is one of the claims in the printed list of the 1615 Diet resolution. Moreover, in the text of this cession (see the edition in the appendix on pp. 344–345) it is explicitly stated that this asset is guaranteed precisely because the repayment of the principal and interest according to the approved schedule was guaranteed by the Bohemian Provincial Diet.

I think that’s an important detail: the personal guarantee of Emperor Matthias (which was guaranteed by the “Linz Bonds” of 1614) was no longer taken seriously by anybody. Given the situation, the Provincial Diet’s resolution, which had the weight of law, appeared to be a “safety brake” through which the Bohemian Estates managed to stabilize the domestic credit market.

The first problems with repayments did not occur until the autumn term of 1617. At that time, most creditors were also paid, but not all. I have not yet been able to find out the key used to make this selection.

První výpadky v pravidelném splácení sněmem schválených jistin a úroků musely už na podzim 1617 vyvolat značnou vlnu nejistoty. V jarním termínu roku 1618 už byly podle schváleného harmonogramu na splátky jistin vydány peníze jen výběrově; také úroky dostali vyplaceny jen někteří věřitelé. Kdo konkrétně? To je ta správná otázka.

V celém systému tedy muselo už před podzimním splátkovým termínem roku 1617 dojít k nějaké zásadní změně, která dříve dohodnutý harmonogram narušila. V obecném kontextu tato změna pochopitelně souvisí s novým nastavením mocenských poměrů v Čechách po 29. červnu 1617, kdy byl arcikníže Ferdinand Štýrský přijat za následníka českého trůnu. Po tomto datu dochází k výrazné radikalizaci španělsko-katolické zájmové skupiny (personálně, politicky i mocensky provázané s postupně posilujícím jezuitským řádem). To se projevuje jak v aktivitách české komory ve vztahu ke komorním panstvím, tak i v daňovém systému, jehož sněmem schválená podoba byla různými způsoby během několika měsíců poměrně rychle destruována.

Některé nástroje, které použila „pro-habsburská“ strana, jsou vcelku jasné, jiné si vyžadují ještě další výzkum. Tlak na změnu nově zavedeného daňového systému v Čechách však byl nepochybně vyvíjen i přímo z Vídně. Proto se vraťme k hledání odpovědi na druhou z výše položených otázek. Jak se vývoj v Čechách po roce 1615 projevil na finanční situaci vídeňské dvorské komory?

Bezprostřední důsledky postupu, který uplatnili stavové v Čechách koncem roku 1615, byly pro vídeňskou dvorskou komoru zcela fatální. Výpadek „českých peněz“ (které do té doby tvořily několik desítek procent celkových příjmů) výrazně akceleroval hlubokou finanční krizi samotné dvorské komory v letech 1616–1617. Zároveň také znejistěl celý širší střeoevropský úvěrový systém, neboť i další významní hráči na úvěrovém trhu měli své pohledávky u Habsburků zajištěny budoucím daňovým příjmem z nejbohatší části monarchie, tedy z Království českého.

Usnesení českého zemského sněmu z roku 1615 bylo někdy koncem října téhož roku publikováno tiskem. Až zde je jasně řečeno, že z nově schválených českých daní se žádné peníze do ciziny platit nebudou. Všem zahraničním věřitelům císaře Matyáše bylo na příštích pět let znemožněno domáhat se svých nároků v Čechách právní cestou, ať byly jejich půjčky garantovány jakkoli (včetně záruky komorním majetkem). Do ciziny se nebudou platit žádné splátky dluhů a dokonce ani úroky ze starších půjček, zaručených Matyášovými příjmy z Čech.¹⁸ Teprve v této fázi začalo postupně docházet mnoha jiným věřitelům císaře Matyáše a zahraničním finančníkům, dlouhodobě napojeným na habsburský dvůr, co to vlastně z hlediska peněžních toků může přinést, a jak se jich tento panovníkův finanční bankrot osobně dotkne. Nejvýstižnější a velmi otevřený je z tohoto hlediska obsáhlý komentář mocného augšpurského bankéře Lazara Henkla staršího z počátku roku 1616.

Jak se vývoj v Čechách projevil ve vídeňské dvorské komoře? Ta se potýkala s finančními problémy už před rokem 1615. Ten nejhlubší propad ale nastal až v dalších dvou letech (1616–1617), když přestaly přicházet peníze z Čech. To se v účetnictví navenek

¹⁸ **Sněm 1615**, s. XLVIII a L: „...cizozemci, kteříž tak na komoře české jaké zjištění měli ... v týchž pěti letech ... jak pro sumy hlavní, tak ani pro ouroky nastupovati moci nebudou a právo jim puštěno býti nemá...“.

The first stoppages in the regular payment of the principal and interest approved by the Diet must have caused a considerable wave of uncertainty in the autumn of 1617. In the spring term of 1618, according to the approved schedule, money was issued to very few people to pay principal and interest. Who specifically? That's the question.

Thus, there must have been some major change in the whole system before the autumn 1617 repayment date, a change that disrupted the previously agreed schedule. In the general context, this change is, understandably, related to the new power relations in Bohemia after 29 June 1617, when Archduke Ferdinand of Styria was accepted as the heir to the Bohemian throne. After this date, the Spanish-Catholic interest group became significantly radicalized (as it was personally, politically and power-wise intertwined with the gradually strengthening Jesuit order). This is reflected both in the activities of the Bohemian Chamber in relation to the chamber estates and in the tax system, the form of which was approved by the Diet and which was destroyed rather quickly in various ways within a few months.

Some of the tools used by the “pro-Habsburg” side are quite clear, others require further research. However, pressure to change the newly introduced tax system in Bohemia was undoubtedly exerted directly from Vienna. Therefore, let us return to the search for an answer to the second of the above questions. How did the developments in Bohemia after 1615 affect the financial situation of the court chamber in Vienna?

The immediate consequences of the approach taken by the Estates in Bohemia at the end of 1615 were quite fatal for the court chamber in Vienna. The shortage of “Bohemian money” (which until then accounted for several tens of percent of the total income) significantly accelerated the deep financial crisis the court chamber faced in 1616–1617. At the same time, it also made the entire wider Central European credit system more uncertain, as other major players in the credit market had their claims on the Habsburgs secured by future tax revenue from the richest part of the monarchy, the Kingdom of Bohemia.

The resolution of the Bohemian Provincial Diet of 1615 was published in print sometime in late October of the same year. Only here it is clearly stated that no money will be paid abroad from the newly approved Bohemian taxes. For the next five years, all foreign creditors of Emperor Matthias were prevented from pursuing their claims in Bohemia by legal means, no matter how their loans were guaranteed (including the guarantee of chamber property). No debt payments would be made abroad, not even interest on older loans guaranteed by Matthias' income from Bohemia.¹⁸ It was only at this stage that many of Emperor Matthias' other creditors and foreign financiers, long connected to the Habsburg court, gradually began to realize what this might actually entail in terms of cash flow and how they would be personally affected by the monarch's financial bankruptcy. In this respect the extensive and very candid commentary of the powerful Augsburg banker Lazarus Henkel the Elder, early in 1616, is the most apposite.

How did the developments in Bohemia affect the court chamber in Vienna? It was already struggling financially prior to 1615. The deepest decline, however, did not occur until the following two years (1616–1617), when money stopped coming from Bohemia.

dokonce projevilo tak výrazně, že v hlavních účetních knihách vídeňské dvorské komory od roku 1616 úplně vypadly položky, ve kterých byly evidovány příjmy od české komory a od nejvyšších berníků v Čechách. Tyto položky ještě zavedl Josef Najsr při zakládání nové vídeňské hlavní účetní knihy, evidující příjmy a výdaje od července 1613.¹⁹ V roce 1615 už je jako příjem od české komory evidována jen symbolická částka 1 290 zl. rýn. 56 kr.²⁰ a od roku 1616 už tyto položky úplně mizí. Z Čech pak do vídeňské dvorské komory přicházely až do třicetileté války peníze prostřednictvím rentmistra Jana Matyáše z Glouchova („*Hanns Matthias von Glauchau*“), a to především z posudného.²¹ Ty částky pak odpovídají zajištěné minimální „rentě“ ve výši 100 000 kop gr. míš. ročně (ve čtyřech splátkách po 25 tisících), na které se čeští stavové 17. srpna 1616 dohodli s císařem.²² Tyto peníze měl císař dostávat z posudného či z jiných zdrojů, tak aby mohl být zajištěn alespoň základní chod jeho dvora (který ale měl mít trvalé sídlo v Praze).

Hlavní účetní knihy vídeňské dvorské komory jsou skvělým pramenem,²³ ale je třeba brát v potaz, že jejich finální kaligraficky psané verze, dochované dnes v příslušném archívním fondu Vídeňského národního archivu, byly vždy zpracovávány až s určitým časovým odstupem, dosahujícím někdy až více let. Například u souhrnného vyúčtování za rok 1619 je průkazné, že nemohlo být zpracováno dříve, než v roce 1622: Až 22. ledna 1622 je datována kvittance na 2 000 zlatých rýnských, kterou vystavil rentmistr Jan Matyáš z Glouchova; přitom tato částka je v knize vedena jako příjem za rok 1619.²⁴ Úředníci, kteří za vedení hlavních účetních knih zodpovídali, měli zpětně možnost s příjmovými a výdajovými položkami manipulovat, tak aby vše účetně vycházelo. Nemluví výslovně o účetních podvodech (i když k těm také docházelo), ale pouze o „optimalizaci“, při které se evidence dílčích příjmů či výdajů podle potřeby přesouvala mezi jednotlivými účetními obdobími.

Na počátku vlády císaře Matyáše byla situace navíc komplikována tím, že v prvních letech jeho vlády stále zůstávalo hlavní finanční centrum v Praze. Za vedení účetnictví zde zodpovídal hlavní dvorský účetní („*Hofzahlmeister*“) Jáchym Hýbr („*Joachim Hüber*“). Jeho účetní bilance bývala v době Rudolfovy vlády vyrovnaná či mírně přebytková. V posledním vyúčtování, které ještě Jáchym Hýbr zpracovával sám (za rok 1610), dokonce vykazoval v účetnictví pražské komory přebytek ve výši 637 445 zl. rýn. 54 krejcarů. Tato částka byla započítána jako příjem v dalším účetním období, začínajícím v lednu 1611.²⁵

¹⁹ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Hofzahlamtbücher, sign. HZAB 63 (1613–1614), fol. 57–62.

²⁰ Ibidem, sign. HZAB 64 (1615), fol. 30.

²¹ Ibidem, sign. HZAB 63 (1613–1614), fol. 62–79; ibidem 64 (1615), fol. 31v–62v; ibidem 65 (1616), fol. 23–42v; ibidem 66 (1617), fol. 25–43v; ibidem 67 (1818) fol. 28v–33.

²² Ibidem, sign. HZAB 66 (1617), fol. 28v–29.

²³ Jaroslav PÁNEK, *Knihy habsburské Dvorní pokladny (Hofzahlamtbücher) jako pramen k dějinám předbellohorského českého státu*, in: L. Soukup (red.), Pocta prof. JUDr. Karlu Malému, DrSc. k 65 narozeninám, Praha 1995, s. 173 – 181.

²⁴ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Hofzahlamtbücher, sign. HZAB 68 (1619), fol. 21v–22.

²⁵ Ibidem, sign. HZAB 61 (1610); ibidem 62 (1611–1614). fol. 1.

This was so marked in the accounting that from 1616 onwards the entries in the main books of the Vienna court chamber, which recorded the income from the Bohemian Chamber and from the supreme excisemen in Bohemia, disappeared altogether. These entries were first introduced by Joseph Neißer when setting up the new Viennese ledger, recording income and expenditure from July 1613.¹⁹ In 1615, only a symbolic sum of 1,290 Rh. gl. 56 kr.²⁰ is recorded as income from the Bohemian Chamber and from 1616 onwards these items disappeared completely. Until the Thirty Years' War, money from Bohemia went to the Vienna court chamber through the rentmaster Jan Matyáš of Glouchov („*Hanns Matthias von Glauchau*“), especially the beer tax money.²¹ These sums match the guaranteed minimum “rent” of 100,000 threescore gr. Mei. per year (in four instalments of 25,000), agreed upon by the Bohemian Estates and the Emperor on 17 August 1616.²² The Emperor was to receive this money from the beer tax or from other sources, so that he could ensure at least the basic running of his court (which was to have its permanent seat in Prague).

The main account books of the Vienna court chamber are an excellent source,²³ but it must be borne in mind that their final calligraphically written versions, now preserved in the pertinent archival collection of the Vienna National Archives, were always compiled with a certain time lag, sometimes several years. For example, it is conclusive that the summary account for 1619 could not have been prepared earlier than 1622: a receipt for 2,000 Rhenish guilders, issued by the rentmaster Hanns Matthias von Glauchau, is dated 22 January 1622; however, this amount is recorded in the book as income for the year 1619.²⁴ The clerks who were responsible for keeping the main accounting books were able to retrospectively manipulate the income and expenditure items so that everything was accounted for. I am not talking about accounting fraud (although that has also occurred), simply about “optimisation”, whereby records of partial income or expenditure were moved between accounting periods, as necessary.

At the beginning of Emperor Matthias' reign, the situation was further complicated by the fact that, in the early years of his reign, the main financial centre was still in Prague. The chief court accountant („*Hofzahlmeister*“) Jáchym Hýbr („*Joachim Hüber*“) was responsible for the bookkeeping. His accounting used to be balanced or slightly in surplus during Rudolf's reign. In the last accounting, which Joachim Hüber prepared himself (for 1610), he even showed Prague Chamber's accounts had a surplus of 637,445 Rh. gl. 54 kreutzers. This amount was counted as income in the next accounting period, beginning in January 1611.²⁵

Hned v roce 1611 ještě nedošlo k propojení obou dvorských komor (vídeňské a pražské). Ve Vídni určitou dobu fungovalo jen jakési provizorium, které by se asi dalo označit za nepřehledný chaos.²⁶ Proto také byly přímé platební příkazy během roku 1612 v takovém množství odesílány do Prahy. V případě vídeňské dvorské komory bylo založeno centrální vedení příjmů a výdajů až od 1. června 1613, kdy byl do úřadu hlavního dvorského účetního uveden Josef Najsr ze Štajnpasu („*Joseph Neißer von Steinpäß*“). Jeho řada hlavních účetních knih začíná 1. června 1613 s nulovou bilancí, bez zatížení nějakými nedoplatky z doby jeho předchůdců.²⁷ Sám Najsr v předchozích letech působil jako správce vojenského finančního úřadu („*Kriegszahlamt*“) a měl na starosti evidenci příjmů a výdajů na zajištění vojska v Uhrách. Příjmy a výdaje na vojenské účely detailně vyúčtoval za období 1607–1610. To už sice bylo po podepsání mírových smluv s Osmanskou říší (1606), ale přesto prošly jeho rukama za ty čtyři roky vysoké částky: Příjmová i výdajová strana přesahovaly 5 milionů zl. rýn.²⁸

I v době, kdy už byl hlavním dvorským účetním, měl ještě sám nesplacené pohledávky z doby svého působení ve vojenském finančním úřadu. Podle Najsrových vlastních výpočtů (při nichž započítal dílčí splátky a navýšení o úroky v letech 1611–1616) jemu samotnému císař dlužil v roce 1616 ještě více než 200 tisíc zlatých rýnských. Příjmy a výdaje peněz, související s výkonem těch dvou úřadů, však od sebe Najsr (ve vlastním zájmu) velmi důsledně odděloval.

Pokud však Najsr v počátcích svého působení v úřadu hlavního dvorského účetního ve Vídni neměl k dispozici dostatek finančních prostředků, nechával i nadále posílat přímé platební příkazy Jáchymu Hýberovi do Prahy. To byl jeden z hlavních problémů, které se pokoušel aktivně řešit i prezident české komory Vilém Slavata z Chlumu (viz výše s. 98–100): Pokud byly do Prahy z Vídne ve stále větším množství přeposílány k proplacení pohledávky na velké částky, byl problém udržet rozpočet české komory v kladných číslech.²⁹

Téměř celý rok paralelně vedle sebe fungovaly centrální dvorské účtárny dvě, a to až do smrti Jáchyma Hýbra v květnu 1614. Až po jeho smrti pak bylo provedeno zúčtování za celé období od 1. ledna 1611 do května 1614.³⁰ To pro zemřelého Hýbra nedopadlo příliš příznivě, protože po srovnání příjmů a výdajů za ty bezmála tři a půl roku scházelo 108 470 zl. r. 3 kr. 2 d. Je však třeba zdůraznit, že v době sestavování tohoto vyúčtování už byl Jáchym Hýbr po smrti (viz Nr. 309).

²⁶ Mark HENGERER, *Herz der Hofkammer – haupt buech über das universum / Die kaiserliche Hofbuchhaltung zwischen Transaktionsdokumentation und Staatsgestaltung (16. bis 18. Jahrhundert)*, in: Gerhard Fouquet – Jan Hirschbiegl – Werner Paravicini (eds.), *Hofwirtschaft – Ein ökonomischer Blick auf Hof und Residenz in Spätmittelalter und Früher Neuzeit*, Residenzenforschung Bd. 21 (Ostfildern: Thorbecke 2008), s. 191–240.

²⁷ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Hofzahlambücher, sign. HZAB 63.

²⁸ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA, 410, 25.5.1615.

²⁹ František ROUBÍK, *Slavatův pokus o nezávislost české komory na komoře dvorské z r. 1614*, in: K dějinám československým v období humanismu. Sborník prací věnovaný Janu Bedřichu Novákovi k šedesátým narozeninám 1872–1932, Praha 1932; Tomáš STERNECK, *Česká komora*, in: Jaroslav PÁNEK (ed.), *Akademická encyklopedie českých dějin*, II, Praha 2011, s. 35–38.

³⁰ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Hofzahlambücher, sgn. HZAB 62.

In 1612, the two court chambers (Vienna and Prague) had not yet been connected. For a time, Vienna worked as a kind of provisional arrangement, which could probably be described as a disorderly chaos.²⁶ That is why direct payment orders were sent to Prague in such large numbers during 1612. In the case of the Viennese court chamber, it was not until 1 June 1613, when Joseph Najsr of Štajnpas („*Joseph Neißer von Steinpäß*“) was installed as chief court accountant, that there was any central management of income and expenditure. His series of ledgers begins on 1 June 1613 with a zero balance, unencumbered by any arrears from the time of his predecessors.²⁷ Neißer himself had previously served as the administrator of the military finance office („*Kriegszahlamt*“) and was responsible for keeping records on the income and expenditure for the provision of troops in Hungary. He gave a detailed account of military income and expenditure for the period 1607–1610. Although this was after peace treaties with the Ottoman Empire had been signed (1606), he still had large sums of money passing through his hands during those four years: income and expenditure exceeded 5 million Rh. gl.²⁸

Even at the time when he was already the court's chief accountant, he still had personal claims that had yet to be paid from his time in the military finance office. According to Neißer's calculations (in which he included partial repayments and an increase in interest between 1611 and 1616), the Emperor still owed him over 200,000 Rh. gl. in 1616. However, Neißer (in his own interest) made a strict separation of the income and expenditure of money related to the exercise of the two offices.

However, if Neißer did not have sufficient funds available when he took up his tenure as chief court accountant in Vienna, he simply continued to send direct payment orders to Joachim Hüber in Prague. This was one of the main problems that the president of the Bohemian Chamber, Vilém Slavata of Chlum, took an active step in trying to resolve (see above pp. 99–101). With Vienna sending ever increasing numbers of claims to Prague for large sums of money to be paid, the Bohemian Chamber had a problem keeping its budget in the black.²⁹

For almost a whole year, the two central court accounting offices operated in parallel, right up until the death of Joachim Hüber in May 1614. Only after his death were the accounts made for the whole period from 1 January 1611 to May 1614.³⁰ This did not turn out too favourably for the deceased Hüber, because, after comparing the income and expenses for nearly three and a half years, there was a deficit of 108,470 Rh. gl. 3 kr. 2 d. It should be stressed, however, that at the time this account was drawn up Joachim Hüber was already dead (see No. 309).

Další výrazné zkreslení představuje účetní praxe, při které byly peněžní půjčky účetně vykazovány v položce „příjem“. I to je jeden z důvodů, proč až do roku 1614 mohly být dílčí roční finanční uzávěrky dvorské komory přebytkové. Půjčky se započítaly jako příjem a dlouhodobé dluhy byly evidovány jinde (v knihách komorních dluhů), takže ze samotných hlavních účetních knih dvorské komory celkové zadlužení panovníka nepoznáme.

I přes všechna tato zkreslení, která mohla v předchozích letech vytvářet mylný obraz vyrovnaného panovnického rozpočtu, je v hlavních účetních knihách dvorské komory velmi dobře indikovatelný dramatický propad příjmové složky rozpočtu právě od konce roku 1615, kdy po schválení a vydání usnesení zemského sněmu v Čechách roku začal fungovat nový splátkový systém (viz graf na s. 270). Ve skutečnosti je ten propad na příjmové složce ještě větší, neboť zde uvedené formálně evidované částky nejsou „očištěny“ o další půjčky, kterými se úředníci dvorské komory (i za méně výhodných podmínek) pokoušeli sehnat peníze pro hotovostní platby.

Rozpočet vídeňské dvorské komory pochopitelně nebyl závislý jen na českých zdrojích, ale v pokladně najednou nebyl dostatek hotovosti nejen na úhradu běžného provozu dvora, ale i na platby významným dvořanům. To si finančníci z císařova okolí pochopitelně uvědomovali již dříve a hledali možné úspory. Už ze srpna 1615 pochází předběžný výpočet, s jakými finančními zdroji by mohl panovnický dvůr finančně vyjít.³¹ Ovšem za situace, kdy standardní panovnické příjmy byly nižší, než úroky, které se měly platit ze starších půjček, nebyla tato situace řešitelná nějakými dílčími úsporami v provozních nákladech panovnického dvora.

Za symbolický počátek laviny finančních stížností považuji dopis ze 17. listopadu 1615, který napsal vídeňský dvorský účetní Josef Najsr přímo císaři Matyášovi.³² Na dvorskou komoru do Vídně totiž přišla stížnost od samotného presidenta říšské dvorské rady Jana Jiřího z Hohenzollernu (1577–1623), který počátkem 17. století patřil ke katolické straně mezi říšskými knížaty a v zájmu Habsburků konal významné diplomatické i politické služby.

Hohenzollern, který sám za funkci presidenta říšské dvorské rady nepobíral žádné pravidelnou odměnu, zaslal Najsrovi velmi důraznou upomínku, že všem dvanácti členům říšské dvorské rady (jmenovitě uvedeným) nebylo v listopadu 1615 vyplaceno pravidelné služné, jehož celkovou výši vyčíslil na 22 627 zl. rýn. 50 kr.³³ Josef Najsr se tedy obrátil na samotného císaře s žádostí o upřesnění, z jakých zdrojů by měl tu částku říšským radům zaplatit, když nemá k dispozici dostatečné likvidní prostředky.

Tento problém se v průběhu roku 1616 ještě zvyšoval. Tento proces máme pramenně dokumentovatelný velmi dobře, ale nemohu tuto knihu zatížit interpretací dalšího komplexního tématu, který má výrazný mezinárodní přesah. Proto si dovolím zmínit jen hlavní kontury.

³¹ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 407, 14. 8. 1615 „Die, vom Seyfried Christ[oph] freyh[err] Breiner zum besten des Hofwesens, an Hand gelassenen von der Hofkammer zu berathschlagenden Puncta beth.“

³² Ibidem, sign. FHKA 411, 17. 11. 1615.

³³ Ibidem, „Abraitung waß denen Kaiserlichen Herrn Reichshof Raäthen dero Besoldungen biß Ennd dits monats Nouembris Anno 615 der Zeit ausstendig“.

Another significant distortion was the accounting practice of recording cash loans under ‘income’. This is one of the reasons why the partial annual financial statements of the court chamber had a surplus until 1614. Loans were counted as income and long-term debts were recorded elsewhere (in the chamber debt books), so the court chamber’s main accounting books do not give us an indication of the monarch’s total indebtedness.

In spite of all these distortions, which may well have created a false image of a balanced monarchical budget in the previous years, the dramatic drop in the revenue component of the budget from the end of 1615 onwards, when the new payment system began to operate in Bohemia following its approval through the Provincial Diet’s resolution (see chart on p. 270), is very well indicated in the court chamber’s main accounting books. In fact, the drop in the income component is even greater, since the amounts formally recorded here are not “adjusted” for the additional loans that the officials of the court chamber used (even on less favourable terms) to try to raise money for cash payments.

Of course, the Vienna court chamber’s budget was not solely dependent on Bohemian resources, but suddenly there was not enough cash in the treasury, so the day-to-day running of the court could not be paid for and nor could important courtiers receive their salaries. The financiers from the Emperor’s entourage were of course aware of this in advance and were looking for possible savings. In August 1615 there was a preliminary calculation of what the monarch’s court could survive on financially.³¹ However, in a situation where the standard monarchical income was lower than the interest to be paid on the older loans, some partial savings in the running costs of the monarch’s court would not resolve the issue.

I consider the letter of 17 November 1615, written by the Viennese court accountant Josef Neißer directly to Emperor Matthias, to be the symbolic beginning of the avalanche of financial complaints.³² The court chamber in Vienna received a complaint from the President of the Imperial Court Council himself, Johann Georg of Hohenzollern (1577–1623), who, at the beginning of the 17th century, was a Catholic imperial prince and performed important diplomatic and political services in the interests of the Habsburgs.

Hohenzollern, who himself did not receive any regular remuneration for his position as President of the Imperial Court Council, sent Neißer a very strong reminder that all twelve members of the Imperial Court Council (named) had not been paid their regular salary in November 1615, the total amount of which he estimated at 22,627 Rh. gl. 50 kr.³³ Joseph Neißer therefore turned to the Emperor himself with a request to specify from what sources he should pay the amount to the Imperial Councils, since he did not have sufficient liquid funds at his disposal.

This problem only increased during 1616. This process is very well documented in the sources, but I cannot burden this book with an interpretation of another complex topic that has significant international overlap. Therefore, I will only outline the main contours.

Dvorská komora ve Vídni se pokoušela na jedné straně urgentní platby odkládat na pozdější dobu, na druhou stranu hledala další možné zdroje financí. Jednalo se jak o půjčky za méně výhodných podmínek (vyšší úročení), které zvyšovaly jak celkové zadlužení, tak výši nákladů na splátky úroků. Zatímco dříve hledal panovník zdroje u svých bankéřů v jižním Německu (Augšpurk, Norimberk) a spoléhal na vyjednávací schopnosti svých finančníků, kteří spravovali dvě hlavní říšské účetní komory v Augšpurku a v Lipsku, od roku 1616 se struktura poskytovatelů půjček mění. „Nové zdroje“, získávané za méně výhodných podmínek, pocházejí hlavně z Itálie a od „švýcarských lichvářů“, jak některé ze soudobých finančních korporací výslovně označuje sám Lazar Henckel starší.

Koncem roku 1615 se Josef Najsr vydal do Prahy, kde měl vyjednat možnosti dalších půjček, neboť Praha v té době zůstávala také hlavním středoevropským centrem italských a židovských finančníků. V obsáhlém důvěrném listu, který ze svého pražského pobytu odeslal osobně císaři, se zmiňuje o možnosti získat z těchto zdrojů další půjčky ve výši bezmála 230 tisíc zlatých rýnských.³⁴ Přitom neopomněl zdůraznit, že jemu osobně císař stále ještě dluží více než 200 tisíc zl. rýn., z čehož má mít na budoucích českých daních zaručeno nejméně 23 333 zl. rýn. 20 kr. (tedy 20 tisíc kop gr. m.).³⁵

Na výplatu služného významným dvořanům se peníze vždycky našly (i kdyby se měly půjčit na vysoký úrok), ale v průběhu roku 1616 už dvorská komora ve Vídni nebyla schopna v hotovosti platit ani rezníkům za maso, kupcům za dodávky ovsa pro koně či dvorskému služebnictvu. Ti dostávali jen papírová potvrzení (i na malé sumy v řádu několika desítek zlatých rýnských), že mají na peníze nárok a že jim budou někdy proplaceny. Na rozdíl od výše zmíněných dluhopisů tyto poukázky nebyly úročené. Jednalo se vlastně o specifickou formu provizorních platidel, která měla nahradit dočasnou platební neschopnost centrální panovnické pokladny. Tomu odpovídá i skutečnost, že vydávání takových pokladní poukázek bylo v účetnictví (zdánlivě nelogicky) zaevidováno jako příjmová položka. Ještě neexistovala žádná emisní banka, ale tyto pokladní poukázky jistou formou nahrazovaly kreditní platidla. Daly se jimi hradit platební povinnosti vůči panovnické komoře a byly převoditelné. Namísto pravidelně vyplácených peněz dostávala tyto platební poukázky i děvčata z fraucimoru císařovny Anny. Těm byly propláceny až ve chvíli, kdy ode dvora odcházely (ve většině případů až v roce 1617 při přesunu dvora z Prahy do Vídně).

Nemohu na tomto místě zabíhat do podrobností, ale pro názornost uvedu alespoň jeden zcela konkrétní příklad: Od roku 1616 byly přerušeny pravidelné dodávky obilí, kterým už od dávných dob česká komorní panství zásobovala císařský dvůr. Aby v císařských stájích koně nepomřeli hladem, musel dvorní nákupčí krmiva („*Hoffuttermeister*“) Hans Lemers nakupovat obilí pro koně ze svých prostředků. Z dvorské komory však nedostával na tyto nákupy peníze, ale jen pokladní stvrzenky. Celkem se jednalo o dvanáct stvrzenek, vydávaných postupně od 31. ledna 1616 do konce roku vždy v řádu několika stovek zlatých rýnských (za rok 1616 celkem 12 636 zl. r. 9 kr.). Tyto jeho náklady mu byly proplaceny až na výslovný císařův příkaz s dvouletým zpožděním

³⁴ Ibidem, sign. FHKA 418; 27.11.1615.

³⁵ Ibidem, sign. FHKA 415; 31.5.1616.

First, the court chamber in Vienna tried to postpone urgent payments to a later date, then it looked for other possible sources of finance. These were loans on less favourable terms (higher interest rates), which increased both the total debt and the cost of interest payments. Whereas previously the monarch had sought resources from his bankers in southern Germany (Augsburg, Nuremberg) and relied on the negotiating skills of his financiers, who administered the two main imperial accounting chambers in Augsburg and Leipzig, as of 1616 the structure of lenders changed. The “new resources”, obtained on less favourable terms, come mainly from Italy and from “Swiss usurers”, as Lazarus Henckel the Elder himself described some of the contemporary financial corporations.

At the end of 1615, Josef Neißer went to Prague to negotiate further loans, as Prague was still the main Central European centre of Italian and Jewish financiers at the time. In a lengthy, confidential letter, which he sent personally to the Emperor during his stay in Prague, he mentions the possibility of obtaining further loans from these sources, amounting to nearly 230,000 Rhenish guilders.³⁴ He did not forget to point out that the Emperor still owed him personally more than 200,000 Rh. gl., of which he is to be guaranteed at least 23,333 Rh. gl. 20 kr. (i.e. 20,000 threescore gr. Mei.) in future Bohemian taxes.³⁵

There was always money to pay the important courtiers (even if it had to be borrowed at high interest), but by 1616 the court chamber in Vienna was no longer able to pay cash to butchers for meat, merchants for supplies of oats for horses or court servants. They only received paper acknowledgements (even for small amounts of a few dozen Rhenish guilders) that they were entitled to the money and that they would be paid at some point. Unlike the bonds mentioned above, these vouchers were not interest-bearing. It was actually a specific form of provisional payments, which was supposed to replace the temporary insolvency of the central sovereign treasury. This is also reflected in the fact that the issue of such treasury bills was (seemingly illogically) recorded as a revenue item in the accounts. A bank of issue did not exist at the time, but, to a certain degree, these treasury bills replaced credit payments. They could be used to settle payment obligations as regards the monarch's chamber and were transferable. Instead of regular cash payments, Empress Anna's attendants also received these treasury bills. They were only settled when they left the court (for the majority of cases in 1617 when the court moved from Prague to Vienna).

I cannot go into details at this point, however, as an illustration, I will give at least one very specific example: from 1616 onwards, the regular supply of grain, which the Bohemian chamber estates had supplied the imperial court with since ancient times, was interrupted. To prevent the horses from starving to death in the imperial stables, the court feed buyer (“*Hoffuttermeister*“) Hans Lemers had to buy grain for the horses from his own funds. However, he did not receive money from the court chamber for these purchases, only treasury bills. There were twelve in total, issued successively from 31 January 1616 to the end of the year, each in the order of several hundred Rhenish guilders (for 1616, a total of 12,636 Rh. gl 9 kr.). He was reimbursed for these expenses,

v průběhu fiskálního roku 1618.³⁶ Mnohem častější jsou případy, kdy bylo vydání takové poukázky (namísto peněz) jen záúčtováno jako příjem dvorské komory, ale k výplatě (ve skutečných penězích) později vůbec nedošlo.

Podobně to ale fungovalo i v případě spotřební daně z pivních várek. Tyto daňové výnosy, které měly být z Čech odváděny do Vídně i po roce 1615, už byly „anticipovány“, tedy dopředu vyčerpány ještě dříve, než byla ona spotřební daň vůbec vybrána. I v tomto případě správce této daňové položky (rentmistr) jen namísto mincí z drahých kovů vydával pokladní poukázky na drobné částky, které měly být v budoucnu proplaceny z peněz, které se v Čechách z posudného vyberou.

Příjmovou položku se úředníci dvorské komory pokoušeli navýšit také tím, že pod přímou správou komory převáděli i některé méně významné pravidelné příjmy, náležející v Habsburkům jako arciknížatům v Dolních a Horních Rakousích (dílní cla, hraniční mýta, příjmy některých církevních institucí aj.). Tyto drobné příjmové položky bývaly dříve propůjčeny za nějaké zásluhy či zastaveny jiným osobám, ale od roku 1616 se začínají v hojnější míře objevovat i v hlavních účetních knihách.

Další změnu, kterou finanční tíseň dvorské komory od roku 1616 přinesla, bylo urychlení nebo obnovení dřívějších (často řadu let se vleklých) jednání o propůjčení některých italských lén. Šlo o větší či menší panství či teritoriální knížectví v severní či střední Itálii, vůči kterým císařové ve středověku více či méně úspěšně uplatňovali svá lenní práva. Císařovi agenti využívali dědických a jiných sporů mezi navzájem příbuzensky propojenými italskými rody, a vyjednávali (za vysoké provize) udělení příslušného léna císařem. Nešlo jen o Piombino, kde máme tuto situaci popsánu poměrně podrobně,³⁷ ale i o řadu dalších někdejších říšských lén v Itálii (např. Mirandola). Tato italská území sice už dávno přímou součástí raně novověké Římsko-německé říše netvořila, ale původní lenní vztah vůči středověké Svaté říši římské byl ze strany císařů běžně využíván k získání dalších finančních zdrojů. Podobně to fungovalo s propůjčováním mincovních práv ze strany císaře, díky čemuž některá venkovská italská knížata začala v průběhu 17. století ve velkém množství produkovat vlastní mince, vyráběné z pašovaného „pirátského“ stříbra, dováženého z amerických kolonií.³⁸

Ani v této době ještě nezaznívalo kritérium konfesijní: Ve stavovských komisích, které měly kontrolovat řádné naplňování usnesení zemského sněmu ve věcech finančních, byli rovnoměrně zastoupeni stavové všech křesťanských konfesí,³⁹ podobně jako byl složen soubor císařových věřitelů. Zájem o dosažení konsenzu v záležitostech ochrany domácích úvěrových aktiv byl v této době v Čechách stále ještě významnějším kritériem, než odlišnosti ve víře.

Vilém Slavata se jako prezident dvorské komory ocitl mezi pomyslnými dvěma mlýnskými kameny. Na jednu stranu chápal důležitost obrany finanční stability země před neúměrnou dluhovou zátěží ze strany panovníka a sám se v této záležitosti ve prospěch

³⁶ ÖStA Wien, fond Hofzahlamtsbücher, Sing. HZAB 67 (1618).

³⁷ Zdeňka HORÁČKOVÁ, *Hra o Piombino – Česká a moravská šlechta ve sporu o italské knížectví (1603–1634)*, Praha 2024.

³⁸ Petr VOREL, *Francouzské „luiginy“ a jejich severoitalské napodobeniny v peněžním oběhu Osmanské říše v 60. letech 17. století*, *Theatrum historiae* 13, 2013, s. 77–92.

³⁹ *Sněm 1615*, s. 37–40.

at the express order of the Emperor, with a two-year delay, during the fiscal year 1618.³⁶ There are many more frequent cases where the issue of such a bill (instead of money) was simply accounted as a court chamber revenue, but the later payment (in real money) did not take place at all.

A similar system was in place in the case of the excise duty on beer. These tax revenues, which were to be paid from Bohemia to Vienna even after 1615, had already been “allocated”, i.e. exhausted before the excise tax was even collected. In this case too, the administrator of this tax item (the rentmaster) only issued treasury bills for small sums instead of coins made of precious metals. The bills were to be paid in the future from the money collected in Bohemia from the beer tax.

The court chamber officials also tried to increase the revenue by transferring some less important regular revenues belonging to the Habsburgs, as archdukes in Lower and Upper Austria (partial customs duties, border tolls, revenues from some church institutions, etc.), to the direct administration of the chamber. These minor revenue items used to be conferred for some meritorious service or pledged to other persons, but from 1616 onwards they begin to appear more often in the main accounting books.

Another change brought about by the court chamber's financial distress from 1616 was the acceleration or renewal of earlier talks (often dragging on for many years) on the granting of some Italian fiefdoms. These were larger or smaller estates or territorial principalities in northern or central Italy, where the emperors in the Middle Ages had exercised their feudal rights, to varying degrees of success. The emperor's agents exploited inheritance and other disputes between related Italian families, and negotiated (for high commissions) the granting of the relevant fiefdom by the emperor. It was not only Piombino, where this situation is described in some detail,³⁷ but also many other former imperial lordships in Italy (e.g. Mirandola). Although these Italian territories had not been a direct part of the early modern Roman-German Empire for a long time, the original fiefdom relationship as concerns the medieval Holy Roman Empire was commonly used by the emperors to obtain additional financial resources. Similarly, the granting of coinage rights by the Emperor led some rural Italian princes to produce their own coins in large quantities during the 17th century, made from smuggled “pirate” silver imported from the American colonies.³⁸

At the time, denominational criteria were not a factor. The Estates' commissions, responsible for overseeing compliance with the Provincial Diet's financial resolutions, included equal representation from all Christian denominations³⁹, reflecting the composition of the Emperor's creditors. At the time, the interest in reaching a consensus on protecting domestic credit assets was still a more important criterion in Bohemia than differences in belief.

As President of the Court Chamber, Vilém Slavata found himself between a rock and a hard place. On the one hand, he understood the importance of defending the country's financial stability against the monarch's excessive debt burden and had himself

české strany dříve angažoval. Na druhou stranu byl dvorským úředníkem, kterého jmenoval do funkce panovník. Musel se tedy podílet na hledání cest, jak usnesení českého zemského sněmu obejít a jak pro panovníka zajistit finanční zdroje, které ve Vídni po výpadku „českých peněz“ zoufale chyběly. Zpočátku Slavata hledal nějaké kompromisní řešení, včetně návrhu na stanovení minimální částky, nutné k provozu panovnického dvora a další kompromisní varianty,⁴⁰ kterými by mohlo dojít ke zmírnění oné blokace českých panovnických příjmů.

Vhodný prostor pro hledání nějakého kompromisní řešení měla přinést i nečekaná žádost císaře Matyáše, aby byla jeho manželka Anna korunována českou královnou.⁴¹ K tomuto účelu byl na počátek roku 1616 svolán trochu improvizovaný zemský sněm, jehož jediným deklarovaným účelem bylo schválení peněz na zajištění korunovace královny (na což měl Matyáš jako král český zákonné právo). I když stavové zdůrazňovali, že u příležitosti královniny korunovace nebudou projednávány žádné politické záležitosti („... na kterémžto sněmě jiného nic od J. M. C. přednášeno a nic od stavův jednáno a uvažováno býti nemá...“),⁴² obě strany této mimořádně vhodné diplomatické příležitosti využily k dalšímu jednání ohledně správy panovnickova dluhu. I když se jednalo o reprezentační společenskou událost,⁴³ čeští stavové od sněmem schváleného nového finančního a daňového systému nebyli ochotni ustoupit. Kromě zvláštní berně, kterou v případě korunovace české královny stanovil už v polovině 14. století král a císař Karel IV., nepřispěli císaři Matyášovi na korunovační slavnost jeho manželky víc, než stanovala tato středověká povinnost. Ke starším závazkům tak přibýly ještě další dluhy v řádu mnoha tisíc tolarů, neboť císař Matyáš neměl k dispozici peníze ani na zaplacení slavnostní výzdoby pražských ulic při korunovačním průvodu královny.

Následující rok 1617 však přinesl zásadní obrat ve vztahu Viléma Slavaty k finančním otázkám. Tato změna pochopitelně souvisela s volbou Ferdinanda Štýrského za následníka českého trůnu. V této záležitosti se Slavata aktivně angažoval na straně habsburské. Varoval však arciknížete Ferdinanda před tím, aby ve své předvolební kapitulaci bez výhrad slíbil dodržování všech platných zemských zákonů. Pro české stavy byl ale právě takový předvolební slib (která arcikníže Ferdinand v plném rozsahu složil) zárukou udržení dosažených pozic. To se týkalo jak oblasti konfesijní (Majestát náboženských svobod z roku 1609), tak ekonomické (ovládnutí úvěrového a daňového systému dle usnesení zemského sněmu roku 1615).

Změnu Viléma Slavaty v jeho přístupu k finančním tokům v Čechách musela výrazně ovlivnit nespokojenost císaře s tím, jak se ve skutečnosti (oproti očekáváním z roku 1615) situace s panovnickými příjmy v Čechách vyvinula. Vilém Slavata si nechal za prosazení splátek českých dluhů v roce 1615 udělit od císaře velmi vysokou finanční

⁴⁰ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 413, 3.3.1616; 425, 20.5.1617

⁴¹ **Sněm 1615**, § „O korunování Její Milosti Císařové jakožto králové české a dovezení zase koruny, svátosti a privilegií na hrad Karlštejn“, s. CXCV–CCI.

⁴² **Sněm 1616**, fol. I–VI.

⁴³ Petr VOREL, *Vlivné ženy a dívky Království českého v předvečer českého stavovského povstání (Královský dámský banket na Pražském hradě v lednu roku 1616)*, in: Tomáš Jiránek – Karel Rýdl – Petr Vorel (eds.), *Gender History – to přece není nic pro feministky* (Kniha, kterou napsali přátelé a žáci Mileny Lenderové u příležitosti jejího těžko uvěřitelného životního jubilea), Pardubice 2017, s. 49–68.

been involved in this matter on behalf of the Bohemian party. On the other hand, he was a court official appointed by the monarch. He therefore had to find ways to circumvent the Bohemian Provincial Diet's resolution in order to secure financial resources for the monarch, which were desperately lacking in Vienna after the stoppage of “Bohemian money”. Initially Slavata sought some compromise solution, including a proposal to set a minimum amount necessary to run the monarch's court and other compromise options⁴⁰ that could alleviate the blockage of the sovereign's Bohemian income.

Emperor Matthias' unexpected request to crown his wife Anna as Queen of Bohemia⁴¹ should have provided a suitable space for finding a compromise solution. A somewhat improvised Provincial Diet was convened in early 1616, the sole stated purpose of which was to approve money for the queen's coronation (which Matthias, as King of Bohemia, had the legal right to do). Although the Estates stressed that no political matters would be discussed on the occasion of the Queen's coronation,⁴² both sides took advantage of this extremely apt diplomatic opportunity to further negotiate the management of the monarch's debt. Even though it was a prestigious social event,⁴³ the Bohemian Estates were not willing to make concessions on the new financial and tax system approved by the Diet. Apart from a special tax for the coronation of a Bohemian queen, set by the King and Emperor Charles IV in the middle of the 14th century, the Estates did not provide Emperor Matthias with anything more than this meagre medieval obligation for his wife's coronation ceremony. Thus the older debts were now inflated by further debts of many thousands of thalers, as Emperor Matthias did not even have the money to pay for the festive decoration of Prague's streets during the Queen's coronation procession.

The following year, 1617, however, brought a major change in Vilém Slavata's attitude to financial matters. This change was of course related to the election of Ferdinand of Styria as heir to the Bohemian throne. Slavata was actively involved in this matter, on the Habsburg side. However, he warned Archduke Ferdinand against promising to observe all provincial laws without reservation in his pre-election submission. For the Bohemian Estates, however, such an election promise (which Archduke Ferdinand made in full) was a guarantee of maintaining the positions they had achieved. This concerned both the denominational sphere (the Letter of Majesty of 1609) and the economic sphere (control of the credit and tax system in line with the Provincial Diet's resolution of 1615).

Slavata's change in his approach to financial flows in Bohemia must have been significantly influenced by the Emperor's dissatisfaction with the way the situation with the monarch's income in Bohemia had actually developed (compared to the expectations

odměnu (viz s. 146), a výsledek byl úplně opačný, než ve Vídni očekávali. *Stížnost, která vůči Slavatovi byla vznesena koncem roku 1617 (týkala se jeho osoby i činnosti české komory), pro něj byla velmi nebezpečná.*⁴⁴ I to byl zřejmě jeden z podnětů, který Viléma Slavatu vedl k tomu, že od druhé poloviny roku 1617 začal jednoznačně prosazovat habsburské zájmy.

V době mezi volbou Ferdinanda Štýrského následníkem českého trůnu (červen 1617) a defenestrací (květen 1618) začal Slavata z pozice presidenta české komory podnikat kroky, které byly (v otázkách finančních) ve zjevném rozporu s usnesení zemského sněmu z roku 1615. Z těchto aktivit si dovoluji upozornit na ty nejdůležitější.

Vilém Slavata provedl v roce 1617 výměnu hejtmanů na komorních panstvích, což bylo součástí jeho pravomocí. Na tyto pozice dosadil osoby, které byly ochotny prosazovat konfesijní zájmy radikálního katolicko-jezuitského uskupení.⁴⁵ To vyvolalo prakticky ihned po jejich nástupu náboženské konflikty, neboť většina obyvatelstva těchto rozlehlých území byla nekatolická. Nejvýrazněji se tyto problémy projeví na pardubickém panství.⁴⁶ Nešlo však jen o náboženství. Slavata zároveň těmto nově jmenovaným hejtmanům vydal výslovný příkaz, aby výnos z hospodářské činnosti těchto dominií odváděli v hotovosti přímo jemu samotnému, aby je mohl použít pro potřeby české komory. Přitom podle usnesení zemského sněmu měly být tyto peníze použity výhradně na splacení domácích dluhů dle schváleného harmonogramu.

Komorních panství se týkala i další vážná záležitost: Jako vyslovená provokace tehdy působilo císařovo jednostranné rozhodnutí z podzimu 1617, kterým Matyáš v případě své smrti ujišťoval manželce Anně⁴⁷ pravidelný roční příjem 30 tisíc zlatých rýnských. Ty měly být vypláceny z výnosu komorních panství v Čechách. Pokud by se tato výplata opozdila, měla by královna-vdova právo převést všechna komorní panství v Čechách do své soukromé držby. Tato situace sice nenastala (česká královna Anna zemřela dříve než její manžel), ale samotný obsah této císařské věnní listiny byl také v zásadním rozporu s právním stavem, který v případě komorních panství nastolil zemský sněm v roce 1615.⁴⁸ Vedle Viléma Slavaty stáli za touto aktivitou také Adam ze Šternberka, Zdeněk Vojtěch Popel z Lobkovic a Jan z Klenového, kteří potvrdili zapsání zmíněného císařovny vna počátkem prosince 1617 do desk zemských.⁴⁹

Vilém Slavata se podílel v roce 1617 na přípravě další půjčky ve výši 100 tisíc zlatých rýnských, kterou císaři poskytlo konsorcium říšských stavů. Úroky z těchto peněz se měly hradit z budoucí říšské berně (máme k dispozici její návrh; měla činit za rok 400 tisíc zl. rýn.),⁵⁰ ale jistina byla zaručena hodnotou komorních panství v Čechách. To císař podle usnesení zemského sněmu z roku 1615 také učinit nesměl; komorní panství byla součástí majetku ve věřitelské správě a císař neměl právo je použít jako záruku

⁴⁴ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 422, 23.12.1616.

⁴⁵ P. VOREL, *Velké dějiny země Koruny české VII*, s. 528–530; P. VOREL, *Pardubice komorním městem*, s. 154–157.

⁴⁶ Ibidem, s. 156.

⁴⁷ Anna Habsburská (1585–1618), sestřenice císaře Matyáše.

⁴⁸ NAP, fond Stará manipulace, sign. K1/24, kart. č. 1053.

⁴⁹ Ibidem, fol. 1–16

⁵⁰ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 429, září 1617.

of 1615). The Emperor granted Vilém Slavata a very high financial reward for pushing through the repayment of Bohemian debts in 1615 (see p 147), and the result was quite the opposite of what Vienna had expected. The complaint that was levelled against Slavata during at the end of 1616 (concerning his person and the activities of the Bohemian Chamber) was very dangerous for him.⁴⁴ This was probably one of the impulses that led Vilém Slavata to begin to clearly promote Habsburg interests from the second half of 1617.

In the period between the election of Ferdinand of Styria as heir to the Bohemian throne (June 1617) and the defenestration (May 1618), Slavata, as president of the Bohemian Chamber, began to take steps that were (in financial matters) in clear contradiction to the Provincial Diet's resolution of 1615. Allow me to highlight the most important ones.

In 1617, Vilém Slavata changed the sheriffs on the chamber estates, which was part of his powers. He appointed persons who were willing to promote the denominational interests of the radical Catholic-Jesuit group.⁴⁵ This caused religious conflicts almost as soon as they took office, as the majority of the population of these extensive territories was non-Catholic. These problems were most pronounced on the Pardubice estate.⁴⁶ However, it was not just a question of religion. At the same time, Slavata issued an explicit order to these newly appointed sheriffs to pay the income from the economic activities of these dominions directly to him in cash, so that he could use it for the needs of the Bohemian Chamber. According to the Provincial Diet's resolution, this money was to be used exclusively for the repayment of domestic debts according to the approved schedule.⁴⁷

There was another serious matter concerning the chamber estates: the Emperor's unilateral decision of autumn 1617, by which Matthias assured his wife Anna of a regular annual income of 30,000 Rhenish guilders in the event of his death, acted as a provocation. These were to be paid from the chamber estates' revenues in Bohemia. If this payment was delayed, the Queen Dowager would have the right to transfer all the chamber estates in Bohemia to her private possession. Although this situation did not arise (Queen Anne of Bohemia died before her husband), the very content of this imperial dowry deed was also fundamentally at odds with the legal status of the chamber estates established by the Provincial Diet in 1615.⁴⁸ Apart from Vilém Slavata, Adam of Šternberk, Zdeněk Vojtěch Popel of Lobkovic and Jan of Klenová also backed this activity, and confirmed the registration of the aforementioned empress's dowry at the beginning of December 1617 in the Land Tables.

In 1617, Vilém Slavata helped prepare another loan of 100,000 Rhenish guilders, granted to the Emperor by a consortium of imperial estates.⁴⁹ The interest on this money was to be paid from the future imperial tax (we have a draft of it; it was to amount to 600,000 Rh. gl. per year),⁵⁰ but the principal was guaranteed by the value of the chamber estates in Bohemia. According to the Provincial Diet's resolution of 1615, the Emperor was not allowed to do this; the chamber estates were part of the property under creditor

k dalším půjčkám. I když se stavovské apologie z roku 1618 finančních záležitostí vůbec netýkají, tento detail je zdůrazněn: v rozporu s usnesení zemského sněmu navyšovali další zadlužení země („veliké nové dluhy na Království toto, proti učiněné sněmem záповědi, uvozovali, peníze štědře o své újmě rozdávali...“).⁵¹

Koncem roku 1617 proběhly i další změny. Tou zásadní změnou byla „výměna“ na pozici nejvyššího sudího zemského. Z té byl králem Matyáš 4. října 1617 odvolán protestantský politik Jiří z Talmberka (Nr. 45) a nahrazen právě Vilémem Slavatou z Chlumu. Ten se tak znovu stal členem zemské vlády a zároveň zůstal presidentem české komory. Tím se jeho pozice výrazně posílila. Koncem roku 1617 také došlo k pravidelné obměně na pozicích zemských berníků. Obsazování této pozice sice nemáme ještě přesně rekonstruováno (s výjimkou prvního jmenování v říjnu 1615), ale z torzálně dochovaných pramenů víme, že jedním z nejvyšších zemských berníků byl v roce 1617 jmenován zástupce katolické strany Kryštof Vratislav z Mitrovic, hejtman Malé Strany a podkomoří králové. Zatím nevíme, jaká byla role tohoto muže při změně daňového systému, ale nepochybně mohl ovlivňovat, komu budou z vybraných daní peníze vypláceny, pokud měl k dispozici dalších 13 osob z řad členů vlády a certifikační komise, které byly ochotny podepsat výdajový doklad. Každopádně zářná úřední kariéra tohoto muže začíná až po roce 1620.

Také bude důležité zjistit, jaké personální změny proběhly v roce 1617 na úrovni zemského soudu, ale také soudů dvorského a komorního, které zajišťovaly podle usnesení sněmu z roku 1615 v případě distribuce daňového výnosu kontrolní činnost. I to jsou zřejmě důvody, proč stavové ve své Druhé apologii (fol. N1v) výslovně kritizují dosazení radikálních katolíků Bochuchvala Valkouna z Adlaru (Nr. 213) do komorního soudu a Sezimy z Vrtby (Nr. 73) do zemského soudu.

Posílení habsbursko-španělského křídla v české politice se ale projevilo ještě jedním nečekaným způsobem: Od podzima 1617 se začaly objevovat nové požadavky na splátky dalších dluhů, ujištěných na daňových výnosech či na komorních panstvích v Království českém, o kterých dříve v Praze nikdo nevěděl (s výjimkou těch, kterých se týkaly).

To je například pohledávka jezuitského řádu. Císař Matyáš krátce po konfiskaci panství Chlumec nad Cidlinou, které bylo zabaveno odsouzenému Václavu Vchynskému z Vchynic (viz s. 114–124), věnoval 26. srpna 1616 staroměstským jezuitům roční příjem 2 000 kop gr. m. z výnosu panství Chlumec nad Cidlinou. To odpovídá 5% úroku z částky 40 tisíc kop gr. míš., která byla týměž jezuitům na chlumeckém panství ujištěna a měla jim připadnout v případě, že by někdy došlo k prodeji tohoto panství.⁵² Tento krok byl v rozporu s usnesením zemského sněmu z roku 1615.

Po přijetí arciknížete Ferdinanda na český trůn v roce 1617 se však několik věřitelů přihlásilo i s požadavky na proplacení „starých“ dluhů, které ještě souvisely s financováním vojska Pasovských v roce 1611. Z těchto jednání je zřejmé, že významnou (a dosud skrytou) úlohu tehdy sehrál hornoluzický fojt (guvernér) Abraham z Donína

administration and the Emperor had no right to use them as collateral for further loans. Although the Estates' Apologies of 1618 do not deal with financial matters at all, this detail is emphasized: in violation of the resolution of the Provincial Diet, the Catholics were increasing the country's debt.⁵¹

The end of 1617 saw other changes too. The most important change was the “replacement” of the Supreme Provincial Judge. The Protestant politician Jiří of Talmberk (No. 45) was dismissed from this position by King Matthias on 4 October 1617 and replaced by Vilém Slavata of Chlum. He thus became a member of the provincial government again whilst also remaining president of the Bohemian Chamber. This strengthened his position considerably. At the end of 1617, there was also a regular change in the positions of the excisemen. Although we have not yet accurately reconstructed the staffing of this position (except for the first appointment in October 1615), we know from fragmentary sources that in 1617 a representative of the Catholic party, Kryštof Vratislav of Mitrovic, Sheriff of the Lesser Town and the King's Vice-chamberlain, was appointed as one of the supreme provincial excisemen. We don't yet know what this man's role was in changing the tax system, but he undoubtedly could have influenced to whom the money collected from the taxes would be disbursed, as long as he had 13 other people from the government and the Certification Commission who were willing to sign the expenditure document. In any case, this man's illustrious official career did not begin until after 1620.

It will also be important to find out what personnel changes took place in 1617 at the level of the provincial court, but also in the royal and chamber courts, which were responsible for controlling the distribution of the tax revenue according to the Diet resolution of 1615.

However, the strengthening of the Hapsburg-Spanish wing in Bohemian politics manifested itself in another unexpected way: from the autumn of 1617, new demands began to appear for the payment of other debts, secured on tax revenues or on chamber estates in the Kingdom of Bohemia, which had previously gone unnoticed in Prague, except by those directly involved.

For example, the claim of the Jesuit Order. On 26 August 1616, shortly after the confiscation of the estate of Chlumec nad Cidlinou, which had been seized from the condemned Václav Vchynský of Vchynice (see p. 114–124), the Emperor Matthias, granted the Jesuits of Old Town an annual income of 2,000 threescore gr. Mei. from the proceeds of the estate of Chlumec nad Cidlinou. This corresponds to 5% interest on the sum of 40,000 threescore gr. Mei. which was assured to the same Jesuits on the Chlumec estate, and was to accrue to them in the event that the estate was ever sold.⁵² This step contravened the Provincial Diet's resolution of 1615.

After Archduke Ferdinand's accession to the Bohemian throne in 1617, however, several creditors came forward with demands for repayment of “old” debts, which were still related to financing the Passau Army in 1611. It is clear from these negotiations that an important (and still hidden) role was played by the Upper Lusatian reeve (governor)

⁵¹ *Apologie druhá*, fol. K3.

⁵² Tomáš Václav BÍLEK, *Statky a jmění kolejí jezuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v Království českém od císaře Josefa II. zrušených*, Praha 1893, s. 8; Jindřich FRANCEK – Josef HARTMAN, *Chlumec nad Cidlinou – Stručné dějiny města*, Hradec Králové 1985, s. 42.

(†1613), který měl úzké osobní kontakty na říšskou finanční komoru v Lipsku. Z blíže neurčených zdrojů zajistil pro císaře půjčku 300 000 zlatých rýnských v hotovosti, které od něj postupně převzal počátkem března 1611 císařův služebník Hans Jakob Khünig.⁵³ Detaily těchto transakcí známe zatím jen z žádosti i proplacení těchto peněz, kterou na českou komoru předložil až v roce 1617 Abrahamův syn Karel Hanibal z Donína.⁵⁴ Karel Hanibal svou žádost dokládal třemi kvitancemi, datovanými počátkem března 1611. Česká komora za dané situace vcelku logicky namítala, že na tu částku není k dispozici žádné zúčtování. Peníze nebyly přijaty do české komory, jejímž zaměstnancem Khünig nebyl. Jednalo se o Rudolfova osobního dvořana.⁵⁵

Pochopitelně nás zajímá, proč Donínové (zemřelý Abraham a po něm jeho syn Karel Hanibal) nepředložili svůj požadavek na proplacení tak vysoké částky již dříve. Abraham z Donína patřil v prvních letech Matyášovy vlády k významným diplomatům nového císaře a účastnil se v jeho doprovodu (i se synem Karlem Hanibalem) cesty na volební sněm do Frankfurtu nad Mohanem roku 1612. Zde dokonce patřil mezi nejužší skupinu diplomatů, jednajících v zastoupení krále Matyáše s říšskými stavy o podmínkách císařské volby.⁵⁶ Donínové tuto pohledávku neuplatnili ani v době mezi zemskými sněmy z let 1614 a 1615, kdy k tomu byli přímo vyzváni. Karel Hanibal si tehdy nárokoval jen částku 20 000 kop gr. míš., kterou císař Rudolf II. daroval jeho otci v květnu 1611. Ale proč si tehdy neřekl ani o 16 tisíc zl. rýn., které si jeho otec nechal v roce 1611 účetně převést z Lipska do Prahy (viz Nr. 81), ani o těch 300 tisíc, když měl k dispozici řádné kvitanice za jejich vyplacení?

To lze asi jednoduše vysvětlit tím, že sám Abraham byl v roce 1611 jen zprostředkovatelem té půjčky, za kterou stáli významnější věřitelé. Ti využili změny poměrů po volbě arciknížete Ferdinanda Štýrského následníkem trůnu v Čechách (5. 6. 1617) a o vyplacení té částky požádali po Ferdinandově pražské korunovaci (29. 6. 1617), kdy už nehrozilo, že někdo bude zpětně obviněn za podíl na přípravě vpádu vojska Pasovských do Čech roku 1611.

Znovu se dostala „do hry“ také apanáž císaře Rudolfa II., která měla činit ročně 300 tisíc zl. rýn.⁵⁷ Z ní byla Rudolfovi krátce před jeho smrtí vyplacena jen část (viz s. 192). Z toho úředníci dvorské komory vyvodili zajímavý závěr: I když už je Rudolf II. dávno po smrti, tak nevyplacená část jeho apanáže je aktivem, které zdědil císař Matyáš. Proto by se tyto peníze měly vyplatit Matyášovi (neboť Rudolfovi II. bylo slíbeno Matyášem, že se mu ty peníze budou pravidelně platit z českých zdrojů). Na českou komoru začaly tedy znovu přicházet platební příkazy, na základě kterých měly být některé pohledávky (většinou zahraniční) vyplaceny z aktuálně vybíraných daní jako dodatečná úhrada té nevyplacené Rudolfovy apanáže. To je například částka 5 000 zlatých

Abraham of Donín (†1613), who had close personal contacts with the Imperial Accounting Chamber in Leipzig. He secured a loan of 300,000 Rhenish guilders for the Emperor, although the sources are unspecified, which was gradually taken over from him by the Emperor's servant Hans Jakob Khünig at the beginning of March 1611.⁵³ The details of these transactions are known only from the request for and payment of these funds, which was submitted to the Bohemian Chamber in 1617 by Abraham's son Karel Hanibal of Donín.⁵⁴ Karel Hanibal documented his request with three receipts dated at the beginning of March 1611. The Bohemian Chamber quite logically objected that there were no accounts for this amount (the money was not received by the Bohemian Chamber, of which Khünig was not an employee). Khünig was Rudolf's personal courtier.⁵⁵

Naturally, we wonder why the Doníns (the late Abraham and then his son Karel Hanibal) did not submit their demand for reimbursement of such a large sum earlier. In the early years of Matthias' reign, Abraham of Donín was one of the new emperor's most important diplomats and accompanied him (with his son Karel Hannibal) to the Electoral Council in Frankfurt am Main in 1612. Here he was even among the closest group of diplomats negotiating with the imperial estates on behalf of King Matthias about the terms of the imperial election.⁵⁶ The Doníns did not make this claim even in the period between the Provincial Diets of 1614 and 1615, when they were directly invited to do so. At the time Karel Hanibal only made a claim for 20,000 threescore gr. Mei. which Emperor Rudolf II gave to his father in May 1611. But why didn't he ask for the 16,000 Rh. gl. that his father had had transferred from Leipzig to Prague in 1611 (see No. 81), nor the 300,000, even though he had proper receipts for their payment?

This can probably be easily explained by the fact that in 1611 Abraham was only the intermediary of the loan, which was backed by more important creditors. They took advantage of the change of circumstances after the election of Archduke Ferdinand of Styria as heir to the throne in Bohemia (5 June 1617) and they asked for the payment of the sum after Ferdinand's coronation in Prague (29 June 1617), when there was no longer any danger that someone would be retroactively accused of involvement in the preparation of the imperial army's invasion of Bohemia in 1611.

Once again, the appanage of Emperor Rudolf II, amounting to 300,000 Rh. gl. annually, came into play.⁵⁷ Only a part of this was paid to Rudolf shortly before his death (see p. 193). The court chamber officials drew an interesting conclusion from this: although Rudolf II was long dead, the unpaid portion of his appanage was an asset inherited by Emperor Matthias. Therefore, this money should be paid to Matthias (since Matthias promised Rudolf II that the money would be paid to him regularly from Bohemian sources). Payment orders started to arrive at the Bohemian Chamber again, on the basis of which some claims (mostly foreign) were to be paid from the taxes currently collected as a supplementary payment of Rudolf's unpaid appanage. An example is the sum of 5,000 Rhenish guilders requested by the court merchant Antoni Muskon.⁵⁸ Count

⁵³ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Hofzahlambücher, sign. HZAB

⁵⁴ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 427, 27. 7. 1617.

⁵⁵ viz. Nr. 243.

⁵⁶ Petr VOREL, *Císařská volba a korunovace ve Frankfurtu nad Mohanem roku 1612 a česká účast na těchto událostech*, *Theatrum historiae* 10, 2012, s. 59–166.

⁵⁷ Antonín GINDELY (ed.), *Pavla Skály ze Zhoře Historie česká od r. 1602 do r. 1623*, I. díl, 1602–1616, Praha 1865, s. 324.

rýnských, o které žádal dvorský obchodník Antoni Muskon.⁵⁸ O své peníze se po mnoha letech přihlásil také hrabě Vincenc Johan z Archu. Ten měl od Rudolfa II. darováno už od roku 1608 částku 5 397 zl. rýn., která mu měla být vyplacena z různých pokut, vybraných v Čechách.⁵⁹

Těch žadatelů o vyplacení částek v řádu tisíců zlatých rýnských se v průběhu druhé poloviny roku 1617 vyrojilo poměrně velké množství. Jsou to převážně ti věřitelé, kteří byli z jednání o splacení dluhů v roce 1615 už předem vyloučeni, protože neměli českou zemskou příslušnost.

Zásadní problém ale tvořily ty velké částky v řádech stovek tisíc. Těch se v průběhu roku 1617 objevilo několik. Výše v textu jsem již zmínil augšpurského bankéř Lazara Henckela staršího, kterému v roce 1616 dlužil císař Matyáš kolem 800 tisíc zl. r., z nichž přibližně polovina byla ujištěna na pozemkovém majetku a budoucích daních, které se měly vybrat v českých zemích. Část z Henckelových nekrytých aktiv se může skrývat v těch 300 tisících „pasovské“ půjčky, jejích vyplacení se od roku 1617 domáhal Karel Hanibal z Donína. To ještě nevíme. Ale byl tu i další vlivný věřitel: Hlavní účetní říšské komory v Lipsku Štěpán Schmidt. Ten se v roce 1615 přihlásil jen s pohledávkou u české komory ve výši necelých 10 tisíc tolarů, kterou čeští stavové jakožto cizinci odmítli akceptovat (Nr. 196). V průběhu roku 1617 ale úředníci dvorské komory začali řešit, jak uhradit jiná Schmidtova osobní aktiva, pohybující se okolo 600 tisíc. zl. r.⁶⁰ Významná část z této sumy (zatím nevíme přesně jaká) byla také ujištěna na komorním majetku a daňovém výnosu z Čech, což je v dochované dokumentaci výslovně zdůrazněno.⁶¹

Tlak z Vídně na českou komoru a zvláště na jejího presidenta Viléma Slavatu se od poloviny roku 1617 výrazně zvýšil. Přitom Slavata v té době zřejmě neměl celou administrativu české komory plně pod kontrolou. Tomu nasvědčuje důrazná připomínka z dvorské komory z podzima 1617, v níž je Slavata žádán, aby nastolil pořádek v rentmistrovském úřadu v Praze. Ten je české komoře podřízen, přesto jsou však úředníci této instituce liknaví v plnění platebních příkazů. Z toho usuzuji, že právě v této době se začaly výrazněji projevovat konflikty i uvnitř české komory, ve které alespoň část původního osazenstva z roku 1615 měla zájem udržet dohodnutý splátkový program.

Pochopitelně v potaz musíme brát i osobní vztahy mezi reprezentanty jednotlivých zájmových skupin. Po smrti jednoho z hlavních předáků stavovské opozice, Jana Jiřího ze Švamberka († 15. dubna 1617), se pro Vilém Slavatu znovu otevřela možnost zpochybnit výsledek dědického řízení po zemřelém Petru Vokovi z Rožmberka.⁶² Nároky Slavatovy manželky byly sice nanejvýš sporné, ale jeho postup byl pro Petra ze Švamberka nebezpečný. Pokud by u soudu převážily zájmy tehdejšího katolicko-jezuitského zájmového uskupení, mohl dopadnout výsledek majetkového sporu ve Slavatův prospěch. Zvláště když byl Slavata 4. října 1617 jmenován nejvyšším sudím zemským a měl mít v rozhodování o dané cause hlavní slovo.⁶³

⁵⁸ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 424, 1617/III.

⁵⁹ Ibidem, sign. FHKA 425, 1617/IV–V.

⁶⁰ Ibidem, sign. FHKA 424, 14.3. 1617.

⁶¹ Ibidem, sign. FHKA 423, 3.1.17; Ibidem, sign. FHKA 425, 1617/IV–V. duben–květen 1617.

⁶² Jaroslav PÁNEK, *Poslední Rožmberk*, Praha 1996, s. 198–204.

⁶³ *Druhá apologie*, fol. H4v–J2.

Vincenc Johan of Arch also claimed his money after many years. He had already received a donation of 5,397 Rh. gl. from Rudolf II in 1608, which was to be paid to him from various fines collected in Bohemia.⁵⁹

During the second half of 1617, there were quite a large number of applicants for payment of sums in the thousands of Rhenish guilders. These are those creditors who were excluded from the negotiations on debt repayment in 1615 because they did not have Bohemian nationality.

But the fundamental problem was the large sums in the hundreds of thousands. Several of these appeared during 1617. I have already mentioned the Augsburg banker Lazar Henckel the Elder, to whom the Emperor Matthias owed about 800,000 Rh. gl. in 1616, of which about half was secured on landed property and future taxes to be collected in the Bohemian lands. Part of Henckel's uncovered assets may be hidden in the 300,000 "Passau" loan, the repayment of which was demanded by Karel Hanibal of Donín in 1617. So far it is an unknown. But there was another influential creditor: the Chief Accountant of the Imperial Chamber in Leipzig, Stephan Schmidt. In 1615, he registered a claim with the Bohemian Chamber amounting to less than 10,000 thalers, which the Bohemian Estates refused to accept (No. 196) on the grounds of him being a foreigner. However, in early 1617, the court chamber officials began to work out how to pay Schmidt's other personal assets, amounting to around 600,000 Rh. gl.⁶⁰ A significant part of this sum (the exact amount is still not known) was also assured on chamber property and the tax revenue from Bohemia, which is explicitly emphasized in the surviving documentation.⁶¹

The pressure from Vienna on the Bohemian Chamber and especially on its president, Vilém Slavata, increased significantly from mid-1617. At that time Slavata probably did not have full control over the Bohemian Chamber's entire administration. This is suggested by a strong reminder from the court chamber in autumn 1617, in which Slavata is asked to restore order in the rentmaster's office in Prague. It was subordinate to the Bohemian Chamber, yet the officials of this institution were lax in executing payment orders. I conclude that it was at this time that conflicts within the Bohemian Chamber, in which at least part of the original cast of 1615 was interested in maintaining the agreed repayment programme, began to manifest themselves more strongly.

Of course, we must also take into account the personal relationships between the representatives of the individual interest groups. After the death of one of the main leaders of the Estates' opposition, Jan Jiří of Švamberk († 15 April 1617), the possibility of challenging the outcome of the inheritance proceedings following the death of Petr Vok of Rožmberk once again opened up for Vilém Slavata.⁶² Slavata's claims were indeed highly disputable, but his actions were dangerous for Peter of Švamberk. If the interests of the then Catholic-Jesuit interest group prevailed in court, the outcome of the property dispute could have gone in Slavata's favour. Especially when Slavata was appointed the Supreme Provincial Judge on 4 October 1617.⁶³

Výše zmíněná obměna ve složení zemské vlády s sebou přinesla také jeden (velmi neobvyklý) majetkový spor mezi dvěma představiteli rozdílných konfesijně-politických táborů. Ke stejnému datu (4. října 1617) provedl císař Matyáš změnu i v obsazení funkce purkrabího karlstějnského za panský stav. Odvolal Jindřicha Matyáše Thurna a jmenoval Jaroslava Bořitu z Martinic. Druhým purkrabím karlstějnským (za stav rytířský) byl v té době už více než dva roky Adam Hrzáň z Harasova, který ve funkci nahradil zemřelého Jiřího Tiburcího ze Žďáru († 6. dubna 1615).⁶⁴

Při předávání funkcí však nastaly dva problémy. Odstupující Thurn se nemohl s Hrzánem při předávání správy hradu Karlštejna dohodnout o rozdělení inventáře (tedy co si může Thurn z hradu odvézt). Druhý spor se týkal výběru podzimních poddanských dávek na karlstějnském panství, jehož výnos náležel právě karlstějnským purkrabím jako odměna za výkon jejich funkcí. Právě proto byl tento úřad tak atraktivní. Thurn požádal císaře Matyáše, ať určí, jak v té věci postupovat. Král Matyáš nejprve rozhodl ve prospěch Thurnův: Ať si odveze, co chce, s výjimkou stálého inventáře hradu (kde byly mimo jiné uloženy i české korunovační klenoty). Dávky od poddaných ať si Thurn také vybere, když zároveň za příslušný termín (říjen 1617) zaplatí i daně, které schválil zemský sněm roku 1615. Hrzáň se proti tomuto rozhodnutí panovníka odvolal a dožadoval se soudního projednání. Než k tomu došlo, zasáhl do sporu nově jmenovaný purkrabí karlstějnský za panský stav, tedy Jaroslav Bořita z Martinic. Ten uzavřel s Hrzánem zcela neobvyklou dohodu, která sice plně odpovídala soudobé pověsti Adama Hrzáně jako ziskuchtivého lichváře, ale pro stavovskou opozici byla těžko akceptovatelným precedentem v nakládání s pozicemi v zemské vládě: Adam Hrzáň pronajal veškerý výnos ze svého úřadu karlstějnského purkrabího Jaroslavovi Bořitovi za roční platbu ve výši 4 000 kop gr. míš. Dohoda nebyla časově vymezena; měla platit do té doby, dokud jeden ze signatářů nezemře. Na základě této dohody pak Hrzánovo místo v uvedeném sporu zaujal Jaroslav Bořita. S Thurnem sice byli schopni dohodnout se na předání inventáře, ale Bořita trval na tom, že mu patří i podzimní platby od poddaných (když za užívání toho panství platí nájem). Tentokrát se s žádostí o rozhodnutí v této věci obrátil na císaře Jaroslava Bořitu. Císař rychle rozhodl (po poradě s nejvyššími zemskými úředníky, tedy včetně Viléma Slavaty) už 1. prosince 1617 zcela opačně, než o několik týdnů dříve, tentokrát tedy ve prospěch Bořitův. Zdůvodnění bylo jednoduché: Thurn byl z úřadu odvolán už 4. října, tedy 12 dní před termínem sv. Havla (16. října 1617). Na výběr poddanských dávek (odváděných až 16. října) tedy neměl mít žádný právní nárok. Matyášovým jménem tuto listinu vydali Zdeněk Vojtěch z Lobkovic, Bohuslav z Michalovic a Pavel Michna z Vacínova.⁶⁵

Z hlediska věcného je to rozhodnutí podepřeno logickými argumenty a nemělo politický kontext. Zřejmě i z tohoto důvodu přizval kancléř Lobkovic k podpisu tohoto dokumentu právníka Bohuslava z Michalovic (1565–1621), tedy jednoho z předáků radikálního kalvínsko-bratrského tábora, pozdějšího člena stavovského direktoria z let 1618–1620, popraveného na Staroměstském náměstí v Praze roku 1621.

⁶⁴ V. BARTŮŇEK, *Žďárští ze Žďáru*, 34, 1933, s. 13–14.

⁶⁵ SOA Třeboň, fond Historica, inv. č. 7860 = sign. 6259 (1. 12. 1617); *Druhá apologie*, fol. J2v.

The above-mentioned change in the composition of the provincial government also brought with it one (very unusual) property dispute between two representatives of different denominational-political camps. On the same date (4 October 1617), Emperor Matthias made a change in the position of Burgrave of Karlštejn for the nobility. He dismissed Jindřich Matyáš Thurn and appointed Jaroslav Bořita of Martinice. At that time Adam Hrzáň of Harasov had been the second Burgrave of Karlštejn (for the knightly estate) for more than two years, replacing the deceased Jiří Tiburcí of Žďár († 6 April 1615).⁶⁴

However, there were two problems in the handover. When handing over the administration of Karlštejn Castle, the outgoing Thurn could not agree with Hrzáň on the division of the inventory (i.e. what Thurn could take from the castle). The second dispute concerned collecting the autumn levies from serfs on the Karlštejn manor, the proceeds of which belonged to the Karlštejn burgraves as a reward for carrying out their duties. That is why this office was so attractive. Thurn asked Emperor Matthias to stipulate on how to proceed in the matter. Matthias first ruled in Thurn's favour: let him take what he wants, except for the castle's permanent inventory (which included the Bohemian crown jewels). Let Thurn also collect the levies from his subjects, since he will also pay the taxes for the relevant term (October 1617), which the Provincial Diet approved in 1615. Hrzáň appealed against this decision and called for a judicial hearing. Before this happened, the newly appointed Burgrave of Karlštejn for the nobility, Jaroslav Bořita of Martinice, intervened in the dispute. He concluded a quite unusual agreement with Hrzáň, which, although it fully corresponded to Adam Hrzáň's reputation as a profiteering usurer, was hardly an acceptable precedent for the Estate opposition in handling positions in the provincial government: Adam Hrzáň leased all the proceeds from his office as the Burgrave of Karlštejn to Jaroslav Bořita for an annual payment of 4,000 threescore gr. Mei. The agreement had no time limits; it was to remain in force until one of the signatories died. On the basis of this agreement, Jaroslav Bořita took Hrzáň's place in the dispute. Although he and Thurn were able to agree on handing over the inventory, Bořita insisted that the autumn payments from the serfs belonged to him as well (since he paid rent for using the estate). This time it was Jaroslav Bořita who asked the Emperor for a decision in this matter. The Emperor quickly decided (after consultation with the highest provincial officials, including Vilém Slavata) on 1 December 1617 to do the opposite of what he had done a few weeks earlier, this time in Bořita's favour. The reasoning was simple: Thurn was removed from office on 4 October, 12 days before the feast of St. Gall (16 October 1617). He was therefore not legally entitled to collect the serf's levies (which were not paid until 16 October). The charter was issued on Matthias's behalf by Zdeněk Vojtěch of Lobkowitz, Bohuslav of Michalovice and Pavel Michna of Vacínov.⁶⁵

In terms of its substance, the decision was supported by logical arguments and had no political context. Evidently this was the reason Chancellor Lobkowitz invited the lawyer Bohuslav of Michalovice (1565–1621) to sign the document. He was one of the leaders of the radical Calvinist-Brethren camp, who later became a member of the Estates Directory of 1618–1620 and was executed on Old Town Square in Prague in 1621.

Pro samotného Thurna šlo jistě o finanční újmu. Ta mohla výrazně zvýšit jeho osobní animozitu vůči třem místodržícím (tedy Slavatovi, Martinicovi a Lobkovicovi), kteří se postarali o zvrát v tomto sporu v jeho neprospěch. Mohly však osobní a majetkové spory tehdejších předáků stavovské opozice radikalizovat celou českou stavovskou společnost?

Jistě můžete namítnout, že samotná defenestrace v květnu 1618 byla připravena a provedena poměrně úzkou skupinou české opoziční šlechty, mezi kterou bylo zastoupeno několik osobních nepřátel výše zmíněných tří místodržících. Šlo však o zkušené politiky, kteří věděli, že svůj čin budou muset zdůvodnit. K tomu se dobře hodily soudobé konfesijní konflikty, zdůrazněné v první Apologii českých stavů (její text byl připraven už před defenestrací). Ty už ale trvaly delší dobu a týkaly se jen některých částí země. Aby česká společnost akceptovala onen násilný akt, musel existovat ještě další bezprostřední výrazný podnět, který se týkal celé společnosti.

Tím podnětem byl podle mého názoru jarní termín roku 1618 ve splátkovém harmonogramu, schváleném na zemském sněmu roku 1615. Daně se vybíraly od 24. dubna 1618 dva týdny; tedy do 8. května 1618. Zároveň (s odstupem několika dní) měl být z takto vybraných daní uhrazen čtvrtý splátkový termín a úroky. Zatímco první fáze proběhla v plánovaném rozsahu (výběr daní), druhá už nikoli. Po změnách, které ve složení zemské vlády a dalších institucí (včetně nejvyšších berníků) nastaly koncem roku 1617, už distribuci vybraných peněz získal pod kontrolu Vilém Slavata a „jeho lidé“ z české komory.

Myslím, že tyto časové souvislosti těžko budou náhodné: Právě na počátku května 1618 dochází k mimořádné radikalizaci české společnosti a k vyslovení požadavku na svolání mimořádného zemského sněmu. Pochopitelně, nutnost jeho urychleného svolání je odůvodněna tím, že na jeho programu mají být projednány především otázky, týkající se porušování náboženských svobod. Ale mohly mít problémy, spojené s postupně narůstající konfesijní perzekucí v některých částech země (která už nějakou dobu trvala) takový mobilizační potenciál? Přeci nebylo možné na chystaném stavovském zemském sněmu (svolaném na 21. května 1618) pominout problematiku splácení panovnických dluhů, když výběr daní pokračoval, ale výplata peněz věřitelům byla zastavena či výrazně omezena.

Tedy abychom byli přesní:

Byla výrazně redukována výplata peněz podle harmonogramu schváleného zemským sněmem roku 1615. Daně byly sice na jaře 1618 vybrány, ale z té částky byly přednostně uhrazeny pohledávky několika vybraných věřitelů. Jen někomu byla i na jaře 1618 vyplacena část jistiny a úroky. Na ostatní už se peníze nedostaly. To je dost dobrý důvod k nespokojenosti a k nedůvěře k politické reprezentaci. Nestaly se tím katalyzátorem společenské nespokojenosti počátkem května 1618 právě obavy z další vlny úvěrové nestability, která se jevila být v letech 1616–1617 zažehnána?

For Thurn, it was certainly a financial loss. This could have significantly increased his personal animosity towards the three governors (i.e. Slavata, Martinice and Lobkowitz) who had managed to turn around this dispute to his detriment. But could the personal and property disputes of the then leaders of the Estates Opposition have radicalized all of the Bohemian Estates?

It can certainly be argued that the actual defenestration in May 1618 was prepared and carried out by a relatively small group of Bohemian opposition nobles, among whom were several personal enemies of the three governors mentioned above. However, these were experienced politicians who knew they would have to justify their actions. The denominational disputes of the time, highlighted in the first Apologia of the Bohemian Estates (the text of which had been prepared before the defenestration), were well suited to this. Nevertheless, these had already been going on for several months and only affected some parts of the country.

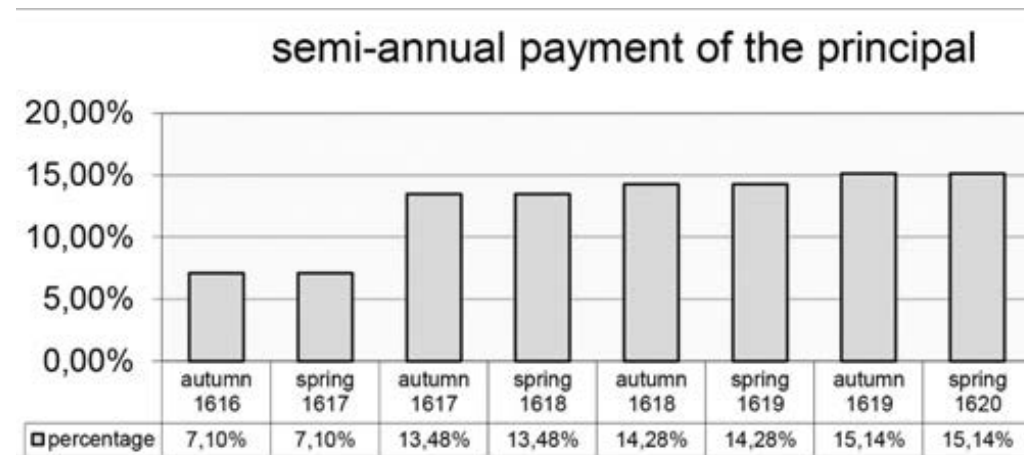
In order for Bohemian society to accept this act of violence, there had to be another more significant, topical impulse, which concerned the whole of society.

The impetus, in my opinion, was the spring deadline of 1618 in the repayment schedule approved at the Provincial Diet of 1615. The taxes were collected from 24 April 1618 for two weeks; that is, until 8 May 1618. At the same time (a few days later) the fourth instalment and interest were to be paid from the taxes thus collected. While the first phase took place according to plan (tax collection), the second phase did not. After the changes to the composition of the provincial government and other institutions (including the supreme excisemen) at the end of 1617, the distribution of the money collected was now under the control of Vilém Slavata and “his people” in the Bohemian Chamber.

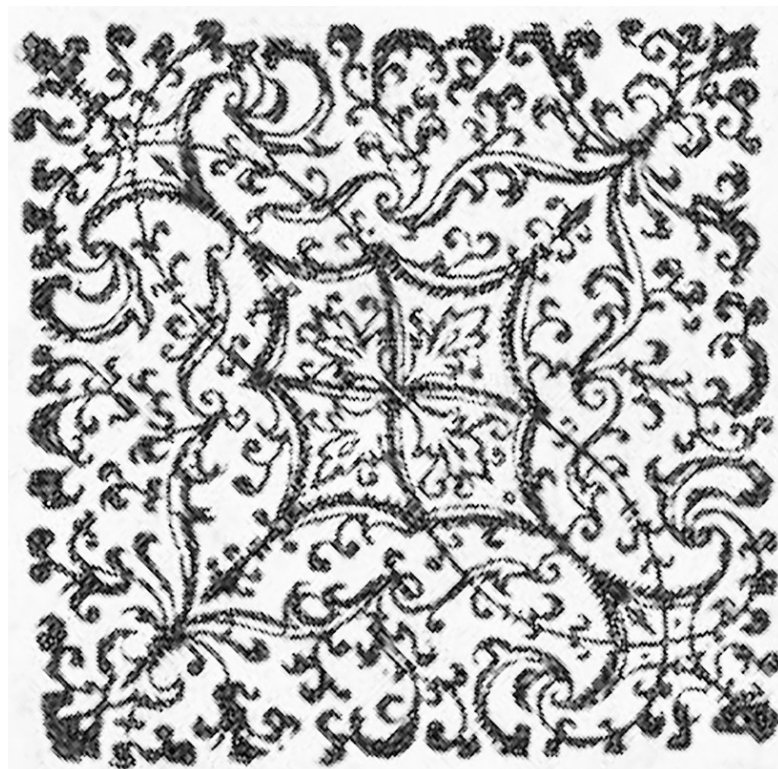
I think these temporal connections are hardly coincidental: it was at the beginning of May 1618 that Bohemian society became extremely radicalized and a demand to convene an extraordinary Provincial Diet was vocalized. Naturally, the need to convene it quickly was justified by the fact that its agenda was to deal primarily with issues relating to violations of religious freedoms. But could the problems associated with the gradually increasing denominational persecution in some parts of the country (which had been going on for some time) have had such a mobilizing potential? It was not possible to ignore the issue of repaying the sovereign's debts at the forthcoming Estates' Provincial Diet (convened for 21 May 1618), when tax collection continued, but the payment of money to creditors was stopped or severely restricted.

Or, to be precise:

The payment of money was significantly reduced according to the schedule approved by the Provincial Diet in 1615. Although the taxes had been collected in the spring of 1618, the claims of a few chosen creditors were preferentially paid. Even in the spring of 1618, only a few had been paid part of the principal and interest. No one else received any money. This is a pretty good reason to be dissatisfied and to distrust the political representation. Was it not the fear of another wave of credit instability, which seemed to have been averted in 1616–1617, that became the catalyst for social discontent in early May 1618?

Plán úhrady jistin z panovnických dluhů v osmi splátkách v letech 1616–1620 / Plan for the payment of the principal of the sovereign debts in eight instalments in the years 1616–1620.

Vilém Slavata z Chlumu na dřevorezu z roku 1602 /
Vilém Slavata of Chlum on a woodcut from 1602.

II/2 Vyrovnání pohledávek z roku 1615 po roce 1620

V době stavovského povstání byl původně nastavený cyklus splácení pohledávek, schválený zemským sněmem roku 1615, vcelku logicky zastaven. Veškerý daňový výnos země byl v souladu s usnesením téhož zemského sněmu využit na financování vojenské obrany země.¹ Podle téže zákonné normy pak došlo v roce 1619 i ke konfiskování pozemkového majetku těch berních poplatníků, kteří svoje daňové povinnosti neplnili. Tato opatření se většinou dotkla stoupenců pro-habsburské konfesijně katolické části stavovské obce, ale majetkové sankce realizovala stavovská vláda i vůči některým protestantům, kteří odmítali plnit vyhlášené daňové povinnosti.²

Po porážce stavovského povstání přistoupila vítězná habsburská strana k rozsáhlým majetkovým konfiskacím, které se dotkly nejen aktivních účastníků stavovského povstání a významných protestantských politiků té doby, ale postižen mohl být prakticky každý. Ani rychlé konverze ke katolické víře a nabídka vlastních služeb císařské straně nebyly garancí beztrestnosti, pokud byl ve hře větší majetek. Vítězný Ferdinand II. potřeboval ekonomické zdroje Království českého nejen k uspokojení svých generálů (kterým předem neměl čím zaplatit, ale garantoval velkorysou odměnu z českých zdrojů, až se podaří zemi dobýt), ale i starší věřitele domácí a především zahraniční.

Už místodržitelská aktivita Karla z Lichtenštejna v letech 1620–1622 a především pak činnost mincovního konsorcia v letech 1622–1623³ představovaly specifickou formu věřitelské správy, která navazovala na složitá jednání o úhradě císařských dluhů, vedených v polovině druhé dekády 17. století i na mezinárodní úrovni.⁴ Tomu ostatně napovídá už samotné složení mincovního konsorcia, ve kterém působili vedle sebe zástupci mezinárodní kapitálových uskupení bez ohledu na jejich konfesijní příslušnost, významní domácí politici a generálové, ale také vlivní úředníci dvorské komory z doby před rokem 1615, kteří byli sami úzce propojeni se světem velkých úvěrových operací: Josef Nejsr ze Štajnpuasu, Vincenc Mušinger z Gumpendorfu a Jan Matyáš z Glouchova.⁵

Je logické, že součástí jednání konfiskační komise v Čechách se po roce 1620 stala i finanční aktiva. Tedy jakékoli dlužní úpisy, které patřily těm, kdo byli označeni za viníky či spoluúčastníky povstání. U těch „soukromých“ finančních aktiv (pokud měly jen listinnou podobu a nebyly ujištěny jinou formou, například deskovým vkladem) měl takto postižený věřitel, pokud nepatřil k významným exponentům stavovského povstání, ještě během let 1621–1622 určitý manévrovací prostor, aby nepřišel úplně o všechno.

¹ Sněm 1615, fol. LIII: „Vejminka kdyby jaké nebezpečství a neb výprava lidu vojenského z království tohoto nastala“.

² Tomáš Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, Praha 1882, s. XXI–XXV; Tomáš KNOZ, *Die Rolle Karlos I. von Liechtenstein bei den Konfiskationen nach der Schlacht am Weißen Berg*, *Studia Historica Brunensia* 67, 2017, č. 1, s. 123–169.

³ Steffen LEINS, *Das Prager Münzkonsortium 1622/23 (Ein Kapitalgeschäft im Dreißigjährigen Krieg am Rand der Katastrophe)*, Aschendorff 2016 (2nd Edition), s. 165–173.

⁴ Petr VOREL, *Ekonomické souvislosti devalvace měny habsburského soustátí roku 1623*, in: Pavel Marek – Anna Nováková (edd.), *Karel Bonaventura Buquoy a jeho doba*, České Budějovice 2022, s. 42–53.

⁵ Petr VOREL, *The collapse of the inflationary currency in the Habsburg Monarchy at the end of 1623 as the culmination of the long economic cycle of 1615–1623*, *Comenius – Journal of Euro-American Civilization* 11, 2024, Nr. 1, s. 43–54.

II/2 Settlement of claims from 1615 after 1620

The cycle of debt repayment, approved by the Provincial Diet in 1615, naturally came to a halt during the Estates' Revolt. All the country's tax revenue was used to finance the country's military defence in accordance with a resolution of the very same Provincial Diet.¹ According to the same legal norm, the land property of those excisemen who did not fulfil their tax obligations was confiscated in 1619. These measures mostly affected supporters of the pro-Habsburg, denominationally Catholic part of the Estates community, but the Estates government also implemented property sanctions against some Protestants who refused to comply with the declared tax obligations.²

After the defeat of the Estates' Revolt, the victorious Habsburgs initiated widespread property confiscations, targeting not only the leaders of the Estates' Revolt and prominent Protestant politicians but extending to almost all social groups. Even quick conversions to the Catholic faith and offering one's services to the imperial party were no guarantee of impunity if greater wealth was at stake. Ferdinand II required Bohemian economic resources to reward his generals—whom he had promised payment upon conquest but could not pay upfront—as well as to settle debts with domestic and, particularly, foreign creditors.

At this point, the activities of Governor Karl of Liechtenstein in 1620–1622 and especially the activity of the Coin Consortium in 1622–1623³ represented a specific form of creditor administration, which tied in with the complex negotiations on paying imperial debts, conducted around 1625 at the international level.⁴ The composition of the Coin Consortium reflects this: it included international financiers from various religious backgrounds, key domestic politicians and generals, and influential court officials from pre-1615, all deeply involved in large-scale credit operations. Among them were Joseph Neisser von Steinpaß, Vinzenz Muschinger of Gumpendorf and Hanns Matthias von Glauchau.⁵

It is only natural that after 1620, the Confiscation Commission in Bohemia also reviewed financial assets. That is, any promissory notes that belonged to those who were identified as guilty or complicit in the revolt. In the case of those “private” financial assets (if they were only in deed form and not secured by another form, for example by an entry in the Land Tables), the creditor thus affected, unless he was one of the important exponents of the Estates' Revolt, still had some room for manoeuvre during

Pokud předpokládal, že na něj může padnout majetková sankce, mohl třeba zkusit svou pohledávku levněji prodat, jak bylo běžné i v předchozích letech. Ale s pohledávkami vůči panovníkovi nemohl takový věřitel dělat vůbec nic.

Díky předchozí detailní evidenci (včetně zveřejnění seznamu věřitelů tiskem roku 1615) byla tato aktiva dobře zjištělná a pochopitelně také podléhala konfiskaci minimálně v tom rozsahu, v jakém se dotkla pozemkového a veškerého jiného majetku odsouzené osoby.

Problém je však v tom, že v detailním přehledu majetku, který byl v Čechách konfiskován po roce 1620 (který už v roce 1882 pečlivě shromáždil a přehledně publikoval Tomáš Václav Bílek) se jen výjimečně setkáváme se zmínkami o konfiskování finančních aktiv, a to jak soukromých, tak i těch, kterými byla povinna panovnická komora. Pokud T. V. Bílek při své detailní a dosud nepřekonaném pramenném výzkumu narazil v konfiskačních protokolech na tato aktiva (vycházející ještě ze seznamu z roku 1615), pak se většinou jednalo o případy, kdy později dědicové nebo jiné osoby, které si část toho majetku nárokovaly, vznesly požadavek na jeho plnou nebo částečnou úhradu.

To je třeba známý případ Adama ze Švamberka (mladšího bratra Petra ze Švamberka, jednoho z hlavních představitelů stavovské opozice), který se osobně povstání neúčastnil, neboť pobýval v cizině na studiích. Když byl veškerý rodinný majetek konfiskován, pokoušel se zmíněný Adam (po splnění nutných podmínek, jakými byla konverze ke katolické víře a nabídka věrných služeb panovníkovi) marně vysoudit alespoň část majetku, kterou by za normálních okolností zdědil. Do toho patřil podíl na pohledávce, kterou měl jeho zemřelý otec Jan Jiří ze Švamberka (†1617) evidovanu v tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 (Nr. 56).⁶

Informace o průběhu splácení panovnických dluhů v Čechách v letech 1615–1618 jsem nemohl čerpat přímo z evidence stavovského berního úřadu (ta se se zřejmě nedochovala), ale analýzou dat, obsažených v pramenech z mladší doby. Těch je naštěstí k dispozici dostatečné množství, abychom mohli věrohodně rekonstruovat, co se s těmi penězi dělo.

Konfiskační komise se detailněji nezabývala otázkou finanční aktiv, která byla v případech odsouzených osob vůči panovnické komoře evidována v usnesení zemského sněmu roku 1615. Nehrozilo nebezpečí z prodlení. Na rozdíl od pozemkového majetku, který bylo zapotřebí právně převzít, spravovat a v některých případech provést i finanční vyrovnání, zmíněné finanční pohledávky vlastně žádnou agendu nepotřebovaly. Stejně se v té době nevybíraly daně či kontribuce na základě usnesení zmíněného zemského sněmu z roku 1615, ale podle jiných pravidel, která určovala vítězná strana.⁷ V případě hlavních aktérů stavovského odboje (ať už po Bílé hoře emigrovali nebo skončili na popravišti roku 1621) byl už majetek konfiskován včetně finančních aktiv. Tam nebylo o čem rozhodovat. Ale ještě v roce 1623 zůstalo velké množství panovnických dluhů, uvedených v původní **Šuldenlistě 1615**, v přechodném režimu: Jejich držitelé byli obviněni z účasti na povstání, ale o výši trestu nebylo rozhodnuto. V případě jejich

⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 658–659.

⁷ Miloslav VOLF, *Dvorská komora a české finance před Bílou horou a po ní (1610–1640)*, Sborník archivních prací 30, 1980, s. 62–109.

1621–1622 to avoid losing everything. If he suspected his property might be confiscated, he may have attempted to sell his claim at a reduced price, a common practice in prior years. However, creditors had no legal recourse for claims owed by the sovereign.

Thanks to the previous detailed records (including printing and publishing the list of creditors in 1615), these assets were easily identifiable and, naturally, also subject to confiscation, at least to the extent that they concerned the land and all other property of the convicted person.

The problem is, however, that in the detailed overview of the property confiscated in Bohemia after 1620 (which was carefully collected and lucidly published by Tomáš Václav Bílek in 1882), we rarely see any mention about the confiscation of financial assets, both private and those that were the responsibility of the sovereign chamber. If T. V. Bílek, in his detailed and still unsurpassed source research, came across these assets in the confiscation protocols (still based on the list from 1615), they were mostly cases where later heirs or other persons who claimed part of the property made a demand for full or partial payment.

This is, for example, the well-known case of Adam of Švamberk (the younger brother of Peter of Švamberk, one of the main representatives of the Estates' opposition), who did not personally participate in the uprising because he was abroad studying. When all the family property was confiscated, the aforementioned Adam (after fulfilling the necessary conditions, such as conversion to the Catholic faith and offering faithful service to the monarch) tried in vain to claim via the courts at least part of the property he would normally have inherited. This included a share in a claim that his deceased father, Jan Jiří of Švamberk (†1617), had in the Provincial Diet's printed resolution of 1615 (No. 56).⁶

Information about the process of repaying the sovereign debts in Bohemia from 1615–1618 could not be gleaned directly from the records of the Estates Revenue Office (which evidently have not survived), instead it required analysing data contained in sources from a later period. Fortunately, there are enough of these available to allow us to reconstruct what was done with the money in a credible way.

The Confiscation Commission did not deal in detail with the question of financial assets that the convicted persons had with the sovereign chamber, and which were recorded in the Provincial Diet's resolution of 1615. There was no risk of non-payment. Unlike land assets, which had to be legally taken over, administered and in some cases financially settled, these financial claims did not actually require any agenda. In the same way, at the time, taxes or contributions were not levied on the basis of the aforementioned Provincial Diet's resolution of 1615, but according to other rules determined by the victorious party.⁷ In the case of the main actors of the Estates' Revolt (whether they emigrated after the White Mountain or swung from the scaffold in 1621), their property had been confiscated, including financial assets. There was nothing to decide. But even at 1623 a large number of the sovereign's debts, listed in the original **Šuldenlista 1615**, remained in the transitional regime: their holders were accused of participating in the uprising, but the sentence had not yet been decided. In the case of their monetary

peněžních aktiv u české komory měl panovník teprve rozhodnout, zda jim jejich aktiva ponechá, nebo zabaví.

Tuto přechodnou fázi dobře zachycuje sumární soupis, evidující stav splácení pohledávek z roku 1615 k 16. říjnu 1623. Na základě údajů z české komory jej zhotovil a v Praze 20. ledna 1624 sepsal Jiří Benedikt Benyk z Petersdorfu.⁸ O rok mladší opis je součástí souhrnného přehledu komorních i vojenských dluhů v Čechách, který je datován v Praze 28. ledna 1625. Do něj byly v případě pohledávek z roku 1615 přepsány ve stejné struktuře i ve stejných částkách výše zmíněné údaje z 20. ledna 1624. Mírně se jen odlišuje (v drobných groších a denárech) ve výši vypočítané dlužné částky na úrocích (a to u většiny položek). Výši úroků zřejmě přepočítával někdo jiný, než Jiří Benedikt Benyk. Pokud byla výše jistiny v celých kopách grošů, došli ke stejnému výsledku. Pokud však jistina obsahovala i drobné groše a denáry, byl výpočet podstatně složitější. Správně je to spočítáno ve starší verzi z roku 1624. Vzhledem k tomu, že zmíněná mladší verze je dnes uložena v lichtenštejnském archivu,⁹ můžeme předpokládat, že byla vypracována přímo pro potřebu Karla z Lichtenštejna. Osobně jsem neměl možnost v lichtenštejnském archivu provádět pramenný výzkum; měl jsem však k dispozici fotokopii, za jejíž poskytnutí děkuji Dr. Marku Vařekovi.

V **Seznamu 1623** jsou pohledávky z roku 1615, uvedené v **Šuldenlistě 1615**, zvlášť vyčleněny z celkového zadlužení české komory a rozděleny do šesti skupin. Východiskem je základní členění z roku 1615, které formulovala stavovská komise, tedy kategorie I. (proplatit 1616–1620 a průběžně splácet úroky), kategorie II. (proplatit po roce 1620, ale platit úroky už od 1615) a kategorie III. (odmítnout). U každé z kategorií je navíc odlišeno, zda jde o pohledávku, která zůstala původnímu držiteli (označují I.A, II.A či III.A), nebo zda jde o aktiva odsouzené osoby, v jejímž případě je ponecháno na dalším rozhodnutí panovníka, jak bude s těmi penězi naloženo (označují I.B, II.B či III.B). Ve

⁸ NAP, fond České oddělení dvorské komory IV, kart. č. 33, sign. 9/1-2-9/2, fasc IV C 9/1-2: „Kurzer Extract unndt Beschreibung aller Alten und Neuen Schulden Posten, alls erstlich der von A[n]no 1615 gehaltenen General Landtag noch Restierenden Hauptsummen undt Intereßen, ingeleichen was vor Persohnen, sonsten aufs Steyr Ambt verwießen, wie auch was bey der Land Tafel zu befinden, so die gewesen Directores Schuldig verblieben, Item der ganczen Böhmischen Camer Statt Außstandt biß Endt decembris 1623 Jahres, was vor Schuldt verschreibung undt Assecuration alhier außgefertigt, Item Anweißungen von Hoff, Paarengeldts darlehen inns Renthmaister Ambt, undt leczlich was Etliche Partayen auff unterschiedlichen Güter dargeliehen“, zde fol. fol. 0657-0672 „Kurzer Extract was noch an den Jenigen Hauptsummen, welche die Löbl. Herren Ständt im Königreich Böhaimb auf deme A[n]no 1615 auf in Prager Schloß gehaltenen General Landtag Innerhalb fünff Jahren zu bezahlen über sich genemben, bis Gallj A[n]no 1623 an Hauptsumma und Intereße zu bezahlen reßtirt“ (dále jen **Seznam 1623**).

⁹ The Princely Collections, Hausarchiv der Regierenden Fürsten von und zu Liechtenstein, fond Familienarchiv, kart. 482: Böhmen 1620–1626 (27), Mission und Statthalterschaft des Fürsten Karl von Liechtenstein, fasc. „Extrakt Alle rund ieder Kay[serlich]en Alten und Neuen Schulden, welche auff dem löblichen Königreich Bahaimb etc. und derselben Königlichen Cammer, biß end december Anno 1624, außser was man der Khriegs Armada schuldig, und was sich noch in Abraitung mit den gewesten Rebelen zuegesprochenen Anthaillen wegen der Güetter befinden wirdet haffter“, zde fol. 1–15: „Schulden welche die Löblichen Herren Ständt im Königreich Böhaimb auf dem Anno [1]615 gehaltenen General Landtag, Innerhalb fünff Jahren zu bezahlen, über sich genomen haben, samt bis Gallj [1]623 verhaltenen Intereße so noch zu bezallen sein“.

assets with the Bohemian Chamber, the sovereign had yet to decide whether to keep or confiscate their assets.

This transitional phase is well captured by the summary inventory recording the state of repaying claims from 1615 as of 16 October 1623. Based on data from the Bohemian Chamber, it was prepared by Jiří Benedikt Benyk of Petersdorf and drawn up in Prague on 20 January 1624.⁸ A copy made a year later is part of a summary of chamber and military debts in Bohemia, dated in Prague on 28 January 1625. In the case of the claims from 1615, the aforementioned data from 20 January 1624 were transcribed in the same manner and in the same amounts. There is only a slight difference (in small groschen and denarii) in the amount of interest calculated to be owed (and this is the case for most items). The amount of interest was apparently recalculated by someone other than Jiří Benedikt Benyk. If the amount of the principal was in whole threescore gr. Mei. they came to the same result. If, however, the principal also included small groschen and denarii, the calculation was much more complicated. This is calculated in the earlier version of 1624. Since the later version mentioned above is now stored in the Liechtenstein archives,⁹ we can assume that it was drawn up specifically for Karl of Liechtenstein's needs. Personally, I did not have the opportunity to conduct source research in the Liechtenstein archives; however, I had a photocopy available, for which I thank Dr. Marek Vařeka.

In the **Seznam 1623**, the debts from 1615, listed in the **Šuldenlista 1615**, are separated from the total debt of the Bohemian Chamber and divided into six groups. The starting point is the basic breakdown of 1615, formulated by the Estates Commission, i.e. Category I (to be paid in 1616–1620 and interest to be paid continuously), Category II (to be paid after 1620, but to pay interest from 1615) and category III (reject). For each category, it is furthermore distinguished whether the claim is one that has remained with the original holder (marked as I.A, II.A or III.A) or whether it is the assets of a condemned person, in which case it is left to the sovereign to further decide what to

většině případů je vlastník pohledávky dobře identifikovatelný podle **Šuldenlisty 1615** a v kategorii I. i podle tištěného seznamu z roku 1615.

U každé položky je přesně vyčísleno, jaká část jistiny byla od roku 1615 z dlužné částky uhrazena a do kdy byly spláceny úroky, resp. kolik let úroky spláceny nejsou a jaká je výše jejich nedoplatku na podzim 1623.

To jsou velmi cenné údaje, podle kterých můžeme u velké většiny pohledávek, uvedených v **Šuldenlistě 1615**, identifikovat průběh splácení před rokem 1618 a ve výjimečných případech i později. U většiny pohledávek tedy víme, kolik splátkových termínů bylo uhrazeno podle harmonogramu z tištěného sněmovního usnesení z roku 1615, a do kdy byly vypláceny úroky. To jsou údaje, které evidují u každé položky v přiložené tabulce (s. 304–327) ve sloupci „XI“, nadepsaném **Seznam 1623**. Ve dvou řádcích nad sebou jsou zde evidovány a) kategorie; b) zbývající výše jistiny; c) kolik let se z jistiny neplatily úroky; d) výše nevyplacených úroků. Tato autentická data dokládají, do jaké míry bylo skutečně naplněno usnesení zemského sněmu z roku 1615 v otázce splácení dluhů, a to i těch, které v tištěném seznamu z roku 1615 uvedeny nejsou.

Přestože vypovídací hodnota tohoto pramene je pro naše téma velmi vysoká, má **Seznam 1623** několik nedostatků: Už v době před stavovským povstáním probíhal velmi dynamický trh s vládními dluhopisy. To se projevuje už v samotném tištěném seznamu z roku 1615, kde je ve srovnání s **Šuldenlistou 1615** evidováno několik *cessí* již provedených (Nr. 33, 49, 164, 304, 525, 526, 528–532) nebo očekávaných v nejbližší době, ale nový vlastník příslušného aktiva ještě nebyl znám (Nr. 28–30, 59, 95, 131, 369). Takové převody probíhaly nepochybně i později v letech 1615–1618. V ediční příloze této knihy je připojen text jedné takové transakce z roku 1616 (s. 526–528). Po roce 1615 ve větších objemech skupoval vládní dluhopisy, zaručené usnesením zemského sněmu, například Kryštof Harant z Polžic (Nr. 344–345), podobně jako Jan Zbyněk Zajíc z Házmburka, president apelačního soudu v letech 1610–1616 (tedy jeden z významných členů stavovského kontrolního systému). Ten zemřel už v roce 1616, takže jeho akvizice musely proběhnout brzy po zahájení splátkového harmonogramu. Ze **Seznamu 1623** sice nepoznáme, která původní aktiva Jan Zbyněk Zajíc nakoupil, ale částky, které patřily jeho dědicům, jsou zde vedeny v kategorii I. (tedy byly zařazeny do tištěného seznamu). Jednoduchým vylučovacím způsobem můžeme odhadnout, o která původní aktiva z roku 1615 by se mohlo jednat, ale jistotu nemáme. Některá aktiva z roku 1615 nelze při změně vlastníka ztotožnit s konkrétními položkami z roku 1623 ani podle výše dlužné částky. Některé *cesse* totiž nezahrnovaly celou dlužnou sumu, ale aktiva se běžně dělila na menší díly. U některých pohledávek je přímo v **Seznamu 1623** uvedeno, že se počátkem roku 1624 nepodařilo dohledat, jestli nějaké peníze byly vyplaceny či nikoli. Z mladší dokumentace také vyplývá, že rozdíl mezi kategoriemi II. a III. tento seznam příliš nerozlišoval. V dané chvíli toto odlišení zřejmě nebylo důležité.

I když počátkem roku 1624 již byla činnost konfiskační komise ukončena a rozsudky vyneseny, v české komoře neměli k dispozici přesné údaje, jak který z obviněných dopadl. V **Seznamu 1623** tedy jasně vidíme, která z těch aktiv byla zpochybněna, protože jejich držitelé byli obviněni z podílu na stavovském povstání. Nepoznáme z něj však, co se s těmi pohledávkami (zařazenými v kategoriích I–III/B) dělo dál. Tedy zda byla

do with the money (marked as I.B, II.B or III.B). In most cases, the owner of the claim is well identified by the **Šuldenlista 1615** and, in Category I, by the printed list of 1615.

For each item, there is a precise quantification of how much of the principal has been paid since 1615 and until when the interest has been paid, or how many years the interest has not been paid and what the amount of the arrears is in autumn 1623.

These are very valuable data, by which we can identify the course of repayment before 1618 and, in exceptional cases, even later for the vast majority of claims listed in **Šuldenlista 1615**. For most claims, therefore, we know how many repayment dates were paid according to the schedule in the printed Diet resolution of 1615, and by when interest was paid. This is the data I record for each entry in the attached table (pp. 304–327) in column “XI”, headed **Seznam 1623**. The two rows above each other record (a) the categories; (b) the remaining principal amount; (c) the number of years interest has not been paid on the principal; and (d) the amount of unpaid interest. These authentic dates prove to what extent the Provincial Diet’s resolution of 1615 was actually fulfilled in the matter of debt repayment, even those not mentioned in the printed list of 1615.

Although the narrative value of this source is very high for this topic, **Seznam 1623** has several shortcomings: Even before the Estates’ Revolt, there was a very dynamic market in government bonds. This is evident in the printed list of 1615 itself, where, compared to the **Šuldenlista 1615**, it records several cessions that had been made (No. 33, 49, 164, 304, 525, 526, 528–532) or expected in the near future, but the new owner of the respective asset was not yet known (No. 28–30, 59, 95, 131, 369). Such transfers undoubtedly took place later in the years 1615–1618. The editorial appendix of this book contains the text of one such transaction from 1616 (pp. 344–345). After 1615, Kryštof Harant of Polžice (No. 526–528) bought large amounts of government bonds guaranteed by the Provincial Diet’s resolution, as did Jan Zbyněk Zajíc of Házmburk, president of the Court of Appeal in 1610–1616 (i.e. one of the important members of the Estates’ audit system). Zajíc died in 1616, so his acquisitions must have taken place soon after the repayment schedule started. From **Seznam 1623** we do not know which original assets Jan Zbyněk Zajíc purchased, but the amounts that belonged to his heirs are listed here in category I (i.e. they were included in the printed list). By a simple process of elimination, we can guess as to which of the original 1615 assets might be involved, but we cannot be sure. Some of the assets from 1615 cannot be identified with specific items from 1623, not even by the amount owed when they changed hands. Indeed, some cessions did not include the entire amount owed, instead the assets were often divided into smaller parts. For some of the claims, it is stated directly in **Seznam 1623** that it was not possible to trace whether or not any money was paid in early 1624. The later documentation also shows that this list did not differentiate much between categories II and III. At the time, this distinction was probably not important.

Even though at the beginning of 1624 the Confiscation Commission had finished its work and sentences had been passed, the Bohemian Chamber did not have precise data on every accused person’s outcome. Thus, in **Seznam 1623** we can clearly see which of these assets were challenged due to the fact that their holders were accused of involvement in the Estates’ Revolt. However, it does not show us what happened to those claims

konfiskována v plném rozsahu nebo jenom částečně, či zda bylo provinění prominuto a nárok na ty peníze uznán v plné výši.

Další významné informace, který nám vrhají na celou tu causu jasnější světlo, jsou obsaženy v souhrnném přehledu zadlužení panovníka, který byl zpracován v české komoře v polovině 17. století. Válka už skončila, pomalu se obnovovaly ekonomické a tržní struktury a také se začaly připravovat podklady pro nový systém zdanění jednotlivých dominií na základě rozsahu poddanské půdy, takzvaná berní rula (1654).

Ve stejné době bylo v české komoře provedeno rozsáhlé šetření a z aktuální účetní dokumentace byly vypsány starší finanční závazky české komory (tedy panovníka) vůči různým soukromým i právnickým osobám. Tento obsáhlý přehled má fyzickou podobu velké svázané knihy. Byl dokončen v Praze 22. května 1656 a je přesnější a detailnější, než výše uvedený **Seznam 1623**. Zahrnuje dlužné jistiny a nevyplacené úroky do podzimního termínu roku 1654. Proto jej níže označuji jako **Přehled 1654**. Také zvlášť vylučuje všechny starší panovnické dluhy, které byly součástí jednání českého zemského sněmu v roce 1615, tedy jak ty, které stavovská komise akceptovala (kategorie I. a II.), tak i ty odmítnuté (kategorie III.). Tato aktiva dělí podle mírně odlišných kritérií po pěti skupin, označených jako Třída („Classe“) 1 až 5. Těch tříd je zde celkem dvanáct; ty zbývající obsahují dluhy z mladší doby.¹⁰

Pro téma naší knihy jsou ze zmíněných dvou pramenů důležitá data, týkající se nesplacených pohledávek z roku 1615 (ty jsou vedeny zvlášť). Jsem si však vědom, jak důležitá jsou tyto informace pro každého kdo se zabývá finančními záležitostmi první poloviny 17. století. Celkové zadlužení panovníka v Království českém vyčíslila česká komora k termínu sv. Havla 1654 na 12 228 172 kop 59 gr. 5 d. míš., což je na závěr přepočteno na rakouskou měnu jako 14 266 207 zl. rýn. 49 kr. 4 d.

Zmíněné třídy jsou v **Přehledu 1654** definovány jinak, než kategorie v **Seznamu 1623**, ale významný datový průnik tu existuje.

Třída 1 zahrnuje aktiva zaručená císařským dluhopisem, která měla být podle usnesení zemského sněmu z roku 1615 splacena v letech 1616–1620. Jsou to tedy položky, vedené v **Seznamu 1623** jako kategorie I/A a část kategorie I/B (tedy aktiva, která nakonec nebyla konfiskována).

Třída 2 zahrnuje aktiva zaručená císařským dluhopisem, která měla být podle usnesení zemského sněmu z roku 1615 splacena až po roce 1620. Analogicky se tedy jedná o položky, vedené v **Seznamu 1623** jako kategorie II/A a část kategorie II/B (také aktiva, která nakonec nebyla konfiskována). Jak jsem ale uvedl výše, **Seznam 1623** mezi kategoriemi II a III zřejmě příliš velký rozdíl nedělal (byly to pohledávky, které tištěny

¹⁰ NAP, fond Komorní knihy, sign. KK 1843: „Schulden Lista in welcher un Zwölff Classen begriffen, wa\$ von Weyl. Kayser Rudolff, Matthia, Ferdinando dem Andern, hochseeligster Angedächtnus, auch Ferdinando dem Dritten, alß ueziger Ihrer Röm. Kay. May. Unterschiedlichen Stands Personen vor Kay. Schuldverschreibungen außgefertiget worden, wieviel biß in daß 1654 Jahr dauon an Verzinßung unbezahlter angewachsen (die dauon abgeraitte bezahlung aber ist biß end [1]653-en Jahrs, so weit mans in Mandlung der R. A. Raittung, aus dem Rendt Ambt verläßlich extractive[n] haben k\$onnen, zu uerstehen), soeohl waß mit Kay unf Fürst Lichtensteinischen Recessen liquidirt, Item Gnaden und andere von Hoff beschehene Anweisungen, Ist alles nach Schock weiß[nisch] geraitet und iedades in seiner Rubric ordentlich zu befunden.“.

(classified in categories I–III/B). That is to say, whether it was confiscated in full or only in part, or whether the offence was waived and the claim to the money recognized in full.

Additional key insights which shed a clearer light on the whole affair can be found in the summary of the sovereign's debts, which was compiled in the Bohemian Chamber in the middle of the 17th century. The war was over, the economic and market structures were slowly being restored, and the groundwork was being laid for a new system of taxing the individual dominions on the basis of the extent of their land holdings, the so-called “*berní rula*” (tax rule) in 1654.

At the same time, an extensive investigation was carried out in the Bohemian Chamber and the updated accounting documentation of the Bohemian Chamber's (i.e. the monarch's) older financial obligations to various private and legal persons were listed. This comprehensive survey takes the physical form of a large, bound book. It was completed in Prague on 22 May 1656 and is more accurate and detailed than the above **Seznam 1623**. It includes principal and interest due and unpaid up to the autumn deadline of 1654. I therefore refer to it as **Přehled 1654**. It also earmarks all the older sovereign debts that were part of the Bohemian Provincial Diet's proceedings in 1615, i.e. both those that were accepted by the Estates Commission (categories I and II) and those rejected (category III). Slightly different criteria are used to divide these assets into five groups, designated Class (“Classe”) 1 to 5. There are twelve of these classes in all; the remaining ones contain debts from a later time¹⁰

For the subject of this book, the data from these two sources concerning the outstanding claims from 1615 are important (they are listed separately). However, I am aware of how important this information is for anyone involved in financial matters in the first half of the 17th century. The monarch's total indebtedness in the Kingdom of Bohemia was quantified by the Bohemian Chamber on the feast day of St. Gall 1654 to be 12,228,172 threescore 59 gr. 5 d. Mei., which is converted into Austrian currency as 14.266.207 Rhe. gl. 49 kr. 4 d.

The classes mentioned are defined differently in **Přehled 1654** than the categories in **Seznam 1623**, but there is significant data spillover.

Class 1 includes assets guaranteed by the imperial bond, which were to be repaid in 1616–1620 according to the Provincial Diet's resolution of 1615. Thus, these are items listed in **Seznam 1623** as Category I/A and part of Category I/B (i.e., assets that were not confiscated in the end).

Class 2 includes assets guaranteed by the imperial bond, which, according to the Provincial Diet's resolution of 1615, were to be repaid after 1620. By analogy, these are the items listed in **Seznam 1623** as Category II/A and part of Category II/B (also assets that were not seized in the end). But, as noted above, the **Seznam 1623** did not seem to make much difference between categories II and III (these were claims that the printed list of 1615 did not record). Where the classification into categories II and III does not

seznam z roku 1615 neevidoval). Pokud se zařazení do kategorií II a III neshoduje, přiklonil jsem se ve výsledné identifikaci (viz přehledná tab. VII na s 304–324) k údajům z **Přehledu 1654**, neboť ty jsou detailnější a zjevně zpracovávány v klidu a na základě podrobné evidence.

Třída 3 zahrnuje zvlášť pohledávky, které jsou ujištěny na komorních panstvích, bez ohledu na jejich kategorizaci s **Seznamu 1623**. Takových pohledávek ale v roce 1654 zbývalo už jen velmi málo. Šlo jen o pět položek o celkové hodnotě jistiny 304 490 kop 24 gr. 6 d. Celkovou dlužnou sumu však navyšovaly nevyplacené úroky za více jak 30 let (488 934 kop 22 gr. 6 ½ d). Ve skutečnost však hlavní část této skupiny tvořila jediná pohledávka na částku 300 tisíc kop gr. m., původně patřící Janu Novohradskému z Kolovrat (Nr. 1). Ta už se během čtyřiceti let „rozpadla“ do mnoha dílčích aktiv, vzniklých *cessí* části jistiny nebo postoupením nároku na část nevyplacených úroků. U těch zbývajících „malých“ pohledávek je však důležitý jeden detail: U těch, které se podařilo identifikovat, byly úroky vypláceny až do sv. Jiří 1618 (Nr. 39, 123). Šlo o aktiva, garantovaná panstvím Český Krumlov. Víme, že už v říjnu 1615 všem věřitelům, kteří měli peníze pojištěny na tomto panství, vyplácela úroky přímo pokladna komorního panství Český Krumlov. Podobný postup byl zřejmě obvyklý i později, takže těmto věřitelům (kteří si své peníze vyzvedávali přímo v Českém Krumlově) byly vyplaceny úroky i v dubnu 1618.

Nejzajímavější je pro nás Třída 4. Do té byla v roce 1654 zařazena už jen nepočtená skupina věřitelů, kteří byli v roce 1623 odsouzeni jen ke ztrátě části majetku. To se dotklo i jejich aktiv u české komory. Ze zbytku původní jistiny (který zůstal k proplacení v roce 1618, resp. 1623), byla stržena příslušná proporční část a zbytek dále veden jako aktivum. Starší úroky z doby před rokem 1623 však všechny podléhaly konfiskaci. Pokud se u těchto aktiv v roce 1654 uvádějí nějaké nevyplacené úroky, jsou počítány až od svatohavelského termínu roku 1623 z nové (proporčně snížené) jistiny. Nikdo z těchto věřitelů ale nedostal zaplacen do roku 1654 vůbec nic (ani úroky).

Třída 5 zahrnuje aktiva zaručená císařským dluhopisem, která stavovská komise v roce 1615 odmítla převzít k proplacení. Analogicky by se tedy mělo jednat o položky, vedené v **Seznamu 1623** jako kategorie III/A a část kategorie III/B (také aktiva, která nakonec nebyla konfiskována). Ve skutečnosti však v této skupině převažují aktiva, která **Seznam 1623** vede v kategorii II/A–B a v několika případech dokonce i položky, které byly uvedeny v tištěném seznamu a spadaly do kategorie I (Nr. 53–54, 259, 282, 539). V některých případech lze ten posun vysvětlit přearazením aktiva ze stavu „proplatit“ do „neproplácet“ i během realizace splátkového kalendáře po roce 1615. To by mohl být případ císařského plukovníka Viléma Vratislava z Mitrovic (Nr. 53–54), který dlužnou částku uvedenou v tištěném seznamu už v roce 1615 sám rozporoval (chtěl vyplatit víc). Ve většině případů ale důvod takového posunu neznáme. Pochopitelně nelze ani vyloučit, že písař, který **Přehled 1654** sestavoval, měl sice přesné údaje o tom, jak probíhal od roku 1615 pohyb peněz na sledovaném účtu, ale nebyl si u všech položek jistý, do jaké kategorie tu či onu pohledávku zařadili v roce 1615 stavové.

O čtyřicet let později, v roce 1654, to už stejně bylo úplně jedno, protože kategorizace z roku 1615 už neměla na další splácení (či nesplácení) původních aktiv či jejich

match, I have tended to go with the data from **Přehled 1654** in the resulting identification (see Table VII on pp 304–327), as these are more detailed and obviously worked on at leisure and on the basis of detailed records.

Class 3 primarily includes claims that are secured on chamber estates, regardless of their categorisation within **Seznam 1623**. But in 1654 there were very few such claims left. There were only five items with a total principal value of 304,490 threescore 24 Mei gr. 6 d. However, the total amount owed was increased by unpaid interest for more than 30 years (488,934 threescore 22 Mei gr. 6 ½ d). In reality, however, the main part of this group consisted of a single claim for the amount of 300,000 threescore Mei gr., originally belonging to Jan Novohradský of Kolovraty (No. 1). Over the forty years it had “broken down” into many sub-assets, created by the cession of part of the principal or ceding a claim to part of the unpaid interest. However, one detail is important for the remaining “small” claims: For those that could be identified, interest was paid until the feast day of St. George 1618 (No. 39, 123). These were assets guaranteed by the Český Krumlov estate. We know that as early as October 1615 all creditors who had money insured on this estate were paid interest directly by the treasury of the Český Krumlov chamber estate. A similar procedure was evidently common later on, so that these creditors (who collected their money directly in Český Krumlov) were paid interest in April 1618.

The most interesting for us is Class 4. In 1654, only a small group of creditors were included in this group, who were sentenced in 1623 to lose only part of their property. This also affected their assets with the Bohemian Chamber. From the remainder of the original principal (which remained to be paid in 1618 or 1623), a proportionate part was deducted and the remainder continued to be recorded as an asset. However, older interest from before 1623 was all subject to confiscation. If there is any unpaid interest on these assets in 1654, it is calculated only from the St. Gall's date of 1623 on the new (proportionally reduced) principal. But none of these creditors were paid anything (not even interest) until 1654.

Class 5 includes assets guaranteed by the imperial bond which the Estates Commission refused to accept for payment in 1615. By analogy, then, it should concern the items listed in **Seznam 1623** as Category III/A and part of Category III/B (also assets that were not ultimately seized). In fact, however, this group is dominated by assets that **Seznam 1623** places in Category II/A–B, and in a few cases even items that were listed in the printed list and fell into Category I (Nos. 53–54, 259, 282, 539). In some cases, the shift can be explained by the reclassification of the asset from “cashable” to “non-cashable” even whilst the post-1615 repayment schedule was being implemented. This could be the case of the imperial Colonel Wilhelm Vratislav of Mitrovic (Nos. 53–54), who contested the amount due in the printed list in 1615 (he wanted more). In most cases, however, we do not know the reason for the shift. Of course, it cannot be ruled out that the scribe who compiled **Přehled 1654** had accurate data on the movement of money in the account under review since 1615, but he was not absolutely sure where the Estates had classified it in 1615.

Forty years later, in 1654, it didn't matter anyway, because the 1615 categorisation no longer had a major impact on the further repayment (or non-repayment) of the original

zbytku zásadní vliv. O tom rozhodovala aktuální mocenská pozice a vliv toho, komu příslušný účet v roce 1654 patřil.

Pozorný čtenář může logickou namítnout: Jak dnes víme, že výše zmíněný písař, který sestavoval **Přehled 1654**, znal detaily o tom, co se na jednotlivých účtech od roku 1615 do roku 1654 dělo? To je správná otázka.

Při analýze výše zmíněných dat mne čekalo největší překvapení až v závěrečné fázi výzkumu, kdy se mi až v září 2024, tedy při dokončování rukopisu této knihy, dostalo do rukou několik mimořádně cenných pramenů, které dosud nikdo z českých historiků v rámci výzkumu českých dějin 17. století nepoužil. To neříkám jako výčitku, sám jsem o jejich existenci neměl tušení.

Jeich objevení (nebo znovuobjevení) proběhlo tak neobvyklým způsobem, že si dovolím tyto okolnosti stručně přiblížit. Jsou sice velmi subjektivní a do vědecké práce vlastně ani nepatří, ale posuďte sami:

V průběhu studií historie na pražské filosofické fakultě v první polovině 80. let 20. století jsme jako studenti pochopitelně chodili do pražských archivů bádat (tedy jak kdo), ale měli jsme také možnost přivydělat si v archivu trochu peněz na brigádě. V té době ještě nebyly archivní depozitáře vybaveny tak dobře, jako dnes, takže i cenné historické fondy vyžadovaly manuální údržbu. Tedy odstranění prachu, usazeného na archivních kartonech pomocí vysavače nebo užití speciální gumové houby, kterou se dal prachový povlak šetrně sejmut přímo z archiválií. Tedy z rukopisných knih, které byly uloženy rovnou v regálech. Tak jsme se už jako studenti dostali do hlubin depozitářů, kam běžný badatel nemá a ani tehdy neměl přístup. S raně novověkým pramenným materiálem jsem v té době běžně pracoval (zajímaly mne regionální dějiny východních Čech), takže jsem pochopitelně neodolal a při přestávkách jsem do archiválií nahlížel. Pokud jsem narazil na něco zajímavého, co se týkalo dějin města Pardubice či Přelouče nebo šlechtických rodů, které v 16. století žily v Chrudimském kraji, tak jsem si to poznamenával do svého příručního badatelského notesu.

Po těch čtyřiceti letech už jsem pochopitelně na konkrétní archiválie zapomněl. Souběžně s přípravou této knihy jsme však s kolegy připravovali jinou publikaci, nazvanou „Chrudimský kraj léta Páně 1614“.¹¹ To je podrobná regionálně-historická sonda, založená na analýze nově objeveného berního rejstříku z roku 1614. Identifikovali jsme každého berního poplatníka (šlechtické i městské vrchnosti) a provedli detailní rekonstrukci územního rozsahu celého kraje i jednotlivých panství a drobných statků. Proto jsem po letech sáhl i ke svým studentským zápiskům, neboť jsem věděl, že tam mám poznamenány i archiválie, které se dějin tohoto regionu v předbělohorské době týkají.

Při listování těmito záznamy jsem narazil i na stručnou poznámku, že v koutě nějakého archivního depozitáře (už jsem nevěděl kterého) leží velká kniha, ve které jsou zaznamenány splátky dluhů z první poloviny 17. století. Na té knize nebylo uvedeno žádné přesnější určení (z jakého je fondu), pouze číselná signatura. To mne zaujalo, protože mne vcelku logicky napadlo, že by to mohl být pramen, související s výše zmíněným **Seznamem 1623** a **Přehledem 1654**. Nečekal jsem nějaké zvláštní překvapení, ale přeci jen jsem si chtěl ověřit, o co tehdy vlastně šlo.

¹¹ Petr VOREL – Zuzana VLASÁKOVÁ – David RICHTER, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024.

assets or their remainder. This was determined by the actual position of power and influence of the person who owned the account in 1654.

The careful reader may logically object: how do we know today that the aforementioned scribe who compiled the **Přehled 1654** knew the details of what was going on in each account from 1615 to 1654? That's the question.

When analysing the above-mentioned data, the biggest surprise awaited me in the final phase of my research; in September 2024, i.e. when finishing the manuscript of this book, I got my hands on several extremely valuable sources that no Czech historian had ever used before in researching Czech history of the 17th century. I don't say that as a criticism, I had no idea they existed myself.

Their discovery (or rediscovery) took place in such an unusual way that I will take the liberty of briefly outlining these circumstances. They are very subjective and don't really belong in a scientific paper, but judge for yourself.

During our studies of history at the Prague Faculty of Philosophy in the first half of the 1980s, we, as students, naturally went to the archives in Prague to do research (depending on who), but we also had the opportunity to earn some money in the archives as part-time workers. At the time, archival depositories were not as well equipped as they are today, so even valuable historical collections required manual maintenance. That is, the removal of dust deposited on the archival cartons with a vacuum cleaner or the use of a special rubber sponge, which could be used to gently remove the dust coating directly from the archival materials. That is, from manuscript books that were stored directly on the shelves. Thus, as students, we got into the depths of the depositories, where the ordinary researcher does not have access to and did not have access to even then. At the time, I was working with early modern source material on a regular basis (I was interested in the regional history of eastern Bohemia), so I naturally could not resist looking into the archives during breaks. If I came across something interesting concerning the history of the town of Pardubice or Přelouč or the noble families that lived in the Chrudim region in the 16th century, I would note it down in my research notebook.

After forty years, I have, of course, forgotten about specific archival material. In parallel with preparing this book, however, my colleagues and I were preparing another publication entitled “*The Chrudim Region in 1614 AD*”.¹¹ This is a detailed regional-historical probe based on an analysis of the newly discovered tax register from 1614. We have identified each taxpayer and made a detailed reconstruction of the territorial extent of the entire region and of individual manors and small estates. That is why, after many years, I reached for my student notes, because I knew that I had archival material concerning the history of this region in the period prior to White Mountain.

While leafing through these records, I also came across a brief note that in a corner of some archival depository (I no longer knew which one) there was a large book recording debt payments from the first half of the 17th century. There was no more precise designation (from which collection) for the book, only a numerical signature. This intrigued me, because I quite logically thought that it could be a source related to the above-mentioned **Seznam 1623** and **Přehled 1654**. I wasn't expecting any special surprises, but I wanted to check out what it was all about.

Na základě indicií, které jsem měl k dispozici (především ta číselná signatura) se po jistém úsilí podařilo daný pramen identifikovat. Musím na tomto místě vyslovit velký dík PhDr. Heleně Klímové, pracovníci Národního archivu v Praze, která mne s důvěrou vyslechla a v archivu zapátrala. Skutečně se jednalo o archivní materiál, který tehdy běžně badatelsky přístupný nebyl a není ani veden v žádném z inventářů, které jsou v archivu k dispozici on-line nebo fyzicky v badatelně. Po identifikaci jedné z těch knih (té nejdůležitější, jejíž signaturu jsem měl poznamenanou ze studentských let) si dr. Klímová vzpomněla, že v jiné části depozitáře jsou uloženy ještě další podobné svazky, opatřené neobvyklými doplňky na své knižní vazbě (viz níže). Tak se mi do rukou dostaly tři svazky knih komorních dluhů ze 17. a 18. století, díky kterým je možné výše provedenou analýzu (založenou na **Seznamu 1623** a **Přehledu 1654**) významným způsobem doplnit a především verifikovat ty položky, u nichž nebyla jasná následnost držitelů jednotlivých pohledávek.

Oč se vlastně jedná?

Už v **Šuldenlistě 1615** jsou systematické odkazy na záznamy jednotlivých položek ve starých knihách komorních účtů, pro které používali německé označení „Schuldenbuch“. Jedná se o čtyři svazky, označené „A“, „B“, „C“ a „D“, ve kterých byly vedeny systematické záznamy o vzniku každé pohledávky a o splátkách jistiny a úroků. Nejstarší kniha „A“ už byla založena na počátku vlády Maxmiliána II., nejmladší kniha „D“, zmiňovaná v roce 1615, obsahovala záznamy o pohledávkách vzniklých několik let před rokem 1615.¹² Tyto staré knihy komorních dluhů se mi zatím nepodařilo objevit.

V **Přehledu 1654** (fol. 6, Cl. 1, č. 19) je v jednom případě, týkajícím se položky Nr. 249, uveden výslovný odkaz na „*Schuldenbuch E*“, tedy knihu komorních dluhů, která (jak se dá předpokládat podle označení příslušným písmenem) navazovala na výše zmíněnou knihu, značenou „D“.

Právě tato kniha (**Schuldenbuch E**) se skrývala pod tou starou signaturou z mých studentských poznámek.¹³ Kniha nemá titulní list, ale z jednotlivých zápisů lze odvodit, že byla založena v roce 1623. U těch účtů, kde docházelo k nějakému pohybu (převody, splátky jistiny, vyplacení úroků) jsou záznamy vedeny do počátku 80. let 17. století. Na předchozí „Schuldenbuchy A–D“ tato kniha navazuje jednak chronologicky (byly do ní zapisovány nově vzniklé pohledávky), ale také tím, že sem byly přepsány ze starších knih starší pohledávky, které byly v roce 1623 aktivní. Tedy nebyly konfiskovány, ale zůstaly jejich majitelům v původním nebo redukovaném rozsahu.

Záznamy vedené v této knize nejsou řazeny podle žádného systému (chronologicky, tematicky ani abecedně) a pohledávky z roku 1615 nejsou nijak odlišeny od ostatních. V záhlaví každého záznamu je však stručná anotace, shrnující okolnosti vzniku pohledávky a v řadě případů i s odkazem na původní „číslo konta“. Tedy na konkrétní starší „Schuldenbuchy“ A, B, C nebo D a na číslo folia, kde byl záznam dříve veden.

On the basis of the clues I had at my disposal (especially the numerical signature), after some effort I managed to identify the source. At this point I must express my great thanks to PhDr. Helena Klímová, an employee of the National Archives in Prague, who listened to me with faith and searched the archives. It did indeed concern archival material that was not normally accessible to researchers at the time and is not listed in any of the inventories available online or physically in the archive's research room. After identifying one of the books (the most important one, whose signature I had marked from my student years), Dr. Klímová recalled that there were other similar volumes in another part of the depository, with unusual additions to their book bindings (see below). Thus, three volumes of 17th- and 18th-century chamber debt books have come into my hands, thanks to which it is possible to add significantly to the above analysis (based on **Seznam 1623** and **Přehled 1654**) and, above all, to verify those entries where the succession of holders of individual debts was not clear.

What is this all about?

The **Šuldenlista 1615** has systematic references to entries of individual items in the old chamber account books, for which they used the German term “Schuldenbuch”. There were four volumes, labelled ‘A’, ‘B’, ‘C’ and ‘D’, in which systematic records were kept on the origin of each claim and on paying the principal and interest. The oldest ledger “A” was established at the beginning of the reign of Maximilian II, the youngest ledger “D”, mentioned in 1615, contained records of claims arising several years before 1615.¹² I have not yet been able to locate these old books of chamber debts.

In the **Přehled 1654** (fol. 6, Cl. 1, No. 19), in one case, concerning item No. 249, there is an explicit reference to “Schuldenbuch E”, a book of chamber debts which (as can be assumed from the designation of the relevant letter) was linked to the above-mentioned book marked “D”.

It was this book (“**Schuldenbuch E**”) that was hiding under that old signature from my student notes.¹³ The book does not have a title page, but from the individual entries it can be deduced that it was started in 1623. For those accounts where there was some movement (transfers, principal repayments, interest payments), records have been kept until the early 1680s. This book follows the previous “Schuldenbuchs A–D” both chronologically (new claims were entered in it) and by transcribing older claims that were active in 1623 from yet older books. That is, they were not confiscated but remained with their owners in their original or reduced extent.

The records in this book are not arranged according to any system (chronologically, thematically or alphabetically) and the claims from 1615 are not distinguished from the others. However, there is a brief annotation at the head of each record summarizing the circumstances of the claim and in many cases including a reference to the original ‘account number’. That is, to a specific older “Schuldenbuch” A, B, C or D and to the folio number where the record was previously kept.

¹² Petr VOREL, *Accounting documentation of the bankruptcy of Emperor Matthias of Habsburg in 1615: archival sources and research possibilities*, Accountig History Review, October 2024, s. 1–21. Published online: 07 Oct 2024 (DOI – 10.1080/21552851.2024.2408246).

¹³ NAP, Sbírka rukopisů, sign. Rkp 2377: „*Alte Kammer Schulden Buch Lit. E*“. Dále jen **Schuldenbuch E**.

Výše jsem použil sousloví „číslo konta“. Myslím, že to dobře odpovídá realitám tehdejší doby. Knihy komorních dluhů byly tou základní evidencí, ve které byla vedena jednotlivá aktiva. Označení příslušné knihy a folio, na kterém je záznam veden, představovaly soudobou analogii čísel moderních bankovních účtů.

Byla to pochopitelně evidence mimořádně důvěrná, čemuž odpovídá i fyzická podoba této knihy. Váží 15 kilogramů a má rozměry 44 x 31 x 22 centimetrů. Fascinující je však její bezpečnostní zajištění. Kniha má železem okovanou vazbu, do které je přímo zabudován zamykací mechanismus. Údaje o účtech jednotlivých věřitelů tedy nejenže byly uchovávány v zamčené místnosti a v zamčených skříňových trezorech, ale i samotná evidenční kniha byla opatřena zamykacím mechanismem, aby do ní nemohl nahlédnout (nebo provádět nějaké záznamy) nikdo nepovolaný. Takovým zajištěním nejsou vybaveny ani hlavní účetní knihy dvorské komory z té doby.

Druhá z nalezených knih komorních účtů je **Schuldenbuch F**, jak má (podobně jako předchozí zmíněná) pěkně napsáno na hřbetě. Na titulním listě je sice uvedeno, že jsou zde vedeny záznamy od roku 1620, ale z obsahu jednotlivých účtů je zřejmé, že kniha byla založena až okolo roku 1680.¹⁴ Má podobné rozměry i zamykací mechanismus (v tomto případě dokonce funkční i s klíčkem), jako její předchůdkyně. Byly v ní zaznamenány jak mladší pohledávky, tak i ta starší, stále aktivní konta, přepsaná z předchozího **Schuldenbuchu E**. Včetně těch, které se nalézaly v **Šuldenlistě 1615** nebo v tištěném seznamu z roku 1615. Takto starých záznamů už je zde výrazně méně než v předchozí knize, neb v roce 1680 už byly do nové knihy přepsány jen ty, které nebyly účetně uzavřeny. V této mladší knize komorních dluhů jsou pak vedeny u jednotlivých položek další záznamy (u těch účtů, kde probíhaly nějaké transakce) až do poloviny 18. století.

Třetí kniha, kterou se mi koncem léta roku 2024 podařilo objevit, také na ty dvě předchozí navazuje, ale je jen velmi stručná. Jsou zde (jak už název knihy napovídá)¹⁵ vedeny jen staré pohledávky, na kterých dlouhodobě neprobíhal žádný účetní pohyb. Celá kniha vznikla jednorázově jako výpis všech takových starých komorních dluhů v roce 1763. I v ní je však u každé pohledávky základní anotace, podle které je možné dílčí položky věrohodně ztotožnit s konkrétními aktivy z roku 1615. V roce 1763 byly u všech takových položek dopočítány úroky za předchozí desítky let. Tyto úroky byly kapitalizovány a přičteny k původní jistině. Tak vznikla jistina nová. Pak se dalšího čtvrt století nic nedělo. Až v roce 1789 byly u všech pohledávek znovu spočítány úroky, nevyplacené za těch 26 let, a vypočtena nová dlužná částka.

Tímto postupem některé z těch pohledávek, které pocházely nezřídka ještě z 16. století, narostly do velmi vysokých částek, které by asi bylo obtížné splácet i koncem 18. století, i když inflace za těch 200 let původní nominální částky výrazně

¹⁴ NAP, fond Sbírka rukopisů, kn. č. 2378: „Alter Cammer Schulden Buch Lit. F“ – „Alte Kays[erliche] versicherte Schulden worauf von Anno 1620. hero Bezahlungen beschehen. Alhier wierdet zur Nachricht gemeldet, daß die ienigen Schulden auf welche von Anno 1620. hero keine Bezahlung beschehen, hierinen nit angetragen, sondern im alten Schulden Buch beschribene gelaßen worden.“ Dále jen **Schuldenbuch F**.

¹⁵ NAP, fond Sbírka rukopisů, kn. č. 2379a: „Deren Antiquidirten Zinnsbaren Alten Cameral-Forderungen.“ Dále jen **Přehled 1789**.

I used the designation “account number”. I think it fits well with the realities of the time. The chamber debt books were the basic records in which the individual assets were kept. The designation of the relevant book and the folio on which the record is kept represented a contemporary analogy of modern bank account numbers.

It was, of course, an extremely confidential record, which is reflected in the physical form of this book. It weighs 15 kilograms and measures 44 x 31 x 22 centimetres. What is fascinating, however, is its security. The book has an iron-plated binding, into which the locking mechanism is directly integrated. Thus, not only was the account information of individual creditors kept in a locked room and in locked cabinet safes, but the record book itself was fitted with a locking mechanism so that no unauthorized person could look into it (or make any entries). Not even the general ledgers of the court chamber from that time are equipped with such security.

The second of the chamber account books found is **Schuldenbuch F**, which (like the previous one) is nicely written on the spine. Although the title page states that the records were kept from 1620, it is clear from the contents of the individual accounts that the book was not created until around 1680.¹⁴ Its size and locking mechanism (in this case even a working one with a key) are similar to its predecessor. It recorded both later claims and earlier, still active accounts, transcribed from the previous **Schuldenbuch E**. Including those found in the **Šuldenlista 1615** or in the 1615 printed list. There are considerably fewer of such old entries than in the previous book, because in 1680 only those that had not been closed were transcribed into the new book. In this later book of chamber debts, further entries are made for individual items (for those accounts where some transactions took place) up to the middle of the 18th century.

The third book, which I managed to discover at the end of the summer of 2024, also follows on from the previous two, but is very brief. As the title of the book suggests,¹⁵ only old receivables are recorded here, which have not been subject to any accounting movement for a long time. The whole book was created as a one-time listing of all such old chamber debts in 1763. However, there is also a basic annotation for each claim, according to which the sub-items can be reliably identified with specific assets from 1615. In 1763, interest for the previous ten years was added to all such items. This interest was capitalized and added to the original principal. Thus creating a new principal. Then nothing happened for another quarter of a century. It was not until 1789 that the interest, unpaid for 26 years, was recalculated on all the claims and the new amount due was calculated.

In this way, some of these claims, often dating back to the 16th century, grew to very large sums indeed, ones that would probably have been difficult to repay even at the end of the 18th century, despite the fact that inflation had significantly devalued the original nominal amounts over the 200 years. In all cases, however, these were “dormant accounts” that clearly no one had ever asked for them to be paid.

The case of the village of Chotětov (now the town of Chotětov), one of the villages that were part of the Brandýs nad Labem chamber estate at the end of the 16th century, is also quite unusual. In 1596, the local peasants clubbed together and lent the estate administration the relatively large sum of 2,000 threescore gr. Mei. to build a mill

znehodnotila. Ve všech případech však šlo už jen o „spící účty“, o jejichž vyplacení zřejmě nikdy nikdo nepožádal.

Zcela neobvyklý je i případ obce Chotětov (nyní městys Chotětov), koncem 16. století jedné z vesnic, které byly součástí komorního panství Brandýs nad Labem. Místní sedláci se v roce 1596 složili a půjčili správě velkostatku poměrně vysokou částku 2 000 kop gr. míš., určenou na stavbu mlýna (Nr. 496). Peníze byly úročeny 6%, takže do roku 1615, kdy se z té částky vyplácely úroky (zřejmě rovnou z rozpočtu komorního panství), si mezi sebou příslušní chotětovští investoři (či jejich potomci) rozdělili slušný výnos na úrocích (2 400 kop gr. m.). Jejich pohledávka byla vedena i ve splátkovém rozpisu z roku 1615. Byli však zařazeni mezi městy, takže v kategorii I. měli dostat do roku 1620 vyplaceno jen 650 kop. Zbýlých 1 350 kop spadalo do kategorie II. V průběhu stavovské správy daní jim na jejich pohledávku byla podle schváleného harmonogramu vyplacena jen jedna splátka v říjnu 1616 (46 kop 8 gr. míš.), ale úroky dostávali až do roku 1617. Chotětov byl součástí komorního panství, takže nebyl důvod ke konfiskaci finančních aktiv obce, která se jako právnická osoba těžko mohla účastnit stavovského povstání. Ve všech následných evidencích byl tedy chotětovský účet stále veden jako aktivní, a to dokonce v původní výši jistiny (2 000 kop gr. m.), od které byla jen odečtena ta jedna splátka od českých stavů z roku 1616. Po převedení na zlaté rýnské zůstalo Chotětovu finanční aktivum ve výši 2 279 zl. r. 20 kr. Nic se z toho další léta nesplácelo, takže postupným připisováním úroků ta částka narostla až do roku 1789 na 22 486 zl. r. 48 kr.

Ten účet byl v roce 1789 stále aktivní. Bude zajímavé zjistit, co se s těmi penězi dělo dál. Ta částka nemohla být jednoduše promlčena a připadnout státu (jako tomu bylo u pozůstalostí fyzických osob, ke kterým nebylo možné dohledat dědice), protože šlo o aktivum obce. Tedy právnické osoby, která kontinuálně existovala po celou dobu, co byl ten účet veden, a existuje dodnes.

Kdo ví. Třeba bude nynější starosta obce Chotětov pan ing. Milan Karásek mile překvapen, když se někde ve Vídni nebo v České národní bance poptá, jak je to s tím jejich obecním kontem a kolik na něm od roku 1789 přibýlo na dalších úrocích. Ale spíš myslím, že z toho nic nebude.

Pro naše téma je důležité, že díky těm třem svazkům účetních knih komorních dluhů je možné identifikovat většinu pohledávek z roku 1615 a také přesně odlišit, které z nich byly v roce 1623 konfiskovány. Ty nejsou zapsány do nově založeného **Schuldenbuch E** v roce 1623. Toto vymezení není úplně přesné, neboť do evidence české komory byly v některých případech zapsány v roce 1623 i pohledávky osob, která zjevně konfiskací postiženy byly. Ale ani v takovém případě zřejmě nehrozilo, že by se z těch účtů nějaké jistiny nebo úroky v dalších desetiletích platily. Právě proto je možné na základě údajů z těchto účetních knih ověřit, které z pohledávek byly spláceny a jako to souviselo s aktuálním postavením dědiců u panovnického dvora.

Vyplacení starých zděděných aktiv, která dlužil panovník, totiž zjevně nebylo nárokovou záležitostí. Na tyto peníze dosáhl (třeba i po mnoha desetiletích) jen ten, komu to bylo u dvora přáno. Naprostá většina těch dluhů z roku 1615 zůstala nezaplacená, s výjimkou těch několika splátek, jejichž úhradu zajistili v letech 1616–1618 čeští stavové díky své berní reformě z roku 1615.

(No. 496). The money bore interest at 6%, so that by 1615, when interest was paid on the sum (apparently directly from the chamber estate's budget), the Chotětov investors (or their descendants) had a good return on interest (2,400 threescore gr. Mei.) to divide among themselves. Their claim was also listed in the repayment schedule of 1615. However, they were classified as cities, so, being in Category I, they were to be paid only 650 threescore by 1620. The remaining 1,350 threescore fell into category II. During the Estates' administration of taxes, only one instalment was paid to them on their claim, in October 1616 (46 threescore 8 gr. Mei.), in line with the approved schedule, but they received interest until 1617. Chotětov was a part of the chamber estate, so there was no reason to confiscate the municipality's financial assets, which, as a legal entity, could hardly have taken part in the Estates' uprising. Thus, in all subsequent records, the Chotětov account was still recorded as active, that being at the original principal amount (2,000 threescore gr. Mei.), from which only the one payment from the Bohemian Estates in 1616 was deducted. Upon conversion to Rhenish guilders, Chotětov had a financial asset of 2,279 Rhe. gl. 20 kr. Nothing was repaid for the following years, so that by gradually adding interest the amount had increased to 22,486 Rhe. gl. 48 kr. by 1789.

The account was still active in 1789. It will be interesting to see what happened to the money afterwards. The amount could not simply be forfeited and go to the state (as was the case with the estates of individuals whose heirs could not be traced) due to the fact that it was a municipal asset. That is to say, a legal entity that had existed continuously for the entire time that the account had been maintained and exists to this day.

Who knows. Perhaps the current mayor of Chotětov, Mr. ing Milan Karásek, will be pleasantly surprised when he asks somewhere in Vienna or at the Czech National Bank how their municipal account is and how much interest has been added to it since 1789. But I don't think we should hold our breath on that one.

What is important for our topic is that, thanks to the three volumes of the chamber debt ledgers, it is possible to identify most of the debts from 1615 and also to distinguish exactly which of them were confiscated in 1623. These were not entered in the newly founded **Schuldenbuch E** in 1623. This definition is not entirely accurate, since in some cases the Bohemian Chamber records also include claims from persons who were apparently affected by confiscation in 1623. But even in that case, there was probably no danger of any principal or interest being paid on the accounts in the decades to come. That is why the data from these books can be used as the basis to verify which of the claims were paid and how this related to the actual position of the heirs at the court of the monarch.

Indeed, the payment of old, inherited assets owed by the sovereign was clearly not a right. This money was only available (even after many decades) to those who were in favour at court. The vast majority of those debts from 1615 remained unpaid, with the exception of the few instalments that the Bohemian Estates secured in 1616–1618 thanks to their tax reform of 1615.

Dovolím si tedy stručně shrnout, co se vlastně po roce 1615 s těmi penězi dělo:

Většina pohledávek, uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, byla v případě fyzických osob splácena přesně podle původního harmonogramu (platba jistiny i úroků) do jara 1617. Na podzim 1617 přišly první komplikace, ale i tehdy dostala většina věřitelů vyplacenu třetí splátku jistiny a úroky. Na jaře 1618 už výplata peněz začala kolabovat. Čtvrtou splátku obdržela jen část věřitelů (klíč jejich výběru neznáme). Po květnové defenestraci a následném zahájení válečného tažení, iniciovaném v létě roku 1618 už následníkem českého trůnu Ferdinandem Štýrským výběr daní v Čechách pokračoval, ale čeští stavové veškerý daňový výnos použili na financování vojska. Tuto možnost usnesení zemského sněmu z roku 1615 výslovně umožňovalo. Vyplácení jistin a úroků podle harmonogramu z roku 1615 bylo zřejmě úplně zastaveno. V **Přehledu 1654** jsou sice u dluhů z roku 1615 ve dvou případech učiněny zmínky u evidenci výplaty úroku, vedené v účetní dokumentaci rentmistra české komory z roku 1619, ale v obou případech ta zmínka týká zpětné evidence úroků, vyplácených k svatojiřskému termínu 1618.

Během „české války“ (1618–1620) se tedy s těmi pohledávkami nedělo nic, vyplacení menších částek ještě v roce 1619 či 1620 je v dochované dokumentaci (nejde-li o písařskou chybu) indikováno jen zcela výjimečně. Stejně je tomu i v případě období od Bílé hory do podzimu 1623.

Obecně tedy můžeme říci, že od dubna 1618 do října 1623 žádné systematické vyplácení jistin ani úroků u pohledávek z roku 1615 neprobíhalo. Po Bílé hoře byla společně s ostatním majetkem zabavena aktiva vůdčích představitelů povstání, kteří emigrovali (Thurn, Collona z Felsu) nebo byli v roce 1621 popraveni (Kryštof Harant z Polžic). Zbývající pohledávky byly na podzim 1623 roztrženy na ty, které zůstaly původním vlastníkům, a na ty, u nichž se čeká na rozhodnutí panovníka, zda budou konfiskovány v celém rozsahu, částečně nebo budou verifikovány. Ty jsou v **Seznamu 1623** uvedeny jako kategorie I.-III. B.

Do nově založeného **Schuldenbuchu E** byly pak (vedle pohledávek z kategorií I.-III. A) v roce 1623 zapsány ze skupin I.-III, B jen ty, které nakonec nepodléhaly konfiskaci, nebo byly konfiskovány jen částečně. Většina z nich však v průběhu třicetileté války nebyla splácena. V těch případech, kdy splátky i během války probíhaly, se jednalo o pohledávky osob, spojených s panovníckým dvorem či o právnické církevní osoby (Nr. 213). Z některých účtů sice nebyly spláceny jistiny ani úroky, ale byla na nich evidována jiná aktivita: docházelo k převodům jistiny či její části, nebo dokonce k převodům nároků na nevyplacené úroky. Tím se (zvláště u těch větších položek) rozpadá původní pohledávka na řadu nových menších. Po skončení války byla v roce 1654 provedena důkladná evidence stavu všech pohledávek z roku 1615, které byly v té době ještě aktivní. Kolem roku 1680 proběhla další revize a do nově založené knihy komorních dluhů (**Schuldenbuch F**) byly opět přepsány jen ty pohledávky, na kterých ještě nějaké nedoplatky zůstaly. V průběhu první poloviny 18. století pak část z těchto pohledávek byla oficiálně účetně uzavřena a proběhlo i smluvní vypořádání s jejich dědici (Nr. 134). Po polovině 18. století (k roku 1763) přetrvala kontinuita vedení „spících účtů“ ještě u třiceti položek, u kterých můžeme prokázat původ z původních dluhopisů z roku 1615.

So, let me briefly summarize what actually happened with the money after 1615.

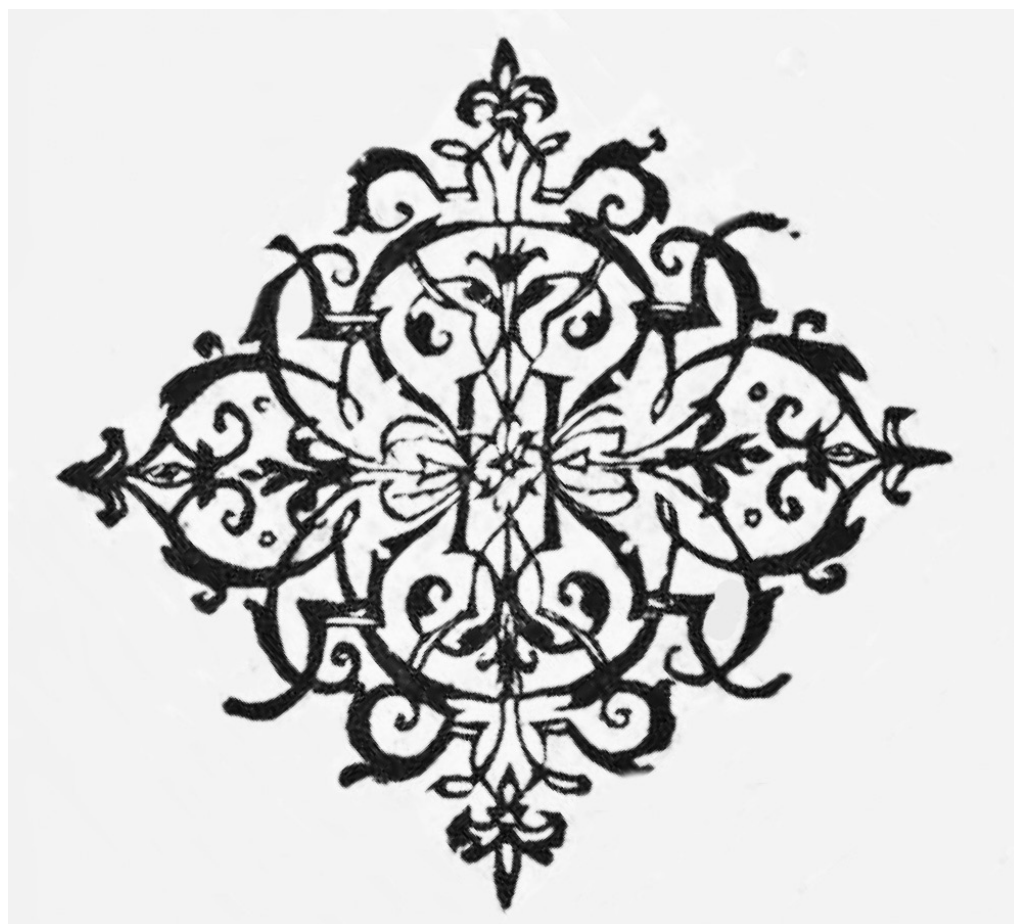
In the case of individuals, most of the debts listed in the printed list of 1615 were paid by the spring of 1617, precisely in line with the original schedule (payment of principal and interest). In the autumn of 1617 the first complications came, but even then most creditors were paid the third instalment of principal and interest. By spring 1618, payments had begun to collapse. Only some of the creditors received the fourth instalment (we do not know the key for choosing them). After the May defenestration and the subsequent start of the war campaign, initiated in the summer of 1618 by the heir to the Bohemian throne, Ferdinand of Styria, tax collection in Bohemia continued, but the Bohemian Estates used all the tax revenue to finance the army. The Provincial Diet's resolution of 1615 explicitly allowed this possibility. The payment of principal and interest, according to the 1615 schedule, seems to have been stopped altogether. In the 1654 Overview, there are two references to debts from 1615 in the records of interest payments kept in the accounting records of the Bohemian Chamber's rentmaster from 1619, but in both cases the reference is to the retrograde records of interest paid by the date of St. George's feast day of 1618.

During the “Bohemian War” (1618–1620) nothing was done with these claims, and the payment of smaller sums in 1619 or 1620 is only rarely indicated in the surviving documentation (unless it is a scribal error). The same is true of the period from the Battle of White Mountain to the autumn of 1623.

In general, therefore, we can say that from April 1618 to October 1623 there was no systematic payment of principal or interest on the claims from 1615. After White Mountain, the assets of the leaders of the uprising who emigrated (Thurn, Collona of Fels) or were executed in 1621 (Kryštof Harant of Polžice) were confiscated along with other property. In the autumn of 1623, the remaining claims were sorted into those that remained with the original owners and those awaiting the sovereign's decision as to whether they would be confiscated in whole, in part or verified. In **Seznam 1623** these are listed as categories I-III B.

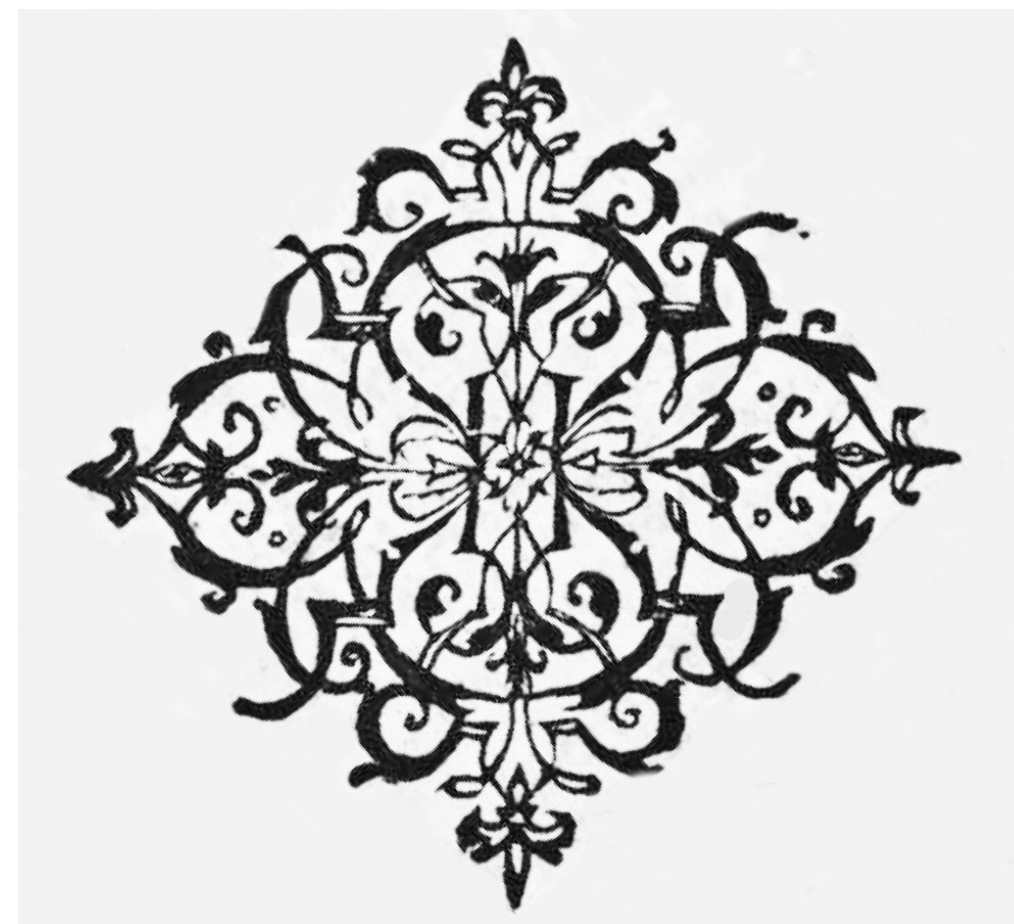
In 1623, only those claims from categories I-III, B that were not subject to confiscation or were only partially confiscated were entered into the newly established **Schuldenbuch E** (in addition to the claims from categories I-III, A). However, most of them were not repaid during the Thirty Years' War. In those cases where repayments continued to be made during the war, these were claims of persons connected with the sovereign court or of legal ecclesiastical persons (Jesuits, No. 213). While no principal or interest was paid on some accounts, other activities were recorded on them: transfers of principal or part of it or even transfers of claims for unpaid interest. This (especially for the larger items) breaks up the original claim into a series of new smaller ones. After the end of the war, in 1654, a thorough record was made of the status of all claims from 1615 that were still active at the time. Around 1680, another review took place and only those debts that were still in arrears were again transcribed into the newly established book of chamber debts (**Schuldenbuch F**). During the first half of the 18th century, some of these claims were officially settled and contractual settlements were made with their heirs (No. 134). After the middle of the 18th century (up to 1763), the continuity of managing

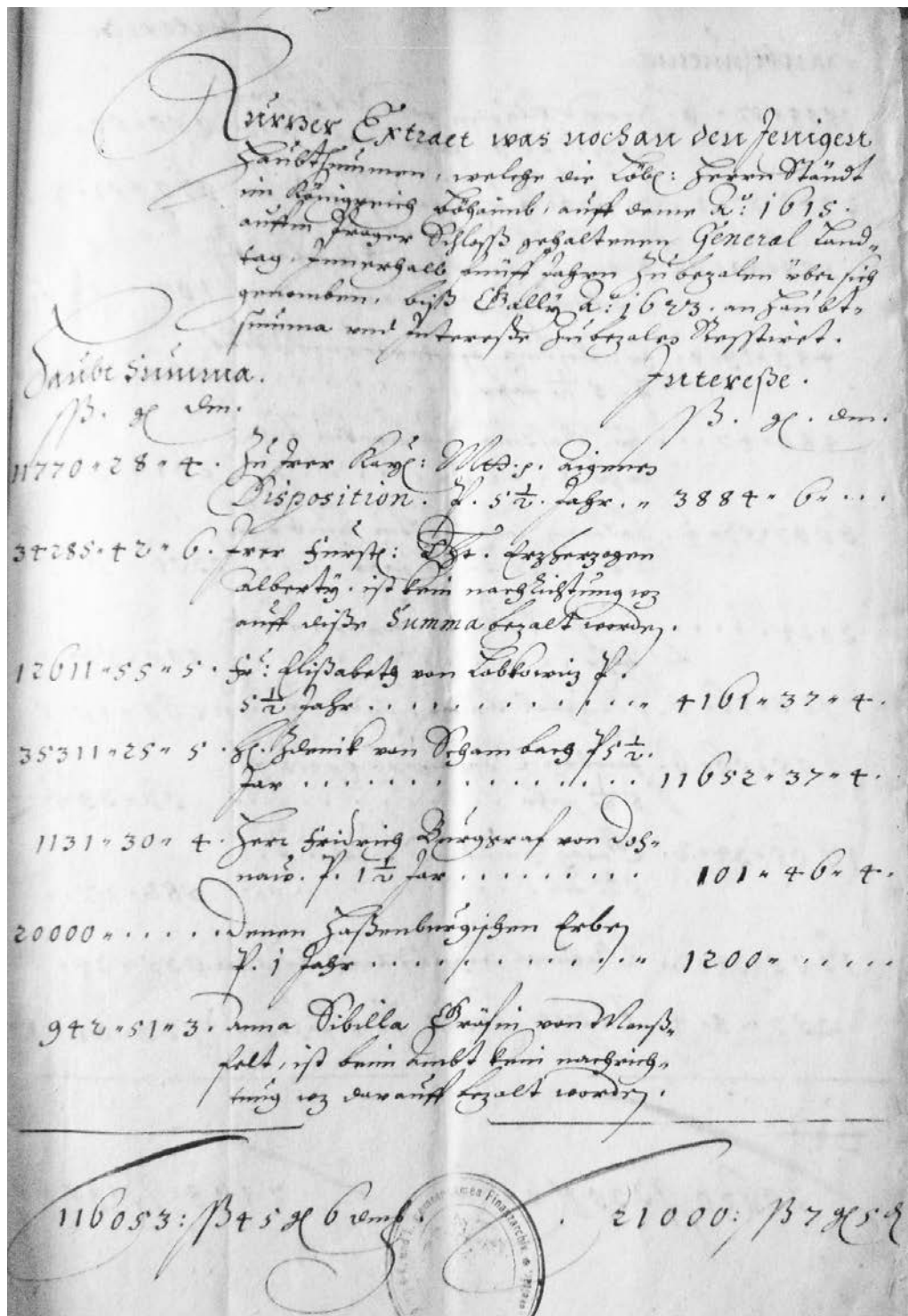
Myslím, že takto vedená (poměrně důsledná) průběžná evidence má vysokou vypovídací hodnotu a je věrohodná, protože sloužila jen pro vnitřní potřebu české komory a nebyla běžně přístupná. Přesněji řečeno šlo o dokumentaci tajného charakteru, srovnatelnou s údaji o bankovních kontext v moderní době. Díky ní je možné rekonstruovat, co se dělo s naprostou většinou položek z tištěného seznamu z roku 1615, které měly být spláceny podle stavovského harmonogramu. Víme tedy, že stabilita celého úvěrového systému byla na přelomu let 1617 a 1618 znovu ohrožena, podobně jako v roce 1614. Usnesení zemského sněmu už (po změně politických poměrů na podzim 1617) přestalo být dostatečnou jistotou. To muselo mezi těmi věřiteli, kteří si na přelomu dubna a května 1618 přijeli do Prahy vyzvednout očekávané splátky a úroky (ve většině případů zbytečně) vyvolat značné znepokojení. Přitom na původce těchto problémů (kteří byli osobně podepsáni i pod „lineckými dluhopisy“ z roku 1614 a měli spolu s císařem garantovat jejich věrohodnost) se dalo snadno ukázat – Slavata a Martinic.

‘dormant accounts’ persisted for thirty more items for which we can prove they originated from the original bonds of 1615.

I think that the (relatively consistent) continuous records kept in this way have a high testimonial value and are credible, because they were only for the internal use of the Bohemian Chamber and were not commonly accessible. More precisely, it was documentation of a confidential nature, comparable to the data on banking contexts in modern times. Thanks to it, it is possible to reconstruct what happened to the vast majority of items from the printed list of 1615 that were to be paid according to the Estates’ schedule. So we know that the stability of the entire credit system was again threatened in the spring of 1618, as in 1614. The Provincial Diet’s resolution (after the change in political conditions in autumn 1617) was no longer a sufficient certainty. This must have caused considerable anxiety among the other creditors who came to Prague in late April and early May 1618 to collect the expected repayments and interest (in most cases in vain). Whilst it is easy to point out the authors of these problems (who were also signatories to the “Linz Bonds” of 1614 and who, together with the Emperor, were supposed to guarantee their credibility) - Slavata and Martinic.

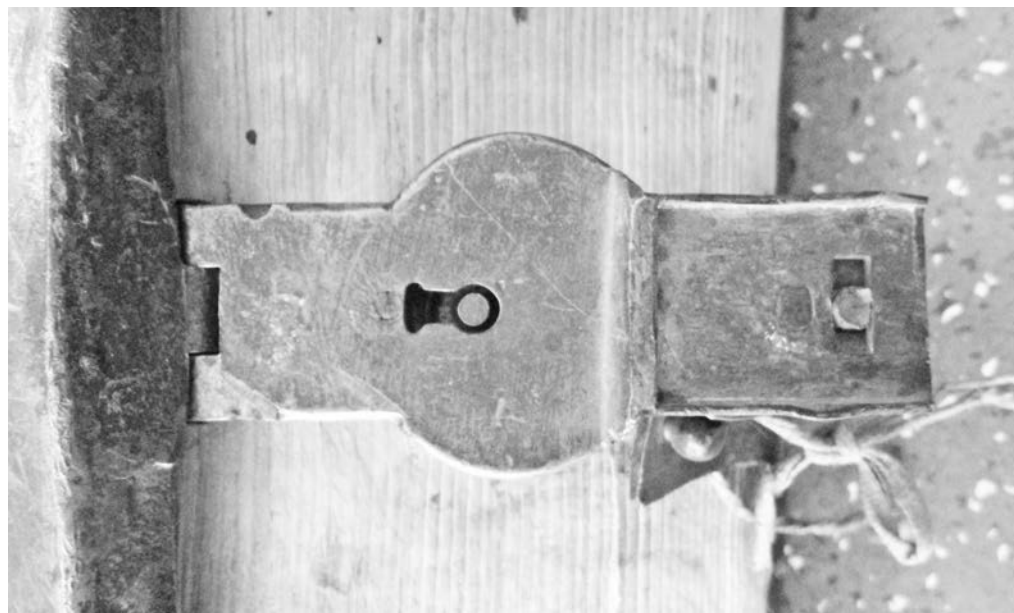

Seznam 1623 - úvodní část / Introductory part.

Schuldenbuch E – celkový pohled / an overall view.

Schuldenbuch E – detail železného kování a zamykacího mechanismu knihy
/ detail of iron fittings and locking mechanism of the book.

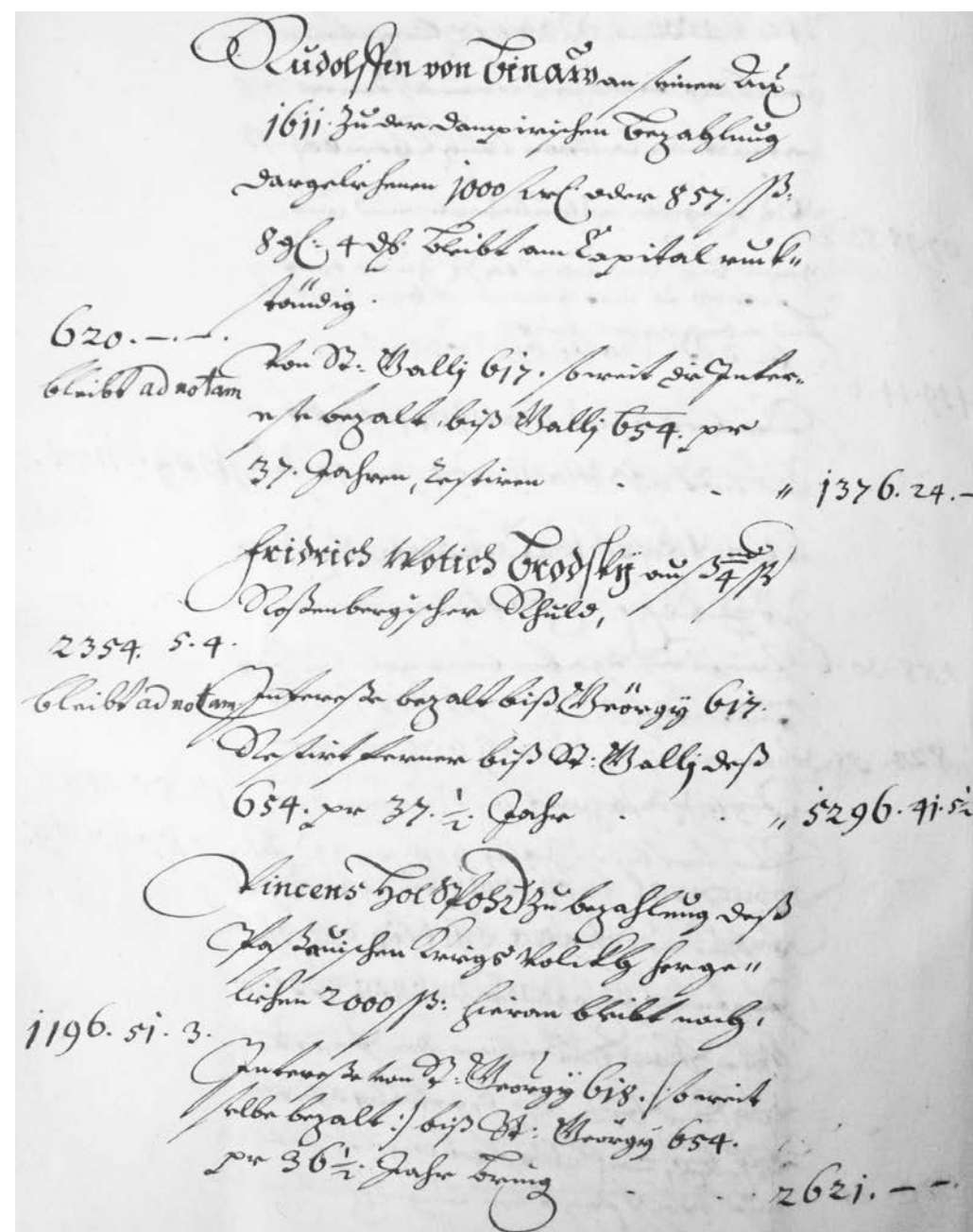
Schuldenbuch E – detail nápisu na hřbetě knihy
/ detail of inscription on the spine of the book.

Schuldenbuch E – detail zápisu pohledávky kupce Rollanda z Hollandu (Nr. 372)
/ detail of the entry of the claim of the merchant Rolland of Holland (No 372).

Přehled 1654 – titulní list / title page.

Přehled 1654 – detail záznamu pohledávek Rudolfa z Bínu (Nr. 159),
Fridricha Votika Bradského (Nr. 174) a Vincence Holcšparera (Nr. 193)
/ detail of the record of the claims of Rudolf of Bünau (No. 159), Fridrich Votík Bradský
(No. 174) and Vincenc Holcšparer (No. 193).

Herrn Antiquarischen Buchhandlung ten Cameral-Forderungen.

von Alheim Adam Graf	1	Dießlein Peter Leonard	29
Juliet Simon Peter	5	nebt zweyen Schwestern Catharina und Sybilla	78
Barvitus Johann	12	Dießlein Margaretha geborene ne von Zubina	82
Haubinslein Catharina Ulbrich	17	Hilkin Elisabetha	86
Haubins von Auges	21	von Zinow Heinrich	9
Dionysius	21	Hilkin Elisabetha Eudmilla	97
Bechinin Anna	25	Blank Peter	97
Beisch v. Schotibors Christoph	25	Bockia Helena	98
Beisch v. Schotibors Georg	27	Böhuchwalin Barbara	102
Beninger von Breitenberg	42	Bruderschaft S. Corporis CHRIST	106
Beitichlein Eudmilla und Catharina	46	von Brandeys Irstin Anna Maria	110
Berta Johann Georg	50	Brodskyn Heinriche Adalbert	114
Bertin Margaretha	54	von Zubina Wratissaw	118
Berskowst v. Schebirsa Johann	58	v. Zubina Adam Nicola	122
Berta Böhuchwal	62	v. Zubina Heinrich Mar quart Warlich	126
Berskowst Magdalena	66	Bujal Martin	130
Beischel Georg und Johann	70	von Zubina Salomona	134
Biberstein Jonas Erben	74	Bunygraf von Bohina Johann	138
Benatiker Wajzen Ant	78		

Přehled 1789 – titulní list / title page.

Beischel Georg und Johann.	
Summa ist nach dem frähen Mäthen Barbara Beischel die übernommenen Leihungsgipfe 1666 fl. 40 s. hinsprechend, und frähen Anno 1675 129 fl. 20 s. bezogen worden, nach dem Ab- zug Einbliebenen zur Aufrechnung an Capital. 3375 fl. 20 s. Und den brähen Interesse sind frähen 1765 29610 fl. 5 s. 3 d. Das dem frähen 1765. bis Ende October 1766. für 2. Jahr 10. Monats 10. 418. 10 1/2 s. sind dem die bis Ende October 1789. für 23. Jahr 2. 4. 20. 2105. 11 1/4 s. Zu dem mit dem 1789. August 22. 192. fl. 22 s.	

Přehled 1789 - detail zápisu pohledávky Jiřího a Jana bratří Bejšků z Nespečova (Nr. 166)
/ detail of the entry of the claim of brothers Jiří and Jan Bejšek of Nespešov (No. 166).

Tab. VII: Následná evidence jednotlivých pohledávek z roku 1615
v účetních pramenech z let 1615–1654 (1789)

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
Nr.	Šuldenlista 1615		Tisk 1615	Seznam 1623	SchB »E« (1623)	Přehled 1654	SchB »F« (1681)	Přehled 1789
	částka	věřitel						
1	300 000-00-0	Jan Novohradský z Kolovrat	II.	II/B: 300 000-00-0 5½; 99 000-00-0	f. 47, 108, 108v	Cl. 3, č. 1	f. 3, 21 1718	
2	-	Arcikníže Albrecht; cesse 1617 Volf z Lozenštejna	LXIIIb 34 285-42-6	I/A: 34 285-42-6 nezjištěno	f. 423 vyrov. 1672			
3	17 142-51-3	Jan Libštejnský starší z Kolovrat	II.	-	f. 403 spl. 1642			
4	15 000-00-0							
5	10 000 dukátů	Jaroslav Bořita z Martinic,	LXIXb 10 000 duk.	mimo účetní evidenci české komory?				
6	18 000-00-0	Vilém Slavata z Chlumu,	LXVIa 18 000-00-0	-	f. 286 vypl.1647			
7	vypuštěno							
8	5 000-00-0	Marie E. Bořitová ze Šternberka	LXXa 5 000-00-0	cesse po 1615 ? viz Nr. 538-539				
9	74 085-30 kr.	Zdeněk Leopold Berka z Dubé	-	II/ : 74 085-25-5 5½; 24 448-00-0	f. 42, 908 přev. 1660	Cl.2, č. 3		
10	15 714-40 kr	vdova Alžběta Lobkovská z Lobkovic	LXXVa 19 714-34-2	I/A: 12 611-55-5 5½; 4 161-37-4	f.42-43	-	f. 2	
11	24 000-00-0	Anna Fürstemberková z Lobkovic	LXXVb 24 000-00-0	cesse po 1615 ? viz Nr. 538-539				
12	70 000-00-0	Alžběta z Lobkovic	II.	II/A: 70 000 nezjištěno	f. 45 f.736	Cl. 1, č. 2		f. 837
13	6 000-00-0	Fridrich z Donína; po něm Albrecht ze Šlejinic	LXIXa 7 000-00-0	I/B: 4 119-00-0 5½; 1 359-15-5	f. 46 zruš. 1630	Cl. 1, č. 22		
14	1 000-00-0						Spoj. s Nr. 58	f. 142
15 - 18	23 784-41-5	Jan Rudolf Trčka z Lípy	LXXVIIa 23 784-41-5	část cessemi, viz Nr. 538-539; zbytek konfiskace 1634				
19	997-00-0	Magdalena Trčková z Lobkovic, manželka	LXXVIIb 997-00-0					
20	vypuštěno	=	-	-	-	-	-	-
21 - 23	74 285-42-6	Adam starší ze Šternberka	LXIVa 86 285-42-6	-	f. 285; doh. 1658	Cl. 1, č. 1		

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
24 - 26	21 991-25-5	Adam mladší z Valdštejna, nejv. hofmistr	LXIVb 23 026-56-0	cesse po 1615 ? viz Nr. 538-539				
27	vypuštěno		-					
28 - 30	7 290-01-4	Hanibal z Valdštejna	LXXXa 7 290-01-4	cesse 1615 viz Nr. 538-539				
				cesse 1616 Jindřich Slavata	f. 118 úr. do 1632			
31	61 000-00-0	Veronika Šternberková z Vajtmile (zástava)	LXXIIa 0-00-0	zástava vedena mimo účetní evidenci české komory				
32	25 714-17-1	Táž	LXXIb 25 714-17-1	cesse po 1615 ? viz Nr. 538-539				
33	2 000-00-0	Štefan Jiří ze Šternberka Eliáš Šmitgrabner	LXXIa 2 000-00-0	spojeno s Nr. 197				
34	12 000-00-0	Albrecht Jan Smiřický ze Smiřic	-	konfiskace 1621				
35	26 000-00-0	společně Thurn, Colona, Šlik, Landštejn a Gerštorf	-	konfiskace 1621				
36 - 38	44 500-00-0	Radslav Vchynský z Vchynic; od 1629 část pohledávky Sabina Štrelová z Vchynic	LXVIIa 44 500-00-0	I/B: 18 475-00-0 5½; 5 096-45-0	f. 139 konf. 1634			
					f. 748 přev. 1679			
39	700-00-0	Fridrich Švihovský z Rýzemberka	LXXIIb 700-00-0	I/B: 410-54-0 5½; 135-18-0	f. 136	Cl. 3, č. 2		
40	10 000-00-0	Theobald Švihovský z Rýzemberka	LXIIb 10 000-00-0	-	f. 277			
41	60 000-00-0	Zdeněk Žampach z Potštejna	LXXIXb 60 000-00-0	I/A: 35 311-25-5 5½; 11 652-37-4	f. 117	Cl.1, č.25		
42	47 000-00-0	Oldřich Desiderius Pruskovský	II.	cesse 1616	f. 300 spl. 1623			
43	500-00-0	Jan Sezima z Ústí, nejv. komorník (†1617)	LXVa 500-00-0	I/B: 428-01-3 6; 154-25-5	f. 132 konf. 1623			
44	456-18-0	Jan Petr Sezima z Ústí	LXXXIa 456-18-0	I/B: 391-35-4 5½;129-01-4	f. 39 konf. 1623			

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
45	500-00-0	Jiří z Talmberka (†1623), od 1623 Jan z Talmberka	LXVb 500-00-0	I/B: 294-15-5 5½; 97-00-2	f. 131 neaktivní			
46	1 000-00-0	Jindřich Ma- tyáš z Thur- nu, purkrabí karlštejsnký	LXVIb 1 000-00-0	Konfiskace 1621				
47 - 48	25 745-25-3	Leonard Colona z Felsu	LXVIIIb 25 745-25-3	Konfiskace 1621				
49	2 500-00-0	Petr z Libentálu, pak Vřesovcové a Jiří Walgers	LXXXVIIIa 2 500-00-0	-	f. 281 spl. 1628			
50	472-55-5	Magdaléna ze Sebuzína rozená z Hrušova	LXXXVIIIb 472-55-5	<i>cesse po 1615 ? viz Nr. 538-539</i>				
51	10 000-00-0	Táž	II.	II/A: 10 000-00-0 1; 600-00-0	f. 48 pokrač.			
52	3 000-00-0	Joachym Mettych z Čečova	II.	II/B: 3 000-00-0 5½ ; 990-00-0	-	Cl. 5 č. 11	-	f. 969
53	3 005-36-0	Vilém Vratislav	LXXXVIIa 11 005-00-0	-	f. 299	Cl. 5 č. 2 3 896- 31-1	f. 26	
54	8 000-00-0	Mitrovic, <i>část cesse 1617 a 1618</i>						
55	3 000-00-0	Jaroslav Vchyn- ský z Vchynic, pak Ladislav	LXXXVIIb 3 000-00-0	I/B: 2 169-31-3 6; 780-49-4	konfiska- ce 1623			
56	39 518-30-3	Jan Jiří ze Švamberka	LXXb 39 518-30-3	Konfiskace 1621	-		-	-
57	6 000-00-0	Jan Purkrabí z Donína	LXXIVa 6 000-00-0	I/B: 3 481-40-0 5½; 1 148-43-4	f. 49 pokrač.	Cl. 1 č. 23 3 481- 39-4		
58	2 000-00-0	Henyk z Valdštejna	LXXXb 2 000-00-0	I/A: 1 131-30-4 1; 101-46-3	-	Cl. 3, č. 3 <i>Spojeno s Nr. 14</i>		f. 142
59	4 226-34-2	věřitelům Kryštofa Vojtě- cha z Roupova	LXXXV 4 226-25-5	I/A: 4 226-25-5 neví se	f. 120 neaktivní		-	-
60	600-00-0	Jan Adam z Roupova († 1620)	LXXXIIIb 600-00-0	konfiskace posmrtná				
61	12 000-00-0	Anna Krausenecková	III.	III/A: 13 100-32-2 nezjištěno				
62	1 100-34-2	Mikuláš Petrasci Vejvoda, někdejší stolník	III.	<i>cesse po 1615 ? viz Nr. 542-543</i>				

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
63	17 371-25-5 (-8 000)	Anna Landštej- nová z Michnic	LXXXIIb 29 371-25-5	Cesse 538a (B/428) 10T				
64	20 000-00-0	Táž		Cesse 538a (B/345) 18,5 T				
65	900-00-0	Pavel z Řičan	LXXIIa 900-00-0	konfiskace 1621	-		-	-
66	5 000-00-0	Zikmund Smi- řický ze Smiřic	LXXXVIa 5 000-00-0	konfiskace 1621				
67	2 000-00-0	Jan Jiří z Vartmberka	LXXVIIIa 2 000-00-0	konfiskace 1622				
68	17 371-25-5	Frydrych z Fürstmberka, <i>cesse 1614</i>	LXXIVb 17 371-25-5	I/B: 10 218-32-6 5½, 3 371-55-1	f. 89 zruš. 1637	Cl. 4, č. 2		
69	1 298-17-1	Jan Zdeněk ze Šternberka	LXXVIIb 1 298-17-1	I/B: 764-19-0 neví se	konfiska- ce 1623			
70	5 500-00-0	Johanka Pruskovská ze Sulevic	LXXXIII 5500-00-0	-	-	Cl. 1, č. 16		
71	2 408-34-2	Hertvík Vrti- slav z Mitrovic	LXXXIXa 2 408-34-2	-	f. 261	Cl. 1, č. 27		
72 - 73	5 000-00-0	Alžběta Hrzáňo- vá, nyní Špetlo- vá z Dubé	LXXXIIIa 5 000-00-0	-	f. 254 neaktivní			
74	6 000-00-0 (+4000 Nr. 351)	Purkhart Střela z Rokyc	LXXXVIIb 10 000-00-0	I/B: 5 885-14-2 5½; 1 942-01-0	f. 257 zúčt. 1673	Cl. 1, č. 3		
75	3 000-00-0	Sezima z Vrtby	LXXIIIb 3 000-00-0	<i>cesse po 1615 ? viz Nr. 538-539</i>				
76	10 000-00-0	Johanka Švihov- ská ze Sloupna	LXVIIIa 10 000-00-0	I/B: 5 885-14-2 5½; 1 942-03-0	f. 282 sml. 1679	Cl. 1, č. 4		
77	3 708-00-0	Jan Kryš- tof Teufel z Gundersdorfu	II.	<i>cesse po 1615 ? viz Nr. 540-541</i>				
78	17 142-51-3	Johan Babtista Petzer	III.	<i>cesse po 1615 ? viz Nr. 542-543</i>				
79	8 571-25-5	Fridrich Hoffman z Grynpihle a z Střekova	LXXXVb 8 571-25-5	<i>cesse po 1615 ? viz Nr. 538-539</i>				
80	1 400-00-0	Adam starší Sla- vata z Chlumu	<i>cesse viz Nr. 525</i>					
81	<i>vypuštěno</i>							
82	2696-16-2	Vilém z Fürstenberka	III.	<i>cesse po 1615 ? viz Nr. 542-543</i>				

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
83	400-00-0	Albrecht z Valdštejna	LXXIXa 400-00-0	cesse po 1615 ? viz Nr. 538-539				
84	942-51-3	Anna Sibyla Mansfeldová z Vartmberka	LXXXIIIb 942-51-3	I/A: 942-51-3 neví se				
85	1004-34-2	Jáchym Slavata z Chlumu	LXXXIb 1 004-34-2	cesse po 1615 ? viz Nr. 542-543				
86	1 200-00-0	jeho manželka Marie Slavatová z Valdštejna	LXXXII 1 200-00-0	cesse po 1615 ? viz Nr. 542-543				
87	17 142-51-3	Herrn Leopoldt-Strallendorf	III.	G: 17 142-51-3				
RYTÍŘSKÝ STAV								
88 - 89	19 142-51-3	Jan z Klenového, nejvyšší písař Král. českého	XCla 19 142-51-3	Cesse Nr. 543o				
90 - 91	4 572-00-0	Ctibor Tiburcí Žďárský ze Žďáru, část cesse po 1615?	XCIVa 4 572-13-4	I/B: 1 618-50-0 5½; 533-56-1	f. 88 neaktivní			
92	500-00-0 viz Nr. 543e	Purkart Točník z Křimic, podkomoří Král. českého	XCIIb 500-00-0	I/B: 309-02-2 5½; 101-58-0	f. 86 neaktivní	Cl.1, č. 36		
93	1 000-00-0	Adam Hrzáň z Harasova	XCIIb 1 000-00-0	I/B: 1 000-00-0 5½; 330-00-0	f. 253	-	-	f. 537
94	vypuštěno	-						
95	50 000-00-0 (- 10T cesse viz Nr. 528)	Adam Tobiaš Hrzáň z Harasova	XCVIII 40 000-00-0	cesse Nr. 539f	f. 288 dopl. 1656			
96 - 97	vyřazeno							
98	3 000-00-0	Veronika Hrzáňová	XCIX 3 000-00-0	konfiskace před 1623	f. 256			
99	vyřazeno							
100	vyřazeno							
101	1 800-00-0	Šťastný Václav Pětipeský z Chyš	XCIXb 1 800-00-0	konfiskace 1621				
102	3 000-00-0	Jan starší Lukavský z Lukavice	Ca 3 500-00-0	I/B: 2 059-20-0 5½; 679-27-0	konf. 1623			
103	500-00-0							
104	12 000-00-0 - 9000 Nr. 527	Kašpar Kaplíř ze Sulevic, purkrabí kraje Hradeckého	XCIIb 3 000-00-0	konfiskace 1621				

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
105	2 500-00-0	Diviš Černín z Chudenic, hejtman Pražského hradu	XCIIf 2 500-00-0	konfiskace 1621				
106	vyřazeno							
107	10 000-00-0	Petr Pešík z Komárova	XCVIa 10 000-00-0	-	f. 327 viz Nr. 538a			
108	1 500-00-0	Václav starší Vratislav z Mitrovic	CIf 1 500-00-0	konfiskace 1623				
109	2 000-00-0	Kryštof Vratislav z Mitrovic	XCVIIa 2 000-00-0	začleněno do větš- ho souhrnu aktiv	f. 741 uzavř. 1671	Cl.1, č. 24		
110	12 000-00-0	Jindřich Černín z Chudenic	CIIa 12 000-00-0	začleněno do větš- ho souhrnu aktiv	f. 52 přev. 1628			
111	19 541-00-0	Jan Petr Černín z Chudenic	II.	II/B: 19 541-00-0 8½; 6 448-31-4	f. 103, 102v, 122 dělení 1665	-	f. 7-8	
112 - 113	5 300-00-0	Jindřich Chanovský z Dlouhé Vsi	CIIIf 5 300-00-0	I/B: 5 470-21-1 6; 1 969-12-0	Fol. 290	Cl.1, č. 9		
114	562-00-0	Anna Dlouhoveská z Příchovic	CIIIf 562-00-0			Cl. 1, č.10		
115 - 120	62 200-00-0	Mikuláš z Gerštorfu; cesse 1617 Volf z Lozenštejna	XCVIIIf 62 200-00-0	-	f. 141, 423 uzavř. 1672			f. 847
121 - 122	1 500-00-0	Oldřich Gerštorf z Gerštorfu	XCIVb 1 500-00-0	Konfiskace 1621				
123	1 000-00-0	Jiří Gerštorf z Gerštorfu, dědicům	CIVa 1 000-00-0		f. 133	Cl. 3, č. 4		f. 412
124	10 000-00-0	Jan Adam z Nostvic	CIVb 10 000-00-0		f. 87		f. 225	
125	8 000-00-0 (+ Nr. 138)	Jan Voračický z Paběnic	CIIb 8 500-00-0	I/B: 6 147-55-5 6; 2 212-54-6	f. 38 uzavř. 1660		-	-
126 - 128	16 500-00-0	dědicům Matyáše staršího ze Štampachu; syn Zdislav	CVb 16 500-00-0	-	f. 719 spl. 1671	Cl.1, č. 11		
129 - 130	9 000-00-0	Matyáš mladší ze Štampachu	CVIa 9 000-00-0	Konfiskace 1623				

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
131	1 712-11-0	dědicové Augustina z Lidlova	CVIb 1 712-11-0	<i>cesse 1615, viz Nr. 538-539</i>				
132	1714-17-2	Regina Knoblochová z Lidlova, po ní Zikmund	CVIIa 1 714-17-2	I/B: 640-00-3 6; 230-24-0	f. 320 <i>cesse 539k</i>			
133	3 000-00-0	Anna Hrušková	CVIIb 3 000-00-0	I/B: 2 169-51-3 6; 780-49-5	f. 206 dopl. 1671	Cl. 1, č. 18		
134	3 000-00-0	Karel Přehořovský z Kvasejovic	CVIIIa 3 000-00-0	-	f. 7 zruš. 1736	Cl. 1, č. 5	f. 1	
135	521-56-0	Jan Tuchar z Šoberova	CLIIb 521-56-0	Konfiskace 1623				
136	3 000-00-0	Burian Šlibovský z Křivan	CVIIIb 3 000-00-0	I/B: 1 446-27-6 6; 520-33-4	konfiskace 1623			
137	1 000-00-0	Mandalena Dobřenská z Květnice	CIXa 1 000-00-0	I/A: 588-30-6 5½; 194-01-9	f. 248 dopl. 1674	Cl. 1, č. 49		
138	500-00-0	Jan Voračický z Paběnic	<i>sloučeno s Nr. 125</i>					
139	500-00-0	Karel Vlkanova z Vlkanova	CIXb 500-00-0	Konfiskace 1623				
140	6 000-00-0	Pavel Hrabáně z Přerubenic	CXa 6 000-00-0	I/B: 4 339-42-0 6; 1 562-01-5	f. 262	Cl. 1, č. 40		f. 561
141	1 000-00-0	Jiří Zikmund Frankngryner	CXb 1 000-00-0	I/B: 588-30-0 5½; 194-01-6	konfiskace 1623			
142	1 400-00-0	Volf Arnošt z Lungvic	CXIa 1 400-00-0	I/B: 823-51-3 5½; 271-34-6	konfiskace 1623	Cl. 1, č. 29		
143 145	6 816-00-0	Jakub Hýbl ze Stradané a manželka Anna	CXLVIIa 6 816-00-0	I/B: 4 011-23-5 5½; 1 323-37-4	f. 110	Cl. 1, č. 41	f. 9	
146	1 000-00-0	Jáchym Šturm z Hyršfeldu	CXIb 1 000-00-0	Konfiskace 1623	f. 179			
147	8 000-00-0	Jiří Kanický, pak Viktorin Kantorovic	CXIIa 8 000-00-0	I/B: 5 786-17-1 6; 2 082-57-3	f. 82 neaktivní	Cl. 1, č. 12		
148	15 000-00-0	Bratři Jobst Adam a Jan Bartoloměj Širntyngarové	CXIIa 15 000-00-0	<i>Cesse 1616 a 1617</i>				
149	5 237-41-0	Ondřich Smrčka z Mnichu	CXIIIa 5 237-41-0	I/B: 3 787-32-3 6; 1 363-18-6	-	Cl. 4, č. 3 neaktivní		
150	2 000-00-0	Ctibor Smil Pecingar z Bydžína	CXIIIb 2 000-00-0	I/B: 1 176-51-3 5½; 388-04-4	f. 85 neaktivní			

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
151	8 000-00-0	V. M. Pecingar z Bydžína; cesse Vratislav z Bubna	CXIIIa 8 000-00-0	I/B: 5 786-17-1 5½; 2 082-57-3	f. 95	Cl. 1, č. 6 Cl. 4, č. 4		
152	18 000-00-0	Mikuláš Klusák z Kostelce a po něm syn Jaroslav	CXIIIb 18 000-00-0	I/B: 13 019-08-4 6; 4 686-59-5	f. 71, 889v uzavř. 1667			
153	7 000-00-0	Jan B. a Adam Služští z Chlumu; cesse 1617	CXVb 7 000-00-0	-	f. 271, 759 <i>slouč. 1643</i>			
154 155	9 000-00-0	Magdalena Měsíčková z Bogranu	CXVIa 9 000-00-0	-	-	-	-	f. 993
156	2 000-00-0	Bořivoj Měsíček z Vejškova	CXXXIVb 2 000-00-0	-	f. 264	Cl. 1 č. 13 <i>cesse 1630</i>		
157	6 000-00-0	bratři Václav a Matyáš Benydkové z Veverí	CXVIb 6 000-00-0	-	f. 295 <i>viz Nr. 192</i>	Cl. 1, č. 7		
158	2 500-00-0	dědicové Jerným Čejky z Olbramovic	CXVIIa 2 500-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
159	857-17-1	Rudolf z Bínu a na Děčíně	CXVIIb 857-17-1	I/B: 620-03-3 6; 223-12-0	f. 272 konf. 1631	Cl. 1, č. 30 <i>(nový nárok 1674)</i>	f. 23	
160	6 000-00-0	Petr Malovec z Malovic, pak Jetřich Malovec	CXVIIIa 6 000-00-0	I/B: 3 531-07-5 5½; 1 165-13-4	konfiskace 1623			
161	1 000-00-0 (+ Nr. 164)	Kateřina Malovcová, cesse Václavu z Vobětic	CXXXVa 2 000-00-0	I/B: 1 446-27-6 6; 520-33.3	-	Cl. 1, č. 14	-	-
162	<i>vypuštěno</i>							
163	5 000-00-0	Joachym Mettych z Čečova	CXVIIIb 5 000-00-0	I/B: 2 942-09-5 5½; 970-51-2	f. 226 ú 18/IV 4 T	Cl. 1, č. 37 <i>viz Nr. 52</i>	f. 969	
164	1 000-00-0	A. M. Frembderová, cesse Václavu z Vobětic	<i>sloučeno s Nr. 161</i>					
165	4 000-00-0 (+ Nr. 169)	Václav Špulíř z Jiter	CXIXa 6 000-00-0	I/B: 3 531-07-5 5½; 1 165-13-4	f. 228	de facto konfiskace 1623		-
166	4 000-00-0	Barbora Bejčková z Říčan, po ní synové Jiří a Jan	CXIXb 4 000-00-0	I/B: 2 892-08-4 5½; 1 041-28-2	f. 232	Cl. 4, č. 6 konfiskace 50%		f. 70

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
167	2 000-00-0	Mikuláš Šic z Drahonic	CXXa 2 000-00-0	I/B: 1 176-51-3 5½; 688-04-4	f. 239	konfiskace 2/3 1623		
168	1 000-00-0	Kateřina Kořenská z Malovic	CXXb 1 000-00-0	I/A: 584-05-3 5½; 192-42-4	neaktivní			
169	2 000-00-0	Václav Špulíř z Jiter	<i>sloučeno s Nr. 165</i>					
170	5 000-00-0	Albrecht Řehoř Pouzar z Michnic	CXXIa 5 000-00-0	I/B: 3 142-37-1 5½; 1 036-51-2	f. 241 <i>cesse 1617</i>	konfiskace 1623 Adamu Lipovskému		
171	1 000-00-0	Jindřich Vidršperger z Vidršperku	CXXIb 1 000-00-0	I/B: 723-16-4 6; 260-16-2	f. 224 <i>cesse 1617</i>	Cl. 1, č. 26 neaktivní		
172	600-00-0	Mikuláš Keblanský z Hvozdna, po něm vdova	CXXIIa 600-00-0	I/B: 557-24-6 7; 233-56-0	f. 222	Cl. 1, č. 38	f. 240 aktivní	
173	1 000-00-0	Adam Pernklo z Šenraitu	CXXIIb 1 000-00-0	Duplicita s Nr. 164				
174	4 000-00-0	Jindřich Otík Prátský (Brodský) z Labouně	CXXIIIa 4 000-00-0	I/B: 2 354-05-4 5½; 776-48-4	f. 78	Cl. 1, č. 31 neaktivní		
175	3 500-00-0	Lidmila Frokštejnová z Hřebene	CXXIIIb 3 500-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
176	750-00-0	Dionýs (Diviš) Boubínský z Oujezda	CXXIVa 750-00-0	-	f. 236	-	-	f. 21
177	831-25-0	Johana Stolínská, po ní Rozina Pfefferkornová	CXXIVb 831-25-0	I/A: 489-29-6 5½; 161-21-5	f. 66 vyrov. 1681	Cl. 1, č. 50		
178	786-00-0	Ferdinand Robmháp z Suché	CXXVa 786-00-0	splaceno 1623	f. 67			
179	500-00-0	Václav Chotouchovský z Nebovid	CXXVb 500-00-0	I/B: 361-38-6 6; 129-57-3	f. 134 konf. 1623			
180	7 506-00-0	Jan Myllner z Mylhauzu	CXXVIb 7 506-00-0	I/B: 3 766-32-4 5½; 1 242-46-4	konfiskace 1621			
181	1 500-00-0	Týž	II.	-				
182	1 000-00-0							
183	2 000-00-0	Václav Boryně ze Lhoty	CXXVIIa 2 500-00-0	I/B: 1 808-12-6 6; 650-52-3	f. 109, 137 Dopl. 1662		-	-
184	500-00-0							

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
185	3 900-00-0	sestry Bešínky a bratr Petr Linhart Bešin z Bešin	CXXVIa 3 900-00-0	I/B: 2 295-14-2 5½; 757-21-0	f. 99 neaktivní	Cl. 1, č. 15		
186	1 500-00-0	Rozina Šlovská, po ní její sourozenci	CXXVIIb 1 500-00-0	I/A: 882-47-0 5½; 291-03-2	f. 70	Cl. 1, č. 51	f. 4-5	
187	4 000-00-0	Jiří Kába z Rybňan	CXXIXa 4 000-00-0	I/B: 2 354-05-4 5½; 776-48-4	f. 293 neaktivní	-	-	f. 617
188	4 000-00-0	Zachariáš Kába z Rybňan	XCVb 4 000-00-0	I/B: 2 354-05-5 5½; 776-48-4	neaktivní			
189 - 191	10 233-00-0	Hedvika Linhartová z Habartic	CXXVIIIa 10 233-00-0	I/A: 6 567-57-4 6; 2 364-05-5	f. 180 splac. 1657	Cl. 1, č. 28		
192	1 000-00-0	Kateřina Benydlová z Veverí	CXXVIIIb 1 000-00-0	<i>připojena část od Nr. 157</i>	f. 295 uzavř. 1640			
193	2 000-00-0	Vincenc Holcšparer z Hochštejna	CXXIXb 2 000-00-0	I/B: 1 196-53-3 5½; 394-46-4	f. 296	Cl. 1, č. 14		f. 541
194	8 500-00-0	Martin Grejnar z Veverí	CXXXa 8 500-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
195	9 535-52-6	Anastasius Hok z Zvajpruku	CXXXVa 9 535-52-6	Konfiskace 1621				
196	9 918-48-6	Štěpán Šmid, říšský účetní	III.	<i>úhrada řešena jiným způsobem</i>				
197 - 201	17 880-25-5	Eliáš Šmidgrabner z Lusteneku + 2 000 Nr. 33	CXXXb 17 880-25-5	I/B: 19 080-30-1 6; 6 868-48-0	f. 119 uzavř. 1657	Cl. 4, č. 1 f. 43		
	6 000-00-0	týž	II.	II/B: 6 000-00-0 5; 1 500-00-0	f. 749 uzavř. 1657			
202	500-00-0	Benigna Šmidtgrabnerová	CXXXIa 500-00-0	-	f. 119, 660, 749	uzavř. 1657		
203	3 000-00-0	Jiří Šmidtgrabner z Lusteneku	CXXXIb 3 000-00-0	-	f. 119	Cl. 1, č. 21b spojeno s Nr. 308		
204	3 000-00-0	Jan Jáchym Šmidtgrabner z Lusteneku	CXXXIIa 3 000-00-0		f. 119	Cl. 1, č. 21a spojeno s Nr. 308		
205	702-51-3	Simeon Fidler z Muldavy	CXXXVIIIb 2 116-42-0	I/B: 382-09-4 6; 137-30-6	f. 123 neaktivní			
206	1 413-50-4			-				
207	1 242-51-3	Týž	II.	II/B: 1 149-02-2 7; 413-36-2	neaktivní			

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
208	1 000-00-0	Jiří Homut z Harasova	XCvA 1 000-00-0	I/B: 723-16-4 6; 260-16-2	f. 138 neaktivní			f. 532
209	500-00-0	dědicům Bernarda Hodějovského z Hodějova	CVa 500-00-0	konfiskace 1623				
210	1 000-00-0	Jan Albrecht Štampach ze Štampachu	CXXXIIIa 1 000-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
211	8 571-25-5	Jan Lukán	CXXXIIb 8 571-25-5	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
212	459-14-6	Jan Abraham ze Solhazu	CXXXIIIb 459-14-6	I/B: 459-14-5 8; 220-16-2	neaktivní	Cl. 1, č. 33		
213	6 000-00-0	Bohuchval Val-koun z Adlaru, od 1640 jezuité	XCvIb 6 000-00-0	I/B: 3 531-08-4 5½; 211-51-4	f. 233	Cl. 1, č. 8	f. 841	
214 - 216	viz Nr. 536							
217	15 000-00-0	dědicové Tycho-na de Brahe	II.	II/A: 15 000-00-0 1½; 1 350-00-0	f. 100 spl. 1672	Cl. 2, č. 15		
218	4 312-3-4	dědicové Tycho-na de Brahe	III.	-	f. 99v dopl. 1672			
219	1 000-00-0	Václav Myslík z Hyršova	CXXXIVa 1 000-00-0	I/B: 588-30-6 5; 194-1-6	f. 298 neaktivní	Cl. 1, č. 34		f. 997
220	5 000-00-0	Daniel Skalský z Dubu	II.	II/B: 5 000-00-0 5½; 1 107-30-0	f. 142	kon-fiskace 1623		
221	3 428-34-0	dědicové Tomá-še Sonnera	II.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 540-541</i>				
222	2 000-00-0	Jiří a Kryštof Šlovští ze Šlovic	II.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 540-541</i>				
223	2 000-00-0	Jakub Berbeka	II.	II/A: 2 000-00-0 2; 200-00-0	<i>dědico-vé Nr.</i> 538-539			
224	5 000-00-0	Pavel Michna z Vacínova	CXXXVIa 5 000-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
225	2 000-00-0	dědicové Michaela Kheka ze Švarcpachu (úr. 5%)	CXXXVIb 1 000-00-0	I/A: 723-16-4 6; 260-15-5	f. 191 spl. 1628			
		Titíž; 1 000 kop gr. m. úročeno 10%	III.	III/a: 2 000-00-0 6; 600-00-0	f. 113 spl. 1627			
226	1600-00-0	Justina Kretšmerová	II.	II/A: 1 600-00-0 5; 416-00-0	f. 545 akt. 1659	Cl. 5, č. 16		

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
227 - 228	509-20-0	Daniel Kretšmer z Šenkenberku	CXLVIIb 509-20-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
229	1 500-00-0	Karel Kroc	II.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 540-541</i>				
230	2 000-00-0	Dorota Engelhoferová (úročeno 5%)	III.	III/a: 2 000-00-0 9½; 950-00-0	f. 187 anul. 1623			
231	1 000-00-0	dědicové Matyá-še Kremera	II.	II/A: 1 000-00-0 5½; 285-00-0				
232	3 000-00-0	Jiří Fuňk z Olivetu; po něm vdova	CXXXVIIIa 3 000-00-0	I/A: 1 765-34-2 5½; 582-27-0	f. 52 dopl. 1663	Cl. 1, č. 20		
233	1 000-00-0	Pavel Korka z Korkyně	III.	-	f. 161 neaktivní			f. 749
SLUŽEBNÍCI A DVOŘANÉ								
234	1 770-35-4	Jan Peldřimovský z Vyškořic	CXLIIa 1 770-35-4	konfiskace 1621				
235	3 000-00-0	Václav Trost z Tyffentálu	III.	-	f. 122	kon-fiskace 1623 ?		
236	1 714-17-2		CXLIIb 1 714-17-2	I/B: 1 008-33-5 5½; 287-37-6	-			
237	914-00-0		II.	-	f. 62			
238	vypuštěno							
239	2 000-00-0	Jan Habartický z Habartic	Cb 2 000-00-0	I/B: 1 176-51-3 5½; 388-02-½	f. 278 neaktivní			
240	4 000-00-0	Jan Platejs z Platnštejna	CXLIIa 4 000-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
241	1 900-00-0 -700 Nr. 518	Anna Kellyová nyní Kelblová z Písnice	CXXXIXa 1 200-00-0	I/B: 706-14-0 5½; 232-581-4	f. 279	Cl. 1, č. 35 neak-tivní		
242	2 500-00-0	Ondřej z Lidlova, po něm dcera Barbora Tucherová	II.	II/B: 2 500-00-0 6; 775-00-0	f. 102 neaktivní			
243 - 244	12 401-55-6	Jan Jakub Khynyk z Khynygsfeldu	CXLVb 12 401-44-6	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
245	4 000-00-0	dědicové Mikuláše Švarcpergera	CXLVIIIa 4 000-00-0	I/B: 2 893-08-4 6; 836-49-5	konfiskace 1623			
246	6 000-00-0	Markéta Švarcerová vdova po Sebal-du Švarcerovi	II.	II/B: 6 000-00-0 5½; 1 980-00-0	f. 61v dopl. 1670		-	-

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
247	2 000-00-0	Kašpar Celler z Rosentálu	CXLb 2 000-00-0	I/B: 1 176-51-3 5½; 335-09-4	f. 62v konf. 1623			
248	4 000-00-0	Adam Kořen- ský z Terešova (+1616)	II.	II/B: 4 000-00-0 5½; 1 140-00-0	f. 212 konf. 1623			
249 - 251	12 244-11-3	Doktor Oktávio Roboreto z Freyberku	CXLIVb 12 244-11-3	I/A: 7 204-26-4 5½; 2 377-18-4	f. 104 neaktivní	Cl. 1, č. 19		
252	3 000-00-0	Doktor Severýn Škat ze Škateltálu	CXLVa 3 000-00-0	I/B: 2 000-00-0 1; 120-00-0	f. 297 dopl. 1628			
253	4 400-00-0	Doktor Gotfrýd Stejhy	III.	III/A: 4 400-00-0 7½; 870-00-0	f. 93 akt. 1666			
254	3 428-34-2	Doktor Melchior Odarico (dědicům)	III.	III/A: 3 428-34-7½ ; 977-06-3	f. 108 neaktivní			
255	465-20-0	Doktor Hector Moscaglia	III.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 542-543</i>				
256	1 000-00-0	Vratislav Trmal z Toušic	II.	II/B: 1 000-00-0 6; 360-00-0	f. 101 konf. 1623			
257	333-20-0	dědicové Doktora Jana Banny	CXLVIIIb 333-20-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
258	333-20-0	Pavel Nelcl z Levenostu	CXLIXa 333-20-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
259	2 000-00-0	Marta Hánová (úročeno 5%)	CXLa 2 000-00-0	I/A: 1 765-34-2 6; 635-24-0	f. 268 akt. 1622	Cl. 5, č. 7	f. 22 neakt.	
260	1 000-00-0	Táž	-	II/A: 1 000-00-0 1½; 90-00-0	po 1622 neaktivní			
261	2 000-00-0	vdova Leopolda Pichlera	CLXIVa 2 000-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
262	1 000-00-0	Anna Meroltová	II.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 540-541</i>				
263	804-55-0	Táž	CXLIXb 804-55-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
264	1 500-00-0	dědicové Jakuba Herbrota	III.	III/B: 1 500-00-0 9; 725-00-0	f. 208 neaktivní			
265	1 000-00-0	dědicové Jakuba Grýnauera	II.	II/B: 1 000-00-0 6; 360-00-0	f. 130 aktiv. 1626			
266	1 000-00-0	dědicové Tomáše Volfa	II.	II/A: 1 500-00-0 1½; 127-30-0	f. 190 dopl. 1659			
267	500-00-0							
268	857-08-4	Kateřina Vajngartnerová (5%)	II.	-	f. 213 aktiv. 1642			

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
269	1 000-00-0	Rebeka Herdtwigová (<i>cesse Eliáš Šmitgrabner</i>)	II.	II/B: 1 000-00-0 5; 250-00-0	<i>Spojeno s Nr. 201</i>			
270	857-08-4	Eleonora Gabrinová	II.	-	f. 22 anul.			
271	857-08-4	Anna Kateřina Thumberková (úr. 5%)	III.	III/B: 857-08-4 5; 223-49-1	f. 200 dopl. 1671			
272	800-00-0	vdova Jana Pichlera	III.	III/A: 800-00-0 1½; 60-00-0	f. 198	Cl. 5 č. 13	f. 239 spl. 1681	
273	579-14-4	dědicové Tobiáše Gebharta	CLa 579-14-4	I/B: 413-27-5 6; 128-01-5	f. 158 aktiv. 1680			
274	1 500-00-0	Pavel Nojman	II.	II/B: 1 500-00-0 8; 615-00-0	konfiska- ce 1623			
275	2571-25-0	Jan Haiden	II.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 540-541</i>				
276	350-00-0	dědicové Baltazara Gronochera	CLb 350-00-0	-	f. 203 dopl. 1623			
277	989-33-3	Řehoř Berel	III.	III/A: 989-00-0 7; 356-02-2				
278	1 010-26-4	Adam Kloe	II.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 540-541</i>				
279	1 000-00-0	David Florin	II.	-	f. 61 neaktivní			
280	2 000-00-0	komorníkům při deskách zemských	II.	II/B: 2 000-00-0 1; 120-00-0	f. 229	-	f. 18 1742	
281	1 000-00-0	dědicové Bartoloměje Šprangera	CLIa 1 000-00-0	I/B: 723-16-4 6; 260-16-2	f. 146	Cl. 1, č. 42 neakti- vní		
282	2 618-21-0	Petr Khek ze Švarcpachu	CXLIIIa 2 618-21-0	I/B: 1 539-01-0 5½; 438-36-5	-	Cl. 5 č. 2	f. 926 neakt.	
283	1 000-00-0	Jiří Šuman z Rozenfeldu	CXLVIb 1 000-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
284	500-00-0	Jiří Miler z Libentálu	CLIIIa 500-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
285	vypuštěno							
286	1 000-00-0	dědicům Davida Žitavského z Droniksdorfu	CLIb 1 000-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
287	1 300-00-0	Konráda Škréta ze Závoric	CLIIa 1 300-00-0	I/B: 940-15-5 6; 291-24-0	f. 98 aktivní 1670			-

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
288	vypuštěno							
289	857-08-4	Ondřej Flechtner (dědicům)	III.	III/A: 857-08-4 7½; 329-59-3	f. 246 neaktivní			
290	857-08-4	Emanuel Frička	CLIVb 857-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
291	2 000-00-0	Samuel Salbart	II.	II/B: 2 000-00-0 nezjištěno	f. 90 aktivní 1631			
292	2 000-00-0	Eliáš Günther	II.	II/B: 2 000-00-0 nezjištěno	konfiskace 1623			
293	1 000-00-0	Heřman Igel	III.	III/B: 1 000-00-0 nezjištěno	f. 35v dopl. 1645		-	-
294	1 000-00-0	Jan Grýnauer	II.	-	-	-	f. 922 neakt.	
295	857-08-4	Václav Buchner	II.	II/B: 857-08-4 nezjištěno	f. 193 konf. 1623			
296	465-20-0	Jan Hegner z Kozolsfeldu	CXLVIIa 465-20-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
297	500-00-0	Šimon Luck	III.	III/B: 500-00-0 nezjištěno	konfiskace 1623			
298	1 446-00-0	Alois Ratibrati	III. 723-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 542-543				
299	1 500-00-0	Adrian de Fryos (Johana Gerštorfová)	CLVa 1 500-00-0		f. 153 spojeno s Nr. 374 neaktivní			f. 420
300	1 000-00-0	Jan Baptista Qwardi (Johana Gerštorfová)	CLVb 1 000-00-0					
301	2 571-25-5	Jan Oulner	III.	III/A: 2 571-25-5 nezjištěno	neaktivní			
302	1 000-00-0	Benedikt Hýbner	II.	-	-	-	-	f. 573
303	230-02-6	Jan Šindl z Ebrharče	CLIIIb 230-02-6		f. 215 dopl. 1623			
304	500-00-0 (-115 kop)	vdova Floriána Humburka, a Václav Koch z Kolburku	CLIVa 385-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
305	vypuštěno							
306	4 182-31-3	Maxmilán Pertold ze Sachsenganzu	CXLIIIb 4 182-31-3	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
307	1 562-51-3	Leonard Miserič a Jiří Espenhorst	III.	cesse do 1618? Viz Nr. 542-543				
308	12 428-34-2	Oktavián Miseroni	CLVIb 10 771-35-1	I/A: 6 339-26-2 5½; 2 091-51-4	f. 96	CL1, č. 21c spojeno s Nr. 203 a 204		

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
309	16 996-25-5	Anna Hüberová	III.	cesse do 1618? Viz Nr. 542-543				
310	4 053-00-0	Jiří Kryštof Vidršpergár z Vidršperku	CXLIIb 4 053-00-0	konfiskace 1623				
311	1 390-50-0	Jan Kaleš z Landshutu	II.	cesse do 1618? Viz Nr. 540-541				
312	8 000-00-0	Albrecht Jiří a Jan Oldřich Klusákové z Kostelce	CXVa 8 000-00-0	I/B: 4 708-11-3 5½; 1 553-35-6	f. 72 dopl. 1656	CL. 4, č. 5		
313	vypuštěno							
DUCHOVNÍ OSOBY A CÍRKEVNÍ PENÍZE								
314	20 000-00-0	jezuité v Chomutově	II.	II/A: 20 000-00-0 1; 1 200-00-0	f. 219	CL. 5, č. 3	f. 15 ak.1717	
315	2 000-00-0	probošt vyšehradský	II.	II/A: 2 000-00-0 1½; 180-00-0	f. 135		f. 13 ak.1743	
316	1 400-00-0	opat z Karlova Dvora na Nov. Městě pražském	II.	II/A: 1 400-00-0 2; 168-00-0	f. 221 neaktivní	-	f. 16	
317	2 000-00-0	řara u sv. Klimenta na Novém Městě Pražském	II.	-	f. 159 neaktivní	CL2, č. 1		
318	500-00-0	kostel sv. Mar- tina na Starém Městě Pražském	II.	-	f. 116	-	f. 10 ak.1745	
319	900-00-0	kostel sv. Jind- řicha na Novém Městě Pražském	II.	-	f. 172 neaktivní	CL2, č. 2		f. 637
320	500-00-0							
321	4 285-42-6	jezuité v Praze	Viz Nr. 532					
OSOBY MĚSTSKÉHO STAVU V ČECHÁCH								
322	vypuštěno							
323	500-00-0	Bohuslav Zákostelský z Bílejova	cesse 1615	-	f. 306			
324	8 000-00-0 +9 000 ks tolarů	dědicové Pavla Péra (Béra) z Jáchymova	CLXIXa 18 800-00-0	I/B: 5 786-17-1 +6 000 ks tolarů 6; 2 082-57-3 +2 160 ks tolarů	f. 173 spl. 1655			
325	5 550-00-0	Vratislav Hendrych z Frankenštejna	CLXIa 5 500-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
326	450-00-0	Jan Jindřich z Frankenštejna	CLXIb 450-00-0	I/B: 264-50-1 5½; 87-06-4	f. 197 konf. 1623			

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
327	2 200-00-0	Karel Kirchmayer z Rejchvic	CLIXb 200-00-0	I/B: 144-39-3 6; 51-49-5	f. 183	Cl. 1, č.43 neaktivní		
		2 000 kop gr. m. úročených 10%	II.	II/B: 2 000-00-0 6; 1 100-00-0	f. 175 spl. 1665			
328	500-00-0	Anna Kirchmayerová (Valentin Kirchmayer)	II.	II/A: 500-00-0 6; 180-00-0	f. 183 <i>ad Nr. 327</i>	Cl. 5, č.17 f neaktivní		
329	660-00-0	Ludvík Mušlon (též „Moškan“)	CLXVIb 5 000-00-0	I/A: 1 359-23-5 6; 489-20-6	neaktivní			
			III.	III/A: 660-00-0 7; 277-12-0	f. 283 f. 470	-	f. 843	fol. 1049
330	1 900-00-0	Ester Teyflová z Štrejtenfeldu	CLVIIIb 6 300-00-0	-	f. 202 akt. 1643			
331	400-00-0	Táž		<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
332	1500-00-0	Táž, <i>cesse</i> 1619 Johaně Pruskovské		-	f. 259 <i>spoj. s Nr. 42</i>			
333	vypuštěno							
334	4 000-00-0	Matyáš Šiška z Cejnova, měšťan litoměřický	CLXXb 4 000-00-0	I/B: 2 839-08-4 5½; 936-51-4	f. 182 dopl. 1637			
335	vypuštěno							
336	800-00-0	dědicové Andrease Grofa z Chebu	CLXIIb 800-00-0	I/B: 470-49-1 5½; 155-06-0	-	Cl. 1, č.45 neaktivní		
337	900-00-0	Dorota Škornicová	CLXIXb 900-00-0	I/B: 900-00-0 7½; 405-00-0	f. 154 uzav. 1629			
338	500-00-0	Anna Pichlpergerová	CLXb 500-00-0	I/A: 366-48-4 6; 131-45-3	f. 65 neaktivní			
339	1 000-00-0	z Varvažova	II.	II/A: 1 000-00-0 6; 360-00-0	f. 148 a 111 spl. 1676			
340	500-00-0	některým měšťanům v Žatci	CLXXVa 500-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
341	3 300-00-0	Kateřina Šreplová, vdova Jakuba Šreple	CLVIa 3 300-00-0	I/A: 1 942-07-5 5½; 640-51-2	f. 243 uzavř. 1672	Cl. 1, č.52		
342	1 000-00-0	Šimon Frytc	CLXXIb 1 000-00-0	I/B: 723-16-4 6; 260-16-2	f. 145	Cl. 1, č.46 aktiv. 1638		
343	500-00-0	dědicové France Parmana	III.	III/A: 500-00-0 2 ; 60-00-0	-	Cl. 5, č.35 neaktivní		

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
344	200-00-0	Jan a Petr Nerhofové z Holtrperka	CLIXa 200-00-0	I/B: 144-39-3 6; 51-49-5	f. 189 zapl. 1645			
345	100-00-0	Daniel Korálek z Těšínu, klatovský měšťan	CLXXIa 100-00-0	I/B: 100-00-0 8; 48-00-0	f. 151 spl. 1626			
346	200-00-0	Václav Ferštátek, klatovský měšťan	CLXXIVa 200-00-0	-	f. 150 spl. 1626			
347	1 100-00-0	dědicové Tobiáše Šafra	II.	-	f. 321 neaktivní	-	f. 241 f. 844	
348	500-00-0	Jan Vinkler	II.	II/B: 500-00-0 15 (!); 465-00-0	f. 178 neaktivní			
349	1 000-00-0	dědicové Samuela Píseckého	II.	-	f. 177 neaktivní			
350	1 000-00-0	Kašpar Parman	III.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 542-543</i>				
351	7 700-00-0 (-4000-00-0)	Jan Mornauer z Dekendorfu	CLXIIIa 3 700-00-0	III/A: 2 000-00-0 6½; 780-00-0	f. 291	Cl. 1, č.48 neaktivní		
352	400-00-0	Sabina Krausová	II.	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 540-541</i>				
353	1 285-42-6	Jáchym Kraus, staroměstský cukrář	III.	-	f. 126 neaktivní	-	f. 11	
354	400-00-0	některým měšťanům v Litoměřicích	CLXXIVb 400-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
355	544-15-3	dědicové Antonia Rolliarda	II.	II/A: 544-15-3 6; 195-08-2	f. 287	Cl. 5, č.15 neaktivní		
356	1 478-34-2	dědicové Martina Šola	CLXIVb 1 478-32-2	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
357	600-00-0	Jan Šol (Šolín)	II.	II/A: 600-00-0 5½; 192-00-0	f. 225 spl. 1660			
358	3 651-30-0	Barbora Olimarová vdova po Lambertu z Jode	II.	II/A: 3 651-30-0 5½; 3 870-33-4	f. 276 spl. 1656			
359	1 000-00-0	Václav Netolický	CLXXa 1 000-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				
360	2 000-00-0	Adam Kroupa, měšťan krumlovský	II.	II/B: 2 000-00-0 5½; 660-00-0	fol. 294 neaktivní	-	f. 24	
361	1 000-00-0	Jan Rychter	CLXXIIIa 1 000-00-0	<i>cesse do 1618?</i> <i>Viz Nr. 538-539</i>				

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
362	4 000-00-0	Antonín Wendl	CLXXIIb 4 000-00-0	I/B: 2 893-08-4 6: 1 041-28-2	neaktivní	-	f. 12	
363	2 000-00-0	Matěj de Caro	CLXXIIa 2 000-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
364	6 756-34-2 + Nr. 366	Mikuláš Šnukart	CLXVIIIb 14 342-25-5	I/B: 12 567-40-3 5½ ; 4 147-06-2	f. 275 konf. 1623			
365	20 000-00-0	Mikuláš Šnukart	III.	-	f. 111 konf. 1623			
366	slouč. s Nr. 364							
367	8 000 zl. rýn.	Mikuláš Šnukart	III.	III/B: 5 402-42-6 5½; 1 782-39-2	konf. 1623			
368	15 921-25-5	Jan Warmberger	CLXVIIa 15 921-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
369	10 363-42-6	Týž („kteréz jest jistým osobám postoupil“)	CLXVIIb 10 363-42-6	I/B: 598-56-4½ ?; 269-25-2½	konf. 1623			
370	6 657-8-4	Kryštof Skandernell	wzaplaceno 1615					
371	6 857-8-4	Šalamoun Gracinger	zaplaceno 1615					
372	7 011-25-5	Rolland z Hollandu	CLXVIa 7 011-25-5	-	f. 112	aktivum Jana de Witte		
373	460-00-0	dědicové Jana Šmída, dvorního sklenáře	II.	cesse do 1618? Viz Nr. 540-541				
374	100-00-0	Petr Trejtlar	CLXVa 100-00-0	spojeno s Nr. 299-300	f. 153			
375	3 415-42-6	Gertraub Munc- ková židovka	cesse viz Nr. 531					
376 - 377	22 500-00-0	Eustach Betengl z Nayenperka	úvěr zrušen už 1615					
378 - 379	4 702-39-0	Týž	CLVIIb 4 702-39-0	konfiskace 1623				
380	2 000-00-0	Adam nejstarší Jeroným z Libušína	CLXa 2 000-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
381	14 412-51-0	Abraham Angel z Engelsperku	CLVIIb 14 412-51-0	konfiskace 1623	f. 270			
382	2936-25-5	Jiří Mára, malostranský měšťan	CLXIIIb 2 936-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
383	1 000-00-0	Zachariáš Glokner	CLXVb 1 000-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
384	1 020-34-2	Jeroným Bonacín	III.	cesse do 1618? Viz Nr. 542-543				
385	859-14-1	Franz Šnukart	CLXVIIIa 859-14-1	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
386	450-00-0	Salomena Klatovská	CLXXIIIb 450-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
387	1 700-00-0	po Tobiašovi Michalovi Rutě Hauserový, manželce	CLXXVb 1 700-00-0	-	f. 305 neaktivní			
388	3 000-00-0	židé v Praze	CICa 3 000-00-0	zahrnuto 1623 do aktiva 260 000 zl. r.				
MĚSTA V ČECHÁCH JAKO PRÁVNICKÉ OSOBY								
389 - 390	40 233-12-0	Staré Město pražské	CLXXXVIa 8 167-00-0	-	f. 143	Cl. 1, č.55 neaktivní		
391 - 392	9 000-00-0	Nové Město pražské	CLXXVb 2 806-00-0	-	f. 209 akt. 1658	Cl. 1, č.56		
393 - 396	8 857-08-4	Malá Strana	CLXXXVIIa 3 821-00-0	-	f. 156 cesse 1617	část aktivní 1720		
397 - 398	16 211-00-0	Žatec	CLXXXVIIIb 5 179-00-0	účet přeskrtán 1681	f. 205			
399 - 400	6 500-00-0	Klatovy	CLXXXIVb 2 037-00-0	-	f. 292	Cl. 1, č.66 neaktivní		
401 - 402	11 338-33-3½	Stříbro	CLXXXVa 3 531-00-0	konfiskace 1621	f. 227 vyr. 1670			
403 - 405	8 984-12-0	Louny	CLXXXIIa 2 807-00-0	Konfiskace 1621	f. 204 neaktivní			
406 - 407	11 616-25-5	Hradec Králové	CLXXXIa 3 608-00-0	účet přeskrtán 1681	f. 186 neaktivní			
408	2 000-00-0	Pardubice	CXCVIIb 650-00-0	-	f. 6v spl. 1664			
409 - 410	6 138-44-0	Rakovník	CLXXXIXb 1 929-00-0	-	f. 249	Cl. 1, č.69 neak- tivní		
411 - 413	6 500-00-0	Písek	CLXXXIIIa 1 882-00-0	účet přeskrtán 1681	f. 163 neaktivní			
414	19 171-32-0	Domažlice	CLXXXIVa 5 934-00-0	-	f. 244	Cl. 1, č.64 neak- tivní		
415 - 418	10 000-03-5	Nymburk	CLXXXVIIb 3 114-00-0	konfiskace 1621	f. 235			
419 - 424	37 774-12-5	Plzeň	CLXXVIIIa 11 664-00-0	IA: 34 576-05-1 6; 12 447-21-3	f. 223	Cl. 1, č.54	f. 17 neakt.	

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
425 - 427	11 850-49-1	Ústí nad Labem	CLXXXb 3 674-00-0	konfiskace 1621 účet přeškrtnán 1681	f. 25†			
428 - 429	3 100-00-0	Polička	CXCIIa 994-00-0	-	f. 184	Cl. 1, č.67 neak- tivní		
430 - 432	14 778-24-5	Pelhřimov; část <i>cesse</i> 1617 Václavu Berkovi z Dubé	CXCb 4 594-00-0	účet přeškrtnán 1681 (kompenzace 1629)	f. 237	Cl. 1, č.57 neak- tivní		
433 - 436	16 343-15- 5 ½	Český Brod	CLXXXVIIa 5 076-00-0	-	f. 217	Cl. 1, č.68 neak- tivní		
437 - 438	3 726-00-0	Mělník	CXCIIb 1 179-00-0	účet přeškrtnán 1681 konfiskace 1623	f. 23†			
439 - 443	14 121-51-0	Most	CLXXXVb 4 399-00-0	účet přeškrtnán 1681	f. 247 ú 17/X 3T			
444 - 445	3 500-00-0	Sušice	CLXXXVIIIa 1 117-00-0	-	f. 196	Cl. 1, č.65 neaktivní		
446 - 450	11611-58-5½	Tábor	CLXXXIIb 3 407-00-0	-	f. 229a neaktivní			
451 - 452	1 500-00-0	Jaroměř	CXCIIb 501-00-0	účet přeškrtnán	f. 167, 188, 310	neak- tivní		
453 - 455	5 569-51-6½	Dvůr Králové	CXCIVa 1 744-00-0	účet přeškrtnán	f. 192	Cl. 1, č.60 neak- tivní		
456 - 458	4 598-35-5	Trutnov	CXCIVb 1 451-00-0	účet přeškrtnán	f. 240	neak- tivní		
459 - 461	3 357-08-4	Kolín	CLXXXVIb 1 011-00-0	-	f. 165	Cl. 1, č.70 neaktivní		
462 - 464	14 742-38-4	Čáslav	CLXXXIIIb 4 583-00-0	účet přeškrtnán	f. 220	Cl. 1, č.62 neaktivní		
465	700-00-0	Kouřim	CLXXIXb 249-00-0	-	f. 168	Cl. 1, č.59 neaktivní		
466 - 468	24 642-51-6	Kutná Hora	CLXXVIIb 8 059-00-0	část odečtena jako protihodnota 1630	f. 308	Cl. 1, č.58 neaktivní		
469	2 000-00-0	Loket	III.	konfiskace 1621	f. 169			
470 - 472	4 444-10-5	Vodňany	CLXXXIXa 1 404-00-0	účet přeškrtnán konfiskace 1621	f. 164			
473 - 474	4 300-00-0	Chrudim	CLXXXVIIIb 1 358-00-0	účet přeškrtnán	f. 166	Cl. 1, č.61 neaktivní		
475 - 476	4 200-00-0	Vysoké Mýto	CXCIIb 1 327-00-0	-	f. 309	Cl. 1, č.71	fol. 663	

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
477 - 480	20 870-00-0	Litoměřice	CLXXXa 6 454-00-0	účet přeškrtnán	f. 230 akt. 1673			
481 - 483	5 265-48-0	Nový Bydžov	CXCIIa 1 651-00-0	účet přeškrtnán	f. 238 neaktivní			
484	500-00-0	Krupka	CXCVIIa 188-00-0	-	f. 160	Cl. 1, č.73 neak- tivní		
485	1 000-00-0	Kladsko	CXCVIb 342-00-0	-	f. 10 a 157	neak- tivní		
486 - 489	6 163-21-½	Slaný	CLXXXIIb 1 928-00-0	účet přeškrtnán konfiskace 1623	f. 199			
490	2 500-00-0	Kadaň	CLXXXVIa 1 004-00-0	konfiskace 1623	f. 307			
491	621-51-0	Kadaň	-	konfiskace 1623	f. 144			
492 - 494	5 919-47-4½	Rokycany	CXCa 1 851-00-0	konfiskace 1623	f. 242			
495	13 000-00-0	Mladá Boleslav	CXCIIa 4 039-00-0	-	f. 216 akt. 1636	Cl. 1, č.63 účet uzavř. po 1654		
496	2 000-00-0	ves Chotětov	CXCVIIIb 650-00-0	-	f. 185	-	-	f. 238
497 - 501	22 631-29-1	České Budějovice	CLXXIXa 6 396-00-0	-	f. 214 dopl. 1672	Cl. 1, č.58		
502	6 000-00-0	Prachatice	CXCVa 1 882-00-0	konfiskace 1623	f. 260			
503	2 000-00-0	Soběslav	CXCVIa 650-00-0	-	f. 252	Cl. 1, č.72 neak- tivní		
504 - 505	5 521-25-5	Český Krumlov	CXCVb 1 744-00-0	účet přeškrtnán	f. 301 zruš. 1680			
506 - 507	58 000-00-0	Klatovy, Písek, České Budějovi- ce, Hradec Krá- lové a Kouřim	CXCVIIIa 17 902-00-0	-	f. 165v neaktivní			
508	3 314-17-1	jiná města	-	-	-	-	-	-
ZAHRANIČNÍ OSOBY STAVU RYTÍŘSKÉHO A MĚSTSKÉHO								
509	7 100-46-2	Dědicové Jaku- ba Meutingera z Augšpurku	II.	II/B: 4 280-00-0 6; 1 326-48-0	f. 24			fol. 973
510	17 142-51-3	Ried od Jana Bernarda z Valbrunu; bratři Riedové	III.	III/B: 17 142-51-3 ?; 6 599-56-6	f. 23	Cl. 5, č.37 neak- tivní		

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
511	2 958-15-3	Karel Verdeman	III.	III/A: 2 958-15-3 5½; 976-07-5	f. 79	Cl. 5, č.36 neak- tivní	f. 33	
512	950-00-0	Jan Strašir z Rábu v Uhrách	III.	III/B: 950-00-0 nezjištěno	f. 53v konf. 1623			
513	12 000-00-0	Filip Holbein; po něm Kateři- na z Kolovrat	CLVIIa 12 000-00-0	I/B: 12 000-00-0 nezjištěno	f. 107 spl. 1660		-	-
ZAHRANIČNÍ MĚSTA JAKO PRÁVNICKÉ OSOBY								
514	85 714-17-1	město Norimberk	zapl. 1615	-	f. 64		-	-
515	5 142-51-3	město Mühlhausen	III.	III/B: 5 142-51-3 5; 1 465-28-1	konfiskace 1623			
NOVĚ SLÍBENÉ PŮJČKY								
516	25 714-17-1	věřitel neuveden	-	-	-	-	-	-
517	34 285-42-6	dvorské komoře ve Vídni	-	-	-	-	-	-
JINÉ POLOŽKY UVEDENÉ V TIŠTĚNÉM SEZNAMU VĚŘITELŮ Z ROKU 1615								
518	odděleno od Nr. 241	Jan Adam Keleus z Ymany	CXXXXIXb 700-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
519	310-29-5 (viz Nr. 335)	Kašpar Lukšán z Luftenštej- na („Caspar Luckhsan“)	CLXIIa 1 241-58-6	I/B: 778-41-6 5½; 256-43-6	f. 269	Cl. 1, č.44	-	fol. 877 a 793
520	310-29-5 (viz Nr. 335)	Anna Leslová („Anna Lößlin“)						
521	310-29-5 (viz Nr. 335)	Pavel Pála („Paul Pahla“)						
522	310-29-5 (viz Nr. 335)	Kašpar Winter z Polehrad („Caspar Wintter“)						
523	sloučení Nr. 214-216	dědicové Jana Rytmana	CXXXVIIa 4 285-42-6	I/A: 2 624-00-0 5½; 865-56-4	f. 105 dopl. 1663	Cl.2, č. 16		
524		dluhy od komory české jistým osobám, které zase do komory odvedeny býti mají	XC 20 000-00-0	-	f. 115	-	-	f. 158
525	1 400-00-0 od Nr. 80	Mariana Bunso- nová a Kateřina Chotková, sestry	CXXXVIb 1 400-00-0	-	f. 289 dopl. 1656	Cl. 1, č. 17		

I.	V	VI	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
526	8 000-00-0 od Nr. 63	Kryštof Harant z Polžic a man- želka jeho	LXXXIXb 10 000-00-0	konfiskace 1621				
527	2 000-00-0 od komory	(„Christoff Harant“)						
528	10 000-00-0 od Nr. 95	Kryštof Harant z Polžic „Christoff Harant“)	XCVIIIb 10 000-00-0	cesse 1617 Nr. 538a				
529	Nr. 104 cesse 9000T, dál 3T ad 530	Eva Kaplířová ze Slavkova	XCIIa 6 000-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
530	Cesse od Nr. 104 a 529	Albrecht Kapíř ze Sulevic („Albrecht Kaplirz“)	Cla 3 000-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
531	cesse viz Nr. 375	Jan Zikmund z Loznštejna („Hans Sigmund von Losenstein“)	LXXIVa 3 415-42-6	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				
532	Nr. 321	dvorští úředníci zemřelého císaře Rudolfa II.	CXLIVa 4 285-42-6	-	f. 325			
533	-	císař Matyáš k vlastní dispozici	LXIIIa 20 000-00-0	I/A: 11 770-28-4 5½; 3 884-06-0	-	-	-	-
534	-	Jan starší z Kolovrat	LXXVIIb 1 200-00-0	cesse do 1618? Viz Nr. 538-539				

Závěr

Několik let před rozpoutáním třicetileté války se finanční a úvěrová situace habsburského soustátí nacházela v kritické fázi. Důvodem bylo rychle rostoucí zadlužení u všech složek tehdejší středoevropské úvěrové sítě. Hlavní příčinou nezvladatelného růstu dluhů **však už** nebyly starší náklady na obranu střední Evropy před Osmanskou říší v Uhrách z doby před uzavřením míru na této frontě v roce 1606. Hlavní úvěrové problémy představoval nárůst reprezentačních, diplomatických, vojenských a jiných výdajů (včetně vysokých úplatků), souvisejících se zápasem o moc mezi samotnými habsburskými bratry Rudolfem II. a Matyášem v letech 1606–1611. Obě strany několik let řešily nedostatek finančních prostředků velkými půjčkami na mezinárodním bankovním trhu, které byly zaručeny budoucím daňovým výnosem, ať už z předpokládané daně říšské, nebo z daní, vybíraných v jednotlivých zemích habsburského soustátí.

Tento problém nebyl řešitelný kvantitativním uvolňováním, neboť v tehdejší ekonomice ještě nebyla rozšířena kreditní platidla. Vládní dluhopisy, vydávané ve velkých finančních objemech, sice v době před finanční krizí běžně sloužily k bezhotovostním platbám, ale byly úročené standardní úrokovou mírou (6%). Ta byla vzhledem k rozvoji tehdejší ekonomiky příliš vysoká. Obsluha stále narůstajícího panovnického dluhu převyšovala možnosti dvorské komory, která již v roce 1614 nebyla schopna zajistit z půjčených peněz ani řádné splátky úroků.

Jednalo se o problém celé střední Evropy. Skutečnost, že císařský dvůr (sídící v Praze a později ve Vídni) nebyl schopen splácet jistiny a od roku 1614 už ani úroky z půjčených peněz, způsobovala druhotnou platební neschopnost významných podnikatelů ve finančním sektoru. V rámci tehdejší Římsko-německé říše byla těmito hlavními finančními centry říšská města Norimberk a Frankfurt nad Mohanem, a také sídla říšských účetních komor v Augšpurku a v Lipsku. Jednotliví bankéři, jako například Lazar Hencleek starší, či správci říšských účetních komor, vystupovali vůči dvorské komoře jako zástupci různě strukturovaných zájmových skupin (investorů, politiků či obchodníků), vytvářejících účelová úvěrová konsorcia zatím ještě napříč tehdejšími konfesijním spektrem.

Z tohoto hlediska se úvěrové problémy v Království českém nijak nevymykaly situaci v okolních zemích a v celém středoevropském finančním systému. Království české bylo jeho důležitou součástí. V Praze, která sloužila jako dlouhodobé stálé sídlo císaře, se ještě v průběhu prvního desetiletí 17. století sbíhaly významné finanční toky.

Zásadní rozdíl však byl v tom, jak česká stavovská opozice na vzniklou finanční krizi reagovala a jak ji dokázala dočasně řešit. V tom byl postup českých stavů pro habsburský dvůr mimořádně nebezpečný. Český příklad ukazoval možné řešení úvěrové krize. Ostatním stavovským komunitám nabízel obdobné řešení, kterým bylo možné ochránit zemi jako celek před finanční katastrofou, způsobenou ohromným nárůstem neproduktivních výdajů panovnického dvora, které již nebyly společensky akceptovatelné (na rozdíl od nákladů na obranu střední Evropy před Osmanskou říší) jako nutné výdaje v obecném zájmu.

Conclusion

A few years before the outbreak of the Thirty Years' War, the financial and credit situation of the Habsburg Empire was in a critical position. The reason was the rapidly growing indebtedness of all components of the then Central European credit network. However, the main cause of the unmanageable debt growth was no longer the cost of defending Central Europe against the Ottoman Empire in Hungary; the peace of 1606 had resolved that. The main credit problems were the increase in representational, diplomatic, military and other expenses (including high bribes) related to the power struggle between the Habsburg brothers Rudolf II and Matthias from 1606–1611. For several years, both sides solved the shortage of funds with large loans on the international banking market, which were guaranteed by future tax revenue, either from the expected imperial tax or from taxes levied in the individual countries of the Habsburg Empire.

This problem could not be solved by quantitative easing, as credit payments were not yet widespread in the economy at the time. Government bonds, issued in large financial volumes, were commonly used for non-cash payments in the period prior to the financial crisis, but they carried a standard interest rate (6%). This was too high, given the development of the economy at the time. The servicing of the ever-increasing sovereign debt exceeded the capabilities of the court chamber, which by 1614 was unable to ensure even regular interest payments on the borrowed money.

This was a problem for the whole of Central Europe. The fact that the imperial court (based in Prague and later in Vienna) was unable to repay the principal and, from 1614, even the interest on the borrowed money, led to the secondary insolvency of important entrepreneurs in the financial sector. The main financial centres in the former Roman-German Empire were the imperial cities of Nuremberg and Frankfurt am Main, as well as the seats of the Imperial Accounting Chambers in Augsburg and Leipzig. In their dealings with the court chamber, individual bankers, such as Lazar Henckel the Elder or the administrators of the Imperial Accounting Chambers, acted as representatives of variously structured interest groups (investors, politicians or merchants), forming special-purpose credit consortia across the denominational spectrum.

From this point of view, the credit problems in the Kingdom of Bohemia did not differ in any way from the situation in the neighbouring countries and in the entire Central European financial system. Indeed, the Kingdom of Bohemia was an important part of it. In Prague, which served as the Emperor's permanent residence, significant financial flows were still converging during the first decade of the 17th century.

The fundamental difference, however, was how the Bohemian Estates' opposition reacted to the financial crisis and how it managed to solve it temporarily. The approach taken by the Bohemian Estates was very dangerous for the Habsburg court. The Bohemian example presented a possible solution to the credit crisis. It offered the other estates a similar solution, which could protect the country as a whole from the financial disaster caused by the enormous increase in the royal court's unproductive expenditures, which were no longer socially acceptable as necessary expenditures in the general interest (unlike the costs of defending Central Europe against the Ottoman Empire).

V Království českém byl tento ekonomický aspekt vnímán výrazněji právě v souvislosti s vojenskými akcemi z let 1608 a 1611, kdy žoldnéřské armády, najaté oběma bratry (1608 Matyášem a 1611 Rudolfem) vtrhly do země jako nepřátelské vojsko. Diplomatický výsledek těchto dvou aktivit byl však takový, že z českých zdrojů musela být financována nejen nákladná obrana, ale zároveň i zaplacení náklady na uhrazení žoldu nepřátelským vojákům. I tyto vysoké náklady byla země ještě schopna ekonomicky zvládnout, a to díky vysoké hodnotě komorních panství, jejichž rozsah byl systematicky zvětšován od poloviny 16. století do počátku 17. století. V žádné jiné zemi tehdejšího Habsburského soustátí nebyl přímý majetek panovníka tak rozsáhlý. Většina vojenských nákladů z let 1608 a 1611 (uhrazených formou všeobecné půjčky) byla zaručena právě komorním majetkem a také úroky byly věřitelům vypláceny přímo z výnosu těchto dominií.

Matyáš Habsburský po svém nástupu na český trůn v roce 1611 rozsah zadlužení rychle navyšoval, a to zejména půjčkami v zahraničí, které byly zaručeny buď komorním majetkem v Čechách, nebo budoucími daňovými příjmy z Království českého.

Daňová reforma se v Čechách začala připravovat od počátku roku 1614, kdy vyšel najevo rozsah panovníkovy zadlužení a dvorská komora nebyla schopna zajistit (hotovostí nebo další půjčkou) ani splátku ve výši 100 tisíc zlatých rýnských městu Norimberk, která měla být uhrazena 24. dubna 1614. V únoru 1614 císař Matyáš požádal české stavy nejen o jednorázovou finanční pomoc s touto norimberskou splátkou, ale také o dlouhodobou podporu, jejímž prostřednictvím by bylo možné z nově vybraných daní uhradit dluhy ve výši 3 miliony zlatých rýnských.

Zatímco úhradu norimberské půjčky čeští stavové zajistili, projednání žádosti o vytvoření nějakého nového finančního modelu, kterým by bylo možné uhradit panovníkovy dluhy, bylo odloženo na další zemský sněm. Relativně dlouhé období (rok a půl) mezi dvěma sněmy z let 1614 a 1615 byly v Čechách využity na přípravu nového daňového a fiskálního systému.

V říjnu 1615 český zemský sněm schválil návrh na nový systém daní a jejich správy, jehož obecně deklarovaným cílem bylo přispět panovníkovi na splácení jeho dluhů (a úroků z těchto dluhů) během pěti let (1616–1620) v souhrnné výši 3 miliony tolarů. Tedy dokonce více, než panovník původně žádal (7 zl. rýn. = 6 tolarů). Tyto prostředky ale měly zůstat v Čechách a měly posloužit především k úhradě pohledávek těch domácích věřitelů, kteří v dřívější době poskytli peněžní půjčky na vyplacení vojska v letech 1608 a 1611. Tedy k úhradě nákladů, která způsobili sami Habsburkové vzájemnými spory mezi sebou (1608) nebo pokusem o vojenský převrat (1611). Významnou část těchto dluhů představovaly také závazky, které na sebe panovník převzal v souvislosti s dřívějšími nákupy pozemkového majetku, především panství Český Krumlov (1602). Staré pohledávky z doby před rokem 1608 (včetně půjček na obranu uherské hranice) už tvořily jen relativně malou část dluhů.

Překvapivá nebyla samotná částka (výše „domácího“ zadlužení se k výše uvedené částce blížila už na sklonku vlády Rudolfa II.), ale naprosto neobvyklý postup splácení.

In the Kingdom of Bohemia, this economic aspect was perceived more strongly due to the military actions of 1608 and 1611, when mercenary armies hired by both brothers (Matthias in 1608 and Rudolf in 1611) invaded the country as an enemy army. The diplomatic result of these two activities, however, was that not only was the costly defence financed from Bohemian resources, but at the same time the enemy soldiers had to be paid by the defenders. The country was still able to cope economically with these high costs thanks to the high value of the chamber estates, which were systematically increased in size from the mid-16th century to the early 17th century. There was no other country in the Habsburg Empire where the monarch's direct property was so extensive. Most of the military expenses of 1608 and 1611 (paid in the form of a general loan) were guaranteed by chamber property, and interest was also paid to creditors directly from the proceeds of these dominions.

After his accession to the Bohemian throne in 1611, Matthias of Habsburg rapidly increased the size of his debt, mainly by borrowing abroad, which was guaranteed either by chamber property in Bohemia or by future tax revenues from the Kingdom of Bohemia.

At the start of 1614 a tax reform began to be prepared in Bohemia. By then the extent of the sovereign's indebtedness became clear, and the court chamber was not even able to secure (in cash or by another loan) the payment of 100,000 Rhenish guilders to the city of Nuremberg, which was due on 24 April 1614. In February 1614, Emperor Matthias asked the Bohemian Estates not only for immediate financial help with this Nuremberg payment, but also for long-term support, through which the newly collected taxes could be used to pay off the debts of 3 million Rhenish guilders.

While the payment of the Nuremberg loan was secured by the Bohemian Estates, the discussions about creating a new financial model to pay the sovereign's debts were postponed until the next Provincial Diet. The relatively long period (a year and a half) between the two Diets of 1614 and 1615 was used to prepare a new tax and fiscal system in Bohemia.

In October 1615, the Bohemian Provincial Diet approved a proposal for a new system of taxes and their administration, the generally stated aim of which was to help the monarch repay his debts (and the interest on these debts) over a period of five years (1616–1620) amounting to 3 million thalers in all. That is, even more than the monarch had originally asked for (7 Rhe. gl. = 6 thalers). However, these funds were to remain in Bohemia and were to be used primarily to pay the claims of those domestic creditors who had earlier provided money loans to pay the troops in 1608 and 1611. That is, to pay for the costs caused by the Habsburgs themselves, whether through their disputes (1608) or an attempted military coup (1611). A significant part of these debts was also the liabilities assumed by the monarch in connection with earlier purchases of landed property, especially the Český Krumlov estate (1602). The old debts from before 1608 (including loans for defending the Hungarian border) constituted only a relatively small part of the overall debts.

What was surprising was not the amount itself (the “domestic” debt was already close to the aforementioned amount at the end of the reign of Rudolf II.), but the highly

Ten měl podle původních představ české komory zohledňovat formu majetkové záruky a stavovskou příslušnost věřitelů i ručitelů. Takový byl postup před rokem 1615: Úředníci české komory (rozuměj: Vilém Slavata) rozhodli o tom, komu se dluhy zaplatí a kdo může počkat.

Zemský sněm ale schválil jiný postup. Všechny akceptované dlužné částky si byly rovny (bez ohledu na formu ujištění původních dluhopisů a stavovskou identitu jejich vlastníků) a měly být všem bez rozdílu spláceny postupně v půlročních splátkách, jejichž výše proporčně odpovídala celkové výši jistiny. Tedy zcela rovnostářský přístup, který byl velmi blízký českobratrskému či kalvínskému vnímání světa.

Česká stavovská opozice se v roce 1615 ocitla na vrcholu svých mocenských pozic. Ovládala zemský sněm, měla k dispozici nejliberálnější konfesijní zákon v Evropě (Majestát náboženských svobod z roku 1609) a v roce 1615 plně ovládla daňový a finanční systém země. Pro případ možného dalšího konfliktu byla po zkušenostech z let 1608 a 1611 do usnesení tohoto zemského sněmu včleněna krátká, ale zcela zásadní pasáž: V případě vojenského ohrožení země bude harmonogram splácení dluhů přerušen a veškerý daňový výnos bude určen na zajištění obrany. Nová fiskální opatření, která stavové v této souvislosti v zemi zavedli, jim však umožnila převzít kontrolu nad celým finančním a úvěrovým systémem země už koncem roku 1615.

Po přijetí usnesení zemského sněmu v Čechách na podzim roku 1615 se českým stavům podařilo zablokovat další zadlužování země, na čas byl dokonce přerušen tok peněz z Prahy do Vídně. Zemský sněm postupoval vůči panovníkovi podobným způsobem, jako by se řešila osobní platební neschopnost soukromé osoby. Výnos pozemkového majetku i jiné pravidelné příjmy panovníka z Království českého byly po dobu plánovaného splácení panovníkových dluhů obstaveny. Už jen tyto skutečnosti nás podle mého názoru opravňuje nazvat tuto fázi finančního vývoje bankrotem panovníckého úvěru v Čechách, jak je uvedeno v názvu této knihy.

U většiny věřitelů, zařazených do tištěného seznamu z roku 1615, probíhaly splátky jistiny i úroků podle schváleného harmonogramu až do podzimního termínu roku 1617. Úvěrový trh začal znovu fungovat a pohledávky vůči panovníkovi, jejichž pravidelné splátky byly zaručeny usnesením zemského sněmu z roku 1615, se staly akceptovanými finančními aktivy. To bylo z hlediska vnitropolitického pro habsburský dvůr velmi nebezpečné. V praxi se ukázalo, že zemským sněmem (tedy stavovskou opozicí) realizovaná ekonomická opatření dokázala stabilizovat vážně ohrožený úvěrový systém celé země a zajistit splátky pohledávek (jejichž garance byly v letech 1614–1615 vážně zpochybněny) všem bez ohledu na jejich konfesijní příslušnost.

Kdo stál v pozadí těchto reforem? U české stavovské opozice z doby před rokem 1618 máme dobře identifikovanou vrstvu intelektuálů, kteří se vyjadřovali k problémům konfesijním a politickým, máme dobře identifikovány hlavní aktivní politiky a vojenské velitele. Kdo však stál v pozadí ekonomických reforem, jejichž cílem (ať již zjevným či skrytým) se stalo převzetí kontroly nad daňovým systémem roku 1615?

unusual repayment procedure. According to the Bohemian Chamber's original ideas, this was to take into account the form of the property guarantees and the status of the creditors and guarantors. Prior to 1615, the procedure was as follows: Bohemian Chamber officials (i.e., Vilém Slavata) decided who would be paid and who could wait.

But the Provincial Diet approved a different procedure. All sums that had been accepted were equal (irrespective of the form of assurance on the original bonds and the status of their owners) and were to be paid to all indiscriminately, in successive semi-annual instalments, the amount of which was to be proportionate to the total principal amount. Thus, it was a completely egalitarian approach, which was very close to the Czech Brethren or Calvinist perception of the world.

In 1615 the Bohemian Estates' opposition was at the height of its power. It controlled the Provincial Diet, had the most liberal denominational law in Europe (the Letter of Majesty from 1609) and in 1615 it fully controlled the country's tax and financial system. In the event of further conflict, following the experiences of 1608 and 1611, the Provincial Diet included a short but crucial passage in its resolution: in the event of a military threat to the country, the debt repayment schedule will be interrupted and all tax revenue will be used to provide for defence. However, the new fiscal measures introduced by the Estates in this context enabled them to take control of the country's entire financial and credit system by the end of 1615.

After the Provincial Diet's resolution was adopted in Bohemia in the autumn of 1615, the Bohemian Estates managed to block the country from becoming yet more indebted, and the flow of money from Prague to Vienna was even interrupted for a time. The Provincial Diet treated the sovereign in a similar way as if it were dealing with the personal insolvency of a private individual. The proceeds from the monarch's landed property and other regular income sources in the Kingdom of Bohemia were sequestered for the period planned to repay the monarch's debts. These facts alone, in my opinion, justify us in calling this phase of financial development the bankruptcy of sovereign credit in Bohemia, as stated in the title of this book.

For the majority of creditors included in the printed list of 1615, principal and interest payments continued to be made according to the approved schedule until the autumn term in 1617. The credit market began to function again and the sovereign's debts, whose regular repayments were guaranteed by the Diet's resolution of 1615, became accepted financial assets. Politically, this posed a serious threat to the Habsburg court. In practice, it turned out that the economic measures implemented by the Provincial Diet were able to stabilize the seriously threatened credit system of the entire country and ensured the debts (whose guarantees were seriously doubted in 1614–1615) were repaid to everyone, regardless of their denominational affiliation.

Who was behind these reforms? Prior to 1618, the Bohemian Estates' opposition had a well identified layer of intellectuals who expressed their views on denominational and political issues; the main active politicians and military commanders are readily identified. But who was behind the economic reforms whose aim (be it overt or covert) was to take control of the tax system in 1615?

Tuto otázku si dosud nikdo nepoložil. Starší historiografie hledala „sponzory“ stavovské opozice v osobách bohatých šlechticů, kteří před rokem 1618 půjčovali peníze stavům na „zemskou potřebu“. To je ale příliš zjednodušený pohled. „Zemské peníze“ byly v době před stavovským povstáním pod kontrolou zemské vlády, což byl orgán, ve kterém převažovali zástupci pro-habsburských částí politického spektra. Navíc nešlo o žádné dary: I na této úrovni úvěrového trhu šlo především o úroky z finančních investic a o garance návratnosti vložených peněz. A tato garance už se jevila před rokem 1615 vyšší v případě půjček „k zemské potřebě“ (které si vlastně půjčoval zemský sněm) než v případě půjček panovníkovi. Významní podnikatelé v úvěrovém sektoru (současníci je označovali za lichváře) měli svoje aktiva rozložena napříč konfesijním spektrem. To byl v roce 1615 i případ Radslav Vchynského z Vchynic a Adama Hrzáň z Harasova. Ti byli velmi opatrní a do politiky se osobně přímo příliš nepletli. Do podpory stavovské opoziční politiky v roce 1618 jednoznačně investoval svou autoritu i finanční zdroje tehdejší nejbohatší český šlechtic Albrecht Jan Smiřický ze Smiřic. Ten byl však v roce 1615 příliš mladý na to, aby mohl stát v pozadí přípravy celé daňové reformy.

Na základě předběžné analýzy se mi situace v roce 1615 jeví takto:

Stavovskou verzi daňového systému v roce 1615 svou autoritou zaštiťoval především Jan Jiří ze Švamberka (1548–1617), příslušník nejstarší generace tehdy ještě aktivních politiků a dřívější člen zemské vlády. V roce 1615 už sice měl zdravotní problémy a majetek postupně předával synu Petrovi, ale stále zůstával významnou autoritou. Sám Švamberk se považoval za pokračovatele stavovské politiky českobratrského předáka Petra Voka z Rožmberka, jehož pozemkový majetek zdědil na základě starých rodových smluv. Jeho důvěra ve stavovskou daňovou reformu tedy byla příkladem i pro ostatní. Jan Jiří ze Švamberka podporoval věrohodnost usnesení zemského sněmu tím, že skupoval pohledávky těch věřitelů, kteří byli zapsáni v usnesení zemského sněmu z roku 1615. Přitom sám si ze svých aktiv, zařazených do stavovského splátkového harmonogramu, nenechával vyplácet ani jistinu, ani úroky. To muselo být i ze strany ostatních věřitelů vnímáno jako důležité pozitivní gesto. Švamberkova smrt († 15. 4. 1617) i z tohoto důvodu znamenala pro stavovskou opozici významné oslabení. Otcovu pozici v čele české stavovské opozice sice úspěšně převzal syn Petr ze Švamberka, ale jeho autorita byla výrazně oslabena zpochybnutím právoplatnosti vlastnictví rozsáhlého rožmberského dědictví, v jehož pozadí stál právě Vilém Slavata z Chlumu.

Dalšími dvěma osobnostmi, které podle mého názoru stály v pozadí stavovské daňové reformy roku 1615, byli Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu (†1620) a Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic (†1621). Oba měli zkušenosti s velkými finančními transakcemi; Gerštorf dokonce patřil k nejvýznamnějším panovníkovým věřitelům a v roce 1615 pak zajišťoval prosazení věřitelských zájmů i jako vrchní hejtman komorních panství. Kryštof Harant, který hned v roce 1615 také masivně nakupoval dluhopisy, zaručené usnesením zemského sněmu z roku 1615, pak v době stavovského povstání vystřídal Viléma Slavatu ve funkci presidenta dvorské komory. Oba byli po Bílé hoře odsouzeni k hrdelnímu trestu a propadení všeho majetku; Mikuláš Gerštorf posmrtně, Kryštof Harant stanul v roce 1621 na popravčím lešení.

This question has yet to be asked. Older historiography looked for the “sponsors” of the Estates’ opposition in the persons of rich noblemen who, before 1618, lent money to the Estates for “provincial needs”. But this is an oversimplified view. In the period before the Estates’ Revolt, the “provincial money” was under the control of the Provincial Government, a body dominated by representatives of the pro-Hapsburg elements of the political spectrum. Moreover, it did not concern gifts: even at this level of the credit market, it primarily concerned interest on financial investments and guarantees of a return on the money invested. Even prior to 1615, this guarantee seemed higher in the case of loans “for provincial use” (which were actually borrowed by the Provincial Diet) than in the case of loans to the sovereign. Prominent entrepreneurs in the credit sector (known to contemporaries as usurers) had their assets spread across the denominational spectrum. This was also the case of Radslav Vchynský of Vchynice and Adam Hrzáň of Harasov in 1615. They were very cautious and did not get too involved in politics personally. Albrecht Jan Smiřický of Smiřice, the richest Bohemian nobleman at the time, clearly invested his authority and financial resources into supporting the Estates’ opposition policy in 1618. However, in 1615 he was too young to have been behind the preparation of the entire tax reform.

Based on a preliminary analysis, the situation in 1615 appears to me as follows.

The Estates’ version of the tax system in 1615 was mainly backed by the authority of Jan Jiří of Švamberk (1548–1617), a member of the oldest generation of active politicians and an earlier member of the provincial government. By 1615 he was already suffering from health problems and gradually passed on his property to his son Peter, but he still remained an important authority. Švamberk considered himself the successor to the estate policy of the Bohemian Brethren leader Petr Vok of Rožmberk, whose landed property he inherited on the basis of old family agreements. His confidence in the Estates’ tax reform was therefore an example for others. Jan Jiří of Švamberk supported the credibility of the Provincial Diet’s resolution by buying up the claims of those creditors who were listed in the Provincial Diet’s resolution of 1615. Yet he himself did not have either principal or interest paid on his assets, although they were included in the Estates’ repayment schedule. This must have been perceived as an important positive gesture by other creditors. Therefore, Švamberk’s death († 15. April 1617) also meant a significant weakening of the Estates opposition. His son, Petr of Švamberk, successfully took on his father’s position at the head of the Bohemian Estates’ opposition, but his authority was significantly weakened when the legality of his ownership of the extensive Rožmberk inheritance was questioned, in the background of which stood Vilém Slavata of Chlum.

Two other personalities who, in my opinion, were behind the Estates’ Tax Reform of 1615 were Mikuláš Gerštorf of Gerštorf (†1620) and Kryštof Harant of Polžice and Bezdržice (†1621). Both were experienced in large financial transactions; Gerštorf was even one of the monarch’s most important creditors and in 1615, as chief sheriff of the chamber estates, he also ensured creditor interests were put to the fore. Kryštof Harant, who also bought bonds *en masse* in 1615, as they were guaranteed by the Provincial Diet’s resolution of 1615, replaced Vilém Slavata as president of the court chamber during the Estates’ Revolt. After the Battle of White Mountain both of them were sentenced

Příprava samotného tištěného přehledu s rozpisem jednotlivých splátek (které byly dokonce v čase rozloženy nerovnoměrně) však vyžadovala zvládnutí docela složitých matematických výpočtů. To se týkalo pochopitelně i úroků, jejichž splácení bylo také přesně naplánováno s ohledem na každoročně klesající jistiny. Předpokládám tedy, že v čele analytického týmu, který připravoval tyto výpočty a sestavoval výsledné tabulky pro tištěné usnesení zemského sněmu, stáli sekretář české komory Daniel Škréta Šotnovský ze Závovic, významný český právník se zkušeností na zahraničních kalvínských univerzitách a člen Jednoty bratrské, a tehdejší nejvýznamnější český matematik Václav Kolidius, pražský měšťan, který byl sám autorem přehledné soudobé příručky, ve které je vysvětleno, jak se mají správně počítat úroky z peněžních aktiv. Tito dva mužové byli pověřeni přípravou reformy komorních panství v roce 1615, proto můžeme logicky předpokládat, že od nich vzešel i onen neobvyklý návrh na progresivně navyšované proporční rozložení splátek dluhových jistin a úroků do osmi termínů.

České řešení úvěrové krize roku 1615 však mělo ještě další významný důsledek: Akcelerovalo dosud skrývané problémy dlouhodobého zadlužení panovnického dvora, neboť:

- a) Zemský sněm omezil splátky dluhů jen na domácí věřitele, kteří měli českou zemskou příslušnost. Tím byla znehodnocena úvěrová aktiva všech ostatních věřitelů, která byla majetkově ujistěna v Čechách.
- b) Zemský sněm zablokoval již probíhající exekuce dílčích částí komorního majetku. Tím znemožnil, aby se této nejcennější části panovnickova majetku zmocnila úzká skupina vlivných dvořanů na úkor ostatních domácích věřitelů.
- c) Zemský sněm anuloval veškeré záruky, které byly panovníkem v dřívější či nedávne minulosti poskytnuty zahraničním věřitelům na panovnickém majetku či příjmech z jakýchkoli výnosů či daní. Zároveň zakázal jakékoli další úvěrové aktivity, které by podobným způsobem měly zatížit ekonomiku Království českého.

Toto opatření mělo pro vídeňskou dvorskou komoru zcela fatální dopad. Výpadek „českých peněz“ (které do té doby tvořily několik desítek procent celkových příjmů) výrazně akceleroval hlubokou finanční krizi v letech 1616–1617. Od druhé poloviny roku 1617 (po volbě arciknížete Ferdinanda následníkem českého trůnu) byl ze strany dvorské komory, podporované částí domácích politiků, zahájen masivní tlak, který měl prostřednictvím různých dílčích opatření (která byla v zásadním rozporu s usnesením zemského sněmu z roku 1615) finanční systém v Čechách znovu podřídit kontrole panovníka. V těchto opatřeních sehrával rozhodující roli Vilém Slavata z Chlumu jako prezident české komory.

Problémy nastaly až koncem roku 1617, kdy se v distribuci peněz projevily politické zásahy do nového finančního systému. Stejně jako došlo po volbě Ferdinanda Štýrského v létě roku 1617 k posílení konfrontačních tendencí na poli konfesijním, začal probíhat podobný tlak i v oblasti ekonomické. Cílem bylo vrátit správu vysokých pravidelných

to death and forfeiture of all their property; Mikuláš Gerštorf posthumously, Kryštof Harant was brought to the scaffold in 1621.

However, it was necessary to master quite complex mathematical calculations to prepare the actual printed list, with its breakdown of individual instalments (which were unevenly distributed over time). Naturally, this also applied to the interest, whose repayment was precisely planned according to the annually declining principal. I therefore assume that the analytical team that prepared these calculations and compiled the resulting tables for the Provincial Diet's printed resolution was headed by the Bohemian Chamber's secretary, Daniel Škréta Šotnovský of Závovice, an eminent lawyer with experience at foreign Calvinist universities and a member of the Unity of the Brethren, along with the most important Czech mathematician of the time, Václav Kolidius, a Prague burgher who was the author of a contemporary manual lucidly explaining how to correctly calculate interest on monetary assets. These two men led the 1615 chamber estates reform, so we can logically assume that the unusual proposal for a progressively increasing, proportional distribution of debt principal and interest payments over eight terms came from them.

Yet, the Bohemian approach to resolving the 1615 credit crisis had another major consequence: It accelerated the hitherto hidden problems of the sovereign court's long-term debt, as:

- a) The Provincial Diet limited debt repayments to domestic creditors affiliated with Bohemia. This devalued all the other creditors' credit assets that were secured in Bohemia.
- b) The Provincial Diet blocked the ongoing distraint of parts of the chamber's property. This prevented a small group of influential courtiers from seizing this most valuable part of the monarch's property at the expense of other domestic creditors.
- c) The Provincial Diet annulled all guarantees granted by the sovereign in the distant or recent past to foreign creditors based on the sovereign's property or income from any revenues or taxes. At the same time, it prohibited any further credit activities that would similarly burden the Kingdom of Bohemia's economy.

This measure had a devastating impact on the court chamber in Vienna. The stoppage of "Bohemian money" (which until then had accounted for several tens of percent of the total income) significantly accelerated the deep financial crisis of 1616–1617. From the second half of 1617 (after the election of Archduke Ferdinand as the heir to the Bohemian throne), the court chamber, supported by some domestic politicians, began putting massive pressure on bringing the financial system in Bohemia back under the control of the monarch using various partial measures (which fundamentally contravened the Provincial Diet's resolution of 1615). As president of the Bohemian Chamber, Vilém Slavata of Chlum played a decisive role in these measures.

Issues only arose at the end of 1617, when political interference in the distribution of money became apparent in the new financial system. Just as confrontational tendencies in the denominational field intensified after Ferdinand of Styria's election in the summer of 1617, similar pressure began to take place in the economic field. The aim was

peněžních příjmů z Království českého (vybraných daní i výnosu z panovnických majetkových práv) z rukou českých stavů zpět pod kontrolu vídeňské dvorské komory.

Počátkem roku 1618 už se stavovské komisi peněz nedostávalo, takže podle harmonogramu schváleného v roce 1615, už nemohly být v jarním termínu (tedy v průběhu posledního dubnového týdne roku 1618) v plném rozsahu vyplaceny ani schválené splátky, ani úroky z dlužných částech.

Tato nová situace nepochybně musela vyvolat značné znepokojení v politicky aktivní vrstvě společnosti. Požadavek na urychlené svolání zemského sněmu na jaře roku 1618 tedy nemusel být vyvolán pouze obavami z porušování Majestátu náboženských svobod, ale potřebou znovu projednat situaci v daňové a úvěrové oblasti, kde schválené a dva roky dobře fungující ekonomické reformy začínaly kolabovat.

Myslím, že tuto okolnost je potřeba vzít více v úvahu také při interpretaci samotné pražské defenestrace a následných kroků stavovské opozice. Pochopitelně víme, že někteří významní představitelé vedení stavovské opozice měli s Vilémem Slavatou osobní spory, při kterých šlo o poměrně velké peníze (Petr ze Švamberka, Matyáš Thurn, rodový klan Vchynských a další), ale to byly individuální animozity, které nemohly podnítit širší akceptaci násilného kroku vůči místodržícím.

Ale náhlý výpadek v plánovaném splácení jistin úroků a také obavy z finanční ztráty a znehodnocení vlastních aktiv takový širší společenský mobilizační potenciál mít mohly. Přitom se dalo snadno ukázat na viníka vzniklých ekonomických problémů: Byli to Slavata a Martinic, kdo jménem císaře v roce 1614 vydávali „linecké dluhopisy“. Oni ručili (vedle císaře) za jejich validitu vlastnoručním podpisem. Hrozící nebezpečí z úplného kolapsu úvěrového systému tehdy zachránil zemský sněm roku 1615, který nastavil nová pravidla a zaručil řádné splácení jistin i úroků svou autoritou, neb panovníkův podpis na vládních dluhopisech už takovou záruku neskýtal.

Na jaře 1618 však znovu hrozilo, že dluhopisy, za jejichž splatnost už ručil zemský sněm, by se znovu mohly stát bezcennými cáry papíru. Byli to Slavata a další politici „katolické strany“, kdo svými zásahy do ekonomických toků stavovskou fiskální reformu bojkotovali.

Toto téma ale otevírá i řadu dalších otázek, na které nemáme odpovědi. Nyní už přesně víme, kdo se konkrétně skrývá za těmi bezmála 3 miliony zlatých rýnských, které se měly podle představ vídeňské dvorské komory od roku 1615 splácet z českých daní. Na základě už známých pramenů bude možné podobnou rekonstrukci provést ve Slezsku a v Lužicích, což bude zvláště zajímavé ve vztahu ke kurfiřtům a říšským knížatům. Ostatně víme dobře, jak to nakonec s oběma Lužicemi v roce 1623 dopadlo.

Klíčem k širší interpretaci jsou ale hlavní finanční centra tehdejší Římsko-německé říše, tedy říšské finanční komory v Augšpurku a v Lipsku, kde se těsně před třicetiletou

to wrest the administration of the high, regular monetary income from the Kingdom of Bohemia (taxes and income from the sovereign's property rights) away from the hands of the Bohemian Estates and place it back under the control of the Viennese court.

By early 1618, the Estates Commission was running out of money. According to the schedule approved in 1615, neither the approved instalments nor the interest on outstanding instalments could be fully paid in the spring term (i.e., the last week of April 1618).

This new situation must undoubtedly have caused considerable concern among the politically active strata of society. The demand to quickly convene the Provincial Diet in the spring of 1618 was prompted not only by fears of violating the Letter of Majesty's religious freedoms, but also by the need to renegotiate the situation in the tax and credit spheres, where the economic reforms that had been approved and had been working well for two years were beginning to collapse.

I think that this circumstance should also be taken into account when interpreting the Prague Defenestration itself and the subsequent actions of the Estates' opposition. Of course, we do know that some prominent representatives of the Estates' opposition leadership had personal disputes with Vilém Slavata, which involved relatively large sums of money (Petr of Švamberk, Matyáš Thurn, the Vchynský clan and others), but these were individual animosities that could not have prompted a wider acceptance of the violent action against the governors.

But a sudden lapse in the scheduled repayments of principal and interest could have had a much greater potential to mobilize the wider society due to fears of financial loss and the devaluation of people's assets. At the same time, it was easy to point out the culprit of the economic problems that had arisen: it was Slavata and Martinic who issued "Linz bonds" on behalf of the Emperor in 1614. They (along with the Emperor) guaranteed the bonds' validity with their handwritten signatures. The imminent danger of a complete collapse of the credit system was saved by the Provincial Diet in 1615, which had the authority to set new rules and guarantee the due payment of principal and interest, whereas the sovereign's signature on government bonds no longer provided such a guarantee.

In the spring of 1618, however, there was again a danger that the bonds, which had been guaranteed by the Provincial Diet, might again become worthless pieces of paper. It was Slavata and other politicians of the "Catholic Party" who boycotted the state fiscal reform by their interference in economic flows.

Nevertheless, this topic also raises a number of other questions to which there are no answers. We now know exactly who was behind the nearly 3 million Rhenish guilders, which, as the Vienna court chamber envisioned, were to be repaid from 1615 onwards using Bohemian taxes. On the basis of already known sources, it will be possible to make a similar reconstruction in Silesia and Lusatia, which will be particularly interesting in relation to the Electors and Imperial Princes. After all, we know very well how things turned out with both Upper and Lower Lusatia in 1623.

The key to a broader interpretation, however, lies in the main financial centres of the Roman-German Empire of the time, namely the Imperial Accounting Chambers in

válkou koncentrovaly císařovy dluhy v řádu mnoha milionů zlatých rýnských. To už byly částky, které nepochybně ovlivňovaly stanoviska a postoje vysokých politiků z různých konfesijně či jinak vymezených zájmových táborů, zvláště když jim z jejich investic přestávaly plynout pravidelné úroky.

Bude možné i v těchto případech identifikovat konkrétní věřitele? Některé informace už k dispozici máme. Víme o klíčové roli augšpurského bankéře Lazara Henckela staršího v úvěrovém systému habsburských finančních komor. Důležitý kontext napovídá i personální zastoupení v mincovním konsorciu, které formou řízené inflace v letech 1622–1623 ovládlo měnový systém těch zemí, které se v době povstání sloučily ve stavovské konfederaci a nepočítaly s tím, že v nich bude pokračovat vláda Habsburků. To muselo být pro stavovské reprezentace těchto zemí (které byly z hlediska konfesijního dominantně nekatolické, včetně Horních a Dolních Rakous) velmi lákavé. Vždyť svržením habsburské vlády by se tyto země zbavily i toho břemene nesplacitelných dluhů, které Habsburkové krátce před válkou vytvořili!

To zní lákavě, ale kdo by pak ty desítky milionů zlatých rýnských zaplatil?

V tomto kontextu se historik pochopitelně neubrání i jedné logické otázky. Měli vůbec protestantští spojenci v Římsko-německé říši či v Nizozemí, na jejichž vojenskou a finanční pomoc čeští stavové na počátku povstání spoléhali, zájem na tom, aby v té válce země stavovské konfederace vyhrály? Vždyť pokud se k té otázce postavili pragmaticky (bez ohledu na konfesijní proklamace) významní finančníci z Augšpurku, z Lipska, z Norimberka či z Amsterdamu, pak museli přemýšlet o tom, kdo by ty astronomické dluhy zaplatil, kdyby přeci jenom ti Habsburkové ve válce s českými povstanci prohráli. Jan de Witte by nám asi mohl prozradit více, ale skutečné pozadí velkých habsburských věřitelů zůstává zatím skryto v anonymitě širších konsorcií. I tuto okolnost je podle mého názoru třeba zvažovat při hledání odpovědi na otázku, proč nakonec ta pomoc ze strany konfesijně spřízněných spojenců nebyla během „české války“ tak rozsáhlá, jak vůdci české stavovské opozice v roce 1618 předpokládali.

Augsburg and Leipzig, where the Emperor's debts of many millions of Rhenish guilders were concentrated just before the Thirty Years' War. These were sums that undoubtedly influenced the positions and attitudes of senior politicians from various denominational or other interest camps, especially when their investments stopped earning regular interest.

Will it also be possible to identify specific creditors in these cases? Some information is already available. We know about the key role the Augsburg banker Lazar Henckel the Elder played in the credit system of the Habsburg financial chambers. An important context is also suggested by the personnel in the Coin Consortium, which, in the form of controlled inflation from 1622–1623, controlled the monetary system of the countries that, at the time of the rebellion, were united in a confederation of states and did not expect Habsburg rule to continue. This must have been very tempting for the Estates of these countries (which were predominantly non-Catholic in terms of denomination, including Upper and Lower Austria). After all, by overthrowing the Habsburg government, these countries would also be freed from the burden of the unpayable debts that the Habsburgs had created shortly before the war!

It was an enticing prospect, but who would ultimately pay the tens of millions of Rhenish guilders?

In this context, the historian, naturally, cannot avoid one logical question. Were the Protestant allies in the Roman-German Empire or in the Netherlands, on whose military and financial assistance the Bohemian Estates relied at the beginning of the uprising, really interested in the Estates Confederation winning the war? If prominent financiers from Augsburg, Leipzig, Nuremberg, Frankfurt, or Amsterdam approached the issue pragmatically (regardless of denominational proclamations), then they must have thought about who would pay the astronomical debts if the Habsburgs lost the war with the Bohemian rebels. Jan de Witte could probably divulge more, but the real background of the big Habsburg creditors remains hidden in the anonymity of the wider consortia.

In my opinion, this circumstance should also be considered in the search for an answer to the question of why the help from the denominationally related allies was not as extensive as the leaders of the Bohemian Estates' opposition of 1618 had assumed during the "Bohemian War".

Textové ediční přílohy:

1.

Linec, 23. dubna 1614. Originál listu s přitištěnou oplatkovou pečeti vydavatele a osobními podpisy císaře a úředníků české komory. Císař Matyáš obnovuje dlužní úpis na 20 tisíc kop grošů míšeňských, úročený 6% ve prospěch dvorského kupce Mikuláše Šnukarta, na kterého tato pohledávka přešla cessí od vdovy a dědiců hraběte Jiřího Basty. Císař se zavazuje splatit tuto částku i s úroky za dva roky k 23. dubnu 1616. Platba bude provedena ve stříbrných českých groších. List není zaručen ani ručiteli, ani pozemkovým majetkem, pouze autoritou císaře (viz níže v edici Nr. 365; fotodokumentace na s. 128–131).

Linz, 23 April 1614. Original letter with attached wafer seal of the issuer and personal signatures of the Emperor and officials of the Bohemian Chamber. Emperor Matthias renews the promissory note for 20,000 schock Meissen, bearing interest at 6%, in favour of the court merchant Mikulas Šnukart, to whom this claim passed by cession from the widow and heirs of Count George Basta. The Emperor undertakes to repay this sum with interest in two years on 23 April 1616. Payment will be made in silver Bohemian groschen coins. The charter is not guaranteed by either the guarantor or the landed property, only by the authority of the Emperor (see below in edition no. 365; photodocumentation on pages 128–131).

Národní archiv Praha, fond České gubernium - listiny, č. inv. č. 3807, sign. L II 2856/I.

My, Matyáš, z Boží milosti volený římský císař, po všechny časy rozmnožitel říše, a uherský, český, dalmatský, charvatský král, arcikníže rakouské, markrabě moravské, lucemburské, slezské kníže a lužické markrabě, vyznáváme tímto listem vůbec přede všemi, že [j]sme dlužní opatrnému Mikulášovi Šnukartovi, kupci našemu dvorskému, věrnému milému, dědicům a budoucím jeho i tomu každému, kdož by sobě tento list náš pořádně dobrou vůlí odevzdaný a postoupený jměl, věřitelům našim, pravého a spravedlivého dluhu dvaceti tisíc kop míšeňských, každou kopu po šedesáti groších a groš po sedmi penězích malých počítajíc, a to takových:

Jakož jest někdy slavné a svaté paměti, Jeho Milost císař Rudolf, pan bratr náš nejmilejší, též někdy Jiříkovi hraběti Bastovi jistou sumu peněz dlužen býti, a na snažné a ponížené toho při Jeho Milosti císařské vyhledávání, vdově a dědicům po něm pozůstalým, zatím na vejražku téhož jemu povinnovateho dluhu dvaceti tisíc kop míšeňských povolití a skrze milostivé poručení své císařské, aby jim taková suma z reštantův berničních zaplacená byla v létu jminulém šestnáctistém devátém, to nařízení učiniti ráčil. Avšak že [j]sou až posavád za příčinou některých v to vkročilých nepřiležitostí, nedostatku peněz a jiných vydání, v tom táž vdova a dědicové Bastovští v takové sumě spokojeni býti nemohli. A mezi tím, byvše nadepsanému Mikulášovi Šnukartovi dlužni takových dvaceti tisíc kop míšeňských, na témž panu bratru našem, jemu k zaplacení [j]sou vykážali a postoupili. A ta suma nám již k zaplacení náleží. Týž pak Mikuláš Šnukart, prohlídajice k nynější nepřiležitosti naší, v kteréž na ten čas, pro jiná znamenitá a nevyhnutelná vydání naše,

na nichž nám, královstvím a zemím, též poddaným našim, věrným milým, nemálo záleží, postaveni býti ráčíme, nám jest k milostivému a obzvláštnímu zalíbení našemu takové jemu odevzdané a postoupené sumy proti tomuto pojištění do dalšího času poddané sčecání učiniti se podvolil.

Protož chtěme my, aby týž Mikuláš Šnukart takovou sumou jist a bezpečen býti mohl, činíce jemu toto pojištění, vedle toho milostivě připovídati, že témuž Mikulášovi Šnukartovi, dědicům a budoucím jeho, takovou sumu jemu od datum listu tohoto našeho ve dvou letech pořád zběhlých, to jest na den svatého Jiří léta šestnáctistého šestnáctého, nejprve příští, a neb dvě neděle potom, i s ourokem obyčejným podle nového nařízení od datum tohoto listu našeho počítajíc, na tu sumu příšlým, dáti, a hotovými groši českými dobrými stříbrnými rázu pražského zaplatiti chtíti ráčíme, bez všelijaké odpornosti.

Na potvrzení a zdržení toho sekryt náš císařský rozkázali a dali [j]sme přitisknouti k tomuto listu vědomě. Jehož jest datum v městě našem Linci v středu den svatého Jiří rytíře, tj. dvacátého třetího dne měsíce dubna léta šestnáctistého čtrnáctého a království našich římského druhého, uherského šestého a českého třetího.

Vlevo nahoře podpis:

„Matthias“

(císař Matyáš)

Pod textem velká oplatková pečeť
císaře Matyáše

„Ad mandatum D[omi ni Electi
Imperatoris proprium

Vlevo dole podpis

„Wyim Slawata“

(Vilém Slavata z Chlumu)

Vpravo dole podpisy:

„Jaroslav z Martinicz“

(Jaroslav Bořita z Martinic)

„D. Sskreta“

(Daniel Škréta ze Závovic)

2.

Vošelín,¹ 16. října 1616. Originál listu se třemi přitisknutými oplatkovými pečeti vydavatele a dvou svědků. Jan Bartoloměj Širntyngar z Širntyngu postupuje Petru ze Švamberka svůj poloviční podíl na pohledávce ve výši 15 000 kop grošů míšeňských, jejíž splácení je zaručeno usnesením zemského sněmu Království českého z roku 1615 a rozpočítáno podle splátkového kalendáře (viz níže v edici Nr. 148).

Vošelín, 16 October 1616. Original sheet with three affixed wafer seals of the issuer and two witnesses. Jan Bartoloměj Širntyngar of Širntyng assigns to Peter of Švamberk his half-share in a claim of 15,000 schock Meissen, the repayment of which is guaranteed by a resolution of the Provincial Diet of the Kingdom of Bohemia of 1615 and budgeted according to a repayment schedule (see below in edition no. 148).

Státní archiv Třeboň, fond Historica, Inv. č. 7854 = sign. 6253A.

Já, Jan Bartoloměj Širntyngar z Širntyngu, na Vošelině, Turči a Novém Dvoře, známo činím tímto listem obecně přede všemi, kdež koliv čten a nebo čtoucí slyšán bude, a zvláště tu, kdež náleží:

Jakož mám při JMC pánu, pánu nás všech nejmilostivějšímu, podle snešení sněmovního, kteréž se stalo na Hradě Pražském léta 1615 v pondělí po svatě Trojici a zavřín téhož léta v sobotu pop svatém Jeronýmu, spolu s bratrem mým, panem Jošt[em] Adamem Širntyngarem z Širntyngu, na Chodový Planý a Neydorfu, patnácte tisíc kop míšeňských, což nám dle naddotčeného snešení sněmovního mezi jinými věřiteli na jistý termíny k vyplacení, i s ouroky na to jdoucími, vymezeno jest,

že díl svůj, totiž půl osma tisíce kop míšeňských, což tak na mne přijde a již od času tohoto svatého Havla 1616 po jistých týmž sněmem vyměřených termínech až do vyplnění té sumy na díl můj přicházející sumy i s ouroky obyčejnými vycházeti bude, Jeho Mi[los]ti, urozenému pánu, panu Petrovi z Švamberka na Ronšperce, Boru, Kestřaních, Třeboni, Nových Hradech, Rožmberce a Libějovicích, JMC radě a hejtmanu kraje Bechyňského, od sebe, dědicův a budoucích svých, listem tímto postupuji a mocně odevzdávám, tak aby Jeho Mi[los]t pán, dědicové a budoucí potomci Jeho Mi[los]ti, neb i ten každý, komuž by zase táž suma všeckna neb toliko na díle od JM, dědicům a budoucích Jeho Mi[los]ti, postoupena byla, mohli a moc měli tu sumu půl osma tisíce kop míšeňských tak a po těch snešení sněmovním vyměřených termínech k ruce své i s ouroky na ni jsoucími, vyzdvihnouti, nejnác, než jako by na to jměli list hlavní na pergameně podle obyčeje řádu zemského a nutule kanceláře pražské.

Na potvrzení a lepší toho jistotu pečeť svou s podepsáním se vlastní rukou k tomuto listu [j]sem přitiskl. A pro lepší zdržení toho dožádal [j]sem se urozených a statečných rytířův, pana Jana Vilíma Kfelíře z Saksova na Starém Sedliši a Sčástkově, a pana Jana

Kašpara Tuchara z Šoberova na Přimdě a Vorlově, že [j]sou také pečeti své (sobě však, dědicům a budoucím svým beze škody) k tomuto listu přitisknouti dali a v něm se svou vlastní rukou podepsali.

Jahož jest datum na Vošelině v neděli na den památný svatého Havla opata léta šestnáctistého šestnáctého.

Připojeny tři oplatkové pečeti s vlastnoručními podpisy, zleva:²

Jan Bartoloměj Širntyngar z Širntyngu („Jan Barolomeg Ssyntyngar z Ssyntyngu“)

Jan Vilém Kfelíř („Hanß Wilhem Kfeller“)

Jan mladší Kašpar Tuchar z Šoberova („Jan mladssi Tuchar z Ssoberowa“)

Detaily tří oplatkových pečeti a vlastnoručních podpisů předávajícího a jeho dvou svědků

¹ Nyní Ošelín, obec na Tachovsku.

² V závorce uvádím transliteraci podpisů, které naznačují jazykovou identitu uvedených osob (Jan Vilém Kfelíř se podepsal německým tvarem jména, ostatní českým).

**Analytická edice pramene
– Analytical edition of the source**

Členové zemského soudu Království českého na dřevorezu z roku 1602.

Edice seznamu věřitelů panovníka v Království českém v roce 1615

Pro základní analýzu pramenné základny bylo nutné provést základní identifikaci konkrétních věřitelů, kteří se objevují jak v „Šuldenlistě 1615“, tak následně v tištěném seznamu z roku 1615. Prvním krokem bylo vzájemné srovnání těchto dvou zdrojů, neboť v německém textu „Šuldenlisty 1615“ jsou česká jména věřitelů psána foneticky a často značně zkomolena. Toto srovnání však nebylo obtížné, protože jako pomocný nástroj jsem mohl použít výši dlužné částky.

U většiny příslušníků panského a rytířského stavu byla identifikace jednoduchá, protože jde o významné osobnosti soudobého politického života jak z řad opozičního tábora protestantského, tak i habsburských dvořanů a úředníků, často držitelů pozemkového majetku. Proto bylo možné k základní identifikaci použít starší práce Augusta Sedláčka, a to jak jím editovaný berní rejstřík z roku 1615,¹ tak jeho stále ještě nepřekonaný přehled raně novověké české šlechty, která byla držiteli pozemkového majetku.² Mezi věřiteli se však objevují v poměrně velkém počtu také ženy (manželky, vdovy či dcery českých šlechticů), kterým starší historiografie většinou nevěnovala takovou pozornost, jako držitelům pozemkového majetku. Proto jsem pro přesnější identifikaci některých věřitelů sáhl i po detailnějších studiích, věnovaných konkrétním šlechtickým rodům, ale vzhledem k rozsahovým limitům této publikace nebylo možné věnovat se každé osobě detailněji.

U měšťanů, kteří obvykle nevlastnili v Čechách pozemkový majetek, byla identifikace složitější. Mohl jsem však využít jak starší syntézu Josefa Janáčka,³ založenou na rozsáhlé sondě do pramenů pražské městské provenience, tak i nejnovější práce Marie Buňatové, věnované obchodníkům, působícím počátkem 17. století v rudolfínské Praze a vázaným na císařský dvůr. Z této sociální vrstvy, pohybující se v prostředí velkých finančních půjček a mezinárodních obchodních kontraktů, pocházela významná část měšťanů, evidovaných mezi panovníkovými věřiteli roku 1615. I v této skupině tvoří významný podíl manželky či vdovy pražských měšťanů, které v pramenech jiného typu takto výrazně nevystupují.

Z hlediska identifikace tvořila nejsložitější skupinu ta část věřitelů, která je vedena v položce „služebníci a dvořané“. V této vrstvě se jen výjimečně objevují držitelé pozemkového majetku. Část z nich bylo možné identifikovat podle starší literatury, věnující se problematice pražského rudolfínského dvora,⁴ u některých osob bylo nutné vnořit se hlouběji do pramenů. Každou osobu, která byla počátkem 17. století služebně spjata s panovníckým dvorem (ať už se nalézal v Praze nebo ve Vídni), nalezneme evidovanou v hlavních účetních knihách dvorské komory, kde jsou průběžně zaznamenávány platové nároky každého ze zaměstnanců. Z těchto zdrojů lze tedy zjistit jak přesné datum zahájení dvorské služby každé osoby, její kariérní postup i průběh a výši vyplácení

¹ August SEDLÁČEK (ed.), *Rozvržení sbírek a berní r. 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné*, Praha 1869.

² August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, I-XVI, Praha 1881-

³ Josef JANÁČEK, *Dějiny obchodu v předbělohorské Praze*, Praha 1955; Marie BUŇATOVÁ, *Pražští kupci na cestách (Předbělohorská Praha a středoevropské trhy)*, Praha 2013.

⁴ Josef JANÁČEK, *Pád Rudolfa II.*, Praha 1973.

Edition of the List of Creditors of the Monarch in the Kingdom of Bohemia in 1615

In order to make a basic analysis of the source base, it was necessary to make a basic identification of the specific creditors who appear both in the “Šuldenlista 1615” and subsequently in the printed list of 1615. The first step was to compare the two sources, because in the German text of the Šuldenlista 1615 the Czech names of the creditors are written phonetically and are often greatly distorted. However, this comparison was not difficult because I was able to use the amount owed as an auxiliary tool.

For most members of the nobility and knights, identification was easy, as they were important figures in contemporary political life, both from the ranks of the opposition Protestant camp and the Habsburg courtiers and officials, often landowners. Therefore, it was possible to use the older works of August Sedláček for basic identification, both his edited fiscal register from 1615¹ and his still unsurpassed survey of the early modern Bohemian nobility who held landed property.² However, women (wives, widows or daughters of Bohemian noblemen) also appear among the creditors in relatively large numbers, and the historiography of earlier times usually did not pay as much attention to them as to the holders of landed property. Therefore, in order to identify some of the creditors more precisely, I have reached for more detailed studies devoted to specific noble families, but due to the limits of this publication it was not possible to deal with each person in detail.

Identification was more difficult for burghers, who usually did not own landed property in Bohemia. However, I was able to make use of both Josef Janáček's earlier synthesis, based on an extensive probe into the sources of Prague's urban provenance, and the latest work of Maria Buňatová,³ devoted to merchants active in early 17th-century Prague and tied to the imperial court of Rudolf II. A significant part of the burghers, registered among the monarch's creditors in 1615, came from this social class, which moved in the milieu of large financial loans and international trade contracts. The wives or widows of Prague burghers, who do not feature so prominently in other types of sources, also make up a significant proportion of this group.

As concerns identification, the most difficult group were the creditors listed under the heading “servants and courtiers”. In this stratum, landed property holders appear only rarely. Some of them could be identified from older literature on Rudolf's Prague court,⁴ while for some it was necessary to delve deeper into the sources. Every person connected with the court in the early 17th century (whether it was in Prague or Vienna) is recorded in the main accounting books of the court chamber, where the salary entitlements of each employee were continuously recorded. From these sources it is therefore possible to ascertain the exact date each person started their court service, their career progression, the course of service and amount paid. This was usually not paid regularly, but only over a longer period (months or years), often with a long delay, but the source

služného. To obvykle nebylo placeno pravidelně, ale až za delší období (v řádu měsíců i let), často s velkým zpožděním, ale pramenná stopa u každé osoby zde zachycena je. Díky pečlivé edici Jaroslavy Hausenblasové⁵ tedy bylo možné využít tento informační zdroj u části služebníků a dvořanů, kteří působili u pražského dvora Rudolfa II. Pro údaje z doby mladší jsem využil přímo prameny z vídeňské dvorské komory.

Vzhledem k tomu, že významná část věřitelů, zaznamenaných v „**Šuldenlistě 1615**“, nebyla prvotními věřiteli, ale získala svoje pohledávky jiným způsobem (dědictví, úhrada dluhu, *cesse*, nákup pohledávky), bylo nutné identifikovat také řadu osob, které do výše uvedených skupin nespádají. Jedná se hlavně o bankéře a finančníky, kteří v té době působili na evropském úvěrovém trhu a zprostředkovávali úvěrové operace v řádu vysokých částek, tedy vyšších desítek až stovek tisíc zlatých rýnských. V některých případech šlo o osoby známé ze starší literatury (augšpurský bankéř Lazar Henckel), jinde jsem k identifikaci musel použít primární zdroje, nejčastěji spisový materiál dvorské a české komory, uložený v Praze a ve Vídni.

Níže připojená edice seznamu věřitelů je strukturována podle původního řazení v „**Šuldenlistě**“ z roku 1615, tedy podle stavovského principu. Ten už v tištěném seznamu z téhož roku respektován nebyl.

V hlavní části tabulkového záhlaví jsou uvedeny:

Česká verze jména (podle tištěného seznamu z roku 1615, případně mnou doplněná podle tehdy běžně užívané verze v jiných pramenech).

Kurzívou je uveden německý fonetický tvar jména, jak byl zapsán v „**Šuldenlistě 1615**“.

Pod jménem (na druhém řádku vpravo) je uvedena dlužná částka (jistina) v kopách grošů míšeňských (případně paralelně ve zlatých rýnských; výjimečně i v dukátech).

Třetí řádek tabulky obsahuje informaci o ručitelích za onu pohledávku, případně o jiné formě, jakou je splatnost pohledávky garantována (ujištění na pozemkovém majetku, z výnosu nějakého stálého příjmu apod.). Tato informace byla zásadní v případě platební neschopnosti dlužníka, kdy se věřitel soudně domáhal zaplacení na ručitelích nebo požádal o exekuci pozemkového majetku či jiného zdroje příjmů, kterým byla pohledávka ujištěna.

V sloupci při levé straně jsou nad sebou evidovány:

Číslo pohledávky (na tato čísla se odkazují všude v textu).

Folio, na kterém je záznam evidován v hlavním rukopisu „**Šuldenlisty 1615**“.

Odkaz na folio příslušného svazku starších chronologicky vedených knih komorních dluhů („*Schuldenbuch*“). Tyto svazky jsou označeny A, B, C nebo D. Tento údaj, dopisovaný až při kontrole „**Šuldenlisty 1615**“ v české komoře v Praze, je zásadní informací pro soudobou verifikaci pohledávky a je analogií čísla bankovního konta v moderní

traces each person. Thanks to the careful editing of Jaroslava Hausenblasová,⁵ it was possible to use this source of information for some of the servants and courtiers who worked at the court of Rudolf II. For data from the earlier period, I used sources directly from the Vienna court chamber.

Since a significant part of the creditors recorded in the **Šuldenlista 1615** were not the original creditors, but acquired their claims in other ways (inheritance, payment of debt, cession, purchasing a claim), it was also necessary to identify a number of persons who do not fall into the above mentioned groups. These are mainly bankers and financiers who were active on the European credit market at that time and who mediated credit operations in the order of large sums, i.e. in the higher tens to hundreds of thousands of Rhenish gulden. In some cases these were persons known from older literature (the Augsburg banker Lazar Henckel), in others I had to use primary sources, mostly the records of the court and Bohemian chambers, stored in Prague and Vienna.

The following edition of the list of creditors is structured according to the original order in the **Šuldenlista 1615**, i.e. according to the Estate principle. This was no longer respected in the printed list from the same year.

The main part of the table header gives:

Czech version of the name (according to the printed list from 1615, or possibly supplemented by me according to the then commonly used version in other sources).

Italics indicate the German phonetic form of the name as it was written in the **Šuldenlista 1615**.

Under the name (on the second line on the right) is the amount due (principal) in three-scores of groschen (or, alternatively, in Rhenish gulden; exceptionally, in ducats).

The third row of the table contains information on the guarantors of the claim or on any other form in which the claim is guaranteed (security on landed property, from the proceeds of a fixed income, etc.). This information was essential in the case of the debtor's insolvency, where the creditor sought payment from the guarantors in court or sought distraint of the landed property or other source of income that secured the claim.

In the column on the left side the following are listed above each other:

Claim number (I refer to these numbers throughout the text).

The folio on which the record is recorded in the main manuscript of the **Šuldenlista 1615**.

Reference to the folio of the corresponding volume of the older chronologically kept books of chamber debts („*Schuldenbuch*“). These volumes are marked A, B, C or D. This information, written only when the **Šuldenlista 1615** was checked at the Bohemian Chamber in Prague, was essential information for verifying the claim at the time and is analogous to a bank account number in modern times. This is extremely confidential information. If one of the potential heirs had this information available, they could more easily claim the inherited claim because they could pinpoint the exact entry in the

⁵ Jaroslava HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II. (Eine Edition der Hofstaatsverzeichnisse 1576–1612)*, Praha 2002.

době. Tedy jde o informaci mimořádně důvěrnou. Pokud měl někdo z případných dědiců tuto informaci k dispozici, mohl se snáze domáhat zděděné pohledávky, protože mohl přesně označit záznam v evidenci české komory, kde je příslušný „účet“ veden v evidenci. Proto tento údaj sloužil jen pro interní potřebu české komory, ale neobjevuje se v tištěné verzi seznamu.

Stavovská nebo profesní identita věřitele podle „**Šuldenlisty 1615**“ je sice zjevná podle zařazení věřitele do příslušné části seznamu, ale pro rychlejší orientaci opakuji tuto identitu také u každé položky individuálně:

P = osoby stavu panského;

R = osoby stavu rytířského;

SL = císařští radové a služebníci;

DC = duchovní osoby a církevní peníze;

MA = příslušníci městského stavu jako fyzické osoby;

MB = města jako právnické osoby;

ZOS = zahraniční osoby fyzické;

ZM = zahraniční města;

ATC = nově očekávané půjčky bez uvedení konkrétního věřitele, dosud do výše uvedených skupin nezařazené.

Pod tabulkovým záhlavím je u každé položky uvedena textová část. Ta obsahuje:

V prvním odstavci identifikaci věřitele. Pokud je též věřitel uveden u více položek, uvádím identifikaci pouze u té první.

V druhém odstavci je stručně popsán vznik příslušné pohledávky, tak jak je zaznamenán v komentáři, obsaženém v samotné „**Šuldenlistě 1615**“.

V dalších odstavcích je stručně popsán obsah dodatečných přípisků nebo poznámek (juxta), které byly průběžně doplňovány v době přípravy seznamu do rukopisu původní „**Šuldlisty 1615**“. Obsahují například vysvětlení, proč byl zápis škrtnut, údaje o průběhu soudního vymáhání pohledávky, převezech pohledávek na jiné osoby aj.

Na závěr připojuji další informace, pokud jsem je pro onu konkrétní pohledávku považoval za důležité. Většinou se týkají dalších úkonů, které byly se splácením pohledávky spojeny jak před zahájením stavovského povstání roku 1618, tak i po roce 1620. Časté jsou také případy následného projednávání jednotlivých pohledávek (zvláště těch, které nebyly zařazeny do tištěného seznamu roku 1615) ve spisové dokumentaci české komory v Praze či dvorské komory ve Vídni. Tyto případy jsem se také pokusil alespoň zaevidovat, byť také nebylo možné věnovat každé cause detailní pozornost z důvodu omezeného rozsahu této knihy.

Celkový přehled evidování dílčích pohledávek z roku 1615 v mladších účetních pramenech české komory (mladší knihy komorních dluhů „E“ a „F“, souhrnné přehledy z let 1623, 1654 a další až do roku 1789) je připojen v samostatné tabulce (viz „Evidence jednotlivých pohledávek z roku 1615 v účetních pramenech z let 1615–1654 (1789)“ na s. 304–327). Pokud jsem však v těchto mladších evidenčních pramenech indikoval nějakou významnou informaci, týkající se manipulace s původní pohledávkou z roku 1615, uvedl jsem to také v této závěrečné části textového komentáře.

records of the Bohemian Chamber where the relevant “account” was kept. Therefore, this information was only for the internal use of the Bohemian Chamber, but does not appear in the printed version of the list.

While the status or professional identity of a creditor according to **Šuldenlista 1615** is evident by placing the creditor in the relevant section of the list, for quick reference I also repeat this identity for each item individually:

P = nobility;

R = knights;

SL = imperial advisers and servants;

DC = clergy and church money;

MA = members of the urban estate as natural persons;

MB = cities as legal entities;

ZOS = foreign natural persons;

ZM = foreign cities;

ATC = newly expected loans without a specific creditor, not yet classified in the above groups.

Under the table's header there is a text section for each item. It contains:

An identification of the creditor in the first paragraph. If the same creditor is listed for more than one item, identification is only given for the first one.

The second paragraph briefly describes the origin of the relevant claim as recorded in the commentary contained in the **Šuldenlista 1615** itself.

The following paragraphs briefly describe the content of additional annotations or notes (juxta) that were continuously added to the manuscript of the original **Šuldenlista 1615** when preparing the list. They contain, for example, an explanation of why the entry has been crossed out, information on the course of judicial recovery of the sum, transfers of the claim to other persons, etc.

Finally, I attach additional information if I have deemed it relevant to that particular claim. Most of them concern other acts that were connected with repayment of the debt, both before the start of the Estates' Revolt in 1618 and after 1620. There are also frequent cases of subsequent discussion about individual claims (especially those that were not included in the printed list of 1615) in the files of the Bohemian Chamber in Prague or the Court Chamber in Vienna. I have also attempted to at least register these cases, although it was not possible to give each cause detailed attention due to the limited scope of this book.

A general overview of the recording of partial debts from 1615 in the later accounting sources of the Bohemian Chamber (the later books of chamber debts “E” and “F”, the summaries from 1623, 1654 and others up to 1789) is attached in a separate table (see “Recording of Individual Debts from 1615 in Accounting Sources from 1615–1654 (1789)” on pp. 304–327). If, however, I have indicated any significant information in these later record sources, concerning the manipulation of an original claim from 1615, I have also presented it in this final section of the textual commentary.

Jan Jiří ze Švamberka na dřevořezu z roku 1602.

Osoby stavu panského – The Lords
„Herrenstandes Personen“

Nr. 1	panu Janu Novohradskému z Kolovrat „Herren Jan Nowohradskj von Kolowrat“
Fol. 1	
D/47	300 000 kop gr. míš.
P	
Pohledávka byla zaručena panstvím Pardubice někdy před rokem 1605, kdy byla tato záruka ujištěna deskovým vkladem. V průběhu roku 1615 byla v této záležitosti mezi císařem a dědici zemřelého Jana Novohradského uzavřena jiná smlouva, jejíž obsah zde není specifikován. ¹	

Jan Novohradský z Kolovrat a na Košátkách (†1613) byl v době sestavování tohoto seznamu již po smrti. Byl držitelem starého rodového sídla Košátky v Boleslavském kraji; krátce před smrtí (1612) zakoupil velké panství Zákupy. Patřil mezi významné dvořany císaře Rudolfa II., u pražského dvora postupně vystřídal od osmdesátých let 16. století několik nižších funkcí.² Císařským komorníkem byl jmenován v roce 1599; byl též jednou z mála osob, které se účastnily pitvy těla zemřelého císaře.³ V době vzniku berního rejstříku roku 1615 spravoval pozůstalý pozemkový majetek (694 osedlých, **BR 1615**, s. 2, č. Bol-P/12-13) jako poručník jeho velmi vzdálený příbuzný Jáchym Novohradský z Kolovrat (†1631).

Výše uvedená částka byla ujištěna v roce 1605 v deskách zemských a zaručena komorním panstvím Pardubice.⁴ Skládala se z těchto součástí: 204 000 tolarů, které jeho

¹ Jednalo se o smlouvu datovanou 12. srpna 1615, kterou mezi sebou uzavřeli Matyáš Habsburský jako král český a vdova Alžběta Kolovratová z Dubé jako poručnice svých synů. Jako prostředníci smlouvy jsou uvedeni nejvyšší komorník Václav Vchynský z Vchynic a vrchní hejtmán komorních panství Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu. Podle této smlouvy je splatnost dlužné částky odložena do zletilosti synů zemřelého Jana Novohradského a paní Alžběty. Do té doby má být ze zmíněné částky pravidelně vyplácen úrok. Regest viz Václav ČERNÝ, *Kolovratské a berkovské listiny ve státním archivu zemědělském*, Praha 1931 (Zvláštní otisk, rozšířený o rejstřík, ze Sborníku prací žáků prof. dr. G. Friedricha), s. 43. Obsah těchto písemností nedávno stručně shrnul Vlastimil BORŮVKA, *Kolowratové – rod erbu orlice*, Rychnov nad Kněžnou 2018, s. 48.

² Jaroslava HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II. (Eine Edition der Hofstaatsverzeichnisse 1576-1612)*, Praha 2002, s. 227 č. 16/30; s. 232, č. 17/31; s. 241, č. 19/69, s. 396, č. 139/25. V roce 1601 také krátkou dobu spravoval úřad nejvyššího štolby (štálmistra), než byl do této funkce uveden Adam mladší z Valdštejna (tamtéž, s. 422, č. 181/2). I z těchto údajů je zřejmé, že se Jan Novohradský z Kolovrat nemohl narodit až roku 1590, jak opakovaně uvádí Vlastimil BORŮVKA, *Kolowratové*, s. 46, 52. Ženil se v únoru 1593, takže se musel narodit nejpozději počátkem roku 1575. To generačně odpovídá, neb Janův otec Jáchym se narodil v roce 1553.

³ Václav BŮŽEK – Pavel MAREK, *Smrt Rudolfa II.*, Praha 2015, s. 22.

⁴ Komorní panství Pardubice představovalo svou rozlohou největší a také nejvýnosnější součást komorních panství v Království českém. Nejnověji viz Petr VOREL – David RICHTER – Zuzana VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024, položka č. 1 na s. 67–78 a historické rekonstrukční mapy na s. 66 (Panství Pardubice) a na s. 280 (Struktura pozemkové držby Chrudimského kraje roku 1614); též viz Zuzana VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí (Správa komorních panství Pardubice, Poděbrady a Kolín v letech 1614–1702)*, Červený Kostelec 2023, s. 62–66. Zde je též (na s. 65) připojena historická rekonstrukční mapa „Polabský komplex komorních panství okolo roku 1615“, u které autorka v seznamu obrazových příloh (s. 417) uvádí, že se jedná o „náčrt podle“ prvního

otec (jméno není uvedeno)⁵ a on sám půjčili v hotovosti na válečné potřeby a jiné výdaje. Dále k tomu dalších 25 800 tolarů v hotovosti, 48 000 tolarů zástavní suma na panství Mělník,⁶ navýšená o 20 000 tolarů na stavební práce. Dále 10 200 tolarů za vesnice, připojené k mělnickému panství a nakonec ještě císařem darovaných 10 000 tolarů („Gnadengeldt“).⁷

K hlavnímu textu jsou vlevo připojeny dvě doplňující poznámky:

a) Dlužná částka byla komorníkem desk zemských ujištěna na panství Pardubice. Budou z ní vyplaceny roční úroky k nejbližšímu termínu sv. Jiří [24. 4. 1616]. V případě nesplnění tohoto závazku bude vlastníkem té pohledávky postoupeno panství Pardubice do plné držby.

Celá tato poznámka je škrtnuta a nahrazena jiným zápisem:

b) Ohledně zmíněného dluhu 300 000 kop byla 12. srpna 1615 uzavřena smlouva mezi císařem a kolovratovskými dědici (viz pozn. č. 1).

Pod následným záznamem Nr. 2 je na dolním okraji fol. 1 připsána ještě doplňující poznámka, týkající se tohoto Nr. 1:

c) 12. srpna 1615 byla uzavřena dohoda, že roční úrok z té částky 300 000 kop (od sv. Jiří 1614 do sv. Jiří 1615) ve výši 18 000 kop, byl paní Alžbětě Kolovratové, vdově po Janu z Kolovrat, a nyní již Vřesovcové,⁸ ujištěn na vesnicích Veliký a Malý Brázdim⁹ („*Groß und Klein Wrazdym*“), příslušejících k panství Brandýs nad Labem. Ty peníze mají být vyplaceny na sv. Jiří 1616 [23. 4. 1616].

Celá tato poznámka je škrtnuta.

dílu Dějin Pardubic z roku 1990. V tomto případě si však grafik zjednodušil práci a místo vlastního „náčrtu podle“ jen přímo z knihy naskenoval historickou rekonstrukční mapu, kterou jsem před 35 lety připravil jako přílohu pro příslušnou kapitolu v dějinách města, viz Petr VOREL, *Pardubice komorním městem*, in: František Šebek a kol., *Dějiny Pardubic I.*, Pardubice 1990, s. 139–157, zde mapa na s. 140. Do knihy Z. Vlasákové se však tato mapa (koncipovaná na šířku) grafikovi zřejmě nevešla, proto z nepochopitelných důvodů celou tuto mapu v sazbě „upravil“ tak, že při zachování výšky výrazně zmenšil šířku. Výsledek působí groteskně; míra celkové deformace je dobře zřetelná na směrové růžici, kterou se grafik ani nenamáhal překreslit. V originále je tato směrová růžice přesně kruhová (1:1), zatímco v deformované podobě má výrazně oválný tvar (5:8). Na tento zdánlivý detail si dovoluji takto důrazně upozornit proto, aby případní další badatelé, kteří se budou zabývat problematikou komorních panství v Čechách v předbělohorské době, dále ve svých publikacích nešířili tuto deformovanou verzi, ale použili přímo původní zdroj.

⁵ Otcem Jana Novohradského z Kolovrat byl Jáchym Novohradský z Kolovrat (1530–1600), prezident české komory v letech 1575–1577 a 1595–1597.

⁶ Tyto údaje zpřesňují informace, které měl dispozici Sedláček XV (1927), s. 62.

⁷ Součet těchto dílčích částek činí 318 000 tolarů, tedy 318 000 kop grošů míšeňských. Rozdíl mezi tímto součtem a celkovou nižší evidovanou dlužní částkou (300 000 kop grošů míšeňských) není v záznamu vysvětlen.

⁸ Alžběta Kolovratová z Dubé a Lipé (†1640) se po smrti svého prvního manžela Jana Novohradského z Kolovrat (†1613) vdala za Volfa Ilburka z Vřesovic, viz V. BORŮVKA, *Kolowratové*, č. 35, s. 52. Z tohoto důvodu je zřejmě jako příjemce pokladní poukázky (certifikace) za nevyplacené úroky ve výši 18 000 kop gr. m. (tj. jeden roční úrok 6% z částky 300 000 kop gr. m.) uveden k svatohavelskému termínu 1615 právě Volf Ilburk z Vřesovic. NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 (1615).

⁹ Brázdim, obec v okrese Praha – Východ. Součástí jsou původní vesnice Veliký Brázdim a Malý Brázdim, po roce 1777 přejmenovaný na Starý Brázdim. Jméno Nový Brázdim bylo užito pro vesnici, založenou po roce 1777 na pozemcích původního brázdimského panského dvora.

Na podzim 1611 jsou u této pohledávky evidovány nevyplacené úroky od svatého Jiří 1609 do svatého Havla 1611 (tedy za 2½ roku) ve výši 35 558 kop gr. míš. V té době si také Jan Novohradský z Kolovrat vyžádal u desk zemských komorníka, aby provedl majetkové obstavení (zvod) na komorní panství Pardubice.¹⁰

V letech 1611–1615 vedl Jan Novohradský a po jeho smrti jeho vdova spor o tato majetková práva, ujištěná na panství Pardubice (podrobněji viz s. 112). Situace se vyhrtila počátkem července 1615, kdy vdova Alžběta Kolovratová zaslala přímo císaři osobní dopis, ve kterém jej upozorňuje, že pokud nebudou její nároky na ty peníze jednoznačně ujištěny (včetně určení zdroje na splacení úroku), bude se právně dožadovat vydání komorního panství Pardubice.¹¹ Řešení bylo odloženo formou dohody z 12. srpna 1615, kterou uzavřeli král Matyáš a vdova Alžběta Kolovratová z Dubé na místě svých nezletilých synů Zbyňka a Albrechta. Smlouva odkládala výplatu pohledávky až do zletilosti těchto synů; do té doby měly být pravidelně vypláceny úroky z každoročního výnosu panství Pardubice (viz pozn. č. 1).

Tato pohledávka nebyla zařazena do Seznamu 1615, ale byla v účetní dokumentaci české komory nadále vedena jako aktivní.¹² Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 46) byly úroky vyplaceny do sv. Jiří 1618; dále pak nepravidelně až do roku 1653. Dědicem pohledávky byl Janův syn Zbyněk Leopold Novohradský z Kolovrat (†1630). Po jeho smrti toto aktivum získala jeho mladá vdova Anna Magdalena z Lobkovic (1609–1668), která se v roce 1632 podruhé vdala za vévodu Julia Jindřicha Sasko-Lauenburského. Náležela jí celá jistina 300 000 kop gr. míš. a nevyplacené úroky. K 1. červnu 1653 z těchto svých aktiv převedla na Zdeňka Novohradského z Kolovrat (†1658), velmi vzdáleného příbuzného svého prvního manžela, část jistiny ve výši 64 000 zlatých rýnských a nárok na nevyplacené úroky ve výši 65 000 zlatých rýnských. Další nároky na nevyplacené úroky převedla na Volfa staršího z Vřesovic a na Veroniku Alsterlinovou. Původní pohledávka tedy byla k roku 1654 rozdělena na více částí takto:

1) Vdově po Zbyňku Leopoldovi Novohradském z Kolovrat, tedy Anně Magdaléně z Lobkovic (1609–1668), znovu provdané vévodkyni Sasko-Lauenburské, zůstala jistina (po odečtení 64 000 zlatých rýnských) ve výši 245 142 kop 51 gr. 3 d. míš. a k tomu nevyplacené úroky do sv. Havla 1650 (po odečtení 65 000 zlatých rýnských), což dohromady činí 378 550 zlatých rýnských 46 kr. 3 d. = 324 472 kop 5 gr. 4 d. míš. K tomu je však třeba ještě přičíst úroky z té částky od sv. Havla 1650 do sv. Havla 1654, což činí 58 834 kop 17 gr. míš., dohromady tedy k sv. Havlu 1654 činilo aktivum Anny Magdaleny Sasko-Lauenburské z Lobkovic částku 383 306 kop 22 gr. 5 den. Záznam tohoto účtu pokračuje v **Schuldenbuchu F** (fol. 3). Pohledávku zdědil Julius František, vévoda Sasko-Lauenburský (1641–1689), syn Anny Magdaleny z Lobkovic. Protože tímto Juliem Františkem vymřel rod Sasko-Lauenburský po meči, vedly se o dědictví spory. V účetním záznamu není uvedeno, komu konkrétně pohledávka po roce 1689 patřila,

¹⁰ Seznam 1611, č. P/1, s. 1–2

¹¹ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1615, originál listu datovaného 1. července 1615. Na obálce je stručně popsán další navržený postup (datováno 11. července 1615), který směřoval k uzavření níže uvedené dohody z 12. srpna 1615.

¹² NAP, fond Komorní knihy, kn. č. 1843, Cl. 3, č. 2, f. 39v–40v.

ale předpokládám, že přešla na dcery Julia Františka. Podle zúčtování z roku 1695 narostla po kapitalizaci úroků celková výše pohledávky na částku 1 068 453 zl. r. 9 kr. 4 d. Od té doby nebyl na účtu žádný pohyb. Až příkazem účtárny dvorské komory ze 17. dubna 1718 byl tento účet, na který si činil nárok markrabě bádenský,¹³ zrušen a aktivum převedeno do evidence pohledávek vojenské pokladny

2) Zdeňkovi Novohradskému z Kolovrat náleží z té původní sumy 300 000 kop gr. míš. částka 64 000 zlatých rýnských z původní jistiny a částka 65 000 zlatých rýnských (= 55 714 kop 17 gr. 1 d. míš.) z nevyplacených úroků. Na ty úroky mu bylo do konce roku 1653 vyplaceno 8 325 zl. rýn = 7 135 kop 42 gr. 2 d. míš. Z úroků tedy zbývá ještě vyplatit 48 578 kop 34 gr. 2 d. míš. K tomu je třeba přičíst ještě nevyplacené úroky z té převedené částky 64 000 zl. rýn za 11 let (od 1. 6. 1643 do konce roku 1654), což činí 37 851 kop 25 gr. míš. Pohledávka byla roku 1681 zapsána samostatně do **Schuldenbuchu F** (fol. 21). Tehdy byl jejím vlastníkem Zdeňkův syn Jan Václav Novohradský z Kolovrat. Po odečtení několika splátek a berních nedoplatek stále zůstávala k roku 1681 jistina ve výši 34 000 zl. rýn. Ta byla doplacena v roce 1690 a účet uzavřen.

3) Volfu staršímu z Vřesovic převedla roku 1631 vévodkyně Anna Magdalena Sasko-Lauenburská z Lobkovic nárok na nevyplacené úroky ve výši 10 000 kop gr. míš. Tato částka byla Volfovi dodatečně připsána k jeho kontu, vedeném v **Schuldenbuchu E** (fol. 92). Z toho bylo Volfovi do roku 1654 vyplaceno 7 652 kop 29 gr. 5½ d. míš; zbývá doplatit 2 347 kop 30 gr. 1½ d. míš. Pohledávka účetně uzavřena není.

4) Veronice Alsterlinové částka 10 000 zl. rýn. z úroků, které se měly platit z té sumy 300 000 kop gr. m. Tento nárok převedla vévodkyně Anna Magdalena Sasko-Lauenburská z Lobkovic 17. ledna 1643 Joštovi z Brýslu („Jobst von Brüßel“),¹⁴ po němž tuto pohledávku zdědila výše uvedená Veronika Alsterlinová. Tato částka byla dědicům doplacena roku 1678 (**Schuldenbuch E**, fol. 478).

Nr. 2	Jeho Jasnost arcikníže Albrecht Rakouský „Ihr durchleucht[igkeit] Erzherzog Albert zu Oesterreich“
Fol. 1	
-	34 285 kop 42 gr. 4 d. míš.
-	
Forma záruky neuvedena.	

¹³ Konkrétní jméno v záznamu uvedeno není. Předpokládám, že nárok markrabat bádenských na tuto pohledávku vznikl díky sňatku Sibylly Sasko-Lauenburské (1675–1733), jedné z dcer výše uvedeného Julia Františka, s bádenským markrabětem Ludvíkem Vilémem I. (1655–1707). Po jeho smrti vládla tato Sibyla jako regentka v Markrabství bádenském v letech 1707–1727 na místě svého nezletilého syna Ludvíka Jiřího.

¹⁴ Jošt z Brýslu („Jobst von Brüßel“), dvorní klenotník císaře Rudolfa II. Zmíněná Veronika Alsterlinová byla jeho vdovou, která se znovu provdala a je vedena v dokumentaci u jiné pohledávky jako Veronika Alsterlinová z Astfeldu, viz **Schuldenbuch E** (fol. 265).

Arcikníže Albrecht Rakouský (1559–1621), mladší bratr císaře Matyáše, v roce 1615 vládce ve Španělském Nizozemí.

Stálý roční deputát, který měl arcikníže Albrecht dostávat z Království českého. Do seznamu byla tato položka dopsána dodatečně, protože celkový stránkový součet na spodním okraji fol. 1 je uveden jen ve výši 300 000 kop, odpovídající jen Nr. 1. Podle usnesení sněmu z roku 1615 (Sněm 1615, fol. LXIIIb; v prvním vydání fol. LI) se mělo jednat o každoroční platbu v této výši. Stanovená roční apanáž ve výši 40 000 zlatých rýnských je přepočtena v tehdy běžném přepočtovém poměru 6:7 na kopy grošů míšeňských (34 285 kop 42 gr. 4. denáry míšeňské). V seznamu dluhů je však tato částka uvedena jako jednorázová pohledávka („hlavní suma“); tak je rozepsána i v harmonogramu splátek v tištěném seznamu z roku 1615.

Podle údajů, uvedených v **Schuldenbuchu E** (fol. 432), arcikníže Albrecht tuto pohledávku postoupil krátce po roce 1615 císařovně Anně, která ji 9. května 1617 převedla na Volfa Zikmunda z Lozenštejna (1560–1626).¹⁵ Podle stavovského splátkového kalendáře byly na tuto pohledávku vyplaceny tři splátky (říjen 1616 až říjen 1617) v celkové výši 9 487 kop 7 gr. 1 d. míš. Úroky byly vypláceny také do října 1617.

V době výkonu místodržitelské funkce vystavil Karel z Lichtenštejna jménem panovníka obnovený dluhopis datovaný 31. května 1623, kterým Lozenštejnovi potvrdil jeho majetkový nárok na zbytek jistiny (24 798 kop 34 gr. 5 d. míš.) a nevyplacené úroky od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1623 ve výši 8 183 kop 22 gr. 5 d. míš. Dále byl císařským rozhodnutím ze 14. května 1623 Lozenštejnovi přiznán nárok na stravné a cestovní náklady („Adiuto di Costa“) za 5 měsíců ve výši 5 000 zlatých rýnských. To bylo přepočteno na českou měnu (4 285 kop 42 gr. 2 d. míš.) a připočítáno k předchozí pohledávce. Tuto transakci potvrdil Lichtenštejn 14. června 1623 s tím, že i tato částka bude úročena 6%. Celkové aktivum na tomto účtu tak činilo koncem roku 1623 celkem 37 267 kop 40 gr. 2 d. míš.

K svatojiřskému termínu 1628 už byl vlastníkem tohoto účtu Jiří Achas z Lozenštejna (1597–1653),¹⁶ který jej zdědil po zemřelém otci Volfu Zikmundovi. Na výše uvedenou částku mu byly vystaveny tři nové obnovené dluhopisy (na 10 tisíc, na 15 tisíc a na 12 267 kop 40 gr. m. 2 d.). Dále byly k jistině připočteny nevyplacené úroky do roku 1628 v celkové výši 11 157 kop 50 gr. 4 d. Z výsledné částky byly českou komorou spláceny úroky v letech 1629, 1630 a 1642 až 1651. Od roku 1653 byly splátky úroků převedeny na solní úřad. Poslední záznam u tohoto účtu je datován 18. listopadu 1672. Tehdy byly výše zmíněné tři dlužní úpisy na celkovou částku 37 267 kop 40 gr. m. převedeny z české komory na místodržitelský úřad. Touto transakcí byl účet u české komory zrušen.

¹⁵ Volf Zikmund z Lozenštejna (1560–1626), rakouský šlechtic, viz též Nr. 115.

¹⁶ Jiří Achas hrabě z Lozenštejna (1597–1653), syn předchozího, císařský komoří, podkoní a nejvyšší zemský lovcí v Horních Rakousích.

Nr. 3	panu Janu staršímu Libštejnskému z Kolovrat
Fol. 1v	„ <i>Herren Jahn Libstainzki dem Eltern, herren von Kollobrat</i> “
D/465	17 142 kop 51 gr. 3 d. míš.
P	
Zaručeno 8 městy roku 1612.	

Jan starší Libštejnský z Kolovrat (1550–1616), významný habsburský dvořan a osobní přítel císaře Matyáše. U rudolfinského dvora však žádnou formální dvorskou ani služebnou pozici před rokem 1612 nedorazil.¹⁷ Jeho matka Benigna Welserová byla sestrou Filipíny Welserové, první manželky arciknížete Ferdinanda Tyrolského. Manželka Jana Libštejnského, tyrolská šlechtička Kateřina Libštejnská z Pojsberku (von Poysberg), působila od roku 1611 jako hofmistryně dvora císařovny Anny.

Částku 22 000 zlatých rýnských měl zapsanu od zemřelého arciknížete Ferdinanda na panství Křivoklát („*Pirglitz*“).¹⁸ Závazek uhradit tuto pohledávku byl později převeden na Jiřího z Lobkovic a od něj pak dále na císaře, když byl lobkovický majetek zabaven.¹⁹ Následně byl Janu z Kolovrat na základě rozhodnutí zemských úředníků z 22. října 1604 vystaven českým oddělením dvorské komory dne 21. července 1608 potvrzující list a k svatohavelskému termínu 1610 [16. 10. 1610] i řádný dlužní úpis, který byl obnoven v roce 1612.

V roce 1611 je ještě původní pohledávka (22 000 zlatých rýnských = 18 857 kop 8 gr. 4 d. míš.) vedena u české komory jako aktivum Jana staršího z Kolovrat spolu s nevyplacenými úroky za dva termíny (sv. Jiří a sv. Havla 1611) ve výši 1 131 kop 25 gr. 2. d).²⁰ Do roku 1615 byla část pohledávky uhrazena, takže k doplacení zbývala výše uvedená suma.

V roce 1615 nebyly pohledávky Jana Libštejnského z Kolovrat zařazeny do splátkového kalendáře. O splácení úroků před rokem 1618 údaje nemáme. Až v **Schuldenbuchu E** (fol. 403) je uveden souhrnný záznam finančních aktiv Janova

¹⁷ Vídeňský historik českého původu Petr Maťa ve své publikované doktorské disertační práci z roku 2004 charakterizoval Jana staršího Libštejnského z Kolovrat (†1616) jen jako „zapomenutého komorníka, který se mohl v úřadu nejvyššího štolby“, který je pro něj zajímavý pouze tím, že byl v roce 1578 ožen s tyrolskou šlechtičnou, viz Petr MAŤA, *Svět české aristokracie (1500–1700)*, Praha 2004, s. 401–402, 409, 634, 743, 836. Jan Libštejnský z Kolovrat však nepotřeboval zastávat dvorské úřady, neboť jeho rodina byla díky osobním vazbám mnohem blíže členům vládnoucího rodu, než tomu bylo v případě vysokých dvorských úředníků. Libštejnského manželka vedla dvůr Anny Kateřiny Gonzagové, druhé manželky Ferdinanda Tyrolského (tj. matky Anny Tyrolské). To se rodině Jana Libštejnského z hlediska společenského zúročilo po svatbě krále Matyáše v roce 1611, kdy se tatáž Kateřina Libštejnská z Pojsberku stala hofmistryní nově konstituovaného (původně pražského) dvora mladé císařovny Anny Tyrolské, se kterou se znala (stejně jako Kateřinin manžel) od jejího raného dětství.

¹⁸ Panství Křivoklát vyplatil ze zástavy už král Ferdinand I; po roce 1547 je užíval v rámci svého místodržitelského působení v Čechách arcikníže Ferdinand. Viz Z. VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí*, s. 63.

¹⁹ Proces s Jiřím z Lobkovic proběhl v letech 1593–1594.

²⁰ **Seznam 1611**, čp. P/21, s. 4.

syna Albrechta Libštejnského z Kolovrat (1583–1648), v té době už císařského rady, komořího a místokancléře Království českého, kterému byly v roce 1626 obnoveny i starší dluhopisy, zděděné po otci. Souhrn všech jeho aktiv u české komory (včetně Nr. 3 a 4) činil v roce 1626 celkem 87 000 zl. rýn. K vyrovnání s českou komorou došlo v roce 1642, kdy bylo z pohledávky odečteno 70 000 zl. rýn. za nakoupený pozemkový majetek (blíže nespecifikováno) a zbytek byl převeden k uhrazení na rakouskou solní komoru. Tím byl tento účet u české komory uzavřen.

Nr. 4	panu Janu staršímu Libštejnskému z Kolovrat „herren Jahn Lÿbsteinzkÿ von Kollobratt“
Fol. 1v	
D/459	15 000 kop gr. míš.
P	
Forma záruky neuvedena.	

Identifikace věřitele viz Nr. 3.
Tuto částku mu jako kompenzaci potvrdil nynější císař namísto jím požadované částky 20 000 zlatých rýnských jako úroky, které mu nebyly dlouhodobě vypláceny z výše uvedené částky 22 000 zlatých rýnských (viz Nr. 3). Císař Rudolf II. slíbil ujistit tyto peníze na komorním panství Přísečnice (viz Nr. 31), ale k tomu nedošlo. Císař Matyáš potvrzuje Libštejnského nárok a slibuje peníze vyplatit od sv. Havla 1614 [16. 10. 1614] v průběhu tří let. Po tu dobu se pohledávka nemá úročit. Až po těch třech letech, pokud by dluh nebyl plně uhrazen, má ze zbývajících jistiny dostávat běžný úrok 6%. Na to byl vydán císařův dlužní úpis bez ručitelů („Assecuration“) s datem sv. Havla 1614 [16. 10. 1614].²¹ Fyzické vystavení tohoto dluhopisu ale urgovala česká komora ještě v březnu 1615.²²

Další vývoj této pohledávky viz výše Nr. 3.

Nr. 5	panu Jaroslavovi Bořitovi z Martinic „Herren Jaroßlaw von Martinicz“
Fol. 1v	
D/16	10 000 dukátů = 20 000 kop gr. míš.
P	
Za dluh ručí města Plzeň, Slaný, Louny, Most a Klatovy.	

²¹ Originál tohoto dlužního úpisu, vydaného ve Vídni 16. října 1614, se dochoval in NAP, fond České gubernium - guberniální listiny, listina č. 3823, sign. L II 2849.
²² NAP, fond České oddělení dvorské komory I. karton č. 295, fascikl 1615/III. Originál listu ze 7. března 1615, odeslaný z české komory v Praze direktorům dvorské komory ve Vídni. Mimo jiné je zde uvedena i žádost o zajištění vydání císařova dlužního úpisu Janu Libštejnskému z Kolovrat na 15 tisíc kop gr. míš.

Jaroslav Bořita z Martinic a na Smečně (1582-1649). U rudolfinského dvora působil od 1. září 1610 na pozici komorníka s měsíčním služným ve výši 40 zlatých rýnských.²³ Po nástupu Matyáše Habsburského povýšil a stal se maršálkem královského dvora a jedním z místodržících. V roce 1615 přiznával rozsáhlý pozemkový majetek ve Slánském kraji (473 osedlých; **BR 1615**, s. 79, č. SL/7). Byl zetěm nejvyššího purkrabího Adama staršího ze Šternberka (viz Nr. 21) a byl jedním ze dvou místodržících, kteří byli v průběhu pražské defenestrace v květnu 1618 vyhozeni z okna Pražského hradu.

V roce 1605 složil Martinic do dvorské účetní pokladny 10 469 kusů dukátů v hotovosti, na což mu bylo vystaveno řádné potvrzení. V roce 1608 mu bylo na tento dluh vyplaceno 469 kusů dukátů. Zbývá mu zaplatit 10 000 dukátů. Zlatý dukát (fyzicky ražená mince) je přepočten v hodnotě 2 zlaté rýnské 20 krejcarů za kus, tedy 140 krejcarů = 2 kopy gr. míš. K hlavnímu textu je vlevo připojena doplňující poznámka: Tento dluh je zajištěn relací k deskám zemským v úterý po neděli Rogationis 1615 [16. 5. 1615].

Pohledávka je evidována v **Seznamu 1611** (č. P/2 s. 2), kdy na ní nevázly žádné nevyplacené úroky. Byla zařazena do tištěného seznamu z roku 1615, ale v dochované evidenci jsem o splátkách jistiny či úroků žádné zprávy nenalezl. Šlo o pohledávku výslovně vedou ve zlatých dukátech (včetně splátek úroků, viz výše s. 198), proto je možné, že tyto platby byly evidovány jiným způsobem.

V **Schuldenbuchu E** se Martinic objevuje až v roce 1631 (fol. 615), kdy mu císař daroval za dlouholetou službu (30 let) částku 20 000 zlatých rýnských (tj. 17 142 kop 51 gr. 3 d. míš.), která však nebyla úročena. Ve zdůvodnění je uvedeno, že po těch třicet let působil v různých funkcích a komisích (blíže nespecifikováno). Jediná pozice, jejíž význam je zde zvláště zdůrazněn, jsou jeho zásluhy při řízení úřadu presidenta české komory („...nicht allein als gewester fürnembster Bohmischen Camer Rath, sondern auch mit dirigirung des Presidenten Ambts...“).

V kontextu dřívější sporů ohledně prodeje komorních panství na splátky panovníkových dluhů je důležité Martinicovo vyjádření z konce října 1613,²⁴ ve kterém měl vyslovit k dané věci svůj názor. Martinic se obecně odkazuje na jednání dřívějších sněmů a postupy jejich předchůdců v české komoře. Poukazuje sice na svou nezkušenost („...v čemž já mladej a na komoře novotnej, ještě málo zkušený jsouc...“), přesto žádá Slavatu, aby mu oficiální stanovisko české komory k případnému prodeji komorních panství předložil před odesláním císaři ke kontrole a k případnému doplnění. Z tohoto detailu je zřejmé, že už v té době bylo Martinicovo postavení v rámci české komory významnější, než by příslušelo jeho formální pozici, což je také naznačeno ve výše uvedeném zdůvodnění jeho finanční odměny z roku 1631.

²³ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 397, č. 139/51.
²⁴ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1613, originál listu datovaného na Smečně 22. října 1613.

Nr. 6	panu Vilému Slavatovi z Chlumu a Košumberka, presidentu české komory „ <i>Herrn Wülhelm Slawata Behmisch Cammer Presidentn</i> “
Fol. 2	
D/482	18 000 kop gr. míš.
P	
Forma záruky není uvedena.	

Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka (1572–1652) a na Stráži, Jindřichově Hradci, Telči a Nové Bystřici, císařský rada a komorník, nejvyšší sudí dvorský (1611–1615) a prezident české komory (od 1612). Člen starého českého panského rodu, který v dospělém věku (1597) konvertoval od českobratrské víry k víře katolické. V roce 1601 krátce zastával pozici správce úřadu vrchního komořího, následně pobíral roční služné 440 zlatých rýnských za pozici císařského komorníka.²⁵ Až sňatkem s Otýlíí z Hradce (1602) vyženil rozsáhlý pozemkový majetek vymřelého rodu pánů z Hradce s residencí v Jindřichově Hradci. V roce 1615 sám přiznával v Bechyňském kraji vlastní majetek středního rozsahu (168 osedlých); podstatně významnější byl pozemkový majetek, jehož formálním vlastníkem byla jeho manželka Lucie Otýlie Slavatová z Hradce (**BR 1615**, s. 33, č. P/10 a P/15). Vilém Slavata byl jedním z místodržících, kteří byli v květnu 1618 při defenestraci vyhozeni z okna Pražského hradu.

Jedná se o peníze, které císař Slavatovi daroval za jeho věrné služby. Původní text vysvětlující vznik pohledávky byl delší, ale jeho většina je škrtnuta a ponecháno jen zmíněné věcné konstatování. V čitelné části škrtnutého textu se uvádí, že Slavata jakožto prezident české komory si sám sobě ty peníze nenechal hned po obdržení daru vyplatit, ale tu platbu odkládal, až si ji více zaslouží. Tato pohledávka byla připsána dodatečně do prázdného místa mezi pohledávky Nr. 5 a Nr. 7. krátce po 18. září 1615 (viz níže).

Vznik této pohledávky lze vysledovat od 9. září 1615, kdy vyšel z dvorské komory ve Vídni platební příkaz, podle kterého byl potvrzen Slavatovi nárok na peníze za jeho dlouholetou službu, a to ve výši 15 000 tolarů. Tuto částku mohou úředníci české komory připsat do seznamu „českých dluhů“, ale neměla být úročena („...*in die vorstehende Behmische Schuldlista, doch ohne Interesse miteinbringen lassen möchten*...“).²⁶ O několik dní později, 18. září 1615, byl v Praze připraven koncept jiného císařova listu obdobného obsahu, ale s vyšší částkou, a to 18 tisíc tolarů. Tento rozdíl nijak vysvětlen není, ale v mladším dokumentu je zdůrazněno, že Slavata musel v zájmu panovníka využívat vlastní soukromý majetek.²⁷

²⁵ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 394, č. 138/2 a s. 396, č. 139/31.

²⁶ ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Indizes und Protokollbücher des Bestandes Hoffinanz, kn. 663, fol. 163v.

²⁷ NAP, fond České oddělení dvorské komory I., kart. č. 296, fasc. 1615/září. Koncept listu císaře Matyáše české komoře, datovaný v Praze 18. září 1615, ve kterém nařizuje zapsání částky 18 000 tolarů, darované Vilémovi Slavatovi, do **Šuldenlisty 1615**.

Pohledávka byla zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. O průběhu splácení jistiny či úroků však nemáme žádné zprávy. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 286) byl jen přepsán stručný regest, vysvětlující vznik této pohledávky; žádné údaje o splátkách zaznamenány nejsou. Jako marginální poznámka byl jen později doplněn přípis, že tato pohledávka byla plně zaplacená v roce 1647. Tím byl tento účet uzavřen.

Nr. 7	podobně panu Jaroslavu Bořitovi z Martinic „ <i>In simili herren Jaroslaw von Marttinicz</i> “
Fol. 2	
D/482	2 400 kop gr. míš.
P	
Za dluh ručí 2 města (konkrétně neuvedeno).	

Identifikace věřitele viz Nr. 5.

Tato pohledávka formálně navazuje svým nadpisem („... *In simili heren Jaroslaw von Marttinicz*...“) na Nr. 5 (předchozí Nr. 6 bylo mezi tyto dva texty dopsáno dodatečně). Tato Martinicova pohledávka měla vzniknout tak, že Martinic uhradil na místě nejvyššího hofmistra Království českého Adama mladšího z Valdštejna (Nr. 24) platbu za víno pro císaře. Původně zapsaná částka 2000 kop je přepsána na výsledné 2400 kop. Celý hlavní text je dvěma tahy pera škrtnut a je k němu připojena vysvětlující poznámka, že peníze již byly rentmistrovským úřadem zaplacený.

Nr. 8	paní Marii Eusebii z Martinic rozené ze Šternberka <i>„Frauen Maria Eusebia von Marttinicz Geborn von Sternberg“</i>
Fol. 2v	
D/18	5 000 kop gr. míš.
P	
Za dluh ručí 3 města v Čechách (konkrétně neuvedeno)	

Marie Eusebie Bořitová ze Šternberka (1584–1634), byla dcerou nejvyššího purkrabího Adama ze Šternberka (cca 1560–1623) a od roku 1601 první manželkou Jaroslava Bořity z Martinic (Nr. 5)

Tato pohledávka jí byla v roce 1612 postoupena manželem Jaroslavem Bořitou z Martinic, který v roce 1608 poskytl v hotovosti 4000 kop na vyplacení vojska, ležícího u Prahy, a dalších 1000 kop v hotovosti v roce 1611 na vyplacení pasovského vojska. K hlavnímu textu je vlevo připojena doplňující poznámka, že dlužná částka byla zajištěna relací v deskách zemských. Tato pohledávka byla věřitkou přiznána jako daňově evidované aktivum v berním rejstříku z roku 1615 (**BR 1615**, s. 70, č. Sl-P/10).

V roce 1611 je jako vlastník těchto dvou pohledávek veden ještě Jaroslav Bořita z Martinic (**Seznam 1611**, s. 16, č. V08/5 – 4 000 kop gr. m. a s. 23, č. V11/25 – 1 000 kop gr. m.).

V roce 1615 byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. V následné evidenci už tato pohledávka vedena není. Předpokládám tedy, že byla před rokem 1623 převedena *cessí* na jiného držitele (viz Nr. 538–539).

Nr. 9	Zdeněk Leopold Berka z Dubé po zemřelém Kryštofu Popelovi z Lobkovic <i>„Zdencko Leopoldt Bercka So von H[errn] Christoff Popel herruhren“</i>
Fol. 3	
D/35	74 085 kop gr. míš. 30 krejcarů
P	
Tato suma, stejně jako dvě následující, je zaručena komorními panstvími Dobříš na Podbrdsku, Svatý Prokop a Libenice („Luebenicz“) na Čáslavsku	

Zdeněk Leopold Berka z Dubé a Lipé (*1596), syn zemřelého Ladislava Berky z Dubé (1560–1613), někdejšího moravského zemského hejtmána a nejvyššího komorníka Království českého, a synovec pražského arcibiskupa Zbyňka Berky z Dubé (1551–1606). Spolu se svými sourozenci byl v Čechách dědicem středně velkého pozemkového majetku na Chrudimsku (346 osedlých, **BR 1615**, s. 15, č. Chr-P/11), který ještě v roce 1615 spravoval jako poručník jeho strýc Lev Burian Berka z Dubé.²⁸

Roku 1606 půjčil někdejší nejvyšší hofmistr Kryštof Popel z Lobkovic²⁹ částku 100 000 tolarů na zaplacení Teuflovy jízdy („*Teufflische Reutter*“).³⁰ Na to mu bylo zaplacen 12 000 kop a zbytek byl rozdělen na tři díly.³¹ První z těch dílů obnáší výše zmíněných 74 085 kop grošů míšeňských 30 krejcarů, které připadly jeho synovi Kryštofu

²⁸ Nejnověji k němu viz P. VOREL – D. RICHTER – Z. VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, položky č. 14, s. 120 a č. 22, s. 149–154, mapa „Pozemkový majetek na Chrudimsku ovládaný Lvem Burianem Berkou z Dubé“ na s. 155 a genealogické schéma „Berkové z Dubé na Chrudimsku počátkem 17. století“ na s. 110.

²⁹ Kryštof Popel z Lobkovic (1549–1609), nejvyšší hofmistr Království českého v letech 1599–1609.

³⁰ Předpokládám, že se jedná o částku 100 000 kop gr. míš., kterou získal Kryštof Popel od české komory jako kompenzaci za předčasné vyplacení zastaveného panství Tachov v roce 1602. V té době byl Kryštof Popel jako nejvyšší hofmistr jedním z nejmocnějších mužů v Čechách, takže tato transakce pro něj jistě nebyla nevýhodná. Peníze zřejmě investoval do válečné půjčky až v roce 1606. Tomu odpovídá skutečnost, že české komora začala panství Tachov postupně rozprodávat až v průběhu let 1606–1608 (viz výše s. 182–185).

³¹ Součet všech tří podílů (dvou dětí a vdovy) zemřelého Kryštofa z Lobkovic (Nr. 9 = Kryštof mladší 75 085 kop 30 kr., Nr. 10 = Eliška 19 714 kop 40 kr. a Nr. 11 = Anna 24 000 kop gr. míš.) činí podstatně více, než by měl činit zůstatek, uvedený u zápisu Nr. 9. Tuto nesrovnalost vysvětluje až **Schuldenbuch E** (fol. 42), kde je k původní dlužné částce připočteno ještě 20 000 kop gr. míš., které dostal Kryštof Popel od císaře darem.

mladšímu Popelovi z Lobkovic.³² Kryštof mladší z Lobkovic tuto částku postoupil Ladislavu Berkovi z Dubé,³³ po jehož smrti přešla na jeho výše zmíněného syna Zdeňka Leopolda Berku z Dubé.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 42) byla tato pohledávka zapsána včetně stručné sumari-zace jejího vzniku. Jsou zde evidovány položky Nr. 9–11. Kryštofu Popelovi z Lobkovic panovník původně dlužil 120 tisíc kop gr. m., z toho činilo 100 tisíc půjčka na zaplacení Teuflovy jízdy, ujištěná dlužním úpisem z 24. 4. 1608, a 20 tisíc byl císařův dar („*Gnadedel*“), úročený 6%. Po rozdělení dědictví postoupil syn Kryštof mladší Popel svůj podíl ve výši 75 285 kop 25 gr. 5 d. m. Zdeňkovi Leopoldovi Berkovi z Dubé. Tomu bylo později vyplaceno 2 200 kop gr. m., čímž vznikla výsledná jistina ve výši 74 05 kop 25 gr. 5 d. míš., zapsaná v **Šuldenlistě 1615**. Úroky z té částky byly placeny do sv. Jiří 1618 [23. 4. 1618]. Na splátky úroků mu bylo následně vyplaceno 13 263 kop 34 gr. 2 d. míš. a v roce 1627 dalších 20 000 kop gr. m.

Zápis na fol. 42 je nedopsán a celý škrtnut s odkazem na fol. 908 pag. 2 (tj. fol. 908v) a fol. 44 (viz Nr. 10). Na fol. 908v je vývoj této pohledávky znovu popsán od roku 1606. Jako hlavní dědic po Kryštofu Popelovi z Lobkovic je uveden Jan Kryštof Popel z Lobkovic, který zděděnou částku převedl roku 1612 na Ladislava Berku z Dubé. Po něm ji zdědil syn Jan Jetřich Berka, po kterém to přešlo na jeho sestru Annu Marii Berkovou z Dubé a Lipé, provdanou hraběnkou Khyslinovou. Po celou tu dobu nebylo ze zbývajících jistiny 74 05 kop 25 gr. 5 d. míš. splaceno nic a nebyly vypláceny ani úroky. Až k termínu sv. Jiří 1650 [23. 4. 1650] bylo s hraběnkou Khyslinovou provedeno nové zúčtování. Nevypplacené úroky byly k tomuto termínu vyčísleny na 108 980 kop gr. m. 23 gr. 3½ d. míš. Výsledná částka (původní jistina a úroky, spočtené v roce 1650) už neměla být dále úročena, ale byla ujištěna formou hypotéky na komorním panství Dobříš. Tato hypotéka byla k datu 22. října 1660 převedena na trojici komorních panství Zbiroh, Točnick a Dvůr Králové. Tím byl tento účet u české komory uzavřen.

Nr. 10	Druhý díl paní Alžběty z Lobkovic „ <i>d[er] Ander Theil Frauen Elisabeth von Lobkowicz</i> “
Fol. 3	
D/43	19 714 kop gr. míš. 40 krejcarů
P	
Kvůli této sumě již byl vznesen právní nárok na panství Dobříš, Svatý Prokop a Libenice, kterými byla zaručena; byl zvolen stejný postup, jako u panství Pardubice v případě položky Nr. 1.	

³² Kryštof mladší (Jan Kryštof) Popel z Lobkovic (1584–1613), syn výše uvedeného. Jako vlastník této pohledávky je zmíněn Kryštof (mladší) Popel z Lobkovic už v roce 1611, kdy na výše uvedené sumě vázl nedoplatek za dva půlroční úroky (svatý Jiří a svatý Havel 1611) v souhrnné výši 4 457 kop gr. míš. To sice odpovídá nižší částce (z výše zmíněné sumy činil roční úrok 4 505 kop 7 gr. 3¼ den. míš.), ale rozdíl ve výši 47 kop 52 gr. 3¼ den. míš. byl pravděpodobně odečten namísto platby některé z daní nebo sbírek, jak je doloženo i u jiných věřitelů. Viz **Seznam 1611**, č. P/3, s. 2.

³³ Ladislav Berka z Dubé (1560–1613), nejvyšší komorník Království českého v letech 1583–1613.

Alžběta Lobkovská z Lobkovic a na Klecanech, dcera Jana Kryštofa z Lobkovic a vnučka po zemřelém nejvyšším hofmistru Království českého Kryštofu Popelovi z Lobkovic (1549–1609). Tyto její rodinné vazby výslovně popisuje záznam v **Schuldenbuche** E (fol. 348), který se týká jiné pohledávky. Zde je evidována jako „*Elisabetha von Lobkowitz auf Kletschan und Chwatierub*“. To odpovídá její identitě v berním rejstříku; sama byla držitelkou malého statku Klecany v Kouřimském kraji (17 osedlých, **BR 1615**, s. 26, č. Kř-P/6). Její významnou ekonomickou aktivitou bylo ale také úvěrové podnikání (viz též položka č. 2). Držela dům v Praze na Hradčanech, kde v berním rejstříku přiznala úročená finanční aktiva ve výši 34 714 kop 43 grošů 2 denáry míšeňské (**BR 1615**, s. 86, č. D/3).

Viz předchozí Nr. 9. Druhý z dílů, která vznikly rozdělení aktiv po zemřelém Kryštofu z Lobkovic, obnáší výše zmíněných 19 714 kop grošů míšeňských 40 krejcarů.

Tato pohledávka je evidována v roce 1611, kdy na ní vázl nedoplatek úroků za půl roku k svatohavelskému termínu 1611 ve výši 591 kop 25 gr. 1 den. míš. (tj. 3% z jistiny).³⁴

Do **Schuldenbuche** E (fol. 42) byla tato pohledávka zapsána včetně stručné sumari- zace jejího vzniku. Jsou zde evidovány položky Nr. 9–11. Kryštofu Popelovi z Lobkovic panovník původně dlužil 120 tisíc kop gr. m., z toho činilo 100 tisíc půjčka na zaplacení Teufflovy jízdy, ujištěná dlužním úpisem z 24. 4. 1608, a 20 tisíc byl císařův dar („*Gnade-geld*“), úročený 6%. Jako další dědic této pohledávky je uvedena Alžběta Popelová z Lobkovic, které připadla částka 43 714 kop gr. m. Z toho však ona postoupila 28 000 kop Radslavovi Kostomlatskému z Vřesovic, takže jí zůstalo jen 15 714 kop gr. m.

Zápis na fol. 42 je nedopsán, ale pokračuje jako dva nové účty: U podílu Alžbě- ty Popelové je odkaz na fol. 43 (kde pokračuje evidence její pohledávky) a na fol. 44 (kde je zapsán podíl, který přešel na Kostomlatského).

I.

Na fol. 43 je znovu stručný regist původu pohledávky s odkazem na původní zá- znam v **Schuldenbuche** D (fol. 36), podle kterého bylo na tuto jistinu vyplaceno 3 102 kop 38 gr. 4 d. m. To odpovídá údajům ze **Seznamu 1623** při výši jistiny zmíněných 15 714 kop gr. m. Jak došlo ke snížení o 4 000 kop gr. m. ve srovnání s údajem z **Šuldenlisty 1615** i z tištěného seznamu, to uvedeno není. Úroky byla uhrazeny do sv. Jiří 1618. V **Schul- denbuche** F (fol. 2) je zaznamenán jako dědic pohledávek Alžběty Popelové z Lobko- vic její vzdálený nepokrevní příbuzný Václav Ferdinand Popel z Lobkovic (1654–1697), pravnuke Kryštofa staršího Popela z Lobkovic (†1590). Jeho aktiva tvořily:

- Původní pohledávka Nr. 10. Zde je ještě (bez bližší datace) zachycen její původní vznik, tedy že se jedná se o část ze sumy 100 000 kop gr. míš., které poskytl Kryš- tof Popel z Lobkovic na zaplacení Teufflovy jízdy. Z původní sumy, která patřila Alžbětě Popelové z Lobkovic, zbývá ještě doplatit jistinu ve výši 14 713 zl. r. 55 kr.
- Původní pohledávka Nr. 12, která je bez bližšího vysvětlení popsána jako „Henke- lovský dluh“ („*Hancklische Schuld*“). Původní suma 70 000 kop gr. míš. je pouze převedena na zlaté rýnské (= 81 666 zl. r. 40 kr.).
- Dalších 17 500 zl. r.

³⁴ **Seznam 1611**, č. P/4, s. 2.

Po spočtení všech plateb a uznaných úroků byla k roku 1681 stanovena výsledná výše pohledávky na 70 000 zl. rýn., které ale nemají být úročeny. Další pohyb na tomto účtu evidován není.

II.

Výše zmíněná *cesse* 28 000 kop.gr. m. od Alžběty z Lobkovic na Radslava Kostomlat- ského z Vřesovic je v **Schuldenbuche** E zavedena jako nový samostatný účet (fol. 44). Úroky zde byly spláceny do sv. Jiří 1618, na jistinu bylo vyplaceno 14 887 kop 36 gr. 3 d. míš. Z toho logicky usuzují, že tato pohledávka je totožná s aktivem Václava Kosto- mlatského z Vřesovic ve výši 13 112 kop 23 gr. 5 d., které je uvedeno v **Seznamu 1623** v kategorii I/B (viz níže Nr. 539g). Tato částka přesně odpovídá zbytku jistiny 28 000 kop gr. m. po odečtení peněz, vyplacených do roku 1618, což nemůže být náhodná shoda.

Celý tento záznam (na fol. 44) je škrtnut s odkazem na fol. 607 téže knihy. Zde byl založen nový účet Radslava Kostomlatského (s odkazem na předchozí zápis na fol. 44). Ke dni 24. září 1630 bylo spočteno, že Kostomlatskému zůstává k uhrazení ještě jistina ve výši 4 859 kop 36 gr. m., které mu jsou ujištěny na panství Dobříš. Z výnosu panství má být tato částka splacena ročně po 1 000 kopách gr. m., počínaje sv. Havlem 1631. Další záznam pochází až z roku 1670, kdy též Radslav Kostomlatský dokládá, že mu zbývá doplatit ještě 1 400 zlatých rýnských v hotovosti. Po uhrazení této částky byla zřejmě pohledávka účetně uzavřena.

Nr. 11	Třetí díl paní Anny z Lobkovic „zum dritten Thail Frauen Anna von Lobkowicz“
Fol. 3	
D/43	24 000 kop gr. míš.
P	
Odkaz na předchozí Nr. 10.	

Anna Fürstenberková z Lobkovic (†1646), dcera Kryštofa Popela z Lobkovic a od roku 1608 manželka Viléma z Fürstenberka (1586–1618), viz Nr. 82.

Viz předchozí Nr. 9. Třetí z dílů, která vznikly rozdělení aktiv po zemřelém Kryštofu z Lobkovic, obnáší výše zmíněných 24 000 kop grošů míšeňských. Rodinný vztah není výslovně uveden, ale z kontextu lze soudit, že dědička Anna z Lobkovic byla dcerou zemřelého nejvyššího hofmistra Kryštofa Popela z Lobkovic.

Tato pohledávka je evidována v roce 1611, kdy na ní vázl nedoplatek úroků za půl roku k svatohavelskému termínu 1611 ve výši 720 kop gr. míš. (tj. 3% z jistiny).³⁵

V roce 1615 byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. V mladší evidenci komor- ních dluhů už uvedena není, z čehož usuzují, že před rokem 1618 přešla *cessí* na jiného držitele (viz níže Nr. 538–539).

³⁵ **Seznam 1611**, č. P/4, s. 2.

Nr. 12	Paní Alžbětě z Lobkovic
Fol. 3	
	„ <i>frauen Elisabeth von Lobkowicz</i> “
D/39	70 000 kop gr. míš.
P	
Zajištěno budoucím daňovým výnosem („... auß den künfftig Contributiones zu bezahlen vorsichert worden“).	

Identita věřitele viz položka č. 10.

Tento zápis byl připsán dodatečně na spodní okraj stránky pod Nr. 11., a to s připojenou odkazovou značkou ve formě dvojitého křížku, umístěného u Nr. 10 (kde je evidována pohledávka téže Alžběty z Lobkovic). Právní nárok na výše zmíněnou částku 70 000 kop je zdůvodněn jako postoupení pohledávky („Cesse“) od Lazara Henckela mladšího ze dne 30. dubna 1615.³⁶

Zápis je celý škrtnut, zůstala jen poznámka „*bleibt diese summa fort*“.

Z rukopisu **Šuldenlisty 1615** byl sice tento zápis vyškrtnut, ale v **Seznamu 1623** se objevuje v kategorii II/A, tedy jako pohledávka, ze které měli splácet úroky stavové, ovšem bez bližších údajů, které tehdy úředníci české komory neměli k dispozici.

V **Šuldbuchu E** je tato pohledávka evidována dvakrát. Záznam na fol. 736 je ale škrtnut s odkazem na fol. 45. Zde je upřesněno, že už k 30. září 1615 vázl na této pohledávce nedoplatek úroků ve výši 11 088 kop 6 gr. m. Z toho je zjevné, že Alžběta z Lobkovic, která tuto pohledávku získala *cessí* jen o pět měsíců dříve, kupovala ten dluhopis už jako pohledávku, ze které se neplatily úroky více než dva roky. Zmíněný nedoplatek „starých“ úroků z doby před rokem 1615 převedla paní Alžběta *cessí* roku 1623 na Viléma z Vřesovic. Úroky byly postupně spláceny do roku 1630 (kdy Alžběta z Lobkovic zřejmě zemřela).

V **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 2, f. 1v) je však tato pohledávka stále vedena v plné výši (70 000 kop gr. m.). Je zde také shrnuto, jak bylo nakládáno s úroky. Ty byly spočítány k 31. 10. 1654 zpětně za 38½ roku (tedy od sv. Jiří 1616). Na úrocích bylo jí Alžbětě vyplaceno 4 814 kop 52 gr. 4 d., dále v roce 1624 postoupila nárok na nevyplacené úroky ve výši 11 088 kop 6 gr. m. Vilémovi z Vřesovic. Na zbývajících úrocích tehdy vázl nedoplatek ve výši 123 907 kop 1 gr. 3 d. míš.

Celá částka 70 000 kop gr. m. byla v roce 1681 v **Schuldenbuchu F** plném rozsahu zaevidována jako součást souhrnné pohledávky, kterou po paní Alžbětě zdědil Václav Ferdinand Popel z Lobkovic (1654–1697), viz výše Nr. 10.

Do nové knihy, založené roku 1763 a evidující staré pohledávky české komory v 18. století, byl jako aktivum dávno zemřelé Alžběty z Lobkovic zaevidována nevyplacená jistina ve výši 12 392 zl. 14 kr.³⁷ Kontinuita s původní pohledávkou z roku 1615 je

³⁶ K tomuto převodu se dochovala podrobnější dokumentace, viz NAP, fond České oddělení dvorské komory IV, kartony č. 294 a 295.

³⁷ Přehled jednotlivých splátek a výpočet, jak byl v roce 1763 stanoven výsledný zůstatek jistiny, je rozepsán na volném listu, vloženém do **Schuldenbuchu E** mezi fol. 44 a 45.

nepochybná, neboť je zde výslovně uveden odkaz na *cessí* od Lazara Henckela v době vlády císaře Matyáše ve výši 81 666 zl. r. 40 kr. (tj. 70 000 kop gr. m.). Pohledávka byla v předchozích letech postupně splácena. K roku 1763 z ní zůstávala ještě jistina ve výši 12 391 zl. r. 14 kr., na které vázly nevyplacené úroky 99 199 zl. r. 5 kr. 5 d. Postupným připisováním a kapitalizací úroků narostla do roku 1789 celková dlužná částka na 112 354 zl. r. 26 kr.³⁸

Nr. 13	Bedřich z Donína
Fol. 3v	
	„ <i>herr Friedrich von Donau</i> “
D/42	6 000 kop gr. míš.
P	
Roku 1612 nově zaručeno (ručí města Kouřim, Český Brod a Kolín).	

Bedřich (Fridrich) z Donína (1574–1634), český šlechtic, cestovatel a spisovatel, autor rozsáhlého cestopisné ho díla. Tradičně je řazen mezi nejvýznamnější české katolické autory historické prózy.³⁹ K roku 1615 nedržel v Čechách žádný pozemkový majetek. Rodový statek Újezdec prodal v roce 1611 svému švagru Jaroslavu Bořitovi z Martinic (viz Nr. 5). Nadále pak působil u dvora jako rádce císaře Matyáše a přísedící zemského soudu (1611–1618).

Tato pohledávka vznikla takto: Roku 1600 Jaroslav Bořita z Martinic půjčil císaři 9000 tolarů. Z této částky postoupil 6000 kop své sestře Isoldě Donínové z Martinic († 1605) jako její podíl po matce. Po Isoldině smrti tato částka připadla jejímu manželu, výše zmíněnému Bedřichu z Donína.⁴⁰ Jemu Bedřichovi z Donína byl na tu částku vystaven obnovený dlužní úpis roku 1612. Vpravo později připsána poznámka, že za tuto pohledávku ručí města Kouřim, Český Brod a Kolín.

Po spojení pohledávek Nr. 13 a 14 byla celková částka (7 000 kop gr. m.) zařazena do kategorie I. a uvedena ve splátkovém kalendáři. Podle splátkového kalendáře bylo na tuto pohledávku vyplaceno 2 881 kop gr. m. a úroky do sv. Jiří 1618. Jako držitel zbytku jistiny ve výši 4 119 kop gr. m. je v **Seznamu 1623** v kategorii I/B veden Albrecht ze Šlejnic.

Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 46) k tomuto zbytku jistiny ještě Bedřich z Donína připojil dalších 600 kop gr. m. (z těch byly placeny úroky jen do sv. Jiří 1616). Tím se celková jistina navýšila na 4 719 kop gr. m. Někdy před rokem 1620 byla celá pohledávka převedena na Albrechta ze Šlejnic, který zemřel 16. března 1620.⁴¹ Šlejnic byl sice za účast v povstání posmrtně odsouzen ke ztrátě všeho jmění, ale u této pohledávky je výslovně uvedeno, že do konfiskace pojata nebyla. Pohledávku zdědila vdova Anna Regina Šlejnicová. Té bylo v roce 1630 z jistiny vyplaceno 3 119 kop gr. m., k doplacení zbývalo

³⁸ NAP, Sbirka rukopisů, kn. č. 2379a, fol. 837.

³⁹ Josef JIREČEK, *O vyvinutí historické prózy české za XV. a XVII. věku*, Časopis českého musea 47, 1873, s. 408–420, zde s. 417

⁴⁰ Tato pohledávka je evidována v roce 1611, úroky z ní byly pravidelně spláceny do svatého Havla 1611, viz **Seznam 1611**, č. P/7, s. 2.

⁴¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 597.

ještě 1 600 kop gr. m., které vdova postoupila řádu paulánů. Tím byla její pohledávka zrušena. Ze zbylé části byl paulánům vyplácen úrok do roku 1648.

Jako součást tohoto účtu je v **Schuldenbuchu E** (f. 46) z vedena také částka 3 000 kop gr., kterou zůstal dlužen Albrecht ze Šlejnic Fridrichovi z Donína (a ujistil je panovnickým dluhopisem). Tyto peníze nebyly zaplacený, ale byl z nich doplacen úrok od 16. 10. 1617 do 16. 6. 1620 a následně až do roku 1630. K roku 1648 je výslovně uvedeno, že žádné další úroky od roku 1630 z těch 3 000 kop nebyly uhrazeny.

Nr. 14	více zmíněnému Bedřichu z Donína „ <i>mehr gedachten herren Friedrich von Donaw</i> “
Fol. 3v	
D/57	1 000 kop gr. míš.
P	
Částka je ujištěna na panství Český Krumlov (Crommau).	

Identita věřitele viz položka č. 13.
Tuto částku poskytl jako půjčku roku 1608 na vyplacení vojska, ležícího u Prahy.
V roce 1615 byla tato pohledávka spojena s výše uvedeným Nr. 13, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu.
Až v **Přehledu 1654** (Cl. 3, č. 3, s. 41) se tato pohledávka objevuje znovu v plné výši (jako by na ni nebylo nic vyplaceno) s tím, že jde o peníze, půjčené na vyplacení vojska Pasovských roku 1608. Celkové aktivum činilo 3 000 kop gr. m., neb k původním 1 000 kop je připočtena pohledávka Nr. 58 ve výši 2 000 kop gr. m., kterou získal Donín *cessí* od Henyka z Valdštejna. Úrok z obou těchto pohledávek byl placen do roku 1628. Žádný další pohyb na tomto účtu evidován není.
Dále viz Nr. 58.

Nr. 15	panu Janu Rudolfovi Trčkovi z Lípy „ <i>Herren Hanns Rudolff Trczka</i> “
Fol. 4	
D/147	9 000 kop gr. míš.
P	
Forma záruky neuvedena.	

Jan Rudolf Trčka z Lípy na Světlé nad Sázavou, Opočně, Smiřicích a Konicích (1557-1634). Velmi bohatý český šlechtic protestantského vyznání. Byl držitelem rozsáhlých panství v krajích Královéhradeckém (celkem 2283 osedlých, **BR 1615**, s. 8, č. Kr-P/18), Čáslavském (1518 osedlých, tamtéž s. 19, č. Čs-P/4) a Kouřimském (176 osedlých, tamtéž s. 26, č. Kř-P/11). Do panského stavu byl povýšen v roce 1593, u dvora Rudolfa II. působil jako komoří (od 1608).⁴²

⁴² J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 397, č. 139/45.

Jedná se o zbývající částku ze sumy 15 000 tolarů, které Lazar mladší Henckel roku 1608 půjčil do české komory na nutné potřeby, zvláště na vyplacení vojska („*zu Bezahlung des Riebischen Regiments*“), na kteroužto platbu komora vydala potvrzení. K zaplacení zbývá ještě 9000 kop, které Henckel postoupil Trčkovi.⁴³

Vpravo od hlavního zápisu připojena dodatečná poznámka: „*Mit dieser Posst ist es also beschlaffen, wann (der beschluß des Jeczig Landtags Ao 1615) kunftige Georgii frist wirdt außgehen, sollt die Rechtliche Execution uber die zur selben Zeit geweste Cammer Rätthe, dien noch am Leben sein, ersehen.*“

Stavovskou komisí byly tři Trčkovy pohledávky (Nr. 15, 16 a 18) sloučeny do jedné souhrnné částky 23 784 kop 41 gr. 5 d. míš., zařazeny do kategorie I. a uvedeny v tištěném seznamu. O dalším osudu tohoto aktiva nemáme zprávy; pouze ze zmínek v jiných pohledávkách je zřejmé, že Trčka s těmito aktivy dál obchodoval a část postoupil již před rokem 1618 jiným držitelům (viz Nr. 17). Bezprostředně po roce 1620 byl sice Jan Rudolf Trčka obviněn z účasti na stavovském povstání, ale obvinění byl zproštěn a k majetkovému postihu nedošlo, nepochybně i v souvislosti a angažmá jeho syna Adama Erdmana Tčky z Lípy v císařském vojsku. Až v roce 1634, kdy byl konfiskován veškerý majetek Adama Erdmana (zavražděného spolu s Albrechtem z Valdštejna v Chebu 25. 2. 1634) byl i Jan Rudolf Trčka († 29. září 1634) posmrtně odsouzen jak za účast ve stavovském povstání, tak za další aktivity, spojené s proviněním jeho syna. Veškerý jeho pozůstalý majetek byl také konfiskován. V seznamu konfiskovaných finančních aktiv žádné pohledávky u české komory nefigurují,⁴⁴ ale pokud v té době ještě nějaké měl, pak byly nepochybně konfiskovány také.

Nr. 16	zbývají více zmíněnému panu Trčkovi „ <i>Restiren mehr gedachten herren Trzka</i> “
Fol. 4	
D/125	6 571 kop 25 gr. míš.
P	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz položka č. 15.
Jedná se o zbývající částku ze sumy 10 000 zlatých rýnských, které byly 27. června 1608 císařem věnovány na slíbenou odměnu 20 000 zlatých („*Gnadengeld*“) vdově⁴⁵ po

⁴³ Stejná částka i informace o vzniku je u této pohledávky uvedena už roku 1611; úroky byly zaplacený do sv. Havla 1611 v plném rozsahu, viz **Seznam 1611**, č. P/12, s. 3.

⁴⁴ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 712.

⁴⁵ Jméno není výslovně uvedeno, ale vdovou po Albrechtu z Fürstenberka byla Alžběta Fürstenberská z Pernštejna (1557–1610), viz Pavel MAREK, *Pernštejnské ženy – Marie Manrique de Lara a její dcery ve službách habsburské dynastie*, Praha 2018, s. 144–146, 219–220. Nárok na celou původní částku (20 000 zlatých rýnských), zaručenou dluhopisem z 31. května 1608, byl Alžbětě z Pernštejna, vdově po Albrechtu z Fürstenberka, v roce 1623 zapsán do **Schuldenbuchu E** (fol. 50). K 28. srpnu 1608 je zaevidována splátka jistiny ve výši 10 000 zl. rýn. Jiný pohyb na tomto účtu (splátky jistiny, úroků či výše uvedená *cesse* Janu Rudolfovi Trčkovi) zde evidován není.

Albrechtu z Fürstenberka (1557–1599), JMC rady a nejvyššího štálmistra. Trčka tuto pohledávku získal *cessí*, má na to vydáno potvrzení od české komory.⁴⁶

Vpravo od hlavního zápisu připojena dodatečná poznámka: „*Beruhet auf d[er] Execution*“.

Dále viz Nr. 15.

Nr. 17	zbývají zmíněnému [Janu Rudolfu]
Fol. 4v	Trčkovi [z Lípy] <i>„Restieren wolgedachten herren Trczka“</i>
D/60	28 939 kop gr. míš.
P	
Ujištěno původně budoucími příjmy z českých daní; po vydání obnovených dluhopisů uvedení konkrétní ručitelé (7 českých měst a 11 osob rytířského stavu).	

Identita věřitele viz položka č. 15.

Jedná se o zbývající částku ze sumy 40 000 kop grošů 40 krejcarů⁴⁷ od Lazara mladého Henckela, které má Trčka postoupeny *cessí*. Ta částka byla dříve půjčena nejvyšším zemským úředníkům a české komoře k zaplacení vojska („*des Paczisahen Regiments und Schwandaschen Faindels*“) roku 1608, což bylo ujištěno na budoucích příjmech z českých kontribucí. Ta zbývající částka byla Trčkovi zaručena různě dlužními úpisy z 3. července 1613, dva úpisy po 10 000 kopách⁴⁸ a třetí na 8 939 kop.

Celý zápis je škrtnut jednou čarou.

Vpravo od hlavního zápisu jsou připojeny dvě dodatečné poznámky:

- a) Upřesňují se ručitelé: za první úpis na 10 tisíc ručí 7 českých měst; za druhý úpis na 10 tisíc ručí 5 rytířských osob; za třetí úpis na 8939 kop ručí 6 osob z rytířského stavu.
- b) Druhá poznámka vysvětluje důvod škrtnutí: Dle sdělení samotného věřitele už mu byla celá částka uhrazena dne 7. září 1615.

⁴⁶ Tato pohledávka je ještě v původní výši (10 000 zlatých rýnských = 8 571 kop 25 gr. m.) evidována v roce 1611, kdy na ní vázl nedoplatek úroků za celý rok (sv. Jiří a sv. Havel 1611) ve výši 514 kop 15 gr. 4 d. míš., viz **Seznam 1611**, č. P/13, s. 3.

⁴⁷ Přesněji je tato částka vyčíslena v roce 1611, a to 40 868 kop gr. míš. 40 krejcarů, resp. 47 680 zlatých rýnských jako cesse od Lazara Henckela. Úroky z této částky byly řádně placeny do sv. Havla 1611, viz **Seznam 1611**, č. P/10, s. 3. V **Šuldenlistě 1615** je nedoplatený zbytek z této *cesse* veden jako Nr. 17 a Nr. 18.

⁴⁸ Tyto dva úpisy (na celkem 20 000 kop gr. m.) eviduje přehled ručitelů z roku 1613. Zde jsou tyto dluhopisy (datované ve středu po sv. Anežce 1613) vedeny jako dokumentace teprve chystaná k podpisu císaře, ale už schválená prezidentem a radami české komory. Jako ručitelé za tyto peníze jsou zde uvedeni Václav Chotouchovský z Nebovid, Pavel Hrabáně z Přerubenic, Jiří Mírek ze Solopysk, Jindřich Materna z Květnice, Jan Chotouchovský z Nebovid, Diviš Markvart z Hrádku, Jiří Vratislav z Mitrovic, Vilém Vrábský z Vrábí, Jan Vratislav z Mitrovic a Jan Malovec z Malovic. Viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

Zřejmě z tohoto důvodu nebyla tato pohledávka zahrnuta do souhrnné sumy, kterou měl Jan Rudolf Trčka ujištěnu rozhodnutím zemského sněmu z roku 1615. Z kontextu však není jasné, zda Trčkovi byly jeho peníze zaplaceny českou komorou, nebo zda od něj tyto dílčí pohledávky někdo odkoupil. Druhé ze zmíněných verzí by napovídala skutečnost, že v účetnictví české komory byla později vedena pohledávka Bořivoje Měsíčka z Vejškova ve výši 10 000 kop gr. m. (11 666 zl. r. 40 kr.), která nebyla zařazena do tištěného seznamu z roku 1615, a jejíž popis odpovídá jednomu z výše zmíněných Trčkových dluhopisů (původně převáděných od Lazara Henckela mladšího). Z těchto Měsíčkových aktiv však nebyly ani spláceny úroky; jejich postupnou kapitalizací dosáhla dlužná částka roku 1789 výše 56 522 zl. r. 11 kr.⁴⁹

Nr. 18	zbývají zmíněnému [Janu Rudolfu]
Fol. 4v	Trčkovi [z Lípy] <i>„Restieren wolgedachten herrn Trczka“</i>
-	8 213 kop 16 gr. míš.
P	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz položka č. 15.

Dodatečně připsáno pod položku Nr. 17. Jedná se o nezaplacený zbytek z pohledávky převedené od Lazara Henckela mladšího, která měla být uhrazena z roční domovní daně za rok 1607.

Dále viz Nr. 15.

Nr. 19	Paní [Marii] Magdaleně Trčkové [z Lobkovic]
Fol. 5	<i>(„frauen Magdalena Trczkin“)</i>
D/30	997 kop gr. míš.
P	
Ujištěno ručiteli (bližší identifikace ručitelů není uvedena).	

Marie Magdalena Trčková z Lobkovic (1569–1633), dcera Ladislava staršího z Lobkovic a od roku 1588 manželka Jana Rudolfa Trčky z Lípy (viz položka č. 16). Vedle mimořádně rozsáhlého pozemkového majetku, který patřil jejímu manželu, byla sama Marie Magdalena vlastníkem středně velkého statku Černíkovice v Královéhradeckém kraji (93 osedlých, **BR 1615**, s. 8, č. Hr-P/30).

Tento závazek panovníka vznikl roku 1604, a to takto: Jan ze Šlejnic⁵⁰ půjčil císaři v roce 1601 na nutnou potřebu 10 000 tolarů a v roce 1602 dalších 12 000 tolarů na

⁴⁹ NAP, Sběrka rukopisů, kn. č. 2379a, fol. 993.

⁵⁰ Jan (Hanuš) ze Šlejnic, příslušník rumburské větve rodu. Po převodu zástavního panství Hanšpach na

válečné potřeby. Tyto částky mu byly ujištěny na statku Hanšpach („*Haanspach*“).⁵¹ Když pak Šlejnic prodal tento statek Radslavu Vchynskému z Vchynic,⁵² převedl tyto císařovy dlužné částky roku 1604 na jiné věřitele. Něco bylo zapláceno, na zbytek byly vystaveny samostatné dlužní úpisy. Jeden z nich (na výše uvedenou částku) pak přešel na Marii Magdalenu Trčkovou.⁵³

V roce 1611 je jako vlastník této pohledávky (vedené v kolonce „Šlejnicovské dluhy“) vedena také paní Magdalena Trčková s dovětkem, že nyní už toto aktivum drží její bratr („*Frauen Magdalena Trczkin Jiecht Ihrem herrn Brudern*“). V té době na této pohledávce vázly nevyplacené úroky ve výši 418 kop 33 gr. 3 d. míš, tj. za 7 let (**Seznam 1611**, s. 15, č. ŠI/4).

V roce 1615 je však pohledávka opět vedena jako majetek Marie Magdaleny Trčkové. Stavovskou komisí byla zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. V dalších letech sdílela tato pohledávka Marie Magdaleny Trčkové zřejmě osudy aktiv jejího manžela Jana Rudolfa Trčky (viz Nr. 15).

Nr. 20	bratřím z Lichtenštejna
Fol. 5	„ <i>den Gebrued[er]n von Lichtenstein</i> “
-	částka neuvedena
P	
Ručí česká města (blíže nespecifikováno).	

Křestní jména uvedena nejsou, ale jsou zde míněni bratři Karel z Lichtenštejna⁵⁴ a Gundakar z Lichtenštejna,⁵⁵ kteří oba byli významnými věřiteli císaře Matyáše. Ve starší dokumentaci české komory z doby Rudolfa II. se však Gundakarovo jméno neobjevuje.

Rudolf II. dlužil Karlovi z Lichtenštejna před rokem 1608 částku 300 000 kop gr. míš. Ta byla zčásti uhrazena českými městy jako ručiteli v roce 1608 (viz s. 190); část z této pohledávky Lichtenštejn roku 1609 postoupil nebo prodal jiným věřitelům (viz Nr. 64). V roce 1611 je u české komory veden jako věřitel císaře Karel z Lichtenštejna

Radslava Vchynského roku 1602 už se mezi držiteli pozemkového majetku v Čechách neobjevuje.

⁵¹ Hanšpach („*Haanspach*“), dnes Lipová na Děčínsku. Tento statek Jan ze Šlejnic nedržel jako alodní, ale pouze zástavním právem. Toho využíval panovník k nuceným půjčkám, které byly formulovány jako „připisování“ k zástavní sumě.

⁵² Tento převod se uskutečnil v roce 1602.

⁵³ K její osobě též viz J. JANÁČEK, *Ženy české renesance*, s. 57.

⁵⁴ Nejnověji k jeho osobě viz Marek VAŘEKA, *Kníže Karel I. z Lichtenštejna 1562–1627 (Finance – majetek – politika)*, České Budějovice 2024. U rudolfinského dvora zastával Karel z Lichtenštejna jen krátce (1601) hierarchicky nejvýznamnější pozici nejvyššího hofmistra; pravidelný příjem (ročně 1 500 zl. rýn.) mu však náležel za pozici tajného rady. J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 203, č. 1/3 a s. 206, 3/20.

⁵⁵ Thomas WINKELBAUER, *Fürst und Fürstendiener – Gundaker von Liechtenstein (Ein Österreichischer Aristokrat des konfessionellen Zeitalters)*, Vienna – Munich 1999.

s jistinou 158 651 kop gr. míš. a nevyplacenými úroky v celkové výši 36 052 kop 19 gr. 6 den. míš. (tedy dohromady 194 703 kop 19 gr. 6 d. míš.).⁵⁶

Tato položka je zapsána na spodním okraji stránky pod Nr. 19. Není zde uvedena žádná konkrétní částka. Nejedná se ale o později doplněnou pasáž, ale součást původního seznamu. V komentáři je uvedeno, že bratřím z Lichtenštejna dluží panovník různé částky, za které se zaručila česká města. Mělo by to být zapláceno těmi městy jakožto ručiteli za panovníkovy dluhy.⁵⁷ Celý zápis je škrtnut dvěma tahy pera bez jakéhokoli komentáře.

Nr. 21	panu Adamovi staršímu ze Šternberka,
Fol. 5v	nejvyššímu purkrabímu v Čechách
	„ <i>Herren Adam dem Elteren heren von Sternberg,</i> <i>Obri[sten] Burggraffen in Böhemb</i> “
D/244	20 000 kop gr. míš.
P	
Ručitelé 6 měst v Čechách.	

Adam starší ze Šternberka na Bechyni, Sedlci, Zelené Hoře, Libochovicích a Budyň (1560–1623), nejvyšší purkrabí Království českého (1608–1619). Český katolický šlechtic ze starého panského rodu, který od konce 16. století zastával postupně několik zemských funkcí. Byl vlastníkem rozsáhlého pozemkového majetku v krajích Bechyňském (399 osedlých, **BR 1615**, s. 33, č. Be-P/1), Prácheňském (180 osedlých, tamtéž s. 41, č. Pr-P/1), Plzeňském (641 osedlých, tamtéž s. 49, č. Pz-P/1-2), Litoměřickém (444 osedlých, tamtéž s. 65, č. Lt-P/1) a Slánském (242 osedlých, tamtéž s. 70, č. Sl-P/1); navíc z titulu funkce nejvyššího purkrabího užíval další pozemkové majetek ve Slánském kraji (126 osedlých, tamtéž s. 70, č. Sl-P/2). Byl tchánem Jaroslava Bořity z Martinic (viz Nr. 5).

Jedná se o peníze, darované císařem Rudolfem II. za věrné služby. To mu bylo potvrzeno nynějším císařem novým dlužním úpisem z 23. dubna 1613, na kterém jsou uvedeni ručitelé a který je úročen.

Stavovskou komisí byly pohledávky Nr. 21–23 spojeny do jedné částky, ke které byla zřejmě přičtena ještě další suma, která nebyla evidována v původní **Šuldenlistě 1615**.

⁵⁶ **Seznam 1611**, č. P/15–16 s. 3. Lichtenštejnova aktiva k 16. 10. 1611 jsou zde rozdělena na dvě části. Jednak jistina 88 651 kop gr. m. s nevyplacenými úroky za 4 roky a 4 měsíce ve výši 17 152 kop 19 gr. 6 d. To byla částka zaručená českými městy, na jejichž majetku se o rok později (1612) domohl plně satisfakce. Druhou položkou byla částka 70 000 kop gr. m., na které vázly nezaplacené úroky za 4½ roku ve výši 18 900 kop gr. míš.

⁵⁷ Předchozí císařovy dluhopisy zaručené českými městy, již byly Karlu z Lichtenštejna uhrazeny z aktiv těchto měst v letech 1608 a 1612. V roce 1615 tedy musela být v první vrstvě **Šuldenlisty 1615** míněna ještě další podobná aktiva, zaručená českými městy, jejichž vymáhání ze strany Lichtenštejna českým městům hrozilo i v roce 1615 (viz s. 190).

Výsledný součet, uvedený v kategorii I. v tištěném seznamu z roku 1615, je o 12 000 kop gr. míš. vyšší, než součet položek Nr. 21–23.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 285) byly zaznamenány jen původní položky ze **Šuldenlisty 1615** v celkové výši 74 285 kop 42 gr. 6 f. Záznam se odkazuje na sněmovní tisk z roku 1615 (I. vydání, fol. 52) a na záznam o splácení, vedený (zřejmě společně pro všechny položky) ve starém **Schuldenbuchu D** (fol. 481), což odpovídá údajům u položky Nr. 23. Podle stavovského harmonogramu bylo vyplaceno z jistiny 39 849 kop 5 gr. 1 s., což odpovídá čtyřem splátkám (do sv. Jiří 1618). Také úroky byly placeny do sv. Jiří 1618.

V souvislosti se zápisem této pohledávky do **Schuldenbuchu E** byl proveden výpočet nedoplačených úroků od sv. Jiří 1618 až do poloviny roku 1623 a tato částka (15 571 kop 25 gr. 5 d. míš.) vyplacena. Další úroky byly uhrazeny až v roce 1627. Marginální poznámka odkazuje na dohodu z roku 1658, které byla ohledně této pohledávky s majitelem uzavřena, ale detaily nejsou specifikovány.

Nr. 22	dále zmíněnému nejvyššímu purkrabímu [Adamu staršímu ze Šternberka] <i>„Mehr wolgedachten heren Obri[sten] Burggraffen“</i>)
Fol. 5v	
D/244	20 000 kop gr. míš.
P	
Ručitelé také 6 měst.	

Identita věřitele viz položka č. 21.
Jedná se z části o nevyplacené služné za dva roky, z části jde o půjčku v hotovosti, poskytnutou k nutné potřebě císaře do české komory. Na to mu byl vystaven zaručený dlužní úpis 23. dubna 1613.
Další vývoj viz Nr. 21.

Nr. 23	podobně nejvyššímu purkrabímu Adamu staršímu ze Šternberka <i>„In simile heren Obri[sten] Burggraffen, herrn Adam dem Elteren von Sternbergk“</i>
Fol. 5a58	
D/481	34 285 kop 42 gr. 6 hal. míš. ⁵⁹
P	
Ujištěno na panství Lysá nad Labem („auff die Herrchafft Lyssa“).	

⁵⁸ Číslem „5“ je podruhé foliován další list, nalézající se mezi fol. 5 a fol. 6. Nejde o list nově vlepý (je vevázán systematicky ve složce), ale je na něm uveden pouze tento jeden zápis (Nr. 23), zjevně dopsaný později. Zadní strana tohoto folia (5av) je prázdná.
⁵⁹ Číselně uvedená částka je do této podoby upravena přepisováním. Původně byla pravděpodobně zapsána částka 34 005 kop 12 grošů 6 denárů míšeňských.

Identita věřitele viz položka č. 21.
Jedná se o peníze, které nejvyšší purkrabí zaplatil v hotovosti za císaře k vyplacení vojenského lidu u pevnosti Nové Zámky („*Neuhausel*“)⁶⁰ v Uhrách roku 1614. Ty peníze měl půjčené od Adama Hrzáně z Harasova a ujistil mu je na rok na svém vlastním panství Libochovice. Naproti tomu ujistil císař tuto částku nejvyššímu purkrabímu na komorním panství Lysá nad Labem listem, vydaným na sv. Havla 1614 [16.10.1614].
Tento záznam byl vepsán dodatečně a nahrazuje škrtnutou pohledávku Nr. 93, kde je tato částka vedena jako aktivum Adama Hrzáně z Harasova. V listu ze 14. listopadu 1614 oznamuje císař presidentu české komory Vilému Slavatovi, že zmíněná částka 40 tisíc zlatých rýnských je ujištěna nejvyššímu purkrabímu panstvím Lysá nad Labem až do rozhodnutí příštího zemského sněmu.⁶¹
Další vývoj viz Nr. 21.

Nr. 24	zbývají zaplatit Adamu mladšímu z Valdštejna, nejvyššímu hofmistru „Restieren heren Adamen dem Jungern heren von Wallstein, Ob[risten] Hoffmeister“
Fol. 6	
D/236	820 kop gr. míš.
P	
Forma záruky neuvedena.	

Adam mladší z Valdštejna na Hrádku nad Sázavou, Lovosicích a Hustopečích (1569–1638), nejvyšší hofmistr Království českého v letech 1611–1619. Bohatý český šlechtic ze starého panského rodu, který vlastnil rozsáhlý pozemkový majetek v kraji Kouřimském (537 osedlých, **BR 1615**, s. 26, č. Kř-P/1), v kraji Litoměřickém (153 osedlých, tamtéž čs. 65, č. Lt-P/4) a na Moravě (panství Hustopeče). Viz též Nr. 25–26. Díky deníku, který si v průběhu první třetiny 17. století vedl, máme k dispozici významné informace z prostředí tehdejší nejvyšší dvorské aristokracie.⁶² U rudolfinského dvora působil od roku 1594 jako komoří, od roku 1601 zastával pozici nejvyššího štolby.⁶³
Doplatek Valdštejnovi za 1000 kop grošů, které v roce 1611 spolu s jinými půjčil na vyplacení pasovského vojska od Krumlova. Na to má list, vystavený 27. května 1611.

⁶⁰ Rozsáhlá moderní bastionová pevnost Nové Zámky v tehdejších Horních Uhrách (nyní Slovenská republika) byla postavena v letech 1573–1581 při břehu Dunaje na obranu vojenské hranice s Osmanskou říší. Na vydržování početné vojenské posádky, umístěné v této pevnosti, byly vydávány značné finanční prostředky i po uzavření míru s Osmanskou říší roku 1606.
⁶¹ NAP, fond České oddělení dvorské komory I, karton č. 293, fasc. I–1614/listopad (dokumentace k 14. 11. 1614).
⁶² J. JANÁČEK, *Ženy české renesance* (1996), s. 139–154; Marie KOLDINSKÁ – Petr MAŤA (edd.), *Deník rudolfinského dvořana (Adam mladší z Valdštejna 1602–1633)*, Praha 1997.
⁶³ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 422, č. 181/3 a s. 396, s. 139/20.

V seznamu z roku 1611 je jako Valdštejnovo aktivum vedena ještě celá částka 1 000 kop gr. m., vázly na ní nevyplacené úroky na ve výši 30 kop gr. m. za ½ roku od 27. května do 27. listopadu 1611 (**Seznam 1611**, s. 22, č. V11/17).

Stavovskou komisí byly pohledávky Nr. 24–26 spojeny do jedné částky, ke které byla zřejmě přičtena ještě další menší suma, která nebyla evidována v původní **Šuldenliste 1615**. Výsledný součet, uvedený v kategorii I. v tištěném seznamu z roku 1615, je vyšší, než součet položek Nr. 24–26.

V následné účetní evidenci české komory jsem žádné údaje o splácení této položky ani úroků nezjistil. Předpokládám tedy, že tyto peníze byly převedeny *cessí* na nové vlastníky ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 25	zbývají více zmíněnému nejvyššímu hofmistru [Adamu mladšímu z Valdštejna] <i>„Restieren mehr wolgedachten Herrn Obristen Hoffmeister“</i>
Fol. 6	
D/236	1171 kop 25 gr. 5 den. míš.
P	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz položka č. 24.

Doplatek Valdštejnovi za víno, které obstaral pro potřebu dvora. Na tu částku mu byl vystaven císařský dlužní úpis bez ručitelů na sv. Jiří 1613 [23. 4. 1613].

Další vývoj viz Nr. 24.

Nr. 26	více zmíněnému nejvyššímu hofmistru [Adamu mladšímu z Valdštejna] „ <i>Mehr wolgedachten Herrn Obristen Landthoffmeister</i> “
Fol. 6	
D/50	20 000 kop gr. míš.
P	
Forma ručení není uvedena.	

Identita věřitele viz položka č. 24.

Tuto částku mu daroval nynější císař (Matyáš) za věrné služby, a to listem datovaným na sv. Jiří 1614 [23. 4. 1614] s úrokem v zemi běžným.

Další vývoj viz Nr. 24.

Nr. 27	pan Petr Pešík z Komárova <i>„Herr Peter Peschick von Komorau“</i>
Fol. 6v	
-	10 000 kop gr. míš.
-	
Ručí 4 města v Čechách.	

Identita věřitele viz Nr. 107.

Tuto částku zaplatil Hanibal z Valdštejna (viz Nr. 28) několika osobám v hotovosti na místě císaře za podnikání v Kutné Hoře (*„Kuttenbergisch handelswesen“*) v roce 1610. Tato pohledávka byla následně postoupena Pešíkovi.

Zápis je přeškrtnut dvěma tahy pera. Důvodem je chybné zařazení pohledávky mezi členy panského stavu, kam sice patřil původní věřitel Hanibal z Valdštejna, ale nikoli Petr Pešík z Komárova. Zápis byl jen přesunut na správné místo v seznamu věřitelů, na což upozorňuje později vepsaná poznámka, odkazující na fol. 25 tohoto seznamu (viz níže Nr. 107).

Nr. 28	panu Hanibalovi z Valdštejna „Herren Hannibal von Wallstein“
Fol. 6v	
D/207	5 415 kop 28 gr. 4 den. míš.
P	
Ručí 4 města v Čechách.	

Hanibal z Valdštejna a na Hostinném (1576–1622), nejvyšší mincmistr Království českého (1606–1611). Strýc (bratr otce) Albrechta z Valdštejna. V berním rejstříku je veden jako poručník sirotků po svém příbuzném Zdeňku z Valdštejna, na jejichž místě přiznával středně rozsáhlý pozemkový majetek v kraji Hradeckém (113 osedlých, **BR 1615**, s. 8, č. Hr-P/14). Viz též Nr. 29 a 30.

Tuto částku také zaplatil Hanibal z Valdštejna několika osobám v hotovosti na místě císaře za podnikání v Kutné Hoře (*„Kuttenbergisch handelswesen“*) v roce 1610.

Stavovskou komisí byly pohledávky Nr. 28–30 spojeny do jedné částky, zařazený do kategorie I. a uvedený v tištěném seznamu z roku 1615. Už zde přímo v tisku je však uvedeno, že část z té sumy byla převedena *cessí* na jiného držitele (*„...aneb komuž co z té sumy postoupeno...“*). Tato poznámka se zřejmě týkala pohledávky Nr. 28, která byla převedena *cessí* již z roku 1615 (viz Nr. 538–539). Zbývající položky Nr. 29 a 30 byly převedeny na Jindřicha Slavatu z Chlumu v roce 1616. Od Slavaty pak nárok na tyto peníze (ještě před rokem 1618) získal Bedřich Purkrabí z Donína (viz Nr. 14). V rámci stavovského splátkového kalendáře byly na položky Nr. 29–30 vyplaceny 4 splátky (do sv. Jiří 1618). Úroky byly Bedřichu Purkrabímu z Donína zpětně doplacený až do sv. Jiří 1632. Co se s touto pohledávkou dělo po smrti Bedřicha z Donína (†1634), to už z dochovaných pramenů nevyplývá, viz **Schuldenbuch E**, fol. 118.

Nr. 29	podobně panu Hanibalovi z Valdštejna
Fol. 6v-7	(„ <i>In simili herren hannibal von Wallstein</i> “)
D/213	1 177 kop 13 gr. míš.
P	
Částka je zajištěna jen císařským dluhopisem bez ručitelů, datovaným na sv. Havla 1614 [16. 10. 1614], a má být zaplácena na sv. Jiří 1615 [23. 4. 1615].	

Identita věřitele viz Nr. 28.

Do této sumy je započítána částka 477 kop 13 gr. míš., které Adam starší Slavata z Chlumu (Nr. 80) dlužil Hanibalu z Valdštejna (Nr. 28). Císař v tomto dluhu zastoupil Slavatu, který pro potřeby kutnohorského podnikání („*Kuttenbergisch handelswesen*“) prikoupil kus lesa. Těch zbývajících 700 kop jsou peníze, které Hanibal z Valdštejna musel zaplatit Janu Dobřenskému z Dobřenic na místě císaře za obilí, dodávané pro potřebu kutnohorského podnikání.

Dále viz Nr. 28.

Nr. 30	podobně [Hanibalovi z Valdštejna]
Fol. 7	(„ <i>In simili</i> “)
D/213	697 kop 20 gr. míš.
P	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 28.

Za tuto částku dodali jeho poddaní (Hanibala z Valdštejna) olovo pro potřebu kutnohorského podnikání a hutí („zu *Kuttenbergische handels-und Schmelzwesen*“).

Dopsáno později mezi Nr. 29 a Nr. 31. Dále viz. Nr. 28.

Nr. 31	paní Veronice [Šternberkové z Vajtmile]
Fol. 7	(„ <i>Frauen Veronica von Sternberg</i> “)
D/175	61 000 kop gr. míš.
P	
Tato částka je jí zaručena panstvím Přísečnice („ <i>Preßnitz</i> “) ⁶⁴ , na které už vznesla právní nárok a žádá o převod do své držby.	

⁶⁴ Přísečnice (*Pressnitz*) byla centrem menšího komorního panství, situovaného v Krušných horách. Panství Přísečnice držel tehdy v zástavě její manžel Štěpán Jiří ze Šternberka; takto je výslovně uveden („*durch den Pfands-Inhabern des Herrschafft Proßnitz herrn Steffan von Sternberg*“) v dochovaném konceptu příkazu české komory z 1. srpna 1615, týkajícího se prodeje dřeva z tohoto panství. Viz ÖStA

Veronika Šternberková z Vajtmile (†1637), od roku 1593 druhá manželka Štefana [Štěpána] Jiřího ze Šternberka (1570–1625), utrakvistického české šlechtice, příslušníka starého panského rodu, někdejšího presidenta české komory (1603–1606) a hejtmána německých lén (1603–1620).⁶⁵

Tyto peníze složila roku 1608 v českém oddělení dvorské komory na vyplacení voj-ska, které tehdy leželo v okolí Prahy.

Pohledávka byla uznána stavovskou komisí a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615 jako samostatná položka, ale nebyla zařazena do splátkového kalendáře. Po dobu trvání zástavy neměly být ani placeny úroky, neboť ty nahrazovalo pobírání výnosu ze zastaveného pozemkového majetku. Zástava měla být podle usnesení zemského sněmu vyplacena v roce 1618.

Nr. 32	podobně paní Veronice [Šternberkové z Vajtmile]
Fol. 7	(„ <i>Insimili frauen Veronica v[on] Sternberg</i> “)
D/175	30 000 zlatých rýnských = 25 714 kop 17 gr. 1 d. míš.
P	
Tato částka jí byla nejvyššími zemskými úředníky zaručena panstvím Český Krumlov („ <i>Crommau</i> “), na které již vznesla právní nárok a očekává se vyhlášení exekuce.	

Identita věřitelky viz Nr. 31.

Tato částka se skládá z 27 000 zlatých rýnských, které na hotových penězích a ve stříbrném nádobí půjčila na vyplacení pasovského vojska roku 1611. Další 3000 zlatých rýnských jsou peníze, které jí z milosti daroval císař („*gnaden geld*“). Dohromady to činí 30 tisíc zlatých rýnských, které jí byly ujištěny ze strany nejvyšších zemských úředníků. To při přepočtu na českou měnu vychází na 25 714 kop 17 grošů 1 denár míšeňský.

Tato částka je uvedena též v seznamu z roku 1611. Tehdy na ní vázla částka 276 kop 9 gr. 6 d. míš. za nevyplacené úroky od 20. srpna 1611 do sv. Havla 1611, tj. za 56 dní (**Seznam 1611**, s. 19, č. V11/3).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V následné evidenci české komory se už neobjevuje, z čehož usuzují, že byla po dílčích částkách postoupena *cessi* jiným věřitelům (viz Nr. 538–539).

Nr. 33	panu Štefanovi [Jiřímu] ze Šternberka
Fol. 7v	(„ <i>herrn Stephan von Sternberg</i> “)
D/240	2 000 kop gr. míš.
P	
Za tu částku se osobně zaručil Eliáš Šmitgrabner (Nr. 197) a už byl vyzván k zaplacení.	

Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 407 (spisová složka z 1. 8. 1615).

⁶⁵ J. JANÁČEK, *Ženy české renesance* (1996), s. 146.

Štefan [Štěpán] Jiří ze Šternberka a na Postoloprtech, Vodolicích a Pátku (1570–1625), utrakvistický český šlechtic, příslušník starého panského rodu, někdejší prezident české komory (1603–1606) a hejtman německých lén (1603–1620). Bratr nejvyššího purkrabího Adama ze Šternberka (Nr. 21). Byl držitelem rozsáhlého pozemkového majetku v krajích Žateckém (390 osedlých, **BR 1615**, s. 58, č. Žt-P/16), Litoměřickém (142 osedlých, tamtéž s. 65, č. Lt-P/14) a Slánském (145 osedlých, tamtéž s. 71, č. Sl-P/15). Jako císařský komisař dohlížel na předání panství Český Krumlov do držby císaře Rudolfa II. v roce 1602.⁶⁶ Roku 1612 mu byl u dvora ujištěn pravidelný roční příjem 480 zlatých rýnských jako služné za pozici komořího.⁶⁷

Tato pohledávka vznikla roku 1611, kdy jako jiní půjčil peníze v hotovosti na vyplacení vojska Pasovských. Na to mu byl vystaven zaručený dluhopis 27. května 1611.

V seznamu z roku 1611 je tato částka vedena jako aktivum, převedené nedávno od Šternberka k Eliášovi Šmitgrabnerovi; úroky k sv. Havlu 1611 řádně vyplaceny (**Seznam 1611**, s. 24, č. V11/40).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V tisku je uvedeno ještě jméno původního držitele Štěpána Jiřího ze Šternberka, ale pohledávka byla převedena na ručitele Eliáše Šmitgrabnera a přičtena k jeho aktivům u české komory (Nr. 197).

Nr. 34	panu Albrechtu [Janu] Smiřickému ze Smiřic
Fol. 7v	(„ <i>herrn Albrecht Smirziczky</i> “)
D/243	12 000 kop gr. míš.
P	
Zaručeno několika vesnicemi panství Brandýs nad Labem.	

Albrecht Jan Smiřický ze Smiřic a na Skalách, Dubu, Kumburku, Náchodě a Kostelci nad Černými Lesy (1594–1618). Jeden z nejbohatších českých šlechticů, držitel mimořádně rozsáhlého pozemkového majetku v krajích Boleslavském (1786 osedlých, **BR 1615**, s. 1, č. Bl-P/5) Hradeckém (3392 osedlých, tamtéž, s. 7, č. Hr-P/3), Kouřimském (1059½ osedlých, tamtéž, s. 26, č. Kř-P/3) a Slánském (zde jen 8 osedlých, tamtéž, s. 70, č. Sl-P/3). Přes své mládí patřil k předákům protestantské opozice a krátce před svou předčasnou smrtí se stal roku 1618 členem stavovské vlády.

Ta pohledávka vznikla roku 1611 úhradou v hotovosti na vyplacení Dampierovy jízdy.

V seznamu z roku 1611 jsou u této pohledávky evidovány nevyplacené úroky za 94 dní od 12. července do 16. října 1611 (**Seznam 1611**, s. 21, č. V11/13).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Albrecht Jan Smiřický († 19. 1. 1619) zemřel už v průběhu stavovského povstání a to ještě před císaře Matyášem. Posmrtně však byl odsouzen mimo

⁶⁶ Martin JAKAB, *Císařův levoboček Don Julius d'Austria a jeho pobyt v Českém Krumlově*, in: Zlatý věk Českokrumlovská 1550–1620, Český Krumlov 2002, s. 43–55, zde s. 45.

⁶⁷ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 397, s. 139/46.

jiné i ke ztrátě všeho majetku. To se nepochybně týkalo i těchto finančních aktiv, i když ve srovnání s celkovou hodnotou konfiskovaného pozemkového majetku a dalších aktiv šlo o částku relativně nízkou.⁶⁸

Nr. 35	Jindřich Matyáš z Thurnu, Leonard Colona z Felsu,
Fol. 7v	Ondřej Šlik, Vilém z Landštejna a Mikuláš z Gerstorfu
	(„ <i>herr Graff Heinrich Mattes von Thurn, herr Leonhardt Colona von Fels, herr Graff Andre Schlick, herr Wilhelm von Landstein und herr Niclas von Gärsdorff</i> “)
-	26 000 kop gr. míš.
P	
Zaručeno panstvím Dvůr Králové.	

Pěticenné věřitelské konsorcium, jehož pohledávka je z blíže neuvedených důvodů vedena jako společně půjčené peníze. Identifikace tří z nich je níže uvedena samostatně u jejich individuálních pohledávek (Nr. 46, 47 a 115). Vilém z Landštejna (†1612) je podrobněji zmíněn u pohledávky jeho manželky (Nr. 63). Jáchym Ondřej Šlik z Holejče a na Svijanech (1569–1621) byl držitelem většího pozemkového majetku v kraji Boleslavském (375 osedlých, **BR 1615**, s. 2, č. Bl-P/17). Patřil mezi hlavní politické aktivisty protestantské strany a stal se členem stavovské vlády roku 1618. V roce 1621 patřil mezi skupinu 27 mužů, popravených na Staroměstském náměstí.

Společně půjčili tu částku na vyplacení Dampierských, na každého připadá 5 200 kop gr. míš.

V seznamu z roku 1611 tato částka vedená jako společné aktivum všech pěti zmíněných věřitelů; datum vzniku je upřesněno na 2. září 1611. K 16. říjnu 1611 na té sumě vázlo 261 kop 32 gr. nevyplacených úroků za 43 dní (**Seznam 1611**, s. 22, č. V11/16).

S výjimkou Viléma z Landštejna, který zemřel již v roce 1612, patřili členové tohoto věřitelského konsorcia v době stavovského povstání k předákům stavovské opozice; jejich majetek byl v plném rozsahu konfiskován.

Nr. 36	panu Radslavu Vchynskému [z Vchynic]
Fol. 8	(„ <i>herrn Radislaw Wchinský</i> “)
D/46	30 000 kop gr. míš.
P	
Za peníze ručí nejvyšší zemští úředníci. Částka už je vypovězena a je ve fázi přípravy exekuce.	

⁶⁸ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 524–555.

Radslav starší Vchynský z Vchynic a na Teplici, Doubravské Hoře, Kamenici, Benešově a Hanšpachu (cca 1540–1619), císařský rada, komorník a hofmistr královského dvora (1611–1618). Bohatý český protestantský šlechtic, držitel rozsáhlého pozemkového majetku v krajích Litoměřickém (2110 osedlých, **BR 1615**, s. 65, č. Lt-P/13) a Kouřimském (45 osedlých, tamtéž, s. 27, č. Kř-P/24). Příslušník původně rytířského rodu, který se na základě falešných listin nechal císařem Rudolfem II. roku 1596 prohlásil za potomka vymřelého rodu pánů z Tetova, a na základě těchto fals byl považován za příslušníka panského stavu. Zkušený voják, mecenáš tehdejší české kultury a významný politik (člen stavovského direktoria roku 1609). Od druhé poloviny 60. let 16. století působil jako významný věřitel na českém úvěrovém trhu v úvěrových transakcích.⁶⁹

Tyto peníze půjčil v hotovosti na válku proti Turkům v roce 1606, je to zajištěno dlužním úpisem s ručiteli.

U této pohledávky máme zaznamenána jména konkrétních ručitelů z řad zemských úředníků, což by tuto pohledávku spíše řadilo do kategorie „dluhů zemských“. V přehledu z roku 1613 je však jasně uvedeno, že původní částka z roku 1606, kterou Radslav Vchynský půjčil v hotovosti, byla „*podvákrate přejistěna*“. Spíše tedy předpokládám, že někdy mezi roky 1606 a 1610 Vchynský požádal o vyplacení té částky, ale souhlasil s tím, že tytéž peníze obratem zapůjčil na zemskou potřebu. Osobní záruky zemských úředníků zřejmě považoval za jistější, než osobní záruku panovníka. Jako ručitelé za tuto částku jsou v „*prejištěném*“ dluhopise z 23. dubna 1610 uvedeni: Adam ze Šternberka, Ferdinand z Donína, Jan Jiří ze Švamberka, Zdeněk z Lobkovic, Jan Sezima z Ústí, Vilém Slavata, Jan Zbyněk Zajíc z Házmurka, Jiří z Talmberka, Jaroslav z Martinic, Jan z Klenového, Purkhard Točník, Ctibor Tiburcí Žďárský, Jan Lukavecký a Diviš Černín z Chudenic.⁷⁰

Pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611, vázly na ní nevyplacené úroky za 2 roky (od sv. Havla 1609 do sv. Havla 1611) ve výši 3 600 kop gr. míš.⁷¹

Stavovskou komisí byly pohledávky Radslava Vchynského (Nr. 36-38) sloučeny do jedné sumy a v kategorii I. uvedeny v tištěném seznamu z roku 1615. Podle stavovského harmonogramu bylo na splátku jistiny ve 4 termínech (1616/X ať 1618/IV) vyplaceno 18 310 kop 31 gr. m.; úroky byly vyplaceny také do sv. Jiří 1618 (**Schuldenbuch E**, fol. 139). Po Bílé hoře přešlo splácení této pohledávky (bez bližšího vysvětlení) na jednoho z Radslavových synovců, Viléma Vchynského z Vchynic (1574–1634), kterému bylo

⁶⁹ Václav BŮŽEK, *Úvěrové podnikání nižší šlechty v předbělohorských Čechách*, Praha 1989, s. 103–117. Původní autorův závěr o zásadním vlivu Vchynského úvěrových operací na rozhodování císaře Rudolfa II. i v otázkách politických v průběhu prvního desetiletí 17. století (zde s. 113) už dnes nevyznívá v kontextu celého tehdejšího úvěrového trhu příliš přesvědčivě. Ze strany Vchynského šlo především o výhodné zúročení jeho kapitálu, bez ohledu na to, zda mu peníze platila česká komora nebo zemští úředníci. Nepochybně patřil mezi významné věřitele, ale v celkovém objemu panovníkova zadlužení nebyl podíl jeho aktiv rozhodující. Obecně lze také pochybovat o tom, zda Rudolfa II. v té době vůbec zajímalo, kdo konkrétně mu peníze půjčuje; to byla starost úředníků české komory. Nátlak na politické rozhodování císaře probíhal ze strany české stavovské obce kolektivně, nikoli prostřednictvím jednotlivců, byť byli významnými panovníkovými věřiteli.

⁷⁰ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

⁷¹ **Seznam 1611**, č. P/18, s. 4.

z jistiny vyplaceno v roce 1622 celkem 7 714 kop gr. m. V roce 1629 byla cessí převedena na Vilémovu sestru Sabinu Střelovou z Vchynic (druhou manželkou Purkharta Střely z Rokyc, viz Nr. 74) částka 9 000 kop gr. m. Z toho jí bylo vyplaceno 1 800 kop, a na zbytek (7 200 kop) vystaveny dva nové dluhopisy, jeden na 3 700 kop, druhý na 3 500 kop. Zároveň jí byly z jejího podílu vyplaceny úroky za 11½ roku (tj. od sv. Jiří 1618 do sv. Havla 1629). Z původní jistiny Radslava Vchynského z roku 1615 tak v roce 1629 zbývalo Vilémovi Vchynskému k doplacení celkem 9 475 kop 28 gr. 4 d. míš. Pozdější záznamy už u tohoto účtu vedeny nejsou. Předpokládám, že i tato relativně malá pohledávka byla zahrnuta do konfiskace Viléma Vchynského po jeho smrti, kdy byl 22. února 1634 spolu s dalšími důstojníky Albrechta z Valdštejna zavražděn v Chebu.⁷²

Pro Sabinu Střelovou byl v roce 1629 zřízen nový účet (**Schuldenbuch E**, fol. 748). Zde je výslovně zmíněno, že svých 9 000 kop gr. m. nabyla *cessí*, nikoli dědictvím po Radslavu Vchynském. Předpokládám tedy, že jí tyto peníze převedl bratr Vilém Vchynský v souvislosti s vyrovnáním majetkových podílů v rámci rodiny, když v roce 1629 ovdověla. Tato *cesse* je datována 10. prosince 1629. Po roce 1629 už jistina nebyla splácena, pouze v roce 1636 bylo na splátku úroků vyplaceno 116 zl. rýn. 40 kr. Zbytek peněz, které zůstávaly na účtu Sabiny Střelové, zdědili podle testamentu z roku 1651 její synové Rudolf Václav a Vilém Oldřich Střelové z Rokyc. Žádný další pohyb na tomto účtu nebyl dále evidován. Podle marginální poznámky byla v roce 1673 mezi „*dědici Střelovskými*“ uzavřena blíže neuvedená dohoda. Účet je pak uzavřen poznámkou, podle které na základě testamentu dědí zbývající peníze Marie Alžběta hraběnka z Vrbna, rozená z Vchynic (1640–1682), dcera Václava Vchynského (tj. neteř výše zmíněné Sabiny Střelové z Vchynic), která byla v prvním manželství provdána za jednoho ze synů Sabiny Střelové (v roce 1679 už byl jejím třetím manželem Jiří Štěpán Bruntálský z Vrbna). Splácení jejích aktiv bylo v roce 1679 převedeno na rentmistrovský úřad Markrabství moravského, čímž byl tento účet u české komory uzavřen.

Nr. 37	podobně panu Radslavovi Vchynskému [z Vchynic] („ <i>Insimili herren Radislau Wchinski</i> “
Fol. 8	
D/58	12 000 kop gr. míš.
P	
Nejprve to bylo ujištěno panstvím Vidim („ <i>Wiediem</i> “; následně to bylo ještě zaručeno 1 osobou panského stavu a 4 osobami rytířského stavu.	

Identifikace věřitele viz Nr. 36.

Tyto peníze půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských a Dampierova. Bylo to 10 000 tolarů na penězích v hotovosti a 2 000 tolarů ve stříbře. Později připsána poznámka, že splátka už byla vypovězena.

⁷² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 858–870.

V seznamu z roku 1611 je vznik tohoto aktiva datován k 23. červnu 1611 jako půjčka v hotovosti. K 16. říjnu 1611 zbývalo vyplatit na úrocích 224 kop 52 gr. 4 d. míš. (**Seznam 1611**, s. 24, č. V11/38).
Dále viz Nr. 36.

Nr. 38	podobně pan Radslav Vchynský [z Vchynic] („ <i>Insimili herr Radislaw Wchinski</i> “)
Fol. 8v	
D/250	2 500 kop gr. míš.
P	
Zaručeno panstvím Český Krumlov.	

Identifikace věřitele viz Nr. 36.
Tyto peníze také půjčil v hotovosti roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Krumlova. Byl mu na to vystaven dlužní úpis datovaný 27. května 1611. Později připsána poznámka, že tuto pohledávku má (vedle jiných věřitelů) zaručenu na panství Český Krumlov.
Dále viz Nr. 36.

Nr. 39	pan Fridrich Švihovský [z Rýzmburka] („ <i>herr Fridrich Schwichowski</i> “)
Fol. 8v	
D/244	700 kop gr. míš.
P	
Zaručeno panstvím Český Krumlov.	

Fridrich (Bedřich) Švihovský z Rýzmberka a na Nelžovech, Neprachovech a Příchovicích, císařský rada (cca 1570–1625), bratr Theobalda (Nr. 40). Držitel středně velkého panství v krajích Prácheňském (258 osedlých, **BR 1615**, s. 41, č. Pr–P/4) a Plzeňském (130 osedlých, tamtéž, s. 49, č. Pl–P/6).
Tyto peníze také půjčil v hotovosti roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Byl mu na to vystaven dlužní úpis datovaný 27. května 1611. Později připsána poznámka, že tuto pohledávku má (vedle jiných věřitelů) také zaručenu na panství Český Krumlov.
V roce 1615 byla tato pohledávka akceptována jako kategorie I. a zařazena do tištěného seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 136) bylo v rámci stavovského splátkového kalendáře ve čtyřech termínech (1616/X až 1618/IV) z jistiny splaceno 289 kop 6 gr. míš.; úroky byly spláceny také do sv. Jiří 1618. Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal.
Fridrich Švihovský patřil mezi předbělohorskou katolickou šlechtu, ale byl obviněn z účasti na stavovském povstání. Konfiskační komisí byl v roce 1622 žaloby zproštěn, ale až v roce 1629 bylo rozhodnuto, že za udělení pardonu zaplatí částku 3 200 zl. r.⁷³ Zřejmě i v této souvislosti byla jeho stará pohledávka u české komory jen evidována.

⁷³ Ibidem, s. 667–669.

V **Seznamu 1623** byla zařazena do kategorie I/B. Tedy pohledávky, o nichž císař teprve rozhodne. V roce 1654 jsou této pohledávky uvedení bratři Petr a Ferdinand Švihovští jakožto dědicové po Fridrichu Švihovském. Ze zbývajících jistiny nebylo po roce 1618 uhrazeno nic, na úrocích za 36½ roku (od sv. Jiří 1618 do sv. Havla 1654) zůstávalo k vyplacení 899 kop 48 gr. 5 d. míš.⁷⁴
Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 40	pan Theobald Švihovský [z Rýzmburka] („ <i>herr Theobaldt Schwichowski</i> “)
Fol. 8v	
D/56	10 000 kop gr. míš.
P	
Za tu částku se zaručila 3 města v Čechách na sv. Jiří 1613 [23. 4. 1613].	

Theobald (Děpolt) Švihovský z Rýzmburka a na Horažďovicích (cca 1570–1616), bratr Fridricha (Nr. 39). Držitel středně velkého panství v kraji Prácheňském (170 osedlých, **BR 1615**, s. 41, č. Pr–P/20). Manžel Johanky Švihovské ze Sloupna (Nr. 76).
Tato pohledávka vznikla takto: Švihovský vyplatil na místě císaře dvěma židům, Samuelovi z Teplic a Moisesovi z Pardubic, jejich podíl na pozůstalosti jejich strýce, žida Mareuse Maysla, a to ve dvou termínech: polovinu na sv. Jiří 1611 [23. 4. 1611] a polovinu na sv. Jiří 1612 [23. 4. 1612]. To činilo dohromady 7 714 kop 17 grošů 1 denár míšeňský. Zbývajících částku 2 286 kop půjčil císaři v hotovosti.
Této pohledávky se zřejmě týká list Theobalda Švihovského, odeslaný presidentu české komory Vilému Slavatovi 20. listopadu 1613.⁷⁵ Švihovský potvrzuje, že je ochoten odložit jak splatnost pohledávek, které má u císaře, tak i 800 kop gr. m., které mu dluží sám president české komory Vilém Slavata. Zároveň ale odmítá žádost české komory, aby císaři půjčil další peníze. Sám je sice věřitelem mnoha lidí, ale k nedávnému havelskému termínu (16. října 1613) mu zatím nikdo nezaplatil ani jistiny, ani úroky. Jeho dlužníci (neuvedeno jmenovitě) se vymlouvají na druhotnou platební neschopnost („...a kteří mi co při tomto termínu složití měli, až posavad ani hlavních sum, ani ouroku mi neodvozují, tím mne těšíc, když od jiných svých sum dostanou, že mě spokojiti chtějí a sumy mé že mi odešli, nekladouce žádného jistého dne...“). V příložením „post scripta“ dosatečně důrazně žádá Slavatu, aby mu byl českou komorou urgentně vyplacen svatohavelský úrok, protože potřebuje finančně podpořit svého zetě Purkharta Střelu z Rokyc (Nr. 74), kterého postihl rozsáhlý požár.

V roce 1615 byla tato pohledávka akceptována jako kategorie I. a zařazena do tištěného seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 277) bylo v rámci stavovského

⁷⁴ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1843, Cl. 3, č. 3, f. 40v–41.
⁷⁵ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1613, originál listu datovaného na Horažďovicích 20. 11. 1613.

splátkového kalendáře ve čtyřech termínech (1616/X až 1618/IV) z jistiny splaceno 4 114 kop 45 gr. 5 d. a odečteno ještě 100 kop gr. m., které byly Theobaldovi Švihovskému vyplaceny v roce 1611 z rentmistrovského úřadu, ale nebyly dříve zaevidovány. Úroky byly spláceny také do sv. Jiří 1618. Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal.

Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 41	pan Zdeněk Žampach z Potštejna
Fol. 9	„ <i>herr Zdencko Schampach von Pottenstein</i> “
D/212	60 000 kop gr. míš.
P	
Je to zaručeno panstvím Benátky nad Jizerou. Částka již byla vypovězena, byla provedena exekuce a je připraven převod panství do vlastnictví Žampachova.	

Zdeněk Žampach z Potštejna (1570–1639), příslušník starého českého panského rodu. V Čechách v roce 1615 už žádný pozemkový majetek nevlastnil, ale na Moravě držel větší panství Hodonín a Vsetín. Patřil mezi katolické panstvo; za podporu Ferdinanda II. by v roce 1622 povýšen do stavu říšských hrabat.

Na vyplacení vojska Pasovských půjčil Žampach v roce 1611: v hotovosti 40 013 zlatých rýnských 10 krejcarů, ve stříbře 9 570 zlatých rýnských 10 krejcarů a Šmídovský dluhopis („*Schmiedischen Vorschreibung*“)⁷⁶ na částku 8 750 zlatých rýnských.⁷⁷ Navíc mu císař k té sumě z milosti připsal dalších 10 000 kop grošů míšeňských. Celkovou výslednou částku 60 000 tolarů mu zapsal na panství Benátky nad Jizerou.

V roce 1611 je v seznamu potvrzeno, že výše uvedená částka byla 8. března 1611 ujištěna na panství Benátky nad Jizerou s tou výjimkou, že úroky se mají počítat za každý uplynulý den („*ist täglich die Besicherung zu gestechten*“). K termínu sv. Havla 1611 na té jistině vázly nevyplacené úroky ve výši 2 169 kop 51 gr. míš. (**Seznam 1611**, s. 19, č. V11/2).

V roce 1615 byla tato pohledávka akceptována jako kategorie I. a zařazena do tištěného seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 117) bylo v rámci stavovského splátkového kalendáře ve čtyřech termínech z jistiny splaceno 24 688 kop 34 gr. 5 d. Úroky byly spláceny do sv. Jiří 1618. Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal, což potvrzuje i údaj ze **Seznamu 1623**. Až **Přehled 1654 (Cl.1, č.25)** eviduje jako vlastníka zbývajících peněz Helenu Kateřinu Žampachovou, provdanou hraběnku z Oppersforfu (pravděpodobně snachu výše zmíněného Zdeňka Žampacha).

⁷⁶ Zřejmě míněn Štěpán Schmidt, hlavní účetní říšské účetní komory v Lipsku (viz Nr. 197).

⁷⁷ Součet těch tří dílčích částek, uváděných ve zlatých rýnských, činí 58 333 zlatých rýnských 20 krejcarů.

To při přepočtu na kopy grošů míšeňských v poměru 7:6 vychází na 50 000 kop grošů míšeňských.

Její aktivum je však podstatně vyšší, než kolik zbývalo na původním účtu Zdeňka Žampacha v roce 1618. Rozdíl není vysvětlen.

Nr. 42	Oldřich Desiderius Pruskovský z Pruskova
Fol. 9	„ <i>herren Vlrich</i> “ ⁷⁸ <i>Desiderio Proßkowský</i> “
D/513	47 000 kop gr. míš.
P	
Zaručeno vesnicemi na panství Benátky nad Jizerou.	

Oldřich Desiderius Pruskovský z Pruskova a na Starém Hradě a Třevači (1578–1618), císařský rada a komorník císaře Rudolfa II.⁷⁹ a také komorník arciknížete Albrechta. Příslušník slezského panského rodu, který v roce 1615 držel v Čechách středně rozsáhlý pozemkový majetek v kraji Boleslavském (136 osedlých, **BR 1615**, s. 3, č. 33). Patřil k významným habsburským dvořanům; ve službách panovníka vykonal řadu diplomatických poselství.⁸⁰ Jako nejvyšší komorník byl zodpovědný za péči o nemocného Rudolfa II. v posledních dnech císařova života a pravděpodobně to byl právě on, kdo objevil císařovo mrtvé tělo.⁸¹ Jeho druhou manželkou byla Johanka Pruskovská ze Sulevic, rozená Kaplířová (Nr. 74).

Tato částka mu byla z milosti darována 28. března 1611 a ujištěna vesnicemi na panství Benátky nad Jizerou.

Tato částka je uvedena též v seznamu z roku 1611 v položce nákladů na vyplacení vojska Pasovských, i když i zde je výslovně zmíněno, že se jedná o panovníkův dar („*aus Gnaden*“) z 28. března 1611. Tehdy na této jistině vázla částka 1 537 kop 28 gr. 5 d. míš. za nevyplacené úroky do 16. října 1611 za 199 dní (**Seznam 1611**, s. 20, č. V11/4).

V roce 1615 byla tato pohledávka akceptována jako kategorie I. a zařazena do tištěného seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 300) byla tato pohledávka od Desideria Pruskovského převedena *cessi* na několik nových vlastníků. Do roku 1618 jsou evidovány splátky jistiny a úroků těmito osobám:

1616 Václav Šťastný Petipeský včetně úroků 1 759 kop 56 gr. 5 d. m.

1616 Jan Albrecht Petipeský (bez úroků) 1 000 kop gr. .

1616 Mikuláš Trmal včetně úroků 2 759 kop 56 gr. 5 d. m

1617 Jan Zikmund Knobloch včetně úroků 6 000 kop gr. m.

1617 Vilém Slavata a Jaroslav Bořita včetně úroků 5 427 kop 33 gr. 3 d.

Splátky úroků jsou zaznamenány k sv. Jiří 1616 (zřejmě ještě Pruskovskému) a k sv. Havlu 1616 (Janu Albrechtu Pětipeskému). Další úroky byly vyplaceny až roku 1619 blíže neuvedené osobě.

⁷⁸ Křestní jméno „Vlrich“ (tj. Ulrich = Oldřich) bylo dopsáno dodatečně nad původní text.

⁷⁹ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 227, č. 16/35; s. 394, č. 138/4 a s. 394, č. 139/30.

⁸⁰ Mimo jiné zajišťoval i převoz insignií Řádu zlatého rouna, které po smrti císaře Rudolfa II. v roce 1614 dopravil do Madridu králi Filipu III.

⁸¹ V. BŮŽEK – P. MAREK, *Smrt Rudolfa II.*, s. 20–22, 29, 34.

V roce 1623 už byl vlastníkem zbytku jistiny Adam z Valdštejna, kterému bylo na splátku jistiny vyplaceno 34 229 kop 17 gr. 1 d. m. (k úhradě zbyla jistina ve výši 9 260 kop gr. m.) a doplacený úrok za 4 roky (do sv. Havla 1622). Do konce roku 1623 byl Adamovi z Valdštejna doplacen zbytek jistiny i zbývající úroky. Tím byl tento účet u české komory uzavřen.⁸²

Nr. 43	pan Jan Sezima z [Sezimova] Ústí
Fol. 9v	(„herr Jan Sezima von Ausch“)
D/238	500 kop gr. míš.
P	
Zaručeno panstvím Český Krumlov.	

Jan Sezima ze Sezimova Ústí a na Úštěku a Jistrpech († 1617), císařský rada a nejvyšší komorník Království českého, nositel dědičného dvorského titulu „nejvyšší kroječ Království českého“. Člen starého panského rodu (jedna z větví Vítkovců), držitel středně rozsáhlého pozemkového majetku v Litoměřickém kraji (190 osedlých, **BR 1615**, s. 65, č. Lt–P/8).

Tyto peníze půjčil jako mnoho jiných roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova. Byl mu na to vystaven dlužní úpis 27. května 1611.

Později připsána poznámka: Těchto 500 kop je v účetní dokumentaci rentmistrovského úřadu za rok 1611 vykázáno na fol. 271 jako příjem.

V roce 1615 byla tato pohledávka akceptována jako kategorie I. a zařazena do tištěného seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 132) bylo v rámci stavovského splátkového kalendáře ve dvou termínech z jistiny splaceno 70 kop 58 gr. 4 d. Úroky byly spláceny do sv. Jiří 1617. Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1617 (kdy Jan Sezima zemřel) nenastal. Vzhledem k tomu, že majetek zemřelého dědil jeho bratranec Jan Petr Sezima, předpokládám, že tomu tak bylo i v případě zbytku jistiny a úroků z této pohledávky. Ta zřejmě propadla konfiskací podobným způsobem, jako jiná aktiva Jana Petra Sezimy (viz Nr. 44).

Nr. 44	pan Jan Petr Sezima ze [Sezimova] Ústí
Fol. 9v	„herr Jahn Peter Sezima von Auscha“ ⁸³
D/238	456 kop 18 gr. míš.
P	
Za tu částku ručí město Most.	

⁸² Na stejném listu je uvedeno ještě několik marginálních poznámek, ty se však netýkají původní pohledávky Oldřicha Desideria Pruskovského z roku 1615.

⁸³ Původní verze „*Insimili Herren Jahn Sezima von Auscha*“, odkazující na věřitele z předchozího zápisu (Nr. 43), je opravena škrtnutím slova „Insimili“ a dopsáním druhého křestního jména „Peter“ nad původní řádek. Šlo o odlišné osoby; Jan a Jan Petr byli bratřanci.

Jan Petr Sezima z Ústí († po 1623), bratranec výše uvedeného Jana Sezimy (Nr. 43).

Tato pohledávka vznikla v souvislosti se Šlejnicovým dluhem, který na sebe panovník převzal při prodeji Šlejnicova panství Hanšpach, jak je popsáno u pohledávky paní Trčkové.⁸⁴

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorií I. a uvedena v tištěném soupise z roku 1615. Podle stavovského harmonogramu byla vyplacena splátka ve výši 64 kop 43 gr. 3 d. míš. a úroky do sv. Jiří 1617. Tyto informace byly přepsány (i s odkazem na původní evidenci v **Schuldenbuchu D**, fol. 26) do **Schuldenbuchu E** (fol. 39).

Jan Petr Sezima z Ústí byl konfiskační komisí odsouzen k propadnutí poloviny majetku.⁸⁵ Výše zmíněný nedoplatek původní pohledávky však byl zřejmě konfiskován celý. Každopádně žádné splátky jistiny ani úroků zde po roce 1623 vedeny nejsou a pohledávka už není vedena ani v **Přehledu 1654**.

Nr. 45	pan Jiří z Talmberka
Fol. 9v	„herr Georg von Tallenbergk“
D/237	500 kop gr. míš.
P	
Zaručeno na panství Český Krumlov.	

Jiří z Talmberka a na Jankově (1578–1623), císařský rada a nejvyšší sudí zemský Království českého (1613–1617). Protestantský politik, držitel středně velkého pozemkového majetku v Kouřimském kraji (103 osedlých, **BR 1615**, s. 26, č. Kř–P/8). Významný předák stavovské opozice, jeden z členů stavovského direktoria.

Tyto peníze půjčil jako mnoho jiných roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova. Byl mu na to vystaven dlužní úpis 27. května 1611.

Později připsána poznámka: Těchto 500 kop je v účetní dokumentaci rentmistrovského úřadu vykázáno na fol. 271 jako příjem.

Jako čelnému představiteli stavovského povstání byl Jiřímu z Talmberka v roce 1621 všechn majetek konfiskován. Na přímlovu jeho syna Fridricha z Talmberka, který se stal po Bílé hoře prezidentem apelačního soudu a byl také komisařem hrdelního soudu, který vynesl v roce 1621 rozsudky, byl Jiří z Talmberka v roce 1622 omilostěn a majetek byl rodině vrácen.⁸⁶ V **Seznamu 1623** je pohledávka vedena v kategorii I/B. Do **Schuldenbuchu B** (fol. 131) už je jako držitel pohledávky zapsán Jan z Talmberka; z regestu je však zjevné, že jde o původní aktivum Jiřího z Talmberka z roku 1615. V roce 1615 byla tato pohledávka akceptována jako kategorie I. a zařazena do tištěného seznamu z roku 1615. V rámci stavovského splátkového kalendáře bylo ve čtyřech termínech z jistiny splaceno 204 kop 44 gr. 2 d. Úroky byly spláceny do 27. května 1618 (toto datum je zde výslovně uvedeno; tedy nikoli termín sv. Jiří).

⁸⁴ K tomu viz Nr. 19.

⁸⁵ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 505.

⁸⁶ Ibidem s. 672.

Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchi F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 46	panu Jindřichovi Matyášovi hraběti z Thurnu
Fol. 10	„Herrn Heinrich Mattes Graf von Thurn“
-	1 000 kop gr. míš.
P	
Zaručeno na panství Český Krumlov.	

Jindřich Matyáš z Thurnu a na Veliši, Losterfu a Vintířově (1567–1640), císařský rada a purkrabí karlstějnský. Vojenský velitel a vůdčí osobnost české stavovské opozice, držitel rozsáhlejšího pozemkového majetku v krajích Hradeckém (424 osedlých, **BR 1615**, s. 8, č. Hr–P/13) a Žateckém (181 osedlých, tamtéž, s. 58, č. Žt–P/6). Jako purkrabí karlstějnský za panský stav disponoval po dobu výkonu funkce i větším pozemkovým majetkem v Podbrdském kraji, tj. panstvím karlstějnským (302 osedlých, tamtéž, s. 77, č. Pb–P/2)

Tyto peníze půjčil jako mnoho jiných roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova. Byl mu na to vystaven dlužní úpis 27. května 1611.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a vedena v tištěném seznamu z roku 1615. Údaje o splátkách jistiny a úroků nemáme zatím k dispozici. Jakožto jednomu z významných vůdců stavovského povstání byl Thurnovi v roce 1621 konfiskován všechn majetek, nepochybně včetně této pohledávky.

Nr. 47	pan Leonard Colona z Felsu
Fol. 10	„Herr Leonhardt Colona von Felß“
D/251	1 000 kop gr. míš.
P	
Zaručeno na panství Český Krumlov.	

Leonard (Linhart) Colona z Felsu (1565–1620), královský rada, velitel stavovského vojska (1609–1611) a v době povstání jeden z hlavních vůdců české stavovské opozice. V roce 1615 držitel středně velkého pozemkového majetku na Žatecku (410 osedlých, **BR 1615**, s. 58, č. Žtc–P/13).

Tyto peníze půjčil jako mnoho jiných roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova. Byl mu na to vystaven dlužní úpis 27. května 1611.

Pohledávka byla stavovskou komisí spojena s pohledávkou Nr. 48, výsledná suma zařazena do kategorie I. a vedena v tištěném seznamu z roku 1615. Údaje o splátkách jistiny a úroků nemáme zatím k dispozici. Jakožto jednomu z významných vůdců

stavovského povstání byl Thurnovi v roce 1621 konfiskován všechn majetek, nepochybně včetně této pohledávky.

Nr. 48	podobně panu Leonardovi Colonovi z Felsu
Fol. 10	„Insimili Herrn Leonhart Colona v[on] Felß“
D/219	24 745 kop 25 gr. 3 den. míš.
P	
Ujištěno dluhopisem datovaným na sv. Havla 1614 [16. 10. 1614], bez ručitelů a s půlroční výpovědní lhůtou.	

Identifikace věřitele viz Nr. 47.

Tato pohledávka vznikla následovně: částku 17 142 kop 51 gr. 3 d. míšeňské mu daroval panovník za věrné služby; 6 602 kop 34 grošů míšeňských jsou dlužné peníze za jeho výkon velitelské funkce u vojska od 24. srpna 1611 do 11. prosince 1614. Zbývající 1 000 kop gr. míš. na něj se souhlasem panovníka převedl pán z Mollartu (tj. Arnošt z Mollartu, viz Nr. 375) postoupením pohledávky („cessi“) ze dne 15. května 1613.

Dále viz Nr. 47.

Nr. 49	panu Petrovi z Libentálu
Fol. 10v	„Herren Peter von Liebenthal“
D/473	2 500 kop gr. míš.
P	
Ujištěno na vsi Nehvizdy („Newiczdt“) na panství Přerov („Przerow“).	

Petr z Libentálu, braniborský šlechtic, který se oženil s Kateřinou z Vajtmíle, vdovou po zemském soudci Janu z Šelmberka. Český inkolát (spolu s přijetím do stavu rytířského) získal roku 1601, a to zřejmě v souvislosti s jeho přijetím do dvorské služby (na pozici dvorského služebníka „se dvěma koňmi“) s měsíčním služným 20 zlatých rýnských. Až v roce 1610 byl na přímluvu braniborského kurfiřta a také císaře Rudolfa II. přijat v Čechách za příslušníka stavu panského,⁸⁷ a to zřejmě v souvislosti se získáním vyšší pozice (kroječe) u pražského dvora s měsíčním služným 40 zlatých rýnských.⁸⁸ Pozemkový majetek, vyženěný s manželkou před rokem 1606, brzy po sňatku prodal, stejně jako další statky.⁸⁹ V roce 1615 byl držitelem pouze drobného pozemkového majetku na

⁸⁷ Vladimír KLECANDA, *Přijímání cizozemců na sněmu do Čech za obyvatele (Příspěvek k dějinám inkolátu před obnovením zřízením zemským)*, in: Sborník prací věnovaných Prof. Dr. Gustavu Friedrichovi k šedesátému narozeninám 1871–1931, Praha 1931, s. 456–467, zde s. 457.

⁸⁸ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 397, s. 265 č. 28/96; s. 233, č. 17/50.

⁸⁹ Libentálův prodej vsi Kbel v roce 1614 za částku 8 000 kop gr. čes. (tj. 16 000 kop gr. míš.) zaznamenal i kutnohorský písmák Mikuláš Dačický z Heslova, viz Antonín REZEK (ed.), *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova*, II, Praha 1880, s. 141.

Kouřimsku (13 osedlých, **BR 1615**, s. 27, č. Křm-P/22). Zároveň však v rámci Starého Města pražského přiznával finanční aktiva ve výši 24 tisíc kop gr. míš. (tamtéž, s. 83, č. SMP/18).

Výše zmíněnou částku peníze půjčil roku 1611 v hotovosti pro potřebu kutnohorského podnikání.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a vedena v tištěném seznamu z roku 1615. Jistina i úroky byly vypláceny podle harmonogramu do podzima 1617. Z jistiny bylo formou tří splátek uhrazeno 691 kop 47 gr. 1 d. m.

Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 281) upřesňuje okolnosti vzniku pohledávky: Šlo o půjčku z roku 1611, která byla ujištěna vsí Nehvizdy („*Nebizd*“) na komorním panství Přerov nad Labem. Následně tu pohledávku převedl na Volfa Illburka z Vřesovic, ten to obratem převedl svému bratru Vilémovi z Vřesovic. Od něj pohledávku získal cecí roku 1617 Jiří Valgers („*Georg Walgerß*“). Kontinuita je průkazná, neboť tento zápis se odkazuje jak na zápis v původním **Schuldenbuchu D** (fol. 473), tak i přímo na tištěný seznam z roku 1615, fol. 75. To odpovídá prvnímu vydání sněmovního usnesení, kde je tato pohledávka ve výši 2 500 kop gr. m. vedena jako původní aktivum Jana z Libentálu, už postoupené Vilémovi z Vřesovic („*Petrovi z Libentálu jest postoupená Vilémovi Vřesovcovi*“).

V **Schuldenbuchu E** (fol. 281) už je tato pohledávka vedena jako aktivum Jiřího Valgerse. Jemu byl v roce 1628 vyplacen zbytek jistiny i nevyplacené úroky za 10½ roku. Tím byl tento účet u české komory uzavřen.

Nr. 50	zbývají paní Magdaléně ze Sebusína
Fol. 10v	„ <i>Restieren Frauen Magdalena von Sebusin</i> “
D/49	472 kop 55 gr. 5 d. míš.
P	
Bez ručitelů.	

Magdalenou ze Sebusína je míněna Magdalena Želínská z Hrušova, druhá manželka českého místokancléře a nejvyššího mincmistra Kryštofa Želínského ze Sebusína (†11. 11. 1606), velmi vlivného a významného českého politika Rudolfské doby a předního představitele českých novoutrakvistů.⁹⁰ Magdalena byla dcerou Jiříka Voděradského z Hrušova na Dobřeni a za Kryštofa Želínského se vdala roku 1585. Její manžel by roku 1597 povýšen v Čechách do panského stavu. Proto je i vdova Magdalena vedena v rámci panského stavu, i když původem náležela ke stavu rytířskému.

Tato položka obsahuje doplatek z původní částky 1000 kop gr. míš., které jí měly být zaplacený na sv. Jiří 1613 [23. 4. 1613]. Z toho bylo 748 kop 34 gr. 2 den. míš. starý zůstatek z 2000 kop, které ona a její manžel (jméno neuvedeno) půjčili pro nutnou potřebu kutnohorského podnikání, a pak ještě půjčili 251 kop 25 gr. 5 den. míš., čímž se to

⁹⁰ Josef BOROVIČKA, *Pád Želinského (Obsazení nejvyšších zemských úřadů v Čechách v letech 1597–1599)*, Český časopis historický 28, 1922, s. 277–304.

dorovnálo na těch 1 000 kop. Těchto 1 000 kop gr. míš. mělo být sice zaplaceno ve stříbrných tolarech, každý tolar počítajíc po 73 krejcarech, ale ten doplatek se má (k dobru císaře) uhradit v nominální hodnotě běžnou mincí. Má na tu částku dlužní úpis císaře bez ručitelů, datovaný na svatého Havla 1612 [16. 10. 1612].

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a vedena v tištěném seznamu z roku 1615. Údaje o splátkách jistiny a úroků nemáme zatím k dispozici. Vzhledem k tomu, že jiná pohledávka téže věřitelky byla splácena (viz Nr. 51), předpokládám, že v tomto případě došlo již před rokem 1618 k převodu aktiva na jiné držitele (viz Nr. 538–539).

Nr. 51	podobně paní Magdaleně ze Sebusína, vdově
Fol. 10v	„ <i>Insimili Freuen Magdalena von Sebusin Wittib</i> “
D/49	10 000 kop gr. míš.
P	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitelky viz Nr. 50.

Tyto peníze jí daroval panovník roku 1608 za věrnou službu, kterou její manžel konal od mládí pro panovníka. Jméno manžela výslovně uvedeno není, ale Magdalena byla vdovou po českém místokancléři Kryštofu Želínském ze Sebusína (viz Nr. 50).

V seznamu z roku 1611 už je tato pohledávka vedena jako aktivum, vdovy Markéty. Vázly na ní nevyplacené úroky od sv. Havla 1608 za 3 roky ve výši 1 500 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 41, č. D/26). Pohledávka tedy byla úročena 5% (jako většina darů).

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie II., nevíme však, do kdy byly po roce 1615 vypláceny úroky. V **Seznamu 1623** je celá pohledávka zařazena v kategorii II/A s tím, že úroky byly vypláceny až do sv. Havla 1622, ale není rozlišeno, zda šlo o jednorázový doplatek až roku 1622 (což považuji za pravděpodobnější), nebo o kontinuální splátky.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 48) je pohledávka vedena jako majetek vdovy po zemřelém Kryštofovi ze Sebusína. Markétino jméno výslovně zmíněno není, ale z registru je kontinuita dostatečně průkazná. Pravidelné vyplácení úroků v tomto případě i dále pokračovalo, takže zde je evidována úroková splátka i k sv. Havlu 1623. Krátce poté zřejmě vdova Magdalena zemřela, takže v roce 1625 už byly vypláceny úroky za dva roky ve výši 1 000 kop gr. m. jejím synům Gabrielu Kryštofovi a Václavovi ze Sebusína. V této knize pohledávka po roce 1625 vedena není, ale podle marginální poznámky („*extra-hirt*“) soudím, že její evidence pokračovala v jiné dokumentaci české komory.

Nr. 52	pan Joachym Mettych z Čechova
Fol. 11	„Herr Joachimb Mettich Creuczhow“
D/439	3 000 kop gr. míš.
P	
Bez ručitelů.	

Jáchym Mettych z Čechova, šlechtic slezského původu, který od mládí dlouhodobě působil ve službách Rožmberků ve správním aparátu jejich dominií.⁹¹ Později se stal komorníkem zemřelého císaře Rudolfa II.⁹² Do panského stavu byl povýšen až roku 1605. V roce 1615 v Čechách pozemkový majetek nevlastnil, později získal panský Dąbrowa ve slezském Opolsku.

Jedná se o peníze, které byly použity na úhradu ročního deputátu císaře Rudolfa II. ve výši 300 000 zlatých rýnských, ale nebylo mu to zapláceno. Na to mu byl nově vystaven dluhopis s datem 10. července 1613, u kterého nejsou žádní ručitelé.

Do tištěného seznamu roku 1615 nebyla tato pohledávka uvedena; stavovská komise ji zařadila do kategorie II. Druhá Mettychova pohledávka je uvedena mezi věřiteli rytířského stavu. I když byl slezský rod Mettychů poměrně rozvětven, nejedná se o shodu jmen. Rozdílná stavovská atribuce věřitele vznikla zřejmě jen tím, že v době vzniku pohledávky Nr. 163 (před 1601) byl Mettych v Čechách považován za osobu stavu rytířského, zatímco v době vzniku pohledávky Nr. 52 (1613) už několik let (od 1605) patřil ke stavu panskému. Obě pohledávky (Nr. 52 a Nr. 163) byly v roce 1623 sloučeny. Ze souhrnné částky byly odečteny splacené peníze a připočteny kapitalizované úroky.

Dále viz Nr. 163.

Nr. 53	zbývají plukovníku panu Vilému Vratislavovi
Fol. 11	[z Mitrovic]
	„Restieren heren Wilhelm Wratislaw Obrißten“
D/511	3 005 kop 36 gr. míš.
P	
Bez ručitelů.	

Vilém Vratislav z Mitrovic (1579-1637), významný český vojevůdce, povýšený v roce 1605 do panského stavu.⁹³ Do funkce plukovníka (s ročním služným 1 000 zl. rýn.)

⁹¹ Jaroslav PÁNEK, *Vilém z Rožmberka – Politik smíru*, Praha 2011, s. 435.

⁹² J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 253 č. 22/7; s. 397, č. 139/49. Též viz V. BŮŽEK – P. MAREK, *Smrt Rudolfa II.*, s. 21.

⁹³ V *Šuldlistě 1615* je už veden jednoznačně v rámci panského stavu. Myslím, že i tato skutečnost relativizuje úvahy o jeho povýšení do panského stavu v Čechách až v roce 1619, kterou nedávno do literatury uvedl Miroslav ŽITNÝ, *Johaničský rytíř Vilém Vratislav z Mitrovic na cestě z bitevního pole k hraběcímu stavu*, in: Václav BŮŽEK – František KOREŠ – Petr MAREŠ – Miroslav ŽITNÝ, *Rytíři*

byl jmenován 24. dubna 1608.⁹⁴ U pražského císařského dvora zastával funkci velitele osobní císařovy gardy („*Trabantenhauptmann*“) s ročním služným ve výši 2 000 zlatých rýnských.⁹⁵ V roce 1615 nebyl v berním rejstříku výslovně uveden mezi pozemkovými vrchnostmi, ale byl (společně s dalšími bratry) spolumajitelem rodového panství Mníšek pod Brdy v Podbrdském kraji (101 osedlých, **BR 1615**, s. 77, č. Pdb-P/4). V pobělohorské době působil jako velkopřevor Řádu maltézských rytířů.

Vilém Vratislav měl u panovníka pohledávku za nevyplacený žold ve službách císaře ve výši 3 505 kop 36 grošů míšeňských. Byl mu na to na sv. Havla 1613 [16. 10. 1613] vystaveno potvrzení českým oddělením dvorské komory, že ty peníze mají být vyplaceny, a také dluhopis císaře s tímž datem, na kterém nejsou uvedeni žádní ručitelé. Z toho se odečetlo 500 kop grošů míšeňských, které měl zaplatit na daních. Zbývá tedy výše uvedená částka.

Vlevo dodatečně připsáno: „19. prosince 1614“, to celé škrtnuto; pod tím další přípisek „císařský dluhopis bez ručitelů“ („*auf Kay[serliche] Assecuration ohne burg[en]*“).

Další vývoj této pohledávky viz Nr. 54.

Nr. 54	více témuž [Vilému Vratislavovi z Mitrovic]
Fol. 11	„Mehr delselben“
D/512	8 000 kop gr. míš.
P	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 53.

Tyto peníze mu daroval zemřelý císař Rudolf II. (v *Šuldenlistě 1615* uvedeno bez bližšího komentáře a bez vrocení).

Položky Nr. 53 a 54 jsou sečteny a společně uvedeny v tištěném seznamu jako celková pohledávka ve výši 11 005 kop 35 gr. míš.

V *Přehledu 1654* jsou však tato částka (8 000 kop gr. m.) a nedoplněný zbytek z položky Nr. 53 ve výši 2 726 kop 25 gr. 5 d. (dohromady 10 726 kop 25 gr. 5 d. míš.) spolu se stejnými vysvětlěními vzniku vedeny v rubrice **Cl5**, tedy jako pohledávky, jejichž úhrada byla stavovskou komisí roku 1615 zamítnuta.⁹⁶ Se splácením této pohledávky zřejmě vznikly hned v roce 1615 jisté problémy, proto si zřejmě v roce 1654 nebyli úředníci české komory jisti, do které kategorie tato pohledávky původně v roce 1615 patřila. Důvodem byla pravděpodobně námitka Viléma Vratislava z Mitrovic ohledně částky, uvedené v tištěném seznamu z roku 1615. Nesouhlasil s tím, že by se mu mělo v rámci

renesančních Čech ve válkách, Praha 2016, s. 210–217.

⁹⁴ ÖStA, Hofkammerarchiv, Niederösterreichische Herrschaftsakten Sign. FHKA NÖHA 789 – W 61/a/36b, fol. 435–436 „*Verzeichniss der Kriegsobersten unter Rudolf und Mathias 1604–1620*“, Nr. 17, fol. 435v.

⁹⁵ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 329, č. 62/2.

⁹⁶ *Přehled 1654*, Cl. 5, č. 2, s. 46v.

splátkového kalendáře proplácet 8 000 kop gr. míš., když měl od Rudolfa II. darovánu tuto částku výslovně v „tolarech širokých“.⁹⁷

Vilém Vratislav měl roce 1614 v rukou jen dluhopis, vystavený císařem Rudolfem; jeho pohledávka nebyla vedena v žádné jiné evidenci. Na podzim 1614 proto žádal, aby mu nový císař vystavil na stejnou částku obnovený dluhopis. Vilém Slavata se k jeho žádosti vyjádřil 18. září 1614 kladně. K vystavení nového dluhopisu pravděpodobně nedošlo, ale dvorská komora ve Vídni souhlasila 1. října 1615 se zapsáním této pohledávky do české **Šuldenlisty 1615**. Ve spisové dokumentaci k této cause je uveden opis listiny, kterou Rudolf II. Vilému Vratislavovi zmíněnou částku daroval. Je zde skutečně uvedeno, že se jedná o 8 000 kusů stříbrných tolarů (nikoli jen tolarů jako peněžní početní jednotka), které mají být vyplaceny „*hotovými tolary širokými a žádnou jinou mincí*“, kdykoli o to Vilém Vratislav (s půlroční výpovědní lhůtou) požádá. Pokud by mu peníze vyplaceny nebyly, dává mu císařská listina právo převzít do své držby komorní panství Malešov a užívat toto panství do té doby, dokud nedojde k řádnému finančnímu vyrovnání. Za důležitou okolnost považují skutečnost, že tato císařova darovací listina je datována na Pražském hradě v pondělí 4. března 1611. Tedy v době, kdy byla ještě Malá Strana obsazena vojskem Pasovských a kdy už se armáda krále Matyáše blížila k Praze (dorazila 6. března 1611). Věrohodnost tohoto daru vedle císaře svou pečeti potvrdili ještě Abraham Purkrabí z Donína, hornoluzický landfojt (zemský správce) a v té době nedávno jmenovaný nový prezident české komory (viz Nr. 81), a také královský hejtmán Starého Města pražského Kryštof Albrecht z Roupova (viz Nr. 59), oba zároveň císařovi váleční radové a radové dvorské komory. K opisu císařské listiny z roku 1611 přiložil žadatel ještě dvě doporučení. Jedním je svědectví Oldřicha Desideria Pruskovského, vydané 25. května 1613 v Praze. Ten dosvědčil, že byl osobně přítomen tomu, když císař Rudolf II. těch 8 000 tolarů Vilému Vratislavovi daroval a slyšel, že císař tento záměr oznámil. Tehdejší direktor české komory Měsíček (míněn zřejmě Zikmund Měsíček z Vejškova) měl tento dar řádně zaregistrovat a vystavit dluhopis, ale v důsledku bouří, které v té době v zemi probíhaly, se tak nestalo a Vilému Vratislavovi zůstal jen darovací list. Pruskovský se ve svém doporučení také výslovně odvolává na španělského vyslance Zúñigu a na Arnošta z Mollartu (viz Nr. 375), kteří to mohou také potvrdit. Opis Zúñigova stručného latinského doporučení vydaného v Řezně 30. srpna 1613 (tedy krátce po zahájení říšského sněmu, který zde probíhal od 28. srpna do 21. října 1613) je také připojen. Zúñiga obecně verifikuje vše, co je uvedeno v německy psané žádosti plukovníka Viléma Vratislava („*D[omin]ni Coronelli Guilhelmi Wratislavi*“). Přítomnost těchto mužů v blízkosti Rudolfa II. v této kritické době a okolnosti finančních „darů“, které tito představitelé katolického uskupení na české politické scéně v té době od císaře dostávali, jsou podle mého názoru důležitou okolností pro interpretaci jejich role v celé cause s vojskem Pasovských.

⁹⁷ ÖNA, Hofffinanz Österreich, Akten, sign. FHKA 409 (r. Nr. 162), říjen 1615. Zde fascikl spisů pod souhrnným názvem „*Hoffcammer Memorial an Ihr Kay: Mtt: Herrn Wilhelmen Wrattißlaw Ritter und Obristen praetendirte Gnadt dero 8 000 R in die Behembische Schulden Lista betr[effend]*“⁹⁸. Označení „rytíř“ u jména Viléma Vratislava z Mitrovic není v tomto případě dokladem jeho stavovské příslušnosti, ale je tím míněno, že byl rytířem řádu sv. Jana Jeruzalémského.

Údaje ze **Schuldenbuchu E** (fol. 299) však dokládají, že i v případě Mitrovského probíhaly platby jeho aktiv podle splátkového harmonogramu. Je zde výslovně uveden odkaz na fol. 74 prvního vydání sněmovního usnesení, podle kterého bylo na tuto pohledávku před válkou vyplaceno ve čtyřech splátkách celkem 4 413 kop 28 gr. 6 d. a úroky až do sv. Jiří 1618.

Z následného záznamu vyplývá, že už v roce 1617 postoupil Mitrovský část své jistiny nizozemskému obchodníkovi Janu de Witte. Ten v roce 1621 přijal od české komory splátku jistiny ve výši 1 772 kop gr. m. a také úroky z této částky od sv. Havla 1617 za 4 roky do sv. Havla 1621. Jinou *cessí* postoupil Mitrovský v roce 1618 částku 644 kop gr. m. Eliášovi Blovskému. Ta byla Eliášovi Blovskému vyplacena v roce 1623; úroky z této částky za 5 let (od sv. Jiří 1618 až do konce července 1623) přijal na Eliášově místě Kašpar Blovský.

V roce 1654 zbývalo z původní pohledávky 3 896 kop 31 gr. 1 d. míš. jistiny a nevyplacené úroky za 36½ roku (do sv. Havla 1654) ve výši 8 482 kop 11 gr. míš. Jako vlastník této pohledávky je v roce 1654 veden Václav Vilém Vratislav z Mitrovic (**Přehled 1654, Cl. 5 č. 2**). Pohledávka byla přepsána v roce 1681 do nově založeného **Schuldenbuchu E** (fol. 26) jako vlastnictví blíže nespecifikovaných dědiců Václava Viléma z Mitrovic. Zbývající jistina byla nově vypočtena a převedena na zlaté rýnské (4 546 zl. r. 26 kr. 2 d.) a nevyplacené úroky za předchozí léta spočteny na 16 640 zl. r. 6 kr. 1 d. Žádný další pohyb však na tomto účtu po roce 1681 nenastal.

Nr. 55	panu Jaroslavovi [Vchynskému] z Vchynic a Tetova <i>„heren Jarosßlaw von Wchinitz und Tettau“</i>
Fol. 11	
D/477	
P	3 000 kop gr. míš.
Ujištěno dvorem Krušovice na panství Křivoklát („Pirglicz“).	

Jaroslav Vchynský z Vchynic (†1614), bratranec Radslava Vchynského (Nr. 36). Tyto peníze půjčil v roce 1611 na vyplacení vojáků Dampierovských a Pasovských. Tato částka je uvedena též v seznamu z roku 1611. Tehdy na ní vázlo 77 kop 55 gr. míš. za nevyplacené úroky od 9. května 1611 do sv. Havla 1611, tj. za 158 dní (**Seznam 1611**, s. 20, č. V11/7).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a vedena v tištěném seznamu z roku 1615. Zde už je upřesněno, že tato částka náleží jeho dědicům. V **Seznamu 1623** je pohledávka zařazena do kategorie I/B. To odpovídá skutečnosti, že oba Jaroslavovi dědicové (synové Adam a Jiří) byli za účast ve stavovském povstání obviněni a souzeni; nakonec byli potrestáni ztrátou poloviny majetku.⁹⁸ V **Seznamu 1623** je uvedena jako zbytek jistiny částka 2 169 kop 31 gr. 3 d., což odpovídá tomu,

⁹⁸ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 854–856.

že podle stavovského harmonogramu bylo bratřím z Vchynic vyplaceno 830 kop 28 gr. 4 d. míš., což odpovídá třem splátkám (do října 1617). Nevyplacené úroky jsou spočítány za 6 let, tedy také od října 1617.

V následné systematické evidenci už tato pohledávka vedena není. Předpokládám tedy, byla v rámci konfiskačního procesu 1623 dědicům zabavena.⁹⁹

Nr. 56	zbývají panu [Janu] Jiřímu ze Švamberka „ <i>Restieren herren Georg von Schwamberg</i> “
Fol. 11v	
D/233	39 518 kop 30 gr. 3 den. míš.
P	
Na to vystavili dluhopis osobně nejvyšší zemští úředníci. Panovník ten dluh následně ujistil na panství Český Krumlov.	

Jan Jiří ze Švamberka (1548–1617), nejvyšší komorník Království českého v letech 1609–1611.¹⁰⁰ Příslušník starého českého panského rodu, dědic rozsáhlého jihočeského majetku po smrti Petra Voka z Rožmberka. Pozemkový majetek ještě za svého života postupně předával synu Petrovi ze Švamberka (1577–1620), takže v berním rejstříku z roku 1615 se objevují jako pozemkové vrchnosti velmi rozsáhlého pozemkového majetku oba, a to v krajích Bechyňském (2864 osedlých, **BR 1615**, s. 33, č. Bech-P/6, 13), Prácheňském (378 osedlých, tamtéž, s. 41, č. 9, 18), Plzeňském (200 osedlých, tamtéž, s. 49–59, č. Plz-P/24, 25) a Vltavském (248 osedlých, tamtéž, s. 79, č. Vlt-P/5).

Výše uvedená částka zbývala Janu Jiřímu ze Švamberka k vyplacení z původní sumy 85 714 kop 17 gr. 1 d. míš. (tj. 100 000 zl. r.), které Petr z Rožmberka půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Po jeho Rožmberkově smrti ta pohledávka připadla Janu Jiřímu ze Švamberka. Částečně již to bylo splaceno; další část byla použita na uhrazení pohledávek věřitelů zemřelého Rožmberka¹⁰¹ i věřitelů Jana Jiřího ze Švamberka. Zbývá výše uvedená suma.

V roce 1611 ještě byla tato částka vedena jako aktivum Petra z Rožmberka v původní výši 85 714 kop 1 gr. 1 d. míš.; tehdy na ní vázla částka 1 958 kop 22 gr. 1 d. míš. za nevyplacené úroky od 29. května 1611 do sv. Havla 1611, tj. za 139 dní (**Seznam 1611**, s. 19, č. V11/1).

Jan Jiří ze Švamberka se krátce poté, co se ujal dědictví, dožadoval na české komoře doplacení zbývajících sumy 39 518 kop 30 gr. 3 den. míš. Jednání v této záležitosti jsou

⁹⁹ Do **Přehledu 1789** (fol. 182) byla zpětně zapsána (jako „spící účet“, dlouhodobě neaktivní), ještě jedna menší pohledávka Jaroslava Vchynského z Vchynic, datovaná do roku 1615. Ta ale neodpovídá výše uvedenému Nr. 55 ani svou výší (původně 1 516 zl. r. 40 kr.), ani zde není (na rozdíl od ostatních případů) výslovně zmíněna vazba na usnesení zemského sněmu z roku 1615.

¹⁰⁰ Nejnověji k jeho osobnosti viz Jiří JÁNSKÝ, *Páni ze Švamberka – Pětisetletá saga rodu s erbem labutě*, Domažlice 2020 (2. vyd.), s. 390–413 a zvláště kap. „Průzkum hrobky Jana Jiřího ze Švamberka v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Poběžovicích 2018“, s. 513–514.

¹⁰¹ Takovým případem jsou zřejmě pohledávky Nr. 360, Nr. 361 a Nr. 362.

sumarizována v listu Jana Jiřího z jara 1615,¹⁰² ve kterém požaduje vyplacení celé jistiny k svatojiřskému termínu 1615. Z tohoto listu je dobře patrné, jako fungoval právní nástroj „příročí“ (tedy odkladu), které získal císař ve věci svých dluhů. Šlo o dočasný právní stav (vyhlášený primárně zemským soudem a prodlužovaný zemským sněmem), kdy bylo všem věřitelům císaře omezeno právo soudně vymáhat své pohledávky na císaři nebo na ručitelích za císařovy dluhy. Toto „příročí“, vyhlášené už koncem roku 1613 do sv. Jiří 1614, bylo nejprve prodlouženo do sv. Jiří 1615 a pak až do rozhodnutí generálního sněmu roku 1615, který vydal tištěný seznam věřitelů spolu s harmonogramem splátek, za který už ručil zemský sněm (jenž na sebe převzal část panovníkových dluhů), nikoli císař. Počátkem jara 1615, když měl brzy vypršet první prodloužený termín zmíněného „příročí“ (tj. 23. 4. 1615), zažádal Jan Jiří ze Švamberka o vyplacení svých peněz s tím, že pokud se tak nestane, bude se ihned 23. dubna 1615 domáhat svých peněz soudně. Na obálce je připojena krátká, ale velmi důležitá kancelářská poznámka, podle které zemský soud rozhodl 13. března 1615, že příročí bude prodlouženo až do rozhodnutí chystaného generálního sněmu. Tím byla česká komora před soudními nároky Jana Jiřího ze Švamberka chráněna.

Švamberkova pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a vedena v tištěném seznamu z roku 1615. Přesto zřejmě nebyly podle schváleného harmonogramu Švamberkům před rokem 1618 vyplaceny ani část jistiny, ani úroky. Tuto skutečnost jsem se pokusil v širším kontextu tehdejších finančních aktivit Jana Jiřího ze Švamberka i jeho syna Petra ze Švamberka interpretovat výše v textu (viz s. 230–232).

Ve výše uvedeném rozsahu (39 518 kop 30 gr. míš.) a s nevyplacenými úroky (od roku 1615) ve výši 3 556 kop 40. gr. míš., tedy celkem 43 075 kop 10 gr. míš., byla tato pohledávka roku 1623 výslovně začleněna do konfiskovaného majetku Petra ze Švamberka, staršího syna Jana Jiřího. Petrův mladší bratr Adam ze Švamberka, který se v době pobělohorských sankcí nalézal na studiích v cizině, se později marně domáhal vyplacení poloviny zmíněné částky, která mu náležela jako dědictví po otci.¹⁰³

¹⁰² NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 552, sign. D 1/1 1615, originál listu, datovaného na Třeboni první pátek v postě 1615. Na obálce připojena kancelářská poznámka, jak v této věci dále postupovat: „*Fiat Recepisse a opáčiti kratičké toto psaní a potom oznámiti, že na milostivou žádost a vyhledání J. M. C. příročí další až do vyjití sněmu generálního 13. Marty v plném soudu zemským proti všem věřitelům dán jest.*“

¹⁰³ Základní informace k této cause publikoval už T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 658–659. Na existenci detailnější dokumentace, týkající se pokusu Adama ze Švamberka získat polovinu z tohoto aktiva v pobělohorské době, upozorňuje Jaroslav Čechura s odkazem na jeho připravovanou knihu o dějinách rodu Švamberků, viz Jaroslav ČECHURA, *Luxus na dluh? Zadlužení české aristokracie v letech 1550–1650*, Praha 2023, s. 90. V této knize, která vyšla ve stejném roce, se však autor vztahem Švamberků ke stavovské berní reformě roku 1615 vůbec nezabývá viz Jaroslav ČECHURA, *Švamberkové v proměnách pěti století*, Praha 2023 (viz též výše s. 230–234).

Nr. 57	panu Janu z Donína
Fol. 12	
	„herren Hannßen von Donaw“
D/51	6 000 kop gr. míš.
P	
Za ten dluh ručí 3 města v Čechách.	

Jan Purkrabí z Donína; držitel středně velkého pozemkového majetku v Boleslavském kraji (236 osedlých, **BR 1615**, s. 2, č. Bol-P/14).

Jedná se o peníze, které půjčil Henryk z Valdštejna, a sice nejprve 4 000 kop gr. míš. roku 1611 na kutnohorské podnikání, a následně 2 000 kop gr. míš. na vyplacení vojska Pasovských. Celá pohledávka byla převedena „dobrou vůlí“ („mit guetten willen cedirt“) na Jana z Donína. K záznamu o ručitelích byla později připsána poznámka „zrušeno“ („aufgekündigt“).

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a zařazena do tištěného seznamu. Podle splátkového harmonogramu byla třemi splátkami uhrazena část jistiny ve výši 1 518 kop 21 gr. 3 d. m. (do října 1617); úroky byly placeny také jen do října 1617. Zbývajících jistina ve výši 3 481 kopa 40 gr. m. (s nepřesností v drobných částkách) je v **Seznamu 1623** vedena v kategorii I/B s tím, že úroky byly zaplacený do sv. Jiří 1618. Zmíněný **Seznam 1623** však počítá s jistinou jen ve výši 5 000 kop gr. m. Tento rozdíl je vysvětlen níže.

Jan z Donína konfiskací postižen nebyl, takže jeho pohledávka byla zapsána do **Schuldenbuchu E** (fol. 49). Zde je znovu jako výchozí částka uvedena suma 5 000 kop gr. míš. Regest také vysvětluje, jak bylo této částky dosaženo: Původně dlužil císař Donínovi 8 000 kop gr. m., ale z toho byla postoupena částka 2 000 kop gr. m. Vilémovi z Lobkovic a dalších 1 000 kop gr. m. Anně z Landštejna, tj. Anně Landštejnové z Michnic (viz Nr. 539b). Kontinuta je nesporná, neboť tento regest se odkazuje na „číslo účtu“ původního záznamu v **Schuldenbuchu D** (fol. 51).

Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 49) potvrzuje výši peněz, vyplacených dle stavovského harmonogramu ve 3 splátkách (do října 1617). Donínovi byly také doplacený úroky za období od sv. Jiří 1617 do sv. Havla 1623. Po roce 1623 na tomto účtu už žádný pohyb zaznamenán není, ale podle marginálních poznámky („extrahirt“) soudím, že evidence pokračovala v jiné dokumentaci české komory.

Nr. 58	panu Henrykovi z Valdštejna
Fol. 12	
	„herren Hennig von Wallstein“
D/51	2 000 kop gr. míš.
P	
Za ten dluh ručí 3 osoby rytířského stavu.	

Henryk z Valdštejna (1568–1623), český šlechtic, literární mecenáš, nakladatel a také autor a provozovatel tiskárny v Dobrovicích. V roce 1615 byl držitelem rozsáhlejšího pozemkového majetku na Boleslavsku (319 osedlých, **BR 1615**, s. 1, č. Bol-P/10, 11) a Hradecku (39 osedlých, tamtéž, s. 8, č. Hrd-P/15). V letech 1615–1616 se stal jedním z hlavních aktérů politického procesu, týkající se vydání historického spisu Václava Magrleho ze Sobíšku, kriticky interpretujícího období vlády Rudolfa II. a Matyáše Habsburských. Z vážných obvinění, mezi nimiž byla i protizákonná poprava vlastního tiskaře, nakonec vyvázl s vysokou pokutou ve výši 50 tisíc zlatých rýnských.¹⁰⁴

Výše zmíněná částka jsou peníze, které půjčil Henryk z Valdštejna roku 1608 na vyplacení vojska, které tehdy leželo v okolí Prahy.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. Před rokem 1618 byla pohledávka převedena na Fridricha Purkrabího z Donína (Nr. 13–14). Podle stavovského harmonogramu byly vyplaceny 4 splátky; podle **Seznamu 1623** zbývalo k doplacení ještě 1 131 kop 39 gr. 4 d. m. Na podzim 1623 na této pohledávce vázly nevyplacené úroky pouze za jeden rok, tedy byly vyplacena do sv. Havla 1622, což je v kontextu ostatních pohledávek výjimečné. V **Přehledu 1654** jsou pohledávky Nr. 14 a Nr. 58 evidovány společně. Od roku 1628 však na tomto účtu žádný pohyb nenastal.

Pohledávka byla jako dlouhodobě neaktivní znovu zapsána až do **Přehledu 1789** (fol. 142). Zde je ve stručném regestu zmíněna *cesse* na Fridricha z Donína a rekapitulován průběh splácení: Původní výše pohledávky byla 2 186 zl. r. 54 kr. Z toho bylo do sv. Jiří 1618 vyplaceno 866 zl. r., zbývala jistina ve výši 1 320 zl. r. Do roku do 1789 narostla celková dlužná částka i s postupně připisovanými úroky na 11 832 zl. r. 40 krejcarů.

Nr. 59	panu Kryštofovi Albrechtu z Roupova, hejtmanu Starého Města pražského <i>„herren Christoff Albrecht von Ruppaw, hauptmann der Altren Statt Praga“</i>
Fol. 12v	
D/216	4 226 kop 34 gr. 2 den. míš.
P	
Bez ručitelů.	

Kryštof Albrecht z Roupova, příslušník katolické větve rodu, který byl s předákem stavovské opozice Václavem Vilémem z Roupova pokrevně spřízněn už jen vzdáleně (měli společného pradědečka). Kryštof Albrecht působil od mládí v dvorské a vojenské službě. Byl plukovníkem pěchoty a v letech 1605–1612 zastával u dvora Rudolfa II. funkci kroječe (měsíčně 40 zlatých rýnských) a stolníka (měsíčně 30 zlatých rýnských).¹⁰⁵ Po

¹⁰⁴ Sedláček, X, 1895, s. 335.

¹⁰⁵ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 232 č. 17/44; s. 243 č. 19/117.

smrti Jana Václava Popela z Lobkovic (†1608) byl jmenován hejtmanem Starého Města pražského.

Jedná se o nezaplacené služné, které mu mělo být dle rozhodnutí zesnulého panovníka (Rudolfa II.) vyplaceno z českého oddělení dvorské komory. To nynější panovník (Matyáš) potvrdil a vydal mu na to dlužní úpis bez ručitelů, datovaný ke dni sv. Jiří 1613 [23. 4. 1613].

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a zařazena do tištěného seznamu z roku 1615 (s rozdílem v drobných částkách, tj. 4 226 kop 25 gr. 5 d. míš.), ale už přímo ve sněmovním tisku je uvedeno, že peníze patří věřitelům Kryštofa Albrechta z Roupova. Z toho usuzují, že už před rokem 1615 použil Kryštof Albrecht z Roupova panovnický dluhopis na úhradu svých dluhů. Identita věřitelů však z žádné mladší dokumentace zřejmá není.

Podle splátkového harmonogramu zřejmě nebylo vyplaceno nic. V **Seznamu 1623** je v kategorii **I/A** evidovaná celá původní jistina s poznámkou, že bližší údaje k této pohledávce nejsou k dispozici. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 120) byla znovu zapsána jistina v původní výši, uvedené v tištěném seznamu z roku 1615. U splátek jistiny je pouze uvedeno, že na tu jistinu bylo (za blíže neuvedených okolností) někdy po roce 1613 vyplaceno 200 kop gr. m. Úroky žádné uhrazeny nebyly.

Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1615 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou. Nevylučují však, že za některými z pohledávek, uvedených v rámci Nr. 538, se skrývají právě výše zmínění věřitelé Kryštofa Albrechta z Roupova.

Nr. 60	panu Janu Adamovi z Roupova
Fol. 12v	„herren Hanns Adam von Ruppaw“
D/218	600 kop gr. míš.
P	
Bez ručitelů.	

Jan Adam z Roupova (†1620) byl prasynovcem výše zmíněného Kryštofa Albrechta (Nr. 59). Byl držitelem drobného pozemkového majetku v kraji Slánském; v berním rejstříku roku 1615 je ale uvedena jako poplatník jeho manželka, po které majetek zdědil (36 osedlých, **BR 1615**, s. 70, č. Sln-P/6).

Tuto pohledávku získal Jan Adam z Roupova převodem od Ehrenfrieda z Minkvic, který si nárokoval nezaplacené služné za jeho působení v rentmistrovském úřadu. O konkrétní výši tohoto nedoplatku jednal Jan Adam z Roupova s tím rentmistrovským úřadem. Na výše uvedenou sumu mu byl vystaven k termínu sv. Jiří 1614 [23. 4. 1614] císařský dluhopis bez ručitelů s půlroční výpovědní lhůtou. Ta částka se má vyplatit ze zdrojů rentmistrovského úřadu.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Údaje o splácení nejsou k dispozici. Jan Adam z Roupova zemřel ještě před Bílou horou. Jeho majetek byl pro aktivní účast ve stavovském povstání v plném rozsahu konfiskován. Výše zmíněné peněžní aktivum se v konfiskačních protokolech výslovně neobjevuje, přesto lze předpokládat, že bylo také součástí celkové konfiskace.¹⁰⁶

Nr. 61	Anna Krausenecková
Fol. 13	„frauen Anna Krauseneckhin“
D/442	12 000 kop gr. míš.
Forma záruky není uvedena.	

Anna Krausenecková, vdova po říšském dvorním radovi Pavlu Krausovi z Krausenecku (†1615).¹⁰⁷ Ještě za života svého manžela se paní Anna čile zapojovala do větších finančních operací. Počátkem října 1614 potvrzují úředníci slezské komory, že na Annu z Krausenecku přešel *cessi* císařův dlužní úpis na 25 tisíc zlatých rýnských od rentmistra říšské účetní komory v Lipsku Štefana Schmidta, který jí touto cestou uhradil jinou její pohledávku. Peníze jí mají být placeny ze slezských daňových příjmů po pět let, a to každého půl roku (na sv. Jana Křtitele a na Vánoce) vždy po 2 500 zlatých rýnských.¹⁰⁸

Výše uvedených 12 tisíc kop gr. míš. půjčil roku 1609 Jan z Vartmberka¹⁰⁹ na nutné potřeby císaře, ručil za to Jan Rudolf Trčka z Lipy a ujistil to na místě císaře Pavel

¹⁰⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 466.

¹⁰⁷ Pavel Kraus z Krausenecku (†1615), rakouský právník, vzešlý ze stavovsky nižších poměrů, který se díky službě u dvora dočkal postupného povyšování na hierarchii šlechtických titulů až do úrovně svobodných říšských pánů (1613). V roce 1611 byl jmenován presidentem vídeňské dvorské komory, krátce před smrtí se dočkal i jmenování říšským dvorským radou. K jeho kariéře viz Karin J. MacHardy, *War, Religion and Court Patronage in Habsburg Austria. The Social and Cultural Dimensions of Political Interaction 1521–1622*, 2003, s. 129. Krátce také působil jako hejtman panství Český Krumlov po jeho prodeji Petrem Vokem z Rožmberka císaři Rudolfovi II., viz M. JAKAB, *Císařův levoboček Don Julius d'Austria*, s. 45–46. Starší literatura klade Krauseneckovo úmrtí do doby někdy po roce 1613. To je možné díky účetním pramenům upřesnit. Ještě 1. srpna 1615 byl dvorskou komorou vypracován návrh listiny, kterou měl být Pavlu z Krausenecku ujištěna jeho slezská investice ve výši 27 tisíc slezských talarů (slezský talar = 36 slezských grošů = 72 krejcarů). Krauseneck tehdy půjčil císaři tyto peníze v hotovosti. Z toho bylo nejprve panství Velké Střelice („*Groß Strelitz*“) v Opolsku vyplaceno ze zástavy a následně postoupeno za kupní cenu 7 937 slezských talarů a 28 grošů témuž Krauseneckovi. Zbývajících 19 062 slezských talarů a 8 grošů mu bylo ujištěno na slezském solním úřadu; dokud mu ta částka nebude splacena, měl z ní pobírat úroku 6%. Viz ÖStA Wien, fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer, Akten, sign. FHKA 407, spisová dokumentace k 1. 8. 1615. V české „*Šuldenlistě 1615*“ je však Krauseneck už zmíněn jako zemřelý (jeho aktiva připadla vdově Anně), zemřel tedy zřejmě již koncem léta roku 1615.

¹⁰⁸ NAP, fond České oddělení dvorské komory I, karton č. 293, fasc. I–1614/listopad. Zde originál listu ze slezské komory, datovaný 9. října 1614 ve Vratislavi, a koncept odpovědi císaře Matyáše, datovaný ve Vídni 28. listopadu 1614.

¹⁰⁹ Jan z Vartmberka (* před 1576, † 1617), příslušník starého českého panského rodu, syn Abrahama

z Krausenecku osobně („*herr Paul von Krauseneck*“). Když ty peníze nebyly uhrazeny, musel je jakožto ručitel zaplatit Jan Rudolf Trčka z Lípy. Jako kompenzaci požadoval Trčka Krauseneckův dům a zahradu na Pohořelci. Proto císař vystavil na tu částku 24. června 1613 dluhopis Krauseneckovi, úročený 6%. To nyní připadlo Krauseneckově vdově. Úroky, které se z toho dluhu platí, mají být odváděny z příjmů z Dolní Lužice.

Stavovskou komisí nebyla tato pohledávka akceptována a byla zařazena do kategorie III. V **Seznamu 1623** se objevuje v kategorii III/A, ale je o něco vyšší, než původní suma. Z toho usuzuji, že Kateřina Krausenecková někdy po roce 1615 získala cessí z jiné pohledávky (vedené též v kategorii III) částku 1 100 kop 32 gr. 2 d., o kterou bylo navýšeno její původní aktivum 10 000 kop gr. m. Už v **Seznamu 1623** je ale zmíněno, že o dalších osudech této pohledávky nejsou bližší zprávy a že je pravděpodobně splácena ze zdrojů slezské komory. Takové řešení by bylo logické. Původní zajištění splátek z Dolní Lužice (zmíněné v císařském dluhopise z roku 1613) spadalo pod českou komoru, jejíž pobočku dolnolužický finanční úřad představoval. Po zástavě obou Lužic saskému kurfiřtu až takové jištění nemělo smysl. Tento případ tedy indikuje, že závazky domácích věřitelů, zajištěné na příjmech z obou Lužic, mohly být systematicky (tam kde na tom byl zájem ze strany panovníka) převáděny na zajištění ze slezských příjmů.

Nr. 62	panu Mikulášovi Petrasci Vejvodovi, císařovu bývalému stolníkovi (truksasovi) „herren Nicolai Petrasci Weýwod, Ihrer M[ajesta]t gewester Trukseß“
Fol. 13v	
D/206	1 100 kop 34 gr. 2 den. míš.110
P	
Forma záruky není uvedena.	

Mikuláš Petrasci, chorvatský šlechtic působící v dvorských službách Rudolfa II.¹¹¹ Jedná se o nedoplatek služného za jeho dvorskou službu z doby zemřelého císaře Rudolfa II. To potvrdil nynější císař (Matyáš), ale splacení odložil o rok a půl. Na tu dobu (od 1. 7. 1614 do 31. 12. 1615) se mu má z té částky platit roční úrok 6%.

z Vartmberka († 1587). Od roku 1608 zastával dědičný úřad nejvyššího šenka Království českého. Jeho kšaft z roku 1617 vydal v edici Pavel KRÁL (ed.), *Mezi životem a smrtí (Testamenty české šlechty v letech 1550–1650)*, České Budějovice 2002, s. 402–405; k Vartmberkově vzdělání též viz M. HOLÝ, *Ve službách šlechty*, s. 59–79.

¹¹⁰ V původní verzi je částka „1100 ₰ 40 kr od[er] 12 s 4 fs“, čímž se zřejmě rozumí šilinky a feniky. K tomu je dodatečně připsán převod převod těch 40 krejcarů na českou měnu „34 g 2 d“.

¹¹¹ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 244 č. 19/133. Zde uveden jako „Petrasco Waivoda“ (křestní jméno však bylo Mikuláš). Jako stolník nastoupil do služby za 30 zlatých rýnských měsíčně od 1. května 1604.

Stavovskou komisí nebyla tato pohledávka akceptována a byla zařazena do kategorie III. V **Seznamu 1623** se neobjevuje; předpokládám tedy, že byla cessí převedena na jiné věřitele již před rokem 1618 (viz Nr. 542–543).

Nr. 63	zbývají paní Anně Landštejnové [z Michnic] „ <i>Restiert frauen Anna von Landstein</i> “
Fol. 13v	
B/428	17 371 kop 25 gr. 5 den. míš.
P	
Za tu částku ručí pražská města. Dluh byl již vypovězen a běží exekuce.	

Anna Landštejnová z Michnic, vdova po Vilému Svitákovi z Landštejna, císařském radovi a hejtmanu Nového Města pražského (†1612), jehož osobou tato větev Vítkovců vymřela po meči. Paní Anna byla v roce 1615 byla sama držitelkou menšího pozemkového majetku na Plzeňsku (40 osedlých, **BR 1615**, s. 49, č. Plz-P/4). Pocházela sice z rytířského rodu Pouzarů z Michnic, ale její zemřelý manžel byl stavu panského, proto je zde v seznamu věřitelů i v berním rejstříku uváděna mezi osobami stavu panského.

Jedná se o zbytek pohledávky, kterou paní Anna získala převodem („*cessí*“) od Karla z Lichtenštejna. Lichtenštejnovi dlužil císař (Rudolf II.) částku 300 000 tolarů. Na splátku této sumy mu byl v roce 1609 vydán služní úpis na 24 000 zlatých rýnských, což činí 20 571 kop 25 grošů 5 denárů míšeňských. Z té částky už bylo něco zapláceno. Zbývá ještě doplatit výše uvedenou sumu.¹¹²

Stavovskou komisí byly pohledávky Nr. 63 a 64 sloučeny, zařazeny do kategorie I. a uvedeny v tištěném sněmovním usnesení. K Nr. 63 bylo dodatečně připsáno „*bylo postoupeno panu Kryštofovi Harantovi*“ („*dem Hern Cristof Harant cedirt*“). Částka není uvedena, ale jednalo se zřejmě o sumu 8 000 kop gr. míš.,¹¹³ o kterou je snížen celkový součet obou položek Anny Landštejnové z Michnic (Nr. 63 a 64), uvedený v tisku sněmovního usnesení z roku 1615 (s. LXXXIIB), tj. 29 371 kop 25 gr. 5 d. m.

Zbytek z pohledávky Nr. 63 (po převedení 8 000 kop gr. m. na Kryštofa Haranta) postoupila Anna Landštejnová z Michnic ještě před rokem 1616 Janu Zajícovi z Házmburka. Dále viz Nr. 538a.

¹¹² Takto je vznikl pohledávky popsán už v seznamu z roku 1611, včetně výsledné částky 17 371 kop 25 gr. 5 den. míš. Z této sumy nebyly zapláceny úroky na sv. Jiří a na sv. Havla 1611 v celkové výši 1 042 kop 15 gr. 3 d. m., viz **Seznam 1611**, č. P/17, s. 4.

¹¹³ Jako část Harantovy pohledávky v celkové výši 10 000 kop gr. m. je tato cesse (8 000 kop) výslovně uvedena v tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 (s. LXXXIXb), viz položka Nr. 524. Tuto částku však Kryštof Harant ještě někdy před rokem 1616 převedl cessí na Jana z Házmburka, po kterém ji zdědil Jaroslav z Házmburka. Pro něj byl v rámci **Schuldenbuchu E** (fol. 327–327v) zřízen nový účet, jehož součástí byla i tato částka 10 000 ko gr. míš. (viz Nr. 538a); kontinuita je průkazná i díky přímému odkazu na původní záznam pohledávky (**Schuldenbuch B**, fol. 428).

Nr. 64	podobně paní Anně Landštejnové [z Michnic] „ <i>In Simili frauen Anna von Landstein</i> “
Fol. 14	
B/344	20 000 kop gr. míš.
R	
Zaručeno vesnicemi na panství Zbiroh.	

Identita věřitelky viz Nr. 63.

Tato pohledávka se skládá ze dvou částí: Částku 13 000 tolarů, která na císaře přešla v souvislosti s nákupem panství Vidim („*Wiediem*“) od paní Pruskovské (Nr. 70); ta částka je jí ujištěna na tom panství. Dalších 7 000 kop grošů míšeňských tvoří stará pohledávka Anny Hubkové („*Anna Hubkin*“),¹¹⁴ kterou od ní Anna Landštejnová na sebe převedla.

Anna Landštejnová z Michnic byla držitelkou této pohledávky od 18. března 1611, neboť v seznamu z roku 1611 jsou evidovány úroky, které jí nebyly z této částky vyplaceny právě od 18. března 1611 do sv. Havla 1611 (736 kop 26 gr. 2 d. míš.). Pokud by jí tato aktiva patřila již dříve, odpovídal by režim splácení úroků standardním jarním a podzimním termínům.¹¹⁵

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I., sečtena spolu s Nr. 63 a zařazena do tištěného seznamu. Později však bylo s oběma původními pohledávkami nakládáno odděleně.

U Nr. 64 proběhla podle harmonogramu pravděpodobně jen jedna splátka, neboť ještě v roce 1616 převedla Anna Landštejnová z Michnic zůstatek jistiny (18 580 kop 28 gr. 4 d, míš.) na Jana z Házmburka. Po jeho smrti tyto peníze zdědil Jaroslav z Házmburka. Pro něj byl v rámci **Schuldenbuchu E** (fol. 327–327v) zřízen nový účet, jehož součástí byla i tato částka 18 580 kop 28 gr. 4 d, míš. Kontinuita mezi oběma aktivy je průkazná i díky přímému odkazu na původní záznam pohledávky (**Schuldenbuch B**, fol. 345). Dále viz Nr. 538a.

Nr. 65	pan Pavel [Kavka] z Říčan „ <i>Herr Paul von Rcziczan</i> “
Fol. 14	
D/446	900 kop gr. míš.
P	
Bez ručitelů.	

Pavel Kavka z Říčan (1570–1627), císařský rada. Držitel drobného pozemkového majetku na Prácheňsku (46 osedlých, **BR 1615**, s. 41, č. Prch-P/17). Významná osobnost

¹¹⁴ Anna Hubková („*Anna Hubkin*“) je uvedena koncem roku 1611 jako vlastník pohledávky ve výši 2 500 kop gr. m., u které nejsou evidovány žádné nedoplatky úroků. Jde pravděpodobně aktivum, které Anně Hubkové zůstalo u české komory po cessi výše zmíněných 7 000 kop gr. míš. Anně Lanštejnové z Michnic, viz **Seznam 1611**, č. R/79, s. 33.

¹¹⁵ **Seznam 1611**, č. P/20, s. 4.

stavovského povstání. Pro aktivní účast na stavovském povstání (člen direktoria a mluvčí stavů) byl odsouzen k trestu smrti, který byl zmírněn na doživotní žalář.¹¹⁶

Pohledávka vznikla takto: Pavel z Říčan byl ručitelem za panovníka na půjčku 1 500 kop od Mikuláše Bukovského z Hustířan („*Niclas Budkowski*“), které na panovníka přešla roku 1602 při převodu panství Český Krumlov, koupeného od Petra z Rožmberka. Jako ručitel musel Pavel Kavka z Říčan zaplatit polovinu té částky (750 kop gr. míš.), dále úroky a škodní náklady ve výši 150 kop gr. míš., celkem 900 kop gr. míš. Na to mu císař vystavil dluhopis bez ručitelů, datovaný na sv. Jiří 1614 [23. 4. 1614]. Druhým ručitelem za původní aktivum Mikuláše Bukovského byl Diviš Boubínský z Újezda (viz Nr. 176).

Finanční aktivum Mikuláše Bukovského je vedeno ještě na podzim 1611 v rámci položky „Rožmberské dluhy“ (**Seznam 1611**, s. 14, č. Rž/15) ve výši 1 500 kop gr. m., na kterých vázly nevyplacené úroky ve výši 135 kop gr. m. (za 1½ roku). K soudnímu vymáhání na ručitelích tedy muselo dojít brzy po sv. Havlu 1611.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a byla součástí tištěného seznamu z roku 1615. Není výslovně zmíněna jako součást konfiskovaného majetku,¹¹⁷ nicméně lze předpokládat, že také propadala panovníkovi už v roce 1621.¹¹⁸

Nr. 66	pan Zikmund Smiřický [ze Smiřic] „ <i>Herr Sigmundt Smirzizký</i> “
Fol. 14v	
-	5 000 kop gr. míš.
P	
Je to zaručeno dvěma vesnicemi na panství Přerov.	

Zikmund Smiřický ze Smiřic (1557–1608), významný český politik, císařský dvořan¹¹⁹ a jeden z největších pozemkových magnátů v Čechách počátkem 17. století,¹²⁰ otec Albrechta Jana Smiřického ze Smiřic (1594–1618), jednoho z hlavních představitelů české stavovské opozice.

¹¹⁶ Josef PETRÁŇ, *Staroměstská exekuce*, Praha 1971, s. 91.

¹¹⁷ J. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 489–490.

¹¹⁸ *Ibidem*, s. XXXI.

¹¹⁹ Jako císařův dvorský číšník („*Mundschen*“) s měsíčním služným 40 zlatých rýnských působil mladý Zikmund u dvora jako triadvacetiletý už v roce 1580. V roce 1601 k jeho příjmům přibyl měsíční příjem 30 zlatých rýnských za titulární pozici císařského stolníka. V tomto případě však šlo pravděpodobně (podobně jako u jiných panovníkových věřitelů) jen o specifickou formu ujištění peněžních splátek, nikoli o reálnou dvorskou službu. Šlo jen o nízkou služebnou funkci, která v té době už pro Zikmunda ze Smiřic nemohla být (i s ohledem na jeho bohatství a fyzický věk) zajímavá ani z důvodů finančních, ani reprezentačních. Viz viz J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 226 č. 16/15; s. 243 č. 19/119.

¹²⁰ Václav BŮŽEK – Josef HRDLÍČKA – Pavel KRÁL – Zdeněk VYBÍRAL, *Věk urozených – Šlechta v českých zemích na prahu novověku*, Praha – Litomyšl 2002, s. 153; Jaroslav ČECHURA – Veronika STACHUROVÁ KUCROVÁ – Zuzana VLASÁKOVÁ, *Smiřičtí: krátké dějiny úspěšného rodu*, Praha 2018, s. 126–127.

Peníze půjčil v hotovosti roku 1608¹²¹ na vyplacení vojska, které tehdy leželo u Prahy. Celý záznam je škrtnut jedním tahem pera. K záznamu o záruce je dodatečně připsáno „*beczahlt*“.

V roce 1611 je jako vlastník pohledávky stále veden Zikmund Smiřický (**Seznam 1611**, s. 16, č. V08/3). Na této jistině vázly nevyplacené úroky ve výši 900 kop gr. m. (za 3 roky).

Přes výše zmíněnou poznámku o zaplacení té sumy, která je uvedena v **Šuldenlistě 1615**, byla tato položka zařazena do tištěného seznamu věřitelů z roku 1615, a to pouze s upřesněním, že příslušná suma náleží dědicům. Tím dědicem byl nakonec Albrecht Jan ze Smiřic (Nr. 34), takže logicky předpokládám, že i položka Nr. 66 byla pojata do majetku, konfiskovaného Albrechtu Janu ze Smiřic (†1619) posmrtně hned v roce 1621.¹²²

Nr. 67	panu Janu Jiřímu z Vartmberka
Fol. 14v	„ <i>Herren Hanns Georgen von Warttemberg</i> “
D/151	2 000 kop gr. míš.
P	
Forma záruky není uvedena.	

Jan Jiří z Vartmberka (†1632), nejvyšší číšník Království českého. Významný představitel české stavovské opozice. V roce 1615 byl držitelem středně velkého panství v Bolešlavském kraji (226 osedlých, **BR 1615**, s. 2, č. Bol-P/15).

Pohledávka vznikla takto: Po smrti jeho otce byla tato částka darována za dlouhodobé otcovy zásluhy¹²³ Janu Jiřímu jako dědici pozůstalosti. Císař toto rozhodnutí potvrdil 11. února 1615; peníze mají být vyplaceny na sv. Havla 1615 [16.10. 1615].

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Údaje o splácení nejsou k dispozici. Za účast ve stavovském povstání mu byl veškerý pozemkový majetek konfiskován. Výše uvedená pohledávka v konfiskačních protokolech zmíněna není, ale logicky lze předpokládat, že byla součástí konfiskací také.¹²⁴

Nr. 68	panu hrabětu Frydrychovi z Firštnberka
Fol. 15	„ <i>herren Graf Friedrich von Fürstenberg</i> “
D/165	17 371 kop 25 gr. 5 den. míš.
P	
Forma záruky není uvedena.	

¹²¹ Dodatečně připsáno „17. července“ („den 17 Julj“). To však není neodpovídá dobovému kontextu. Jednak k vyplacení vojska došlo již dříve, jednak Zikmund ze Smiřic zemřel již 25. května 1608.

¹²² J. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 524–555.

¹²³ Jméno není uvedeno. Otcem Jana Jiřího byl Karel z Vartmberka (1557–1612). Jsou zde zřejmě míněny Karlovy zásluhy vojenské, neboť Karla z Vartmberka mezi placenými dvořany císaře Rudolfa II. nenalezáme. Viz J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, passim.

¹²⁴ J. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 844–987.

Fridrich z Fürstenberka (1563–1617), příslušník heiligenberské větve rodu, bratranec Albrechta z Fürstenberka (Nr. 16). V Čechách pozemkový majetek nevlastnil, ale počátkem 17. století působil u rudolfinského dvora na pozici nejvyššího hofmistra; další příjmy mu dlouhodobě plynuly z titulárních funkcí tajného rady a komorníka.¹²⁵

Pohledávka převedená od Zachariáše Geizkoflera.¹²⁶ Jedná se o nedoplatek původní sumy 200 000 zlatých rýnských, která byla tvořena z části půjčkou na vydržování vojska z roku 1605 a zčásti jeho aktivy na panství Chomutov („*Commuthauischen Herrschafft*“).¹²⁷ Tuto souhrnnou pohledávku potvrdil císař dlužním úpisem na sv. Jiří 1614; částka má být do roka zaplacená.

V roce 1611 je stejná částka (20 266 zlatých rýnských 40 krejcarů = 17 371 kop 25 gr. 5 d. míš.) vedena ještě jako aktivum Zachariáše Geizkoflera.¹²⁸ Koncem roku 1611 vázl na tomto aktivu nedoplatek části úroků do sv. Havla 1609 ve výši 4 369 kop 57 gr. 3 d. míš. a pak celé úroky za 2 následné roky (od sv. Havla 1609 do sv. Havla 1611) ve výši 2 084 kop 18 gr. 2 d. m. Vzhledem k tomu, že na Fridricha z Fürstenberka byla před rokem 1614 převedena jen původní jistina z roku 1611, lze předpokládat, že dlužné úroky byly Geizkoflerovi vyrovnány.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V té době už byl ale vlastníkem pohledávky Jindřich Vilém Bezručický z Kolovrat,¹²⁹ který ji získal od Fürstenberka *cessí* roku 1614.

Jindřich Vilém Bezručický z Kolovrat (†1642) byl v roce 1623 za účast ve stavovském povstání odsouzen ke ztrátě poloviny majetku.¹³⁰ Proto se jeho pohledávka v **Seznamu 1623** objevuje v kategorii I/B (tedy panovník teprve rozhodne, jak bude s tímto aktivem naloženo). Do **Schuldenbuchu E** (fol. 89) byla zapsána celá částka s tím, že podle stavovského harmonogramu bylo na jistinu vyplaceno 7 152 kop 52 gr. 6 d. (tedy 4 splátky do sv. Jiří 1618); úroky byly vyplaceny také do sv. Jiří 1618. Žádné další splátky jistiny ani úroků po roce 1618 evidovány nejsou.

Až v **Přehledu 1654 (Cl4, č. 2)** je upřesněno, že ze zbytku jistiny, která zůstávala nedoplatena v roce 1618 (tj. 10 218 kop 32 gr. 6 d.) byla polovina konfiskována, takže na jistinu zůstávalo jen 5 109 kop 16 gr. 3 d. míš. Všechny starší nevyplacené úroky byly také konfiskovány, takže z výše zmíněného polovičního zůstatku zbývalo od roku 1623 (tj. za 31½ roku) vyplatit na úrocích celkem 9 656 kop 28 gr. 3 d. To však byl už zbytečný

¹²⁵ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 203, č. 1/2; s.205 č. 3/11 a s. 397, č. 139/35.

¹²⁶ Zachariáš Geizkofler z Gailenbachu (1560–1617), významný evropský finančník, dlouholetý správce říšské účetní komory a finanční poradce císařů Rudolfa II. i Matyáše. K jeho osobě viz podrobně Johannes MÜLLER, *Zacharias Geizkofler 1560-1617 – Das Heiligen Römischen Reiches Pfennigmeister und Oberster Proviantmeister im Königreich Ungarn*, Veröffentlichungen des wiener Hofkammerarchivs III, Baden bei Wien 1938.

¹²⁷ Zřejmě míněna starší Geizkoflerova pohledávka u Jiřího Popela z Lobkovic, ujištěná na panství Chomutov, které bylo Lobkovicovi konfiskováno v roce 1593. Povinnost uhradit Geizkoflerova aktiva přešla na císaře Rudolfa II.

¹²⁸ **Seznam 1611**, č. R/64, s. 11.

¹²⁹ Nejnověji k jeho osobě viz P. VOREL – Z. VLASÁKOVÁ – D. RICHTER, *Chrudimský kraj*, č. 20, s. 143–146.

¹³⁰ J. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 281–282.

výpočet, protože k dohodě o vypořádání této pohledávky (včetně úroků) došlo s Jindřichem Vilémem Bezdrůžickým z Kolovrat už v roce 1637. Tehdy tuto pohledávku (mimo jiné) postoupil panovníkovi v souvislosti s vyplacením panství Bystré. Tímto retrospektivním zápisem (učiněným zjevně až po roce 1654, tj. po sestavení výše zmíněného **Přehledu 1654**) byla tato pohledávky u české komory účetně uzavřena.

Nr. 69	pan Jan Zdeněk ze Šternberka
Fol. 15	„ <i>herr Hans Stenckho131 von Sternberg</i> “
-	1 298 kop 17 gr. 1 den. míš.
P	
Forma záruky není uvedena.	

Jan Zdeněk ze Šternberka (cca 1580–1623), syn nejvyššího purkrabího Adama ze Šternberka (cca 1560–1623). Jan Zdeněk působil od mládí v habsburských službách, v letech 1605–1612 byl komorníkem císaře Rudolfa II.¹³²

U tohoto zápisu uvedeny pouze jméno a částka bez dalšího komentáře. Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Jan Zdeněk ze Šternberka byl katolíkem, ale v době povstání byl loajální vůči stavovské vládě. Konfiskační komisí byl obžalován, ale nakonec zproštěn viny a pozemkový majetek mu byl ponechán.¹³³ Podle **Seznamu 1623** byla po roce 1615 splacena část jistiny, odpovídající třem splátkám (do října 1617). Zbytek jistiny je zde veden v kategorii I/B. Vzhledem k tomu, že do **Schuldenbuchu F** už tato pohledávka nebyla zapsána, předpokládám, že byla (na rozdíl od pozemkového majetku) Jan Zdeňkovi ze Šternberka zabavena.

Nr. 70	paní Janě Pruskovské [ze Sulevic]
Fol. 15v	„ <i>Frauen Johanna Proßkowskin</i> “
D/432	5 500 kop gr. míš. ¹³⁴
P	
Zajištěno výnosem statku Vidim.	

Johanka Pruskovská ze Sulevic, manželka Oldřicha Desideria Pruskovského z Pruskova na Starých Hradech, císařského komorníka (Nr. 42).

Tuto pohledávku jí převedla Mariana Černínová [Nr. 100] z celkových 8 000 kop, které má u císaře a jsou zajištěny výnosem stálých platů ze statku Vidim („*von Gueth*

¹³¹ Druhé křestní jméno Zdeněk je připsáno dodatečně nad zápis.
¹³² J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 253 č. 22/5 a s. 397 č. 139/39.
¹³³ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 633.
¹³⁴ Původně zapsáno „5000“, opraveno na „5500“.

Wydeimb“). To potvrdil panovník dluhopisem datovaným na sv. Jiří 1615 [23. 4. 1615]; peníze mají být zaplacený do roka.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Další osudy této pohledávky jsou nejasné. V **Seznamu 1623** se sice jméno paní Johanky Pruskovské objevuje u několika pohledávek (Nr. 538c; Nr. 540c), žádná z nich však výši peněz neodpovídá Nr. 70.

Až v **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 16) jsou k této pohledávce zaznamenány přesnější informace. Podle stavovského harmonogramu z roku 1615 bylo na tuto pohledávku ve 4 termínech (do sv. Jiří 1618) vyplaceno 2 557 kop 32 gr. 6 d. míš.; úroky byly spláceny také do sv. Jiří 1618. V blíže neurčené době získala tuto pohledávku Mariana Bunsonová¹³⁵ a od ní přešla v roce 1654 na Elišku Polexinu Odkolkovou.¹³⁶

Mladší záznamy o vedení tohoto účtu jsem zatím nenalezl, ale předpokládám, že v některé z evidenčních knih české komory byly dál vedeny, zvláště pokud to byl majetek rodiny Viléma Jindřicha Odkolka z Oujezdce (od roku 1653 správce všech komorních panství), jehož čekal v druhé polovině 17. století strmý společenský a majetkový vzestup.¹³⁷

Nr. 71	Hertvík Vratislav z Mitrovic
Fol. 15v	„ <i>Herdtwig Wratißlau von Mitrowicz</i> “
D/437	2 408 kop 34 gr. 2 den. míš.
Bez ručitelů.	

Hertvík Vratislav z Mitrovic (cca 1580–1624), mladší bratr Viléma Vratislava z Mitrovic, velitele císařské gardy u pražského dvora (Nr. 53). U pražského dvora zastával funkci komorníka.¹³⁸ Byl zetěm Ctibora Tiburcího Žďárského ze Žďáru (Nr. 90).

Tyto peníze vydal pan Hertvík v roce 1607 na vydržování císařových vojáků. Na to měl doklad vydaný od císaře („*Rest Zettel Ihrer M[ajesta]t*“). Bylo mu to potvrzeno dlužním úpisem císaře ze dne sv. Havla 1614 [16. 10. 1614], který je bez ručitelů a s půlroční výpovědní lhůtou.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 261) byly na tuto pohledávku podle stavovského harmonogramu vyplaceny 3 splátky v celkové výši 1 396 kop 26 gr. 4. d., tj. do sv. Havla 1617. Do téhož termínu byly placeny i úroky.

Ze zbývajících jistiny (1 012 kop 7 gr. 5 d.) byla v blíže neuvedené době (po roce 1621) postoupena částka 726 kop gr. m. Janu de Witte, na kterého přešly též nároky na nevyplacené úroky z této sumy.

¹³⁵ Mariana Bunsonová z Milhauzu, viz Nr. 80.
¹³⁶ Ališka Polexina Odkolková z Dobročovic, manželka Viléma Jindřicha Odkolka z Oujezdce, tehdejšího regenta lichtenštejnských panství.
¹³⁷ Z. VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí*, s. 170–174.
¹³⁸ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 398, č. 139/58.

V **Přehledu 1654** je tato pohledávka stále vedena jako aktivum Hertvíka Vratislava z Mitrovic; jsou zde zopakovány údaje o předchozích splátkách jistiny a úroků do roku 1617 a vypočtena výše nevyplacených úroků za 37 let (od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654). Pro pohledávku Jana de Witte byl zřízen nový záznam (s odkazem na fol. 585 blíže neuvedené účetní evidence české komory); o zbytku podílu Hertvíka Vratislava nejsou k dispozici bližší údaje.

Nr. 72	paní Alžběta Hrzáňová, nyní Špetlová [z Dubé] „ <i>Frau Elisabet Hrzanin Jezt Spettlin</i> “ 4 000 kop gr. míš. Za peníze ručí 4 města.
Fol. 16	
D/432	
P	

Alžběta z Dubé, vdova po Tobiášovi Hrzáňovi z Harasova (†1599), znovu provdaná Špetlová. Pocházela z rodu Mrackých z Dubé (erb „odřivous“), kteří nebyli spřízněni z rozrodem Ronovců (Berkové z Dubé a další). Jejím druhým manželem byl pravděpodobně Jetřich Špetle z Janovic, držitel statku Liblice na Boleslavsku. U tohoto statku je paní Alžběta Špetlová z Dubé (zřejmě s chybou v křestním jménu jako „Anna“) uvedena jako daňový poplatník (49 osedlých, **BR 1615**, s. 1, č. Bol-P/4).

Jedná se o zbytek z původního dluhu 5 000 kop paní Pruskovské,¹³⁹ které na sebe převzal císař při koupi statku Vidim („*Guetts Widimb*“) od téže paní Pruskovské. Tato pohledávka jí byla nově zaručena dlužním úpisem ze dne sv. Havla 1611 [16. 10. 1611].

V seznamu z roku 1611 je evidována ještě celá částka 5 000 kop gr. m. jako aktivum Alžběty Hrzáňové, na kterém vázly nesplacené úroky za 1½ roku ve výši 450 kop gr. m. (**Seznam 1711**, s. 34, č. Pr/2).

Tato pohledávka byla stavovskou komisí spojena s Nr. 73, výsledný součet aktiv zařazen do kategorie I. a uveden v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldbuchu E** (fol. 254) bylo na tuto spojenou pohledávku podle stavovského harmonogramu vyplaceno ve 4 splátkách (tj. do sv. Jiří 1618) celkem 2 057 kop 22 gr. 6. d. Do sv. Jiří 1618 byly též vypláceny úroky.

Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

¹³⁹ Johana Pruskovská ze Sulevic, manželka Oldřicha Desideria Pruskovského z Pruskova (Nr. 42). Bývala švagrovou paní Alžběty z Dubé, protože jejím prvním manželem byl Oldřich Hrzáň z Harasova (†1599), bratranec Tobiáše Hrzáně z Harasova († také 1599), prvního manžela Elišky z Dubé.

Nr. 73	Podobně Alžběta Hrzáňová nebo Špetlová [z Dubé] „ <i>Insimili Elisabet Hrzanin od[er] Spettlin</i> “ 1 000 kop gr. míš. Bez ručitelů.
Fol. 16	
D/432	
P	

Identita věřitelky voz Nr. 72

Tuto částku půjčila na nutnou potřebu komorního panství Benátky nad Jizerou hejtmanu Věňkovi Bukovskému [z Hustířan] na sv. Jiří 1612 [23. 4. 1612]. Ta částka už byla vypovězena na sv. Jiří 1615 [23. 4. 1615] a má být zaplacená na sv. Havla 1615 [16. 10. 1615]. Má ta tu částku císařský dluhopis bez ručitelů.

Dále viz Nr. 72.

Nr. 74	Purkhard Střela [z Rokyc] „ <i>Burkhardt Strzela</i> “ 6 000 kop gr. míš. Ručí 3 osoby rytířského stavu.
Fol. 16	
D/435	
P	

Purkhart Střela z Rokyc (†1629), držitel středně rozsáhlého pozemkového majetku na Čáslavsku (102 osedlých, **BR 1615**, s. 19, č. Čsl-P/11), Kouřimsku (67 osedlých, tamtéž, s. 27, č. Křm-P/21) a Chrudimsku (25 osedlých, tamtéž, s. 16, č. Chr-P/16). Aktivně se účastnil politického života. V roce 1607 byl přijat do panského stavu, v letech 1613–1615 byl hejtmánem Chrudimského kraje a později (1615–1617) radou komorního soudu. V době stavovského povstání byl komisařem při direktoriu, relátorem zemských desek a zasedal při komorním soudu.¹⁴⁰ Purkhart Střela byl zetěm Děpolta Švihovského z Rýzmburka, což uvádí sám Děpold při popisu škod, které Purkhartovi vznikly požárem na koci roku 1613.¹⁴¹

¹⁴⁰ Nejnověji k jeho osobě viz Petr VOREL – David RICHTER – Zuzana VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024, položka č. 19, s. 141–142.

¹⁴¹ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1613, originál listu Děpolta Švihovského z 20. 11. 1613. K listu je na zvláštním kusu papíru přiložena „post scripta“, ve které popisuje, jaké škody ohněm se staly Purkhartovi Střelovi v pondělí 11. listopadu 1613: Shořel celý dvůr u Cerhenic včetně všech sýpek s uskladněným obilím a stodoly o devíti mlatech, plně nevymláčeného obilí. Dále shořel i druhý dvůr a skoro celé městečko Cerhenice. Škoda, která vznikla panu Purkhartovi a jeho poddaným, dosahuje mnoha tisíc kop gr. míš. Tyto informace Děpolt Švihovský použil jako argument, aby mu české komora urgentně uhradila svatohavelský úrok z jeho vlastní pohledávky (Nr. 40), který ještě koncem listopadu 1613 neměl vyplacen. Purkharta Střelu výslovně zmiňuje slovy „*mému velice milému panu synovi*“, což v daném kontextu mohlo označovat pouze zetě. Předpokládám tedy, že první manželkou Purkharta Střely z Rokyc byla dcera Děpolta Švihovského, která zemřela před rokem 1612.

Výše zmíněných 6 000 kop gr. m. jsou peníze, které původně dlužila paní Pruskovská¹⁴² Marianě Hrzáňové.¹⁴³ Povinnost tento dluh uhradit na sebe převzal císař při koupi statku Vidim („*Guetts Wydim*“) od téže paní Pruskovské.¹⁴⁴ Mariana Hrzáňová později svou pohledávku převedla na Purkharda Střelu. Viz též Nr. 98.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí spojena s Nr. 351, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615 (celková částka 10 000 kop gr. m.). Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 257) bylo na tuto pohledávku podle stavovského harmonogramu zaevidováno vyplacení 4 splátek v celkové výši 4 114 kop 38 gr. 5. d., tj. do sv. Jiří 1618. Úroky byly vyplaceny také až do sv. Jiří 1618. Dodatečně však byl tento údaj upřesněn v tom smyslu, že poslední ze splátek jistiny ve výši 1 347 kop 37 gr. 1 d. (k termínu sv. Jiří 1618) ve skutečnosti vyplacena nebyla, ale Purkhart Střela přijal jen zálohu na výplatu dalšího úroku ve výši 216 kop 57 gr. m. Tím byly také uvedeny na pravou míru nepřesné údaje ze **Seznamu 1623**, kde se jako zůstatek jistiny uvádí částka 5 885 kop 14 gr. 2 d. míš. V pozdějších letech už je evidována jen v roce 1633 výplata částky 400 kop gr. m. na úhradu nevyplacených úroků.

Tyto údaje jsou shrnuty v **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 3), včetně opravy celkové výše zůstatku (nebyla započtena údajná splátka z dubna 1618). Jako vlastník této pohledávky je uvedena Sabina Střelová z Vchynic (viz Nr. 36), která aktivum zdědila po svém zemřelém manželovi Purkhartovi Střelovi z Rokyc.

K dalšímu nakládání s tímto účtem došlo až v roce 1673, kdy byla nevyplacená jistina vyjádřena souhrnnou částkou 7 232 kop 51 gr. 3 d. míš. (tj. zůstatek, evidovaný v **Seznamu 1623**, ke kterému byla přičtena nevyplacená jarní splátka z dubna 1618, viz výše). Tato aktiva přešla na základě blíže neuvedeného testamentu na Marii Alžbětu, hraběnku z Vrbna, rozenou Vchynskou z Vchynic, neteř výše uvedené Sabiny Střelové z Vchynic (viz Nr. 36). Vyplacení těchto peněz bylo převedeno na rentmistrovský úřad Markrabství moravského, čímž byl tento účet u české komory uzavřen.

Tedy se Purkhart Střela znovu oženil se Sabinou z Vchynic, neteří Radslava Vchynského.
¹⁴² Johana Pruskovská ze Sulevic, manželka Oldřicha Desideria Pruskovského z Pruskova (Nr. 42).
¹⁴³ Mariana Hrzáňová z Harasova, neprovdaná sestra nebo sestřenice Oldřicha Hrzáně z Harasova (†1599), prvního manžela Johanky ze Sulevic, provdané podruhé za Oldřicha Desideria Pruskovského (Nr. 42). V berním rejstříku z roku 1615 je uvedena jako „Panna Marjana Hrzánka z Harasova“. Žila tehdy na Starém Městě pražském, kde přiznala finanční aktiva ve výši 8 000 kop groš. míšeňských (**BR 1615**, s. 83, č. SMP/30).
¹⁴⁴ Císař vystavil „*panně Maruše Hrzáňce*“ obnovený dluhopis 23. dubna 1610. Za dluh ručili Bernard Elsnitz, Zikmund Belvic a Jan Milner. Viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

Nr. 75	panu Sezimovi z Vrtby ¹⁴⁵ <i>„Herren Sezima von Wrtbi“</i>
Fol. 16v	
B/384	3 000 kop gr. míš.
P	
Ručí 3 osoby rytířského stavu.	

Sezima z Vrtby (1578–1648), český šlechtic ze starého panského rodu.¹⁴⁶ V mládí působil v úřednickém aparátu Rožmberků, později v dvorské službě, kde již před rokem 1615 získal pozici císařského rady. Vyhověl žádosti krále Matyáše a zúčastnil se na vlastní náklady v Matyášově doprovodu cesty na volební sněm do Frankfurtu nad Mohanem roku 1612.¹⁴⁷ Po konverzi ke katolické víře (1615) zahájil rychlou kariéru u dvora a po roce 1620 i rychlý majetkový vzestup, díky kterému byl povýšen do hraběcího stavu (1624). V roce 1615 byl držitelem menšího pozemkového majetku ve Vltavském kraji (72 osedlých, **BR 1615**, s. 80, č. Vlt-P/8).

Zaplacení této částky, kterou dlužil Petr z Rožmberka Vilému Alešovi Vrábškému z Vrábí,¹⁴⁸ na sebe převzal císař při převodu panství Český Krumlov roku 1602. Vrábšský pohledávku postoupil Sezimovi z Vrtby roku 1612 ke dni sv. Havla [16. 10. 1612].

V roce 1611 je tato částka vedena ještě jako aktivum Viléma Aleše Vrábského z Vrábí, k sv. Havlu 1611 na ní vázl nedoplatek úroků za jeden rok ve výši 180 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 13, č. Rž/2).

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Nr. 76	paní Johance Švihovské postoupeno od Bohuslava Zákostelského <i>„Frauen Johancka Schwihowskin von Bohuslaw Zakostelsky cedirt“</i>
Fol. 16v	
B/137	10 000 kop gr. míš.
P	
Ručí 3 města.	

¹⁴⁵ U jeho jména je dodatečně připsán odkaz na fol. 38 tohoto seznamu, viz pohledávka Nr. 162, kde byla tato položka (později škrtnutá) duplicitně zapsána jako aktivum Aleše Vrábského z Vrábí.
¹⁴⁶ Dílčí informace ze života Sezimy z Vrby připomíná Jiří JÁNSKÝ, *Hroznatovci a páni z Gutštejna*, Domažlice 2009, s. 346–437, 449–451 aj.
¹⁴⁷ Petr VOREL, *Císařská volba a korunovace ve Frankfurtu nad Mohanem roku 1612 a česká účast na těchto událostech*, Theatrum historiae 10, 2012, s. 59–166, zde příloha 1, č. 20 a ediční příloha 4, č. 67.
¹⁴⁸ Vilém Vrábšský z Vrábí (1570–1630) z jihočeské větve tohoto rodu, viz Petr VOREL, *Východočeské panství Zdechovice v berním rejstříku z roku 1620 v kontextu majetko-právního vývoje tohoto dominia v letech 1607–1641*, Východočeský sborník historický 30, 2016, s. 117–175, zde s. 125, genealogické schéma „Vrábští z Vrábí v 17. století (větev drahenicko-dešenická)“.

Johanka Švihovská ze Sloupna (†1622), před rokem 1598 provdaná za Děpoltu Švihovského z Rýzmburka (Nr. 40). Po smrti manžela (1616) působila jako poručnice nezletilých dětí; takto byla duplicitně zapsána do berního rejstříku jako poplatník za panství Horažďovice v kraji Prácheňském (170 osedlých, **BR 1615**, s. 41, č. Pr–P/11).

Tato pohledávka vznikla následovně: Jakub Zákostelský¹⁴⁹ roku 1580 poskytl 8 000 tolarů na majetkový převod panství Bečov („*Petschau*“).¹⁵⁰ Povinnost splácet tento dluh přešla na panovníka, což bylo až po deseti letech zaručeno 3 městy v Čechách. Dále jeho dcera Kateřina Srnovcová („*Katharina Srnowskin*“) půjčila roku 1602 další 3 000 kop na tehdejší nutné válečné potřeby; to bylo půjčeno v hotovosti, bez ručitelů a s půlroční výpovědní lhůtou. Z té celkové částky (11 000 kop) bylo postoupeno 1 000 kop grošů Anně Pichlbergerové z Varvažova („*frauen Anna Püselbergerin*“, viz Nr. 338), a dalších 10 000 kop Bohuslavu Zákostelskému, který tu sumu postoupil s dobrou vůlí Johance Švihovské. Zákostelskému byl na tu částku vystaven dlužní úpis zaručený 3 městy v roce 1611.

Viz též původní Zákostelského pohledávka Nr. 322.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 282) bylo na tuto pohledávku podle stavovského harmonogramu zaevidováno vyplacení 4 splátek v celkové výši 4 114 kop 38 gr. 5. d., tj. do sv. Jiří 1618. Tyto údaje jsou též uvedeny v **Seznamu 1623**. Pravděpodobně zde však nastala podobná situace, jako v případě položky Nr. 74: Splátka jistiny v dubnu 1618 byla sice zaevidována v účetnictví, ale nebyla reálně vyplacena. To naznačuje úprava služných částek v **Přehledu 1654 (Cl. 1, č. 4)**, kde je původně uváděný zbytek jistiny (5 885 kop 14 gr. 2 d. míš.) upraven na výsledných 7 232 kop 51 gr. 3 d. Zde je také výslovně uvedeno, že také úroky z této pohledávky byly zaplacený jen do sv. Jiří 1617; na další úrok byla přijata jen záloha ve výši 400 kop gr. m.

Žádný pohyb na tomto účtu však ani po roce 1654 nenastal. Až v roce 1679 byl v **Schuldenbuchu E** (na stejné fol. 282) doplněn obsáhlejší zápis o dalším vývoji této pohledávky. Zůstatek jistiny byl stanoven (bez uvedení drobných grošů a denárů) na 5 885 kop gr. m. (tedy jako by splátka v dubnu 1618 vyplacena byla, bez ohledu na výše zmíněné údaje v **Přehledu 1654**). Pohledávka byla sloučena s dalšími aktivy ve výši 45 000 zl. rýn., které jsou zde zmíněny jako „*nárok střelovský*“ („*Strzelisch praetension*“). Tím jsou zřejmě míněny dědické nároky po Sabině Střelové z Vchynic, které se i v jiných případech řešily v roce 1679 (viz Nr. 36 a 74). Peníze připadly Jiřímu Štěpánovi Bruntálskému z Vrbna (1615–1682). Po srovnání různých aktiv a pasiv zůstalo z celkové částky 51 865 zl. 50 kr. k doplacení už jen 6 000 zl. r. Později byla doplněna marginální poznámka z roku 1679, že Jiřímu Štěpánovi Bruntálskému náleží jen čtvrtina z této částky.

Účet nebyl uzavřen; na základě další marginální poznámky („*bleibt und extratirten*“) soudím, že další záznamy, týkající se vyrovnání tohoto účtu, byly po roce 1679 vedeny

¹⁴⁹ Jakub Zákostelský z Bilejova, erbovní měšťan lounský, viz Nr. 393.

¹⁵⁰ Jedná se zřejmě o finanční transakce, které souvisely s ukončením zástavy panství Bečov z roku 1573 samotnému městu Bečov za 20 000 tolarů na dvacet let. Město nebylo schopno finančním závazkům dostát. Proto byla zástava roku 1578 předčasně ukončena a Rudolf II. bečovské panství zastavil Šebestiánu Šlikovi z Holíče. Podrobněji viz Marie MALIVÁNKOVÁ WASKOVÁ, *Dějiny Bečova nad Teplou do roku 1800*, Sborník Muzea Karlovarského kraje 31, 2023, s. 7–62, zde s. 30–31.

v jiném evidenci české komory, případně také převedeny do správy moravského rentmistrovského úřadu (jako Nr. 36).

Nr. 77	Jan Kryštof Teufel z Gundersdorfu a na Putně a Frosndorfu <i>„Herren Hanns Christoff Teuffel herren zu Gundfersdorff, herren auff Puttn und Froshdorff“</i>
Fol. 17	
D/525	4 326 zlatých rýnských = 3 700 kop gr. míš.
P	
Forma záruky neuvedena.	

Jan Kryštof Teufel z Gundersdorfu, rakouský šlechtic ve službách Rudolfa II. Na pozici rady dvorské komory byl jmenován 1. září 1607 s ročním platem 200 zlatých rýnských.¹⁵¹ Ke své službě si zjevně přivydělával zprostředkováváním masivních dodávek rakouského vína k pražskému dvoru.

Ty peníze zaplatil v době císaře Rudolfa II. za dodávku rakouských vín pro potřebu panovníkova sklepmistra. To nynější císař potvrdil běžně úročeným dluhopisem, vydaným ve Vídni 10. ledna 1615. Má se to zaplatit z nedoplatků, vybraných na posudném v Čechách („*Böhmischen Biergeldtsrestanten*“).

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II.. Vzhledem k tomu, že se neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuchu E**, předpokládám, že byla po roce 1615 postoupena *cessí* jinému majiteli (viz Nr. 540–541).

Nr. 78	Jan Křtitel Peczer
Fol. 17	
-	„Herrn Johan Baptista Peczer“ 20 000 zl. rýnských = 17 142 kop 51 gr. 3 den. míš.
P	
Forma záruky neuvedena.	

Jan Křtitel Peczer, rakouský šlechtic ve vojenských službách Habsburků.¹⁵²

Úhrada na zaplacení jeho regimentu pěších vojáků („*seines under Ihme gehalten Regimenth Knecht*“) za 6 let služby.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie III.. Vzhledem k tomu, že se neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuchu E**, předpokládám, že byla po roce 1615 postoupena *cessí* jinému majiteli (viz Nr. 542–545).

¹⁵¹ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 219, č. 11/23.

¹⁵² Mezi dvorany evidován není (J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, passim), šlo tedy zřejmě jen o důstojníka, fungujícího v císařské armádě na pozici velitele pěšího regimentu.

Nr. 79	panu [Janu] Fridrichu Hoffmannovi [z Grynpichlu a z Střechova] „Herrn Friderichen Hoffmann“
Fol. 17	
-	10 000 zl. rýnských = 8 571 kop 25 gr. 5 den. míš.
P	
Forma záruky neuvedena.	

Jan Fridrich Hoffmann z Grynpichlu a Střechova (1571–1617), původem štyrský šlechtic, který působil u rudolfinského dvora, kde zastával funkci císařského rady.¹⁵³ Byl synovcem Ferdinanda Hofmanna (1540–1607), presidenta české komory. V roce 1615 byl držitelem středního pozemkového majetku na Čáslavsku (250 osedlých, **BR 1615**, s. 19, č. Čsl-P/2).

Odměna („*Gnadengelt*“), kterou mu udělil císař a která má být vyplacena v průběhu šesti let.

Identitu věřitele potvrzuje list z 24. 10. 1614, odeslaný z české komory v Praze dvorské komoře do Vídně, ve kterém je zmíněna odměna, kterou císař udělil Janu Fridrichu Hoffmannovi.¹⁵⁴

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. O jejím splácení nemám zatím k dispozici bližší údaje. Vzhledem k tomu, že se neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuchu E**, předpokládám, že byla po roce 1615 postoupena *cessi* jinému majiteli (viz Nr. 538–539).

Nr. 80	zbývají panu Adamu staršímu Slavatovi z Chlumu a Košumberka <i>„Restieren herren Adamen dem Elteren herrn Slawata herren auff Clumb und Koschmberg“</i>
Fol. 17v	
D/489	1 400 kop gr. míš. ¹⁵⁵
P	
Forma záruky neuvedena.	

Adam starší Slavata z Chlumu (1546–1616), otec presidenta české komory Viléma Slavaty z Chlumu (Nr. 6).¹⁵⁶

¹⁵³ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 212 č. 7/46.

¹⁵⁴ NAP, fond České oddělení dvorské komory I, kart. č. 294, fasc. „únor 1615“.

¹⁵⁵ Původně bylo zapsáno „2 522 kop 47 gr. míš.“. Na výslednou částku 1 400 kop bylo upraveno přepsáním.

¹⁵⁶ P. VOREL – D. RICHTER – Z. VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, genealogické schéma „Slavatové z Chlumu a Košumberka na Chrudimsku počátkem 17. století“ na s. 89.

Několikrát upravovaný zápis, ve kterém se postupně měnila výsledná částka, tak jak byla původní pohledávka ještě během projednávání podkladů pro zemský sněm roku 1615 částečně splácena či částečně převáděna na jiné osoby. Základem této pohledávky je 4 700 kop grošů míšeňských, které Slavata zaplatil v rámci zvláštního jednání s českým oddělením dvorské komory za kus lesa pro kutnohorské podnikání. Na to má dlužní úpis na 4 000 kop bez ručitelů, který měl vystavený od císaře a který měl být v určenou dobu proplacen. Zbýlých 700 kop grošů mu má být postupně spláceno z výnosu kutnohorské mincovny pravidelně každý týden. To potvrdil císař zvláštním přípisem, odeslaným českému oddělení dvorské komory, datovaným v Linci 13. srpna 1614. Z těch 4 000 kop grošů míšeňských postoupil Slavata částku 477 kop 13 grošů Hanibalovi z Valdštejna (viz Nr. 29) a 1000 kop grošů Pavlu Hrabáňovi z Přerubenic (viz Nr. 140). Dodatečně připsán výsledný součet: Slavatovi tedy zůstává 2 522 kop 47 grošů; z toho má sestřím Bunsonovým („*den Geschwistern Bunsonin*“)¹⁵⁷ postoupit částku 1 400 kop grošů (viz Nr. 525).

Nr. 81	panu Karlu Hanibalovi [Purkrabímu] z Donína „Herrn Carl Annibal von donau“
Fol. 17v	
-	20 000 kop gr. míš.
P	
Dluhopis bez ručitelů.	

Karel Hanibal Purkrabí z Donína (1588–1633), císařský rada a komorník, zemský správce (landfojt) Horní Lužice od roku 1612, syn významného habsburského dvořana Abrahama Hanibala Purkrabího z Donína (†1613). Tato rodina držela větší pozemkový majetek v Lužicích a ve Slezsku, ale i v Království českém přiznával Karel Hanibal Purkrabí z Donína drobný statek na Kouřimsku (35 osedlých, **BR 1615**, s. 27, č. Křm-P/17).

Peníze, které zemřelý císař věnoval jeho zemřelému otci Abrahamu z Donína za věrné služby a jako rekompenzaci za útraty, které měl jako komisař vyslaný do Moskvy („*in die Muschka*“) a do Polska. Na to má vystaven běžně úročený dlužní úpis bez ručitelů vydaný, 12. května 1611. Celý zápis je přeškrtnut pět chaotickými škrty pera.

V seznamu plateb schválených sněmem se tato pohledávka neobjevuje. Karel Hanibal z Donína se proto počátkem roku 1616 obrátil na císaře s žádostí o proplacení této částky. Dvorská komora si s tou žádostí nevěděla a odkazuje se na stanovisko biskupa

¹⁵⁷ Pod tímto označením se zřejmě skrývají sestry Jana Myllnera z Milhauzu (Nr. 180), do roku 1603 sekretáře české dvorské kanceláře, tedy Kateřina Chotková z Milhauzu a Mariana Bunsova z Milhauzu. Tyto dvě ženy se následně objevují v tištěném seznamu z roku 1615 jako majitelky zmíněné pohledávky 1 400 kop gr. m. (Nr. 525). Mariana z Milhauzu byla manželkou Jana Bunsona z Bunsonu, ingrosátora u úřadu desk zemských v Praze. K jejich identitě viz Josef MÜLDNER, *Jan Myllner z Milhauzu*, II., Praha 1934, s. 20.

Khlesla.¹⁵⁸ V obsáhlé dokumentaci, která je k dispozici v případě této causy,¹⁵⁹ se dochoval i opis darovací listiny, datované na Pražském hradě 12. května 1611. O vyplacení těch peněz se slíbili postarat komorní rada Eliáš Šmidgrabner z Lusteneku, Pavel Reiman z Lövenfeldu a budoucí (jménem neuvedený) rentmistr české komory („... und N.; künftige unser Rentmeister und Gegenhandler in Böhemb...“).¹⁶⁰

V té době také vyšla najevo jedna starší transakce, která nám docela dobře dokládá Donínovy vazby na říšskou finanční komoru v Lipsku. Abrahamovi z Donína císař už od roku 1595 dlužil 16 tisíc zlatých rýnských za vydržování 600 jezdců na uherské frontě. Tyto peníze měl ale „uložené“ u říšské účetní komory v Lipsku, ze které mu byly odváděny úroky. Těsně před tím, než byl Abraham jmenován presidentem české komory, vyjednal 9. března 1611 převod tohoto svého účtu z Lipska na českou komoru v Praze. Logicky předpokládal, že když bude sám presidentem české komory, tak si své peníze (a výplatu úroků) snáz ohlídá. Tato transakce proběhla za účasti hlavního účetního české komory Jáchyma Hýbra i hlavního účetního říšské komory v Lipsku, kterým byl tehdy Loos. K této cause máme dochovánu rozsáhlou dokumentaci ze srpna 1617, kdy se Karel Hanibal z Donína domáhal (mimo jiných) i vyplacení těchto peněz.¹⁶¹

Nr. 82	panu Vilémovi hraběti z Fürstenberka
Fol. 18	„ <i>Herren Wilhelm Graffen von Fürstenberg</i> “
-	3 145 zl. rýn. 40 kr. = 2 696 kop 17 gr. 2 den. míš.
P	
Forma záruky není uvedena.	

Vilém z Fürstenberka (1586–1618), syn výše zmíněného Fridricha (Nr. 68). V Čechách nebyl držitelem pozemkového majetku, působil ve službách císaře jako říšský dvorní rada a komoří.¹⁶²

Ta částka má být vyplacena na přímý příkaz císaře, odeslaný českému oddělení dvorské komory dne (datum neuvedeno). Jedná se o úhradu jeho stálého služného, peníze má vyplatit rentmistrovský úřad. U číselného vyjádření dlužné částky je později připsáno, že pohledávka má být uhrazena až po jejím ověření („*sol bezahlt sein nach Zufrag*“).

¹⁵⁸ Viz koncept listu vídeňské dvorské komory adresovaného císaři, ze dne 15. března 1616, ÖNA, Hoffnanz Österreich, FHKA 413 (rote Nr. 164), Marty 1616, nefoliováno („An die Kay. Mt. Mit einschließung Herrn Carel Hannibals von Dohnaw“).

¹⁵⁹ Tamtéž, sign. FHKA 422, nefoliováno, složka „Hof Camer Relation an Ire Kay[serliche] M[ayestat] Herrn Carl Annibal von Dohna, Landvogt in Oberlaußicz, pretendirte gnad[geld] betr[efende]“ s datem 1. prosince 1616. Tamtéž, sign. FHKA 419, složky ze září 1616 a v dalších svazcích.

¹⁶⁰ Tamtéž, FHKA 422, prosince 1616, opis původní darovací listiny, datované na Pražském hradě 12. května 1611.

¹⁶¹ Tamtéž, FHKA 428, srpen 1617, složka z 25. srpna 1617.

¹⁶² J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 212 č. 7/54 a s. 397 č. 139/47.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie III.. Vzhledem k tomu, že se neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuche** E, předpokládám, že byla po roce 1615 postoupena *cessí* jinému majiteli (viz Nr. 542–545).

Nr. 83	pan Albrecht z Valdštejna
Fol. 18	„ <i>Herr Albrechten von Wallenstein</i> “
-	466 zl. rýn. 40 kr. = 400 kop gr. míš.
P	
Forma záruky není uvedena.	

Albrecht Eusebius z Valdštejna (†1634), pozdější generalissimus císařských vojsk a významný vojevůdce za první fáze třicetileté války.

Úhrada za jeho spálený dům na Hradčanech. Bližší okolnosti nejsou uvedeny.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. O jejím splacení nemám zatím k dispozici bližší údaje. Albrecht z Valdštejna pochopitelně konfiskací po Bílé hoře postižen nebyl. Vzhledem k tomu, že se tato pohledávka neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuche** E, předpokládám, že byla po roce 1615 postoupena *cessí* jinému majiteli (viz Nr. 538–539).

Nr. 84	paní hraběnce [Anně Sibyle]
Fol. 18	Mansfeldové [z Vartmberka]
	„ <i>Frauen Gräffin von Mansfeldt</i> “ ¹⁶³
-	1 100 zl. rýn. = 942 kop 51 gr. 3 den. míš.
Forma záruky není uvedena.	

Anna Sibyla Mansfeldová z Vartmberka, dcera Karla z Vartmberka (1553–1612) a vdova po Arnoštovi hraběti z Mansfeldu (†1609). V roce 1615 patřila do vrstvy nejvlivnějších žen v Čechách. Při korunovačním banktetu královny Anny v roce 1616 seděla u stolu Lucie Otýlie Slavatové z Hradce (manželky Viléma Slavaty) spolu se svou ovdovělou matkou Kateřinou Vartmberskou z Mansfeldu a spolu s Johanou Pruskovskou ze Sulevic (Nr. 70).¹⁶⁴

Uvedeno bez bližšího komentáře jen jméno a částka ve zlatých rýnských, převedená na kopy grošů míšeňských.

¹⁶³ Zde křestní jméno ani predikát uvedeny nejsou, ale v konkordanci mezi seznamy Nr. 1 a Nr. 2 je uvedena Anna Sibyla hraběnka z Mansfeldu („*F[rau] Anna Sibilla Graffin zu Mansfeldt*“). Tuto identitu věřitelky jasně potvrzuje i tisk sněmovního usnesení z roku 1615, podle kterého stejná částka náleží „*Anně Sybille hrabince z Mansfeldu rozené z Vartmbergka*“.

¹⁶⁴ P. VOREL, *Vlivné ženy a dívky Království českého*, zde č. 38–40 (mista u stolu 5.B1–3).

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. O jejím splácení nemám zatím k dispozici bližší údaje. Je uvedena v **Seznamu 1623** v kategorii I/A ještě jako aktivum hraběnky Mansfeldové, ale s poznámkou, že o případném splácení nemají úředníci české komory žádné informace. Vzhledem k tomu, že se neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuchu E**, předpokládám, že byla postoupena *cessí* jinému majiteli (viz Nr. 538–539).

Nr. 85	pan Jáchym Slavata [z Chlumu a Košumberka]
Fol. 18	„Herr Joachimb Slawata“
-	1 004 kopy 34 gr. 2 den. míš.
Forma záruky není uvedena.	

Jáchym Slavata z Chlumu a Košumberka (†1630), starší bratr presidenta české komory Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka.¹⁶⁵
Nevyplacené služné za jeho stálou službu stolníka („*ausstendige Trucksaß besoldung*“).¹⁶⁶
Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. O jejím splácení nemám zatím k dispozici bližší údaje. Jáchym Slavata konfiskací postižen nebyl. Vzhledem k tomu, že se tato pohledávka neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuchu E**, předpokládám, že byla postoupena *cessí* jinému majiteli (viz Nr. 538–539).

Nr. 86	paní Marie Slavatová [z Valdštejna]
Fol. 18	„Frau Marya Slawatin“
D/55	1 200 kop gr. míš.
Za peníze ručí 3 osoby rytířského stavu. .	

Marie Slavatová z Valdštejna, manželka výše uvedeného Jáchyma Slavaty (Nr. 85).
Tuto částku zaplatila na místě císaře Adamovi mladšímu z Valdštejna. Dluhopis byl vystaven s datem sv. Jiří 1613 [23. 4. 1614].
Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. O jejím splácení nemám zatím k dispozici bližší údaje. Marie Slavatová z Valdštejna ani její manžel Jáchym Slavata konfiskací postižení nebyli. Vzhledem

¹⁶⁵ P. VOREL – D. RICHTER – Z. VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, genealogické schéma „Slavatové z Chlumu a Košumberka na Chrudimsku počátkem 17. století“ na s. 89.
¹⁶⁶ Na pozici stolníka (truksase) byl přijat od 1. května 1603 s měsíčním služným 30 zlatých rýnských, viz J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 243, č 19/124.

k tomu, že se tato pohledávka neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuchu E**, předpokládám, že byla postoupena *cessí* jinému majiteli (viz Nr. 538–539).

Nr. 87	Leopold Strallendorf
Fol. 18v	„Herrn Leopoldt Stralendorff“
-	20 000 zl. rýn. = 17 142 kop 51 gr. 3 den. míš.
Forma záruky není uvedena.	

Leopold ze Strallendorfu („*Leopod von Strallendorf*“), rakouský šlechtic v habsburských službách; v době rudolfínské zastával významný úřad říšského vicekancléře a dostával také služné za post tajného rady.¹⁶⁷
Tato částka má být uhrazena z výběru daňových nedoplatků za léta 1607,¹⁶⁸ 1608 a 1609. To musí Strallendorf vyúčtovat. Pokud na zaplacení té částky nebudou tyto nedoplatky stačit, bude mu to uhrazeno z jiných zdrojů. Bližší podrobnosti zápis neuvádí. Z kontextu tedy soudím, že jde o půjčku, která byla zaručena výnosem z výběru nedoplatků starších daní. Celý zápis je škrtnut jedním svislým tahem pera.
Dodatečně připsána poznámka „*Diese Post bleibt*“.
Tato pohledávka byla stavovskou komisí odmítnuta a zařazena do kategorie III. V rámci **Seznamu 1623** nebyla Strallendorfova pohledávka uvedena v žádné z kategorií I–III, ale je zde zmíněna (ve stejné výši, tj. 17 142 kop 51 gr. 3 d. míš.) v jiné složce jako částka, o jejíž proplacení se věřitel uchází u české komory. Vzhledem k tomu, že se tato pohledávka neobjevuje jako aktivum v **Schuldenbuchu E**, předpokládám, že byla uhrazena z jiných zdrojů.

¹⁶⁷ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 205 č. 3/15 a s 278 č. 31/3.
¹⁶⁸ Rok 1607 je dopsán dodatečně jako interlineární vsuvka.

Jan z Klenového a z Janovic na Zim-
kovech, Novém Hradě, a Březyně / S. M. G.
laře Křimského Kadda a Nejvyšší,
Pisár Království Českého.

Osoby stavu rytířského - The Knights
„Ritterenstandes Personen“

Titulatura a erb Jana z Klenového, nejvyššího písaře Království českého a editora usnesení zemského sněmu z roku 1615 / Title and coat of arms of Jan of Klenové, the highest scribe of the Kingdom of Bohemia and editor of the resolution of the Provincial Assembly of 1615.

Nr. 88	Panu Janu z Klenového, nejvyššímu písaři „ <i>Herren Jahn von Klenow, Obrister Landschreiber</i> “
Fol. 21	
D/248	2 000 kop gr. míš.
P	
Ručí 2 osoby rytířského stavu.	

Jan z Klenového a z Janovic, nejvyšší písař Království českého. Do panského stavu byl povýšen až v roce 1614, zřejmě proto je ještě v **Šuldenlistě 1615** i v berním rejstříku z roku 1615 veden jako příslušník stavu rytířského. Držel tehdy středně velký pozemkový majetek v Plzeňském kraji (208 osedlých, **BR 1615**, s. 52, č. Plz-R/72). Patřil mezi katolickou část českých stavů; v době stavovského povstání byl v roce 1619 zařazen mezi osoby zemi nepřátelské, které byly z Království českého vypovězeny.¹

Tato pohledávka vznikla následovně: Na vyplacení vojska Pasovských u Českého Krumlova půjčil 500 kop grošů roku 1611. Pak v roce 1612 půjčil císaři dalších 1 000 kop na platbu Mornauerovi („*dem Mornauer Zahle*“). Zbývajících 500 kop představují peníze, které půjčil president apelačního soudu Jan z Házmburka na vyplacení vojska Pasovských, kterážto pohledávka byla převedena na Jana z Klenového. Císař na celou tu sumu vystavil zaručený dluhopis k termínu sv. Jiří 1613 [23. 4. 1613].

V seznamu z roku 1611 je výše zmíněná částka 500 kop gr. m. vedena ještě samostatně; vázly na ní nevyplacené úroky na ve výši 15 kop gr. m. za ½ roku od 27. května do 27. listopadu 1611 (**Seznam 1611**, s. 23, č. V11/28). Stejně tak je vedena i pohledávka Jana z Házmburka (**Seznam 1611**, s. 23, č. V11/22).

Tato pohledávka byla stavovskou komisí spojena s Nr. 89, výsledná částka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. Po roce 1615 převedl Jan z Klenového tato aktiva *cessí* na kupce France Šnukarta (viz Nr. 543o).

Nr. 89	podobně panu Janu z Klenového „ <i>In Simili Herren Jahn von Klenow</i> “
Fol. 21	
D/248	17 142 kop 51 gr. 3 den. míš.
P	
Zaručeno na panství Český Krumlov.	

Identita věřitele viz Nr. 88.

Tato částka byla původně císařem darována knížeti Václavu Těšínskému² zčásti jako dar, zčásti jako blíže nespecifikovaná náhrada (rekompence). Byla ujištěna na panství

¹ **Sněm 1619**, fol. XII-XII. Do této kategorie byli ze šlechtických věřitelů uvedených v této edici též zařazeni: Jaroslav Bořita z Martinic (Nr. 5), Vilém z Vřesovic (Nr. 538b), Přibík Jeníšek z Újezda (Nr. 346) a Pavel Michna z Vacinova (Nr. 224).

² Kniže Adam Václav Těšínský (1574–1617), příslušník polského panovnického rodu Piastovců a vládce Těšínského knížectví (1595–1617). Počátkem 17. století působil ve službách Habsburků jako vojenský

Český Krumlov. Tuto pohledávku následně převedl kníže Václav na Fridricha Langenbacha, od kterého ji získal formou postupu (*cesse*) výše uvedený Jan z Klenového.

V seznamu z roku 1611 je tato částka vedena ještě jako aktivum Fridricha Langenbacha na místě knížete Václava Těšínského; k 16. 10. 1611 byly všechny úroky vyplaceny (**Seznam 1611**, s. 23, č. V11/37).

Dále viz Nr. 88.

Nr. 90	panu Ctiboru Tiburcímu Žďárskému [ze Žďáru] „ <i>Herren Cztibor Tiburtio Sahrer</i> “
Fol. 21v	
D/164 ³ D/248 ⁴	3 000 kop gr. míš.
R	
Zaručeno na vsi Milostín („ <i>dorff Milistin</i> “) na panství Křivoklát („ <i>herrchafft Pirglicz</i> “).	

Ctibor Tiburcí Žďárský ze Žďáru a na Kladně (1545–1615), někdejší člen zemské vlády, kde krátce zastával funkci purkrabího karlstějnského za rytířský stav (1612–1615), člen zemského soudu a jeden z místodržících na počátku vlády Matyáše Habsburského.⁵ Z hlediska konfesijního patřil do okruhu umírněného katolicko-starokališnického křídla v tehdejší české politice. V berním rejstříku z roku 1615 už je uveden jako držitel rodinného pozemkového majetku ve Slánském kraji Ctiborův syn Jan Jiří (dohromady 459½ osedlého; **BR 1615**, s. 72, č. Sln-R/21–22).

Půjčil 2 000 kop grošů v roce 1608 na vyplacení vojska, které tehdy leželo v okolí Prahy. Dalších 1 000 kop půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Celková částka 3 000 kop grošů míšeňských mu byla ujištěna na vsi Milostín 9. srpna 1611.

V roce 1611 je půjčka z roku 1608 ve výši 2 000 kop gr. m. vedena ještě samostatně (**Seznam 1611**, s. 17, č. V08/16) a další půjčka z roku 1611 také samostatně, ale bez uvedení konkrétní částky. Jedná se ale o 1 000 kop gr. m., což vyplývá z toho, že jsou zde evidovány nevyplacené úroky od 19. srpna do 16. října 1611 ve výši 9 kop 32 gr. 1. d. To odpovídá úroku 6% z částky 1 000 kop gr. m. za 57 dní (**Seznam 1611**, s. 22, č. V11/15).

Tato pohledávka byla stavovskou komisí spojena s Nr. 91, výsledná částka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu s tím, že uvedená suma už náleží Ctiborovým dědicům.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 88) byla zapsána jen tato částka (bez Nr. 91), navýšená jen o dalších 500 kop gr. m. které Ctibor Tiburcí půjčil v roce 1611 na vyplacení císařského vojska (což byla jen část položky Nr. 91). Dohromady tedy 3 500 kop gr.

velitel jízdních jednotek. V roce 1610 konvertoval ke katolické víře a pokusil se provést plošnou rekatolizaci Těšínska.

³ Zde pohledávka 2 000 kop.

⁴ Zde pohledávka 1 000 kop.

⁵ Václav BARTŮNĚK, *Žďárští ze Žďáru co patronátní páni Kladna*, Sborník historického kroužku 33, 1932, s. 7–14, 61–65, 124–129, 192–195; taméž 34, 1933, s. 11–17, 141–157; k osobě Ctibora Tiburcího zde 34, s. 11–17.

m. Podle stavovského splátkového kalendáře bylo na jistinu vyplaceno 1 881 kop 10 gr. (později opraveno na 1 981 kop 10 gr.); k doplacení zbývalo 1 618 kop 50 gr. (později opraveno na 1 518 kop 50 gr.). Úroky byly spláceny do sv. Jiří 1618.

Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 91	podobně panu Ctiboru Tiburcímu Žďárskému [ze Žďaru] <i>„In Simili Herren Cztibor Tiburtio Sahrer“</i>
Fol. 21v	
D/248	1 572 kop gr. míš.
R	
Zaručeno 2 osobami rytířského stavu.	

Identita věřitele viz Nr. 90.

Půjčil 500 kop grošů roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských a 1 072 kop grošů je slušné, které mu nebylo vyplaceno za jeho vojenskou službu ve funkci hejtmána. Celková částka 1 572 kop grošů míšeňských mu byla ujištěna dluhopisem ze dne 17. září 1612, za který ručí dvě osoby rytířského stavu.

V seznamu z roku 1611 je částka 500 kop vedena ještě samostatně; k 27. 11. 1611 na ní vázly nevyplacené úroky za ½ roku ve výši 15 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 23, č. V11/31).

V přehledu ručitelů z roku 1612 je znovu zdůrazněno, že 500 kop gr. míš. půjčil a 1 072 kop gr. m. jsou peníze za nevyplacenou službu. V dluhopise ze 17. 9. 1612 jsou jako ručitelé uvedeni Bohuchval Valkoun z Adlaru a Bernard Elznic z Elznic.

Do tištěného seznamu v roce 1615 byla sice zařazena celá tato částka, přičtená k Nr. 90 (dohromady 4 572 kop gr. m.), ale v následné evidenci už je vedena jen ta část položky Nr. 91, kterou Ctibor Tiburcí půjčil na vyplacení vojska Pasovských v roce 1611 (tj. 500 kop gr. m.), viz výše Nr. 90.

Nr. 92	Purkart Točník [z Křimic]	„Burkhardt Totznik“
Fol. 22		
D/238		500 kop gr. míš.
R		
Zaručeno 2 osobami panského stavu.		

Purkart Točnick z Křimic, v zemské vládě zastával za rytířský stav funkci podkomořího Království českého v letech 1603–1618.⁶ Byl držitelem a poručníkem středně velkého

⁶ Ve starší evidenci je také vedena pohledávka 1 000 kop gr. m., kterou Purkart Točnick půjčil císaři v roce

pozemkového majetku v Plzeňském kraji (dohromady 191 osedlých, **BR 1615**, s. 54, č. Plz-R/116-117). Patřil mezi katolickou část českých stavů; v době stavovského povstání byl v roce 1619 zařazen mezi osoby zemi nepřátelské, které až do smrti nemají zastávat žádné úřady.⁷

Půjčil 500 kop grošů roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Ty peníze mu byly ujištěny dluhopisem ze středy po sv. Trojici 1611 [22. 5. 1611], za který ručí dvě osoby panského stavu.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V rámci stavovského splátkového kalendáře (4 splátky do sv. Jiří 1618) bylo z jistiny uhrazeno 190 kop 57 gr. 5 d. míš. a úroky uhrazeny do sv. Havla 1617. V **Seznamu 1623** i v **Přehledu 1654** je tato pohledávka vedena samostatně (s evidencí stejných údajů o splácení jistiny i úroků).

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 86) však byla pohledávka Nr. 92 (se shodným popisem vzniku) zapsána společně s pohledávkou Nr. 543e (ve výši 1 000 kop gr. m.), dohromady 1 500 kop gr. m. U tohoto účtu jsou uvedeny jen údaje o splácení úroků (do sv. Havla 1617). Až v marginální poznámce je doplněna informace, že dluhopis na 500 kop gr. m. byl dne 27. ledna 1618 převeden cessí na Purkhartovu manželku Annu Točnickovou z Plesnic (*„Anna Totznikin von Pleßnicz“*) a od sv. Havla 1617 má být tato částka úročena 6%.

Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 93	Adam Hrzáň [z Harasova]
Fol. 22	
D/431	„Adam Hrzain“
R	1 000 kop gr. míš.
Zaručeno 2 osobami rytířského stavu. Je však třeba spěchat, částka už je vypovězena a věřitelům hrozí exekuce.	

Adam Hrzáň z Harasova (†1619), velmi bohatý východočeský šlechtic a dlouholetý podnikatel v úvěrových aktivitách, který zahájil svou úřednickou kariéru a následně i úspěšné úvěrové podnikání v rožmberských službách.⁸ V roce 1615 byl

1608 „na abdaňkování Valounův“ (tj. na vyplacení vojska krále Matyáše od Prahy). Za tento dluhopis na místě císaře ručili Václav starší Štampach a Jakub Podmokelský viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil“. V **Soupise 1611** ani v **Šuldenlistě 1615** už tato pohledávka uvedena není, z čehož usuzují, že byla před rokem 1611 českou komorou uhrazena, nebo převedena cessí na někoho jiného.

⁷ **Sněm 1619**, fol. XIV–XV. Do této kategorie byli ze šlechtických věřitelů též zařazeni: Adam starší ze Šternberka (Nr. 21), Fridrich z Talmberka (syn Jiřího, viz Nr. 45), Jindřich Libštejnský z Kolovrat (Nr. 542c), Heralť Václav Libštejnský z Kolovrat, Sezima z Vrtby (Nr. 75), Heřman Černín z Chudenic (Nr. 100) a Kryštof Vratislav z Mitrovic (Nr. 109).

⁸ L. KULÍKOVÁ, *Rožmberský věřitel Adam Hrzáň z Harasova*, JSH 50, 1981, s. 288–290; V. BŮŽEK,

držitel rozlehlého panství Lanškroun v Chrudimském kraji (1550 osedlých, **BR 1615**, s. 16, č. Chr-R/1) a menších statků na Žatecku (82 osedlých, tamtéž, s. 59, č. Žat-R/11) a na Litoměřicku (50 osedlých, tamtéž, s. 66, Lit-R/13). V zemské vládě zastával za rytířský stav řadu let funkci purkrabího kraje Hradeckého (1605–1615). Tu právě v roce 1615 předal Kašparu Kaplířovi ze Sulevic a povýšil na funkci purkrabího karlístejnského za rytířský stav (1615–1618). Tento titul je u něj uveden v tištěné verzi usnesení zemského sněmu z roku 1615 (**Seznam 1615**, s. XCIIa).

Tuto pohledávku na sebe převzal císař od paní Pruskovské, když se od ní prikupoval panství Vidim k panství Mělník. Hrzáň byl jedním z jejích věřitelů, tato povinnost pak přešla na císaře. Mělo už to být zaplacené, ale Hrzáň souhlasil s vystavením dlužního úpisu,⁹ za který se zaručily dvě osoby rytířského stavu, konkrétně Adam Pfefferkorn¹⁰ a Jan ze Štampachu.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623** však nebylo na splátku jistiny vyplaceno nic, ale úroky z celé částky byly pravidelně hrazeny až do sv. Jiří 1618. Pohledávka byla v roce 1623 zapsána i do **Schuldenbuchu E** (fol. 253), ale žádný pohyb na ní po roce 1618 nenastal. Byla však i nadále vedena v evidenci české komory. Jako dlouhodobě neaktivní účet byla zapsána i do **Přehledu 1789** (fol. 537); postupným přepisováním úroků narostlo toto aktivum do roku 1789 na částku 11 438 zl. rýn. 12 kr.

Nr. 94	podobně Adam Hrzáň [z Harasova]
Fol. 22	„ <i>In Simili Adam Hrzain</i> “
-	40 000 zl. rýn. = 34 285 kop 42 gr. 6 den. míš.
R	
Má to spolu s nejvyšším purkrabím ¹¹ a je to zaručeno na panství Lysá nad Labem.	

Jde o peníze, půjčené roku 1614 na vyplacení vojska u Neuhauselu v Uhrách.¹² To slíbil zaplatit nejvyšší purkrabí Adam starší ze Štemberka do roka od sv. Havla 1614 [16. 10. 1614] a ujistil to na svém panství Libochovice. Naproti tomu panovník tuto částku ujistil nejvyššímu purkrabímu na svém komorním panství dne sv. Havla 1614 [16. 10. 1614].

Celý zápis je škrtnut dvěma tahy pera. Dodatečně je připsán zápis, odkazující na fol. 5 tohoto seznamu (viz pohledávka Nr. 23).

⁹ Úvěrové podnikání, s. 93–96, 193; Václav BŮŽEK, *Rytíři renesančních Čech*, Praha 1995, s. 118–121.

⁹ Stejní ručitelé uvedeni v přehledu z roku 1613, datum obnoveného dluhopisu je zde upřesněno na 24. dubna 1610, viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil“.

¹⁰ Adam Pfefferkon z Ottopachu, mladší bratr Albrechta Pfefferkorna z Ottopachu, významného představitele stavovské opozice. Viz Petr MAREŠ, *Albrecht Pfefferkorn z Ottopachu v přípravách krajských vojenbých hotovostí*, in: Václav BŮŽEK – František KOREŠ – Petr MAREŠ – Miroslav ŽITNÝ, *Rytíři renesančních Čech ve válkách*, Praha 2016, s. 200–209.

¹¹ Adam starší ze Štemberka.

¹² Významná pevnost Nové Zámky na tehdejší uhersko-turecké hranici, nyní ve Slovenské republice.

Nr. 95	Adam Tobiáš Hrzáň [z Harasova]
Fol. 23	„ <i>Adam Tobias Hrzian</i> “
D/53	50 000 kop gr. míš.
R	
Za to ručí 18 měst v Čechách. Částka je již vypovězena a je to v jednání na úřadu nejvyššího purkrabství.	

Adam Tobiáš Hrzáň z Harasova, syn Tobiáše Hrzáně (†1599, viz Nr. 72) a vzdálený příbuzný výše zmíněného Adama Hrzáně (Nr. 93). U dvora působil Adam Tobiáš od 15. listopadu 1611 jako stolník (truksas) s měsíčním služným ve výši 30 zlatých rýnských.¹³ Vzhledem ke stavu, v jakém se císař Rudolf II. už v polovině listopadu 1611 nalézal, lze předpokládat, že tuto dvorskou funkci (a příjem z ní plynoucí) zprostředkoval Adamu Tobiášovi jeho otčím Oldřich Desiderius Pruskovský z Pruskova (Nr. 42), který byl v té době zodpovědný za péči o umírajícího císaře.

Výše uvedenou částku postoupila Adamu Tobiášovi jeho matka Jana Pruskovská [ze Sulevic].¹⁴ Jednalo se o část peněz za prodej panství Vidim („*Wyedim*“), které od ní císař koupil za 96 000 tolarů a připojil k panství Mělník. Za zbývajících 46 000 kop grošů míšeňských byli uspokojeni její věřitelé. Za výše uvedenou částku ručí 18 měst v Čechách.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí akceptována, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615, ovšem už ve snížené výši 40 000 kop gr. m. Z původní částky bylo 10 000 kop gr. m. postoupeno *cessí* ještě během roku 1615 Kryštofu Harantovi z Polžic (Nr. 526). Postupné rozprodávání této pohledávky pokračovalo i po roce 1615. Jeden z těchto převodů, který byl dále veden jako součást jiného účtu, se mi podařilo identifikovat (viz Nr. 539f). Předpokládám, že podobným způsobem rozprodal Adam Tobiáš Hrzáň (nebo jeho jménem jeho matka Johanka Pruskovská) téměř celou původní pohledávku ještě před rokem 1618. Zbytek představovala jistina ve výši 5 000 kop gr. m., která byla zaevidována ve **Schuldenbuchu E** (fol. 288) jako majetek Mariany Bunsonové. Podle této evidence byly v rámci původního stavovského harmonogramu na její podíl z původní sumy vyplaceny 4 splátky v souhrnné výši 2 057 kop 22 gr. m. a úroky do sv. Jiří 1618. Po roce 1618 na tomto účtu žádný pohyb nenastal. Až v roce 1656 byl doplněn zápis, podle kterého výše uvedené aktivum zdědila na základě testamentu Eliška Polexina Odkolková (viz Nr. 70), které byl vyplacen zbytek jistiny i úroky. Tím byl tento účet uzavřen.

¹³ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 246 č. 19/168.

¹⁴ K této *cessi* muselo dojít až po svatohavelském termínu 1611, neboť v seznamu z roku 1611 je jako vlastník této pohledávky vedena ještě Jana Pruskovská. Na pohledávce vázly nevypáčené úroky za jeden rok (od sv. Havla 1610 do sv. Havla 1611) ve výši 3 000 kop gr. míš. Viz **Seznam 1611**, č. P/19, s. 4).

Nr. 96	zbývají Alžbětě Hrzáňové na jejích 5 000 kop
Fol. 23	„ <i>Restiert Elisabet Hrzianin an Ihren 5 000 ββ</i> “
-	4 000 kop gr. míš.
R	
	Za peníze ručí 4 města.

Identita věřitelky viz Nr. 72.

Zbytek z původního dluhu 5 000 kop paní Pruskovské, které na sebe převzal císař při koupi statku Vidim („*Guetts Widimb*“) od téže paní Pruskovské. Tato pohledávka jí byla nově zaručena dlužním úpisem ze dne sv. Havla 1611.

Celý zápis je škrtnut dvěma tahy pera jako duplicitní. Dodatečně je připsána poznámka, odkazující na fol. 16 tohoto seznamu (viz Nr. 72), kde už je stejná pohledávka vedena mezi příslušníky panského stavu, do kterého byla paní Alžběta – již jako Špetlová - automaticky začleněna po svém dalším sňatku.

Nr. 97	podobně Alžbětě Hrzáňové [z Dubé]
Fol. 23v	„ <i>Insimili Elisabet Hrzianin</i> “
-	1 000 kop gr. míš.
R	
	Bez ručitelů.

Identita věřitelky viz Nr. 72.

Tuto částku půjčila na nutnou potřebu komorního panství Benátky nad Jizerou hejtmu Věnkovi Bukovskému na sv. Jiří 1612. Ta částka už byla vypovězena na sv. Jiří 1615 a má být zaplacená na sv. Havla 1615. Má ta tu částku císařský dluhopis bez ručitelů.

Celý zápis je škrtnut dvěma tahy pera jako duplicitní. Dodatečně je připsána poznámka, odkazující na fol. 16 tohoto seznamu (viz Nr. 73), kde už je stejná pohledávka vedena mezi příslušníky panského stavu, do kterého byla paní Alžběta – již jako Špetlová - automaticky začleněna po svém dalším sňatku.

Nr. 98	Veronika Hrzáňová
Fol. 23v	„ <i>Veronica Hrzianin</i> “
D/433	3 000 kop gr. míš.
R	
	Zaručeno 2 osobami rytířského stavu.

Veronika Hrzáňová z Olbramovic, manželka Jana Mikuláše Hrzáně z Harasova (†1617) a snacha Adama Hrzáně z Harasova (Nr. 73).

Původní dluh paní Pruskovské, který na sebe převzal císař při koupi statku Vidim („*Guetts Wiedim*“).

Obnovený dluhopis na tuto částku vystavil císař 23. dubna 1610, jako ručitelé jsou uvedeni Václav Štampach a Vilém Vojtěch Doupovec.¹⁵

Tato pohledávka byla stavovskou komisí akceptována, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 256) bylo podle stavovského harmonogramu vyplaceno 354 kop 52 gr. 6 d. míš. a úroky do sv. Havla 1616. S odkazem na původní účet, vedený v **Schuldenbuchu D** (fol. 433), je na závěr konstatováno, že zbytek pohledávky byl konfiskován a zůstatek na účtu je nulový. Tím byla tato pohledávka u české komory uzavřena.

Nr. 99	Purkart Střela [z Rokyc]
Fol. 24	„ <i>Herr Burckhardt Strzela</i> “
-	6 000 kop gr. míš.
R	
	Zaručeno 3 osobami rytířského stavu.

Identita věřitele viz Nr. 74.

Peníze, které původně dlužila paní Pruskovská Marianě Hrzáňové. Povinnost tento dluh uhradit na sebe převzal císař při koupi statku Vidim („*Guetts Wydim*“) od téže paní Pruskovské. Mariana Hrzáňová později svou pohledávku převedla na Purkarta Střelu. Celý zápis je škrtnut jedním tahem pera jako záznam duplicitní. Dodatečně je připsána poznámka, odkazující na fol. 16 tohoto seznamu (viz Nr. 74), kde už je stejná pohledávka vedena mezi příslušníky panského stavu, do kterého Střelové z Rokyc už v roce 1615 patřili.

Nr. 100	Marianě Černínové [ze Svárova]
Fol. 24	„ <i>Frauen Marianna Czierninin</i> “
D/432	8 000 kop gr. míš.
R	
	Zaručeno 8 osobami rytířského stavu.

Mariana Černínová ze Svárova, manželka Heřmana Černína z Chudenic, císařského rady, komorníka arciknížete Ferdinanda Rakouského a hejtmána Starého Města pražského. V roce 1615 byla sama držitelkou středně rozsáhlého pozemkového majetku na Čáslavsku (138 osedlých, **BR 1615**, s. 19, č. Čsl-P/9) a Plzeňsku (70 osedlých, tamtéž,

¹⁵ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig, SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavně paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

Plz-P/21). Počátkem 17. století patřila mezi skupinu vlivných žen v Čechách, na korunovačním banketu královny Anny získala místo u stolu Alžběty z Klenového.¹⁶

Jde o peníze, které Marianě Černínové dlužila paní Pruskovská (Nr. 70) za nevyplacené úroky. Bližší okolnosti nejsou uvedeny, ale z kontextu předpokládám, že na císaře přešla tato platební povinnost také v souvislosti s připojením panství Vidim k panství Mělník, jak je zmíněno u jiných pohledávek. Marianě Černínové byl na tu částku vystaven 16. října 1613 císařský dlužní úpis, za který se zaručilo 8 osob rytířského stavu.¹⁷

Celý zápis je škrtnut jedním tahem pera. Dodatečně je připsána poznámka, podle které Mariana Černínová postoupila tuto svou pohledávku rozdílně třem osobám, a to paní Pruskovské (Nr. 70), Oldřichu Gerštorfovi (Nr. 122) a Esteře Teuflové („d[er] frau Proßkowskin, h[errn] Vlrich von Görßdorf und der Estra Teufflin“; Nr. 332). Jejich dlužní úpisy už zaručeny nejsou.

Nr. 101	Šťastný Václav Pětipeský [z Chýš] „ <i>Foelix Wenczel Pietipeski</i> “
Fol. 24v	
D/180	1 800 kop gr. míš.
R	
Zaručeno na 3 osedlých ve vsi Čechelice.	

Šťastný (Felix) Václav Pětipeský z Chýš (1582–1638), významný český vojevůdce působící dlouhodobě na bojišti v Uhrách. Podílel se na obraně Malé Strany před vojskem Pasovských v roce 1611. V roce 1615 byl držitelem středně velkého pozemkového majetku Voleslavském kraji (101 osedlý; BR 1615, s. 5, č. Bol-R/45). V době stavovského povstání byl dvorským maršálkem Fridricha Falckého.¹⁸ Po porážce stavovského povstání mu byl majetek konfiskován; po konverzi ke katolické víře pak působil u úřadu desk zemských. Součástí rozsáhlého konfiskovaného majetku byly i různé dluhopisy; konkrétně tento však v konfiskačních protokolech uveden není.¹⁹

Peníze, které Pětipeskému původně dlužila paní Pruskovská (Nr. 70). Povinnost tento dluh uhradit na sebe převzal císař při koupi statku Vidim („Guetts Widim“).

Spolu s poznámkou, odkazující se na evidenci této pohledávky v samostatně vedených knihách dluhů (**Schuldenbuch D**, fol. 180), je upřesněno, že z výše zmíněných

¹⁶ P. VOREL, *Vlivné ženy a dívky Království českého*, zde č. 58 (místo u stolu 7.B1).

¹⁷ Jednání o vystavení zmíněného dlužního úpisu zajímavým způsobem dokumentuje originál listu Mariany Černínové ze Svárova, adresovaného Vilémovi Slavatovi. Mariana reaguje na Slavatovu výzvu. Tu jí tlumočil její manžel Heřman Černín, který se se Slavatou setkal v Táboře („... přijevši můj nejmilejší pán z Tábora od Vaší milosti...“). Paní Mariana měla sama navrhnout jména ručitelů, kteří mají být uvedeni na dluhopise na 8 000 kop gr. míš. Ke svému listu tedy připojila seznam dvanácti jmen (pro ni samotnou důvěryhodných), ze kterých měl Slavata vybrat osm osob. Viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1613, originál listu datovaného v úterý po sv. Šimonu a Judovi 1613.

¹⁸ Miroslav ŽITNÝ, *Šťastný Václav Pětipeský z Chýš v tažení proti Turkům a Bočkajovcům*, In: Václav BŮŽEK – František KOREŠ – Petr MAREŠ – Miroslav ŽITNÝ, *Rytíři renesančních Čech ve válkách*, Praha 2016, s. 185-209.

¹⁹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 427–430.

1800 kop gr. míš. tvoří 1 500 kop gr. míš. peníze, půjčené roku 1608 na pokrytí vojenských nákladů. Do seznamu z roku 1611 se tedy tato pohledávka zřejmě omylem dostala dvakrát. Jednou jako zmíněná dílčí částka ve výši 1 500 kop gr. m., půjčených roku 1608 na vyplacení vojska (**Seznam 1611**, s. 17, č. V08/11), podruhé jako souhrnná suma 1 800 kop gr. m. mezi pohledávkami paní Pruskovské, související s prodejem panství Vidim (tamtéž, s. 34, č. Pr/5).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Jako významný představitel stavovského povstání byl Felix Václav Pětipeský postižen plnou konfiskací. To je výslovně zmíněno u vypořádání majetkových nároků jeho manželky Johany Pětipeské ze Žlunic, která měla na manželově konfiskovaném majetku ujištěno 10 000 kop gr. míš. (**Schuldenbuch E**, fol. 579).

Nr. 102	Jan [starší] Lukavský [z Lukavice]
Fol. 24v	
B/401	„Jan Lukawský“ 3 000 kop gr. míš.
R	
Za tu částku ručí město Vysoké Mýto.	

Jan starší Lukavský z Lukavice (†1618), příslušník rozvětveného východočeského rytířského rodu, který v roce 1615 držitel drobný rytířský statek v Čáslavském kraji (8 osedlých; **BR 1615**, s. 21, č. Čsl-R/35).

Peníze, které Lukavskému původně dlužil Petr z Rožmberka. Povinnost tento dluh uhradit na sebe převzal císař v rámci uhrazení 430 000 tolarů kupní částky za panství Český Krumlov.

Pohledávka byla stavovskou komisí spojena s Nr. 103, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623** bylo na tuto souhrnnou pohledávku (3 500 kop gr. m.) vyplaceno 1 440 kop 40 gr. m. a úroky do sv. Jiří 1618. Zde je pohledávka uvedena v kategorii **I/B**. To odpovídá skutečnosti, že otázka této části pozůstalosti po Janu starším Lukavském, který se aktivně zapojil do stavovského odboje, ale zemřel už počátkem roku 1618, ještě nebyla dořešena.²⁰ V následné evidenci české komory už se tato pohledávka neuvádí, proto předpokládám, že v rámci vypořádání majetku po zemřelém Janu starším Lukavském fakticky konfiskována byla.

Nr. 103	podobně Jan [starší] Lukavský [z Lukavice] „ <i>Insimili Jan Lukawski</i> “
Fol. 24v	
D/241	500 kop gr. míš.
R	
Zaručeno vedle jiných panství Český Krumlov.	

²⁰ Ibidem, s. 340–341.

Identita věřitele viz Nr. 102.
Peníze, které půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských, to mu bylo ujištěno dlužním úpisem z 27. května 1611.
Dále viz Nr. 102.

Nr. 104	panu Kašparovi Kaplířovi ze Sulevic
Fol. 25	„ <i>Herren Caspar Kapler von Sulewicz</i> “
D/460	12 000 kop gr. míš.
R	
Za tu částku ručí 12 osob z panského i rytířského stavu.	

Kašpar Kaplíř ze Sulevic (1535–1621), člen zemské vlády za rytířský stav, kde právě od roku 1615 začal zastávat funkci purkrabího kraje Hradeckého. Tento titul je u něj uveden v tištěné verzi usnesení zemského sněmu z roku 1615 (s. XCIIb). Významný představitel české stavovské opotice a člen direktoria v letech 1618–1620; jeden z českých politiků, popravených v roce 1621.²¹
Tuto částku daroval Kašparu Kaplířovi za věrné služby zemřelý císař Rudolf II. To bylo potvrzeno novým dlužním úpisem vydaným na den sv. Jiří 1613. Tento dlužní úpis je zaručen čtyřmi samostatnými dlužnímu úpisy s různými ručiteli. Dohromady tedy za výše uvedenou částku společně ručí 12 osob, některé ze stavu panského, některé ze stavu rytířského.
Z celkové sumy 12 000 kop gr. míš. postoupil již Kaplíř své manželce²² 9 000 kop, na zbývajících 3 000 kop mu byl vystaven nový dlužní úpis bez ručitelů s datem na sv. Havla 1614 [16. 10. 1614].
K těmto transakcím se dochovalo několik zajímavých písemností, dokládající „diplomatické“ pozadí přípravy takových dluhopisů. Jedním je originál listu Rudolfa Zejdlice z Šenfeldu, datovaný na Chocni 9. listopadu 1613. Žejdlic píše presidentu a radům české komory, že byl císařem požádán (listem datovaným ve Vídni 23. dubna 1613), aby se za císaře zaručil na dlužním úpisu znějícím na 3 000 kop gr. m., který má být českou komorou vystaven Evě Kaplířové ze Slavkova. Jedná se nepochybně o jeden z výše zmíněných tří dluhopisů po třech tisících kopách, které Kašpar Kaplíř postupoval manželce. Žejdlic oznamuje, že se za císaře nezaručí, protože v minulosti už mu byla způsobena

²¹ J. PETRÁŇ, *Staroměstská exekuce*, s. 91.
²² Jméno není uvedeno, ale jednalo se o Evu Kaplířovou ze Slavkova. Paní Eva patřila v té době jako manželka člena zemské vlády do skupiny nejvlivnějších žen v Království českém. Při korunovaci královny Anny Habsburské v roce 1616 měla právo spolu s budoucí královnou vstoupit do korunovační kaple a měla právo rozhodnout, kdo při slavnostní korunovační hostině usedne k jednomu z osmi stolů při královnině tabuli. Viz Petr VOREL, *Vlivné ženy a dívky Království českého v předvečer českého stavovského povstání (Královský dámský banket na Pražském hradě v lednu roku 1616)*, in: Tomáš Jiránek – Karel Rýdl – Petr Vorel (eds.), *Gender History – to přece není nic pro feministky* (Kniha kterou napsali přátelé a žáci Mileny Lenderové u příležitosti jejího těžko uvěřitelného životního jubilea), Pardubice 2017, ISBN 978–80–7560–088–2 (celek 427 s.) s. 49–68, zde položka č. 66, stůl 8.A.

škoda, když musel jako ručitel platit za dlužníky, za které se zaručil.²³ Když byl Vilémem Slavatou o tutéž službu marně žádán o rok později už potřetí, použil Zejdlic nový, silnější argument: učinil přísahu pánu Bohu, že už se nikdy nikomu za žádné dluhy nezaručí, což se vztahuje i na císaře.²⁴ Na dluhopis Evě Kaplířové na 3 tisíce kop gr. m. se za císaře odmítl zaručit také Zikmund Matěj Vencelík z Vrchovišť na Kamenici a Chejnově, tehdejší hejtman Bechyňského kraje. Jako důvod uvádí, že nemá žádný majetek, kterým by se mohl za císaře zaručit.²⁵
Do tištěného seznamu z roku 1615 už byla uvedena jen částka 3 000 kop gr. m., kterou si Kašpar Kaplíř ponechal pro sebe. Ta byla konfiskována hned v roce 1621 a je výslovně zmíněna v konfiskačním protokolu.²⁶

Nr. 105	panu Divišovi Černínovi [z Chudenic],
Fol. 25	císařskému radovi a hejtmanu Hradu pražského „ <i>Herren Dionisj Tschiernin, Ihr Mt Rath und haubtmann des Prag[er] schlossn</i> “
D/443	2 500 kop gr. míš.
R	
Bez ručitelů.	

Diviš Černín z Chudenic, císařský rada a hejtman Pražského hradu. Od roku 1592 pobíral za dvorskou funci truksase měsíční služné 30 zl. rýn.²⁷ V roce 1615 byl držitelem drobného pozemového majetku ve Vltavském kraji (34 osedlých; **BR 1615**, s. 80, č. Vlt-R/8).
Tato částka se postupně sešla jako peníze, které do té doby nebyly Černínovi vyplaceny na jeho pravidelnou roční rentu ve výši 600 kop („*Jährlich 600 βß zur Pension*“), kterou mu daroval zemřelý císař Rudolf II.
Tato pohledávka byla dodatečně připsána na spodní okraj fol. 25. Jde o přesunutí záznamu, který byl původně uveden v kategorii C, tedy mezi dvořany a služebníky (viz pohledávka Nr. 305, kde jsou okolnosti vzniku pohledávky popsány podrobněji).
Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Rozsah splátek jistiny a úroků před rokem 1618 neznáme. Diviš

²³ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1613, originál listu datovaného na Chocni 9. 11. 1613.
²⁴ Ibidem, sign. D 1/1 1614, originál listu datovaného na Malé Straně v pátek po sv. Bartoloměji 1614: „... *poněvadž sem Vaším milostem předešle jednu i druhou omluvu svou, proč toho mně možné učiniti není dal, totiž že jsem pánu Bohu svému velikej, těžkej a hroznej závazek, že do smrti své za žádného a v nižádné rukojemství se nepostavím, učinil...*“.
²⁵ Ibidem, sign. D 1/1 1613, originál listu datovaného na Kamenici 13. 11. 1613.
²⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 237.
²⁷ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 242, Nr. 19/96.

Černín byl jako aktivní účastník stavovského povstání v roce 1621 popraven a veškerý jeho majetek (včetně této pohledávky) konfiskován.²⁸

Nr. 106	Hertvík Vratislav z Mitrovic
Fol. 25v	„ <i>Herdtwig Wratiflaw von Mitrowicz</i> “
-	2 408 kop 34 gr. 2 den. míš.
-	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 71.

Tyto peníze vydal v roce 1607 na vydržování vojáků. Na to měl doklad vydaný od císaře („*Rest Zettel Ihrer M[ajesta]t*“), bylo mu to potvrzeno dlužním úpisem císaře ze dne sv. Havla 1614 [16. 10. 1614], který je bez ručitelů a s půlroční výpovědní lhůtou.

Celý zápis je škrtnut jedním tahem pera jako záznam duplicitní. Dodatečně je připsána poznámka, odkazující na fol. 15 tohoto seznamu (viz Nr. 71), kde už je stejná pohledávka vedena mezi příslušníky panského stavu.

Nr. 107	Petr Pešík z Komárova
Fol. 25v	„ <i>Peter Peshik von Komaraw</i> “
D/207	10 000 kop gr. míš.
R	
Bez ručitelů.	

Petr Pešík z Komárova, císařský rada. Držitel většího velkého pozemkového majetku v Prácheňském kraji (150 osedlých; **BR 1615**, s. 45, č. Pr-R/108). Petr Pešík byl švagrem Kryštofa Haranta z Polžic, jejich manželky byly sestrami.²⁹

Tyto peníze vyplatil v hotovosti na místě císaře Hanibal z Valdštejna roku 1610 na zajištění kutnohorského podnikání. Později tuto pohledávku postoupil Pešíkovi. Tato pohledávka byla dodatečně připsána pod škrtnutou pohledávku Nr. 105.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a je uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Ještě před zahájením splátek jistiny převedl Petr Pešík někdy v průběhu roku 1616 celou jistinu na Jana z Házmburka. Po jeho smrti tyto peníze zdědil Jaroslav z Házmburka. Pro něj byl v rámci **Schuldenbuchu E** (fol. 327–327v) zřízen nový účet, jehož součástí byla i tato částka 10 000 kop gr. míš. (viz Nr. 538a). Kontinuita je průkazná i díky přímému odkazu na původní záznam pohledávky (**Schuldenbuch D**, fol. 207).

Dále viz Nr. 538a.

²⁸ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 65–66.

²⁹ Marie KOLDINSKÁ, *Kryštof Harant z z Polžic a Bezdržic – Cesta intelektuála k popravě*, Praha – Litomyšl 2004, s. 333.

Nr. 108	Václav starší Vratislav z Mitrovic
Fol. 25v	„ <i>Wenczel d[er] Altere Wratislav von Mitrowicz</i> “
D/188	1 500 kop gr. míš.
R	
Zaručeno na panství Dvůr Králové.	

Václav starší Vratislav z Mitrovic (* po 1576, †1644), držitel menšího pozemkového majetku v Hradeckém kraji (38 osedlých, **BR 1615**, s. 12, č. Hr-R/96).

Tyto peníze půjčil roku 1608 na vyplacení vojska, ležícího u Prahy.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a je uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Průběh splácení neznáme. I když byl Václav starší Vratislav katolíkem, byl obviněn z účasti na stavovském povstání.³⁰ Pozemkový majetek si nakonec z části podržel, ale jeho finanční aktiva u české komory byla (podobně jako v analogických případech) konfiskována.

Nr. 109	Kryštof Vratislav z Mitrovic
Fol. 25v	„ <i>Christoff Wratislau von Mitrowicz</i> “
D/235	2 000 kop gr. míš.
R	
Zaručeno na 3 vesnicích na panství Zbiroh.	

Kryštof Vratislav z Mitrovic (1584–1645), rada komorního soudu a od roku 1614 hejtman Malé Strany; držitel menšího pozemkového majetku v Bechyňském kraji (27 osedlých, **BR 1615**, s. 36, č. Bch-R/64). Byl katolíkem a ve stavovském povstání se neangažoval, takže jeho majetek nepodléhal konfiskacím. Po porážce stavovského povstání vystřídal několik významných úřadů a stal se také členem zemské vlády jako nejvyšší písař Království českého (1623–1640).

Výše uvedenou částku půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských a Dampierovských. Tato pohledávka byla dodatečně připsána pod pohledávku Nr. 108.

Tato částka je uvedena též v seznamu z roku 1611. Úroky byly řádně vyplaceny do konce listopadu 1611 (**Seznam 1611**, s. 21, č. V11/8).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a je uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Průběh splátek jistiny a úroků před rokem 1618 neznáme. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 741) byla tato pohledávka zapsána pravděpodobně jako součást souhrnného záznamu finančních aktiv Kryštofa Vratislava v celkové výši 15 500 kop gr. míš. Jako součást jedné z dílčích položek v souhrnné výši 6 000 kop gr. m. jsou uvedeny i tři panovnické dluhopisy, datované 1614, 1615 a 1618. Předpokládám, že nejstarším z nich z nich byl právě dluhopis Nr. 109. Splátky jistin a úroků, vedené do roku 1628,

³⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 904.

jsou vztaženy na celé aktivum a nelze v nich identifikovat, jaké části připadají na položku Nr. 109.

V **Přehledu 1654** (Cl.1, č. 24) je zmíněná souhrnná pohledávka vedena v rámci Cl.1 (tedy jako by byla celá převzata ze stavovského splátkového závazku z roku 1615), i když většina těchto aktiv vznikla jinak. Tento **Přehled 1654** také shrnuje celkovou výši jistiny, vyplacené do roku 1623 (na jistinu zbývalo 12 929 kop 31 gr. 5 d. m.).

Další mladší zápisy, vedené v **Schuldenbuche E** až do roku 1671, se odkazují na evidenci splátek, která byla vedena v jiné účetní dokumentaci české komory. Do **Schuldenbuche F** už tato pohledávka přepsána nebyla, proto předpokládám, že k jejímu uzavření došlo v roce 1671.

Nr. 110	panu Jindřichu Černínovi [z Chudenic]
Fol. 26	„ <i>Herren Hainrich Cziernin</i> “
D/93	12 000 kop gr. míš.
R	
Za částku ručí 6 měst v Čechách. Částka už je vypovězená a bude následovat právní exekuce.	

Jindřich Černín z Chudenic (†1640), český katolický šlechtic, v roce 1615 držitel středně velkého pozemkového majetku na Plzeňsku (54 osedlých; **BR 1615**, s. 51, č. Plz–R/34).

Bratři Adam (†1622) a Jindřich Černínové půjčili císaři na jeho nutnou potřebu roku 1603 společně 6 000 tolarů, peníze byly v hotovosti složeny do úřadu hlavní dvorské pokladny. K tomu bylo připočteno dalších 6 000 tolarů, které dříve císař daroval z milosti jejich otci Humprechtu Černínovi (†1601), někdejšímu komornímu radovi v Čechách. Za výslednou částku 12 000 tolarů ručí 6 měst v Čechách.

Stejná částka je jako pohledávka Jindřicha Černína z Chudenic vedena v **Seznamu 1611** (č. R/2, s. 5), tehdy na ní vázly nevyplacené úroky za půl roku (k termínu sv. Havla 1611) ve výši 360 kop gr. míš.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a je uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Někdy brzy po roce 1615 byla spojena s další blíže nespecifikovanou částkou (která ale také pocházela z aktiv schválených ke splácení zemským sněmem roku 1615) ve výši 7 290 kop 14 gr. 2 d., a v **Schuldenbuche D** byl založen nový účet.

Obnovený záznam v **Schuldenbuche E** (fol. 52) znějící na souhrnnou sumu 19 290 kop 14 gr. 2 d. m. se proto odkazuje na dva původní zdroje, tj. údaje z tištěného seznamu z roku 1615 a na **Schuldenbuch D** (fol. 59). Pohledávka je zde už evidována jako majetek Mariany Černínové (Nr. 100). Podle stavovského harmonogramu bylo na tuto souhrnnou částku vyplaceno ve 4 splátkách celkem 7 519 kop 45 gr. 5 d. m. a úroky do sv. Jiří 1618.

V roce 1628 byl zbytek jistiny ve výši 11 770 kop 28 gr. 4 d. m. spojen s jinou pohledávkou Mariany Černínové a její celkové aktivum vyčísleno na 20 105 kop 10 gr.

3½ d. m. Vedení tohoto nového účtu byla přenesena do jiné evidenční řady české komory. Tím byl původní účet uzavřen.

Nr. 111	Jan Petr Černín z Chudenic
Fol. 26	„ <i>Hanns Peter Cziernin</i> “
D/189	19 541 kop gr. míš.
R	
Za částku ručí 8 měst v Čechách.	

Jan Petr Černín z Chudenic († cca 1624), zřejmě vnuk Jana Černína (†1593) a Lidmily Černínové ze Lhoty.

Tato částka byla v roce 1607 v hotovosti složena do úřadu hlavní dvorské pokladny. Na to byl ve středu po sv. Vítu 1613 [16. 6. 1613] vystaven nový dlužní úpis, za který ručilo 8 měst v Čechách.

V roce 1611 je jako držitel pohledávky ve stejné výši (19 541 kop gr. míš.) evidován Děpold Černín z Chudenic (tj. strýc Jana Petra, uváděný jako Jiří Děpolt Černín), který tyto peníze získal po Lidmily Černínové („*Lidmilla, jeczť Theobald Cziernin*“). Na té částce tehdy vázly nevyplacené úroky od 20. dubna 1610 do 20. října 1611, tedy za 1½ roku částka 1 758 kop 41 gr. 2 d. míš.³¹

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II. To potvrzuje i **Seznam 1623**, kde je pohledávka v původní výši (jistina se nesplácela) zařazena do kategorie II/B, tedy aktiva obviněných účastníků stavovského povstání, o nichž panovník teprve rozhodne. Na jistinu tehdy vázly nevyplacené úroky za 8½ roku, z čehož je zřejmé, že úroky nebyly vypláceny od sv. Jiří 1615.

Jan Petr Černín byl odsouzen ke konfiskaci třetiny majetku,³² což se této pohledávky nedotklo. Byla zaevidována v **Schuldenbuche E** (fol. 103) znovu jako aktivum Lidmily Černínové, s tím, že na tuto pohledávku byl vystaven obnovený dluhopis na sv. Havla 1614. Kontinuita je nesporná; anotace se odkazuje jak na původní uložení hotovosti v roce 1607 (zde je upřesněno, že šlo o půjčku k vojenským účelům), tak i na číslo účtu v hlavní evidenci, tj. **Schuldenbuch D** (fol. 189).

Úroky byly z této pohledávky vyplaceny do sv. Jiří 1618. S jistinou je to složitější. Při založení obnoveného záznamu byl ze staršího **Schuldenbuche D** (fol. 189) přepsán údaj, že na splátku jistiny bylo až 17. listopadu 1622 vyplaceno 1 700 kop 1 gr. 2 d. m. Před tímto datem se jistina nesplácela, což odpovídá zařazení do kategorie II. v roce 1615. Záznam o vyplacení části jistiny roku 1622 byl však škrtnut a připojena poznámka, že tento záznam se netýká té Lidmily Černínové, které pohledávka kdysi patřila, ale je to informace o platbě na účtu jiné Lidmily, a sice Lidmily Lokšanové, rozené Černínové.

Až v marginální poznámce jsou upřesněny detaily. Původní pohledávka se dělí na dva stejné díly po 9 770 kop 30 gr.

³¹ **Seznam 1611**, č. R/5, s. 5.

³² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 67–68

I.

Jedna polovina pohledávky byla v roce 1628 ve vlastnictví Václava Protivy Černína z Chudenic. Nevyplacené úroky do sv. Havla 1628 byly vypočteny na 6 155 kop 24 gr. m., tj. za 10½ roku. Po připočtení úroků k jistině tak v roce 1628 činilo celkové aktivum 15 925 kop 54 gr. m., tj. po přepočtení na zlaté rýnské 18 580 zl. r. 13 kr. Tato nová jistina se stala základem výpočtu pro další transakce. Dalším držitelem tohoto aktiva se stala roku 1643 Zbyňka Polyxena Bezduřická z Kolovrat, provdaná nejprve Winterfeldová a později (po roce 1651) Kaplířová. Od ní získal pohledávku manžel Karel Kašpar Kaplíř ze Sulevic († do 1664) a po jeho smrti dědily děti Zbyňky Polyxeny. K rozdělení došlo roku 1665. Dceři Evě Lidmily Kaplířové připadly dvě třetiny a synu Václavu Kryštofovi Winterfeldovi jedna třetina. Až do roku 1665 se z tohoto aktiva nesplácela jistina ani úroky. Proto byly podíly obou dědiců poměrně vysoké.

a) Václav Kryštof z Winterfeldu zdědil na jistině 6 191 zl. r. 24 kr. 3 d. a k tomu nevyplacené úroky ve výši 12 244 zl. r. 34 kr. 3 d. Pro něj byl založen nový účet v **Schuldenbuche** E (fol. 102v), kam byly tyto údaje přepsány. Později byla jen doplněna marginální poznámka, že v roce 1676 byla část tohoto aktiva postoupena dominikánům v Litoměřicích a údaje o této části jsou dále vedeny na fol. 122v téže knihy. Winterfeldův účet byl znovu v roce 1681 přepsán do **Schuldenbuche** F (fol. 7). Zde je upřesněno, že Karel Kašpar Kaplíř byl otčímem Václava Kryštofa z Winterfeldu a že se jedná o část podílu z dluhopisu Lidmily Černínové z roku 1614. Litoměřickým dominikánům převedl v roce 1676 ze své jistiny částku 666 zl. 40 kr. a nevyplacené úroky. Winerfeldův zůstatek byl po všech transakcích vypočten k roku 1681 na 5 775 zl. 18 kr. 1 d. Jistina pak byla po drobných částkách splácena v letech 1696–1703. Zbývající jistinu ve výši 5 584 zl. 44 kr. 2. d. a nárok nevyplacené úroky ve výši 35 683 zl. 16 kr. 2 d. zdědila v roce 1738 Lidmila Tudeciová. Té bylo na její podíl v letech 1740–1761 vyplaceno celkem 3 600 zl. r. Účet nebyl uzavřen; předpokládám že splátky na tomto účtu byla dům vedeny v rámci jiných účetních knih české komory.

b) Eva Lidmila Kaplířová zdědila část jistiny ve výši 12 386 zl. 48 kr. 4 d. a nárok na nevyplacené úroky ve výši 24 489 zl. r. Z toho postoupila téhož roku 1665 dominikánům v Litoměřicích část jistiny ve výši 1 333 zl. r. 20 kr. a nevyplacené úroky.

V roce 1681 byl zůstatek na účtu Evy Lidmily Kaplířové převeden do **Schuldenbuche** F (fol. 8). Na jistině zbývalo (po odečtení peněz postoupených dominikánům) ještě 11 053 zl. r. 28 kr. 4 d. a nárok na nevyplacené úroky, který byl k roku 1681 stanoven na 35 694 zl. 2 kr 5 d. Jistina splácena nebyla; na úhradu úroků bylo v roce 1690 vyplaceno jen symbolických 9 zl. r. Až v roce 1695 byla vyplacena významnější splátka úroků ve výši 2 500 zl. r. V té době pohledávku za blíže neuvedených okolností získal Jan Ferdinand Chřepický z Modlíškovic. S ním bylo provedeno celkové finanční vyrovnání v roce 1697 a účet byl uzavřen.

c) Pro litoměřické dominikány byl na evidenci jejich aktiv, získaných z původního dluhopisu Lidmily Černínové, zřízen nový účet, zapsaný v **Schuldenbuche** E (fol. 122v). Na něm bylo evidováno celkové aktivum ve výši 2 000 zl. r. (dvě třetiny od Evy Lidmily Kaplířové; třetina od Václava Kryštofa z Winterfeldu). Na tomto účtu byly evidovány

nepravidelné splátky úroků do roku 1679. Podle marginální poznámky „*extrahirt*“ soudím, že účet byl dál veden v mladší účetní evidenci české komory.

II.

Druhou polovinu držel v roce 1628 Jan Petr Černín z Chudenic. Ten svůj podíl roku 1630 převedl na Volfa Adama Perglara. Perglarovi byly peníze vyplaceny v roce 1665 v hotovosti včetně úroků, čímž byla jeho pohledávka uzavřena.

Nr. 112	Jindřich Chanovský [z Dlouhé Vsi]
Fol. 26v	„ <i>Hainrich Chanowski</i> “
D/490	5 000 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Jindřich Chanovský z Dlouhé Vsi, písař menších desk zemských, který později krátce působil (1617) jako místosudí Království českého. V roce 1615 nepřiznával vlastnictví žádného pozemkového majetku, pouze úročená finanční aktiva v celkové výši 10 000 kop gr. m. Z nich odváděl na daních 10% ročního úroku, tedy 60 kop gr. m. (BR 1615, č. Pr-R/34). Logicky předpokládám, že část přiznaných a zdaněných aktiv tvořila právě položka Nr. 112.

Tato pohledávka pochází původně od Lidmily Žerotínové („*von frau Lidimilla Zierotinin*“), které císař tyto peníze dlužil. Po ní pohledávku získala její dcera, paní Hasová³³ („*frau Hasin*“), která ji později převedla na Chanovského.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I., spolu s následující (Nr. 113) sečtena a v souhrnné výši 5 300 kop gr. míš. uvedena v tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615.

V **Seznamu 1623** a v **Přehledu 1654** se tato částka objevuje v různých kombinacích s pohledávkami téhož věřitele. Přehledně je celý vývoj evidován především v **Schuldenbuche** E (fol. 290). Zde byla do jednoho společného účtu zahrnuta aktiva Jindřicha Chanovského i jeho manželky Anny Chanovské z Příchovic (Nr.112–114). Anotace jsou poměrně podrobné, takže kontinuita je nesporná. Celkově tvořila zde evidovaná jistina 5 862 kop 17½ gr. m.

Podle stavovského splátkového kalendáře byla na tuto pohledávku vyplacena (s odkazem na fol. 90 prvního vydání usnesení zemského sněmu z roku 1615) na jistinu jen jedna splátka ve výši 416 kop gr. m., což přesně odpovídá stavovskému harmonogramu na první splátku Nr. 112–114 na sv. Havla 1616. K témuž termínu sv. Havla 1616 byly vyplaceny i úroky.

Od roku 1616 není na účtu evidován žádný pohyb. Až v roce 1647 převedl dědic této pohledávky Jan Vilém Chanovský z Dlouhé vsi položky Nr. 112 a 113 společně *cessí*

³³ Pravděpodobně manželka některého z členů rodu Zajíců z Házmburka, pro který se v německojazyčném prostředí tehdy užívalo jejich příjmi v přímé překladové podobě, tj. „Has von Hasenburg“. Od toho byl zřejmě vytvořen přechýlením ženský tvar příjmi ve formě „Hasin“, tj. „Hásová“.

na tři nové vlastníky, kterými se stali sourozenci Jiří Gothard z Janovic, Oldřich Vilém z Janovic a Eva z Janovic. Z té částky 5 300 kop bylo v roce 1656 Janu Vilému z Janovic vyplaceno 1 500 kop gr. m.

Pohledávka není účetně uzavřena, předpokládám, že evidence splátek sourozenců z Janovic byla vedena v mladší dokumentaci české komory.

Nr. 113	podobně Jindřichu Chanovskému [z Dlouhé Vsi] „ <i>In Simili Hainrichen Chanowski</i> “ 300 kop gr. míš.
Fol. 26v	
D/490	
R	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 112

Tato pohledávka pochází z původní pohledávky Jana Mornauera z Dekendorfu („*Mornauers Hauptsumma*“). Tu částku 300 kop mu převedl Mornauer z jeho pohledávky u císaře na 8 000 kop gr. míš. Je na to vystaven dluhopis z 10. června 1615 na půlroční výpovědní lhůtu a bez ručitelů. Vznik této pohledávky je podrobněji popsán v rámci Nr. 351. První část zápisu je škrtnuta. Jedná se však jen o omyl písaře, který nejprve začal psát text, patřící k předchozí pohledávce téhož věřitele (Nr. 112).

Pohledávka byla uznána a spolu s předchozí (Nr. 112) sečtena a v souhrnné výši 5 300 kop gr. míš. uvedena v tištěném usnesení zemského sněmu. Dále viz Nr. 112.

Nr. 114	paní Anně Chanovské [z Příchovic] „ <i>Frauen Anna Chanowskin</i> “
Fol. 27	
D/491	562 kop ³⁴ 17,5 gr. míš.
R	
Zaručeno 5 městy.	

Anna Chanovská z Příchovic, manželka Jindřicha Chanovského z Dlouhé Vsi (Nr. 112).

Tato pohledávka byla paní Chanovské převedena od Benigny Fruweinové³⁵ a Anny Bechyňové. Pohledávka byla ujištěna deskami zemskými Václavem Berkou³⁶ na panství Zákupy („*Guett Zakop*“). Zároveň má Anna Chanovská převeden dlužní úpis jiných věřitelů, který Jan z Kolovrat³⁷ panu Berkovi předložil místo peněz v hotovosti, když

³⁴ Původně zapsáno „652“. Zřejmě šlo jen o záměnu číslic, která byla při následné kontrole opravena na správné „562“.

³⁵ Později opraveno na Benjamin Fruwein. Jedná se o pražskou měšťanskou erbovní rodinu Fruweinů z Podolí.

³⁶ Václav Berka z Dubé (1570-1608), syn Zbyňka Berky z Dubé (1518–1578).

³⁷ Jan Novohradský z Kolovrat koupil zadlužené panství Zákupy od dědiců po zemřelém Václavu Berkovi

panství Zákupy kupoval. Císař Anně Chanovské na ty peníze vystavil k termínu sv. Jiří 1615 [23. 4. 1615] nový dlužní úpis s půlroční výpovědní lhůtou, za který ručí 5 měst v Čechách.

Dále viz Nr. 112.

Nr. 115	panu Mikulášovi z Gerštorfu <i>„Herrn Niclas von Görßdorff“</i> 5 000 kop gr. míš.
Fol. 27	
D/254	
R	
Zaručeno některými vesnicemi na panství Brandýs nad Labem.	

Mikuláš Gerštorf z Gerštorfu a z Malšvic, příslušník jedné z českých větví velmi rozšířeného původně lužicko-slezského rytířského rodu, císařský rada a hejtman Hrabství kladského, po smrti Rudolfa II. několik měsíců dočasný správce české komory a později vrchní hejtman komorních panství v Čechách.³⁸ Významná osobnost předbělohorské protestantské stavovské opozice. V roce 1615 držitel středně velkého pozemkového majetku v kraji Boleslavském (56 osedlých, **BR 1615**, s. 4, č. Bol-R/41).

Tyto peníze půjčil roku 1608 na vyplacení vojska, ležícího u Prahy.

Všechny Gerštorfovy pohledávky (Nr. 115–120) byly stavovskou komisí sloučeny, zařazeny do kategorie I. a uvedeny v tištěném seznamu z roku 1615 v souhrnné sumě 62 200 kop gr. míš. I když byl Mikuláš Gerštorf jako jeden z nejvýznamnějších představitelů stavovské opozice postižen konfiskací majetku, této pohledávky se konfiskace nedotkly. Díky tomu máme dochovány poměrně přesné informace, jak splátky probíhaly.

Podle stavovského splátkového kalendáře bylo Mikulášovi Gerštorfovi vyplaceno ve dvou termínech (tj. na podzim 1616 a na jaře 1617) na jistinu 8 829 kop 26 gr. 2 d. míš. V průběhu roku 1617 byl zbytek pohledávky převeden cessí na císařského dvořana Volfa Zikmunda z Lozenštejna (1567-1626), komorníka, tajného rady³⁹ a nejvyššího dvorského maršálka císaře Matyáše (viz též Nr. 4). Jemu zde (po odečtení Gerštofem přijatých peněz) náleželo na jistinu 53 370 kop 33 gr. 5 d. m., na to přijal (třetí) splátku k termínu sv. Havla 1617 ve výši 8 390 kop 9 gr. 3 d. míš. a také čtvrtou (na sv. Jiří 1618) ve stejné výši. Úroky byly vypláceny (Gerštorfovi a po něm Lozenštejnovi) kontinuálně také až do sv. Jiří 1618. Tím první fáze úhrady této pohledávky, evidovaná v **Schuldenbuchu E** (fol. 141), skončila.

z Dubé v roce 1612, ale šlo o převod v rámci rodiny. Manželkou Jana Novohradského byla od roku 1593 Alžběta z Dubé, tedy sestra zemřelého Václava, jedna z dcer majitele zákupského panství Zbyňka Berky z Dubé (†1578). Tržní cena panství Zákupy byla stanovena na 131 000 kop gr. míš. viz Martin ASCHENBRENNER, *Z dějin zámku a panství Zákupy V – Život na zámku v době renesance*, Česká Lípa 2008, s. 21–33; V. BORŮVKA, *Kolowratové*, s. 47.

³⁸ Z. VLASÁKOVÁ. *Mezi normou a každodenní praxí*, s. 127, 166.

³⁹ SCHWARZ Henry Frederick, *The Imperial Privy Council in the Seventeenth Century*, Harvard Historical Studies 53, Cambridge in Massachusetts 1943, s. 292–294.

Nároky u české komory po Volfu Zikmundovi z Lozenštejna zdědil po jeho smrti syn Jiří Achaz (1597–1653), který u císařského dvora působil ve funkci nejvyššího štolby. Pro něj byl v **Schuldenbuchu E** (fol. 423) zřízen nový účet, ve kterém byl společně evidován zůstatek původní jistiny z pohledávky Mikuláše Gerštorfa (popsáno velmi podrobně, kontinuita je průkazná) v celkové výši 37 267 kop 40 gr. 2 d. Na tuto částku byly Jiřímu Achazovi roku 1628 vystaveny tři nové dluhopisy, úročené 6%, znějící na 10 000 kop, 15 000 kop a 12 267 kop 40 gr. 2 d. míš. Nevyplacené úroky byly vypočteny jen pro období od sv. Jiří 1623 do sv. Jiří 1628 v celkové výši 11 164 kop 50 gr. 4 d., z toho usuzují, že za období 1618–1623 úroky přijal ještě Volf Zikmund (který do své smrti působil jako dvořan i ve službách císaře Ferdinanda II.), i když to v účetní evidenci výslovně uvedeno není. Další úroky byly po roce 1628 vypláceny jen nepravidelně, na splátku jistiny nic. Až v roce 1672 bylo provedeno souhrnné vyúčtování, ceká pohledávka byla (bez uvedení bližších podrobností) vyrovnána s nulovým zůstatkem.

Při revizi starých účetních knih české komory v polovině 18. století našli úředníci v **Schuldenbuchu E** výše zmíněný záznam na fol. 141, ale nespojili si ho s nově zřízeným účtem, vedeným v téže knize na fol. 423. Do **Přehledu 1789** (fol. 847) přepsali údaje ze **Schuldenbuchu E** (fol. 141), jako by už po roce 1618 na této pohledávce žádný pohyb nenastal, a spočetli úroky. Celkové aktivum tak po započítání úroků narostlo do roku 1789 na částku 394 395 zl. r. 57 kr.

Nr. 116	panu Mikulášovi z Gerštorfu „Herrn Niclas von Görßdorff“
Fol. 27v	
D/252 ⁴⁰	20 000 kop gr. míš.
R	
Zaručeno na vsi Radovesnice.	

Identita věřitele viz Nr. 115.
Tyto peníze půjčil na královskou korunovaci a na panovníkův dvůr („zur Königlich Crönung und zu dero Hoff Lieberey“), a to většinou v hotovosti.
Tato částka je uvedena též v seznamu z roku 1611, ale mezi půjčkami na vyplacení vojska Pasovských. Shodu těchto dvou záznamů dokládá výslovné ujištění té sumy na Radovesnicích, které se u jiných Gerštorfových aktiv neobjevuje. Toto ujištění je zde datováno k 23. srpnu 1611. Na té částce vázky k 16. říjnu 1611 nevyplacené úroky za 53 dní ve výši 174 kop 14 gr. 5 d. (**Seznam 1611**, s. 21, č. V11/10).

Dále viz Nr. 115.

⁴⁰ Už na úrovni původního zápisu uveden odkaz na „Schuldenbuch“ ve formě „Df 253“. Při kontrole byl odkaz uveden ve formě „lit: D: f: 252.“ (tj. o folio dříve).

Nr. 117	více tomu panu Mikulášovi z Gerštorfu „ <i>Mehr dem Herren Nicolaus von Görßdorff</i> “
Fol. 27v	
D/255 ⁴¹	10 000 kop gr. míš.
R	
Zaručeno panstvím Dvůr Králové.	

Identita věřitele viz Nr. 115.
Tato pohledávka vznikla tak, že Adam Hrzáň (Nr. 93) tuto částku v roce 1611 půjčil na vyplacení vojska Pasovských. Na to byl vystaven dlužní úpis 13. září 1611. Gerštorfovi, který toto aktivum získal, byla zmíněná částka zajištěna na panství Dvůr Králové.
V seznamu z roku 1611 už je tato částka vedena jako aktivum Gerštorfovo. Je zde upřesněno, že peníze původně půjčil Hrzáň na vyplacení vojska Dampierovského (**Seznam 1611**, s. 21, č. V11/11). Nedoplatky úroků nejsou evidovány.
Dále viz Nr. 115.

Nr. 118	zbývají tomu panu Mikulášovi z Gerštorfu „ <i>Restieren dem Herren Nicolaß von Görßdorff</i> “
Fol. 28	
D/253	24 000 kop gr. míš.
R	
Zaručeno vesnicemi na panství Poděbrady a dobře ujištěno deskami zemskými.	

Identita věřitele viz Nr. 115.
Jedná se o doplatek původní sumy 28 000 kop gr. míš., kterou Gerštorf půjčil v hotovosti 10. října 1611 na nutné potřeby českého oddělení dvorské komory a rentmistrovského úřadu v Čechách, a to zvláště na zajištění královského ročního deputátu 300 000 zlatých rýnských.
V seznamu z roku 1611 je vedena jako Gerštorfovo aktivum ještě celá částka 28 000 kop gr. m. se stejným zdůvodněním. Vznik pohledávky je zde datován k 10. září 1611. Nedoplatky úroků nejsou evidovány.
Dále viz Nr. 115.

Nr. 119	podobně tomu panu Mikulášovi z Gerštorfu „ <i>Insimili dem herrn Niclaß von Görßdorff</i> “
Fol. 28	
D/255	2 700 kop gr. míš.
R	
Forma záruky neuvedena.	

⁴¹ Už na úrovni původního zápisu uveden odkaz na „Schuldenbuch“ ve formě „Df: 255.“.

Identita věřitele viz Nr. 115.
Půjčka z roku 1611 na vyplacení Dampierovského vojska. Záznam byl doplněn do-
datečně na prázdné místo mezi pohledávky Nr. 117 a Nr. 119. Následně byl škrtnut
záznam o původu pohledávky a ponecháno jen jméno věřitele, částka a odkaz na knihy
dluhů.
Dále viz Nr. 115.

Nr. 120	podobně tomu panu Mikulášovi z Gerštorfu „ <i>Insimili dem herrn Nicolaß von Görßdorff</i> “ 500 kop gr. míš.
Fol. 28	
D/217	
R	
Má to zaručeno na panství Český Krumlov spolu s jinými, kdo toho roku poskytli půjčku ke stejnému účelu.	

Identita věřitele viz Nr. 115.
Půjčka z roku 1611 na vyplacení Pasovského vojska od Českého Krumlova.
Dále viz Nr. 115.

Nr. 121	Oldřich z Gerštorfu, komorní rada Jeho Veličenstva a komorní prokurátor „ <i>Herr Ulrich von Gerßdorff, Ihrer Mayt. Cammer Rath und Cammer procurator</i> “
Fol. 28v	
D/247	500 kop gr. míš.
R	
Má to zaručeno na panství Český Krumlov spolu s jinými, kdo toho roku poskytli půjčku ke stejnému účelu.	

Oldřich Gerštorf z Gerštorfu (†1620), císařův komorní rada a komorní prokurátor.
Držitel menšího pozemkového majetku v Podbrdském kraji (34 osedlých, **BR 1615**,
s. 78, č. Pdb-R/20). Za stavovského povstání jeden z členů direktoria. Posmrtně odsou-
zen ke ztrátě všeho majetku.⁴²
Půjčka z roku 1611 na vyplacení Pasovského vojska od Českého Krumlova.
Stavovskou komisí byly obě pohledávky Oldřicha Gerštorfa (Nr. 121–122) sloučeny
do jedné částky, zařazeny do kategorie I. a uvedeny v tištěném seznamu z roku 1615.
Pohledávka se stala součástí konfiskovaného majetku.

⁴² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 118–119.

Nr. 122	[Oldřich z Gerštorfu výše uvedený] ⁴³
Fol. 28v	
D/434	1 000 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 121.
Částka, kterou má Oldřich z Gerštorfu postoupenu od Mariany Černínové („*frau
Marianna Tschierninin*“) z její pohledávky ve výši 8000 tolarů,⁴⁴ které jí dlužila paní
Pruskovská [viz Nr. 100]. Tento dluh na sebe převzal panovník, když od paní Prus-
kovské koupil statek Vidim. Je na to vydán dluhopis s datem sv. Jiří 1615 [23. 4. 1615];
peníze mají být splaceny do roka.
Dále viz Nr. 212.

Nr. 123	pan Jiří [Gerštorf] z Gerštorfu <i>„Herr Georg von Görßdorf“</i> 1 000 kop gr. míš.
Fol. 28v	
D/434	
R	
Výslovně neuvedeno, ale z kontextu vyplývá, že stejně jako u Nr. 121 bylo zárukou panství Český Krumlov. Tuto informaci potvrzuje údaj z roku 1654 (viz níže), kdy je záruka krumlovským panstvím roku 1611 výslovně zmíněna.	

Jiří Gerštorf z Gerštorfu (†1613), východočeský šlechtic. V roce 1615 byl již po smr-
ti. Majetek jeho nezletilých dětí v Chrudimském kraji (159 osedlých, **BR 1615**, s. 16,
č. Chr-R/13) spravovala jako poručnice jeho vdova.⁴⁵
Podobně (odkaz na pohledávku Nr. 121); tedy peníze, které byly v roce 1611 půjčeny
na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova.
V seznamu z roku 1611 je tato částka vedena ještě jako aktivum Jiřího z Gerštorfu;
k 27. 11. 1611 na ní vázly nevyplacené úroky za ½ roku ve výši 30 kop gr. m. (**Seznam
1611**, s. 23, č. V11/32).
Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném
seznamu z roku 1615. Podle stavovského harmonogramu byly vyplaceny 4 splátky ve
výši 411 kop 29 g. 3. d. míš. (zbývá 588 kop 30 g. 6. d. míš). Úroky byly vyplaceny do
sv. Jiří 1618. Viz **Schuldenbuch E** (fol. 133).

⁴³ Jméno věřitele zde v záhlaví výslovně není uvedeno, ale zápis navazuje na předchozí Nr. 120 a věřitel
je upřesněn v textu.
⁴⁴ Tato suma je zřejmě částí souhrnné částky 8 200 kop gr. m., která je uváděna v seznamu z roku 1611 jako
podíly dalších blíže neurčených věřitelů paní Pruskovské („*dann auch etlichen Ihren Glaubigern*“),
ujištěné na panství Vidim, viz **Seznam 1611**, s. 34, č. Prt/6.
⁴⁵ P. VOREL, D. RICHTER – Z. VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, č. 41, s. 199–204.

Pozemkový majetek synů Jiřího Gerštorfa byl v roce 1623 konfiskován, ale výše zmíněná pohledávka v konfiskačních protokolech nefiguruje.⁴⁶ Od roku 1618 však na účtu žádný pohyb nenastal. K termínu sv. Havla 1654 zbývalo na úrocích za 36½ roku vyplatit 1 270 kop 41 gr. míš. Pohledávka zůstala neaktivní a byla přepsána do **Přehledu 1789** (fol. 412). Po kapitalizaci úroků zůstávala na tomto účtu k roku 1789 částka 6 713 zl. r. 40 kr.

Nr. 124	Jan Adam [Belvic] z Nostvic
Fol. 29	„Hanns Adam von Nosticz“
D/67	10 000 kop gr. míš.
R	
Za dluh ručí 4 města v Čechách; částka byla již vypovězena a ručitelé vyzváni k jejímu uhrazení.	

Jan Adam Belvic z Nostvic, držitel menšího pozemkového majetku v Žateckém kraji (32 osedlých, BR 1615, s. 61, č. Žtc-R/51).

Jde o zbývajcí nedoplatek z původního dluhu 17 000 tolarů: V roce 1603 půjčil Jindřich z Písnice (1555–1608)⁴⁷ císaři na jeho nutnou potřebu 5 500 tolarů v hotovosti, stejně jako v letech 1601 a 1602, tedy dvakrát po 5 500 tolaích v hotovosti. K tomu dostal od císaře z milosti darem 6 000 tolarů („Gnadeld“),⁴⁸ dohromady tehdy činila jeho pohledávka 17 000 tolarů. Na to bylo v roce 1606 vyplaceno 7 000 tolarů. Zbývá tedy pohledávka 10 000 tolarů, kterou později dědicové po zemřelém Jindřichu z Písnice postoupili převodem na Jana Adama z Nostvic.

⁴⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 114–115, 119–121.

⁴⁷ Doktor Jindřich Domináček z Písnice (1555–1608), literárně činný český právník (absolvent univerzity v Boloni), který v mládí působil v právních službách Viléma z Rožmberka a jako vedoucí rožmberské kanceláře v Českém Krumlově (1582–1587). Na Rožmberkovu přimluvu byl přijal na právnickou pozici k apelačnímu soudu (1587) a později do české dvorské kanceláře na pozici druhého sekretáře (1591). Později jej císař Rudolf II. jmenoval královským prokurátorem (1593–1601). Jako absolvent jezuitských akademií ve Vídni a Ingolstadtu patřil mezi radikální katolíky a přívržence jezuitů. V zastoupení panovníka vedl v letech 1593–1594 politický proces proti Jiřímu staršímu Popelovi z Lobkovic, který byl obviněn z velezrady a spiknutí proti panovníkovi. Svou úřednickou kariéru uzavřel Jindřich Domináček jako člen zemské vlády za rytířský stav v pozici místokancléře Království českého v letech 1601–1608. Na sklonku jeho života (1608) s ním byl zahájen soudní proces, při kterém byl Domináček obviněn ze zpronevěry peněz a zneužívání moci, včetně nezákonných postupů při výše zmíněném procesu s Jiřím starším Popelem z Lobkovic. Zároveň byl zpochybněn i Domináčkův šlechtický původ, který měl před soudem prokázat. Během soudního procesu obviněný zemřel. Byla mu prokázána zpronevěra ve výši 39 tisíc kop grošů míšeňských. Podrobněji k jeho osobě viz Karel STLOUKAL, *Jindřich z Písnice*, in: K dějinám československým v období humanismu (Sborník prací věnovaný Janu Bedřichu Novákovi k 60. narozeninám), Praha 1932, s. 363–380 a Jaroslav PÁNEK, *Vilém z Rožmberka – Politik smíru*, Praha 2011, s. 309, 316, 396.

⁴⁸ Tento císařův dar z roku 1604 zmiňuje Jaroslav DEMEL, *Dějiny fiskálního úřadu v českých zemích*, Díl I/I, Fiskální úřad Království českého – Doba státu stavovského (do r. 1620), Praha b.l. (1904), s. 167. Tamtéž na s. 114–125 zmíněny důležité pramenné údaje k působení Jindřicha z Písnice v úřadu královského prokurátora v letech 1593–1601.

Stejná částka je vedena v seznamu roku 1611 jako pohledávka, kterou na nynějšího držitele Jana Adama z Nostvic převedli dědicové zemřelého Jindřicha z Písnice. Tehdy na ní vázl nedoplatek 600 kop gr. míš. nevyplacených úroků k termínu sv. Jiří a sv. Havla 1611.⁴⁹

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle stavovského harmonogramu bylo vyplaceno 1 419 kop 31 g. 3. d. míš. (zbývá 8 580 kop 28 gr. 4 d. míš.).

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 87) byl zůstatek z této jistiny bez bližšího údaje o splácení úroků zaevidován na nově zřízeném účtu spolu s částkou 7 500 kop gr. m., kterou získal Jan Adam z Nostvic cessí od bratří Širntingarů v roce 1617 (viz Nr. 148). Dohromady činilo aktivum Jana Adama z Nostvic v roce 1623 částku 16 080 kop 28 gr. 4 d. m., od toho však je třeba odečíst částku 3 422 kop 58 gr. 4 d. m., které byly vyplaceny na dluhopis bratří Širntingarů ve 4 splátkách podle stavovského harmonogramu. Na tento dluhopis byly hrazeny úroky do sv. Havla 1617. Po odečtení jistiny, splacené z druhého dluhopisu do roku 1618, zůstávalo na nově zřízeném souhrnném účtu Jana Adama z Nostvic celkem 12 657 kop 30 gr. m.

Na splátku jistiny přijal v roce 1628 částku 1 100 kop gr. m. Kryštof Pavel z Říčan, jeho vztah k rodině z Nostvic není blíže popsán. Podle marginální poznámky se této pohledávky v roce 1654 ujal Jan Hanuš z Nostvic, syn výše uvedeného zemřelého Jana Adama z Nostvic. Zřejmě tento právní akt se stal podnětem k zahájení úhrady úroků, které byly nepravdělně vypláceny v letech 1654–1663.

V roce 1681 byl tento účet převeden do nově založeného **Schuldenbuchu F** (fol. 225), a to jako pohledávka, patřící Heřmanu Jáchymovi z Nostvic. Anotace se jasně odkazuje na původní dva zdroje, tj. dluhopis Jana Adama z Nostvic a dluhopis bratří Širntingarů. Celkový zůstatek (včetně nevyplacených úroků) byl v roce 1676 stanoven na 13 180 zl. r. 25 kr. V letech 1690–1698 bylo po různých částkách vyplaceno na splátku jistiny celkem 1 575 zl. r.

V letech 1715–1716 bylo provedeno nové vyúčtování, zřejmě v souvislosti s vypořádáním dědictví po Heřmanu Jáchymovi z Nostvic. Zbytek pohledávky se dělil rovným dílem mezi jeho dvě děti, hraběte Ferdinanda z Nostvic a Marianu Götzovou z Nostvic.

Ferdinandovi z Nostvic bylo v letech 1736–1737 na splátku jistiny vyplaceno 60 zl. r. Zbytek svého podílu (5 676 zl. 48 kr. 2½ d.) v roce 1738 převedl cessí na Jana Jakuba Volperta. Volpertovi pak bylo na splátku jistiny v letech 1738–1740 uhrazeno dohromady 100 zl. r.

Mariana z Nostvic (již znovu provdaná Petřvaldová) postoupila celý svůj podíl (5 736 zl. r. 48 kr. 2½ d.) v roce 1724 cessí Karlu Sohyerovi z Windmühlu. Jistina už nebyla úročena. Na splátky jistiny bylo Sohyerovi v letech 1727–1761 vyplaceno 2 830 zl. r.

Předpokládám, že účet byl dál veden v mladší účetní dokumentaci české komory.

⁴⁹ **Seznam 1611**, č. R/1, s. 5.

Nr. 125	Jan Voračický [z Paběnic]
Fol. 29v	„ <i>Hannas Woracziczky</i> “
D/21	8 000 kop gr. míš.
R	
Za dluh ručí 4 města v Čechách; částka byla již vypovězena a ručitelé vyzváni k jejímu uhrazení.	

Jan Voračický z Paběnic (1585–1645), český šlechtic, držitel drobného statku v Bechyňském kraji (3 osedlí, **BR 1615**, s. 36, č. Bch-R/54). Vedle pozemkové majetku tehdy přiznával i úročená peněžní aktiva v Novém Městě pražském (taměž, s. 84, č. NMp/10).

Jde o zbývající nedoplatek z původního dluhu 10 000 zlatých rýnských, které byly roku 1604 panu Trčkovi⁵⁰ prostřednictvím zřízených císařských komisařů schváleny a postoupeny k tomu, aby 13 týdnů zajišťoval proviantem, vínem, pivem a oblečením vojsko v Uhrách, ležící u Kysaku.⁵¹ K tomu panovník slíbil připočíst také 862 zlatých 45 krejcarů zadrželých úroků z 4500 zlatých, které dluží jeho sestře, což dohromady činilo 9 310 kop 55 grošů 5 denárů míšeňských (to je po přepočtu 10 000 zlatých rýnských). Na to byla část zaplacená. Zbývající výše uvedený nedoplatek postoupil pan Trčka Janu Voračickému.

Dole pod zápis byla později připsána poznámka „vide 33“, což je odkaz na folio 33 tohoto seznamu (pohledávka Nr. 135).

K cesssi Janu Voračickému muselo dojít až po roce 1611, neboť v **Seznamu 1611** (č. P/9, s. 4) je jako věřitel uveden ještě Trčka.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a spojena s pohledávkou Nr. 138. Celková částka 8 500 kop gr. m. pak byla uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Na tuto částku bylo českými stavy podle schváleného harmonogramu vyplaceno 2 352 kop 4 gr. 3 d. míš. a úroky do sv. Havla 1617. Takto je pohledávka evidována v **Seznamu 1623** v kategorii I/B (tedy pohledávky, o kterých panovník teprve rozhodne). Zbývající jistina ve výši 6 147 kop 55 gr. 5 d. míš. byla zapsána do **Schuldenbuchu E** (f. 38) s poznámkou, že držitel byl plně omilostěn.⁵² Úroky byly zpětně doplacený do sv. Jiří 1623. V roce 1625 mu bylo na splátku úroků vyplaceno 100 kop gr. m. Téhož roku postoupil ze zbývající jistiny částku 2 000 kop gr. m. Polyxeně Lobkovicové, které byly tyto peníze vyplaceny. Záznamy o splátkách úroků jsou vedeny do roku 1628. Na závěr záznamu je připojen odkaz na účetní zprávy z 20. října 1656 a 9. října 1660, kdy zřejmě došlo k účetnímu uzavření této pohledávky. V následné evidenci už se neobjevuje.

⁵⁰ Zřejmě Jan Rudolf Trčka z Lípy, viz Nr. 15.
⁵¹ Kysak, obec na východním Slovensku.
⁵² To odpovídá údajům, které zaznamenal T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 891.

Nr. 126	Matyáš starší [Štampach] ze Štampachu
Fol. 30	„ <i>Matthias dem Eltern von Steinpach</i> “
B/315	6 000 kop gr. míš.
R	
Za dluh ručí 3 města v Čechách (Slaný, Louny a Rakovník).	

Matyáš starší Štampach ze Štampachu, držitel většího pozemkového majetku na Žatecku (151 osedlých, **BR 1615**, s. 61, č. Žtc-R/71).

Tyto peníze mu odkázala kšaftem Barbora Štampachová, rozená z Lobkovic, na panstvích Ličkov a Chomutov. Když se tato panství dostala do rukou panovníka, převzal císař také povinnost tuto částku zaplatit. Pohledávka byla evidována už v seznamu dluhů v roce 1607 i 1608, následně na ni byl vystaven obnovený dlužní úpis, na kterém se za ty peníze zaručila tři města v Čechách.⁵³ Dole pod zápis byla později připsáno upřesnění, že jde o Slaný, Louny a Rakovník.

Matyáš starší ze Štampachu se marně dožadoval na české komoře vyplacení svých aktiv již v průběhu roku 1613. O tom svědčí originál jeho listu datovaný v pondělí po neděli provodní 1613, kde žádá o vyplacení všech jeho aktiv, která má u komory, k nejbližšímu svatojiřskému termínu (23. 4. 1613). Souhrnnou výši svých jistin a nevyplacených úroků vyčíslil na více než 17 tisíc kop gr. míš. To odpovídá součtu pohledávek Nr. 126 a 128 s půlročním úrokem (3%). Ve své urgentní žádosti uvádí Štampach dva důvody, které ho k takovému kroku vedou:⁵⁴

Na Veliký pátek 1613 mu vyhořelo celé městečko Maššov, tedy „do gruntu“ shořely fara, škola, špitál, radnice (kde měl sám uloženy důležité dokumenty), 65 nejlepších domů těch nejbohatších měšťanů, 32 stodol a 7 sladoven. Měšťané přišli o inventář domů i o pivo, které bylo uskladněno ve sklepích, jejichž klenby se zřítily. Oheň byl tak silný a vydával tak velký žár, že od něj byl zapálen i velký dubový háj, nalézající se pět honů od městečka. V Maššově měl svůj nákladně vystavěný dům i Matyášův strýc (tj. vzdálenější příbuzný téhož rodu bez ohledu na přesný příbuzenský či generační vztah) David Jiljí Štampach. Tomu nejenže shořelo všechno vybavení domu, ale i drahé šperky, které nechal vyrobit pro své dcery. Samotného Davida Jiljího, kterého už pět let trápí podagra, museli z domu vynést. Popisuje i další škody, které vznikly farářů a úředníkům panství. Před ohněm se podařilo obhájit jen zámek, kostel a panský dvůr. Celkové škody odhaduje na více než 50 tisíc kop gr. míš. Proto potřebuje vyplatit pohledávky, které má u císaře, aby mohl svým poddaným ve stavu nouze pomoci.

Druhým důvodem jsou právní kroky ze strany Radslava Vchynského z Vchynic, který na něm už soudní cestou vymáhá úhradu peněz z císařských dluhopisů, na kterých je Matyáš starší Štampach uveden jako ručitel. Štampach důrazně žádá českou komoru,

⁵³ V seznamu z roku 1611 vázla na této pohledávce částka 180 kop gr. míš. jako nezaplacené úroky, které měly být vyplaceny k termínu sv. Havla 1611, viz **Seznam 1611**, č. R/8, s. 5.
⁵⁴ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1613, originál listu datovaného na Kornhauze v pondělí po neděli provodní 1613. Na obálce kancelářský přípis s datem přijetí listu 19. dubna 1613. V dokumentaci přiložen i koncept odpovědi z 23. dubna 1613.

aby císařovy pohledávky vůči Vchynskému byly vyřešeny, aby on jako ručitel za císaře ještě neutrpěl další škody v důsledku císařovy insolvence.

Součástí tohoto listu je i důležitá pasáž, ve které Štampach připomíná nejen rozsah půjček, které dosud poskytl císaři, ale také svou dřívější ochotu půjčovat finanční prostředky na zemskou potřebu: „... však pak ráčíte Vaši mil[os]ti o tom vejbornou dobrou paměť mítí, co jsem netoliko předně pro J. M. C., ale i také pro vlast svou v krátkým času a téměř v jednom roce učinil, a v čemž jsem se tak poddaně, poslušně a volně ukázal. Nechci to mnoho vypisovati. S těžkostí se jich mnoho z stavu našeho rytířského najdou, kteří jsou tak mnoho učinili, co jsem já (bez chlouby písíc), učinil...“. Autor má zřejmě na mysli velké finanční půjčky stavům z roku 1611, určené na obranu země (ty v **Šuldenlistě 1615** evidovány nejsou), a půjčky císaři na vyplacení vojska Pasovských (Nr. 127 a 128).

Česká komora slibuje uhradit úroky k sv. Jiří 1613, ale na výplatu jistiny tak velkou částku takto narychlo slíbit nemůže. V záležitosti Vchynského komora slibuje nápravu. To však splněno nebylo, takže Štampach byl Radslavem Vchynským pohnán k soudu nejvyššího purkrabství pražského jako druhotný dlužník, kterým se stal z pozice věřitele za císařův neuhrazený dluhopis. Štampach píše 14. června 1614 Vilému Slavatovi další zoufalý dopis,⁵⁵ ve kterém popisuje, jaké komplikace mu česká komora působí svou nečinností ve věci jeho finančních požadavků. Znovu připomíná svou dřívější ochotu k finančním půjčkám v době nutné potřeby. V tomto listu je podrobněji popsán i postup při přijímání šperků namísto hotovostní půjčky v roce 1611, což je stručně zmíněno níže v registu k Nr. 128: „... kdež jsem se klenotův a řetězův svých milejch, z nejlepšího uherského zlata udělaných, když jsou Jich Milosti páni komisaři z milostivého nařízení J. M. C. podvákrate ke mně do domu mého přijedti a sumou jménem i na místě J. M. C. o půjčku jednati ráčili, nechtíce vždy takové milostivé žádosti J. M. C. oslyšeti, nemaje peněz, zbavil ...“. O těchto zlatých řetězech, které si podle svých vlastních slov nechal zvlášť vyrobít a nemínil se jich do smrti zbavovat, s lítostí znovu podrobně píše v další urgentní žádosti z 26. března 1615. V té je navíc důležitá zmínka o tom, že v době nouze (1611) půjčil Štampach dohromady císaři a na zemské výdaje přes 40 000.⁵⁶ Vzhledem k tomu, že císaři tehdy Štampach půjčil 16 500 kop gr. míš, logicky předpokládám, že v položce „zemských dluhů“ (které činily v roce 1615 kolem 400 tisíc) měl Matyáš starší Štampach aktivum přesahující 23 500 kop gr. míš. V březnu 1615 Štampach navrhl české komoře, že část jeho pohledávek by mohla být umořena převodem vsi Třtice, patřící ke komornímu panství Křivoklát, která je ze tří stran obklopena Štampachovými pozemky, patřícími k jeho panství Kornhauz.

Stavovskou komisí byly čtyři Štampachovy pohledávky sloučeny do jedné částky, zařazeny do kategorie I. a uvedeny v tištěném seznamu z roku 1615. Podle stavovského splátkového harmonogramu bylo na tuto pohledávku vyplaceno celkem 6 789 kop 22 gr. 6 d. míš., doba splácení úroků není z dochované dokumentace zřejmá.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 719) byla pohledávka dopsána zpětně až roku 1638, kdy už patřila Zdislavovi Štampachovi, synu zesnulého Matyáše staršího Štampacha.

⁵⁵ Ibidem, sign. D 1/1 1614, originál listu datovaného v Praze 18. června 1614. V dokumentaci přiloženy i opisy soudních obsílek, adresovaných Štampachovi.

⁵⁶ Ibidem, sign. D 1/1 1615, originál listu datovaného na Kornhauze 26. března 1615.

Byly zde zaevidovány jak pohledávky, sloučené v roce 1616 do jedné souhrnné částky 16 500 kop gr. m. (kontinuita je z anotací průkazná), tak i další aktiva zemřelého Matyáše staršího u české komory. Celková výše dlužné jistiny byla 19 710 kop 37 gr. 1 d. míš., k tomu i úrok na nevyplacené úroky ve výši 20 352 kop 42 gr. 6 d. m. Úroky byly vyplaceny jen za rok 1638.

V **Přehledu 1654** je znovu potvrzeno, že po otci Matyášovi ze Štampachu tuto pohledávku zdědil syn Zdislav ze Štampachu.⁵⁷ Ten byl sice obviněn z účasti na stavovském povstání, ale byl omilostěn („perdonirt“) a jeho pohledávka po otci verifikována, když císaři Zdislav půjčil na sv. Havla 1623 v hotovosti dalších 10 000 kop gr. m.

Celkový rozsah jistiny je v roce 1654 popsán takto: Starší císařské úpisy byly sloučeny roku 1615 do částky 16 500, uvedené v **Šuldenlistě 1615**. Z toho bylo vyplaceno 6 789 kop 22 gr. 6 d. míš. K tomu se připočítává dalších 10 000 kop gr. m., které Zdislav půjčil roku 1623, ale odpočítává se 100 kop gr. m., které mu byly na splátku jistiny již vyplaceny. Jistina tak zůstává ve výši 19 610 kop 37 gr. 1 d. míš.. Podle vyúčtování z 27. 9. 1641 zbývalo do sv. Jiří 1638 na úrocích dalších 20 352 kop 42 gr. 6d. míš. Tehdy mu byla souhrnná částka ujištěna novým císařským dluhopisem z 16. 3. 1639. Za období od sv. Jiří 1638 do sv. Havla 1654, tedy 16½ roku, zbývá vyplatit na úrocích ještě 19 376 kop 55 gr. ½ d. m. Žádný další pohyb však na účtu nenastal.

Až v roce 1670 proběhlo vyúčtování s dědičkami pohledávky po zemřelém Zdislavovi Štampachovi, kterými byly jeho dvě dcery, paní Magdalena Bošínová a panna Polexina. Patřil jim výše uvedený kapitál i nevyplacené úroky, které už byly vyčísleny na částku 52 022 zl. r. 45 kr. Po finálním vyrovnání roku 1670 zbývalo na účtu ještě 5 000 zl. r., které byly ve třech splátkách doplacený do roku 1671. Tím byl tento účet u české komory uzavřen.

Nr. 127	podobně Matyáš [starší Štampach] ze Štampachu „ <i>In Simili Matthiaß von Steinpach</i> “
Fol. 30	
D/249	500 kop gr. míš.
R	
Zajištěno panstvím Český Krumlov.	

Identita věřitele viz Nr. 126.

Peníze půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských z Českého Krumlova. Na tu částku mu byl vystaven dlužní úpis 27. května 1611.

Dále viz Nr. 126.

⁵⁷ NAP, fond Komorní knihy, kn. č. 1843, fol. 3v-4.

Nr. 128	podobně Matyáš [starší Štampach] ze Štampachu „ <i>In Simili Matthiaß von Steinpach</i> “
Fol. 30v	
D/249	10 000 kop gr. míš.
R	
Zajištěno vsí Třtice („ <i>Trzticz</i> “) na panství Křivoklát („ <i>Purglicz</i> “).	

Identita věřitele viz Nr. 126.

Roku 1611 půjčil na penězích v hotovosti a ve zlatých řetězech tuto částku na vyplacení vojska Pasovských z Prahy.

Dále viz Nr. 126.

Nr. 129	Matyášovi mladšímu [Štampachovi] ze Štampachu „ <i>Matthias dem Jungn von Stainpach</i> “
Fol. 30v	
D/158	4 000 kop gr. míš.
R	
Zaručeno 2 osobami stavu rytířského.	

Matyáš mladší Štampach ze Štampachu, syn Linharta ze Štampachu (†1608) a synovec Matyáše staršího Štampacha (Nr. 126). V berním rejstříku roku 1615 je jako držitel společného rodinného majetku na Žatecku veden starší bratr Linhart (†1634), tj. panství Felixburg (158 osedlých, **BR 1615**, s. 61, č. Žtc-R/67).

Tyto peníze půjčil roku 1607⁵⁸ jeho otec Leonard (Linhart) ze Štampachu císaři na jeho nutné výdaje. Dluhopis je s roční výpovědní lhůtou. Ta již byla vypovězena a ručitelé vyzváni k zaplacení.

V seznamu z roku 1611 je uvedena částka už evidována jako aktivum Matyáše mladšího Štampacha; všechny úroky byly řádně zaplacený do sv. Havla 1611.⁵⁹ O vyplacení celé částky (4 000 kop gr. m.) požádal Matyáš mladší Štampach již k svatojiřskému termínu 1613 (23. 4. 1613), s odůvodněním, že původní termín splatnosti již dávno vypršel a on peníze potřebuje „*jakožto novej a mladej hospodář*...“. Žádal o vyplacení celé jistiny a pololetního úroku. Pokud by jistinu nebylo možné uhradit hned, souhlasí alespoň s vyplacením úroku na sv. Jiří 1613 a s odkladem splátky jistiny až na sv. Havla 1613 (i s úroky za dalšího půl roku). Na jeho žádost mu byla zaslána z české komory odpověď, že na úhradu jistiny nejsou k dispozici dostatečné prostředky, neboť císař potřebuje hodně peněz na cestu na říšský sněm v Řezně. Odklad splátky se netýká pouze jeho, ale všech císařových věřitelů, jak bylo rozhodnuto na minulém zemském soudu. Zde

bylo ve věci císařových dluhů přijato rozhodnutí, že všichni jeho věřitelé musí se svými požadavky i v případě právních kroků již započatých vyčkat až do svatého Jiří 1614.⁶⁰

To je důležitá informace, která se v jiných pramenech zatím neobjevila, proto si dovolím z textu příslušnou pasáž citovat: „... *ale ještě pak při tomto čase za příčinou pilného J. M. C. na sněm říšský odjezdu a jiných znamenitých vydání (bychom i nejraději chtěli) k tomu dostačiti nemůže, aby vám taková suma hlavní, těch 4 000 kop gr. míš., vydáno bylo, nebo zadržalé Contribucí a sbírky zemské, ano i berně domovní sněmy obecními svolané, netoliko na splacení ourokův, nadto pak sum hlavních, nikoli nepostačují. A k tomu také přistupuje i to, že J. M. C. proti všem J. M. C. věřitelům na minulém soudu zemském postním přiročí do roka pořád sběhlého dáno jest a žádný z věřitelův J. M. C. jak na J. M. C., tak ani na rukojmí (tj. ručitele) J. M. C. nastupovati nemůže, nýbrž všichni J. M. C. do času svatého Jiří léta 1614 nejprve příštího sčekaní činiti mají*...“.

Z těchto souvislostí jsou pak jasnější argumenty, které použil Karel z Lichtenštejna ve své stížnosti z 21. května 1613, adresované hromadně nejvyšším představitelům Království českého (císařským radům, místodržícím, nejvyšším úředníkům zemským a direktorům a radům české komory),⁶¹ kde se ohrazuje proti výše zmíněnému „*přiročí do roka pořád sběhlého*“ (t.j. ročního odkladu), o kterém český zemský soud rozhodl ve věci splacení císařových dluhů. Lichtenštejn si stěžuje, že tímto rozhodnutím se brání česká města povinnosti uhradit jeho pohledávky (jakožto ručitelé za císařovy dluhy). Lichtenštejn argumentuje, proč by se tento odklad neměl vztahovat na česká města, která mu měla už dávno na místě císaře zaplatit, a pověřuje Martiny Fruweina, aby na jeho místě peníze přijal.

Pohledávky Matyáše mladšího Štampacha (Nr. 129-130) byly stavovskou komisí spojeny do jedné částky, zařazený do kategorie I. a uvedeny v tištěném seznamu z roku 1615. Údaje o následných splátkách nemáme k dispozici. Za účast v povstání byla aktiva Matyáše mladšího Štampacha v roce 1623 konfiskována ze dvou třetin,⁶² ale o aktiva u české komory přišel zřejmě v plném rozsahu.

Nr. 130	Matyáš [mladší Štampach] ze Štampachu ⁶³ „ <i>Matthias von Steinbach</i> “ 5 000 kop gr. míš.
Fol. 31	
D/? ⁶⁴	
R	
Zaručeno 2 osobami stavu panského a 1 osobou stavu rytířského.	

Identita věřitele viz Nr. 129.

⁵⁸ Původní dluhopis z roku 1607 byl „přejištěn“ 16. 10. 1611, viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

⁵⁹ **Seznam 1611**, Nr. R/54, s. 10.

⁶⁰ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1613, originál listu datovaného na Felixburg v pondělí po neděli provodní 1613. V dokumentaci přiložen i koncept odpovědi české komory z 25. dubna 1613..

⁶¹ Ibidem, originál česky psaného listu z Lichtenštejnovým podpisem, datovaný na Lednici 8. května 1613.

⁶² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 623–624.

⁶³ Jméno věřitele bylo doplněno dodatečně jako interlineární vsuvka.

⁶⁴ Folio je škrtnuto; u toho poznámka, že tato pohledávka bude sloučena s tou předchozí (viz Nr. 129).

Tyto peníze půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Prahy. Na to mu byl vystaven dlužní úpis 10. června 1611.

V seznamu z roku 1611 je tato částka vedena ještě jako vzniklé k 3. červnu 1611; k 27. 11. 1611 na ní vázly nevyplacené úroky za 134 dní ve výši 109 kop 35 gr. 1 d. m. (**Seznam 1611**, s. 25, č. V11/51).

Dále viz Nr. 129.

Nr. 131	zbývají dědicům zemřelého Augustina z Lidlova
Fol. 31	„ <i>Restieren Weilandt Augustin von Liedlau Erben</i> “
B/345	1 712 kop 11 gr. míš.
R	
Zajištěno 2 ručiteli (blíže neupřesněno).	

Augustin z Lidlova (†1590), příslušník česko-slezské rytířské rodiny, v Rudolfínské době vojenský komisař.

Původní částka činila 4 000 zlatých rýnských neboli 3 428 kop 34 grošů 2 denáry míšeňské. Tyto peníze v roce 1570 půjčil Matyáš Řehoř z Lidlova císaři a složil je do pokladny finančního úřadu. Po jeho smrti tato pohledávka připadla na základě dobré vůle zemřelého jeho bratru Augustinovi z Lidlova, kterému na tu pohledávku byl vystaven v roce 1589 nový dlužní úpis s půlroční výpovědní lhůtou. Z té původní sumy byla částka 1 714 kop 17 grošů 2 denáry postoupena Regině Knoblochové z Lidlova („*frauen Regina Knobloch*“).⁶⁵ Na zbývající částku 1 712 kop 11 grošů míšeňských byl v pondělí po svatém Havlu 1611 [21. 10. 1611] nově vystaven dluhopis Janu Fridrichovi z Lidlova.

Ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584⁶⁶ je vedena pohledávka ve výši 6 857 tolarů 8 gr. 4. den, kterou zdědili bratři Řehoř a Augustin z Lidlova jako pozůstatek z původní částky 8 000 tolarů, kterou jejich zemřelý otec Matyáš Řehoř z Lidlova půjčil císaři 23. 4. 1561 na dobu dvaceti let, a dále dědičný roční komorní plat ve výši 400 tolarů, který se jim má platit z města Litoměřice namísto úroku z té částky. Když termín v roce 1581 vypršel, byla ta půjčka prodloužena o dalších 6 let s běžným úročením a ujištěním ručiteli.

V seznamu věřitelů z roku 1611⁶⁷ jsou ještě jako společní vlastníci pohledávky ve výši 4 000 zlatých rýnských = 3428 kop gr. míš. 40 kr. uvedeni blíže neurčení dědicové Augustina z Lidlova. Z oné částky nebyly pravidelně spláceny úroky po dobu 4½ roku (od sv. Jiří 1607 do sv. Havla 1611), resp. na úroky za tuto dobu bylo vyplaceno jen 300 kop gr. míš. Zbývá tedy ještě doplatit úroky ve výši 726 kop 18 gr. míš.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka uznána, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615, ale už s poznámkou „*aneb komuž postoupeno*“. Z toho

⁶⁵ Regina Knoblochová z Lidlova, pravděpodobně sestra Jana Fridricha z Lidlova. K postoupení této částky došlo na podzim 1612, viz Nr. 131.

⁶⁶ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 52–52v.

⁶⁷ **Seznam 1611**, č. R/11, s. 6 (evidováno za rytířský stav).

usuzují, že Jan Fridrich z Lidlova svou část dědictví již v roce 1615 postoupil *cessí* jinému vlastníku (viz Nr. 538–539).

Nr. 132	Regina Knoblochová [z Lidlova]
Fol. 31v	„ <i>Regina Knobloch</i> “
A/41	1 714 kop 17 gr. 2 d. míš.
R	
Zajištěno 2 městy v Čechách.	

Regina Knoblochová z Lidlova, pravděpodobně dcera Augustina z Lidlova (Nr. 131).

Výše uvedená částka jí byla postoupena roku 1611 z lidlovských („*Liedlausehen*“) 3 428 kop 34 grošů 2 denárů a zaručena dvěma městy v Čechách dlužním úpisem datovaným na sv. Havla 1612. Blíže viz předchozí pohledávka Nr. 131.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka uznána, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

V **Seznamu 1623** je aktivum Reginy Knoblochové vedeno v kategorii **I/B** (tedy aktiva podléhající možné konfiskaci, o nichž panovník teprve rozhodne). Úroky nebyly vypláceny 6 let (tedy naposledy na sv. Havla 1617). Částka zde uvedená je však výrazně nižší (640 kop 3 d. míš.), než by odpovídalo stavovskému splátkovému kalendáři. Tento rozdíl však dobře dokládá mladší účetní dokumentace, ze které vyplývá, že krátce po roce 1615 přešla aktiva Reginy Knoblochové z Lidlova na Jana Knoblocha z Varnsdorfu (pravděpodobně manžela nebo syna), který část této pohledávky (600 kop gr. m.) postoupil *cessí* Kryštofu Hradeckému (viz Nr. 539k).⁶⁸ Se zohledněním této skutečnosti pak uvedené částky přesně do haléře odpovídají stavovskému harmonogramu: Regině Knoblochové byly podle harmonogramu vyplaceny tři splátky (do sv. Havla 1617) v celkové výši 474 kop 16 gr. 6 den. míš. Teprve poté byla *cessí* převedena část zbývající jistiny (600 kop gr. m.) na Kryštofa Hradeckého. Také toto jeho aktivum je v **Seznamu 1623** vedeno v kategorii **I/B**.

Toto aktivum Kryštofa Hradeckého bylo zapsáno jako samostatný účet do **Schuldenbuchi E** (fol. 320). Kontinuita je nesporná díky anotaci, ve které je uveden přímý odkaz na původní účet Augustina z Lidlova, vedený ještě ve **Schuldenbuchi A** (fol. 41). Žádný pohyb na tomto účtu však není evidován. Proto předpokládám, že jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchi F** a byla považována za promlčenou.

Zbytek původní jistiny Reginy Knoblochové, který přešel na Jana Knoblocha z Varnsdorfu, byl zřejmě konfiskován v rámci činnosti konfiskační komise roku 1623, kdy byl Jan Knobloch odsouzen ke ztrátě třetiny majetku.⁶⁹

⁶⁸ Pravděpodobně příslušník rytířské rodiny Hradeckých z Bukovna.

⁶⁹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 270.

Nr. 133	Anna Hrušková
Fol. 31v	„ <i>Anna Hruskin</i> “
B/254	3 000 kop gr. míš.
R	
Jeden ručitel (blíže neupřesněno).	

Anna Hrušková z Ochozu, vdova po Karlu Hruškovi z Března. V roce 1615 je uvedena jako držitelka či poručnice malého statku v Žateckém kraji (14 osedlých, BR 1615, s. 59, č. Žtc-R/1).

V roce 1598 složil Karel Hruška tyto peníze v hotovosti na českém rentmistrovském úřadě jako půjčku na nutné výdaje panovníka. Bylo to zajištěno jedním ručitelem.

Úroky byly v předchozích letech pravidelně spláceny, koncem roku 1611 zůstaly nedoplateny jen tři splátky (za 1½ roku od sv. Havla 1610 do sv. Havla 1611) ve výši 270 kop gr. míš.⁷⁰

V **Schuldenbuchu E** (fol. 206) je upřesněno, že původním věřitelem byl Karel Hruška z Března a na Bitovezi a jeho dluhopis byl datován 16. října 1598. K roku 1615 už je jako držitel této pohledávky, která byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615, uváděna Anna Hrušková.

Podle stavovského harmonogramu byly jistina i úroky spláceny do podzimu 1617. Poté dlouho na účtu nenastal žádný pohyb. Až v roce 1655 uzavřely dědičky pohledávky sestry Eva Kelblova z Března a Alžběta Kaplířová z Března (zřejmě dcery Karla a Anny Hrušových) dohodu o rozdělení zbytku jistiny a nevyplacených úroků. Výplata úroků byla obnovena v roce 1656 a pokračovala nepravidelně do roku 1670. Zbytek jistiny a nevyplacených úroků byl v roce 1671 vyplacena sestrám Anně Alžbětě Grünthalerové z Geizinku a Magdaleně Weißnachové z Geizinku, rozeným Kelblovým (zřejmě dcerám Evy Kelblové z Března). Tím byl účet uzavřen.

Nr. 134	Karel Přehořovský [z Kvasejovic]
Fol. 32	„ <i>Carl Przehorzowsky</i> “
B/20	3 000 kop gr. míš.
R	
Exekuce již probíhá.	

Karel Přehořovský z Kvasejovic (†1618), příslušník původně tábořské erbovní měšťanské rodiny (erb a predikát od roku 1501). Až Karlův otec Jan Přehořovský z Kvasejovic byl v Čechách v roce 1582 přijat do rytířského stavu. Karel Přehořovský v roce 1615 držel menší pozemkový majetek v Bechyňském kraji (65 osedlých, BR 1615, s. 36, č. Bech-R/61). Na počátku povstání se chtěl připojit ke stavovské armádě vedené

⁷⁰ Seznam 1611, č. R/13, s. 6 (evidováno za rytířský stav).

Matyášem Thurnem, ale byl císařskými vojáky zajat a uvězněn v Českých Budějovicích, kde brzy zemřel. Jeho smrt je výslovně zmíněna v *Druhé apologii českých stavů* (fol. M4v-N1).

Výše uvedenou pohledávku původně získala roku 1593 Dorota Fidlerová od Jana ze Šlejnic, který jí postoupil 3 000 kop gr. míš. z celkové pohledávky 30 000 tolarů, které mu císař dlužil. Fidlerová tu pohledávku následně převedla dobrou vůlí na Karla Přehořovského.

Ještě v roce 1611 činila výše Přehořovského pohledávky jen 2 000 kop gr. míš. (úroky vypláceny pravidelně); navýšení o další tisíc do roku 1615 není vysvětleno.⁷¹ Pohledávka byla stavovskou komisí akceptována, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném přehledu z roku 1615.

Až záznam v **Suldenbuchu E** (fol. 7) upřesňuje, že *cesse* od Doroty Fidlerové z Šaratic z roku 1593 měla hodnotu 2 000 kop gr. m. (úročeno 6%, půlroční výpovědní lhůta) a že položka byla vedena v **Suldenbuchu B** na fol. 20. Dalších 1 000 kop gr. m. dlužil Přehořovskému císař Rudolf II. od roku 1602. Na sloučenou částku 3 000 kop gr. m. mu byl vystaven obnovený úpis na sv. Havla 1605.⁷² Údaje ke splácení pak byly dále vedeny v **Suldenbuchu B** na fol. 20. Podle těchto záznamů bylo na tu částku vyplaceno 1234 kop 25 gr. 5 d. míš. (to odpovídá 4 splátkám dle harmonogramu, tj. do sv. Jiří 1618) a úroky ze zbytku jistiny byly placeny také do sv. Jiří 1618.

Pohledávka zkonfiskována nebyla. Ze zbývajících jistiny (1 765 kop 34 g 1d. míš) byly úroky vypláceny až do sv. Havla 1630. Dědic této pohledávky Jan Felix Přehořovský pak toto aktivum převedl 10. května 1632 *cessí* na hraběte Pavla z Weiczenhoffenu, po jehož smrti pohledávku zdědil jeho syn (jméno neuvedeno). Zbýající jistina 1 765 kop 34 g 1d. míš. už je v nové evidenci uvedena ve zlatých rýnských, tedy 2 050 zl. rýn. 50 kr. Od výše zmíněné *cesse* nebyly placeny úroky ani jistina. Do sv. Havla 1654 narostly dlužné úroky za 24 let do výše 2 539 kop 29 gr. míš.⁷³

Pohledávka byla roku 1681 přepsána na nový účet, vedený v **Schuldenbuchu F** (fol. 1), a to znovu pod jménem původního držitele Karla Přehořovského, jako by k žádnému převodu v předchozích desetiletích nedošlo. Kontinuita je však průkazná; v anotaci je uveden přímý odkaz na panovníkovy dluhopisy z let 1602 a 1605 i s tím, že splátka části jistiny ve výši 1234 kop 25 gr. 5 d. míš. proběhla „před povstáním“ („*vor der Rebellion*“) a úroky byly zaplacený do sv. Jiří 1618. Žádné jiné údaje o pohybu na tomto účtu v letech 1630-1654 ze starší evidence přepsány nebyly. Nevyplacené úroky byly k roku 1681 stanoveny na 6 327 zl. r. 3 kr. 1 d. takto: Do roku 1681 vznikl nárok na úroky ve výši 7 871 zl. r. 25 kr. 3. d. Na tuto částku bylo v roce 1630 vyplaceno 1 544 zl. r. 22 kr. 2.d.; zbývá tedy výše uvedená suma. Žádná jména konkrétních následných držitelů z doby po roce 1618 však v tomto záznamu uváděna nejsou.

⁷¹ Seznam 1611, č. R/16, s. 6.

⁷² Za tento dluhopis z 16. 10. 1605 na místě císaře ručili Jan Kukla, Kašpar Lukeš a Jan Hendrych z Frankštejna, viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“..

⁷³ Přehled 1654, fol. 2.

Až rozhodnutím dvorské komory z 10. prosince 1736 byl celý účet zrušen, neboť k dohodě o vyrovnání dlužné částky i nevyplacených úroků (jejich výše zde není specifikována) došlo už dříve v blíže neuvedeném roce v rámci převodu komorních panství v Polabí („auf den Königl[ichen] Herrschaftten ob der Elbe“) na již zemřelého (míněno v době zapsání záznamu roku 1736) hraběte Františka Karla Přehořovského z Kvasejovic (1645–1723).⁷⁴

Nr. 135	zbývají Janu Tucharovi z Šoberova „Restieren Hannßten Tucher von Schoberau“ 521 kop 56 gr. míš. Forma záruky neuvedena.
Fol. 32	
B/157	
R	

Jan Tuchar z Šoberova († před 1623) byl příslušníkem původně augšpurské patricijské rodiny, usazené před rokem 1571 v Čechách. Od 1. listopadu 1611 vstoupil u pražského dvora do služby na pozici stolníka (truksase) s měsíčním služným 30 zlatých rýnských.⁷⁵ Několik členů tohoto rodu (včetně více osob s křestním jménem Jan) drželo drobné pozemkové majetky na Plzeňsku.⁷⁶ Předpokládám, že v **Šuldenlistě 1615** je míněn Jan Jiří Tuchar z Šoberova (29 osedlých, **BR 1615**, s. 52, č. Plz-R/68).

Tuto pohledávka vznikla již v době jeho děda Jana staršího Tucharu,⁷⁷ původem augšpurského měšťana, který získal roku 1575 inkolát v Čechách.⁷⁸ Císař od roku 1584 dlužil tomuto Janu Tucharovi z Šoberova 26 354 kop gr. míš. K doplacení zbývá už jen výše uvedená suma. Splácení té částky je evidováno na uvedeném místě.⁷⁹

⁷⁴ František Karel Přehořovský z Kvasejovic (1645–1723), český šlechtic, finančník a právník, který na přelomu 17. a 18. století dosáhl významného postavení u dvora. V roce 1694 byl povýšen do hraběcího stavu a v letech 1699–1704 byl vicepresidentem české komory. Byl osobním přítelem císaře Josefa I., kterého obvykle zastupoval při jednání českého zemského sněmu. Na počátku 18. století byl zapojen do velkých finančních transakcí s komorními panstvími. Po smrti císaře Josefa I. však zažil rychlý ústup z politického výsluní a v roce 1714 musel vyhlásit osobní finanční bankrot. Veškerý majetek mu byl zabaven a byl obviněn ze zpronevěry finančních prostředků české komory ve výši mnoha desítek tisíc zlatých rýnských.

⁷⁵ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 246, č. 19/165.

⁷⁶ **Sedláček XIII**, s. 107; **BR 1615**, s. 52, č. Plz-R/58, 68 a s. 53, č. Plz-R/79.

⁷⁷ Augšpurský měšťan Jan Tuchar („Hans Tüecher“) půjčil už císaři Maxmilánu II. v roce 1571 částku 21 704 zlatých rýnských 21 krejcarů na 8% úrok, který mu měl být vyplácen z hornolužických příjmů. NAP, Sbírka rukopisů, rkp. 2377, fol. 254v. Z kontextu však není jasné, zda jde o jinou půjčku, než v roce 1584, nebo zda došlo jen k navýšení původní částky kapitalizací nesplácených úroků.

⁷⁸ Jednání o udělení inkolátu Janu Tucharovi z Šoberova (psáno i Šoverova) probíhala v letech 1571–1575. Podrobně k této cause viz V. KLECANDA, *Přijímání cizozemců*, s. 462–463. Spolu s ním získali český inkolát jeho synové Rajmund a Jonáš. Předpokládám tedy, že výše zmíněný věřitel Jan Tuchar z Šoberova byl synem jednoho z nich.

⁷⁹ To je odkaz na starou knihu s evidencí dluhů písmeno „B“, fol. 157. Aktivní průběžné splácení zmíněné pohledávky je zdůrazněno i poznámkou, připojenou k tomuto odkazu „Ist Zallt“ (tj. „splácí se“).

Tato pohledávka je evidována ve stejné výši (521 kop 56 gr. míš.) už v přehledu z roku 1611. Jako samostatné položky jsou tehdy spolu s ní vedeny i pohledávky Raimunda Tucharu („Reimundt Tuecher“) ve výši 612 kop 8 gr. 4 d. míš., a Jana Kašpara Tucharu („Hanns Caspar Tuecher“) ve výši 200 kop gr. míš. U všech těchto tří pohledávek byly úroky pravidelně spláceny do sv. Havla 1611.⁸⁰ Z kontextu lze soudit, že šlo ve všech třech případech o podíly, vzniklé rozdělením původního dědictví Jana staršího Tucharu z Šoberova mezi jeho potomky (syny, dcery a vnuky). Do této skupiny patří i pohledávky dvou zeťů Jana staršího Tucharu, kterými byli Šimon Luck a Tobiáš Šafer, a také podíl Tucharovy dcery Sabiny Krausové (Nr. 352). Do **Šuldenlisty 1615** byly však zapsány už jen výše zmíněná pohledávka Jana Tucharu (Nr. 135) a také podíly, které po manželkách zdědili Šimon Luck (Nr. 297) a Tobiáš Šafer (Nr. 347). Z toho usuzuji, že ostatní podíly byly během čtyř let (1612–1615) vyplaceny.

Výše uvedená pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Později se už v evidenci neobjevuje. Vzhledem k tomu, že Jan Jiří Tuchar z Šoberova byl posmrtně obviněn a souzen za účast ve stavovském povstání,⁸¹ lze předpokládat, že jeho aktiva u české komory byla anulována, ačkoli většina pozemkového majetku byla jeho dětem později vrácena zpět.

Nr. 136	Burian Šlibovský [z Křivan] „Burian Slibowsky“ 3 000 kop gr. míš. Zaručeno 2 městy.
Fol. 32-32v	
B/43482	
R	

Burian Šlibovský z Křivan, držitel drobného pozemkového majetku na Hradecku (38 osedlých, **BR 1615**, s. 10, č. Hrd-R/21).

V roce 1593 bylo na tuto pohledávku složeno 500 tolarů paní Cidlinskou („von d[er] frau Czedtlniczkin“),⁸³ potom roku 1602 dalších 2 500 tolarů, složených k rentmistrovskému úřadu, dále pohledávka 2 000 tolarů získaná od Buriana Šlibovského, které mu dlužili páni z Rožmberka, kterýžto rožmberský dluh na sebe přejal císař. To je dohromady 5 000 tolarů. Z této celkové sumy později postoupila paní Cidlinská výše uvedenou částku 3 000 kop gr. míš. Burianu Šlibovskému, kterému na to byl roku 1605 vystaven obnovený dlužní úpis, zaručený 2 městy v Čechách.

⁸⁰ **Seznam 1611**, č. R/20–22, s. 7 (evidováno za rytířský stav).

⁸¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 718–719.

⁸² U odkazu na evidenci pohledávek v dlužních knihách (lit: B: f: 434“) je uvedena částka 2000 kop grošů míšeňských.

⁸³ Zřejmě Johanka Cidlinská z Dobřenic (†1616), sestra tchána Magdaleny Dobřenské z Květnice.

Ještě v seznamu z roku 1611 se však objevují oba věřitelé společně ve tvaru „Johana Cidlinská nebo Burian Šlibovský“ („*Johanna Czidlinskin oder Burian Slibowský*“).⁸⁴ Úroky z výše uvedené částky byly řádně placeny až do 7. listopadu 1611.⁸⁵

Výše uvedená pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623** byla pohledávka zařazena do kategorie **I/B**. Úroky byly podle stavovského harmonogramu hrazeny do sv. Havla 1617; uvedený zůstatek jistiny je však příliš nízký. Z toho usuzuji, že část své pohledávky převedl Burian Šlibovský před rokem 1618 zpět své matce Johance Cidlinské z Dobřenic (Nr. 137). Burian Šlibovský byl za svou účast ve stavovském povstání odsouzen ke ztrátě třetiny majetku. V rámci transakcí s tímto trestem spojenými byla anulována jeho aktiva u české komory ve výši 40 821 kop gr. míš.⁸⁶ Logicky předpokládám, že do této sumy byl pojat i zůstatek jistiny z položky č. 136.

Nr. 137	[Mandalena] Dobřenská [z Květnice]
Fol. 32v	„ <i>Maria Dobrženskin</i> “
B/435	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí město Nový Bydžov.	

V rukopise **Šuldenisty 1615** je uvedeno křestní jméno „Maria“, ale to bylo v tisku usnesení zemského sněmu opraveno na „Mandalena“. Jednalo se o Mandalenu Dobřenskou z Květnice, od r. 1611 manželku Václava Jiřího z Dobřenic.

Tuto částku Magdaleně postoupila teta jejího manžela Johana Cidlinská z Dobřenic („*Johanna Cziedtlinskin*“)⁸⁷ z celkové sumy 5 000 kop gr. míš., které jí císař dlužil (viz předchozí Nr. 136).

Výše uvedená pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Další údaje k této pohledávce máme doloženy až v **Schuldenbuche E** (fol. 248). Zde je zapsána společně původní pohledávka Nr. 137 a k ní připočteny další 2 000 kop gr. m., které paní Johanka získala *cessí* od svých synů Buriana (Nr. 136) a Jiřího (Nr. 541a) Šlibovských. Z odkazu na starší evidenci v **Schuldenbuche B** (fol. 434 a 435) je zřejmé, že celá tato částka vznikla propojením dílčích částek z položek Nr. 136 a 137. Podle stavovského harmonogramu bylo na splátku jistiny vyplaceno 965 kop 1 gr. 5 d. m. a úroky hrazeny do sv. Jiří 1618. Přesně tyto číselné údaje shrnuje i **Přehled 1654**, jen s tím, že úroky na tuto pohledávku už nejsou vypláceny 36½ roku.

⁸⁴ Burian Šlibovský z Křivan byl zřejmě synem paní Johanky Cidlinské z jejího prvního manželství s Adamem Šlibovským z Křivan (†1585).

⁸⁵ **Seznam 1611**, Nr. R/29, s. 7.

⁸⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 597–598.

⁸⁷ Johana Cidlinská z Dobřenic, držitelka drobného pozemkového majetku na Hradecku (20 osedlých, **BR 1615**, s. 11, č. Hrd–R/64).

Další průběžné údaje o splátkách jistiny či úroků už nejsou u tohoto účtu dál vedeny. Pouze formou marginálních poznámek je v **Schuldenbuche E** (fol. 248) upřesněno, že v roce 1671 bylo na úhradu jistiny vyplaceno 2 000 kop gr. m. a v roce 1674 bylo doplaceno zbývajících 1 000 kop gr. m. Jméno vlastníka účtu však uvedeno není. Tím byl tento účet u české komory uzavřen.

Nr. 138	Jan Voračický [z Paběnic]
Fol. 33	„ <i>Hanns Woracziczky</i> “
B/33	500 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 osoby rytířského stavu.	

Identita věřitele viz Nr. 125.

V roce 1594 zaplatil Vratislav Libanický („*liebeniczky*“) na místě císaře Jindřicha-vi Vraždovi částku 600 tolarů. Na ten dluh bylo 100 tolarů vyplaceno v hotovosti. Na zbývajících 500 tolarů byl v roce 1609 vystaven dlužní úpis, zaručený 2 osobami rytířského stavu. Ten byl později převeden na Jana Voračického.

Ještě v roce 1611 je tato pohledávka (500 kop gr. m.) vedena jako aktivum Albrechta Vraždy [z Kunvaldu], zřejmě dědice výše zmíněného Jindřicha. Od vystavení obnoveného dluhopisu roku 1609 však na tuto pohledávku nebyly vypláceny žádné úroky, takže za těch 2½ roku (od sv. Jiří 1609 do sv. Havla 1611) zbývá doplatit úroky ve výši 75 kop gr. míš.⁸⁸

Stavovskou komisí byla tato pohledávka sloučena s Nr. 125. Dále viz Nr. 125.

Nr. 139	Karel Vlkanova [z Vlkanova]
Fol. 33	„ <i>Carl Wlkenaw</i> “
D/99	500 kop gr. míš.
R	
Ručí město Pelhřimov („Pilgram“).	

Karel Vlkanova z Vlkanova, držitel většího pozemkového majetku v Královéhradeckém kraji (90 osedlých, **BR 1615**, s. 12, č. Hrd–R/79).

Tato pohledávka pochází ze sumy 1 000 kop gr. míš., kterou Alena Berková z Lažan („*Elena Berkin von Lazian*“) a její matka postoupily *cessí* dědicům Kůtovcovým („*Kuttoweczischen Erben*“) za koupený statek namísto peněz v hotovosti. Byla to pohledávka u císaře, kterou na sebe císař převzal od pánů z Rožmberka. Pak bylo toto aktivum postoupeno Janu Absolonu Ledeckému, kterému bylo z té částky zapláceno 500 tolarů. Zbytek byl převeden v roce 1610 na Karla Vlkanovu.

⁸⁸ **Seznam 1611**, Nr. R/30, s. 7.

V roce 1611 je uvedená částka už evidována jako aktivum Karla Vlkanovy („*Carl Wlkenaw*“). Nedoplatky za úroky z výše uvedené částky, které nebyly vypláceny 2 roky, činily 60 kop gr. míš.⁸⁹

Výše uvedená pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Další údaje nejsou k dispozici. Karel Vlkanova byl za svou účast ve stavovském povstání odsouzen ke ztrátě třetiny majetku.⁹⁰ Předpokládám, že v rámci transakcí s tímto trestem spojenými byla anulována jeho aktiva u české komory, podobně jak je takový postup výslovně doložen výše u Nr. 136.

Nr. 140	Pavel Hrabáně [z Přerubenic]
Fol. 33v-34	„ <i>Paul Hrabanie</i> “
D/438	6 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 6 osob rytířského stavu.	

Pavel Hrabáně z Přerubenic, držitel středně velkého pozemkového majetku v Čáslavsku (69 osedlých, **BR 1615**, s. 22, č. ČVsl-R/62).

Tato pohledávka byla v roce 1614 sečtena v účtárně českého oddělení dvorské komory z těchto dílčích dlužných částek: 459 kop gr. míš., které on Hrabáně půjčil císaři roku 1609; 148 kop gr. míš. úroků, které měly být z té sumy vyplaceny do sv. Havla 1614 [16. 10. 1614].⁹¹ Dále předložil 6 různých úpisů od pracovníků kutnohorské mincovny („... *von den Kuttenbergischen Münzambtleuten*...“): 1) na 500 kop z 17. června 1607; 2) další na 500 kop stejného data; 3) dalších 500 kop z 11. srpna 1606; 4) další na 648 kop z 8. června 1607; 5) další na 400 kop ze 14. dubna 1608 a 6) na 240 kop z 11. listopadu 1609. Výše uvedené částky mu byly sečteny i s úroky. Ty do sv. Havla 1612 [16. 10. 1612] činily 884 kop 17 grošů 2 denáry a od sv. Havla 1612 [16. 10. 1612] do sv. Havla 1614 [16. 10. 1614] dalších 318 kop 33 gr. 4 denáry. Dále v roce 1606 půjčil pracovníkům kutnohorské mincovny dalších 500 kop, které nebyly úročeny, ale namísto úroků dostal do užívání kus louky po dobu trvání toho dluhu. Pak ještě 1 000 kop, které měl zaplatit císař Adamu staršímu Slavatovi za kus lesa, koupený pro potřebu kutnohorského podnikání. Tu platbu na sebe Hrabáně na místě císaře převzal. Ta částka v součtu činí 6 088 kop 51 gr. 6 d., ale zaručený dlužní úpis byl vystaven ke dni sv. Havla 1614 [16. 10. 1614] jen na částku 6 000 kop gr. míš.

Výše uvedená pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 262) bylo podle stavovského kalendáře vyplaceno v rámci 3 splátek (do sv. Havla 1617) celkem 1 660 kop gr. m.;

⁸⁹ **Seznam 1611**, Nr. R/36, s. 8.

⁹⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 585–596.

⁹¹ Tato pohledávka je evidována ještě samostatně v seznamu z konce roku 1611. Podle této evidence zůstávaly na zmíněné jistině nevyplacené úroky ve výši 82 kop 36 gr. 6 den. míš. Do podzima 1614 se pak suma nevyplacených úroků zvýšila na zmíněných 148 kop gr. míš. Viz **Seznam 1611**, Nr. R/35, s. 8.

úroky byly vyplaceny také do sv. Havla 1617. Stejně údaje obsahuje i **Seznam 1623** (kde je pohledávka zařazena do kategorie I/B) i **Přehled 1654**.

Od roku 1617 na tomto účtu žádný pohyb nenastal. Pohledávka byla v účetnictví české komory dál evidována a byla zapsány mezi účty dlouhodobě neaktivní i do **Přehledu 1789** (fol. 561). Po připočtení nevyplacených úroků byla hodnota celé pohledávky k roku 1789 vyčíslena na částku 49 790 zl. rýn. 18 kr.

Nr. 141	Jiří Zikmund Frankngryner
Fol. 34	„ <i>Georg Siegmundt Franckengruener</i> “
B/431	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 osoby rytířského stavu.	

Jiří Zikmund Frankngryner z Kainspergu, držitel jednoho z původně alodních nebo manských dvorů ve vsi Třtice (okr. Rakovník).

Tato pohledávka vznikla, když císaři prodával dvůr Třtice („*Trzticzí*“), připojený k panství Křivoklát („*Pürglicz*“). Nově byla pohledávka zaručena dlužním úpisem s datem sv. Havla 1612 [16. 10. 1612].

V roce 1611 je uvedená částka evidována jako aktivum téhož věřitele; úroky byly řádně spláceny dop sv. Havla 1611.⁹²

Výše uvedená pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623** bylo podle stavovského splátkového kalendáře vyplaceno v rámci 4 splátek (do sv. Jiří 1618) celkem 411 kop 30 gr. m.; úroky byly vyplaceny také do sv. Jiří 1618. Další údaje už o této pohledávce v evidenci české komory nejsou vedeny. Vzhledem k tomu, že v roce 1623 byla pohledávka vedena v kategorii **I/B**, předpokládám, že nakonec bylo rozhodnuto o jejím anulování v souvislosti s vyšetřováním, které bylo s věžitelem vedeno v souvislosti s jeho účastní na českém povstání, byť byl nakonec obvinění zproštěn.⁹³

Nr. 142	Volf Arnošt [Lungvic] z Lungvic
Fol. 34	„ <i>Wolff Ernst von Lungkwicz</i> “
D/107	1 400 kop gr. míš.
R	
Ručí město Most („Brux“).	

⁹² **Seznam 1611**, Nr. R/37, s. 8.

⁹³ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 105.

Volf Arnošt Lungvic z Lungvic, pravděpodobně totožný s Arnoštem Lungvicem († do 1622), v roce 1615 držitelem drobného pozemkového majetku v Žateckém kraji (10 osedlých, **BR 1615**, s. 59, č. Žtc-R/4).

Tato pohledávka vznikla roku 1604 jako půjčka císaři na jeho nutné výdaje.

V seznamu z roku 1611 je uvedena částka evidována; úroky byly řádně spláceny do 8. listopadu 1611.⁹⁴

Výše uvedená pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623** byly podle stavovského splátkového kalendáře vyplaceny 4 splátky (do sv. Jiří 1618); úroky byly vyplaceny také do sv. Jiří 1618. Další údaje už o této pohledávce v evidenci české komory nejsou vedeny. Vzhledem k tomu, že v roce 1623 byla pohledávka vedena v kategorii **I/B**, předpokládám, že nakonec bylo rozhodnuto o jejím anulování v souvislosti s tím, že Arnošt Lungvic byl posmrtně odsouzen ke ztrátě všeho majetku.⁹⁵ Přesto se tato pohledávka objevuje ještě v **Přehledu 1654**, a to dokonce v kategorii Cl. 1 (jako by konfiskována nebyla). Žádné údaje o splácení jistiny nebo úroků po roce 1618 však doloženy nejsou.

V **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 29, fo. 10-10v) je u této pohledávky připojena poznámka, že podle účetní dokumentace rentmistra z roku 1614 (fol. 483) byla tato pohledávka postoupena Václavu Vilémovi v Lobkovic. K realizaci této *cesse* ale zřejmě nedošlo, protože podle téže dokumentace z roku 1619 (fol. 408) byly poslední úroky vyplaceny opět Volfu Arnoštovi z Lungvic a o Lobkovicovi zde žádná zmínka není.

Nr. 143	Jakub Hýbl ze Stradané <i>„Jacob Huebel von Straden“</i>
Fol. 34v	
D/202	2 316 kop gr. míš.
R	
Ručí města Plzeň („Pilsen“) a České Budějovice („Budweiß“)	

Jakub Hýbl ze Stradané, písař stavebního úřadu při Pražském hradě, sídlící na Malé Straně. V roce 1615 přiznával finanční aktiva ve výši 2 316 kop gr. míš. (**BR 1615**, s. 84, č. MMP/7).

Celková částka vznikla sloučením několika pohledávek: 811 kop 30 gr. míš. za jeho nevyplacené služné; 181 kop 22 gr. míš. za jeho povoznické práce pro budovy Pražského hradu (*„beim Präger Schloßgebeuden vorrichten führen“*), 629 kop 34 gr. míš. za cihly a vápno pro potřebu těchto zámeckých budov; 93 kop 34 gr. míš. jemu na základě dluhopisu, vystaveného dvorním pokladním za prodané dřevo (*„Pusch holz“*) a pak ještě 600 kop peněz v hotovosti, které přijal císařský pokladník v Kladsku. To dává dohromady výše uvedenou sumu.

Jeho dvě pohledávky a aktivum jeho manželky (Nr. 143–145) byly sloučeny do jedné částky, stavovskou komisí zařazeny společně do kategorie I. a uvedeny v tištěném

⁹⁴ **Seznam 1611**, Nr. R/43, s. 9.

⁹⁵ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 345.

seznamu z roku 1615. Jakub Hýbl patřil do skupiny malostranských měšťanů, kteří byli hned v únoru 1621 za účast ve stavovském povstání zatčeni⁹⁶ a jeho pohledávka byla ještě v **Seznamu 1623** vedena v kategorii **I/B**.

Tyto peníze nakonec konfiskace nepodléhaly. Pro Hýblovu vdovu Annu byl v roce 1623 založen v **Schuldenbuche E** (fol. 110) samostatný účet, na kterém byly jako základ jistiny uvedeny společně všechny tři původní položky z **Šuldenlisty 1615** (Nr. 153–145). Podle stavovského splátkového harmonogramu byly na jistinu vyplaceny 4 splátky v celkové výši 2 804 kop 34 gr. 2 d. míš., úroky byly placeny do sv. Jiří 1618.

Řadu let potom na tomto účtu nedošlo k žádnému pohybu. Až k roku 1644 je provedena sumarizace: Po Anně Hýblové zdědili tuto pohledávku rovným dílem bratři Jan Jakub a Vincenc Vilém Hýblové (zřejmě její synové). Zůstatek jistiny zůstal nezměněn od roku 1618 (tj. 4 011 kop 23 gr. 5 d. m.). Janu Jakubu Hýblovi byl na jeho polovinu (2 005 kop 41 gr. 6 d. m.) vystaven dne 30. ledna 1644 obnovený dluhopis úročený 6%. Od téhož roku 1644 byla zahájena nepravidelná výplata úroků, jejichž příjemcem byl Jan Jakub Hýbl. Úroky byly v různých částkách, ale více-méně pravidelně placeny i v dalších letech; jako příjemce je uváděn Jakub Hýbl. Až od roku 1678 úroky začala přebírat Anna Františka Hýblová, zřejmě vdova po předchozím, které byly úroky placeny až do roku 1681.

Pohledávka pak byla v roce 1681 znovu zaevidována v nově založeném **Schuldenbuche F** (fol. 9.). Jistina zůstávala od roku 1618 stále stejná, jen byla přepočtena na zlaté rýnské (tj. 4 679 zl. r. 57 kr. 4 d.). Úroky byly spočteny za období od sv. Jiří 1618 do konce října 1681 na celkových 17 884 zl. r. 5 kr. 2 d., od toho byly jen odečteny nepravidelné splátky úroků, tak jak byly evidovány v předchozí knize za léta 1644–1681 (viz výše), což v součtu činilo 3 601 zl. r. Vedle jistiny tak byl tento účet navýšen o nevyplacené úroky ve výši 14 283 zl. 5 kr. 2 d. Úrok byl pak splácen nepravidelně v letech 1682–1690.

V roce 1690 byl připojen záznam o dílčím vyrovnání: Po zemřelém Janu Jakubu Hýblovi pohledávku zdědily tři jeho děti: dcera Jana Františka Barbora, provdaná Francová, a synové Karel Josef a František Josef. Jistina zůstávala stále stejná; nevyplacené úroky byly k roku 1690 vyčísleny na 15 922 zl. r. 23 kr. Každému z dětí tedy připadla jedna třtina, tj. na jistinu 1 559 zl. r. 59 kr. 1 d. a k tomu nárok nevyplacené úroky ve výši 5 307 zl. r. 27 kr. 4 d.

Splátky úroků jsou pak v edeny pro každé z dětí zvlášť: Karel Josef Hýbl si úroky vybíral v letech 1691–1740; Johana Františka Barbora Francková v letech 1691–1740 a František Josef Hýbl v letech 1691–1727.

Účetně tato pohledávka uzavřena není; předpokládám, že splátky úroků a evidence nároku na jistinu pokračovaly v mladší účetní evidenci dluhových závazků české komory.

⁹⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. XXXIII.

Nr. 144	podobně Jakub Hýbl [ze Stradané] „ <i>In simile Jacob Huebel</i> “
Fol. 34v	
D/202	2 500 kop gr. míš.
R	
Ručí města Hradec Králové („ <i>Königgrätz</i> “) a Nový Bydžov („ <i>Piedtziow</i> “)	

Identita věřitele viz Nr. 143.

V hotovosti půjčil 1 500 kop gr. míš. a na jeho nevyplacené služné a za dopravu zboží ke dvoru („*Hofführen*“) 1 000 kop gr. míš.

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 je tato její pohledávka sečtena dohromady spolu s Nr. 143 a 145 do jedné sumy.

Dále viz Nr. 143

Nr. 145	Anna Hýblová ze Stradané
Fol. 35	
D/202	„ <i>Anna Hublin von Strad</i> “ 2 000 kop gr. míš.
R	
Ručí města Chrudim („ <i>Chrudim</i> “) a Pelhřimov („ <i>Pilgram</i> “)	

Anna Hýblová rozená z Hyršfeldu, manželka malostranského erbovního měšťana a písaře stavebního úřadu pro Pražském hradě Jakuba Hýbla ze Stradané (viz Nr. 143). V roce 1615 přiznávala v berním rejstříku finanční aktiva ve výši 2 500 kop gr. míš. (**BR 1615**, s. 84, č. MMP/8).

Jedná se o peníze zaplacené v Praze na Malé Straně za ženské domácí potřeby, které od ní císař v roce 1612 odebral pro potřeby Salitterovského domu. Pohledávka zůstala neproplacena; byl jí pouze vystaven dlužní úpis.

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 je tato její pohledávka sečtena dohromady se dvěma pohledávkami Jakuba Hýbla ze Stradané (Nr. 143-144) do jedné sumy. Dále viz Nr. 143.

Nr. 146	Jáchym Šturm [z Hyršfeldu]	„Joachimb Sturmb“
Fol. 35		
D/337		1 000 kop gr. míš.
R		
Ručí 3 osoby stavu rytířského.		

Jáchym Šturm z Hyršfeldu, v roce 1615 držitel menšího pozemkového majetku na Čáslavsku (44 osedlých, **BR 1615**, s. 20, č. ČSL-R/28) a na Kouřimsku (2 osedlí, tamtéž,

s. 28, č. Křm-R/28). Vedle toho byl vlastníkem dvou domů na Novém Městě pražském, další pozemkový majetek vyženil s vdovou Magdalenou Říčanskou z Vrchovišť a vlastnil také peněžní aktiva u soukromých dlužníků v řádu několika tisíc kop gr. míš. Výše zmíněná pohledávka však v konfiskačních protokolech uvedena není.⁹⁷

Tato pohledávka vznikla následovně: Roku 1596 Václav Vojír půjčil císaři 100 tolarů na potřeby na válku v Uhrách, které složil u rentmistrovského úřadu, a převodem získal císařův dlužní úpis na 900 tolarů od Václava Brodského. Obě tato aktiva pak jeho (Vojířova) vdova převedla společně dobrou vůlí na Jana Jiřího Maternu a ten to pak postoupil Jáchymu Šturmovi.

V samotné **Šuldenlistě 1615** není datum *cesse* této pohledávky uvedeno. Stalo se tak před 16. říjnem 1605, kdy je datován císařský dluhopis Jáchymu Šťastnému Šturmovi, za který ručili Václav Boreň ze Lhoty, Jindřich Vlynský a Šťastný Václav Pětipeský.⁹⁸ To odpovídá výše zmíněnému údaji, že panovnický dluhopis je zaručen třemi osobami rytířského stavu.

V seznamu z roku 1611 už je uvedená částka evidována jako aktivum Jáchyma Šturma; úroky však nebyly spláceny po 2 roky a dosáhly výše 120 kop gr. míš.⁹⁹

Výše uvedená pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 179) byly podle stavovského splátkového kalendáře vyplaceny 4 splátky (do sv. Jiří 1618; celkem 411 kop 29 gr. 1 d. m.); úroky byly vyplaceny také do sv. Jiří 1618. Další údaje už o této pohledávce v evidenci české komory nejsou vedeny. Vzhledem k tomu, že v roce 1623 byl Jáchym Šturm za svou účast na stavovském povstání odsouzen ke ztrátě dvou třetin majetku,¹⁰⁰ předpokládám, že jeho aktiva u české komory byla anulována podobně jako v jiných analogických případech.

Nr. 147	Jiří Kanický [z Čachrova] „Georg Chaniczky“ 8 000 kop gr. míš.
Fol. 35v	
D/152	
R	
Ručí 3 města v Čechách. Pohledávka již byla vypovězena a několikrát urgována.	

Jiří (starší) Kanický z Čachrova, v roce 1615 držitel drobného pozemkového majetku na Plzeňsku (8 osedlých, **BR 1615**, s. 51, č. Plz-R/41), kde také přiznával finanční aktiva ve výši 2 000 kop gr. míš.

⁹⁷ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 639–641.

⁹⁸ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“. Zde je také upřesněno, že vdovou po Václavu Vojířovi byla už v roce 1600 Eva Vojířová. Stejní tři ručitelé jsou výslovně zmíněni také v záznamu ve **Schuldenbuchu E** (fol. 179), což není obvyklé.

⁹⁹ **Seznam 1611**, Nr. R/48, s. 9.

¹⁰⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 639–641.

Tato pohledávka vznikla následovně: Roku 1606 půjčil Viktorin Koutovec císaři na nutné vojenské potřeby 7000 tolarů na místě Lidmily, dcery po zemřelém Pavlu Kafunkovi. To se navýšilo o 1 000 kop, z čehož 951 kop tvořily nevyplacené úroky a těch 49 kop dodal v hotovosti. Na tu částku byly následně v roce 1608 vystaveny dva dluhopisy, každý na 4 000 kop gr. míš. s půlroční výpovědní lhůtou. Oba tyto dluhopisy v souhrnné hodnotě 8 000 kop gr. míš. převedla výše zmíněná Lidmila Kafunková na Jiřího Kanického z Čachrova.

V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována ještě jako aktivum Lidmily Kafunkové („*Ludmilla Kafunckhin*“); nezaplacené úroky za jeden rok činily 680 kop gr. míš.¹⁰¹

Pohledávka byla zapsána do **Schuldenbuchu E** (fol. 82), ale bez údajů o splátkách jistiny, pouze s údajem, že úroky z této pohledávky byly vyplaceny do sv. Havla 1617. Jako majitel pohledávky je zde uveden Viktorin Koutovec na místě Lidmily, dcery po zemřelém Pavlu Kafunkovi z Polerovic. Přesnější jsou v tomto případě údaje z **Přehledu 1654** (č. 12, s. 4-4v). Jako držitel pohledávky je stále veden Viktorin Koutovec, kontinuita je však nepochybná, neb je zde výslovně zmíněna následnost mezi Pavlem Kafunkem, jeho dcerou Lidmilou a Jiřím Kanickým. Nehovoří se však o *cessi*, ale o tom, že tyto peníze po Lidmile „zůstaly“, šlo tedy o dědictví (blíže nespecifikováno). V rámci stavovského splátkového kalendáře bylo uhrazeno 3 227 kop 38 grošů míš. (tedy čtyři splátky do jara 1618); úroky byly hrazeny do sv. Havla 1617. Na zbývající jistinu ve výši 4 772 kop 22 gr. míš. vázly v roce 1654 nevyplacené úroky za 37 let ve výši 10 594 kop 35 gr. 5 d. míš.

Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 148	Bratřím Jobstovi Adamovi a Janu Bartolomějovi Širntyngarům [ze Širntyngu] „den Gebrued[er]n Jobst Adam und Hanns Bartolmie Schirnding[er]“
Fol. 35v	
D/149	15 000 kop gr. míš.
R	
Ručí města Plzeň („Pilsen“) a Stříbro („Mieß“). Ručitelé již byli vyzváni k úhradě.	

Bratři Jobst (Jošt) Adam a Jan Bartoloměj Širntyngarové ze Širntyngu, příslušníci rytířského rodu s pozemkovou držbou na Žatecku a Plzeňsku. Jošt Adam byl držitelem většího panství v Plzeňsku (253 osedlých, **BR 1615**, s. 52, č. Plz-R/76), zatímco Jan Bartoloměj držel jen menší statky na Plzeňsku (40 osedlých, tamtéž, s. 53, č. Plz-R/78)

¹⁰¹ **Seznam 1611**, Nr. R/52, s. 9.

a Žatecku (24 osedlých, tamtéž, s. 60, č. Žtc-R/43). Majetek obou bratří byl za účast ve stavovském povstání konfiskován.¹⁰²

Tyto peníze bratři Širntyngarové společně půjčili císaři na jeho nutné výdaje a skládali je v různých částkách v hotovosti na rentmistrovském úřadě roku 1605.

V roce 1607 odkoupili tito bratři společně od komorního panství Tachov 1607 několik vesnic za 31 148 tolarů. K úhradě ale nepoužili tento úročený dluhopis, ale kupní sumu uhradili jiným způsobem.

V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována; nezaplacené úroky za 1½ roku činily 1 350 kop gr. míš.¹⁰³

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Jeden z bratří (Jan Bartoloměj) však svou polovinu této pohledávky (7 500 kop gr. míš.) převedl 16. října 1616 *cessi* Petru ze Švamberka (Nr. 56). Originál této litiny se dochoval (viz též s. 232 a edice na s. 344–345).¹⁰⁴

Druhá polovina (7 500 kop gr. m) byla *cessi* postoupena roku 1617 Janu Adamovi z Nostvic (Nr. 124).

Nr. 149	Oldřich Smrčka [z Mnichu]
Fol. 36	
D/227	5 327 kop 41 gr. míš.
R	
Ručí Nymburk („Nimburg“), Čáslav („Cziaslaw“) a Český Brod („Böhembischbrott“).	

Oldřich Smrčka z Mnichu, příslušník rozvětveného rodu drobné jihočeské šlechty. Jedná se o zbytek z původních 7 000 tolarů, které si od něj půjčili císař a nejvyšší kancléř Zdeněk Popel z Lobkovic. Má to být uhrazeno z berních nedoplatků Boleslavského kraje. Jakmile se potvrdí, že už je to uhrazeno, bude tato pohledávka zrušena.

V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována; úroky byly řádně placeny do sv. Havla 1611.¹⁰⁵

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623**, kde byla pohledávka vedena v kategorii I/B, byly z jistiny uhrazeny 3 splátky a úroky do sv. Havla 1617. Oldřich Smrčka z Mnichu byl v roce 1623 odsouzen ke ztrátě jedné třetiny majetku. V konfiskační dokumentaci je evidován jen majetek pozemkový (statek Hroby).¹⁰⁶ Konfiskace se však týkala i aktiva

¹⁰² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 588–590. Na pozemkovém majetku Jana Bartoloměje Širtyngara ale bylo zapsáno věno, které podle jeho kšaftu z roku 1614 zdělily dcery Lidmila, Eva a Kateřina, každá 1 000 kop gr. m. Těmto třem dcerám dohromady byl obnoven císařský dluhopis na 3 000 kop gr. m. (**Schuldenbuch E**, fol. 436, též viz fol. 487 a 604).

¹⁰³ **Seznam 1611**, Nr. R/53, s. 10.

¹⁰⁴ SOA Třeboň, fond Historica, Inv. č. 7854 = sign. 6253A.

¹⁰⁵ **Seznam 1611**, Nr. R/55, s. 10.

¹⁰⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 558.

u české komory. Nedoplatek a nevyplacené úroky z původní sumy byly v roce 1623 sečteny a vyjádřeny částkou 3 592 kop 52 gr. 3 denáry míšeňské. Z této částky mu však byla konfiskována polovina; zbylo tedy jen 1 796 kop 26 gr. 1½ d. Z toho nebylo do roku 1654 vyplaceno nic, přibýly jen úroky od sv. Jiří 1623 do sv. Havla 1654, tj. za 31½ roku, ve výši 2 395 kop 15 gr. míš.¹⁰⁷ Žádný další pohyb na tomto účtu však později nenastal a pohledávka byla považována za promlčenou.

Nr. 150	Ctibor Smil Pecingar [z Bydžína] <i>„Cztibor Smil Peczing[er]</i> 2 000 kop gr. míš.
Fol. 36	
D/161	
R	
Pohledávka už je vymáhána na ručitelích.	

Ctibor Smil Pecingar z Bydžína, roku 1615 držitel středně velkého pozemkového majetku v Hradeckém kraji (102 osedlých, **BR 1615**, s. 10, č. Hrd-R/21).

V roce 1602 půjčil pan Harant¹⁰⁸ císaři 10 000 tolarů v hotovosti na nutné vojenské potřeby. Z nich byla výše uvedená částka v roce 1608 formou zaručeného dluhopisu převedena Pecingarovi.

V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována jako aktivum Pecingarovo; nezaplacené úroky za 1½ roku činily 180 kop gr. míš.¹⁰⁹

¹⁰⁷ NAP, fond Komorní knihy, kn. č. 1854, fol. 43v–44.

¹⁰⁸ Kryštof Harant z Polžic a Bezdruzic (1564–1621), český politik, ekonom a literát; jeden z vůdčích představitelů stavovské opozice, popravený v roce 1621. Jeho osobnosti byla věnována v odborné literatuře značná pozornost, ale ta byla zaměřena hlavně na jeho aktivity cestovatelské a hudební a na jeho osobní vazby s císařem Rudolfem II. Kryštof Harant jako zkušený ekonom zatím zůstával zcela na okraji zájmu, snad i proto, že jako hlavní osoba ve správě rodinných peněz je do popředí stavěna Kryštofova tchyně Anna z Michnic (Nr. 63), bohatá dědička majetku po svém druhém manželu Vilémovi z Landštejna. Paní Anna (zde uváděná jako Landštejnová, později znovu provdaná Hradištská) v průběhu vlády císaře Matyáše velmi aktivně vstupovala do různých úvěrových operací v řádu desítek tisíc tolarů. Myslím však, že nelze zatím jednoduše říci, zda tou zkušenou ekonomkou byla především tato podnikavá žena, která v této věci ovlivňovala i svého zetě Kryštofa Haranta (takto M. KOLDIN-SKÁ, *Kryštof Harant*, s. 295–297, 333), nebo zda tomu bylo naopak. Za důležitý podpůrný argument pro druhou variantu považuji skutečnost, že hlavní pozici ekonomického charakteru (tedy presidenta české komory) získal Kryštof Harant až v době stavovského povstání, kdy už jeho tchyně byla po smrti. Z toho vcelku logicky vyplývá, že Kryštof Harant sám musel být jeho současníky vnímán jako osobnost, která ekonomické problematice velmi dobře rozumí, neboť právě česká komora byla rozhodující institucí finanční a daňové správy v tehdejších Čechách. Kryštof Harant z Polžic je klíčovou osobou českých dějin předbělohorské doby a jeho aktivitám je stála věnována zasloužená pozornost. Jeho působení v pozici presidenta české komory však v dosavadní literatuře zatím dostatečně zohledněno není, viz nejnověji Věra KOCIÁNOVÁ – Šárka NYKODYMOVÁ – Vlasta DRÁBKOVÁ (edd.), *Kryštof Harant ve světle nových objevů (Malá vědecká konference Hrad Pecka, 20. září 2014)*, Pecka 2014, a Marta VACULÍNOVÁ – Martina ŠÁROVCOVÁ – Alena NACHTMANNOVÁ, *Portréty předbělohorských intelektuálů*, Praha 2021, s. 183–186.

¹⁰⁹ **Seznam 1611**, Nr. R/56, s. 10.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 85) byly podle stavovského harmonogramu byly z jistiny uhrazeny 4 splátky (celkem 823 kop 8 gr. 4 d. m.) a úroky do sv. Jiří 1618.

Žádný další pohyb na tomto účtu už po roce 1618 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 151	Vratislav Mikuláš Pecingar [z Bydžína] „Wratislaw Niclas Peczing[er]
Fol. 36v	
D / 174 , 178	8 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 6 osob z rytířského stavu.	

Príslušník rozvětveného rytířského rodu, usedlého většino ve východních Čechách. Jméno Vratislav Mikuláš se v jiných pramenech v rodě Pecingarů z Bydžína počátkem 17. století neobjevuje, i když šlo zjevně o muže, který se pohyboval v bohatší vrstvě tehdejší šlechty. Ve skutečnosti byl už v původním záznamu v **Šuldenlistě 1615** míněn Václav Mikuláš Pecingar z Bydžína, držitel středně velkého pozemkového majetku na Královéhradecku (112 osedlých, **BR 1615**, s. 13, č. Hrd-R/100). Argumentem pro tuto identifikaci jsou i následné transakce s příslušníky rodu pánů z Bubna, neboť se jednalo o blízké příbuzné (matkou Václava Mikuláše Pecingara byla Ofka z Bubna). V prvním vydání tištěného seznamu věřitelů z roku 1615 je uvedeno (podle rukopisu **Šuldenlisty 1615**) jméno věřitele v chybném tvaru „Vratislav Mikuláš“, ale v druhém vydání je záznam opraven na správné „Václav Mikuláš“. Nejde tedy o dvě osoby, ale jen o chybu v evidenci křestního jména v primárním zdroji. V **Seznamu 1654** už se hovoří o Václavu Mikulášovi Pecingarovi.

Výše zmíněná suma je dluhem za kus lesa, který byl koupen pro potřeby kutnohorského podnikání. Na tu částku byl v roce 1612 vystaven císařský dluhopis a následně i ujištění s šesti ručiteli.

V záznamu v **Šuldlistě 1615** jsou dva odkazy na různé stránky v **Schuldenbuchu D**. Z toho usuzuji, že výsledná částka 8 000 kop gr. m. byla v roce 1612 vytvořena sloučením dvou dříve samostatných pohledávek. Jedna z nich (ve výši 3 000 kop gr. m.), je zmíněna v seznamu z roku 1611; tehdy na ní vázl nedoplatek úroků za 2½ roku ve výši 450 kop gr. míš.¹¹⁰

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V blíže neurčené době před rokem 1623 převedl Pecingar tuto pohledávku na Vratislava z Bubna, svého bratrance z matčiny strany. Jako aktivum Vratislava z Bubna byla pohledávka zapsána do **Schuldenbuchu E** (fol. 95); z podrobné

¹¹⁰ **Seznam 1611**, Nr. R/60, s. 10.

anotace je však kontinuita nesporná. Vznik pohledávky je zde dokonce popsán mnohem podrobněji, než v samotné **Šuldenlistě 1615** (Pecingar je zde uváděn pouze jménem Mikuláš). Zde je též uvedeno, že podle stavovského harmonogramu bylo na tuto pohledávku vyplaceno ve 3 splátkách (do sv. Havla 1617) celkem 2 213 kop 42 gr. 3 d. m., úroky byly také hrazeny jen do sv. Havla 1617. Další záznamy o vývoji tohoto účtu zde vedeny nejsou, pouze byla doplněna poznámka, že podle záznamů rentmistrovského úřadu nebyly do roku 1650 vyplaceny žádné úroky.

Do **Seznamu 1623** je pohledávka zapsána v kategorii **I/B**, tedy jako aktivum, o jehož zabavení či ponechání panovník teprve rozhodne. Od údajů ze **Schuldenbuchu E** se záznam v **Seznamu 1623** liší jen tím, že výplatu úroků eviduje (jako jediný pramen, týkající se této pohledávky) až do sv. Jiří 1618. V roce 1623 probíhalo soudní řízení s Václavem Mikulášem Pecingarem, který byl odsouzen ke ztrátě třetiny majetku.¹¹¹ I když v **Schuldenbuchu E** už byl jako držitel pohledávky uváděn Vratislav z Bubna (viz výše), v **Přehledu 1654** se tato pohledávka znovu objevuje jako původní aktivum Pecingarovo, tentokrát již pod jménem Václav Mikuláš Pecingar. Je zde také upřesněna vlastnická následnost: Václav Mikuláš Pecingar převedl pohledávku na Vratislava z Bubna, po jehož smrti ji zdělili synové Jan Jindřich a Kunata Jaroslav. Pohledávka byla v **Přehledu 1654** zařazena do kategorie **Cl. 1**, jako by kontinuita pokračovala bez ohledu na konfiskační proces. To odpovídá reálné situaci, neboť Vratislav z Bubna nebyl z účasti na stavovském povstání obviněn. Údaje zde uvedené (**Cl. 1**, č. 6, f. 2v) přesně odpovídají výše uvedeným datům ze **Schuldenbuchu E** i v **Seznamu 1623** (zbytek jistiny 5 786 kop 17 gr. 1 d. m.), pouze nevyplacené úroky jsou spočítány od sv. Havla 1617 až do sv. Havla 1654 (za 37 let celkem 12 845 ko 31 gr. 1 d. míš.). Duplicitně je v **Seznamu 1623** stejná pohledávka uvedena jako aktivum Pecingarovo v kategorii **Cl. 4**, tedy pohledávka u české komory, která byla konfiskací postižena jen částečně. Zde je uvedeno, že došlo ke konfiskaci třetiny aktiv (**Cl. 4**, č. 4 f. 44). Pro výpočet byla také použita stejná data, jako jsou uvedena v **Schuldenbuchu E**. Zbývající jistina však byla snížena jen na dvě třetiny původní hodnoty (3 857 kop 31 gr. 3 d. m.). Nevyplacené úroky byly vypočteny jen z tohoto zbytku, a to od sv. Havla 1623 do sv. Havla 1654 (celkem 5 786 kop 17 gr. 1 d. m.). Z těchto údajů lze usuzovat, že k převodu mezi Pecingarem a Bubnem došlo v rámci nejužší rodiny až někdy po Bílé hoře, kdy Pecingar předpokládal, že by mohl být za účast v povstání majetkově postižen.

Ať tak či onak, výsledek byl fakticky stejný. Žádný reálný pohyb na tomto účtu už po roce 1617 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

¹¹¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 414–415.

Nr. 152	Mikulášovi Klusákovi z Kostelce
Fol. 36v	„den Gebrued[er]n Niclas ¹¹² Klusacken“
D/126	18 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 4 města v Čechách, pohledávka už je vypovězena. ¹¹³	

Mikuláš Klusák z Kostelce (†1620), bratr Albrechta Jiřího a Jana Oldřicha Klusáků (viz Nr. 312). Mikuláš Klusák byl v letech 1607–1616 hejtmanem rozlehlého komorního panství Poděbrady¹¹⁴ (852 osedlých, **BR 1615**, s. 7, č. Hrd-K/1). Sám v roce 1615 držel pozemkový majetek malého rozsahu na Hradecku (27 osedlých, tamtéž, s. 12, č. Hrd-R/80) a tamtéž přiznával peněžní aktiva ve výši 6 000 kop gr. míš.

Jednalo se o peníze, které zbývalo doplatit za prodej statku Radovesnice s veškerým jeho příslušenstvím, prikoupeného roku 1608 k panství Poděbrady. Na tu částku byly vystaveny dva dlužní úpisy, jeden na 10 000 kop a druhý na 8 000 kop.

V tomto případě (podobně jako u Nr. 312) jde o nedoplačený podíl z částky 31 100 kop gr. míš., kterou císař bratřím Klusákům z Kostelce dlužil ještě koncem roku 1611. Na té částce tehdy navíc vázly ještě nezaplacené úroky za jeden rok ve výši 1 626 kop gr. míš.¹¹⁵ Mikulášovi z kupní sumy za Radovesnice připadla větší část, s bratry se zřejmě vyrovnal postoupením jiných částí společného dědictví (např. nemovitosti v Kutné Hoře či jiná soukromá finanční aktiva).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Mikuláš Klusák z Kostelce zemřel ještě v poslední fázi stavovského povstání, kterého se aktivně účastnil. Byl posmrtně odsouzen ke ztrátě všeho majetku, ale jeho dědicům byl trest zmírněn na ztrátu poloviny majetku. To se týkalo i peněžních aktiv. Za statek Radovesnice zbývalo v roce 1623 ještě dopláct 13 000 kop gr. míš.; o vyplacení poloviny z této sumy se podle konfiskačních protokolů, které zpřístupnil T. V. Bílek, Mikulášovi dědicové marně snažili ještě v letech 1656 a 1690.¹¹⁶

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 71) byl zapsán jako držitel této pohledávky ještě Mikuláš Klusák z Kostelce (i s uvedením funkce hejtmana panství Poděbrady) s tím, že je zde jako výchozí aktivum uveden celý Mikulášův původní podíl z prodeje pozemkového majetku k panství Poděbrady (23 000 kop gr. m.). Až v rozpisu splácení jistiny je upřesněno, že v roce 1615 zbývalo k doplacení ještě 18 000 kop, které měly být podle usnesení

¹¹² Křestní jméno „Mikuláš“ (Niclas) bylo dodatečně dopsáno nad škrtnuté slovo „bratři“ (Gebrueder).
¹¹³ Jedním z ručitelů bylo město Český Brod, které v roce 1615 muselo vyplatit Klusákovi příslušnou částku. Na úhradu této škody vystavil císař Matyáš městu Český Brod vystavil dlužní úpis na 4 100 kop gr. m., které ještě zbývaly doplatit. Toto pohledávku město Český Brod později převedlo na Lorence Starcka ze Starckenfelsu (viz Nr. 539f).
¹¹⁴ Z. VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí*, s. 382 „Hejtmani kolínského a poděbradského panství v letech 1614–1702“.
¹¹⁵ **Seznam 1611**, Nr. R/63, s. 11.
¹¹⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 268.

zemského sněmu roku 1615 vyplaceny Mikulášovi Klusákovi v postupných splátkách. Na to byly uhrazeny 3 splátky (do sv. Havla 1617) a úroky také do sv. Havla 1617. Na jistinu ještě zbývalo 13 019 kop gr. m. Žádný další pohyb na tomto účtu po roce 1617 nenastal. Tento účet byl formálně uzavřen s nulovým zůstatkem s odkazem na nově zřízený účet Mikulášova syna Jaroslava Klusáka, zřízený na fol. 889 téže knihy.

Na tomto novém účtu, založeném v roce 1657 pro Jaroslava Klusáka v **Schuldenbuchu E** (fol. 889v), je v anotaci rekapitulován vývoj pohledávky od samotného vzniku (původní prodej je zde datován 1607). Souhrnné zbývající aktivum bylo téhož roku po vypořádání konfiskátů a po započítání nevyplacených úroků vyčísleno na 20 196 zl. r. 4 kr. 2½ d., na což mu byly vystaveny dva dlužní úpisy, jeden na 17 000 zl. r., druhý na 3 196 zl. 4 kr. 2½ d.

První z těchto dluhopisů (na 17 000 zl. r.) zřejmě Jaroslav Klusák hned použil k úhradě nějakých svých platebních povinností vůči panovníkovi, neboť na jeho účtu už byla dál jako aktivum vedena jen zmíněná nižší částka, uvedená v druhém dluhopise. Úroky byly Jaroslavu Klusákovi vypláceny jen v symbolické výši (12 až 45 zl. r. ročně) v letech 1657–1659.

Po Jaroslavově smrti zdědila tuto pohledávku skupina dědiců, jejichž příbuzenské vazby nejsou blíže specifikovány (syn a vnuci od dcery?). Tvořili ji Maxmilián Klusák z Kostelce a bratři Jan Karel, Kristián Pavel a Mikuláš Bukovští z Hustířan. Od nich v roce 1662 získal práva na tuto pohledávku ve výši 3 196 zl. 4 kr. 2½ d. Ondřej Bayer, kterému byly vyplaceny symbolické úroky v letech 1662 a 1665. Ondřej Bayer pak výše uvedenou jistinu převedl roku 1667 cessí na malostranského měšťana Daniela Herzoga, se kterým česká komora provedla téhož roku finanční vyrovnání. Tím byla tato pohledávka účetně uzavřena.

Nr. 153	Jan Benjamin a Adam, [strejcové] Služští [z Chlumu] „ <i>Hanns Beniamin und Adam ge[br]uettern die Slußken</i> “
Fol. 37	
D/462	7 000 kop gr. míš. ¹¹⁷
R	
Ručí Staré Město pražské („ <i>Alte Stadl Prag</i> “).	

Jan Benjamin a Adam Služští z Chlumu. V záznamu v „**Schuldlistě 1615**“ jsou zapísáni jako bratři („*gebruedern*“), ale v tištěné verzi sněmovního usnesení z roku 1615 je jejich příbuzenský vztah upřesněn na „*strejcové*“ (tedy příslušníci téhož rodu). V berním rejstříku z roku 1615 jsou vedeni odděleně jako dva nezávislí daňoví poplatníci. Jan Benjamin přiznával jen úročená peněžní aktiva na Novém Městě pražském ve výši

¹¹⁷ Původně bylo uvedeno 7 371 kop 25 g 2 d. míš., to bylo dodatečně opraveno přepsáním všech číslic (kromě první sedmičky) na nuly.

15 000 kop gr. m. (**BR 1615**, s. 84, č. NMP/15); Adam jen drobný statek v kraji Slánském (8 osedlých, tamtéž, s. 71, č. Sln-R/3).

Jsou to peníze, které Kristina z Valdštejna 26. 3. 1610 složila v hotovosti na císařskou komoru. Později byla ta pohledávka převedena strýcům Služským.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěním seznamu z roku 1615.

Do **Schulbuchu E** (f. 71) byla pohledávka zapsána jako majetek bratří Jana Benjamina a Adama Služských z Chlumu. Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu jistiny vyplaceny jen 2 splátky (celkem 993 kop 40 gr. m.) a úroky jen do sv. Jiří 1617. Marginální poznámka upřesňuje, že v roce 1617 bylo toto aktivum převedeno cessí na Jana Viléma Hrobčického. Ještě v průběhu téhož roku 1617 získala pohledávku cessí Marie Anna Myslíková a od ní Adam starší Myslík z Hyršova. Po Adamu Myslíkovi tento účet v blíže neuvedené době zdědil jeho syn Zikmund Myslík. Informace, že tento účet už je majetkem plukovníka Zikmunda Myslíka z Hyršova, byla dodatečně doplněna i do záhlaví celého záznamu. Jinak žádný pohyb na toto účtu nenastal, pouze na spodní okraj záznamu byl připsán odkaz na fol. 759 téže knihy, kde evidence pokračuje.

U tohoto nového účtu, založeného roku 1643, už je jako vlastník uveden císařský plukovník Zikmund Myslík z Hyršova a zbytek pohledávky Nr. 153 je sloučen s ostatnímu Zikmundovými aktivy. Zde je též zmíněno, že jeho otec Adam Myslík († do 1626) byl za podíl na stavovském povstání odsouzen ke ztrátě třetiny majetku, což odpovídá údajům z konfiskačních protokolů.¹¹⁸ Součet všech jistin Zikmunda Myslíka (včetně započtení zbytku z Nr. 153) tehdy činil 11 674 zl. 3 kr. 2. d., nevyplacené úroky do roku 1643 dosáhly výše 10 511 zl. r. 12 kr. 5 d. a za jeho dvorskou službu mu císař zůstal dlužen 26 780 zl. r. Celkem tak pohledávka Zikmunda Myslíka vůči české komoře dosahovala částky 48 905 zl. 16 kr. 1 d. Žádné mladší údaje o pohybu na tomto účtu uvedeny nejsou. Podle marginální poznámky „*extrahirt*“ však soudím, že evidenční záznamy pokračovaly v jiné účetní dokumentace české komory.

Nr. 154	paní Magdaleně Měsíčkové [z Bogranu] „ <i>Frauen Magdalena Miesecznkin</i> “
Fol. 37	
D/143	7 000 kop gr. míš. ¹¹⁹
R	
Ručí Nové Město pražské a Malá Strana („ <i>Neue und Kleine Statt Prage</i> “); pohledávka už je vypovězena.	

Magdalena Měsíčková z Boganu, manželka některého z příslušníků šlechtického rodu Měsíčků z Vejškova, pravděpodobně Bořivoje Měsíčka (Nr. 156).

¹¹⁸ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 585.

¹¹⁹ Původně bylo uvedeno 7 371 kop 25 g 2 d. míš., to bylo dodatečně opraveno přepsáním všech číslic (kromě první sedmičky) na nuly.

Jde o zbytek kupní sumy 8 700 kop gr. míš., za dům na Hradčanech, který císař koupil pro rentmistrovský úřad, na což bylo někdejší sekretářem vystaveno potvrzení.

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611, úroky z ní byly pravidelně spláceny do sv. Havla 1611.¹²⁰

Stavovskou komisí byly obě částky (Nr. 154 a 155) sloučeny do jedné, zařazeny do kategorie I. a uvedeny v tištěném seznamu z roku 1615. O dalším pohybu na tomto účtu nejsou k dispozici žádné informace. Až v **Přehledu 1789** (fol. 993) je informace o tom, že z původní částky z roku 1615 (jen převedené na zlaté rýnské, tj. 11 666 zl. r. 40 kr.) zbývá ještě k doplacení 6 066 zl. r. 40 kr. Není však uvedeno, kdy byla část jistiny uhrazena. Předpokládám, že se tak stalo v rámci splácení dluhů podle stavovského harmonogramu, protože do **Přehledu 1789** byly zařazeny ty pohledávky, na kterých po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu.

Nr. 155	podobně paní [Magdaleně] Měsíčkové [z Bogranu]	„ <i>In simile frauen Miesecznkin</i> “
Fol. 37		
D/474		2 000 kop gr. míš.
R		
Bez ručitelů.		

Identita věřitelky viz Nr. 154

Jde o peníze, které dostal Jana Zbyněk z Házmburka za nedoplatek jeho služného v úřadu presidenta apelačního soudu.¹²¹ K termínu sv. Havla 1612 [16. 10. 1612] mu byl na tuto částku vystaven dluhopis. V záznamu není specifikováno, jakou cestou se toto aktivum dostalo do rukou Magdaleny Měsíčkové, ale lze předpokládat, že šlo o běžnou *cessi* (tedy postoupení pohledávky).

Další vývoj této pohledávky viz výše Nr. 154

Nr. 156	Bořivoj Měsíček [z Vejškova]
Fol. 37v	
-	„ <i>Borzibog Mieseczek</i> “
R	2 000 kop gr. míš.
Ručí Nové Město pražské a Malá Strana („ <i>Neu und Kleine Statt Prage</i> “);	

Bořivoj Měsíček z Vejškova, držitel menšího pozemkového majetku na Plzeňsku (21 osedlých, **BR 1615**, s. 51, č. Plz-R/25). Působil jako písař úřadu desk zemských menších a patřil ke katolickému spektru tehdejší šlechty.

¹²⁰ Seznam 1611, č. R/67, s. 12.

¹²¹ Tento úřad zastával Jan Zbyněk z Házmburka od roku 1609 až do své smrti roku 1616.

Jde o zbytek z 5 000 tolarů jeho bratra Zikmunda Měsíčka, které Měsíček půjčil Karlu z Lichtenštejna. Platební povinnost přešla na císaře, který Měsíčkovi vystavil zajištěný dluhopis.

Tato pohledávka je vedena už v seznamu z roku 1611 („*Borzibog Mesiczek*“), k sv. Havlu na ní vázly nevyplacené úroky ve výši 489 kop 3 gr. 6 d. míš.¹²²

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Další vývoj úhrady není zcela jasný. Bořivoj Měsíček byl za své aktivity během stavovského povstání odsouzen k tomu, že jeho svobodný majetek měl být převeden na manství.¹²³ Vzhledem k vysokému zadlužení byl tento majetek v roce 1642 zpětně alodizován. Z hlediska finančních aktiv, vedených u české komory, však Měsíček zas tak velkým chudákem nebyl. V roce 1623 byl v **Schuldenbuchu E** (f. 264) založen jeho účet, který měl dvě části.

V první z nich byla sečtena různá starší aktiva, mezi kterými je zřejmě (byť nikoli zcela průkazně) započítána i výše uvedená částka 2 000 kop (Nr. 156). Souhrnné aktivum v této první části činilo původně 5 000 kop gr. m. Do roku 1617 bylo z těchto peněz splaceno 4 860 kop; zbývala jistina jen ve výši 140 kop gr. m. Úroky byly spláceny do svatého Havla 1617. Tento zbytek jistiny (140 kop gr. m.) se objevuje v **Přehledu 1654** v kategorii **Cl. 1**, tedy jako zbytek aktiv, uvedených v tištěném seznamu z roku 1615. Proto předpokládám, že se jednalo o pozůstatek Nr. 156. Zůstatek je však příliš malý na to, aby šlo o zbytek celé jistiny, splácené do roku 1617 podle stavovského splátkového kalendáře. Proto předpokládám, že ke snížení Měsíčkovy jistiny z Nr. 156 došlo ještě před rokem 1617 jiným způsobem (např. *cessi*). V **Přehledu 1654** je též upřesněno, že roku 1630 získali tuto pohledávku Jiří Kanický z Čachrova (Nr. 147) a jeho manželka Lidmila z Porovic. Žádný další pohyb u tohoto zbytku jistiny už evidován není. Předpokládám tedy, že i zmíněných 140 kop gr. m. sdílelo osudy s dalšími finančními aktivy, která měl Jiří Kanický u české komory (viz Nr. 147.)

Druhou část účtu Bořivoje Měsíčka představoval zůstatek z původní částky 10 000 kop gr. m., převedených na Měsíčka Lazarem Henklem. Z nich už dříve Měsíček postoupil *cessi* 3 000 kop na Jana Konráda Krepfena z Atlendorfu, takže zbývalo ještě 7 000 kop gr. m. Tato pohledávka však nesouvisela se splácením panovnických dluhů roku 1615. Údaje o splácení úroků jsou zde shrnuty k roku 1630; účetně však tato druhá část ještě uzavřena nebyla, jak dokládá marginální poznámka „*extrahirt*“.

Nr. 157	Václav a Matyáš Benydkové [z Veverí] „ <i>Wenczel und Matthias Benidkau</i> “
Fol. 37v	
D/196	6 000 kop gr. míš.
R	
Ručí města Týn nad Vltavou a Český Krumlov. Pohledávka již byla vypovězena.	

¹²² Seznam 1611, č. R/69, s. 12.

¹²³ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 365–366.

Václav a Matyáš Benydkové z Veveří, příslušníci drobné jihočeské šlechty, kteří se počátkem 17. století uplatnili v právních službách. Mezi blízké příbuzné zřejmě patřil Jan Benýdek z Veveří, bývalý rožmberský hejtman, který měl na starosti předání panství Český Krumlov do držby císaře Rudolfa II. v roce 1602.¹²⁴

Tato pohledávka vznikla následovně: Částku 4000 kop dostali darem („*Gnadegeld*“) za službu komorního rady a v úřadu prokurátora, na to mají doklad od purkrabího Jakuba Menšíka („*Manschegk*“). Mají dva dluhopisy, jeden na 4 500 kop, za který ručí město Týn nad Vltavou („*Thein*“); druhý na 1 500 kop, za který ručí město Český Krumlov („*Crommau*“). Dole pod zápisem dodatečně připsána poznámka „vide f. 43“, odkazující na folio 43 tohoto seznamu, tj. položka Nr. 192 (Kateřina Benydková).

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611, úroky z ní byly pravidelně spláceny do sv. Havla 1611 (**Seznam 1611**, č. R/68, s. 12).

Přestože je v sněmovním tisku z roku 1615 uvedena souhrnná částka 6 000 kop gr. míš., v pobělohorské evidenci pohledávek vedla česká komora jen první z výše uvedených dluhopisů, znějící na 4 500 kop gr. míš., který byl datován v pondělí po sv. Havlu 1611. Podle **Přehledu 1654** bylo na tento dluh podle stavovského harmonogramu z roku 1615 vyplaceno 1 851 kop gr. m. (drobné 26 gr. 4 den. míš. zřejmě písař zapomněl připsat); k doplacení zůstávala suma 2 648 kop 33 gr. 3 den. míš. Úroky z původní částky byly placeny až do sv. Jiří 1618 a pobíral je (z blíže neuvedených důvodů) Petr ze Švamberka. Po roce 1618 nebyla splácena ani jistina, ani úroky. Za dalších 36½ let (od sv. Jiří 1618 do sv. Havla 1654) se dlužná suma zvýšila o nevyplacené úroky ve výši 5 799 kop 58 gr. 1½ den. míš. Nárok na ty peníze si činil Jan Benýdek z Veveří, zřejmě syn jednoho z výše uvedených bratrů.¹²⁵ Mladší zprávy o této pohledávce zatím nejsou k dispozici.

Zbývajících 1 500 kop gr. m. z původní sumy 6 000 kop gr. m. viz Nr. 192.

Nr. 158	nezletilým dětem Jeronýma Čejky [z Olbramovic]
Fol. 38	„ <i>Jeronimo Czieikes PuPPillen</i> “
D/102	2 500 kop gr. míš.
R	
Ručí Staré Město pražské a Nové Město pražské („ <i>Altte und Neue Statt Praga</i> “).	

Jeroným Čejka z Olbramovic, příslušník rozvětveného českého rytířského rodu.

Tato pohledávka je zbytkem z původních 5 000 kop gr. míš., které panovník od roku 1603 dlužil Prokopovi Dvořeckému z Olbramovic. V záznamu není vysvětleno, jakým způsobem byl nárok na tuto pohledávku převeden na zemřelého Jeronýma Čejku z Olbramovic; zřejmě šlo o běžnou *cessi*.

V roce 1611 bylo aktivum nezletilých dětí Jeronýma Čejky vedeno jen ve výši 1 000 kop gr. m.; jako zástupce vlastníka je uvedena Helena Semichovská (**Seznam 1611**,

¹²⁴ M. JAKAB, *Císařův levoboček Don Julius d' Austria*, s. 45.

¹²⁵ NAP, fond Komorní knihy, kn. č. 1843, fol. 2v.

s. 12, č. R/71). Jakým způsobem došlo k navýšení za 2 500 kop gr. m., není z kontextu jasné.

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V následné evidenci české komory už se tato pohledávka neobjevuje; předpokládám, že byla převede na *cessi* na jiného držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 159	Rudolf z Bínu a na Děčíně
Fol. 38	„ <i>Rudolff von Bühna auff Tättzch[en]</i> “
D/463	857 kop 17 gr. 1 den. míš.
R	
Bez ručitelů.	

Rudolf z Býnu („*von Büna*“; ve sněmovním tisku 1615 uveden tvar „z Bínu“), držitel většího pozemkového majetku na Litoměřicku (211 osedlých, BR 1615, s. 68, č. Ltm-R/59).

Tyto peníze půjčil v hotovosti roku 1611 na vyplacení vojska Dampierova, to bylo zajištěno císařským dlužním úpisem bez ručitelů.

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611 („*Rudolff von Büna*“), žádné dluhy na úrocích evidovány (**Seznam 1611**, č. R/71, s. 12).

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle údajů v **Schuldenbuche** E (fol. 272) bylo podle stavovského splátkového kalendáře do sv. Havla 1617 na jistinu vyplaceno 237 kop 8 gr. 5 d. m., úroky byly placeny také do sv. Havla 1617. Stejná data potvrzuje i **Seznam 1623**, kde byla pohledávka vedena v kategorii I/B. To odpovídá skutečnosti, že Rudolf z Býnu byl v roce 1623 za účast na stavovském povstání odsouzen ke ztrátě pětiny majetku.¹²⁶ Předpokládám tedy, že v té době byla i dispoziční práva k tomuto účtu obstavena, zvláště když Rudolf z Býnu v roce 1628 emigroval do Saska. Podle marginální poznámky byly všechny jeho případné nároky na tuto pohledávku konfiskovány za jeho účast na saském vpádu do Čech roku 1631. Další marginální poznámka se však odkazuje na znovuotevření účtu roku 1674, kdy si na tuto pohledávku činil nárok Rudolfův syn Jindřich z Býnu. Poznámka „*extrahirt*“ se odkazuje na nově založenou knihu **Schudbuch** F (fol. 23), kde byl účet v roce 1681 obnoven. Byly sem však jen přepsány základní údaje o splátkách do roku 1617 (zůstatek jistiny převeden na zlaté rýnské jako 723 zl. r. 20 kr.) a proveden výpočet nevyplacených úroků do roku 1681 (2 786 zl. 45 kr. 2 d.). Ani po tomto obnovení však žádné další pohyby na tomto účtu zaznamenány nejsou.

¹²⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 53–54.

Nr. 160	Petr [Malovec] z Malovic
Fol. 38	
B/371	„ <i>Peter von Malowecz</i> “ 6 000 kop gr. míš.
R	
Ručí České Budějovice („ <i>Buedtweiß</i> “). Pohledávka už je vypovězena.	

Petr starší Malovec z Malovic, jihočeský šlechtic, podnikající v úvěrových transakcích.¹²⁷ Jeho majetkové poměry v pojednávané době jsou detailně popsány v jeho vlastním listu z roku 1614,¹²⁸ ve kterém odmítá žádost Viléma Slavaty, aby se stal ručitelem za blíže neuvedený císařův dluh. Petr Malovec výslovně uvádí, že není vlastníkem žádného pozemkového majetku, ale pouze spravuje majetek sirotčí jen do zletilosti skutečných vlastníků. Hlavním jeho argumentem je ale skutečnost, že se musel vlastní matce zavázat, že dokud vládne tím sirotčím majetkem, nebude si půjčovat žádné peníze a také nebude nikomu ručit za jeho dluhy. To se týká i císaře.

Jedná se o někdejší dluh pánů z Rožmberka, jehož platbu na sebe převzal císař po získání panství Český Krumlov („*Crommau*“). Je to zaručeno dlužním úpisem, vystaveným na sv. Havla 1612 [16. 10. 1612].

Původně byla zapsána částka „6000“, to později přepsáno na „3000“ (zřejmě *cesse* jinému držiteli). V tištěné verzi sněmovního usnesení z roku 1615 je však uvedena původní suma 6 000 kop grošů míšeňských, proto výše ponechávám tuto hodnotu.

V roce 1611 byl jako vlastník této částky stále veden Bohuslav Malovec z Malovic (†1608), otec zmíněného Petra Malovce (**Seznam 1611**, s. 13, č. Rž/3). V té době na této částce vázly nedoplatky úroků ve výši 540 kop gr. m. (za 1½ roku).

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Zřejmě po smrti Petra Malovce přešla pohledávka na jeho staršího bratra Jetřicha, který je zmíněn v **Seznamu 1623**. Podle tohoto zdroje byly dle stavovského harmonogramu uhrazeny 4 splátky do sv. Jiří 1618 a úroky také do tohoto termínu. Pohledávka byla tehdy vedena v kategorii **I/B**, což odpovídá skutečnosti, že Jeroným Malovec byl souzen za účast ve stavovském povstání. Jetřich byl nakonec potrestán ztrátou poloviny majetku, ale předpokládám, že tato jeho aktiva u české komory byla anulována hned v roce 1623, nebo nejpozději v souvislosti s jeho potrestáním v roce 1634.¹²⁹

¹²⁷ V. BŮŽEK, *Úvěrové podnikání*, s. 189.

¹²⁸ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. SM D 1/1 1614, originál listu, datovaného na Kameně v pondělí po sv. Voršile 1614: „...a k tomu sem paní mateři mé nejmilejší hroznej závazek na to učiniti musel, dokudž téhož statečku sirotčího užívati a ním vládnouti budu, abych se u žádného v žádné peníze nedlužil a nadto žádným vymyšleným způsobem za žádného nesliboval, čehož mi změnití možné není...“.

¹²⁹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 349–354.

Nr. 161	Kateřina Malovcová, má nyní postoupeno Václav Vobětický [z Vobětic] „ <i>Cattarina Maloweczin hatts Jezo Wennzel Wobieticzki cedirt</i> “
Fol. 38	
B/383	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 3 osoby rytířského stavu.	

Zřejmě Kateřina Malovcová z Rychmburka, jihočeská šlechtična, podnikající v úvěrových transakcích.¹³⁰

Jedná se také (viz předchozí Nr. 160) o dluh, jehož platbu na sebe převzal císař po získání panství Český Krumlov („*Crommau*“). Je to potvrzeno dlužním úpisem z roku 1602, za který se Malovcové zaručily 3 osoby rytířského stavu. V roce 1615 Malovcová tuto pohledávku převedla Václavu Vobětickému z Vobětic, proto v tištěném seznamu uveden už tento nový držitel.

Stavovskou komisí byla pohledávka spojena s Nr. 164, zařazena do kategorie I. a v souhrnné výši 2 000 kop gr. m. uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Seznamu 1623** byla zařazena do kategorie **I/B**. V té době byly již prostřednictvím stavovského harmonogramu uhrazeny tři splátky a úroky do sv. Havla 1617. Nevíme, co se s touto pohledávkou dělo dál, neb Václav Vobětický není uveden ani mezi osobami souzenými za účast ve stavovském odboji (i když byla jeho aktiva v roce 1623 zařazena do kategorie **I/B**), ani pro něj nebyl zřízen nový účet v **Schuldenbuchu E**.

Z pozdějšího **Přehledu 1654** jen víme, že jednu z těch pohledávek ve výši 1 000 kop převedl Václav Vobětický v blíže neurčené době na Adama Pernkla z Šenrajtu („*Adam Bernklohe von Schönreith*“, viz Nr. 173), po jehož smrti ji někdy před rokem 1654 zdědili synové Jan Vilém a Václav. Pohledávka je vedena v kategorii **Cl. 1**, pocházela tedy z aktiv, zapsaných ve stavovském seznamu z roku 1615. Na tuto část pohledávky nebylo na splátku původní jistiny vykázáno nic, v roce 1654 na ní vázly nevyplacené úroky ve výši 2 190 kop gr. m. (**Přehled 1654, Cl. 1**, č. 11, s. 4v-5). Žádný reálný pohyb na tomto účtu už po roce 1617 nenastal. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

¹³⁰ V. BŮŽEK, *Úvěrové podnikání*, s. 188.

Nr. 162	Vilém Aleš Vrábský [z Vrábí]
Fol. 38v	postoupil panu Sezimovi z Vrtby „ <i>Wilhelm Alesch Wrabski hatts herren Sezima von Wrtbi cedird</i> “
-	3 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 3 osoby rytířského stavu.	

Zaplacení této částky, kterou dlužil Petr z Rožmberka Vilému a Alešovi Vrábským z Vrábí,¹³¹ na sebe převzal císař při převodu panství Český Krumlov roku 1602. Toto aktivum bylo převedeno Sezimovi z Vrtby (Nr. 75) na sv. Havla 1612 [16. 10. 1612].

Celý zápis je dvěma tahy pera křížem škrtnut jako duplicitní záznam. Dodatečně je připojena poznámka „*fol 16 Eingetrag*“, odkazující se na fol. 16 tohoto seznamu. Viz Nr. 75, kde je tato částka už vedena jako aktivum Sezimy z Ústí v rámci panského stavu.

Nr. 163	Joachym Mettych [z Čechova], bývalý hejtman
Fol. 38v	„ <i>Joachimb Mettich gewester haubtman</i> “
B/359	5 000 kop gr. míš.
R	
Ručí město České Budějovice („ <i>Buedtweiß</i> “).	

Identita věřitele viz Nr. 52.

Podobně (odkaz na předchozí Nr. 162) převzal tuto pohledávku na místě pánů z Rožmberka císař při převodu panství Český Krumlov.¹³²

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 226) bylo podle stavovského splátkového kalendáře na jistinu uhrazeno ve 4 splátkách do sv. Jiří 1618 celkem 2 057 kop 22 gr. 6 d. m.; úroky byly placeny do téhož termínu. Zůstatek jistiny činil 2 942 kop 9 gr. 5 d. míš. Tento údaj

¹³¹ V rodu Vrábských nebyl počátkem 17. století žádný zletilý mužský představitel s křestními jmény „Vilém Aleš“. V převodu pohledávky z roku 1602, vyhotovené v souvislosti s prodejem panství Český Krumlov, byli zřejmě uvedeny dvě osoby, a sice Vilém Vrábský z Vrábí (1562–1630) a jeho bratranec Aleš Vrábský z Vrábí (1570–1607). V rámci tohoto rozvětveného rodu bylo tehdy běžné, že majetkové nároky sdílelo více osob najednou. V roce 1612 byl výše uvedený Vilém Vrábský jediným plnoletým členem tohoto rodu a vystupoval i jako poručník nezletilých dětí zemřelého Aleše. Podrobněji k tomu viz Petr VOREL, *Východočeské panství Zdechovice v berním rejstříku z roku 1620 v kontextu majetko-právního vývoje tohoto dominia v letech 1607–1641*, Východočeský sborník historický 30, 2016, s. 117–175, genealogické tabulky v příloze.

¹³² Mettychovu „starou“ pohledávku u Rožmberků (obnovenou císařem Rudolfem II. roku 1608) dokládá V. BŮŽEK, *Úvěrové podnikání*, s. 66–67. Zde je vedena jako 2 500 kop gr. českých, což odpovídá výše uvedené sumě 5 000 kop gr. míš.

je zopakován i v **Seznamu 1623**. Naproti tomu u pohledávky Nr. 52 (která do **Schuldenbuchu E** zapsána nebyla), dokládá **Seznam 1623**, že z jistiny nebylo splaceno nic (to odpovídá jejímu zařazení v roce 1615 do kategorie II.), ale úroky byly hrazeny také do sv. Jiří 1618. Stejně údaje se u obou pohledávek opakují v **Seznamu 1654** (Nr. 52 = **Cl. 5** č. 11 a Nr. 163 = **Cl. 1**, č. 37). Tento pramen tedy ještě obě pohledávky eviduje odděleně, ale z mladší dokumentace víme, že už v roce 1653 byly účetně spojeny do jedné částky, ke které byly přičteny kapitalizované úroky. Přes tyto účetní operace nedocházelo k platbám ani v případě jistiny, ani úroků. Výsledná dlužná částka dosáhla roku 1789 výše 68 054 zlatých rýnských 50 krejcarů.¹³³ V případě jiných Myttychových aktiv (která nesouvisela se splátkovým kalendářem roku 1615) však aktivní platby probíhaly i po roce 1618.¹³⁴

Nr. 164	Anna Marie Frembderová, nyní postoupeno
Fol. 38v	Václavu Vobětickému „ <i>Anna Maria Frembderin Jezt Obieticky cedir[t]</i> “ ¹³⁵
B/382	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 osoby stavu rytířského.	

Anna Marie Frembderová (Fremdarová), zřejmě manželka jihočeského šlechtice Jana Fremdara z Pruku, držite drobného statku v Podbrdsku (8 osedlých, **BR 1615**, s. 77, č. 11).

Dlužní úpis byl obnoven na sv. Havla 1612 [16. 10. 1612]. Žádné další podrobnosti uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (fol. 382). Za tento stručný zápis byla dodatečně doplněna poznámka, že v roce 1615 byla tato suma postoupena Václavu Vobětickému, a že pohledávka už je ve fázi exekuce.

Dále viz Nr. 161.

Nr. 165	Václav Špulíř [z Jiter]
Fol. 39	„ <i>Wenczel Spulirz</i> “
B/354	4 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 3 osoby stavu rytířského.	

¹³³ NAP, fond Sbírka rukopisů, kn. č. 2379a, fol. 969.

¹³⁴ V. BŮŽEK, *Úvěrové podnikání*, s. 66–67.

¹³⁵ Poznámka o postoupení pohledávky Vobětickému dopsána do záhlaví dodatečně.

Václav Špulíř z Jiter († do 1620), jihočeský šlechtic, držitel středně velkého pozemkového majetku v Bechyňském kraji (56 osedlých, **BR 1615**, Bch-R/96).

Tento dlužní úpis byl také obnoven na sv. Havla 1612 [16. 10. 1612] (nepřímý odkaz na předchozí Nr. 164). Žádné další podrobnosti uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B**, folio 354.

V roce 1611 je jako vlastník této pohledávky (vedené v kolonce „Rožmberské dluhy“) veden Ondřej Špulíř z Jiter, zřejmě příbuzný uvedeného Václava (**Seznam 1611**, s. 13, č. Rž/6). V té době na této pohledávce vážly nevyplacené úroky ve výši 360 kop gr. m. (za 1½ roku).

K této pohledávce se dochoval originál listu Václava Špulíře z Jiter, datovaný na Tučapech ve středu po památce nalezení sv. Kříže 1613, adresovaný přímo Vilémovi Slavatovi z Chlumu jako presidentu české komory. Špulíř žádá o vyplacení celkem 6 000 kop gr. m. Na sv. Jiří 1613 měl dostat 2 000 kop a na sv. Havla má dostat 4 000 kop. Nebylo mu ale vyplaceno nic a ještě mu komora dluží úroky od sv. Havla 1612. Se splátkami je ochoten ještě rok počkat, ale žádá, aby mu byly úroky vyplaceny v plné výši. Navrhuje, aby mu úroky vyplatit přímo výběrčí posudného v Bechyňském kraji, a to z peněz, které vybere v tomto kraji na posudném.¹³⁶

V roce 1615 bylo toto aktivum spojeno s Nr. 169; výsledná pohledávka ve výši 6 000 kop gr. m. zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 228) bylo podle stavovského splátkového kalendáře na jistinu uhrazeno ve 4 splátkách do sv. Jiří 1618 celkem 2 468 kop 51 gr. 6 d. m.; úroky byly placeny do téhož termínu. Zůstatek jistiny činil 3 531 kop 7 gr. 5 d. m.

Tento údaj je zopakován i v **Seznamu 1623**, kde byla pohledávka zařazena do kategorie I/B. Tomu odpovídá skutečnost, že v roce 1623 probíhalo soudní řízení, ve kterém se obvinění za účast ve stavovském povstání bránil Petr Špulíř z Jiter jménem svým i jménem svého zemřelého otce Václava. Z konfiskačních protokolů však vyplývá, že přestože obvinění bylo staženo a na pozemkový majetek Špulířů konfiskační komise nesáhla, jejich aktiva u české komory byla blokována a česká komora je dědicům odmítala vyplatit.¹³⁷

Nr. 166	Barbora Bejčková [z Říčan] nebo bratři Bejčkovi
Fol. 39	„ <i>Barbara Beczkin od[er] die gebrued[er] Beczkin</i> “
B/379	4 000 kop gr. míš.
R	
Ručí město České Budějovice.	

¹³⁶ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig, SM D 1/1 (1613), originál listu; na obálce poznámka o doručení do české komory 14. května 1613.

¹³⁷ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 349–354.

Barbora Bejčková z Říčan, pravděpodobně manželka či spíše vdova po jednom z členů rozvětveného jihočeského rytířského rodu Bejčků z Nespečova.

V hlavním záznamu je pouze uvedeno, že ručitel už byl vyzván k úhradě a byla vydána relace od purkrabského úřadu k deskám zemským. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (fol. 354) i údaje v mladší evidenci (viz níže). Dodatečně doplněna poznámka, že pohledávka už je v exekuci.

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. V záznamu v **Schuldenbuchu E** (fol. 232) už jsou jako držitelé pohledávky uvedeni bratři Jiří Jindřich a Jan Bejčkové z Nespečova. Zde je také upřesněno, že původní dluhopis, vydaný v roce 1602 Barboře Bejčkové z Říčan, byl původně dluhem rožmberským, který na sebe císař přejal při převzetí panství Český Krumlov. Podle stavovského splátkového kalendáře bylo na jistinu uhrazeno ve 3 splátkách do sv. Havla 1617 celkem 1 106 kop 51 gr. 3 d. m.; úroky byly placeny do téhož termínu. Zůstatek jistiny činil 2 892 kop 8 gr. 4 d. m. Žádné další splátky jistiny ani úroků po roce 1617 už evidovány nejsou.

Tento údaj je zopakován i v **Seznamu 1623**, kde byla pohledávka zařazena do kategorie I/B. Tomu odpovídá skutečnost, že v roce 1623 byl Jan Bejček z Nespečova odsouzen za účast ve stavovském povstání ke ztrátě poloviny majetku.¹³⁸ To se projevilo pouze tím, že v **Přehledu 1654** je proveden nový výpočet, podle kterého byla výše jistiny (v důsledku konfiskace poloviny majetku) snížena také na polovinu. Nevyplacené úroky byly také nově přepočteny jen z poloviny zbytkové jistiny a až od sv. Havla 1623.

Žádné platby však po roce 1617 stejně neprobíhaly. Pohledávka byla zaznamenána ještě v **Přehledu 1789** (f. 70). Sem však byl jen přepsán údaj ze sterého **Schuldenbuchu E** (fol. 232), pouze s převodem na zlaté rýnské a s upřesněním, že bratři Bejčkové zdědili svou pohledávku po matce. Celková výše pohledávky pak byla k roku 1789 vyčíslena na 33 193 zl. r. 33 kr.

Nr. 167	Mikuláš Šic [z Drahenic]
Fol. 39	„ <i>Albrecht od[er]</i> “ ¹³⁹ <i>Niclas Schicz</i> “
B/395	2 000 kop gr. míš.
R	
Ručí města Plzeň („ <i>Pilsen</i> “) a Klatovy („ <i>Glattau</i> “).	

Mikuláš Šic z Drahenic, držitel v souhrnu většího pozemkového majetku na Prácheňsku (16 osedlých, **BR 1615**, s. 45, č. Prch-R/93) a Plzeňsku (91 osedlých, tamtéž, s. 54, č. Plz-R/109).

¹³⁸ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 6.

¹³⁹ Tato část záhlaví byla dodatečně škrtnuta, takže zůstalo jen „Niclas Schicz“.

V hlavním záznamu je pouze uvedeno, že dlužní úpis byl vydán na sv. Havla 1612 [16. 10. 1612] a nově se za něj zaručila města Plzeň a Klatovy. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (fol. 395). Dodatečně byla doplněna poznámka, že ručitelé již byli vyzváni k úhradě pohledávky.

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 239) bylo podle stavovského splátkového kalendáře na jistinu uhrazeno ve 4 splátkách do sv. Jiří 1618 celkem 823 kop 8 gr. 4 d. m.; úroky byly placeny do téhož termínu. Zůstatek jistiny činil 2 892 kop 8 gr. 4 d. m. Žádné další splátky jistiny ani úroků po roce 1618 už evidovány nejsou. Tento údaj je zopakován i v **Seznamu 1623**, kde byla pohledávka zařazena do kategorie I/B. Tomu odpovídá skutečnost, že v roce 1623 byl Mikuláš Šic z Drahonic odsouzen za účast ve stavovském povstání ke ztrátě dvou třetin majetku. Tato skutečnost byla následně zaznamenána formou marginální poznámky („*ist in 2 drittel condemnirt*“) a případná splatnost zbytku odložena až do dalšího uvážení.

Jediným záznamem o pohybu na tomto účtu z doby po roce 1618 je zaevidování splátky úroků ve výši 60 kop gr. m. v roce 1623. To je však důležitý údaj, svědčící o tom, že pohledávka nebyla v plném rozsahu konfiskována. Její evidence však byla zřejmě vedena jinou formou. S dědici Mikuláše Šice provedla česká komora souhrnné vyúčtování v roce 1655. Předpokládám tedy, že pokud z pohledávky Nr. 167 ještě na účtu nějaká aktiva zůstávala, byla zahrnuta to výše zmíněného vyúčtování.¹⁴⁰

Nr. 168	Kateřina Kořenská [z Malovic]
Fol. 39	„ <i>Chattarina Korzenskin</i> “
B/377	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 3 osoby rytířského stavu, pohledávka už je vypovězena.	

Kateřina Kořenská z Malovic, manželka jednoho z příslušníků jihočeského šlechtického rodu Kořenských z Terešova.

V hlavním záznamu je pouze uvedeno, že dlužní úpis byl vydán roku 1611 a zaručen třemi osobami rytířského stavu. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (fol. 377). Dodatečně doplněna poznámka, že ručitelé již byli vyzváni k úhradě pohledávky.

Tento proces „vyzváni ručitelů“ dobře dokumentuje originál listu z 15. listopadu 1613, kterým tři výše (neadresně) zmínění ručitelé za císařův dluh Kateřině Kořenské

¹⁴⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 587–588.

z Malovic oznamují české komoře, že již byli věřitelkou vyzváni k zaplacení peněz za císaře k nejbližšímu svatojiřskému termínu (23. dubna 1614). Těmi ručiteli byli Václav Špulíř z Jiter, Jiří Kába z Rybňan a Bohuslav Vamberský z Rohatec, kteří jsou vlastnoručně podepsáni. Žádají komoru, aby císařovy závazky vůči paní Kateřině byly vyrovnány, aby jim jako ručitelům nevznikla škoda. V dokumentaci je přiložen i opis listu Kateřiny Kořenské z Malovic, datovaný na Trhových Svinech v neděli po sv. Františku 1613, kterým ručitele za svou pohledávku u císaře vyzývá k zaplacení peněz.¹⁴¹

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazena do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. Pohledávka je v **Seznamu 1623** evidována v kategorii I/A; nebyla tedy zatížena žádným obviněním v rámci konfiskačního procesu. Podle těchto údajů byly v rámci stavovského harmonogramu uhrazeny 4 splátky a úroky do sv. Jiří 1618. Žádné další údaje bohužel nejsou k dispozici. Pohledávka nebyla zaevidována v **Schuldenbuchu E**. Předpokládám tedy, že jako pohledávka neaktivní, na které po roce 1618 neprobíhal žádný pohyb, byla později považována za promlčenou.

Nr. 169	Václav Špulíř [z Jiter]
Fol. 39v	„ <i>Wenczel Spulirz</i> “
B/355	2 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 města.	

Identita věřitele viz Nr. 165.

V hlavním záznamu je pouze uvedeno, že dlužní úpis byl nově vydán s datem sv. Havla 1612 [16. 10. 1612] a je zaručen dvěma městy. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (folio 355).

V roce 1611 je jako vlastník této pohledávky (vedené v kolonce „Rožmberské dluhy“) veden Daniel Špulíř z Jiter, zřejmě příbuzný uvedeného Václava (**Seznam 1611**, s. 13, č. Rž/10). V té době na této pohledávce vázly nevyplacené úroky ve výši 180 kop gr. m. (za 1½ roku).

Dále viz Nr. 165.

¹⁴¹ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1613, originál listu datovaného 15. 11. 1613 s přiloženým opisem listu Kateřiny Kořenské z Malovic.

Nr. 170	Albrecht Řehoř Pouzar [z Michnic]
Fol. 39v	„ <i>Albrecht Gregor</i> ¹⁴² <i>Pausar</i> “
B/397	5 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 páni a 3 osoby rytířského stavu. Pohledávka už byla vypovězena.	

Albrecht Řehoř Pouzar z Michnic, jihočeský šlechtic, držitel většího pozemkového majetku na Bechyňsku (48 osedlých, **BR 1615**, s. 34, č. Bch-R/8).

V hlavním záznamu je pouze uvedeno, že tento dlužní úpis je zaručen dvěma pány a třemi osobami rytířského stavu. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzují, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (fol. 397).

Tuto úvahu jiné zdroje potvrzují. V dochovaném seznamu ručitelů za panovnické dluhy z roku 1613¹⁴³ je u této pohledávky připojena poznámka „*dluh rozm*“, což interpretují tak, že šlo původně o dluh rožmberský. Obnovený panovnický dluhopis s pěti ručiteli byl na tuto částku vydán 23. dubna 1609.

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 241) bylo podle stavovského splátkového kalendáře na jistinu uhrazeno ve 4 splátkách do sv. Jiří 1618 celkem 2 057 kop 22 gr. 6 d. m.; úroky byly placeny do téhož termínu. V anotaci je upřesněno, že dluhopis pochází z roku 1609, je úročen 6% a v roce 1617 byl převeden *cessí* na Adama Lipovského.

Žádné další splátky jistiny ani úroků po roce 1618 už evidovány nejsou. V **Seznamu 1623** byla tato pohledávka zařazena do kategorie I/B, tedy jako aktiva která jsou součástí konfiskačních jednání a o jejichž osudu ještě nebylo rozhodnuto. Tomu odpovídá skutečnost, že v roce 1623 byl Adam Lipovský z Lipovice, byt katolík, obviněn z účasti na stavovském povstání. Byl mu sice udělen pardon,¹⁴⁴ ale jeho aktivum u české komory bylo zřejmě anulováno.

Nr. 171	Jindřich Vidršperger [z Vidršperku]
Fol. 39v	„ <i>Moritz Heinrich</i> ¹⁴⁵ <i>Wied[er]sperger</i> “
B/353	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 osoby rytířského stavu.	

¹⁴² Druhé křestní jméno „Gregor“ doplněno dodatečně nad záhlaví.

¹⁴³ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemství za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

¹⁴⁴ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 329.

¹⁴⁵ Křestní jméno je dodatečně opraveno z „Mořic“ na „Jindřich“.

Jindřich Vidršperger z Videršperku, příslušník rozvětveného jihočeského rytířského rodu, zřejmě totožný s Jindřichem mladším Vidršpergerem, který byl držitelem jen drobného statku na Plzeňsku (2 osedlí, **BR 1615**, s. 51, č. Plz-R/35).¹⁴⁶

V hlavním záznamu je pouze uvedeno, že tento dlužní úpis je zaručen dvěma osobami rytířského stavu. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzují, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (fol. 353).

V roce 1611 je jako vlastník této pohledávky (vedené v kolonce „Rožmberské dluhy“) veden ještě Mořic Vidršperger (**Seznam 1611**, s. 14, č. Rž/14). V té době na této pohledávce vázly nevyplacené úroky ve výši 120 kop gr. m. (za 2 roky).

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 224), kde už je jako vlastník uveden Zdislav Černín z Chudenic, bylo podle stavovského splátkového kalendáře na jistinu uhrazeno ve 3 splátkách do sv. Havla 1617 celkem 276 kop 43 gr. 3 d. m.; úroky byly placeny do téhož termínu. Anotace upřesňuje, že jde původně o rožmberský dluh, na který byl vystaven panovnický dluhopis roku 1608, a pohledávka byla *cessí* převedena roku 1617 na Zdislava Černína. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**, kde byla tato položka vedena v kategorii I/B. Konfiskace zřejmě neproběhla (Zdislav Černín není uváděn v konfiskačních protokolech), ale po roce 1617 nebyly spláceny ani jistina, ani úroky. To potvrzuje **Přehled 1654**, kde je pohledávka sice vedena v kategorii Cl. 1, ale žádný pohyb na ní od roku 1617 nenastal. Předpokládám tedy, že jako pohledávka neaktivní, na které po roce 1617 neprobíhal žádný pohyb, byla později považována za promlčenou.

Nr. 172	Mikuláš Keblanský [z Hvozdna]
Fol. 39v	„ <i>Niclas Keblanski</i> “
B/349	600 kop gr. míš.
R	
Ručí 3 osoby rytířského stavu.	

Mikuláš Keblanský z Hvozdna, příslušník venkovské jihočeské šlechty. K roku 1615 se mezi držiteli pozemkového majetku neuvádí nikdo z tohoto rodu.

V hlavním záznamu **Suldenlisty 1615** je pouze uvedeno, že tento dlužní úpis je zaručen třemi osobami rytířského stavu. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky zmíněny nejsou, z toho usuzují, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (fol. 349).

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 222), kde už je jako vlastník uvedena Magdalena Keblanská z Hvozdna, bylo podle stavovského splátkového kalendáře na jistinu

¹⁴⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 872.

uhrazeno jen 42 kop 35 gr. 1 d. U splátek úroků je sice zjevně uvedeno, že byly placeny až do svatého Havla 1619, ale tento údaj je v marginální poznámce upřesněno, že úroky se platily jen do roku 1616. Tomu odpovídá nízká výše (jediné) splátky jistiny na podzim 1616. Stejně údaje (včetně splátek úroků jen do sv. Havla 1616) potvrzují také údaje ze **Seznam 1623**, kde je pohledávka uvedena v kategorii **I/B**. Jméno Mikuláše Keblanského z Hvozdna ani jeho vdovy Magdaleny se však v konfiskačních protokolech neuvádí.

Na tomto účtu nebyl po roce 1616 evidován dlouho žádný pohyb. Až marginální poznámka upřesňuje, že v roce 1648 připadla tato pohledávka jako dědictví Simonovi Nezamyslickému, bližší detaily však uvedeny nejsou. V roce 1669 byla tatáž pohledávka ujištěna Anně, vdově po Nezamyslickém, a jejím dětem. Úroky byly spláceny v nepravdělných částkách v letech 1648–1681.

Účet byl jako aktivní přenesen do nově založeného **Schuldenbuchu F** (fol. 240). Jako vlastník jsou uvedeni Anna Nezamyslická a její děti („*Anna Nesamislitzkin und deren Khünder*“). V anotaci je zmínka o původním vlastníkovi Mikuláši Keblanském i odkaz na číslo původního účtu, vedeného v **Schuldenbuchu C** (fol. 222). Jistina zůstávala stále stejná, jen byla převedena na zlaté rýnké (586 zl. 44 kr. 1 d.). Na starých úrocích zbývalo v roce 1681 k doplacení ještě 1 475 zl. r. 35 kr. 2 d. Úroky pak byly nepravdělně, ale skoro každý rok, spláceny v letech 1682–1735 (od roku 1727 vždy po 40 zl. r.). K roku 1735 je též poznamenáno, že jistina byla doplacena (tedy další úroky již nenabíhají), ale zbývá na úrocích ještě doplatit 2 219 zl. r. Pak už následují jen záznamy o vyplácení každoroční částky 24 zl. r. v průběhu let 1738–1740. Pohledávka nebyla účtetně uzavřena. Předpokládám tedy, že evidence splácení zbývajících úroků pokračovala v jiné dokumentaci české komory i po roce 1740.

Nr. 173	Adam Pernkl
Fol. 40	„ <i>Adam Bernkl</i> “
B/383	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí Jindřich a Samuel Svědkovský.	

Adam Pernklo ze Šenraitu, držitel drobného statku v Prácheňsku (9 osedlých, **BR 1615**, s. 42, č. Prn-R/3).

V hlavním záznamu je pouze uvedeno, že tento dlužní úpis je zaručen Jindřichem a Adamem Svědkovskými. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov. Tomu odpovídá i odkaz na **Schuldenbuch B** (fol.) 383. Dodatečně je připsána poznámka, že tato pohledávka byla převedena na Václava Vobětického a je mu připsána. V tištěném sněmovním usnesení z roku 1615 je ale u této pohledávky stále veden Adam Pernklo.

Pravděpodobně jde o duplicitní záznam jedné a téže pohledávky, vedené též jako Nr. 161.

Nr. 174	Jindřich Votík Pratský [z Labouně]
Fol. 40	„ <i>Heinrich Wotieg Bradtski</i> “
D/141	4 000 kop gr. míš.
R	
Ručí jeden pán a 2 osoby rytířského stavu.	

Jindřich Votík Bradský z Labouně. Tvar jeho příjmi se v různých pramenech liší (Prátský, Brodský, Bradský). Správně je „Bradský“, neboť byl odvozen od hradu jménem „Brada“ (cca 5 km severozápadně od Jičína).

V hlavním záznamu je pouze uvedena obecná specifikace ručitelů. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov.

V roce 1611 je jako vlastník této pohledávky (vedené v kolonce „Rožmberské dluhy“) veden Jindřich Votík Bradský (**Seznam 1611**, s. 14, č. Rž/18), který je zjevně totožný s výše uvedeným Jindřichem, jehož jméno je v tištěném seznamu zřetelně vysázeno jako „Otík Pratský“. Na podzim 1611 na této pohledávce vázly nevyplacené úroky ve výši 360 kop gr. m. (za 1½ roku).

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 78) byl držitel účtu zapsán jako Jindřich Votík Brodský („*Hainrich Woitich Brodski*“; původní „*Woitich*“ bylo druhotně opraveno na Vojtěch, tj. „*Wogtech*“). V anotaci je upřesněno, že jde o pohledávku, která v roce 1605 patřila paní Dorotě Brodské, dříve Roznhainové z Janovic a byla vedena v **Schuldenbuchu B** (fol. 378), později v **Schuldenbuchu D** (fol. 141).

Výše zmíněný **Schuldenbuch E** uvádí, že podle stavovského splátkového kalendáře bylo na jistinu uhrazeno ve 2 splátkách (do sv. Jiří 1617) jen 567 kop 48 gr. 4 d.; úroky byly placeny také jen do sv. Jiří 1617. **Seznam 1623** však uvádí zbytek jistiny jen ve výši 2 354 kop 5 gr. 4 d. míš., což přesně odpovídá čtyřem splátkám podle harmonogramu (až do sv. Jiří 1618) a také splátky úroků až do téhož termínu. Z kontextu není jasné, zda jde jen o písarský omyl, nebo byly ty další dvě splátky i úroky (na podzim 1617 a na jaře 1618) vyplaceny někomu jinému, než Jindřichovi Votíkovi Bradskému z Labouně. V **Seznamu 1623** je pohledávka vedena v kategorii **I/B** a jako držitel je uveden Fridrich Votík Bradský. To odpovídá skutečnosti, že s Fridrichem Votíkem byl v té době veden konfiskační proces. Byl mu sice udělen pardon,¹⁴⁷ ale nedošlo k finančnímu vyrovnání.

Další záznam o splátce úroků v **Schuldenbuchu E** (fol. 78) pochází až z roku 1627, kdy částku 46 kop gr. m. převzal Jan de Witte na místě Jana Vojtěcha Brodského („*wegen Hanß Adalberten Brodský zu Handen Johann de Witt*“). Z jistiny ale nebylo spláceno po

¹⁴⁷ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 39.

roce 1623 nic. Tomu nasvědčuje drobná interlineární vsuvka, podle které je v souhrnných přehledech z let 1629 a 1638 uváděn zbytek jistiny na tomto účtu v obou případech stále jen ve výši 2 354 kop 5 gr. 4 d. míš. (tím je zřejmě vysvětlen rozdíl mezi původně zapsanou jistinou a evidencí splátek jistiny do roku 1617). Další pohyb už na tomto účtu nenastal, což potvrzuje **Přehled 1654**. Předpokládám tedy, že jako pohledávka neaktivní byla později už považována za promlčenou.

Nr. 175	Ludmila Frokštejnová [z Hřebene] <i>„Ludmilla Frocksteinin“</i> 3 500 kop gr. míš.
Fol. 40	
B/388	
R	
Ručí 4 osoby rytířského stavu.	

Ludmila Frokštejnová z Hřebene, pravděpodobně vdova po rožmberském dvořanu Hynku Frokštejnovi, který se v roce 1611 účastnil pohřebního průvodu Petra Voka z Rožmberka.¹⁴⁸

V hlavním záznamu je pouze uvedeno, že tato pohledávka byla dne 23. dubna 1614 nově zaručena 4 osobami rytířského stavu. Žádné další podrobnosti ohledně vzniku pohledávky uvedeny nejsou, z toho usuzuji, že šlo (stejně jako v případě několika pohledávek předchozích) také o převod rožmberských dluhů, které na sebe panovník převzal při prodeji panství Český Krumlov.

Tuto úvahu jiné zdroje potvrzují. V dochovaném seznamu ručitelů za panovnické dluhy z roku 1612¹⁴⁹ je u této pohledávky připojena poznámka „*Rožmberský*“, což interpretuji tak, že šlo původně o dluh rožmberský. Zde je toto aktivum vedeno ještě na základě dluhopisu z 23. dubna 1611, za který ručili Martin Grejnar, Vincenc Holcšparer a Theobald Hok (tedy dřívější rožmberští úředníci). Obnovený panovnický dluhopis byl na tuto částku vydán 23. dubna 1614.

V roce 1615 bylo toto aktivum zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu. Žádné další záznamy však k této pohledávce v účetnictví české komory nebyly vedeny. Předpokládám tedy, že pohledávky přešla *cessi* na jiného držitele již před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 176	Diviš Boubínský [z Oujezda]
Fol. 40v	
B/380	„ <i>Dionisj Baubinsky</i> “ 750 kop gr. míš.
R	
Ručí 4 osoby rytířského stavu.	

¹⁴⁸ Jaroslav PÁNEK (ed.), *Václav Březan – Životy posledních Rožmberků* 1–2, Praha 1985, s. 634–636.
¹⁴⁹ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

Diviš Boubínský z Újezda, držitel menšího pozemkového majetku v Prácheňsku (28 osedlých, **BR 1615**, s. 43, č. Prn-R/29).

V roce 1602 přešla na císaře povinnost zaplatit dluh 1 500 kop gr. míš. Mikuláši Bukovskému jakožto věřiteli Petra Rožmberka po převedení panství Český Krumlov do držby císaře. Na to byl vydán obnovený dlužní úpis 23. dubna 1614. V zápise není upřesněno, jakým způsobem a kdy byl proveden převod poloviny zmíněné částky (750 kop gr. míš.) na Diviše Boubínského z Újezda, ale z jiného aktiva (Nr. 65) víme, že Boubínský byl ručitelem za císaře a musel Bukovskému uhradit polovinu z jeho finančních požadavků. To je upřesněno v **Schuldenbuchi E** (fol. 236).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle stavovského harmonogramu byly řádně spláceny jistina i úroky do 23. dubna 1618. Na účtu Diviše Boubínského od roku 1618 žádný pohyb nenastal. Pohledávka byla stále vedena jako aktivní, podle **Přehledu 1789** (fol. 21) narostla po započítání úroků do roku 1789 do výše 5 079 zlatých rýnských 9 krejcarů.

Nr. 177	Jana Stolínská <i>„Johanna Stolinski“</i> 831 kop 25 gr. míš.
Fol.40v	
D/119	
R	
Ručí Nové Město pražské („ <i>Neustadt Prag</i> “).	

Jana Stolínková z Kopist, pravděpodobně dcera někdejšího rožmberského úředníka Melichara Stolínského z Kopist (†1577), působícího ve správě panství Český Krumlov.

Povinnost uhradit tuto pohledávku Janě Stolínkové přešla na císaře (stejně jako v případě jiných věřitelů) po Janu ze Šlejnic v souvislosti s koupí statku Hanšpach („*Gueth Hanßbach*“).

V roce 1611 je jako vlastník této pohledávky (vedené v kolonce „Šlejnické dluhy“) vedena táž Jana Stolínková (**Seznam 1611**, s. 15, č. Šl/3). V té době na této pohledávce vážly nevyplacené úroky od sv. Havla 1604 ve výši 349 kop gr. m. (za 7 let).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchi E** (fol. 66) už je jako vlastník této pohledávky uvedena uvedena Rozina Pfefferkornová výslovně jako dědička po Janě Stolínkové z Kopist. Podle stavovského splátkového kalendáře byly na jistinu vyplaceny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) v celkové výši 341 kop 39 gr. 5 d. m. a úroky také do sv. Jiří 1618. Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623**, ve kterém je pohledávka vedena v kategorii I/A, zůstatek jistiny tehdy činil 489 kop 29 gr. 6 d. Dlouhou dobu pak na tomto účtu žádný pohyb evidován není.

Až v roce 1659 (s doplněním údajů o rok později) byl účet znovu otevřen s tím, že nároky na tyto peníze vznesli bratři Adam Matyáš a Karel Pfefferkornové z Ottopachu. Karel Pfefferkorn byl však za účast ve „frýdlantském spiknutí“ odsouzen ke

ztrátě veškerého majetku.¹⁵⁰ Vlastníkem této pohledávky tedy zůstává jen Adam Matyáš Pfefferkorm ale jeho aktivum bylo sníženo jen na polovinu původního zůstatku (druhá polovina byla konfiskována jeho bratru Karlovi), tedy 255 kop 52 gr. 4½ d. m. Dále následují údaje o nepravdělném vyplacení úroků Adamu Matyášovi Pferrerkornovi v letech 1660–1681. Pohledávka nebyla jednoznačně účetně uzavřena. V roce 1681 však byl proveden součet vyplacených úroků (což u jiných účtů z této doby není obvyklé) a připojen odkaz na účetní zprávu z 29. listopadu 1681 („*vide Buchhalt. Bericht de dato 29. 9-br 1681*“). Předpokládám tedy, že toho dne došlo s dědici této pohledávky k nějaké formě vyrovnání.

Nr. 178	zbývají Ferdinandu Robmhápovi z Suché, co mu převedla Anna Dubňanská „ <i>Restiren Ferdinand Raubenhaupt so Ihme von der Anna dubnianskin cedirt word</i> “
Fol.40v	
D/120	
R	786 kop gr. míš.
Ručí Staré Město pražské („ <i>Altte Stadt Prag</i> “).	

Ferdinand Robmháp z Suché († 1649), příslušník rozvětveného českého šlechtického rodu, v předbělohorské době převážně protestantského. V roce 1615 ještě Ferdinand Robmháp mezi držiteli pozemkového majetku uváděn není (rodinný majetek spravoval zřejmě ještě jeho otec). Zárnou kariéru zažil až po roce 1620, kdy po konverzi začal rozšiřovat pozemkový majetek a dosáhl povýšení do panského stavu (1644). Pohledávka 886 kop gr. míš., na kterou už bylo Robmhápovi zaplacen 100 kop gr. míš., přešla na císaře (stejně jako v případě jiných věřitelů) po Janu ze Šlejnic v souvislosti s koupí statku Hanšpach („*Haanßbach*“). Dubňanská tu pohledávku převedla na Robmhápa, kterému to bylo nově ujištěno dluhopisem s datem sv. Havla 1612 [16. 10. 1612], za který se zaručilo Staré Město pražské.

V roce 1611 je jako vlastník této pohledávky (vedené v kolonce „Šlejnicovské dluhy“) vedena ještě Anna Dubňanská. Úroky byly všechny zaplacen až do sv. Havla 1611 (**Seznam 1611**, s. 15, č. ŠI/5).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 67) je jako vlastník této pohledávky uveden už Ferdinand Robmháp; v anotaci jsou znovu popsány okolnosti získání této pohledávky od Anny Dubňanské; kontinuita je tedy nesporná. Záznam o splácení jistiny se však odkazuje přímo na původní evidenci v **Schuldenbuchu D** (fol. 120), podle které již bylo na tuto pohledávku na jistinu vyplaceno v devíti splátkách celkem 775 kop 2 gr. m. Úroky byly vyplaceny do sv. Jiří 1620 a jako záloha na budoucí úroky bylo složeno dalších 100 kop gr. m.

¹⁵⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 433.

Žádné mladší záznamy o dalších splátkách už uvedeny nejsou; záznam je však zakončen symbolem přeškrtnuté nuly, která značí, že účet je již vyrovnán a nejsou na něm žádná aktiva. Z toho soudím, že k uhrazení celé pohledávky došlo hned při zaevidování Robmápova zbývajcího malého aktiva v roce 1623.

Nr. 179	Václav Chotouchovský [z Nebovid]
Fol.40v	„ <i>Wenzel Chotauchowský</i> “
D/242	500 kop gr. míš.
R	
Zaručeno panstvím Český Krumlov.	

Václav Chotouchovský z Nebovid († 1618), český šlechtic, působící v předbělohorské době ve správě kutnohorských dolů a mincovny a žijící v Kutné Hoře.¹⁵¹

Tyto peníze půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova. Bylo mu to stejně jako ostatním zaručeno dluhopisem datovaným 27. května 1611.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 134) je jako vlastník této pohledávky stále veden již zemřelý Václav Chouchovský. Podle stavovského splátkového kalendáře byly na jistinu vyplaceny jen 2 splátky (do sv. Jiří 1617) v celkové výši 138 kop 21 gr. 3 d. m., úroky však byly placen až do sv. Havla 1617. Žádný jiný pohyb po roce 1617 na tomto účtu už evidován není.

Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623**, ve kterém je pohledávka vedena v kategorii I/B. Tato kategorizace zřejmě odpovídá skutečnosti, že se v případě Chotouchovského (jakožto významného účastníka povstání na samotném počátku) se řešila otázka konfiskace majetku posmrtně. K formálnímu odsouzení nedošlo (nezbyl po něm pozemkový majetek),¹⁵² nicméně v případě této pohledávky můžeme logicky předpokládat, že panovník její zabavení nařídil provést.

Nr. 180	Jan Myll[n]er z Milhauzu
Fol. 41	„ <i>Hanns Muller von Muelhausen</i> “
D/472	7 500 kop gr. míš.
R	
Zaručeno vesnicemi panství Dvůr Králové („ <i>Königs Hoff</i> “). Již byl vyslán komorník od desk zemských k provedení exekuce.	

Jan Myllner z Milhauzu (1552–1618), vzdělaný a jazykově nadstandardně vybavený úředník, působící od roku 1570 postupně v několika funkcích u pražského rudolfínského

¹⁵¹ Antonín REZEK (ed.), *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova*, II, Praha 1880, s. 183–186.

¹⁵² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 210.

dvora (taxátor a registrátor české kanceláře, sekretář české dvorské kanceláře).¹⁵³ Největšího vlivu u dvora dosáhl v letech 1593–1600. Vzhledem k jeho českobratrské konfesijní příslušnosti byl po roce 1600 u dvora vyvíjen tlak na jeho odstoupení. Z české dvorské kanceláře byl propuštěn k 31. 12. 1603. Od roku 1601 byl držitelem většího panství Mimoň na Boleslavsku (337 osedlých, **BR 1615**, č. Bol-R/35, s. 4); v roce 1609 byl jmenován za rytířský stav do kolegia defensorů.¹⁵⁴

Tyto peníze půjčil roku 1608 částečně v hotovosti, jiné ve formě zboží, tj. plátno a stříbro („*an bahren geldt, anders an Tuch und Silber*“).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623**, ve kterém je zařazena v kategorii **I/B**, byly podle stavovského harmonogramu uhrazeny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) a do téhož termínu byly spláceny také úroky. Nároky na tuto částku si v roce 1623 činila Myllnerova sestra Mariana Bunsonová z Milhauzu (viz Nr. 80).

V té době už však bylo o majetku Myllnerově rozhodnuto. Patřil k významným představitelům stavovského odboje a bezprostředně po Bílé hoře emigroval. V nepřítomnost byl odsouzen k trestu smrti, ke ztrátě cti a všeho majetku a byl dán do klatby.¹⁵⁵

Nr. 181	podobně Janu Myll[n]erovi z Milhauzu „ <i>In Simili Hannßen Muller von Muhlhaus[en]</i> “ 1 500 kop gr. míš. ¹⁵⁶
Fol. 41	
B/197	
R	
Forma zaručení není upřesněna.	

Identita věřitele viz Nr. 180.
Na tuto částku má císařský dluhopis vystavený roku 1595. Mezi Nr. 181 a Nr. 182 byla dodatečně připsaná poznámka s upřesněním, že tyto dvě pohledávky byly užity na kupní sumu gothajskou („*an der Gothauische Kaufsuma*“) s odkazem na „**Schuldenbuch B**“, (fol. 197 a 280).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie II. Toto aktivum podléhalo konfiskaci už v roce 1621.

Nr. 182	více zmíněnému Janu Myllnerovi [z Milhauzu] „ <i>Mehr gedachten Hannßen Müllner</i> “
Fol. 41	
B/280	1 000 kop gr. míš.
R	
Forma zaručení není upřesněna.	

¹⁵³ J. MÜLDNER, *Jan Myllner z Milhauzu I–II*, Praha 1934.
¹⁵⁴ Ibidem, II, s. 8, 24.
¹⁵⁵ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 381–382.
¹⁵⁶ Původně zapsaná suma „1000“ byla později opravena na „1500“.

Identita věřitele viz Nr. 180.
Tuto částku získal po svém tchánu Janu Jiřím Levínovi („*nach seinem Schweher Vabters Hannsen Georg Leuin*“), někdejším výběřčím posudného v Praze. Mezi Nr. 181 a Nr. 182 byla dodatečně připsaná poznámka s upřesněním, že tyto dvě pohledávky byly užity na kupní sumu gothajskou („*an der Gothauische Kaufsuma*“) s odkazem na **Schuldenbuch B** (folia 197 a 280).

Do seznamu z roku 1611 byla tato pohledávka zřejmě omylem zapsána dvakrát, v prvním případě jako aktivum po Jiřím Levínovi, které přešlo na Jana Myllnera, po druhé už jako aktivum Jana Myllnera (mohlo však jít o chybný zápis Nr. 181 s uvedením nepřesného údaje o výši aktiva). Částky i všechny další údaje jsou stejné: nesplacené úroky od 10. června 1608 do 10. června 16011 činí za 3 roky 225 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 39, č. D/7 a s. 43, č. D/40).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie II. Toto aktivum podléhalo konfiskaci už v roce 1621.

Nr. 183	Václav Boryně [ze Lhoty]
Fol. 41v	
D/201	„Wenczel Borÿn“ 2 000 kop gr. míš.
R	
Zaručeno vsí Jenštejn („Genstain“) na panství Brandýs nad Labem („Brandeis“).	

Václav Boryně ze Lhoty, jihočeský šlechtic. Patřil do okruhu významných rožmberských věřitelů; v roce 1597 mu Petr Vok z Rožmberka dlužil 12 500 kop grošů míšeňských „*dobrých stříbrných rázu pražského*“ (tedy vymíněna zpětná platba domácí českou mincí).¹⁵⁷

Výše zmíněných 2 000 kop gr. m. půjčil Václav Boryně roku 1608 na vyplacení vojska ležícího tehdy u Prahy.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka spojena s následujícím Nr. 184. Souhrnná suma 2 500 kop gr. m. byla zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Zápis v **Schuldenbuchu E** (fol. 109) stále eviduje jako držitele pohledávky tehdy již zemřelého Václava Boryněho. Je zde stále zřejmé původní rozdělení na dvě části (2 000 a 500 kop gr. m.), ale údaje o splácení jsou společné. Podle stavovského harmonogramu bylo na jistinu vyplaceno ve 3 splátkách (do sv. Havla 1617) celkem 691 kop 47 gr. 1 d.; úroky byly hrazeny do téhož termínu. Stejně údaje, včetně zůstatku jistiny ve výši 1 808 kop 12 gr. 6 d. m., potvrzuje in **Seznam 1623**, kde byla pohledávka zařazena do kategorie **I/B**. To odpovídá skutečnosti, že Václav Boryně († 1619) byl za aktivní účast ve stavovském povstání posmrtně souzen. Pozůstalí synové Jan a Vilém prokázali

¹⁵⁷ NAP, fond Nejvyšší purkrabství, kniha č. 110, Registra registrování jistot úřadu nejvyššího purkrabství pražského 1596–1605 (B. č. 134, stará signatura VI. A. 13), s. 26.

svědecky otcovu nevinu; za udělení pardonu však museli české komoře odvést částku 7 500 kop gr. m. z finančních aktiv ve výši 45 000 kop gr. m., které po otci zdědili.¹⁵⁸

K úhradě této povinnosti ale zřejmě použili jiné zdroje, nikoli tuto pohledávku u české komory. Z ní byly nepravidelně odváděny úroky v letech 1630–1661. Část spojené pohledávky (původních 500 kop gr. m. z Nr. 184) byla druhotně znovu oddělena a použita k jiným účelům. Zbytek jistiny a nevyplacených úroků byl dědicům uhrazen v hotovosti roku 1662. Účet s nulovým zůstatkem byl pak zrušen.

Nr. 184	podobně Václav Boryně [ze Lhoty] „ <i>Insimili Wenczel Boryn</i> “
Fol. 41v	
D/242	500 kop gr. míš.
R	
Zaručeno také vsí Jenštejn („Genstain“).	

Identita věřitele viz Nr. 183.

Tyto peníze půjčil Václav Boryně roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka spojena s Nr. 183. Souhrnná suma 2 500 kop gr. m. byla zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Z blíže neuvedeného důvodu byla tato částka uvedena v **Schuldenbuchu E** dvakrát: Jednak jako součást spojené položky s Nr. 183 (viz tamtéž), ale v témže **Schuldenbuchu E** (fol. 137) byl pro jednoho z dědiců, Jana Boryněho, založen nový účet, obsahující jen těchto 500 kop gr. m. V anotaci je shodně se záznamem v **Šuldenlistě 1615** uvedeno, že se jedná o aktivum z roku 1611, zaručené panstvím Český Krumlov. Žádné záznamy o splátkách jistiny či úroků zde však uvedeny nejsou.

To vysvětluje výše zmíněný záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 109), popsany výše u Nr. 183: Zde je v marginální poznámce uvedena nedatovaná zmínka, že podle záznamu v deskách zemských připadlo těchto 500 kop gr. m. paní Markétě Barboře Weißové rozené Šmidlínové. Bližší okolnosti tohoto převodu však uvedeny nejsou.

Dále viz Nr. 183.

Nr. 185	sestrám Běšínkám
Fol. 41v	
D/182	„den Geschwister Bischienin“ 3 900 kop gr. míš.
R	
Zaručeno panstvím Zbiroh („Zwirow“).	

Kateřina a Sybila (provdaná Dejmová), sestry Běšínové z Běšin, společně s jejich bratrem Petrem Lihnartem Běšínem z Běšin. Ten byl držitelem středně velkého pozemkového majetku v Plzeňském kraji (61 osedlých, **BR 1615**, s. 54, č. Pkz-R/120).

Tyto peníze půjčily roku 1608 a panstvím Zbiroh byly zaručeny dlužním úpisem datovaným na sv. Havla 1612 [16. 10. 1612].

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615, kde jsou jako majitelky pohledávky uvedeny jen „*sestry Běšíny*“ bez bližšího upřesnění. Až v **Schuldenbuchu E** (fol. 99) je jasně uvedeno, že jde o pohledávku uročenou 6%, která vznikla roku 1608, a kterou společně vlastní Petr Linhart Běšin z Běšin a jeho sestry Kateřina a Sybila, provdaná Dejmová. Podle stavovského harmonogramu byly uhrazeny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) ve výši 1 604 kop 45 gr. 2 d. m. a do téhož termínu byly spláceny také úroky. Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623** (kde je pohledávka vedena v kategorii I/B) i **Přehled 1654**, kde je pohledávka vedena v kategorii **Cl. 1** (tedy jako aktivum, u něhož nejsou nároky dědiců už zpochybňovány).

Žádné peníze na splátku jistiny či úroků však z české komory vypláceny nebyly. Marginální poznámka z roku 1681 vyčísľuje nevyplacené úroky na 10 232 zl. r. 55 kr. 3 d., ale zároveň jej řadí mezi „staré dluhy“ dlouhodobě neaktivní.

Nr. 186	Rozina Šlovská [z Renšperku]
Fol. 42	
D/125	„ <i>Rosina Slowskin</i> “ 1 500 kop gr. míš.
R	
Ručí město Rakovník („Statt Rackownigk“).	

Rozina Šlovská z Renšperku, zřejmě vdova po Kryštofovi Šlovském ze Šlovic. Není uváděna jako držitelka pozemkového majetku, ale v berním rejstříku přiznala v Rakovníckém kraji za rytířský stav uročená aktiva ve výši 3 000 kop gr. m. (**BR 1615**, s. 76, č. Rkv-R/76).

Podobně (nepřímý odkaz na předchozí Nr. 185) tyto peníze půjčila roku 1608 a nově byly zaručeny dlužním úpisem z roku 1612, za který ručí město Rakovník.

V roce 1611 je jako vlastní této pohledávky (vedené v položce půjček na vyplacení vojska roku 1608) veden ještě Kryštof Šlovský ze Šlovic (**Seznam 1611**, s. 17, č. V08/15). Tehdy na té pohledávce vázly nezaplacené úroky od 4. srpna 1608 do 4. srpna 1611 (za 3 roky) ve výši 270 kop gr. m.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 70), kde je jako vlastník pohledávky stále veden ještě Kryštof Šlovský ze Šlovic, bylo podle stavovského harmonogramu uhrazeno ve 3 splátkách (do sv. Havla 1617) celkem 617 kop 12 gr. 4. d.; úroky byly spláceny do sv. Jiří 1618. V dalších letech se nesplácelo nic. Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623** (v kategorii I/A) i **Přehled 1654** (v kategorii **Cl. 1**). Zde je (**Cl. 1**, č. 51, f. 14v) znovu výslovně uvedeno, že tuto pohledávku Rozina drží po Kryštofu Šlovském.

¹⁵⁸ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 34–36.

Až v roce 1664 vznesla na tuto pohledávku nároky sestra zmíněné Roziny Šlovské, Marie Magdalena Oujezdecká rozená z Renšperku, a to jménem svým a jménem svých bratří Jana Jaroslava a Jana Karla, bratří z Renšperku. Podíl každého z nich činil třetinu jistiny, tedy po převedení na zlaté rýnské 343 zl. r. 18 kr. 2 d. Těmto třem dědicům byly nepravdělně spláceny úroky v letech 1665-1681.

V roce 1681 byly každému z těchto tří dědiců založeny zvláštní účty v nově založeném **Schuldenbuchu F** (fol. 4–6.). Jan Karel Renšperger pobíral úroky v letech 1682–1686; pak už u jeho účtu další záznamy vedeny nejsou. Jan Jaroslav Renšperger probíral úroky v letech 1682–1704. O vlastnictví účtu se pak v roce 1739 ucházel Ferdinand Erdmann Sommer z Hořetic, který si nárokoval zbytek jistiny ve výši 283 zl. 18 kr. 2 d. a nedoplatky úroků ve výši 873 zl. r. 8 krejcarů a 1 a 1/5 denáru. O úhradě úroků zde další zprávy nejsou, ale jistina byla doplacena v roce 1749. Tím byl tento účet uzavřen. Třetí z dědiců, Marii Magdaleně Oujezdecké z Renšperku, byla v roce 1681 pouze zaevidována její aktiva, ale na účtu pohyb nenastal. Až v roce 1698 zažádala o přístup k těmto penězům její dcera Ludmila Marie Loubská rozená Oujezdecká. Té byly vypláceny úroky v nepravdělných splátkách v letech 1698–1704.

Nr. 187	Jiřímu Kábovi [z Rybňan]
Fol. 42	„Georgen Kaba“
D/501	4 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 6 osob stavu rytířského.	

Jiří Kába z Rybňan (†1620), jihočeský šlechtic, v roce 1620 údajně již osmdesátiletý, držitel středně velkého pozemkového majetku v Bechyňském kraji (40 osedlých, **BR 1615**, s. 35, č. Bch–R/31).

Tato pohledávka vznikla následovně: V roce 1611 půjčil Petr Vok z Rožmberka na vyplacení vojska Pasovských a Dampierovských částku 100 000 zlatých rýnských. Z tohoto aktiva, které po Rožmberkově smrti přešlo na Jana Jiřího ze Švamberka, byli následně vyplaceni jiní věřitelé, což císař potvrdil dlužním úpisem na výše uvedenou částku, zaručeným 6 osobami rytířského stavu (viz též Nr. 192 a 193).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 293) bylo podle stavovského harmonogramu uhrazeno ve 4 splátkách (do sv. Jiří 1618) celkem 1645 kop 54 gr. 2 d. m.; úroky byly spláceny též do sv. Jiří 1618. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**, kde byla pohledávka zařazena do kategorie I/B. Tomu odpovídá skutečnost, že vůči Jiřímu Kábovi bylo posmrtně vzneseno obvinění za účast na stavovském povstání, ale byl obvinění zproštěn. Zabavený majetek však už dědicové nezískali.¹⁵⁹ Podobně to dopadlo s tímto aktivem: Nebylo sice konfiskováno, ale dědicové se žádných peněz nedočkali ani ze splátky jistiny, ani úroků. Jako pohledávka dlouhodobě neaktivní byl zůstatek jistiny

¹⁵⁹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 223–224.

z roku 1618, převedený na zlaté rýnské, zaevidován v **Přehledu 1789** (fol. 617). Spolu s nevyplacenými úroky zůstávalo v roce 1789 na tomto účtu celkem 26 927 zl. r. 24 kr.

Nr. 188	Zachariášovi Kábovi [z Rybňan],
Fol. 42v	purkrabímu Hradu pražského „Zachariaßen Kaba Untern Burggrafen“
D/500	4 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 6 osob stavu rytířského.	

Zachariáš Kába z Rybňan, katolík, příslušník jihočeského šlechtického rodu. V letech 1602–1614 byl místosudím Království českého, v letech 1614–1619 purkrabím Pražského hradu. Pozemkový majetek v roce 1615 nevlastnil a žil na Hradčanech, kde v berním rejstříku přiznával úročená aktiva ve výši 6 000 kop gr. m. (**BR 1615**, s. 84, č. Hrd/2).

Tyto peníze mu byly uděleny císařem z milosti a ujištěny dlužním úpisem.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623** bylo podle stavovského harmonogramu uhrazeno ve 4 splátkách (do sv. Jiří 1618) celkem 1645 kop 54 gr. 2 d. m.; úroky byly spláceny též do sv. Jiří 1618. Pohledávka byla zařazena do kategorie I/B. Tomu odpovídá skutečnost, že Zachariáš Kába, byť katolík, byl obviněn z účasti na stavovském povstání.¹⁶⁰ Později byl obvinění zproštěn, ale jeho aktivum u české komory pro něj zřejmě zůstalo nedostupné. Žádné údaje o nakládání s tímto účtem po roce 1623 nejsou k dispozici, předpokládám tedy, že rezignace na tyto peníze byla jednou z podmínek osvobozujícího rozsudku, jako v jiných podobných případech.

Nr. 189	Paní Hedvika Linhartová [z Habartic],
Fol. 42v	manželka Adama Linharta [z Nayenperku] „Frau Hettwige Lehnhartin Adam Lehnhart Hausfrau“
D / 3 8 4 , 343, 282	9 000 kop gr. míš.
R	
Je to ujištěno několika vesnicemi na panství Benátky („Benedeck“).	

Hedvika Linhartová z Habartic, manželka bohatého pražského erbovního měšťana Adama Linharta z Nayenperku. Sama v roce 1615 přiznávala ve svém vlastnictví v Kouřimském kraji jeden svobodný dvůr a finanční aktiva ve výši 7 000 kop gr. míš., (**BR 1615**, s. 28, č. Křm-R/24) a na Starém Městě pražském další finanční aktiva ve výši 19 400 kop gr. míš. (tamtéž, s. 83, č. SMP/26).

¹⁶⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 224.

Tyto peníze půjčila pražská města roku 1608 na vyplacení vojska, které tehdy leželo u Prahy, a to 4 000 kop gr. míš. Staré Město pražské (D/384), 3 000 kop Nové Město pražské (D/343) a 2 000 kop Malá Strana (D/282). Linhartová získala tyto císařovy dlužní úpisy následnou *cessí*.

V seznam z roku 1611 jsou ještě tyto tři pohledávky vedeny jako samostatné položky (**Seznam 1611**, s. 17, č. 18–20), ale už je u nich připsána poznámka, že byly společně v souhrnné částce 9 000 kop gr. míš. postoupeny Hedvice Linhartové z Habartic („*Hedwigk Leonhardin geboren von Habarticz*“). Na všech třech položkách tehdy vázly nevyplacené úroky: u Starého Města pražského 360 kop gr. m. (za 1½ roku od 8. ledna 1610 do 8. června 1611); u Nového Města pražského 270 kop gr. m. (za 1½ roku od 9. ledna 1610 do 9. června 1611) a u Malé Strany 240 kop gr. m. (za 2 roky roky od sv. Havla 1609 do sv. Havla 1611).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka spojena s dalšími aktivy téže věřitelky (Nr. 190–191). Souhrnná částka 10 233 kop gr. m. byla zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 180) tvořilo aktivum paní Hedviky jen 9 400 kop gr. m. Rozdíl mezi touto částkou a údaji z tištěného seznamu z roku 1615, na který se anotace odkazuje, činil 833 kop gr. m. To je vysvětleno tak, že není započítáno aktivum získané od Mikuláše z Bubna v této výši (viz Nr. 190), které bylo dle údajů z účetní evidence české komory již uhrazeno. Na zbývající jistinu bylo podle stavovského harmonogramu uhrazeno ve 3 splátkách (do sv. Havla 1617) celkem 2 601 kopa 6 gr. 4 d. m.; úroky byly spláceny též do sv. Havla 1617. Na jistině zůstává k doplacení 6 798 kop 53 gr. 3 d. m. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**, kde byla pohledávka zařazena do kategorie I/A, mírně se jen liší ve výpočtu zbývající jistiny (6 567 kop 57 gr. 4 d.). Údaj v **Přehledu 1654** se však shoduje s údajem v **Schuldenbuchu E**, takže správná je zřejmě vyšší hodnota (6 798 kop 53 gr. 3 d. m.), která odpovídá výši deklarované jistiny (9 400 kop gr. m.), snížené o tři splátky, uhrazené do sv. Havla 1617.

Od roku 1617 na tomto účtu žádný pohyb nenastal. Až v roce 1657 byl doplněn zápis, podle kterého toto pohledávku získal *cessí* pražský židovský obchodník Leonard Fanta („*auf Leonharden Fanta Prager Juden*“). Jemu byl téhož roku uhrazen zbytek jistiny i navyplacené úroky, které k roku 1657 dosahovaly výše 16 317 kop 19 gr. 5 d. Tím byl zůstatek na účtu roven nule a pohledávka byla účetně uzavřena.

Nr. 190	podobně paní [Hedvika] Linhartová [z Habartic] „ <i>Insimili Frau Lehnharttin</i> “
Fol. 42v	
B/322	833 kop 20 gr. míš.
R	
Ručí 2 města v Čechách.	

Identifikace věřitelky viz Nr. 189.

Tyto peníze půjčil císaři Mikuláš z Bubna, to mu bylo potvrzeno zaručenými císařskými dluhopisy z let 1601 a 1604. Od Mikuláše z Bubna získala Linhartová tuto

pohledávku *cessí*. Později připojena poznámka, že je potřeba ověřit, zda tyto pohledávky již nebyla zaplacená.

Ještě koncem roku 1611 je tato částka evidována jako pohledávka Mikuláše z Bubna, *cesse* tedy proběhla až po tomto datu. Na této pohledávce vázly nevyplacené úroky za 1 rok ve výši 49 kop 58 gr. míš.¹⁶¹

Stavovskou komisí byla tato pohledávka spojena s dalšími aktivy téže věřitelky (Nr. 189 a 192). Souhrnná částka 10 233 kop gr. m. byla zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 180) však byla pohledávka Nr. 190 uhrazena ještě v roce 1615. Proto byla výsledná jistina, podle které byly spláceny peníze podle stavovského harmonogramu, o tuto částku snížena. Blíže viz Nr. 189.

Nr. 191	více zmíněné paní [Hedvice] Linhartové [z Habartic], co jí bylo převedeno od Buriana Šlechty „ <i>Mehr gedachter Frau Lehnharttin so Ihr von Burian Schlechta cedirt word[en]</i> “
Fol. 43	
D/341	400 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 osoby stavu rytířského.	

Identifikace věřitelky viz Nr. 189.

Tato pohledávka vznikla následovně: V roce 1593 půjčil otec Kateřiny Projové („*Cattarina Pragin*“) tyto peníze císaři. Od Kateřiny tuto pohledávku získal *cessí* Burian Šlechta¹⁶² a od něj byla převedena na zmíněnou paní Linhartovou. Linhartové byla tato pohledávka znovu ujištěna dluhopisem ze dne sv. Jiří 1614 [23. 4. 1614] a má být do roka od tohoto termínu proplacena.

V roce 1611 je uvedená částka ještě evidována jako aktivum Buriana Šlechty. Nedoplatky za úroky z výše uvedené částky, které nebyly vypláceny 1 rok, činily 24 kop gr. míš.¹⁶³

Dále viz Nr. 189.

Nr. 192	Kateřina Benydková [z Veverčí]
Fol. 43	
D/504	„Chattarina Benidken“ 1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 osoby stavu rytířského.	

¹⁶¹ **Seznam 1611**, Nr. R/41, s. 8.

¹⁶² Burian Šlechta ze Všehrd († po 1629), viz T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 595.

¹⁶³ **Seznam 1611**, Nr. R/34, s. 8.

Kateřina Benydková z Veverí, pravděpodobně dcera Matyáše Benydky (Nr. 157). Tato pohledávka vznikla také vyčleněním z pohledávky pánů z Rožmberka na 100 000 zlatých rýnských. Byl na to vystaven dlužní úpis 16. října 1611. Tím „také“ je zřejmě míněn nepřímý odkaz na předchozí pohledávku Nr. 187, kde je celá tato transakce podrobněji popsána: V roce 1611 půjčil Petr Vok z Rožmberka na vyplacení vojska Pasovských a Dampierovských částku 100 000 zlatých rýnských. Z tohoto aktiva, které po Rožmberkově smrti přešlo na Jana Jiřího ze Švamberka, byli následně vyplaceni jiní věřitelé, mezi nimi zřejmě i výše uvedená Kateřina Benydková z Veverí.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 295) byla k původním 1 000 kopám z Nr. 192 ještě připojena částka 1 500 kop, oddělená (zřejmě v rámci dědickeho řízení) od původní pohledávky Nr. 157. Obě tyto části jsou zde už vedeny společně jako aktivum Kateřiny Benydkové z Veverí. Úroky byly z této částky (2 500 kop gr. m.) spláceny do sv. Havla 1616, na jistinu však nebylo vyplaceno nic.

S oběma původními aktivy bylo však nakládáno rozdílně. Dluhopis na 1 000 kop gr. m. (původní Nr. 192) byl v roce 1630 převeden *cessí* na Bernarda Hýzrleho. Dluhopis na 1 500 kop gr. m. (odděleno od Nr. 157) byl v roce 1626 převeden *cessí* na Ctibora Kořenského.

Na obě tyto částky byly nejprve doplacený všechny úroky do roku 1626 a pak byly úroky průběžně spláceny do roku 1640 (s přesným odlišením, které z těch částek se splátka úroků týká).

V roce 1640 bylo provedeno zúčtování splátek jistiny. Na ni bylo ve třech splátkách v letech 1636, 1638 a 1640 vyplaceno v různých částkách celkem 1 166 zl. 40. kr. K tomuto zápisu byla připojena poznámka, že české komoře ještě nebyl navrácen originál původního dluhopisu („*der haubtbrieff ist noch nicht zuruckgeben*“). To byl zřejmě důvod k uzavření účtu, jehož zůstatek je běžně užívaným účetním symbolem označen jako nulový.

Nr. 193	Vincenc Holcšparer [z Hochštejna] „ <i>Vincens Holfperer</i> “ 2 000 kop gr. míš. Ručí 4 osoby stavu rytířského.
Fol. 43	
D/505	
R	

Vincenc Holcšparer z Hochštejna (†1619), jihočeský šlechtic, držitel menšího pozemkového majetku v Bechyňském kraji (30 osedlých, **BR 1615**, s. 37, č. Bch-R/90). V berním rejstříku přiznával také úročení aktiva ve výši 1 000 kop gr. m.

Tato pohledávka také vznikla vyčleněním z pohledávky pánů z Rožmberka na 100 000 zlatých rýnských. Byl na to vystaven dlužní úpis s datem sv. Havla 1611 [16. 10. 1611]. Tím „také“ je zřejmě míněn nepřímý odkaz na předchozí pohledávku Nr. 192, odkazující se na předchozí Nr. 187, kde je celá tato transakce podrobněji popsána: V roce 1611 půjčil Petr Vok z Rožmberka na vyplacení vojska Pasovských a Dampierovských částku 100 000 zlatých rýnských. Z tohoto aktiva, které po Rožmberkově

smrti přešlo na Jana Jiřího ze Švamberka, byli následně vyplaceni jiní věřitelé, mezi nimi zřejmě i výše uvedený Vincenc Holcšparer z Hochštejna.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 296) byly dle stavovského harmonogramu uhrazeny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) ve výši 823 kop 8 gr. 4 d. m.; úroky také do tohoto termínu.

Tyto údaje potvrzuje také **Seznam 1623**, kde je pohledávka zařazena do kategorie I/B. To odpovídá skutečnosti, že Vincenc Holcšparer byl posmrtně obviněn z účasti na stavovském povstání a jeho majetek konfiskován, což bylo později prohlášeno za omyl.¹⁶⁴ Ani tato pohledávka konfiskována nebyla a v **Přehledu 1654** je vedena v kategorii **Cl. 1**. Žádné peníze na úhradu jistiny ani úroků však od roku 1618 zaplacený nebyly. Pohledávka byla zaevidována i v **Přehledu 1789** (fol. 541) jako aktivum pana Vincence, které po kapitalizaci úroků a jejich postupném připisování dosáhlo roku 1789 výše 13 471 zl. r. 30 kr. f. 541

Nr. 194	Martin Grejnar [z Veverí] „ <i>Marttin Greuner</i> “ 8 500 kop gr. míš. Ručí 3 města v Čechách.
Fol. 43v	
D/507	
R	

Martin Grejnar z Veverí a na Mysletíně a Lhenicích byl dlouholetým úředníkem na rožmberských panstvích. Od počátku 90. let 16. století působil na různých pozicích ve službách a vrchnostenském aparátu Petra Voka z Rožmberka. V roce 1615 přiznával pozemkový majetek na Prácheňsku (102 osedlých, **BR 1615**, s. 45). Rozsahem úvěrového podnikání na počátku 17. století se řadil mezi významné české finančníky v rámci rytířského stavu. V době těsně před stavovským povstáním byl i věřitelem Petra ze Švamberka, který mu dlužil 16 000 kop gr. čes.¹⁶⁵

Výše zmíněná suma 8 500 kop gr. míš. také vznikla vyčleněním z pohledávky pánů z Rožmberka na 100 000 zlatých rýnských. Tím „také“ je zřejmě míněn nepřímý odkaz na předchozí pohledávky Nr. 192 a 193, odkazující se na předchozí Nr. 187, kde je celá tato transakce podrobněji popsána: V roce 1611 půjčil Petr Vok z Rožmberka na vyplacení vojska Pasovských a Dampierovských částku 100 000 zlatých rýnských. Z tohoto aktiva, které po Rožmberkově smrti přešlo na Jana Jiřího ze Švamberka, byli následně vyplaceni jiní věřitelé, mezi nimi zřejmě i výše uvedený Martin Grejnar z Veverí. Dodatečně připsána poznámka, že tato pohledávka už je vypovězena.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V následné evidenci české komory už vedena není. Předpokládám tedy, že byla postoupena *cessí* jiné osobě ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538-539).

¹⁶⁴ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 164.
¹⁶⁵ Václav BŮŽEK, *Úvěrové podnikání nižší šlechty v předbělohorských Čechách*, Praha 1989, s. 70–71.

Nr. 195	Anastazius Hok z Zvajpruku
Fol. 43v	„ <i>Anastasius Hock von Zweybruck</i> “
D/509	9 535 kop 52 gr. 6 den. míš.
R	
Ručí 2 města v Čechách.	

Anastazius Hok z Zvajpruku (Zweibruku), bratr rožmberského sekretáře, dvořana a podvodníka Theobalda Hoka.¹⁶⁶ Společně s ním byl císařem Rudolfem povýšen do šlechtického stavu až v roce 1602. Působil jako lékař v Třeboni.

Podobně tato pohledávka také vznikla vyčleněním z pohledávky pánů z Rožmberka na 100 000 zlatých rýnských. Byl mu vystaven dlužní úpis s datem svatého Jiří 1613 [23. 4. 1613], zaručený dvěma městy v Čechách. Tím „podobně“ („*In Simili*“) je zřejmě míněn nepřímý odkaz na předchozí pohledávky Nr. 192, 193 a 194, odkazující se na předchozí Nr. 187, kde je celá tato transakce podrobněji popsána: V roce 1611 půjčil Petr Vok z Rožmberka na vyplacení vojska Pasovských a Dampierovských částku 100 000 zlatých rýnských. Z tohoto aktiva, které po Rožmberkově smrti přešlo na Jana Jiřího ze Švamberka, byli následně vyplaceni jiní věřitelé, mezi nimi zřejmě i výše uvedený Anastazius Hok z Zvajpruku.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V následné evidenci české komory už vedena není. Vzhledem k tomu, že Anastazius Hok po roce 1619 vstoupil do přímých služeb krále Fridricha Falckého, lze předpokládat, že jeho majetek byl po roce 1620 konfiskován (včetně tohoto aktiva), byť se jeho jméno v konfiskačních protokolech (na rozdíl od ostatních jeho příbuzných)¹⁶⁷ výslovně neobjevuje.

Nr. 196	Štěpán Schmidt, říšský účetní
Fol. 43v	„ <i>Stephan Schmidt, Reichspfennigmeister</i> “
-	9 918 kop 48 gr. 6 den. míš.
R	
Forma záruky neuvedena.	

Štěpán Schmidt z Frayhofenu („*Stephan Schmidt von Frayhoffen*“), říšský účetní a správce říšské finanční komory v Lipsku. Zprostředkovával císaři vysoké půjčky, které byly ujištěny na říšských daních, ale i jiným způsobem. Sám patřil mezi významné císařovy věřitele (viz s. 264). Od 1. dubna 1611 byl také jmenován u císařského dvora radou dvorské komory s ročním příjmem 988 zl. r.¹⁶⁸

¹⁶⁶ Jaroslav PÁNEK, *Poslední Rožmberk*, Praha 1996, s. 201–204.

¹⁶⁷ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 164.

¹⁶⁸ J. HAUSENBLASOVÁ, *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 219, č. 11/27.

Tato částka mu měla být vyplacena z posudného za rok 1609, a to jemu nebo jeho věřitelům, se kterými jedná o finančních závazcích. Mělo by se provést předběžné zajištění („...*Vorsicherung erfolgen soll*...“).

Tuto pohledávku stavovská komise odmítla hradit a byla zařazena do kategorie III. Splátku této pohledávky pak řešila česká komora společně s ostatními Schmidtovými aktivy, která dosahovala řádově stovek tisíc tolarů (viz s. 264).

Nr. 197	Panu Eliášovi Šmitgrabnerovi z Lusteneku
Fol. 44	„ <i>Herren Eliaßen Schmidtgrabner von Lustenek</i> “
D/240	1 000 kop gr. míš.
R	
Ujištěno na 3 vesnicích panství Český Krumlov.	

Eliáš Šmitgrabner z Lusteneku, dlouholetý hlavní účetní (rentmistr) české komory. V tomto úřadě působil 35 let (1577–1611). I po roce 1611 však nadále v české komoře působil. Postupně zpracovával svoje podrobné účetní výkazy za toto dlouhé období (jejich originály bohužel zatím nemáme k dispozici); vyúčtování za fiskální rok 1611 předložil ke kontrole až roku 1616.

Výše uvedenou částku půjčil roku 1611 Děpold Švihovský („*Theobaldt Sswihowski*“)¹⁶⁹ na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova. To mu bylo zajištěno na třech vesnicích na panství Český Krumlov. Pohledávka byla později postoupena Šmitgrabnerovi.

V seznamu z roku 1611 je tato částka vedena ještě jako aktivum Děpolta Švihovského, vázly na ní nevyplacené úroky na ve výši 30 kop gr. m. za ½ roku od 27. května do 27. listopadu 1611 (**Seznam 1611**, s. 23, č. V11/23).

Eliášovy pohledávky Nr. 197–200 byly stavovskou komisí sečteny a zařazeny do kategorie I. Celková suma byla ještě navýšena o 2 000 kop, získaných během roku 1615 od Nr. 33. Souhrnná suma 17 880 kop 25 gr. 5 den. míš. byla uvedena v tištěném seznamu. Další Eliášova pohledávka (Nr. 201) byla vedena zvlášť a zařazena do kategorie II.

V **Seznamu 1623** je tato položka zařazena do kategorie I/B a zahrnovala celkovou částku 19 880 kop 25 gr. 5 den. míš. (tj. původní sumu z tištěného seznamu, navýšenou o 2 000 kop gr. m., získaných Eliášem *cessí* od Nr. 33). Podle tohoto zdroje nebylo na splátky jistiny po roce 1615 vyplaceno nic, ale do sv. Havla 1617 byly řádně spláceny úroky. Přesnější je však údaj z **Schuldenbuchu E** (fol. 119), ze kterého vyplývá, že na Eliášovy pohledávky byly vydány 3 splátky podle stavovského harmonogramu (tj. byly spláceny také do sv. Havla 1617).

Podle vyúčtování, provedeného v roce 1654, zůstávalo z částky, uvedené v tištěném seznamu z roku 1617, k doplacení ještě 13 949 kop 21 gr. 5 d., což skutečně odpovídá třem splátkám podle stavovského harmonogramu. V tomto **Přehledu 1654 (Cl. 4, č. 1 f. 43)** je ona pohledávka zařazena do **Cl. 4**, tedy mezi aktiva která byla držitelům, odsouzeným za účast ve stavovském povstání jen částečně, ponechána ve snížené výši.

¹⁶⁹ Děpold Švihovský z Rýzmburka (viz Nr. 40).

V konfiskačních protokolech se v tomto případě dokonce výslovně uvádějí konkrétní částky, které Eliášovi dluží česká komora, což přesně odpovídá níže uváděným údajům (včetně zvlášť vedené položky Nr. 201).¹⁷⁰ Po uplatnění konfiskace 50% majetku byla zbývající jistina z výše uvedených 13 949 kop 21 gr. 5 d., snížena na polovinu, tedy na výsledných 6 624 kop 40 gr. 6 d.

Druhým pramenem, který poskytuje informace o aktivech Eliáše Šmitgrabnera, je výše zníněný zápis v **Schuldenbuchu E** (fol. 119). Ten je specifický v tom, že do jednoho účtu zde byla sloučena finanční aktiva celé Šmitgrabnerovy rodiny, tedy jeho vlastní aktiva z **Šuldenlisty 1615** (Nr. 197–200) a cesse od Nr. 33, a dále aktiva Eliášovy manželky Benigny (Nr. 202) a obou jeho synů, tedy Jiřího Šmitgrabnera (Nr. 203) a Jana Jáchyma Šmitgrabnera (Nr. 204). Souhrnná suma byla vyčíslena na výsledných 26 380 kop 25 gr. 5 d. Podle stavovského splátkového kalendáře byly na tuto sumu vyplaceny tři termíny (celkem 7 299 kop 54 gr. 3 d.) a úroky se platily do sv. Havla 1617.

Od zbývajících jistiny se odečetlo 530 kop gr. m., které Eliáš přijal v roce 1615 z rentmistrovského úřadu, a původní aktivum Benigny Šmitgrabnerové ve výši 500 kop gr. m. (Nr. 202), kterou po matce zdědila dcera Helena Jakoberinová. Pro ni byl zřízen nový účet (v téže knize na fol. 660, viz Nr. 202).

Zajímavé jsou údaje o platbách úroků. Šmitgrabnerův účet je výjimečný tím, že jsou zde evidovány platby velmi vysokých částek i během inflačního pobělohorského období. U částky 7 309 kop gr. m. (původně samostatné Nr. 199) je v marginální poznámce uvedeno, že tato jistina byla plně uhrazena 10. srpna 1621. V roce 1621 přijal na splátku úroků 2 000 kop gr. m. a o rok později (1622) dalších 890 kop gr. m. Další záznamy o nepravdělných splátkách úroků následují až z let 1652–1655. S datem 8. června 1657 je pak připsána poznámka, že aktiva na tomto účtu je nutné prověřit („ist noch weiters zu examiniren“). Pak už následuje jen nedatovaný záznam, že všechny Šmitgrabnerovy finanční nároky již přešly cessi na někoho jiného nebo byly uhrazeny. Tím byl tento účet uzavřen.

Nr. 198	podobně panu Eliáši Šmitgrabnerovi „ <i>In Simili Herren Eliaßen Schmidtgrabner</i> “
Fol. 44	
D/239	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 města v Čechách, částka už byla vypovězena. ¹⁷¹	

Identita věřitele viz Nr. 197.

Tyto peníze půjčili roku 1611 Děpold z Lobkovic („Theobalt von Lobkowicz“) a Prokop Dvořecký („Procop Dworzeczky“)¹⁷² na vyplacení vojska Pasovských od Českého

¹⁷⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 509–510.

¹⁷¹ Záznam o vypovězení pohledávky byl škrtnut; dodatečně k němu byla připsána poznámka, že ručitel právní spor vyhrál („burge hat dz recht erhalt“).

¹⁷² Prokop Dvořecký z Olbramovic (†1621), významný představitel české stavovské opozice, jeden z direktorů v době stavovského povstání. Byl jedním z opozičních předáků, popravených v roce 1621.

Krumlova. To jim bylo zajištěno dlužním úpisem z 27. května 1611 a zaručeno 2 městy v Čechách. Pohledávka byla později postoupena Šmidtgrabnerovi.

V seznamu z roku 1611 jsou tyto částky ještě vedeny samostatně jako aktiva Děpolta z Lobkovic ve výši 500 kop (**Seznam 1611**, s. 23, č. V11/22) a Prokopa Dvořeckého též 500 kop (tamtéž, č. V11/36); k 27. 11. 1611 na obou vázly nevyplacené úroky za ½ roku po 15 kopách gr. m.

Dále viz Nr. 197.

Nr. 199	zbývají zmíněnému panu [Eliáši] Šmitgrabnerovi „Restieren mehr gedachten herren Schmidtgrabner“
Fol. 44	
D/214	7 309 kop gr. míš.
R	
Zaručeno 11 vesnicemi na panství Český Krumlov. Částka už byla vypovězena. ¹⁷³	

Identita věřitele viz Nr. 197.

Jedná se o zbytek částky, kterou půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských od Prahy. Původně půjčil 15 377 kop gr. míš., z toho polovinu na penězích v hotovosti a polovinu na stříbrném nádobí. To vše vydal arciknížeti Leopoldovi oproti vystavení kvitance. Na to mu byl následně císařem vydán dluhopis s datem 8. 5. 1611, zaručený jedenácti vesnicemi na panství Český Krumlov.

Původní aktivum ve výši 15 377 je uvedeno v seznamu z roku 1611. Tehdy na něm vázla částka 466 kop 17 gr. 5 d. míš. za nevyplacené úroky od 15. března 1611 do sv. Havla 1611, tj. za 185 dní (**Seznam 1611**, s. 20, č. V11/5).

Dále viz Nr. 197.

Nr. 200	podobně panu panu [Eliáši] Šmitgrabnerovi „ <i>Insimili herren Schmidtgrabner</i> “
Fol. 44v	
D/215	8 571 kop 25 gr. 2 den. míš.
R	
Ručí tři města pražská. Částka už byla vypovězena. ¹⁷⁴	

Identita věřitele viz Nr. 197.

Ty peníze půjčil císaři v hotovosti v roce 1612.

Dále viz Nr. 197.

¹⁷³ Záznam o vypovězení pohledávky byl škrtnut; dodatečně k němu byla připsána poznámka, že věřitel právní spor vyhrál („hat dz recht erhalt“).

¹⁷⁴ Záznam o vypovězení pohledávky byl škrtnut; dodatečně k němu byla připsána poznámka, že věřitel právní spor vyhrál („dz recht er halten“).

Nr. 201	více zmíněnému panu [Eliáš] Šmitgrabnerovi „ <i>Mehr erwehnten herren Schmidtgrabner</i> “
Fol. 44v	
-	6 000 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 197.

Jedná se o peníze, které dostal darem od císaře v letech 1610 a 1611 za dlouholetou věrnou službu. Do textu bylo později výraznou interlineární vsuvkou doplněno sdělení, že ty peníze mu mají být vyplaceny ze zdrojů, které sám určí („...*auß allerlei mitteln so er anzeigen wirdt...*“).

V seznamu z roku 1611 je tato položka výslovně zmíněna aktivum úročené jen 5%; úroky byly řádně splaceny do sv. Havla 1611 (**Seznam 1611**, s. 43, č. D/38).

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II, tedy jistina se neměla splácet, ale Eliáš měl dostávat pravidelné úroky. To potvrzuje **Seznam 1623**, kde je tato pohledávka v plné výši (6 000 kop gr. m.) vedena v kategorii II/B. Úroky z ní byly placeny do sv. Havla 1618 (sic!), čemuž výpočet odpovídá: Dlužné úroky za 5 let jsou k sv. Havlu 1623 vyčísleny na 1 500 kop gr. m. Na rozdíl od ostatních Šmitgrabnerových pohledávek (viz Nr. 197) v tomto případě konfiskace 50% hodnoty zaevidována není. Pohledávka Nr. 201 byla zapsána v **Schuldenbuchu E** (fol. 749) na druhý Šmitgrabnerův účet, a to společně s dalším aktivem ve výši 1 000 kop gr. m. (úročeným také 5%). Původně se jednalo o dluhopis Antonína Hertwiga z roku 1596, který po něm získala jeho vdova Rebeka, znovu provdaná Šmitgrabnerová (Nr. 269).

Celkem tedy na tomto účtu, úročeném 5%, měla Šmitgrabnerova rodina aktivum ve výši 7 000 kop gr. m. Údaje o splátkách jistiny chybí, pouze je zde záznam o převodu části této jistiny ve výši 1 000 kop gr. m. na Helenu Jakoberinovou, dceru Eliáše Šmitgrabnera, která má svůj účet veden na fol. 660 (viz Nr. 202).

Úroky byly na tomto účtu placeny do 24. listopadu 1622. Žádné další konkrétní záznamy o splátkách už uvedeny nejsou. V marginální poznámce je pouze odkaz na vyúčtování z 8. června 1657. Předpokládám tedy, že k vyrovnání pohledávek na tomto účtu došlo stejným způsobem a ke stejnému datu, jako v případě druhého Šmitgrabnerova účtu (viz Nr. 197).

Nr. 202	paní Benigně Šmitgrabnerové „ <i>frauen Benigna Schmidtgrabnerin</i> “
Fol. 45	
B/239	500 kop gr. míš.
R	
Ručí město Čáslav. Částka už byla vypovězena. ¹⁷⁵	

¹⁷⁵ Záznam o vypovězení pohledávky byl škrtnut; dodatečně k němu byla připsána poznámka, že věřitel

Benigna Šmitgrabnerová,¹⁷⁶ první manželka Eliáše Šmitgrabnera z Lusteneku (Nr. 197). Zemřela před rokem 1623, kdy už je jako další manželka téhož Eliáše doložena Rebeka, vdova po Antonínu Hertwigovi (Nr. 269).

Tu částku půjčil císaři Jiří Šiška roku 1591 na nutnou potřebu kutnohorského podnikání. V roce 1601 tu pohledávku převedl dobrou vůlí Šmitgrabnerové.

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611, úroky z ní byly pravidelně spláceny do sv. Havla 1611.¹⁷⁷

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 119) byla tato pohledávka nejprve zaevidována jako součást aktiv Benignina manžela Eliáše. Z tohoto účtu byla v roce 1631 převedena na účet její dcery Heleny, provdané Jakoberinové, který byl nově založen v témže **Schuldenbuchu E** (f. 660). Zde už je jako vlastník uvedena tato dcera Helena („*Helena Jacoberin geborne Schmidgrabnerin von Lustenecks*“). K tomu bylo připočteno ještě dalších 1 000 kop, převedených z účtu Eliáše Šmitgrabnera, takže výsledná jistina činila 1 500 kop gr. m. Nevyplacené úroky činily k roku 1631 celkem 636 kop 6 gr. m. Z pozdějších let nejsou žádná zmínky o úhradě jistiny, ale úroky byly vypláceny v nepravidelných částkách v letech 1633–1637. V marginální poznámce je pak odkaz na vyúčtování z 8. června 1657. Předpokládám tedy, že k vyrovnání pohledávek na tomto účtu došlo stejným způsobem a ke stejnému datu, jako v případě obou účtů Helenina otce Eliáše Šmitgrabnera (viz Nr. 197 a 201).

Nr. 203	Jiří Šmitgrabner z Lusteneku „ <i>Georg Schmidtgrabner von Lusteneck</i> “ 3 000 kop gr. míš.
Fol. 45	
D/498	
R	
Ručí 3 města v Čechách. Částka už byla vypovězena.	

Jiří Šmitgrabner z Lusteneku, mladší syn Eliáše Šmitgrabnera (Nr. 197).

Tu částku půjčil v roce 1611 na vyplacení vojska Pasovských z Prahy.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 119) byla tato pohledávka nejprve zaevidována jako součást aktiv jeho otce Eliáše Šmitgrabnera (Nr. 197). Až v **Přehledu 1654** je uvedeno, že podle stavovského harmonogramu bylo na tuto pohledávku vyplaceno 830 kop 8 gr. 6 d. (zbývá jistina ve výši 2 169 kop 51 gr. 1 d.), ale o splácení úroků nejsou k dispozici věrohodné údaje. Dalším majitelem této pohledávky se stala Johanka Fuňková rozená Zelendarová z Prošovic a po ní Tomáš Zelendar z Prošovic.¹⁷⁸

právní spor vyhrál („*dz recht schon erhalt*“).

¹⁷⁶ V tištěném přehledu věřitelů z roku 1615 je toto příjmení uvedeno s „m“ („Šmitgrabmer“), ale v jiných pramenech je běžnější varianta s „n“.

¹⁷⁷ **Seznam 1611**, č. R/66, s. 12.

¹⁷⁸ Tomáš Zelendar z Prošovic, císařský hejtman ve Dvoře Králové.

Nr. 204	Jan Jáchym Šmitgrabner z Lusteneku „ <i>Hanns Joachimb Schmidtgrabner</i> “
Fol. 45	
D/499	3 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 3 města v Čechách. Částka už byla vypovězena.	

Jan Jáchym Šmitgrabner z Lusteneku, starší syn Eliáše Šmitgrabnera (Nr. 197).

Tu částku také (nepřímý odkaz na předchozí Nr. 203) půjčil v roce 1611 na vyplacení vojska Pasovských z Prahy.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 119) byla tato pohledávka nejprve zaevidována jako součást aktiv jeho otce Eliáše Šmitgrabnera (Nr. 197). Až v **Přehledu 1654** je uvedeno, že podle stavovského harmonogramu bylo na tuto pohledávku vyplaceno 830 kop 8 gr. 6 d. (zbývá jistina ve výši 2 169 kop 51 gr. 1 d.), ale o splácení úroků nejsou k dispozici věrohodné údaje. Dalším majitelem této pohledávky se stala Johanka Fuňková rozená Zelendarová z Prošovic a po ní Tomáš Zelendar z Prošovic.

Nr. 205	Simeon Fidler z Muldavy „ <i>Simon Fiedler von Muldaw</i> “
Fol. 45v	
D/223	702 kop 51 gr. 3 den. míš.
R	
Ručí město Rakovník („ <i>Rackonigk</i> “).	

Simeon Fidler z Muldavy, český šlechtic, přijatý do rytířského stavu roku 1586.¹⁷⁹

Tu částku také (nepřímý odkaz na předchozí Nr. 203 a 204) půjčil v roce 1611 na vyplacení vojska Pasovských z Prahy.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí spojena s Nr. 206, výsledná částka 2 116 kop 42 gr. m. zařazena do kategorie I a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 123) bylo na tuto jistinu dle stavovského harmonogramu vyplaceno ve 3 splátkách (do sv. Havla 1617) celkem 585 kop 30 gr., úroky byly placeny také do sv. Havla. K údajům o splátkách jistiny je připojena neobvyklá poznámka, podle které bylo Simeonovi 1 letech 1615, 1617, 1618 a 1619 vyplaceno rentmistrovským úřadem celkem 12 kop 42 gr. 6 d., tato částka má být v budoucnu zohledněna přio úhradě jistiny. Žádné další záznamy o splátkách však už vedeny nejsou. V **Seznamu 1623** je zaevidována v kategorii **I/B** pouze pohledávka Nr. 205; údaje odpovídají splátkám do sv. Havla 1617.

V následné evidenci už tato pohledávka vedena není. Až v **Přehledu 1789** (fol. 324) je uveden zápis aktiva, vedeného na jméno Jiří Fidler. Jemu náleželo aktivum

¹⁷⁹ Sněmy české VII, č. 43.

po Simeonu Fidlerovi, u něhož úředníci české komory na základě blíže neuvedených starých záznamů došli k výpočtu, že Simeonovi zbývalo vyplatit ještě 1 750 zl. r. (tedy 1 500 kop gr. m.). Toto aktivum po kapitalizaci úroků do roku 1789 dosáhlo výše 19 257 zl. r. 18 kr. Z dochované dokumentace však návaznost tohoto aktiva na pohledávky Nr. 205-207 jednoznačná není.

Nr. 206	podobně Simeon Fidler [z Muldavy] „ <i>In simile Simon Fiedler</i> “
Fol. 45v	
D/222	1 413 kop 50 gr. míš.
R	
Ručí 3 města v Čechách.	

Identita věřitele viz Nr. 205.

Tu částku půjčil Pavel Nojman (viz Nr. 274), někdejší kontrolor u rentmistrovského úřadu v Čechách („*Paul Reumon gewester Gegenhandler bei Ihre Mt. Böhemb Rendtmeisteramt*“) v roce 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Ta pohledávka byla následně převedena dobrou vůlí na Fidlera a byla mu ujištěna dluhopisem datovaným na sv. Jiří 1613 [23. 4. 1613].

Dále viz Nr. 205.

Nr. 207	více zmíněnému [Simeonovi] Fidlerovi „ <i>Mehr gedachten Fiedler</i> “
Fol. 45v	
A/333	1 242 kop 51 gr. 3 den. míš.
R	
Forma záruky není uvedena. ¹⁸⁰	

Identita věřitele viz Nr. 205.

Jedná se o zbytek částky 1 500 kop gr. míš., kterou v roce 1589 získal darem od císaře Ulrich Drajlink („*Ulrich Dreiling*“). Tu pohledávku Fidlerovi převedla Magdalena Měsíčková rozená Drajlinková.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II. V **Seznamu 1623** je také vedena v kategorii **II/B**, byť zde uvedený zbytek jistiny je o málo menší, než údaj v **Šuldenlistě 1615**. Úroky byly podle tohoto zdroje placeny jen do sv. Havla 1616.

V následné evidenci už tato pohledávka vedena není. Až v **Přehledu 1789** (fol. 324) je uveden zápis aktiva, vedeného na jméno Jiří Fidler. Jemu náleželo aktivum po Simeonu Fidlerovi, u něhož úředníci české komory na základě blíže neuvedených starých záznamů došli k výpočtu, že Simeonovi zbývalo vyplatit ještě 1 750 zl. r. (tedy 1 500 kop gr. m.). Toto aktivum po kapitalizaci úroků do roku 1789 dosáhlo výše 19 257 zl. r. 18 kr.

¹⁸⁰ U částky později doplněna poznámka, že se jedná o peníze darované („*gnad*“).

Z dochované dokumentace však návaznost tohoto aktiva na pohledávky Nr. 205–207 jednoznačná není.

Nr. 208	Jiří Homut [z Harasova] <i>„Georgen Hochmuet“</i> 1 000 kop gr. míš.
Fol. 46	
D/246	
R	
Zaručeno panstvím Český Krumlov („Crommau“).	

Jiří Homut z Harasova, držitel většího pozemkového majetku na Bechyňsku (182 osedlých, **BR 1615**, s. 35, č. Bch-R/32).

Tyto peníze půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských z Českého Krumlova a patří mezi ty mnohé, kterým tato půjčka byla ujištěna na panství Český Krumlov.

V seznamu z roku 1611 je jako aktivum Jiřího Homuta vedena jen částka 500 kop gr. m., k 27. 11. 1611 na ní vázly nevyplacené úroky za ½ roku ve výši 15 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 24, č. V11/41).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 138) byly podle stavovského harmonogramu vyplaceny do sv. Havla 1617 tři splátky ve výši 276 kop 43 gr. 3.; úroky byly uhrazeny do téhož termínu. Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623**, který pohledávku řadí do kategorie I/B.

Od roku 1617 na tomto účtu nebyla splácena ani jistina, ani úroky. Účet byl jako neaktivní pouze přepsán (s přepočtem částek na zlaté rýnské) do **Přehledu 1789** (fol. 532). Po započtení úroků k roku 1789 činila výše zůstatku 8 300 zl. r.

Nr. 209	Bernard Hodějovský [z Hodějova] <i>„Bernhardt Hadigawski“</i> 500 kop gr. míš.
Fol. 46	
D/249	
R	
Zaručeno panstvím Český Krumlov („Crommau“).	

Předpokládám, že se jedná o Bernarda nejstaršího Hodějovského z Hodějova (†1622), který je v roce 1615 uváděn mezi příslušníky rytířského stavu (jeho stejnojmenný mladší příbuzný je veden jako člen stavu panského). Tento Bernard byl držitelem většího pozemkového majetku na Prácheňsku (50 osedlých, **BR 1615**, s. 43, č. Pch-R/25).

Výše zmíněnou částku půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských z Českého Krumlova a patří mezi ty mnohé, kterým tato půjčka byla ujištěna na panství Český Krumlov.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V následné evidenci české komory se už neobjevuje. Předpokládám tedy, že pohledávka součástí konfiskačního procesu. Bernard se povstání aktivně účastnil a byl obviněn, ale zemřel ještě před vynesením rozsudku. Potomky neměl a všechna svoje finanční aktiva u různých dlužníků odkázal blízkým příbuzným, kteří také postupně zemřeli. Vzdálenějším dědicům byla až roku 1658 část z oněch finančních aktiv postoupena zpět, ale lze se logicky domnívat, že mezi nimi nebyly pohledávky vůči české komoře.¹⁸¹

Nr. 210	Jan Albrecht [Štampach] ze Štampachu <i>„Hanns Albrecht von Stampach“</i> 1 000 kop gr. míš.
Fol. 46	
-	
R	
Bez ručitelů.	

Jan Albrecht Štampach ze Štampachu, držitel většího pozemkového majetku na Litoměřicku (90 osedlých, **BR 1615**, s. 67, č. Ltm-R/32).

Tyto peníze mu dluží císař za prodaný kus lesa a pozemek. Mělo to být zapláceno do dvou let od 19. září 1612.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V následné evidenci české komory se už neobjevuje a věřitel není ani veden mezi obviněnými z účasti na stavovském odboji. Předpokládám tedy, že tato pohledávka byla *cessí* převedena na jiného vlastníka ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 211	Janu Lukánovi <i>„Hannßen Luckan“</i> 10 000 zl. rýn. = 8 571 kop 25 gr. 5 den. míš. Bez ručitelů.
Fol. 46v	
D/396	
R	

Jan Lukán, rožmberský dvořan a voják, roku 1611 účastník pohřebního průvodu Petra Voka z Rožmberka.¹⁸²

Tyto peníze složil v hotovosti na vyplacení vojska Pasovských z Čech. Na to mu byl vydán císařský dluhopis s datem sv. Jiří 1614 [23. 4. 1614], podle kterého mu ty peníze i s úroky měly být vyplaceny na sv. Jiří 1615 [23. 4. 1615].

¹⁸¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 148–149.

¹⁸² Jaroslav PÁNEK (ed.), *Václav Březan - Životy posledních Rožmberků* 1–2, Praha 1985, s. 634–636.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V následné evidenci české komory se už neobjevuje. Předpokládám tedy, že byla *cessí* převedena na jiného vlastníka ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 212	Jan Abrahám ze Solhauzu
Fol. 46v	„ <i>Hanns Abraham von Salhausen</i> “
D/412	459 kop 14 gr. 6 den. míš.
R	
Bez ručitelů.	

Jan Abrahám ze Solhauzu, manžel Anny rozené Berkové z Dubé.

Tato částka měla být jeho manželce (jako jednomu z věřitelů) složena Václavem mladším Berkou [z Dubé]¹⁸³ u úřadu desk zemských při prodeji statku Zákupy („*Zakop*“). Ale Jan z Kolovrat, který ten statek Zákupy od Berky koupil,¹⁸⁴ dal za to tomu Berkovi jen dlužní úpis císaře na určitou částku. Z toho měla být uhrazena pohledávka Solhauzové¹⁸⁵ i jiných věřitelů. Na její částku byl Solhauzové vystaven zvláštní obnovený dlužní úpis, datovaný na svatého Jiří 1614 [23. 4. 1614] s půlroční výpovědní lhůtou. Ona pak tuto pohledávku převedla dobrou vůlí na svého manžela Jana Abraháma ze Solhauzu.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623**, ve kterém byla zařazena do kategorie **I/B**, nebyla splácena ani jistina, ani úroky. Pohledávka konfiskována nebyla, protože v **Přehledu 1654** je uvedena v kategorii **Cl. 1**. Ani do roku 1654 však nebyly placeny žádné peníze na úhradu jistiny nebo úroků. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

¹⁸³ Václav mladší Berka z Dubé (†1608), držitel zadluženého panství Zákupy před rokem 1612. Viz Martin ASCHENBRENNER, *Panství Zákupy za Berků z Dubé*, Bezděz – Vlastivědný sborník Českolipska, 2012, č. 21, s. 25. Z výše uvedeného kontextu vyplývá, že k převodu panství Zákupy na Jana z Kolovrat došlo ještě za života Václava Berky z Dobé, tedy před rokem 1608. Formálně pak pokračovala jednání o převodu panství od roku 1609, kdy jménem pozůstalých dědiců jednala o deskovém vkladu Kolovratova manželka Alžběta Novohradská z Dubé, sestra zemřelého Václava a poručnice pozůstalých sirotek. Vklad převodu panství do desk zemských už byl proveden až roku 1612, viz Martin ASCHENBRENNER, *Z dějin panství a zámku Zákupy*, V – Život na zámku v době renesance, Česká Lípa 2008, s. 49–50.

¹⁸⁴ Viz Nr. 114.

¹⁸⁵ V **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 33, fol. 11) je upřesněno, že šlo o Annu Solhauzenovou, rozenou Berkovou z Dubé.

Nr. 213	Bohuchval Valkoun [z Adlaru]
Fol. 47	„ <i>Gottlob Wolkaun</i> “
D/411	6 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 4 města v Čechách.	

Bohuslav Valkoun z Adlaru, držitel většího pozemkového majetku v kraji Slánském (100 osedlých, **BR 1615**, s. 71, č. Sln-R/8).

Tato pohledávka vznikla následovně: Částka 2 950 kop gr. míš., které Jindřich z Písnice, bývalý císařský prokurátor (viz Nr. 124) na místě vdovy zanechané po zemřelém Vavřinci Hladkém („*Lorenz Hladky*“) v roce 1600 půjčil císaři na nutné válečné potřeby. Peníze byly složeny v hotovosti na rentmistrovském úřadu. Tato pohledávka byla následně¹⁸⁶ převedena na Erasma Heidelia („*dem Erasmo Haidelio*“).¹⁸⁷ K tomu si Heidelberg přičetl neproplacená cestovní náhrady ve výši 2 571 kop 25 gr. 5 d. míš., které vynaložil, když byl císařem vyslán do Polska. To činí dohromady 5 521 kop 25 gr. 5 den. míšeňských. Na tu částku mu byl vystaven souhrnný dlužní úpis s půlroční výpovědní lhůtou, datovaný k svatému Jiří 1614 [23. 4. 1614].¹⁸⁸ Tento dlužní úpis postoupil výše uvedenému Valkounovi. Bohuchval Valkoun měl k tomu ještě dlužní úpis na 500 kop gr. míš., které půjčil roku 1611 na vyplacení Dampierovského vojska. Z toho všeho byla učiněna jedna pohledávka ve výši 6 000 kop gr. míš., na kterou byl Valkounovi vystaven zaručený dlužní úpis s datem sv. Jiří 1615 [23. 4. 1615], podle kterého mu ta částka 6 000 kop gr. míš. má být zaplácena na sv. Havla 1615 [16. 10. 1615].

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 233) byly podle stavovského harmonogramu uhrazeny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) v souhrnné částce 2 468 kop 51 gr. 3 d. Doba splátky úroků před stavovským povstáním se zde neuvádí, neboť úroky byly zpětně doplacený až do sv. Jiří 1623. V **Seznamu 1623**, který eviduje stejný rozsah splátek, jsou však evidovány dlužné úroky za 5½ roku, takže i úroky byly původně placeny do sv. Jiří 1618. Pohledávka je zde vedena v kategorii **I/B**, tedy peníze, o kterých panovník teprve rozhodne. To odpovídá skutečnosti, že Bohuchval Valkoun byl obviněn z účasti na stavovském povstání, ale vzhledem k jeho katolické víře i k tomu, že již před

¹⁸⁶ K tomuto převodu mohlo dojít nejdříve koncem roku 1611 či později. Částka 2 950 kop gr. míš. byla ještě v roce 1611 vedena jako samostatná pohledávka, náležející „svobodníku“ Vavřinci Hladkému („*einem Freysaßen Lorentz Hladky*“). Za 11 let (tedy od 15. listopadu 1600 do 15. listopadu 1611) měly být na tu půjčku vyplaceny úroky ve výši 1947 kop gr. mí., ale bylo vyplaceno jen 1 285 kop 46 gr. 4 d. míš. Zbývají k doplacení úroky ve výši 661 kop 13 gr. 3 d. míš. Viz **Seznam 1611**, č. R/14, s. 6.

¹⁸⁷ Erasmus Heidelberg z Rasenštejna, císařský diplomat a rada apelačního soudu, který v době před válkou absolvoval několik diplomatických cest do Polska a do Ruska. Zajímavá dokumentace k těmto jeho cestám z let 1614–1616, včetně neproplaceného vyúčtování nákladů na cestu do Moskvy (v tom i poměrně nákladné dary, které musel rozdat na Litvě). Viz ÖNA, Hoffinanz Österreich, FHKA 427 (složka písemností v dokumentaci pro červenec 1617).

¹⁸⁸ Originál tohoto dluhopisu, vystavený císařem Matyášem 23. dubna 1614 v Linci, se dochoval v originále, viz NAP, fond České gubernium – listiny, inv. č. 3805, sign. L II 2851.

stavovským povstáním provedl na svých panstvích rekatolizaci, byla mu účast v povstání odpuštěna. Musel se však vykoupit různými finančními i dalšími závazky.¹⁸⁹ Jedním z těchto symbolických „odpuštěk“ bylo také převedení zbytku jistiny z pohledávky Nr. 213 na řádový dům jezuitů v Praze na Malé Straně¹⁹⁰ při chrámu sv. Mikuláše („*die Herren Patres Societatis Jesu zu St. Niclas der Klaineren Stad Prag*“). K formálnímu převodu majetkových práv došlo 6. února 1640.¹⁹¹

Na samotném účtu žádný pohyb od roku 1618 nenastal. Až od roku 1650 začaly být malostranským jezuitům spláceny v nepravidelné výši úroky. To potvrzují i údaje z **Přehledu 1654**. Na splátku jistiny přijali jezuité až v roce 1661 částku 300 zlatých rýnských; vedle toho byla jistina v roce 1671 navýšena o 1 000 zl. r., které císaři v roce 1643 půjčil Jindřich Libštejnský z Kolovrat. Jezuité tuto částku získali v roce 1671 *cessí* od dědice té pohledávky Václava Libštejnského. Evidence splátek úroků (odlišovaných pro zbytek Valkounovy jistiny a pro aktiva získaná od Libštejnských) je zde vedena až do roku 1681. V roce 1682 byl celý účet přepsán do **Schuldenbuchi F** (fol. 841). Zde pokračuje evidence splátek úroků v letech 1682–1698. Pohledávka nebyla účetně uzavřena; předpokládám že pokračovala v mladší účetní evidenci české komory.

Nr. 214	paní Rozině Šatingerové <i>„Frauen Rosina Schattinger[i]n“</i>
Fol. 47v	
D/191	3 000 zl. rý. = 2 571 kop 25 gr. 5 den. míš.
R	
Forma záruky neupřesněna; specifikována až společně s pohledávkami Nr. 215 a Nr. 216.	

Rozina Šatingerová, dcera Jana Rittmana z Eylburgu.
Tato částka jí připadla z celkové sumy 4 384 kop gr. míš.,¹⁹² které jejímu otci Janu Rittmannovi,¹⁹³ někdejšímu dvorskému účetnímu („*Ihrem Vattern Hannßen Riedtman, gewesen Hoff Zahlmeistern*“), postoupil jeho společník Dr. Oktavián Roboreto („*Doctor*

¹⁸⁹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 838–840.
¹⁹⁰ „Dům profesní (domus professa s. professorum) s kolejí u sv. Mikuláše v Menším městě pražském“, viz Tomáš Václav BÍLEK, *Statky a jmění kolejí jezuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v Království českém od císaře Josefa II. zrušených*, Praha 1893, s. 34–44.
¹⁹¹ Korespondence mezi jezuitským řádovým domem a českou komorou z počátku 40. let 17. století, týkající se tohoto převodu, je nelogicky vložena v **Schuldenbuchi E** mezi fol. 304 a 305, tedy na úplně jiném místě, než kde se nalézají věcně příslušné záznamy. Týká se obou Valkounových účtů, neboť vedle Nr. 213 převedl Bohuslav Valkoun na týž řádový dům ve stejný den i částku 2 000 kop gr. m. (původní dluhopis z roku 1616, který byl Valkounovi obnoven roku 1629), která nebyla evidována v **Suldenlistě 1615**, viz **Schuldenbuch E** (fol. 510).
¹⁹² Tato částka je vedena v roce 1611 ještě jako aktivum Jana Rittmana („*Hanns Rittman*“); úroky z ní byly řádně placeny až do sv. Havla 1611. Viz **Seznam 1611**, č. R/62, s. 10.
¹⁹³ Jan Rittman z Ajlburku („*Johann Rietman von Eylburg*“) působil u dvora od roku 1576 postupně v několika funkcích: písař dvorské komory, dvorský účetní a kontrolor a od listopadu 1611 také jako rada dvorské komory s ročním platem 788 zl. r., viz J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 219, č. 11/28; s. 299, č.41/6; s. 253, č. 94/2 a s. 354, s. 95/2.

Octauiano Roboreto“)¹⁹⁴ ze svých aktiv u císaře v celkové výši 15 162 kop 21 gr. 3 den.¹⁹⁵ Na celém pravém okraji fol. 47v byla perem vyznačena velká svorka, spojující pohledávky Nr. 214, 215 a 216. Zde bylo upřesněno, že na tyto tři pohledávky, dávající dohromady částku 5 000 zlatých rýnských, byl vystaven společný dlužní úpis s datem svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615], s půlroční výpovědní lhůtou, za který se zaručila 3 města v Čechách. Pohledávka byla stavovskou komisí sloučena spolu s Nr. 215 a 216 do jedné sumy, ta byla zařazena do kategorie I. a uvedena společně v tištěném seznamu z roku 1615 jako aktivum „*dědiců Ritmanových*“, viz Nr. 523.

Nr. 215	paní Martě Ajerlarové <i>„Frauen Martta Ayerlarin“</i>
Fol. 47v	
D/191	1 500 zl. rý. = 1 285 kop 42 gr. 6 den. míš.
R	
Forma záruky neupřesněna; specifikována až společně s pohledávkami Nr. 214 a 216.	

Marta Ajerlarová, dcera Jana Rittmana z Eylburgu.
Stejným způsobem (odkaz na předchozí Nr. 214) jí tato částka připadla z celkové sumy 4 384 kop gr. míš., které náležely jejímu otci Janu Rittmannovi. Na celém pravém okraji fol. 47v byla perem vyznačena velká svorka, spojující pohledávky Nr. 214, 215 a 216. Zde bylo upřesněno, že na tyto tři pohledávky, dávající dohromady částku 5 000 zlatých rýnských, byl vystaven společný dlužní úpis s datem svatého Jiří 1615, s půlroční výpovědní lhůtou, za který se zaručila 3 města v Čechách. Pohledávka byla stavovskou komisí sloučena spolu s Nr. 214 a 216 do jedné sumy, ta byla zařazena do kategorie I. a uvedena společně v tištěném seznamu z roku 1615 jako aktivum „*dědiců Ritmanových*“, viz Nr. 523.

Nr. 216	paní Marii Roboretové <i>„Frauen Maria Roboretin“</i>
Fol. 47v	
D/191	500 zl. rý. = 428 kop 34 gr. 2 den. míš.
R	
Forma záruky neupřesněna; specifikována až společně s pohledávkami Nr. 214 a 216.	

Marie Roboretová, dcera Jana Rittmana z Eylburgu, manželka doktora Oktávia Roboreta (Nr. 249).
Tato pohledávka jí připadla, stejně jako v případě obou jejích výše uvedených sester (odkaz na předchozí Nr. 214 a Nr. 215), jako podíl z celkové sumy 4 384 kop gr.

¹⁹⁴ Tato cesse proběhla 16. října 1611, viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.
¹⁹⁵ Tato transakce je podrobněji popsána u Roboretovy pohledávky Nr. 249.

míš., které císař dlužil jejímu otci Janu Rittmannovi. Dole pod zápis později doplněn odkaz na fol. 53 tohoto seznamu, kde jsou uvedena aktiva jejího manžela dr. Roboreta (viz Nr. 249–251). Na celém pravém okraji fol. 47v byla perem vyznačena velká svorka, spojující pohledávky Nr. 214, 215 a 216. Zde bylo upřesněno, že na tyto tři pohledávky, dávající dohromady částku 5 000 zlatých rýnských (tj. 4 384 kop gr. míš., zmíněných na počátku Nr. 214), byl vystaven společný dlužní úpis s datem svatého Jiří 1615, s půlroční výpovědní lhůtou, za který se zaručila 3 města v Čechách.

Pohledávka byla stavovskou komisí sloučena spolu s Nr. 214 a 215 do jedné sumy, ta byla zařazena do kategorie I. a uvedena společně v tištěném seznamu z roku 1615 jako aktivum „*dědiců Ritmanových*“, viz Nr. 523.

Nr. 217	dědicové Tycha de Brahe
Fol. 48	„ <i>Dichoni de Brahi Erben</i> “
D/184	15 000 kop gr. míš.
R	
Bez ručitelů.	

Dědicové dánského astronoma Tycha de Brahe (1546–1601),¹⁹⁶ který působil na sklonku svého života jako dvorní astronom císaře Rudolfa II.

Jedná se o peníze za astronomický přístroj („*Astronomischen Instrument*“) a nějaké knihy, které jejich otec Tycho de Brahe („*Dicho De Brahi*“) nakoupil pro zemřelého císaře Rudolfa. Ty mu měly být po uplynutí dvou let zaplacený z rentmistrovského úřadu. Mezitím, než se to zaplatí, měl být z té částky vyplácen roční úrok 6%. Na to jim byl vystaven dlužní úpis, datovaný na svatého Jiří 1614.¹⁹⁷

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Z účetní dokumentace není zřejmé, zda byly úroky placeny i před rokem 1618. Podle **Seznamu 1623** zůstávaly úroky nezaplacený jen za 1½ roku, **Schuldenbuch E** (fol. 100) pak eviduje doplacení všech úroků až do sv. Havla 1624. Úroky pak byly spláceny ve vysokých částkách (stovky až tisíce kop gr. m. ročně) od roku 1625.

Většina tohoto aktiva (část původní jistiny ve výši 12 300 zl. r. 52 kr. a nároky na nevyplacené úroky od 23. srpna 1630 do 23. ledna 1643 ve výši 5 729 zl. r. 40 kr. 4 d.) byla v roce 1643 převedena *cessí* na klášter řádu dominikánů u svatého Jiljí na Starém Městě pražském. Pro ně byl zřízen samostatný účet v **Schuldenbuchu E** (fol. 758). Splátky úroků zde jsou evidovány až do roku 1681. Účet nebyl uzavřen, podle magrinální poznámky „*extrahirt*“ soudím, že byl dále veden v mladší evidenci české komory.

Na zbytek původní pohledávky Tychona di Brahe si činilo nároky více dědiců a jednání o úhradě probíhala několik desetiletí. K této cause je zachována další obsáhlá

¹⁹⁶ Marta VACULÍNOVÁ – Martina ŠÁROVCOVÁ – Alena NACHTMANNOVÁ, *Portréty předbělohorských intelektuálů*, Praha 2021, s. 115–127.

¹⁹⁷ Text tohoto dlužního úpisu z roku 1614 dochoval in NAP, fond Stará manipulace, karton č. 2411, sign. SM T 64/1.

archivní dokumentace,¹⁹⁸ jejíž obsah zpřístupnil již František Dvorský.¹⁹⁹ Podle interní účetní dokumentace, vedené ve výše zmíněném **Schuldenbuchu E** (fol. 100) byla aktiva všech dědiců Tychona de Brahe postupně uhrazena do roku 1672, kdy byla tato pohledávka účetně uzavřena.

Nr. 218	zbývají výše zmíněným dědicům Tycha de Brahe
Fol. 48	„ <i>Restieren obgedachten Brahischen Erben</i> “
D/193	4 312 kop 3 gr. 4 den. míš.
R	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 217.

Úroky z původní dlužné částky (viz pohledávka Nr. 217), které nebyly vyplaceny. Zvláště na ně byl vystaven obnovený dlužní úpis datovaný na sv. Jiří 1614 [23. 4. 1614]. Ta částka má být vyplacena do dvou let, tedy do svatého Jiří 1616 [23. 4. 1616].

Tato pohledávka byla stavovskou komisí odmítnuta k úhradě a zařazena do kategorie III. V účetní evidenci české komory pak byla vedena zvláště vedle výše uvedené Nr. 217. Nároky na celou tuto jistinu (převedenou na zlaté rýnské ve výši 4 692 zl. r. 12 kr. 1 d.) získal *cessí* od Sofie, dcery Tychona de Brahe, v roce 1647 řád františkánů v Kadani. Pro něj byl zřízen v **Schuldenbuchu E** (fol. 99v) samostatný účet. Podle vyúčtování z roku 1672 byla pohledávka plně uhrazena.

Nr. 219	Václav Myslík [z Hyršova]
Fol. 48v	„ <i>Wenzel Mißlick</i> “
D/510	1 000 kop gr. míš.
R	
Ručí 2 osoby stavu rytířského. Ručitelé už byli vyzváni k zaplacení.	

Václav Myslík z Hyršova, příslušník rozvětvené rodiny původně pražských erbovnických měšťanů, přijaté do rytířského stavu roku 1553.

Tyto peníze půjčil Zdeněk Litvín Kavka („*Zdeniek Leuen Kawka*“) roku 1611 na vyplacení vojska Pasovského a Dampierovského. Na to mu byl vystaven dlužní úpis s datem 1. 9. 1611. Následně tu pohledávku převedl na Václava Myslíka.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 298) bylo podle stavovského splátkového kalendáře vyplaceno ve 4 splátkách (do sv. Jiří 1618) celkem 411 kop 29 gr. 1 d. m.;

¹⁹⁸ NAP, fond Stará manipulace, karton č. 2411, sign. SM T 64/1.

¹⁹⁹ František DVORSKÝ, *Nové zprávy o Tychonu de Brahe a jeho rodině*, Časopis Musea Království českého 57, 1883, s. 60–77.

do stejného termínu byly placeny také úroky. Tyto informace potvrzuje **Seznam 1623**, kde byla pohledávka zařazena do kategorie **I/B**.

Od roku 1618 však na tomto účtu žádný pohyb nenastal. Výše zmíněné údaje účetní české komory jen přepsali do **Přehledu 1789** (fol. 997) s tím, že aktiva převedli z kop grošů míšeňských na zlaté rýnské. Po připočtení nevyplacených úroků narostla hodnota této pohledávky do roku 1789 na 6 731 zl. r. 22 kr.

Nr. 220	Daniel Skalský [z Dubu] <i>„Daniel Skalský“</i> 5 000 kop gr. míš.
Fol. 48v	
A/152, 224	
R	
Forma záruky není uvedena.	

Daniel Skalský z Dubu (†1613), syn Mikuláše Skalského z Dubu (†1588), místosudího Království českého a královského prokurátora.

Tyto peníze dostal darem od císaře Mikuláš Skalský, někdejší komorní prokurátor, a to v roce 1584 částku 2 000 kop gr. míš., a v roce 1587 částku 3 000 kop gr. míš. Důvod ani doba převodu pohledávky na Daniela Skalského nejsou uvedeny; lze však předpokládat, že šlo o jeho podíl na dědictví po otci.

Ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584²⁰⁰ je vedena první z těchto pohledávek. Mikuláš Skalský z Dubu obdržel darem 2 000 tolarů za dlouholeté věrné služby už od mládí u císaře Ferdinada I. a Maxmiliána II. Byl na to vystaven dluhopis 16. dubna 1584, úročený 6%, které se mají vyplácet z českého rentmistrovského úřadu.

V době vzniku **Šuldenlisty 1615** byl již Daniel Skalský po smrti, ale tato skutečnost se v dokumentaci neprojevila, neboť pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II. Úroky však byly placeny až do sv. Jiří 1618. To potvrzuje jak záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 142), kam bylo toto aktivum zapsáno ještě jako majetek dávno zemřelého Mikuláše Skalského z Dubu,²⁰¹ tak i údaj ze **Soupisu 1623**, kde byla pohledávka zařazena do kategorie **II/B**, tedy rozhodnutí o případné konfiskaci ještě odloženo. Z dochované dokumentace není zřejmé, kterému z dědiců nárok na tuto pohledávku po roce 1613 připadl, ale konfiskační nároky postihly majetek celé rodiny,²⁰² proto předpokládám, že i tato pohledávka byla zahrnuta do majetkového trestu.

²⁰⁰ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 62–62v.
²⁰¹ Aktivum je v tomto záznamu rozděleno na dvě části (2 000 kop a 3 000 kop gr. m.) a okolnosti jejich vzniku jsou popsány podrobněji, než v samotné **Šuldenlistě 1615**.
²⁰² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 514–515.

Nr. 221	dědicové zemřelého Tomáše Sonnera, někdejšího dvorského kontrolora <i>„Weiland Thomas Sonners gewesen Hoff Contralors Erben“</i>
Fol. 48v	
B/277	
R	3 428 kop 34 gr. míš.
Forma záruky není uvedena.	

Tomáš Sonner, dvorský kontrolor letech 1580–1589.²⁰³
Tyto peníze dostala v roce 1598 darem jeho vdova za její práci hospodyně, když více než třicet let sloužila u císařského dvora a vykonávala různé služby.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. nebo III. Vzhledem k analogiím lze spíše očekávat zařazení do kategorie II. V účetní agendě české komory o ní nejsou další zprávy, proto předpokládám, že byla převedena *cessí* na jiného držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 540–541).

Nr. 222	Jiří a Kryštof Šlovští [ze Šlovic] <i>„Georg und Christoff Slowski“</i>
Fol. 49	
A/30	
R	2 000 kop gr. míš.
Forma záruky není uvedena.	

Jiří a Kryštof Šlovští ze Šlovic, blíže neurčení potomci komorního rady Jana Šlovského ze Šlovic, který před rokem 1570 působil ve službách císaře Maxmiliána II.

Tyto peníze daroval císař roku 1570 Janu Šlovskému, někdejšímu komornímu radovi a jeho dědicům (*„dem Johann Slowski gewesten Cammer Rath und seinen Erben“*).

Ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584²⁰⁴ je tato pohledávka vedena jako aktivum úročené 5%.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. nebo III. Vzhledem k analogiím lze spíše očekávat zařazení do kategorie II. V účetní agendě české komory o ní nejsou další zprávy, proto předpokládám, že byla převedena *cessí* na jiného držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 540–541).

²⁰³ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 356, č. 97/2.
²⁰⁴ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 47–47v.

Nr. 223	Jakub Berbek [z Kunvaldu]	„ <i>Jacob Berbeck</i> “ 2 000 kop gr. míš.
Fol. 49		
A/361		
R		
Forma záruky není uvedena.		

Jakub Berbek z Kunvaldu a na Žižlovicích, císařský služebník, který byl již v roce 1615 po smrti. Jeho rodinné poměry poměrně podrobně popisuje (jakožto osobu osobně známou) Bartoloměj Paprocký, který tuto pasáž doplnil také o Berbekovo dřevorezové vyobrazení.²⁰⁵

Tyto peníze mu daroval císař (rok neuveden) za jeho 23-letou službu navíc vedle doživotní roční renty ve výši 200 kop gr. míš. Do záhlaví dodatečně vepsáno „dědicům Berbekovým“ („*Erben Berwecken*“).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Z dochované dokumentace však není zřejmé, jak byly Berbekovým dědicům placeny úroky. V **Seznamu 1623** je zaevidována v kategorii I/A původní jistina (na ni nebylo uhrazeno nic) a informace o tom, že úroky byly uhrazeny až do sv. Havla 1621. Není však uvedeno, kdy tato úhrada proběhla. Pohledávka nebyla konfiskována, takže předpokládám, že byla dále vedena pod jmény dědiců, u kterých se zatím přímou návazností nepodařilo zjistit (viz Nr. 538–329).

Nr. 224	Pavel Michna z Vacínova, český sekretář „ <i>Paul Michna, Beh[eimisch] Secretarj</i> “ 5 000 kop gr. míš.
Fol. 49	
D/524	
R	
Forma záruky není uvedena.	

Pavel Michna z Vacínova (1589–1632), příslušník původně měšťanské rodiny, povýšené do šlechtického stavu až roku 1598. Pavel Michna, který získal vzdělání na jezuitských školách, působil od počátku 17. století jako císařům dvořan a sekretář. Byl významnou osobností radikálního rekatolizačního španělsko-jezuitského tábora v tehdejší české politice. V době stavovského povstání byl ze země vypovězen a jeho majetek zabaven. Po Bílé hoře významně zbohatl na konfiskacích a byl také členem mincovního konsorcia.

Výše uvedenou částku mu daroval císař (rok neuveden). Peníze mají být vypláceny po pět let, ročně po 1 000 kopách. Tento zápis byl zapsán dodatečně (jiným rukopisem a tmavším inkoustem) na volné místo mezi pohledávky Nr. 223 a Nr. 225.

²⁰⁵ Bartoloměj PAPROCKÝ, *O stavu rytířském (Diadochos IV)*, Praha 1602, s. 233.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V pozdější evidenci české komory se však už neuvádí. Vzhledem k Michnově významnému postavení v pobělohorských Čechách předpokládám, že mu tato pohledávka už v roce 1620 nepatřila, a že byla *cessí* převedena na jiného vlastníka ještě před rokem 1618.

Nr. 225	dědicové Michala Kheka ze Švarcpachu, někdejšího stavebního písaře „ <i>Michael Keckhens von Schwarzbachs gewesen Pauschreibers Erben</i> “
Fol. 49	
A/64, 348	2 000 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Michal Khek ze Švarcpachu († po 1589), malostranský měšťan a písař při stavebním úřadě na Pražském hradě. Jeho vyobrazení se dochovalo jako součást malostranského graduálu, zhotoveného kolem roku 1570.²⁰⁶ Příchod jeho rodiny do Čech, širší rodinné vazby i edici císařské listiny z roku 1580, potvrzující dřívější povýšení do šlechtického stavu i český inkolát, zařadil do svého obsáhlého díla Bartoloměj Paprocký.²⁰⁷

Tato pohledávka vznikla následovně: 1 000 kop gr. míš., půjčených na roční úrok 10%, zbylo k zaplacení z původní částky 2 000 kop gr., která mu byla potvrzena v letech 1577 a 1579. Těch druhých 1 000 kop gr. míš., úročených 5% ročně, mu bylo potvrzeno v roce 1584. V záhlaví jsou obě částky odlišeny, protože byly odlišně úročeny. Celková suma není sečtena, ale vedena na dvou řádcích nad sebou: „1000 ββ 10 P[r]o cento“ a pod tím „1000 ββ 5 P[r]o cento“.

Pohledávka je evidována ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584.²⁰⁸ Zde je celková pohledávka ještě 3 000 tolarů. Skládala se z 1 000 kop úročených 10% (těch 100 kop ročního úroku má dostávat z výnosu kutnohorské mincovny) a 1 000 kop darovaných peněz, také úročených 10%. Tyto dvě části pohledávky pocházejí z let 1577 a 1579. Dále půjčil dalších 1 500 kop na úrok 5%, které mu mají být každoročně vypláceny z vybraných daní z rentmistrovského úřadu. Na to mu byl vystaven úpis bez ručitelů, datovaný 26. srpna 1582. To je dohromady 3 500 tolarů. Na to přijal v průběhu roku 1584 (jak je doložena osmi dílčími týdenními kvitancemi) z nedoplatků berně celkem 500 tolarů. Zbývající aktivum tehdy činilo 3 000 tolarů.

Část z této pohledávky byla zřejmě později uhrazena; v seznamu z roku 1611 už je uvedena částka 2 000 kop gr. m., která náleží dědicům Michala Kheka (**Seznam 1611**, s. 39, č. D/6). U ní je odlišeno, že polovina (1 000 kop gr. m.) je úročena 10% a druhá

²⁰⁶ Marta VACULÍNOVÁ – Martina ŠÁROVCOVÁ – Alena NACHTMANNOVÁ, *Portréty předbělohorských intelektuálů*, Praha 2021, s. 224–225.

²⁰⁷ B. PAPROCKÝ, *O stavu rytířském*, s. 357–359.

²⁰⁸ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 52–52v.

polovina jen 5% (celkový nedoplatek úroků od sv. Havla 1607 činil 75 kop gr. m.), což indikuje kontinuitu s výše zmíněnými starými pohledávkami ze 70. let 16. století.

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 je u této pohledávky uvedena jen částka 1 000 kop gr. míš. Prvních výše zmíněných 1 000 kop, úročených 10%, bylo stavovskou komisí zařazeno do kategorie „III“, tedy odmítnuto.

Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 191) bylo podle stavovského harmonogramu na úhradu těch 1 000 kop gr. m. (úročených 5%) vyplaceno ve 3 splátkách (do sv. Havla 1617) celkem 276 kop 4 gr. 3 d. m. Úhradu úroků také jen do sv. Havla 1617 dokládá **Seznam 1623**. Úroky pak byly doplacený do sv. Jiří 1623. V roce 1628 pak byl uhrazen jak zbytek jistiny, tak všechny nedoplatené úroky, a tato pohledávka byla s nulovým zůstatkem účetně uzavřena.

V evidenci české komory bylo vedeno i těch druhých 1 000 kop, uvedených v původní **Šuldenlistě 1615** a úročených 10%, které stavovské komise roku 1615 odmítla akceptovat. Pro tuto pohledávku byl v **Schuldenbuchu E** (fol. 113) zřízen zvláštní účet. Podle **Seznamu 1623** byly na tuto částku placeny úroky do sv. Havla 1617. Jako zbytek jistiny je zde sice uvedeno 2 000 kop gr. m. (což odpovídá původní celkové hodnotě Khekovy pohledávky), ale nedoplatek úroků (10%) za 6 let je k sv. Havlu 1623 počítán jen ze skutečného zůstatku, tj. z 1 000 kop gr. m. (činil tedy 600 kop gr. m.).²⁰⁹ V roce 1623 byly tyto nedoplatky úroků uhrazeny. V roce 1627 pak bylo provedeno výsledné zúčtování a byla proplacena jak celá jistina, tak i úroky za 4 roky (od sv. Jiří 1624 do sv. Jiří 1627). Tím byla pohledávka plně vyrovnána a účet s nulovým zůstatkem byl zrušen.

Nr. 226	paní Justině Kretšmerové, vdově po zemřelém Kryštofu Kretšmerovi z Šenkenberku, někdejším sekretáři české komory <i>„Frauen Justina Kretzschmārin Weilandt Christoff Kretzschmars von Schenkenberg gewesten Böhembischen Cammer Secretarj hinterlasener Wittib“</i>
Fol. 49v	
D/157	1 600 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Justina Kretšmerová, vdova po Kryštofu Kretšmerovi z Šenkenberku, sekretáři české komory.

Po smrti Kryštofa Kretšmera byla jeho vdově a dědicům darována částka 2 000 kop gr. za jeho 40-letou službu. Z toho připadlo vdově 1 600 kop a synu Danielovi 400 kop (viz Nr. 227).

²⁰⁹ **Seznam 1623**, fol. 0668.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II. Podle údajů ze **Seznamu 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii **II/A**, byly úroky placeny do sv. Havla 1618, z jistiny nic. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 545) byla tato pohledávka (s výslovným odkazem na kontinuitu se starším účtem, vedeným v **Schuldenbuchu D**, fol. 157)²¹⁰ už jen ve výši 1 300 kop gr. míš., z čehož lze usuzovat, že před rokem 1623 došlo k úhradě části jistiny; úroky ve výši 6% byly doplacený do sv. Havla 1623. Následně byly úroky vypláceny v letech 1624–1653. K 15. říjnu 1653 bylo provedeno vyúčtování a doplněna poznámka, že účet zůstává blokován, dokud se nevyjasní, komu peníze patří. Později byla k záhlaví doplněna nedatovaná poznámka, že tuto pohledávku si nárokuje Marie Rosenasti. Záznamy o vyplácení úroků pokračují v letech 1654–1659.

Účetně pohledávka uzavřena není, nicméně u záznamu chybí odkaz indikující přenos dat do mladší evidence české komory.

Nr. 227	Daniel Kretšmer [z Šenkenberku], zmíněného sekretáře syn „ <i>Daniel Kretschmar gedachtes Secretari Sohn</i> “
Fol. 49v	
D/157	400 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Daniel Kretšmer z Šenkenberku, pozůstalý syn po Kryštofu Kretšmerovi z Šenkenberku, sekretáři české komory.

Záznam bez bližšího komentáře, jen s odkazem na předchozí Nr. 226, kde jsou okolnosti vzniku této pohledávky popsány.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka spojena s následujícím Nr. 228, souhrnná částka 509 kop 20 gr. m. zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Na rozdíl od aktiv Danielovy matky (viz Nr. 226) se u této pohledávky mladší údaje v evidenci české komory neobjevují. Proto předpokládám, že tato pohledávka přešla *cessí* na jiného majitele již do roku 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 228	podobně Daniel Kretšmer [[z Šenkenberku] „ <i>InSimili Daniel Kretschmar</i> “
Fol. 49v	
B/260	109 kop 20 gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 227

²¹⁰ Zde je též upřesněno, že Kryštof Kretšmer získal císařovo obdarování roku 1607.

Zbytek z původní částky 4 000 kop gr. míš., které byly císařem darovány jeho otci Kryštofu Kretšmerovi v roce 1599.
Dále viz Nr. 227.

Nr. 229	Karel Kroc, hejtman
Fol. 49v	
D/101	„ <i>Carl Croc Haubtman</i> “ 1 500 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Karel Kroc, blíže neurčený hejtman. Z kontextu není ani zřejmé, o jakou hejtman-skou funkci (správní či vojenskou) se jednalo.
Zbytek z původní částky 2 000 kop gr. míš., které mu byly císařem darovány (rok neuveden).
Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. nebo III. Vzhle-dem k analogiím (je zde jasná kontinuita na starší účetní záznamy) lze spíše očeká-vat zařazení do kategorie II. V účetní agendě české komory o ní nejsou další zprávy, proto předpokládám, že byla převedena *cessi* na jiného držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 540–541).

Nr. 230	Paní Dorotě Engelhoferové
Fol. 50	
A / 3 0 1 ;	2 000 kop gr. míš.
B/220	
R	
Forma záruky není uvedena.	

Dorota Habenschadtová, znovu provdaná Engelhoferová, vdova po dlouholetém cí-sařském poštmistru Jiřím Habenschadtovi († 1594).
Ty peníze daroval císař jejímu manželovi Jiřímu Habenschadtovi, někdejšímu císař-skému poštmistru („ihren vorigen Haußwirth Georg Habenschadten ihren M[ajesta]ts gewesten Hoff Postmeister“) v letech 1585 a 1592. Z poznámky obsahující odkazy na zá-znamy v „Schuldenbuchu“ A a B je zřejmé, že v roce 1585 se jednalo o částku 700 kop gr. míš. a v roce 1592 o částku 1 300 kop gr. míš.
Stavovskou komisí byla tato pohledávka odmítnuta a zařazena do kategorie III.
Tomu odpovídají údaje v **Seznamu 1623**, kde je vedena v kategorii **III/A**. Podle to-hoto zdroje nebyly úroky placeny 9½ roku, tj. od sv. Jiří 1614. Tomu odpovídá výše nevyplacených úroků při úročení 5% (tj. 950 kop gr. m.).

Informace o této pohledávky byly znovu shrnuty v **Schuldenbuchu E** (fol. 187), kde je upřesněna datace původních dvou dluhopisů. Starší z 24. prosince 1585 byl darem Jiřímu Habenschadtovi za 20 let věrné služby. Druhý, datovaný v Řezně 5. září 1594, byl vystaven vdově Dorotě Habenschadtové, již znovu provdané Engelhoferové, za 28 let věrné služby jejího prvního manžela. Je zde však výslovně zaevidováno, že úroky ve výši byly vyplaceny až do sv. Jiří 1616. Buď jde tedy o omyl písaře, nebo došlo k dodatečné-mu doplacení úroků za dva roky (od sv. Jiří 1614 do sv. Jiří 1616) až z roce 1623.
Žádné další záznamy u tohoto účtu vedeny nejsou. Pohledávka je však účetně uza-vřena zapsáním běžně užívaného symbolu o nulovém zůstatku na účtu. Není však vy-světleno, jakým způsobem k anulování tohoto účtu došlo.

Nr. 231	dědicové Matyáše Kremera [z Grunova], někdejšího císařského rady nad apelacemi „ <i>Matthias Kremers Ihrer May[esta]t gewesten Appellation Raths Erben</i> “
Fol. 50	
B/132	1 000 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Matyáš Kremer z Grunova, císařský rada nad apelacemi. Císařský úředník, povýšený do šlechtického stavu a obdařený predikátem „z Grunova“ až v roce 1595. Edici císařské listiny z roku 1595, potvrzující udělení predikátu Matyášovi Kremerovi a jeho bratru Jiřímu, zařadil do svého obsáhlého díla Bartoloměj Paprocký.²¹¹
Ty peníze daroval císař Kremerovi za jeho 11-letou službu roku 1595.
Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. V **Seznamu 1623** je tato pohledávka, zařazená do kategorie **II/A**, uvedena v plné výši. Jistina tedy nebyla splácena, ale úroky byly hrazeny až do sv. Jiří 1618.
Další záznamy ohledně této pohledávky už jsem v evidenci české komory nenašel, neboť neznáme jména Kremerových dědiců.²¹² Konfiskacemi ale tato pohledávka neby-la nijak dotčena. Proto předpokládám, že byla v evidenci české komory vedena dál jako aktivum jiného vlastníka.

²¹¹ B. PAPROCKÝ, *O stavu rytířském*, s. 352–353.
²¹² V **Schuldbuchu E** (fol. 494) je sice vedena pohledávka Anna Marie Kremerové, ale z anotace vyplývá, že se týká jiných aktiv a její případný vztah k Matyáši Kremerovi z Grunova není doložen.

Nr. 232	Jiřímu Fuňkovi z Olivetu,
Fol. 50	někdejšímu sekretáři české komory „Georgen Funckhen von Oliuet gewester Böhembischer Cammer Secretari“
D/96	3 000 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Jiří Fuňk z Olivetu, někdejší sekretář české komory.

Ty peníze mu byly darovány roku 1603 za službu sekretáře české komory, úročeno 5%.

K svatohavelskému termínu roku 1611 byly z této pohledávky všechny úroky řádně zaplaceny (**Seznam 1611**, s. 41, č. D/24).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 52) bylo podle stavovského splátkového kalendáře ve 4 splátkách (do sv. Jiří 1618) vyplaceno 1234 kopy 27 gr. 5 d. m. a úroky hrazeny také do sv. Jiří 1618. Tato data potvrzuje i **Seznam 1623**, kde je už pohledávka vedena jako majetek vdovy. V **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 20, fol. 5-5v) je však evidován vyšší zůstatek (2 169 kop 51 gr. 3 d. m.) a platba úroků jen do sv. Havla 1617. Tento rozdíl mezi údaji z roku 1654 a starší evidencí z roku 1623 je vysvětlen tak, že k platbě peněz k svatojiřskému termínu 1618 nejsou k dispozici kvitance od příjemce (odkaz na knihu rentmistrovského úřadu z roku 1619, fol. 415), proto byly údaje opraveny v souladu s účetní dokumentací.

Další záznamy o splátkách u tohoto účtu po roce 1618 uvedeny nejsou. Až k 8. únoru 1663 bylo provedeno celkové zúčtování zbytku jistiny a nevyplacených úroků. Majitelkou účtu byla tehdy Anna Marie Wolfstirmová („*frau Anna Maria Wolffstirmin*“), které nároky na tuto pohledávku zdědila po svém zemřelém otci Tomášovi Zelendarovi z Prošovic. Způsob převodu tohoto aktiva na Tomáše Zelendara výslovně uveden není. V písemné dokumentaci z první poloviny 17. století se však hojně objevuje paní Johana Fuňková rozená Zelendarová z Prošovic, pravděpodobně vdova po výše uvedeném Jiřím Fuňkovi z Olivetu. Po ní dědil Tomáš Zelendar i jiné pohledávky (Nr. 203), proto předpokládám, že se jednalo o jeho blízkou příbuznou (tetu z otcovy strany nebo sestru).

Po vyúčtování pohledávky s Anna Marií Wolfstirmovou z Prošovic v roce 1663 byl tento účet zrušen.

Nr. 233	Pavlu Korkovi [z Korkyně], někdejšímu
Fol. 50	hejtmanu a forštmistru na panství Dobříš „Pauln Korcka gewester haubtman und forstmeister zu Dobrziz“
-	1 000 kop gr. míš.
R	
Forma záruky není uvedena.	

Pavel Korka z Korkyně (1522–1598), český šlechtic a vojenský velitel, působící ve službách Habsburků.²¹³ Autor obsáhlých pamětí,²¹⁴ ve kterých popisuje také svoje vojenské zkušenosti, včetně zážitků z dělostřelecké bitvy u Ingolstadtu roku 1546 během šmalkaldské války.²¹⁵

Ty peníze mu byly darovány císařem roku 1587. Celý zápis je škrtnut bez jakéhokoli komentáře.

V roce 1611 byla už tato pohledávka vedena jako aktivum dědiců Pavla Korky („*Pauln Korcka Erben*“); tehdy na ní vázly nevyplacené úroky od sv. Jiří 1606 za 5½ roku ve výši 275 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 41, č. D/22).

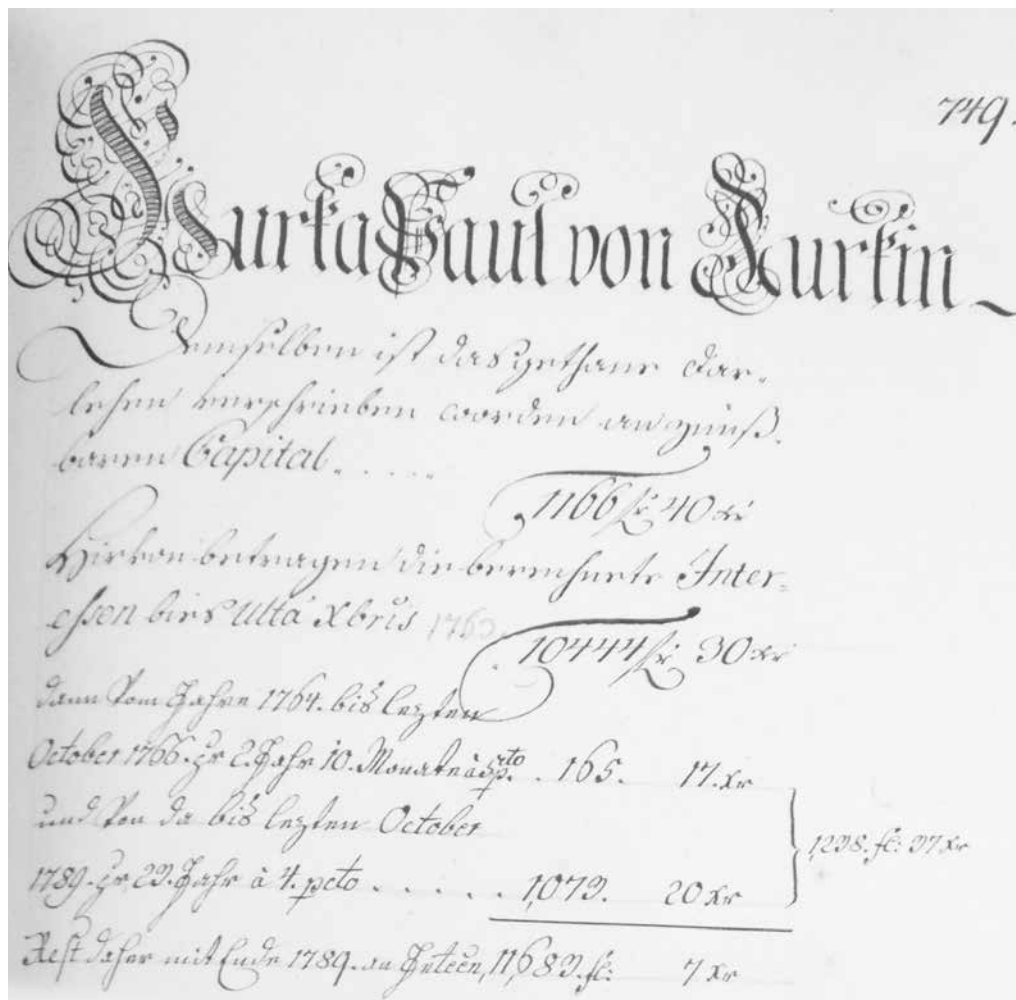
Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 odmítnuta a zařazena do kategorie III. V účetní evidenci české komory však byla dále vedena. Zápis v **Schuldenbuchu E** (fol. 161) upřesňuje, že k původnímu obdarování došlo 23. října 1587 a darovaná částka 500 kop grošů českých (= 1 000 kop gr. míš.) měla být úročena 6%. Peníze měly být Pavlu Korkovi vyplaceny na sv. Jiří 1588 (23. dubna 1588). K výplatě nedošlo, ale z dlužné částky byly úroky uhrazeny až do sv. Havla 1614 (16. října 1614).

K žádnému dalšímu pohybu na tomto účtu ale nedošlo. Údaje ze **Schuldenbuchu E** byly přepsány do **Přehledu 1789** (fol. 749), původní jistina byla jen z kop grošů míšeňských převedena na zlaté rýnské (1 000 kop gr. m. = 1 166 zl. r. 40 kr.). Postupnou kapitalizací úroků tato pohledávka postupně narůstala, až 1789 dosáhla souhrnné výše 11 683 zlatých rýnských 7 krejcarů.

²¹³ František KOREŠ, „*Krýgsmanské činy*“ Pavla Korky z Korkyně v předbělohorském období, in: Václav BŮŽEK – František KOREŠ – Petr MAREŠ – Miroslav ŽITNÝ, Rytíři renesančních Čech ve válkách, Praha 2016, s. 63-73.

²¹⁴ Zdeněk VYBÍRAL (ed.), *Paměti Pavla Korky z Korkyně*, České Budějovice 2014.

²¹⁵ Petr VOREL, *Šmalkaldská válka v Evropských dějinách (1546–1547)*, Pardubice 2021, s. 217.

Císařští radové a služebníci
– The Emperor's Councillors and Servants
„Käyserliche Räth und Diener“

Nr. 234	zbývají Janu Peldřimovskému [z Vyškořic], sekretáři české komory „ <i>Restiren Hannßsen Pldrzimawski Böhembischen Cammer Secretari</i> “
Fol. 50v	
D/192	1 770 kop 35 gr. 4 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Jan Peldřimovský z Vyškořic (1565–1635),¹ rodák ze Stříbra, později staroměstský měšťan a sekretář české komory. Byl vlastníkem několika domů na Starém Městě pražském, kde v roce 1615 přiznával k daňovým účelům finanční aktiva ve výši 2 800 kop gr. m. (**BR 1615**, s. 83, SMp/40).

Zbytek z částky 3 548 kop gr. míš., kterou mu císař daroval v roce 1609.

V roce 1611 činil u této pohledávky zůstatek ještě 2 433 kop 27 gr. m.; úroky byly řádně vyplaceny do 30. června 1611 (**Seznam 1611**, s. 42, č. D/27).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. O splátkách nemáme informace. Jan Peldřimovský patřil k významným osobnostem stavovského povstání, byl odsouzen ke ztrátě hrdla, cti a majetku hned po Bílé hoře. Později byl sice omilostněn a emigroval do zahraničí, ale majetek byl konfiskován.²

Nr. 235	Václav Trost z Tyffentálu, sekretář české komory „ <i>Wenzel Troßt von Tiefenthal Böhembischer Cammer Secretari</i> “
Fol. 50v	
D/221	3 000 kop gr. míš.
SL	
Ručí 4 města v Horní Lužici.	

Václav Trost z Tyffentálu, sekretář české komory a malostranský měšťan. V roce 1615 přiznával k daňovým účelům finanční aktiva ve výši 5 000 kop gr. m. (**BR 1615**, s. 84, ČMS/5).

Tuto částka mu byla z milosti darována roku 1611. Následně mu pak na ni byl 2. března 1612 vystaven dlužní úpis, za který ručí 4 města v Horní Lužici.

¹ Jeho rodinné poměry a životní osudy přibližuje Josef DOBIÁŠ, *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí*, III, Pelhřimov 1950, s. 238–248 a Vladimír BYSTRICKÝ, *Stříbrská měšťanka a zásobování Horního Slavkova v polovině 16. století*, *Minulostí Západočeského kraje* 22, 1986, s. 114–131, zde s. 119–120.

² Tomáš Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po roce 1618*, Praha 1883, s. 417–418.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie III. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 112) na její úhradu přijal Václav Trost dvě splátky z příjmů Horní Lužice v letech 1615 a 1617 v celkové výši 2 000 kop gr. m. Údaje o splátkách úroků před rokem 1618 nejsou evidovány. Ze zbývajících jistiny (1 000 kop gr. m.) byly úroky vypláceny z hornolužického rozpočtu až do sv. Havla 1622. Žádné platby po roce 1622 už zde evidovány nejsou. U jiné Trostovy pohledávky (s. 236) je však doloženo, že jeho aktiva byla v roce 1623 zařazena do kategorie pohledávek zpochybněných pro podíl na stavovském povstání, o kterých panovník teprve rozhodne. Předpokládám tedy, že ke konfiskaci nakonec v roce 1623 došlo.

Nr. 236	podobně Václavu Trostovi [z Tyffentálu] „ <i>In simili dem Wenzel Troßt</i> “
Fol. 50v	
D/221	1 714 kop 17 gr. 2 den. míš.
SL	
Ručí Malá Strana („Clain Stadt Prag“).	

Identita věřitele viz Nr. 235.

Peníze které půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovského s Dampierovského.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623** byly na tuto pohledávku podle stavovského harmonogramu vyplaceny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) a úroky byla placeny také do tohoto termínu. Pohledávka byla v roce 1623 vedena v kategorii I/B (tj. majetek osob obviněných z účasti na povstání, o kterém panovník teprve rozhodne) a žádná další údaje o ní v účetní evidenci dochovány nejsou. Předpokládám tedy, že nakonec konfiskována byla.

Nr. 237	více tomu Václavu Trostovi [z Tyffentálu] „ <i>Mehr dem Wenzel Troßt</i> “
Fol. 51	
D/104	914 kop gr. míš.
SL	
Ručí město Kladsko („Glatz“).	

Identita věřitele viz Nr. 235.

Jde o pohledávku, kterou měl Václav Trost původně u bankovního domu Lazara Henckela mladšího. Povinnost splácet tuto částku převzal císař spolu s jinými hencklovskými dlužníky úpisy, předloženými dvorské komoře v souvislosti s úvěrovými problémy, ve kterých se Lazar mladší Henckel ocitl. Tato částka má být splacena v průběhu tří let, od svatého Havla 1614 [16. 10. 1614] do svatého Havla 1617 [16. 10. 1617]. Je ujištěna řádným běžně úročeným dluhopisem.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 62) byly úroky placeny do sv. Havla 1617. Žádné platby po roce 1622 už

zde evidovány nejsou. U jiné Trostovy pohledávky (s. 236) je však doloženo, že jeho aktiva byla v roce 1623 zařazena do kategorie pohledávek zpochybněných pro podíl na stavovském povstání, o kterých panovník teprve rozhodne. Předpokládám tedy, že ke konfiskaci nakonec v roce 1623 došlo.

Nr. 238	podobně Václavu Trostovi [z Tyffentálu] „ <i>In Simili Wenzel Troßten</i> “ 130 kop 14 gr. 2 den. míš.
Fol. 51	
-	
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Tuto částku tvoří nevyplacené úroky z výše uvedené sumy 914 kop gr. míš. (viz předchozí pohledávka Nr. 237), které se císař zároveň zavázal zaplatit a vystavil na to dluhopis s datem svatého Havla 1614 [16. 10. 1614] s půlroční výpovědní lhůtou. Zápis je celý škrtnutý. Dodatečně je připsána poznámka, že tyto peníze mají být vyplaceny v Kladsku 5. září 1615.

Nr. 239	Janu Habartickému, někdejšímu hejtmanu panství Poděbrady a Přerov „ <i>Hannßten Haberticzki gewester haubtman der herrschaft Podiebrad und Przerow</i> “
Fol. 51	
D/469	2 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Jan Habartický z Habartic, hejtmán komorních panství Poděbrady a Přerov v letech 1599–1604.³ Tyto peníze mu byly věnovány roku 1610; byly úročeny 5%. Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 278) byly podle stavovského harmonogramu uhrazeny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) ve výši 823 kop 8 gr. 4 d. m., a úroky hrazeny také do tohoto termínu. Zde je také jako spoluvlastník účtu uvedena Anna Habartická rozená Maxová, zřejmě manželka. Údaje o splátkách jistiny a úroků do roku 1618 potvrzuje **Seznam 1623**, ve kterém je pohledávka zařazena do kategorie **I/B** (tj. majetek osob obviněných z účasti na povstání, o kterém panovník teprve rozhodne). Žádné další údaje o ní v účetní evidenci dochovány nejsou. Předpokládám tedy, že další splátky už neproběhly, ať už byla pohledávka konfiskována nebo jenom zůstala neaktivní.

³ Zuzana VLASÁKOVÁ, *Mezi normou a každodenní praxí (Správa komorních panství Pardubice, Poděbrady a Kolín v letech 1614-1702)*, Červený Kostelec 2023, s. 228.

Nr. 240	Janu Platejsovi z Plattnštejna, sekretáři české dvorské kanceláře „ <i>Hannßten Platteis von Plattenstein Böhembischer Hoff Canzelei Secretari</i> “
Fol. 51v	
D/395	4 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Jan Platejs z Plattnštejna, pražský erbovní měšťan, působící dlouhodobě v úřadu české dvorské kanceláře. Do funkce sekretáře byl jmenován roku 1602 s ročním platem 360 zl. r. a s nároky na paušální úhradu cestovních nákladů ve výši 300 zl. r. ročně.⁴ Tyto peníze mu byly věnovány roku 1611 za jeho věrné služby, ale v důsledku tehdejších nepokojů, kdy pražská obecná spodina způsobila značné škody („...*und in der damals ergangener Unruhe, von dem Prägerischen gemainen Pöfel erlittenen schaden willen zu einer ergänzlich kritt und gnad bewilliget...*“), mu ta pohledávka byla potvrzena dodatečně až nynějším císařem, a to dluhopisem, vydaným ke dni svatého Havla 1614 [16. 10. 1614]. Jedná se zřejmě o nedopladenou částku z původní sumy 6000 tolarů, kterou Platejsovi císař Rudolf II. daroval za devět let věrné služby v květnu 1611. Toto aktivum je zmíněno v retrospektivním přehledu analogických odměn, udělených sekterářům české dvorské komory od roku 1601, který je přiložen jako podpůrný argument k žádosti Markéty, vdovy po Janu Menzeliovi, sekretáři české komory, která v lednu 1616 žádala o úhradu peněz, které zůstaly nedoplaceny jejímu zemřelému manželovi.⁵ Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V účetní agendě české komory o ní nejsou další zprávy, proto předpokládám, že byla převedena *cessí* na jiného držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538-530).

Nr. 241	Anna Kellyová, nyní Kelblová [z Písnice] „Anna Köleinn Jczo Kölblin“ ⁴⁶ 1 900 kop gr. míš.
Fol. 51v	
D/470, 471	
SL	
Forma záruky není uvedena.	

⁴ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 319, č. 55/4.
⁵ ÖNA, Hoffinanz Österreich, FHKA 421, fasc. 1616/XI., nefoliováno. Složka datovaná 24. listopadu 1616 a nazvaná „*Marghareten w: Johan Menzelÿ gewesten Behmischen Hof Canzleÿ Secretari nachgelassenen Wittib, supplicirn P[er] gnedes abfertigung und provision*“.
⁶ Slova *Jczo Kölblin* byla dopsána dodatečně.

Anna Kelblová z Písnice, vdova po Thomasu Kellym, bratru císařského astronoma Edwarda Kellyho, provdaná podruhé za pražského erbovního měšťana Kelbla. Dcera někdejšího rožmberského úředníka Jana Lažického z Písnice

Jedná se o zbytek z původní částky 2 000 kop gr., míš., které jí měly být zaplacený za dva dvory při konfiskaci statku Libeř („*Lueben*“) Eduardu Kellymu („*Eduardi Köley*“).⁷ Na to jí byla vystaven císařský dlužní úpis 27. října 1612.

Odkaz na „*Schuldenbuch*“ je rozdělen do dvou částí, z nichž je zřejmé, že šlo původně o dvě samostatně evidované pohledávky, D/470 = 1 200 kop gr. míš. a D/471 = 700 kop gr. míš., tedy pravděpodobně platba za každý dvůr zvlášť.

Dodatečně byla připsána vysvětlující poznámka: Z této pohledávky patří paní (tj. Anně) částka 1 200 kop. gr. míš. a jejímu synovi Janu Adamovi Kellymu („*Hanns Adam Keller*“)⁸ částka 700 kop gr. míš. Na těchto 1 200 kop gr. m. byl Anně vystaven obnovený dlužní úpis ze dne 25. srpna 1615. Ten má být zaplacen na příštího svatého Havla [16. 10. 1615].

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 jsou tyto částky už odděleny. U Anny Kelblové z Písnice zůstalo jejích 1 200 kop gr. Pro jejího syna Jana Adama, uvedeného česky jako „*Jan Adam Keleus z Ymany*“, byla vytvořena samostatná pohledávka ve výši 700 kop gr. míš. (Nr. 518).

V **Schuldenbuchu E** (fol. 279) už je pohledávka vedena jako majetek Bohuchvala Vostroměřského z Rokytніка, na kterého byla převedena roku 1616. Kontinuita je v anotaci jasně popsána. Je zde také upřesněno, že původně šlo o dluh za dvůr a zahradnický domek ve vsi Hodkovice („*Höf und Gärdner Häusel im dorf Hotkowicz*“). Podle stavovského harmonogramu byly na tuto pohledávku vyplaceny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) ve výši 493 kop 46 gr. m.; úroky byly hrazeny také do sv. Jiří 1618. Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623**, kde je pohledávka uvedena v kategorii **I/B**. Konfiskována nebyla, protože se znovu uvádí v **Přehledu 1654** v kategorii **Cl. 1**. Údaje o vyplacených penězích se však zde mírně liší. Deklarovaný zůstatek je vyšší (770 kop 14 gr. m.), rozdíl však vysvětlen není. Tak jako tak, po roce 1618 už na tuto pohledávku nebyly vyplaceny žádné peníze ani na splátku jistiny, ani na úhradu úroků. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 242	Ondřej z Lidlova, někdejší komisař hraničního mýta „ <i>Andre von Liedtlaw gewester Grännicz Zoll Commissarius</i> “
Fol. 51v	
D/186	2 500 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

⁷ Edvard Kelley z Imany (1555–1595), anglický alchymista, působící na dvoře Rudolfa II. v Praze.

⁸ Tato účetní dokumentace prokazuje, že Jan Adam Kelley z Imany nebyl synem, ale synovcem Edvarda Kelleyho, tedy synem Edvardova bratra Thomase a Anny z Písnice.

Ondřej Lidl z Lidlova, komisař hraničního mýta v době Rudolfa II., držitel části panství Přimda, bratr Augustina z Lidlova (Nr. 131). V roce 1615 byl již po smrti. Pozůstalý pozemkový majetek v Plzeňském kraji 74 osedlých, **BR 1615**, s. 50, č. Plz-R/18) spravovala dcera Barbora Tucharová z Lidlova.

Tyto peníze mu byly císařem darovány roku 1609.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 102) nebyla splácena jistina (to odpovídá zařazení do kategorie II.), ale úroky se splácely do jara 1617 (jako termín splátky svatojiřského úroku je uveden 6. květen 1617). tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii **II/B** (tj. majetek osob obviněných z účasti na povstání, o kterém panovník teprve rozhodne). V té době tedy zřejmě ještě nebylo jasné, zda tato pohledávka patří do té části rodinného majetku, kterou zdědil Ondřejův syn Mikuláš Lidl z Lidlova (ten jako aktivní účastník povstání odešel ze země hned po Bílé hoře a jeho majetek byl konfiskován v plném rozsahu),⁹ nebo Mikulášova sestra Barbora provdaná Tucharová, které byla v roce 1624 přiznána finanční náhrada za její aktiva na konfiskovaném rodinném majetku. Jako majitelka účtu je sice uváděna paní Barbora, ale po roce 1617 jí stejně nebyly vypláceny žádné peníze ani na splátku jistiny, ani na úhradu úroků. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 243	Jan Jakub Khynyk z Khynygsfeldu, dvorský služebník císaře „ <i>Hanns Jacob König Ihre Maj[estat] Hoff Diener</i> “
Fol. 52	
D/464	7 258 kop 53 gr. 1 den. míš.
SL	
Ručí 3 pražská města.	

Jan Jakub Kynyg (psáno též König nebo Künig) z Kynygsfeldu, dvořan císaře Rudolfa II., poději jeho komorník a vrchní garderobiér.¹⁰ Tento muž sehrál významnou úlohu při manipulaci s penězi, shromažďovanými v roce 1611 na vyplacení vojska pasovských (viz s. 262).

Tyto pohledávky vznikly roku 1611 takto: Za víno, dodané pro císaře, mu nebylo zaplaceno 3 204 zlatých rýnských 50 krejcarů. K tomu složil na rentmistrovský úřad v hotovosti 5 263 zlatých rýnských 42 krejcarů jako půjčku. Půjčka byla ujištěna dluhopisem na tři roky. Nyní se s ním jedná, kdy by to mělo být zaplaceno.

Pohledávka byla stavovskou komisí sloučena s položkou Nr. 244, souhrnná částka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V účetní agendě české komory o tomto aktivu nejsou dochovány další zprávy, proto předpokládám, že bylo převedeno *cessí* na jiné držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

⁹ T.V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 328.

¹⁰ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 258, č. 27/49; s. 402, 140/18 a s. 403, 142/5.

Nr. 244	podobně Janu Jakubu Khynykovi [z Khynygsfeldu] <i>„Insimili Hanßens Jacob König“</i>
Fol. 52	
D/458	6 000 zl. rýn. = 5 142 kop 51 gr. míš.
SL	
Bez ručitele.	

Identita věřitele viz Nr. 243.

Tyto peníze mu daroval zesnulý císař Rudolf II. roku 1611 za věrné služby. Rudolf II. však zemřel a nestihl na tu částku nechat vystavit písemné potvrzení. Proto Jan Jakub Khynyk o toto potvrzení požádal nynějšího císaře. Císař vyhověl a vystavil dlužní úpis na tuto sumu s datem 2. října 1614. Ta částka má být zaplacená za tři roky a do zaplacení úročena 5%.

Dále viz Nr. 243.

Nr. 245	Mikuláš Švarcperger, někdejší komisař hraničního myta „Niclas Schwarrzberg[er] gewester Grainicz Zoll Commissarius“
Fol. 52v	
D/109, 324	4 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Blíže neuvedení dědicové zemřelého Mikuláše Švarcpergera, komisaře hraničního myta.

Tyto peníze byly Mikulášovi Švarcpergerovi císařem z milosti darovány roku 1604 společně s další částkou 1 000 kop gr. míš. Mají být vyplaceny co nejdříve to bude možné. Odkaz na **Schuldenbuch D** je rozdělen do dvou částí, z nichž je zřejmé, že šlo původně o dvě samostatně evidované pohledávky, D/109 = 2 000 kop gr. míš. a D/324 = 2 000 kop gr. míš.

V seznamu z roku 1611 jsou obě původní pohledávky po 2 000 kopách gr. m. také ještě vedeny jako samostatné položky, ale jejich majiteli už jsou dědicové Mikuláše Švarcpergera (*„Niclaß Schwartzbergers Erben“*). Na první z nich vázl nedoplatek úroků od 8. ledna 1610 do 8. července 1611 ve výši 150 kop gr. m.; na druhé také 150 kop gr. m., ale zde se termín splácení úroků počítal od 1. ledna 1610 do konce června 1611 (**Seznam 1611**, s. 42, č. D/33-34).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623** byly na tuto pohledávku vyplaceny 3 splátky

(do sv. Havla 1617) a úroky hrazeny také do sv. Havla 1617. Pohledávka byla tehdy zařazena do kategorie **I/B**, tj. majetek osob obviněných z účasti na povstání, o kterém panovník teprve rozhodne. Žádné další údaje o ní v účetní evidenci dochovány nejsou a nebyla uvedena ani v **Přehledu 1654**. Předpokládám tedy, že nakonec po roce 1623 k její konfiskaci došlo.

Nr. 246	Markéta Švarcerová <i>„Margaretha Schwerzerin“</i>
Fol. 52v	
D/103	6 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Markéta Švarcerová, vdova po Sebaldu Švarcerovi (†1598), který působil jako hormí hejtman v Jáchymově v letech 1596-1598.¹¹

Tyto peníze daroval císař roku 1603 vdově Markétě za věrnou službu jejího zemřelého manžela, někdejšího hejtmana v Jáchymově (*„ihres Haußwirths gewesten Hauptmans in Joachimbsthal“*). Jeho jméno není v **Šuldenlistě 1615** uvedeno.

Jako vlastník této položky je vdova Markéta Švarcerová uvedena v roce 1611; úroky jí nebyly placeny už 4 roky. Aktivum bylo úročeno 5%, takže od sv. Havla 1607 do sv. Havla 1611 se jí nastrádaly nevyplacené úroky ve výši 1 200 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 42, č. D/33-34).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 61v) nebylo po roce 1615 na splátku jistiny uhrazeno nic (to odpovídá kategorii II.), ale úroky se v plné výši hradily až do sv. Jiří 1618. Jako vlastník tohoto účtu jsou uvedeni vdova a dědicové pozůstalí po Sebaldu Švarcerovi (*„Sebaldt Schwerzers nachgelaßner Wittib und Erben“*), což upřesňuje identitu manžela výše zmíněné Markéty Švarcerové. Údaje o finančních úhradách do roku 1618 potvrzuje i **Seznam 1623**, kde je tato pohledávka vedena v kategorii **II/B**. Konfiskována však nakonec nebyla. Na účtu řadu let nenastal žádný pohyb, až v roce 1657 byl doplněn vysvětlující retrospektivní zápis, ve kterém je upřesněno, jak bylo s touto pohledávkou nakládáno od roku 1615: Pohledávku po svém zemřelém manželovi zdědila (někdy před rokem 1611) vdova Markéta Švarcerová. Když i ona zemřela, zůstala po ní nezletilá dcera Marie Alžběta Švarcerová, jejíž majetek spravovali jako poručníci jáchymovští měšťané Vavřinec Herold a Jan Macas. Jejich prostřednictvím byla tato pohledávka převedena cessí roku 1616 paní Uršule Solvertové rozené Švarcerové z Falkenbergu (*„der Ursula Solvertin geborner Schwerzerin von Falkenberg“*), tedy zřejmě sestře zemřelého Sebalda Švarcera z Falkenbergu. Po smrti této paní Uršuly přešla pohledávka roku 1648 na její dceru a dědičku Annu Marii Haslauerovou rozenou Sarvertovou (*„Anna Maria Haßlauerin geborner Salvertin“*). Tato Anna Marie zemřela v roce 1654 bez posledního

¹¹ Lubomír NEMEŠKAL – Petr VOREL, *Dějiny jáchymovské mincovny a katalog ražeb*, I. 1519/1520–1619, Pardubice 2010, s. 125.

pořízení. Pohledávku po ní na základě rozhodnutí o dědickém řízení z roku 1657 zdědil manžel Tomáš Jiří Haslauer z Haslau a jejich děti. Zmíněný Tomáš Jiří Haslauer vznesl u české komory na tuto pohledávku nárok jménem svým a svých dětí, kterážto žádost byla shledána jako oprávněná.

Splátky úroků jsou u tohoto účtu evidovány v nepravdělné výši během let 1653-1666. V roce 1667 pak Jan Kašpar z Haslau („*Johann Caspar von Haßslau*“), zřejmě syn Anny Marie Haslauerové, převedl *cessí* celou původní jistinu (6 000 kop gr. m. = 7 000 zl r.) a nárok na nevyplacené úroky (5%) ve výši 16 873 zl. 10 kr. 4 d. na Michaela Kurnera, správce císařského špitálu ve Vídni. Všechny tyto nároky byly uhrazeny do roku 1670, kdy byl účet s nulovým zůstatkem uzavřen.

Nr. 247	Kašparu Cellerovi z Rosentálu, někdejšímu dvorskému kontrolorovi „Caspar Zeller von Rosenthal gewesten Hoff Controlors“
Fol. 52v	
D/108	2 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Kašpar Celler z Rosentálu, rudolfínský dvořan; v roce 1601 dvorní sommelier a později dvorský kontrolor, jehož plat činil od dubna 1608 ročně 480 zl. r.¹²

Tyto peníze mu daroval císař z milosti roku 1604.

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 62v) je datace původního daru upřesněna na 23. ledna 1604, částka byla úročena 5%. Podle harmonogramu z roku 1615 bylo na jistinu vyplaceno ve 4 splátkách (do sv. Jiří 1618) 823 kop 8 gr. 4 d. a úroky byly spláceny do sv. Jiří 1618. Tyto údaje o splátkách potvrzuje i **Seznamu 1623**, ve kterém byla tato pohledávka zařazena do kategorie **I/B**, tj. majetek osob obviněných z účasti na povstání, o kterém panovník teprve rozhodne.

Žádné další údaje o této pohledávce v účetní evidenci dochovány nejsou a nebyla uvedena ani v **Přehledu 1654**. Předpokládám tedy, že nakonec po roce 1623 k její konfiskaci došlo. Tomu nasvědčuje i obsah konfiskačních protokolů. Kašpak Celler byl sice katolíkem, ale za účast ve stavovském povstání proti němu bylo vzneseno obvinění. Ve výsledku byl sice obvinění zproštěn, ale musel uhradit vysokou finanční pokutu.¹³ Předpokládám tedy, že v souvislosti s tímto procesem došlo i k obstavení Cellerova aktiva u české komory. Tomu nasvědčuje i obecně užívaný symbol přeškrtnuté nuly (tj. nulový zůstatek na účtu), připojený bez vysvětlení na závěr záznamu v **Schuldenbuchu E** (fol. 62v).

¹² J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 336, č. 66/3 a s. 356, č. 97/4.

¹³ T.V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 328.

Nr. 248	Adam Kořenský z Terešova, někdejší císařův stolník <i>„Adam Korzensky Ihrer May[esta]t gewesten Truksaß“</i>
Fol. 52v	
D/393	4 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Adam Kořenský z Terešova (†1616), někdejší císařův stolník, působící od roku 1589 v různých dvorských službách.¹⁴

Tyto peníze mu daroval císař z milosti 28. února 1611; částka je úročena 5%.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 212) nebylo po roce 1615 na splátku jistiny uhrazeno nic (to odpovídá kategorii II.), ale úroky se v plné výši hradily až do roku 1618 (jako termín poslední splátky výslovně uveden 28. únor 1618). Údaje o finančních úhradách do roku 1618 potvrzuje i **Seznam 1623**. Podle tohoto zdroje pohledávku po Adamově smrti zdědil jeho bratr Josue Kořenský z Terešova, kterému byl na stejnou částku vystaven nový dluhopis 7. května 1616.¹⁵ Peníze měly být vyplaceny z výnosu z různých pokut, odumrtí či konfiskací, které císaři připadnou v zemích Koruny české.

V **Seznamu 1623**, byla tato pohledávka zařazena do kategorie **I/B**, tj. majetek osob obviněných z účasti na povstání, o kterém panovník teprve rozhodne. Žádné další údaje o této pohledávce v účetní evidenci dochovány nejsou a nebyla uvedena ani v **Přehledu 1654**. Předpokládám tedy, že nakonec po roce 1623 k její konfiskaci došlo. Tomu nasvědčuje i obsah konfiskačních protokolů. Josue Kořenský byl sice katolíkem, ale za účast ve stavovském povstání proti němu bylo vzneseno obvinění. Ve výsledku byl sice obvinění zproštěn, ale musel uhradit vysokou finanční pokutu.¹⁶ Předpokládám tedy, že v souvislosti s tímto procesem došlo i k obstavení jeho aktiva u české komory.

Nr. 249	Doktor Oktavián Roboreto [z Freyberku] „ <i>Doctor Octauiano Roboreto</i> “
Fol. 53	
D/190	10 778 kop 51 gr. 3 den. míš.
SL	
Ručí 5 měst v Čechách.	

¹⁴ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 228, č. 16/41; s. 236, č. 18/20; a s. 241, č. 19/84.

¹⁵ NAP, fond Stará mnanipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1616 – koncept dluhopisu na 4 000 kop gr. m., datovaného na zámku v Brandýse nad Labem 7. května 1616.

¹⁶ T.V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 294.

Doktor Okravián Roboreto z Freyberku, jeden z osobních lékařů císaře Rudolfa II. spolu s dr. Moscagliem (viz Nr. 255). Pod Roboretovým vedením byla provedena pitva těla mrtvého císaře.¹⁷

Od Roboretovy manželky byl koupen stateček u Brandýna, nazývaný Vostrov („Wostrowa“) za 10 000 kop gr. míš. K tomu se ještě připočetlo jeho služné, které mu nebylo vyplaceno, a peníze, darované z milosti císaře,¹⁸ což dohromady činilo 15 162 kop 21 gr. 3 den. míšeňské. Z toho postoupil svému společníku Janu Rittmanovi („seinen Aidtman Hannsen Riedtman“)¹⁹ částku 4 384 kop. Na zbývající výše uvedenou částku byl Roboretovi vystaven zaručený dluhopis, úročený 6%.

V seznamu z roku 1611 už je uvedené Roboretovo aktivum evidováno ve výši 10 778 kop 51 gr. 3 d. míš., úroky byly pravidelně spláceny do sv. Havla 1611.²⁰

Stavovskou komisí byly všechny tři Roboretovy pohledávky (Nr. 249–251) sloučeny do jedné sumy (12 243 kop 44 gr. 3 d. míš.), zařazeny do kategorie I. a uvedeny v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 104) byly na tuto pohledávku uhrazeny podle stavovského harmonogramu 4 splátky (do sv. Jiří 1618) ve výši 5 040 kol 44 gr. 6 d. m.; úroky byly hrazeny také do téhož termínu. Tyto údaje potvrzuje jak **Seznam 1623**, tak i **Přehled 1654**, ve kterém je evidován růst výše úroků, nesplacených po 36½ roku, na 15 774 kop 25 gr. 6 d. m. Po roce 1618 na tuto pohledávku nebyly vypláceny žádné peníze ani na splátku jistiny, ani na úhradu úroků. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 250	podobně Doktor [Oktavián] Roboreto [z Freyberku]
Fol. 53	
	„ <i>In Simili Doctor Roboreto</i> “
D/211	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Identifikace věřitele viz Nr. 249.
Tuto částku získal převodem císařova dluhu od Karla Verdemana („Carl Werde-
man“). Císař mu to potvrdil dluhopisem z 24. září 1614 s tím, že peníze budou zaplacen
y k příštímu svatohavelskému termínu [16. 10. 1614].

¹⁷ V. BŮŽEK – P. MAREK, *Smrt Rudolfa II.*, s. 22.
¹⁸ K tomu přesnější údaje v žádosti Roboretově z 31. ledna 1617 komoře, viz ÖStA, Hoffinanz Österreich, FHKA 423 – leden 1617 (spisová dokumentace k 31. 1. 1617).
¹⁹ Viz pohledávky Nr. 214–216, kde je zmíněno vypořádání podílů po zemřelém Janu Rittmannovi mezi jeho třemi dcerami, z nichž jedna byla manželkou Dr. Roboreta.
²⁰ **Seznam 1611**, Nr. R/61, s. 10.

Tato cesse z roku 1614 je výslovně zmíněna u účtu dědiců Karla Verdemana, který byl v roce 1681 přepsán do **Schuldenbuchu F** (fol. 33).
Dále viz Nr. 249.

Nr. 251	více zmíněnému Doktoru [Oktaviánu] Roboreto [z Freyberku] „ <i>Mehr gedachtem Doctor Roboreto</i> “
Fol. 53	
D/210	465 kop 20 gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Identifikace věřitele viz Nr. 249.
Tuto částku získal od zesnulého císaře Rudolfa II. jako úhradu svého podílu na cel-
kové sumě 2 000 kop gr. míš. z pozůstalosti po Adamu Slatinském („von des Adam Sla-
tinsky Fälligkeit“). Na to vystavil nynější císař dlužní úpis s datem 13. srpna 1613.
K tomu též viz pohledávky Nr. 255 a 285, kde jsou evidovány u jiných věřitelů zbylé
dvě třetiny z původní sumy pozůstalé po Adamu Slatinském.
Dále viz Nr. 249.

Nr. 252	Doktor Severýn Škat [ze Škatentálu]
Fol. 53v	
	„ <i>Doctor Seuerin Scato</i> “
D/508	3 000 kop gr. míš.
SL	
Ručí 3 města v Čechách.	

Doktor Severýn Škat ze Škatentálu, zemský lékař Království českého („Seuerin Scato
von Scatenthal, der Artzney Doctor und der Cron Nehaimb Land Medicus“).
Tuto pohledávku u císaře získal (jako věřitel Petra z Rožmberka) z částky 100 000
zlatých rýnských, které Rožmberk císaři půjčil roku 1611. Doktoru Škatovi pak byl na
výše uvedenou sumu vystaven samostatný zaručený dluhopis.
Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie I. a uve-
dena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 297) ale nebyla jis-
tina hrazena podle harmonogramu, ale Doktor Škat před rokem 1618 přijal na splátku
jistiny částu 1 000 kop gr. m. To potvrzuje **Seznam 1623**, kde je uváděn zůstatek jistiny
ve výši 2 000 kop gr. m. Úroky v té době byly dopláceny do sv. Havla 1622. Zbytek jistiny
ve výši 2 000 kop gr. m. byl jednorázově vyplacen v roce 1628; ke stejnému datu byly
dopláceny také všechny zbývající úroky. Účet s nulovým zůstatkem byl pak zrušen.
Ve stejném roce 1628 byl pro Severýna Škata zřízen v **Schuldenbuchu E** (fol. 448)
nový účet na 9 300 kop gr. m. Ten však s aktivem Nr. 252 nesouvisel, což je z anotace

zřejmě. Nárok na tyto peníze po Severýnově smrti zdědila v roce 1644 vdova Markéta Škatová („Margaretha Scatin“).

Nr. 253	poručník sirotek Doktora Gotfrýda Stejhy „ <i>Doctor Gottfried Steghy waisen vormund[er]</i> “ 4 400 kop gr. míš.
Fol. 53v	
D/508	
SL	
Ručí 3 města v Čechách.	

Doktor Gotfrýd Stejhy, osobní lékař císaře („*Gottfried Steeghio D. Rom. Kai. Maiet. Leib Medico*“), který působil u pražského dvora už v roce 1601 (v seznamu zaměstnanců dvora uváděn jako „*Gottfridt Steeghi Amorfortius*“).²¹

V textu **Šuldenlisty 1615** není vznik této pohledávky blíže specifikován, je zde pouze uvedena informace, že toto aktivum bylo ujištěno obnoveným dluhopisem v roce 1612.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí v roce 1615 odmítnuta a zařazena do kategorie III. Přesnější údaje přináší až **Schuldenbuch E** (fol. 93), kde je jako vlastník pohledávky veden stále Gotfrýd Stejhy. Tato částka mu byla ujištěna už v roce 1609 ve výši 4 400 kop gr. m. a měla být vyplacena do dvou let, to ale nebylo možné kvůli nedostatku peněz zajistit. Proto byl roku 1612 vystaven obnovený služní úpis na tutéž částku. Ta byla tvořena dvěma složkami: Jistina 2 000 kop gr. m., úročená 5% od sv. Havla 1612, představoval císařův dar („*Gnadengeld*“), do kterého bylo zahrnuto nevyplacené služné za dva roky a další menší náklady. Zbylých 2 400 představuje neúročené aktivum, které má být jednorázově vyplaceno po uplynutí čtyř let (tedy v roce 1616). O poručníku sirotek po zemřelém Gotfrýdu Stejhovi (kterého jako držitele pohledávky uvádí **Šuldenlista 1615**) není v tomto zápise žádná žádná zmínka. Z jistiny nebylo po roce 1615 vyplaceno nic; úroky byly odváděny (z úročené části jistiny) do sv. Jiří 1616. Tento stav účtu potvrzuje i **Seznam 1623**, kde byla tato pohledávka uvedena v kategorii III/A.

Údaje o nepravdivých splátkách úroků jsou u tohoto účtu vedeny v letech 1629–1666; nikde však není zmíněno jméno osoby, která toto aktivum zdědila.

To vysvětluje jiný zápis v témže **Schuldbuchu E** (fol. 407), kde je jako dědic jiných aktiv po zemřelém Gottfriedovi Stejhy (zde jako „*Gottfried Stechý*“) uvedena paní Marie, vdova po Franci Šnukartovi, znovu provdaná Langangerová, rozená z Vindte („*Weiland Frantz Schnuckarts hinderlaßene Wittib Frau Maria, an Jetzo Langangerin, geborne von Windte*“). Blíže viz Nr. 88 a Nr. 543o.

Nr. 254	Doktor Melchior Odarico, osobní lékař zemřelé císařovny „ <i>Doctor Melchior Odarico d[er] verstorbenen Römischen Kayserin gewest[en] Leib Medico</i> “
Fol. 53v	
D/200	3 428 kop 34 gr. 2 den. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Melchior Odarico, osobní lékař zemřelé císařovny, tedy Marie Habsburské.²²

Tyto peníze už mu byly darovány roku 1587, ale stále nejsou proplaceny. Dlužní úpis je úročen 6%.

Tato pohledávka byla stavovskou komisí v roce 1615 odmítnuta a zařazena do kategorie III. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 108), kde je jako vlastník pohledávky veden stále Melchior (psáno „*Melchior Odericus*“), nebylo z jistiny vyplaceno nic, ale úroky byly odváděny až do konce května 1616. Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii III/A s tím, že nevyplacené úroky narostly za 7½ roku do výše 977 kop 6 gr. 3 d. m.

Po roce 1616 na tuto pohledávku nebyly vypláceny žádné peníze ani na splátku jistiny, ani na úhradu úroků. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 255	Doktor Hektor Moscaglia
Fol. 54	
D/209	„Doctor Hector Moscaglia“ 465 kop 20 gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Dr. Hektor Moscaglia (Muscalea), doktor filosofie a lékař působící u dvora Rudolfa II.,²³ později jeden z osobních císařůvých lékařů spolu s dr. Roborettem (viz Nr. 249).

Tyto peníze získal stejně jako Dr. Roboreto (odkaz na pohledávku Nr. 251) jako podíl z celkové sumy 2 000 kop gr. míš. z pozůstalosti po Adamu Slatinském („*von des Adams Slatinsky Fälligkeit*“). Na to vystavil nynější císař dlužní úpis s datem 13. srpna 1613.

Též viz pohledávky Nr. 251 a 285 (zbylé dvě třetiny z původní sumy).

²¹ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 404, č. 144/8.

²² Míneň Marie Habsburská (1528–1603), matka císaře Matyáše. Matyášova manželka císařovna Anna Habsburská (1585–1618) v roce 1615 ještě žila.

²³ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 352, č. 91/6; s. 405, č. 144/10.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka odmítnuta a zařazena do kategorie III. O proplacení proto žádal Dr. Moscaiglia v říjnu 1616 přímo českou komoru.²⁴ V účetní agendě české komory o tomto aktivu nejsou dochovány další zprávy, proto předpokládám, že bylo převedeno *cessí* na jiné držitele někdy mezi léty 1616 a 1618 (viz Nr. 542–543).

Nr. 256	Vratislav Trmal [z Toušic]
Fol. 54	„ <i>Wratislaw Trmal</i> “
A/62	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Vratislav Trmal z Toušic, příslušník českého šlechtického rodu. V roce 1615 nebyl držitelem pozemkového majetku, vlastnil jen dva rustikální dvory na komorním panství Dobříš.

Tyto peníze převedli Trmalovi *cessí* dědicové Doktora Martina Wiederia, někdejšího císařského rady nad apelacemi („*seind ihme von Doctor Marttin Wiederies Ihren M[ayesta]t gewesten Appelation Rath erben cedirt*“). Jemu Wiederinovi byly tyto peníze darovány roku 1577. Dodatečně připsána poznámka, že Trmalovi byl na tu částku vystaven obnovený dluhopis datovaný na svatého Havla 1615 [16. 10. 1615].

Pohledávka je evidována ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584,²⁵ kde je dr. Wiederies veden ještě jako žijící věřitel. Jeho dlužní úpis na 1 000 tolarů je datován 18. dubna 1577, úročen 6% a ujištěn zástavou tří vesnic v Dolní Lužici (jména vesnic neuvedena).

V roce 1611 je tatáž pohledávka vedena už jako aktivum dědiců Martina Wiederia; tehdy na ní vázl nedoplatek úroků jen za ½ roku ve výši 30 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 40, č. D/16). Převod pohledávky mezi dědici Dr. Wiederia a Vratislavem Trmalem z Toušic tedy proběhl někdy mezi roky 1611 a 1615.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 101) nebylo po roce 1615 na splátku jistiny uhrazeno nic (to odpovídá kategorii II.), ale úroky se v plné výši hradily až do sv. Havla 1617. Údaje o finančních úhradách do roku 1617 potvrzuje i **Seznam 1623**, ve kterém byla tato pohledávka zařazena do kategorie II/B, tj. majetek osob obviněných z účasti na povstání, o kterém panovník teprve rozhodne. Žádné další údaje o této pohledávce v účetní evidenci dochovány nejsou a nebyla uvedena ani v **Přehledu 1654**. Předpokládám tedy, že nakonec po roce 1623 k její konfiskaci došlo. Tomu nasvědčuje i obsah konfiskačních protokolů. Za účast ve stavovském povstání bylo proti Vratislavu Trmalovi vzneseno obvinění, ale neměl pozemkový majetek, který by bylo možné konfiskovat.²⁶ Logicky

²⁴ ÖStA, Hoffinanz Österreich, FHKA 420, koncept z 1. října 1616.

²⁵ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 49v.

²⁶ T.V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 716.

však můžeme předpokládat, že v souvislosti s tímto procesem došlo i k obstavení jeho aktiva u české komory.

Nr. 257	dědicům Doktora Jana Banny [z Fenyrfeldu]
Fol. 54	„ <i>Doctor Johann Banno Erben</i> “
A/306	333 kop 20 gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Jan Banna z Fenyrfeldu, sekretář české komory, jehož přítomnost v Čechách k roku 1577 zmiňuje ve své knize Bartoloměj Paprocký.²⁷ Identita dědiců není specifikována. Považuji za pravděpodobné, že se jedná o duplicitní evidenci stejné pohledávky, jako je Nr. 258.

Jedná se o nedoplatenou část z původní sumy 1 000 kop gr. míš., kterou získal v roce 1599 tento Banna, někdejší sekretář české komory („*dem Banno gewesten Böhembschen Cammer Secretari*“). Též viz následující pohledávky Nr. 259–260.

V roce 1611 byla výše této pohledávky ještě 666 kop gr. m.; vázly na ní nevyplacené úroky od sv. Jiří 1611 za 1½ roku ve výši 33 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 41, č. D/21).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V účetní agendě české komory o tomto aktivu nejsou dochovány další zprávy, proto předpokládám, že bylo převedeno *cessí* na jiné držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 258	Pavlovi Nelclovi [z Levenostu]
Fol. 54	„ <i>Pauln Nölczeln</i> “
A/306	333 kop 20 gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Pavel Nelcl z Levenostu, zeť Jana Banny z Fenyrfeldu, sekretáře české komory (Nr. 257).

Jedná se také (odkaz na předchozí Nr. 257) o nedoplatenou část z původní sumy 1 000 kop gr. míš., kterou získal darem z milosti od císaře Doktor Banna. Nelcl tu pohledávku získal od své manželky, která je dcerou toho Banny. Považuji za pravděpodobné, že se jedná o duplicitní evidenci stejné pohledávky, jako je Nr. 257, v níž se za blíže neuvedenými dědici skrývají právě dcera zemřelého a její manžel Pavel Nelcl z Levenostu.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V účetní agendě české komory o tomto aktivu nejsou dochovány

²⁷ B. PAPROCKÝ, *O stavu rytířském*, s. 337.

další zprávy, proto předpokládám, že bylo převedeno *cessí* na jiné držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 259	Paní Martě Hánové, vdově po Doktoru Hánovi „ <i>Doctor Hahns Wittib frauen Martha Hahnin</i> “
Fol. 54v	
D/448	2 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Marta Hánová, vdova po Gabrielu Hahnovi, bratru vratislavského biskupa Bonaventury Hahna.

To jsou peníze za knihovnu, které zůstala po jejím zemřelém manželovi („*von Ihres Ehewirdts Doctor Hahns selig hinterlassene Bibliotheca*“). Vzal si ji k sobě císař a slíbil, že ji zaplatí, což ale neučinil. Pohledávka byla úročena 5%.

Toto aktivum bylo stavovskou komisí zařazeno do kategorie I. a uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 268) bylo na tuto pohledávku podle stavovského harmonogramu splaceno ve 2 termínech (do sv. Jiří 1617) 283 kop 55 gr. 5 d.; do stejného data byly hrazeny také úroky. Zde je též uvedeno, že šlo o knihovnu, připravenou pro zemřelého Bonaventuru Hahna, voleného biskupa vídeňského a vratislavského („...*für des gewesten erwählten Bishoffen zu Wien und Breßlaw Bonaventura Hahn...*“).²⁸ V **Seznamu 1623** je upřesněno, že paní Marta je vdovou po Gabrielu Hahnovi („*Gabriel Hahns Wittib*“) a pohledávka je evidována v kategorii **I/A**. Zůstatek zde uvedený je však o 49 kop 28 gr. m. vyšší, než odpovídá odečtu dvou splátek z let 1616–1617. Rozdíl není vysvětlen. V **Přehledu 1654** je dále upřesněno, že šlo o knihovnu, kterou původně pořídil Martin zemřelý manžel pro svého bratra Bonaventuru Hahna.

V roce 1622 byl u tohoto účtu doplněn zápis, jehož obsah není zcela jasný. Interpretuji jej tak, že někdy před rokem 1622 byla ze zůstatku jistiny postoupena jinému držiteli částka 395 kop 38 gr. 4 d. m., na kterou přijal splátku jistiny ve výši 269 kop 36 gr. 3 d. blíže neidentifikovaný Kryštof Grad („... *zu Handen Christof Graden...*“). Na zmíněnou (oddělenou) část jistiny ve výši 395 kop 38 gr. 4 d. m. byly též v roce 1622 doplacený úroky ve výši 126 kop 2 g. 1 d. m., což při úročení 5% odpovídá úrokům za 6½ roku.

Účet byl následně v roce 1681 přepsán do **Schuldenbuchu F** (fol. 22), kde je stále veden jako pohledávka dědiců Marty Hahnové. Zůstatek jistiny z původních 2 000 kop gr. m. je vyčíslen na 1 446 kop 27 gr. 6 d. m., což přesně odpovídá po odečtení výše zníčených dvou splátek z let 1616–1617 a platby z roky 1622, kterou přijal Kryštof Grad. Zůstatek jistiny je převeden na zlaté rýnské (1 687 zl. 32 kr. 3 d.) a dlužné úroky k poslednímu prosinci 1681 spočteny na 6 500 zl. r. 32 kr. 4 d.

²⁸ Bonaventura Hahn (1540–1602), biskup vratislavský v letech 1596–1599. Proč je zde Bonaventura Hahn výslovně uváděn také jako volený biskup vídeňský, to z kontextu není jasné. Oficiálně se vídeňským biskupem nestal, ale je možné, že proběhla jeho volba (ale nikoli jmenování) v době, kdy tento církevní úřad nebyl obsazen (1594–1598). Až v roce 1598 byl vídeňským biskupem jmenován Melchior Khlesl.

Na této pohledávce sice po roce 1620 došlo k pohybu na účtu (platba na splátku jistiny i úroky roku 1622), ale později už nikoli. Přestože byla v roce 1681 přepsána do **Schuldenbuchu F**, zůstala dále neaktivní a byla považována za promlčenou.

Nr. 260	více paní Martě Hánové „ <i>Mehr frauen Martha Hahnin</i> “
Fol. 54v	
D/156	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitelky viz Nr. 260

To jsou peníze, které císař věnoval jejímu zemřelému manželovi Doktoru Hánovi za věrnou službu rady u apelačního soudu („*wegen ihres Ehewirdts Doctor Hahns Ihrer M[ayesta]ts gewesenenen Appellation Raths treu gelaister Dienst*“).

Tato druhá pohledávka vdovy Marty Hahnové (viz Nr. 259) byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II. Podle **Seznamu 1623** nebyly na splátku jistiny vydány žádné peníze (to odpovídá kategorii II.), ale úroky byla doplacený do sv. Jiří 1622. To časově koreluje s aktivitami na položce č. 259.

Žádné další záznamy o této položce už v účetní dokumentaci české komory dochovány nejsou, proto předpokládám, že po roce 1622 už zde také (jako u položky Nr. 259) žádný pohyb nenastal. Jako neaktivní byla tato pohledávka považována za promlčenou.

Nr. 261	vdova Leopolda Pichlera „ <i>Leopoldt Pichlers Wittib</i> “
Fol. 54v	
A/73	2 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Blíže neuvedená vdova po radovi české komory Leopoldu Pichlerovi.

V roce 1578 dostal Pichler darem z milosti 1 000 kop gr. míš. a v roce 1584 dalších 1 000 kop gr. míš.

Druhá z výše uvedených pohledávek je evidována ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584.²⁹ Leopold Pichler je zde uveden jako císařský účetní rada při české komoře („*Rom. Khay. Mt. Raith Rath bei der Behemischen Cammer*“). Peníze dostal jako odměnu za dlouholetou věrnou službu císařům Ferdinandovi a Maxmiliánovi, kterým od mládí sloužil při taženích do Uher a později v komorních účtárnách dolnorakouské a nyní (1584) české. Na tu částku 1 000 tolarů byl 16. května 1584 vystaven jemu a jeho

²⁹ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 64–64v.

dědicům dluhopis, úročený 6%. Úroky se mají vyplácet z českého rentmistrovského úřadu jemu, jeho dědicům nebo jiným řádným držitelům toho dluhopisu tak dlouho, dokud ta jistina nebude uhrazena.

V roce 1611 je jméno zemřelého věřitele uvedeno ve tvaru „Püller“ („Weyland Leopold Püllers Wittib“), ale jde nepochybně o stejnou pohledávku, na které tehdy vážly nevyplacené úroky za 2½ roku ve výši 300 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 39, č. D/5).

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V účetní agendě české komory o tomto aktivu nejsou dochovány další zprávy, proto předpokládám, že bylo převedeno *cessí* na jiné držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 262	Anna Meroltová „Anna Meroldin“ 1 000 kop gr. míš.
Fol. 54v	
B/318	
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Anna, vdova po Janu Meroltovi, blíže neurčeném služebníku Rudolfa II. .
To jsou peníze, které dostal od císaře darem Jan Merolt roku 1591.
Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II. V účetní agendě české komory o tomto aktivu nejsou dochovány další zprávy, proto předpokládám, že bylo převedeno *cessí* na jiné držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 540–541).

Nr. 263	podobně paní Meroltové <i>„In ismili Frauen Meroldin“</i>
Fol. 54v	
A/341	804 kop 55 gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitelky viz Nr. 262.
Jedná se o nedoplatený zbytek peněz, které dostal od císaře darem Jan Zörner roku 1590. Tuto pohledávku později převedl *cessí* Meroltovi („welcher dem Merolt cedirt und ubergeben“). Křestní jméno není uvedeno, ale z předchozí pohledávky Nr. 260 soudím, že se jedná o Jana Merolta, zemřelého manžela Anny Meroltové, která nárok na tato aktiva po něm zdělila.
Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V účetní agendě české komory o tomto aktivu nejsou dochovány další zprávy, proto předpokládám, že bylo převedeno *cessí* na jiné držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 264	dědicové Jakuba Herbrota „Jacob Hohebrootts Erben“ 1 500 kop gr. míš.
Fol. 55	
B/263	
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Dědicové po Janu Jakubu Herbrotovi, někdejším císařském dvorním kvartýrmistru, který působil u císařského dvora v letech 1576–1584.³⁰
Jedná se o nedoplatený zbytek peněz, které dostal od císaře darem roku 1589.
Pohledávka byla stavovskou komisí odmítnuta a zařazena do kategorie III. V **Schuldenbuchu E** (fol. 208) je upřesněno, že za věrnou službu byla Herbrotovi udělena částka 2 000 kop gr. m. a byla úročena 5%. Z ní bylo už splaceno 500 kop gr. m., zbývá ještě 1 500 kop gr. m. Úroky z této částky byly hrazeny jen do sv. Havla 1614. Tyto informace potvrzuje i **Seznam 1623**, ve kterém je pohledávka řazena v kategorii III/A.
Po roce 1614 na tuto pohledávku nebyly vypláceny žádné peníze ani na splátku jistiny, ani na úhradu úroků. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 265	dědicové Jakuba Grýnauera „Jacob Gruenauers Erben“ 1 000 kop gr. míš.
Fol. 55	
A/91	
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Blíže neurčení dědicové po zemřelém Jakubu Grýnauerovi, úředníku v celním úřadu na Starém Městě pražském (Týnský ungelt).
Tato částka mu byla věnována roku 1581 z milosti u příležitosti ukončení jeho služby v Týnském ungeltu („zu ainer gnaden Abfertigung seines gehabtten Ungeltdambts in Tejnweg“).
Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie II. Podle **Seznamu 1623** nebyly na splátku jistiny vydány žádné peníze (to odpovídá kategorii II.), ale úroky byly placeny do sv. Havla 1617. V **Seznam 1623** byla tato pohledávka zařazena do kategorie II/B, tj. majetek osob obviněných z účasti na povstání, o kterém panovník teprve rozhodne. Ke konfiskaci však nedošlo. Úroky na tuto jistinu byly doplacený do roku 1623 a záznamy o jejich platbě pokračují i v letech 1625–1626. V blíže neurčené době (asi 1623) bylo k záhlaví tohoto účtu (kde je stále veden jako majitel dávno zemřelý Jakub Grýnauer) dopněno, že pohledávku vlastní Valentin Schiedel. Tím chronologické

³⁰ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 370, č. 117/1.

záznamy končí. Podle marginální poznámky „*extrahirt*“ soudím, že účetní evidence splátek pokračovala v mladší dokumentaci české komory.

Nr. 266	dědicové Tomáše Wolfa ze Cvingendorfu, někdejšího účetního v české komoře <i>„Thomas Wolffen von Zwingendorff Ihr M[ayesta]t gewesen Böhemblischen Cammer Puchhgalters erben“</i>
Fol. 55	
A/335	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Blíže neurčení dědicové po Tomáši Wolfovi ze Cvingendorfu, účetním české komory.

Tato částka byla věnována roku 1581 jeho vdově a dědicům za 30 let Wolfovy věrné služby.

Tato položka byla stavovskou komisí spojena s Nr. 267 a obě společně zařazeny do kategorie II. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 190) byly obě položky také zapsány na jeden účet, ale v anotaci jsou jasně odděleny. Na částku 1 000 kop gr. m. (Nr. 266) byl vystaven dluhopis úročený 5% v roce 1591; na dalších 500 kop gr. m. (nedoplatek z původního aktiva ve výši 6 000 kop gr. m.) byl vystaven obnovený dluhopis roku 1607. Podle **Seznamu 1623** nebylo na splátku jistiny vyplaceno nic (to odpovídá kategorii II.); úroky byly doplacený do sv. Jiří 1622. Následné záznamy v **Schuldenbuchu E** (fol. 190) dokládají další platbu úroků v roce 1623. Větší transakce byla provedena v roce 1627. Tehdy byly doplacený úroky za 4 roky z obou částek (každá byla úročena jinak, což je v záznamu odlišeno) a z jistiny byla uhrazena částka 500 kop gr. (tj. Nr. 627, úročená 6%). Na jistině tak zbývalo už jen 1 000 kop gr. m., úročených 5%. Účet byl veden aktivně; nepravidelné splátky úroků (s klesající tendencí, tak jak se snižovala jistina) pokračovaly v letech 1629–1658. Postupně byla také splácena jistina, až byla v roce 1659 celá pohledávka uhrazena a účetně zrušena.

Jména příjemců peněz uváděna nejsou. Pouze do záhlaví bylo doplněno, že po Tomášovi Wolfovi zdědil pohledávku Daniel Šubart a po něm vdova Anna Šubartová, znovu provdaná Kolbenová („...*Thomaß Wolffen Erben, zu Handen Daniel Schuehardts und nach seinem Todt Anna Schubardtin, an iczo verheurathe Kolbin*...“). Při zúčtování zůstatku v roce 1648 je jako vlastník pohledávky uveden Vít Kolben, zřejmě syn výše uvedené Anny. Při uzavření účtu roku 1659 je jako vlastník zbytku pohledávky uveden Jan Sägmüller výslovně jako dědic; jeho příbuzenský vztah v Vítu Kolbenovi však zmíněn není.

Nr. 267	zbývají dědicům Tomáše Wolfa „restieren Thomas Wolffens Erben“
Fol. 55	
B/43431	500 kop gr. míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 266.

Tuto částku zbývá doplatit z původní sumy 6 000 kop, které mu byly písemně ujištěny roku 1583. Z toho tvořilo 5 000 zlatých rýnských pohledávka Jana z Firstenbachu („*Hannßsen von Furstenbach*“), kterou u rentmistrovského úřadu uhradil za císaře. Zbýlých 2 000 zlatých rýnských mu byly císařem z milosti věnovány, což dohromady dávalo 6 000 kop gr. míš (= 7 000 zlatých rýnských). Vše už mu bylo zapláceno až na ten zbytek 500 kop gr. míš., na které mu byl vystaven dlužní úpis bez ručitelů.

Tento záznam byl dodatečně vepsán na volné místo mezi pohledávky Nr. 266 a Nr. 268. Jedná se o přepis duplicitního záznamu z kategorie „příslušníci městského stavu jako fyzické osoby“ (viz pohledávka Nr. 333) do kategorie „dvořané a služebníci“.

Tato částka je evidována v roce 1611 už jako pohledávka dědiců Tomáše Wolfa; úroky z ní byly pravidelně splácena do sv. Havla 1611.³²

Dále viz Nr. 266.

Nr. 268	Kateřina Vajngartnerová „Chattarina Weingarttnerin“
Fol. 55	
B/279	857 kop 8 gr. 4 den. míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Kateřina Vajngartnerová, vdova po Virgiliovi Vajngartnerovi, sekretáři úřadu dvorního maršálka. Tuto funkci zastával v letech 1589–1594.³³

Tyto peníze (1 000 zl. rýn., úročeno 5%) dostal darem za 20-letou službu v roce 1596 její manžel Virgilius Vajngartner, někdejší sekretář úřadu dvorního maršálka („*wegen ihres Haußwirths Virgilii Weingarttners gewesten Hoff Marschalchsambt Sexretari 20 Järingen dienst*“).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (f. 213) nebylo na splátku jistiny uhrazeno nic (to odpovídá kategorii II.). Průběh splácení úroků do roku 1618 zde odlišitelný není, neboť úroky byly doplacený do sv. Havla 1623. Následně pokračují záznamy o nepravidelných úhradách úroků v letech 1626–1642. Konkrétní příjemce peněz v této době uveden není. Účetně tato

³¹ Tento odkaz byl škrtnut a přepsán na „B/266“.

³² **Seznam 1611**, Nr. R/23, s. 7.

³³ J. HAUSENBLASOVÁ, *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 118/1, s. 370–371.

pohledávka uzavřena není. Podle marginální poznámky „*extrahirt*“ usuzují, že účet byl dále veden v mladší dokumentaci české komory.

Nr. 269	Rebeka Hertwigová
Fol. 55v	„ <i>Rebecka Herdtwigin</i> “
B/180	1 000 kop gr. míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Rebeka Hertwigová, vdova po Antonínu Hertwigovi, později (před 1623) znovu provdaná za Eliáše Šmitgrabnera (viz Nr. 201).

Tyto peníze dostal darem za 27-letou službu v roce 1596 její manžel (jméno neuvedeno). Identitu manžela upřesňuje záznam u Nr. 201.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Seznamu 1623** nebylo na úhradu jistiny vyplaceno nic, úroky byly hrazeny do sv. Havla 1618 (sic!). Podle téhož zdroje byla pohledávka postoupena Eliášovi Šmidgrabnerovi. To potvrzuje údaj ze **Schuldenbuchu E** u pohledávky Nr. 201, kde je poměrně detailně celá transakce popsána. Vzhledem k tomu, že vdova po Antonínu Hertwigovi je zde uvedena pod jménem Rebeka Schmidgrabnerová, lze usuzovat, že se znovu provdala právě za Eliáše Šmidgrabnera, kterému svá finanční aktiva, zděděná po prvním manželovi, postoupila. Pohledávka je pak dále vedena jakou součástí účtu Eliáše Šmidgrabnera.

Dále viz Nr. 201.

Nr. 270	Eleonora Gabrinová, vdova po někdejším komorním služebníkovi, a dědicové
Fol. 55v	„ <i>Eleonora Gabrinin, Ihrer May[esta]t gewesen Cammer dieners Wittib und erben</i> “
C/116	857 kop 8 gr. 4 míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Eleonora Gabrinová, vdova po císařském komorníku Františku Gabrinovi (uváděn též ve tvaru Caverin).³⁴

Tyto peníze dostali darem vdova a dědicové roku 1580.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Regest v **Schuldenbuchu E** (f. 22) upřesňuje datum původního dluhopisu (30. 5. 1580), který byl vystaven na 1 000 zlatých rýnských (zlatý po 60 krejcarech) bývalému komorníku Juanu

³⁴ Ibidem, č. 140/1, s. 401.

Seravia dela Riva na 5% úrok. Na splátku jistiny nebylo vyplaceno nic (to odpovídá kategorii II.); úroky byly vyplaceny do ledna 1616.

Další záznamy už nepokračují. Účet je však uzavřen symbolem přeškrtnuté nuly, symbolizující nulový zůstatek. Z toho usuzují, že pohledávka byla krátce po zapsání do **Schuldenbuchu E** ještě v roce 1623 anulována.

Nr. 271	Anna Kateřina Thumberková
Fol. 55v	„ <i>Anna Cattarina Thumberkerin</i> “
B/249	857 kop 8 gr. 4 míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Anna Kateřina Thumberková, dcera Jiřího Pichla z Pichlberka, dlouholetého úředníka říšské dvorské kanceláře,³⁵ provdaná za správce dvorského hřebčína Ondřeje Thumberka.³⁶

Tyto peníze dostal v roce 1599 darem za dlouholetou službu její otec.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie III. Regest v **Schuldenbuchu E** (f. 200) upřesňuje datum původního dluhopisu (12. 3. 1599), který byl vystaven na 5% úrok. Na splátku jistiny nebylo do roku 1618 vyplaceno nic. Podle **Seznamu 1623**, kde byla pohledávka vedena v kategorii **III/B**, byly úroky vypláceny do sv. Havla 1618.

Přestože byla v roce 1623 tato pohledávka evidována v kategorii **III/B** (tedy aktiva osob, obviněných z účasti na stavovském povstání, o kterých panovník teprve rozhodne), konfiskována nebyla a účet zůstal aktivní. Jistina pak byla splácena po menších částkách v letech 1636–1660; úroky nepravidelně v letech 1623–1661 (v roce 1622 byly dopláceny do termínu sv. Jiří 1622; pak záznamy navazují od roku 1626). V roce 1671 byl zbytek pohledávky vyplacen dědicům po zemřelém Ondřejovi Thumberkovi. Pohledávka s nulovým zůstatkem byla účetně zrušena.

Nr. 272	Vdova po Janu Pichlerovi
Fol. 55v	„ <i>Hannßen Pühlers Wittib</i> “
B/128	800 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

³⁵ Ibidem, č. 36/4, s. 284; č. 37/6, s. 286; č. 56/3, s. 320.

³⁶ Ibidem, č. 225/1, s. 451.

Blíže nejmenovaná vdova po Janu Pichlerovi, zřejmě služebníku císaře Rudolfa II. (v seznamu placených dvořanů a zaměstnanců se však Jan Pichler neuvádí, pokud nejde o chybu v křestním jménu).

Tyto peníze dostal v roce 1595 darem. Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie III. Regest v **Schuldenbuchu E** (f. 198) upřesňuje datum původního dluhopisu (12. 10. 1595). Na splátku jistiny nebylo do roku 1618 vyplaceno nic. Podle **Seznamu 1623**, kde byla pohledávka vedena v kategorii **III/A**, byly úroky vyplaceny do sv. Jiří 1622.

Záznamy v **Schuldebuchu E** pokračují evidencí úroků, splácených každoročně (ale v nepravidelné výši) v letech 1625–1680. Na splátky jistiny byly v letech 1665–1666 vydány jen relativně malé částky.

Účet byl v roce 1681 převeden do nově založeného **Schuldenbuchu F** (fol. 239). Zde byla provedena rekapitulace vyplacených peněz v předchozích letech. Zároveň je zde zaznamenáno pořadí vlastníků, na které toto aktivum postupně přecházelo (bohužel bez přesnějšího vrocení): po vdově Jana Pichlera získal pohledávku Kryštof Sartorius a po něm jeho vdova Anna Sartoriová. Po její smrti přešla pohledávka dědictvím na jejího dalšího manžela Pavla Lehmana. Po Pavlu Lehmanovi pohledávku držela (k roku 1657) Anna Marie Kochová a následně Antonín Koch. Po jeho smrti peníze na tom to účtu zdědili společně vdova Judita Kochová a syn Jan Antonín Koch, se kterými bylo v roce 1681 provedeno finanční vyúčtování. Na jistině zbývalo v roce 1681 k doplacení už jen 124 zl. r. 2 kr. 1 d. Po vyplacení této částky byl účet z nulovým zůstatkem zrušen.

Nr. 273	Dědicové Tobiáše Gebharta
Fol. 56	
A/579	„ <i>Thobias Gebhart Erben</i> “ 579 kop 44 gr. 4 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Pohledávka náleží blíže neuvedeným vdově a dědicům po Tobiášovi Gebhartovi, někdejším pražském účetním a mincmistru pražské mincovny v letech 1578–1583.³⁷

Zůstává jim k doplacení z původní částky 600 kop gr. m., kterou dostal roku 1585 darem jejich otec jakožto někdejší účetní a mincmistr („... von ihres Vaters des gewesten Rendt- und Münzmaisters...“).

Ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584³⁸ je vedena tato pohledávka jako dar ve výši 600 tolarů z 3. dubna 1582, úročený 5% až do vyplacení té částky.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 158)³⁹ byly na splátku

³⁷ Eduard FIALA, *Beschreibung der Sammlung Böhmischer Münzen und Medaillen des Max Donebauer*, Praha 1889, s. 325–326.
³⁸ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 58–58v.
³⁹ Zde je uvedeno jako dlužná částka původních 600 kop gr. m., jako by do roku 1616 nebylo nic splaceno. Termín vydání původního dluhopisu, úročeného 5%, je zde uveden konkrétně 23. května 1585 a je zde

jistiny uhrazeny 4 termíny v celkové výši 187 kop 2 gr. 2 d.; úroky byly placeny do sv. Havla 1617.

Účet zůstal řadu let neaktivní. Až k roku 1643 byla doplněna poznámka, že tato pohledávka patří dědicům Tobiáše Gebharta, kterými jsou Jan Jakob a Adam Enderle. Adam Enderle je uveden jako vlastník účtu také v roce 1660. Od roku 1643 začaly být evidovány pravidelné splátky úroků (každý rok však v jiné výši), které jsou zde evidovány do roku 1680. Na splátku jistiny byly vydávány jen malé částky v letech 1657 a 1674–1680. Podle dílčího zůstatku zůstávalo na tomto účtu v roce 1672 na jistině ještě 315 zl. r. 25 kr. 3 d. Účet uzavřen nebyl, podle marginální poznámky „*extrahirt*“ soudím, že splátky byly dál vedeny v mladší evidenci české komory.

Nr. 274	Pavel Nojman, kontrolor finančního úřadu „ <i>Paul Neumann Ihr M[ayesta]t Rentamts Gegenhandler</i> “
Fol. 56	
D/198	1 500 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Pavel Nojman, kontrolor finančního úřadu u české komory. Tyto peníze mu byly z milosti císařské uděleny roku 1609. Dle seznamu z roku 1611 byly z této částky úroky řádně zaplaceny do konce prosince 1611 (**Seznam 1611**, s. 42, č. D/28).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Seznamu 1623**, nebylo na splátku jistiny vyplaceno nic (to odpovídá kategorii B) a úroky byly zaplaceny jen do sv. Havla 1615. Pohledávka je zde vedena v kategorii **II/B**, tedy aktiva osob, které byly obviněny z účasti na stavovském povstání, o kterých panovník teprve rozhodne. Vzhledem k tomu, že tato pohledávka už nebyla zaevidována v **Schuldbuchu E**, předpokládám, že nakonec padlo rozhodnutí o její konfiskaci.

Nr. 275	Janu Haidenovi, někdejšímu komorníku „ <i>Hannßen Haiden gewesen Cammerdiener</i> “
Fol. 56	
D/392	2 571 kop 25 gr. 5 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

též upřesněno, že k udělení těch peněz došlo v souvislosti s ukončením Gebhartova působení v úřadu. **Seznam 1623** řadí pohledávku do kategorie I/B a verifikuje výchozí zbytek jistiny k roku 1615 v té výši, která je uvedena v tištěném seznamu z roku 1615 (zůstatek jistiny odpovídá částce po odečtení čtyř splátek z let 1616–1618).

Jan Jakub Haiden, dlouholetý úředník dvorské kanceláře, působící postupně v několika funkcích od roku 1601 (též viz Nr. 307).⁴⁰

Tyto peníze mu byly z milosti císařské uděleny roku 1608. Tento záznam byl doplněn jiným rukopisem a tmavším inkoustem dodatečně mezi pohledávky Nr. 274 a Nr. 274.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držiteli ještě před rokem 1618 (viz Nr. 540–541).

Nr. 276	dědicové Baltazara Gronochera „ <i>Balthasar Cronacher Erben</i> “
Fol. 56	
B/255	350 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Blíže neurčení dědicové Baltazara Gronachera, císařského služebníka. Zůstává jim k doplacení z původní částky 685 kop 42 gr. m. (respektive 800 zlatých rýnských), které Gronocher roku 1594 půjčil císaři. Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Byla zaznamenána i v **Schuldenbuchu E** (fol. 203), kde je jako vlastník účtu uvedena Magdalena, vdova po Baltazaru Gronacherovi („*Balthasar Cronacherß hinderlaßene Wittib Magdalena*“). Datace původního dluhopisu, úročeného 5%, je upřesněna na 1. ledna 1594. V záhlaví záznamu je uvedena ještě původní částka (600 kop gr. m.). Až ve složce, určené pro evidenci splátek jistiny, je upřesněno, že podle staré účetní evidence (s odkazem na **Schuldenbuch B**, fol. 251) byla část dluhu do roku 1615 splacena a zbývalo jen 350 kop gr. m. Podle stavovského splátkového kalendáře bylo na tento zbytek jistiny uhrazeno ve 4 splátkách (do sv. Jiří 1618) celkem 144 kop 3 gr. 1 d. m.). Úroky byly spláceny také do téhož termínu. Účet byl aktivní; v roce 1623 bylo na zbytek jistiny vyplacena většina dlužné částky (126 kop 34 gr. m.). Pak už následuje jen symbol, používaný pro nulový zůstatek na účtu. Přepokládám tedy, že ještě v roce 1623 byl doplacen zbytek pohledávky a účet byl uzavřen.

⁴⁰ J. HAUSENBLASOVÁ, *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 35/19, s. 283; č. 40/33, s. 296; č. 41/47, s. 301.

Nr. 277	zbývají Řehořovi Berelovi, někdejšímu kvartýrmistru „restieren Gregor Börel gewesten Quarttiermeister“
Fol. 56	
B/255	989 kop 33 gr. 3 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Řehoř Berel (psáno též Börl, nebo Pörl.), bývalý dvorní ubytovatel (kvartýrmistr), působící císařského dvora v letech 1572–1601.⁴¹

Zůstává mu k doplacení z původní částky 2 000 kop gr. m., která mu byla slíbena z milosti roku 1603.

V seznamu z roku 1611 je jméno tohoto věřitele uvedeno ve tvaru „*Gröger Bönzel*“; tehdy ještě činilo jeho aktivum původních 2 000 kop gr. m. Úroky byly řádně splaceny do sv. Havla 1611 (**Seznam 1621**, s. 43, č. D/41).

Stavovskou komisí bylo splácení této pohledávky odmítnuto a byla zařazena do kategorie III.

V **Seznamu 1623** je vlastník uveden jako „*Gregor Pörl*“.⁴² Pohledávka, zařazená tehdy do kategorie **III/A**, náležela už jeho dědicům. Je vedena už jen ve výši 989 kop gr. m. (bez drobných jednotek), ale úroky nebyly k sv. Havlu 1623 placeny po 7 let (nedoplatek úroku 356 kop 2 gr. 2 d. míš.). Vzhledem k zařazení do kategorie **III/A** předpokládám, že pohledávka byla splácena i po roce 1623. Neznáme však identitu dědiců, takže ji nebylo možné ztotožnit s údaji v **Schuldenbuchu E**.

Nr. 278	Adamovi Kloe, měšťanu z Vídně „ <i>dem Adam Kloe Burger zu Wien</i> “
Fol. 56	
D/124	1 010 kop 26 gr. 4 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Adam Kloe, vídeňský měšťan. Tato pohledávka mu byla postoupena 5. listopadu 1611 (jméno původního věřitele není uvedeno). Zmíněnému Adamovi Kloe byla tato částka znovu ujištěna bez ručitelů a má být vyplacena z kontribuce, schválené stavy Koruny české („... *auffs neue ohne burgen vorsichert und auß d[er] Stände d[er] Cron Böhemb bewiligter Contribution zu entrichten bewilligt worden*“).

⁴¹ Ibidem, č. 117/2, s. 370; 119/1, s. 371.

⁴² **Seznam 1623**, fol. 0668.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 540–541).

Nr. 279	David Florin, někdejší písař stavebního úřadu „ <i>Dauid Florin gewesten Pauschreiber</i> “
Fol. 56v	
D/92	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

David Florin z Lambštejna (*„Dauid Florin von Lambstein“*), písař stavebního úřadu v Praze.
Tato částka mu byla slíbena z milosti roku 1603.
Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 61) se jednalo o císařův dar udělený roku 1603 u příležitosti 21 let služby. Na splátku jistiny nebylo uhrazeno nic (to odpovídá zařazení do kategorie II.). S odkazem na starší evidenci ve **Schuldenbuchu D**, fol. 92, byly na této pohledávce spláceny úroky do 5. října 1619.
Po roce 1619 na tuto pohledávku nebyly vypláceny žádné peníze ani na splátku jistiny, ani na úhradu úroků. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 280	Komorníkům při deskách zemských „Denen Cammerling beÿ d[er] Landtaffel“
Fol. 56v	
B/363	2 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není v původním zápise uvedena, je upřesněna až v pozdějším přípisku.	

Jako hromadný věřitel je evidováno blíže nespecifikované konsorcium, tvořené komorníky při deskách zemských.
Tato pohledávku na sebe přejal císař v roce 1602 souvislosti s platbou kupní částky 430 000 kop grošů míšeňských za panství Český Krumlov (*„Crommau“*) od Petra z Rožmberka. Na tu částku jim byl vystavem zaručený dluhopis.
Dodatečně bylo přípiskem upřesněno, že za tuto pohledávku ručí Kašpar Lukšán z Luftnštejna (*„Caspar Lucas von Lufttenstein“*), Jan Kukla z Turnbergu (*„Johan Kuckla von Turnberg“*) a Jiří Kapr z Kaprštejna (*„Georg Kaper von Kaperstein“*).

Z toho je zřejmé, že někdy v průběhu roku 1615 došlo k „přepojištění“ (změna ručitelů), protože ještě v roce 1612 jsou u této pohledávky (ujištěné dluhopisem z pondělí po sv. Martinu 1612) uvedeni jako ručitelé Melichar Haldius, Petr Nerhof z Holtrperka a Jan Petráček.⁴³
Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 229) byl původní dlužní úpis datován na sv. Jiří 1602. Splácení úroků před rokem 1618 nelze z tohoto zdroje určit, neb eviduje splátky úroků až do sv. Havla 1624. Také **Seznam 1623**, ve kterém je tato pohledávka evidována v kategorii **II/B**, dokládá pravidelné splácení úroků (k sv. Havlu 1624 tehdy zbývalo doplatit úroky jen za jeden rok). Přestože byla tato pohledávka v roce 1623 vedena v kategorii II/B, ke konfiskaci nedošlo. Účet zůstal otevřen a úroky z jistiny byly v letech 1625–1681 placeny každoročně, byť v různé výši. Nedoplatky úroků byly srovnány splátkou vyšší částky v roce 1653; od roku 1654 pak platby úroků probíhaly pravidelně (jen s drobnými meziročními přesahy) ve správné výši 140 zl. r. ročně. V roce 1681 byl účet přepsán do nově založeného **Schuldenbuchu F** (fol. 18). Zde pokračovala jen evidence pravidelně vyplácených úroků v letech 1682–1742. Účet nebyl uzavřen, předpokládám, že zůstal veden v mladší účetní dokumentaci české komory.

Nr. 281	Dědicové Bartoloměje Šprangera „ <i>Baltermeo Sprangers Erben</i> “
Fol. 56v	
A/168	1 000 kop gr. míš.
SL	
Za pohledávku ručí 3 osoby ze Starého Města pražského.	

Bartoloměj Špranger (1546–1611), významný malíř a sochař vlámského původu, dlouhodobě působící u pražského dvora Rudolfa II.⁴⁴
Tato pohledávka vznikla následovně: V roce 1584 složil Mikuláš Müller (*„Nicolas Müller“*)⁴⁵ v hotovosti u rentmistrovského (finančního) úřadu 700 kop gr. míš. K tomu na sebe převzal císař povinnost uhradit 300 tolarů, které Müllerovi dlužil tehdy zemřelý opat kláštera v Oseku (*„der damals vorsterbene Abt zu Osseg“*).⁴⁶ Na tu celkovou částku 1 000 kop grošů si Müller nechal vystavit zaručený dluhopis,⁴⁷ který následně postoupil

⁴³ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), *„Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil“*.
⁴⁴ Eliška FUČÍKOVÁ, *Bartholomeus Spranger*, in: Eliška Fučíková (ed.), Rudolf II. a Praha: císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum střední Evropy, Praha 1997, s. 23–25.
⁴⁵ Mikuláš Müller, bohatý malostranský zlatník a měšťan; tchán Bartoloměje Šprangera. Šprangerovým dílem je dochovaný epitaf Mikuláše Müllera a jeho rodiny z počátku 90. let 16. století.
⁴⁶ Tím je míněn zřejmě opat Baltazar, poslední řádně ustanovený opat Oseckého kláštera, který ve funkci působil v letech 1564–1579. Po jeho smrti byl už jen ustanoven dočasný správce a klášter pak v roce 1580 přešel až do roku 1626 přímo pod správu pražského arcibiskupství.
⁴⁷ Ještě v roce 1611 je tato pohledávka (být převedená *cessí* na Bartoloměje Šprangera) vedena jako aktivum „dědiců zemřelého Mikuláše Müllera“ (*„Weylandt Niclas Mullers erben“*); úroky byly v plné výši

dobrou vůli Bartoloměji Šprangerovi. Tomu byla tato pohledávka potvrzena novým dluhopisem s datem na svatého Havla 1609 [16. 10. 1609], za který se zaručily 3 osoby ze Starého Města pražského.⁴⁸

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Byla zaznamenána i v **Schuldenbuchu E** (fol. 146), kde je jako vlastník účtu uveden stále Bartoloměj Špranger (byť ten již zemřel roku 1611). Datace původního dluhopisu, úročeného 6%, je upřesněna na 20. července 1584. Podle stavovského splátkového kalendáře bylo na tento zbytek jistiny uhrazeno ve 3 splátkách (do sv. Havla 1617) celkem 276 kop 43 gr. 3 d. m.; úroky byly spláceny do téhož termínu. Tyto údaje o splátkách potvrzuje **Seznam 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii **I/B**. K její konfiskaci nedošlo, neboť ještě v **Přehledu 1654** je uváděna v kategorii **Cl. 1**. Do roku 1654 narostly nezaplacené úroky za 37 let do výše 1 605 kop 37 gr. 3 d. m. Z toho je zřejmé, že po roce 1617 už na účtu žádný pohyb nenastal a nebyly placeny žádné peníze ani na splátku jistiny, ani úroky. Jako dlouhodobě neaktivní nebyl účet přepsán ani do **Schuldenbuchu F** a byl považován za promlčený.

Nr. 282	zbývají panu Petru Khekovu ze Švarcpachu, účetnímu české komory pro německy psané písemnosti (tzv. německá expedice) <i>„restieren herren Peter Kecken von Schwarzbach Ihren M[ayesta]t Teutschen Puchhalter bei der Böhembischen Cammer“</i>
Fol. 57	
D/389	2 618 kop 21 gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Petr Khek ze Švarcpachu, účetní české komory v tzv. německé expedici, Příchod jeho rodiny do Čech, širší rodinné vazby i edici císařské listiny z roku 1580, potvrzující dřívější povýšení do šlechtického stavu i český inkolát, zařadil do svého obsáhlého díla Bartoloměj Paprocký (viz Nr. 225).

Výše uvedenou sumu zbývá doplatit z částky 3 000 kop gr. míš., kterou dostal od císaře darem roku 1609.

Aktivum Petra Kheka ve výši 3 000 kop gr. m. je vedeno v seznamu z roku 1611; úroky byly řádně zaplacený do 2. listopadu 1611 (**Seznam 1611**, s. 44, č. D/50).

uhrazeny do sv. Havla 1611. Viz **Seznam 1611**, Nr. R/26, s. 7.

⁴⁸ Za tento dluhopis z 16. 10. 1609 na místě císaře ručili Jan Kirchmayer z Rejchvic, Petr Nerhof z Holtrperka a Kašpar Winter, viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig, SM D 1/1 (1613), „Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemství za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil“.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623**, kde je zařazena v kategorii **I/B**, byly podle stavovského harmonogramu uhrazeny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) a úroky byly uhrazeny k témuž termínu. Pohledávka však konfiskována nebyla, byť k ní nemáme přesné záznamy o splátkách. Ty byly zřejmě vedeny stále v původní staré evidenci (**Schuldbuch D**, fol. 389). Odtud byla příslušná data přepsána až do nově v roce 1681 založeného **Schuldbuchu F** (fol. 926). Podle tohoto výpisu byly na účtu, který patřil dědicům Petra Kheka, doplacený do roku 1628 všechny úroky a k témuž datu zbývalo na jistinu k úhradě už jen 268 zl. r. 45 kr. 1 d. Od roku 1628 do roku 1681 však narostly nároky na nevyplacené úroky na dalších 711 zl. r. 6 kr. 5 d. Po roce 1628 však už na tomto účtu další pohyb nenastal a jako účet dlouhodobě neaktivní zůstal promlčen.

Nr. 283	Jiřímu Šumanovi z Rozenfeldu, Jeho Milosti stálý rada při účtárně české komory „ ~~herrn~~ ⁴⁹ Georg Schuman von Rosenfeldt Ihrer M[ayesta]t Stait Rath bei der Böhembischen Cammer Puchgalterei“
Fol. 57	
D/390	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Jiří Šuman z Rozenfeldu, stálý rada při účtárně české komory.

Tyto peníze mu byly z milosti císařské darovány roku 1609 a nyníšším císařem potvrzeny roku 1613.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessi* postoupena jinému držiteli ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 284	Jiřímu Milerovi z Libentálu, někdejšímu pojezdnému v účtárně české komory „Georgen Müller von Libenthal gewesten Raitdiener bei d[er] Böhembischen Cammer Puchhalterei“
Fol. 57	
D/457	500 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

⁴⁹ Titulace „herrn“ je škrtnuta.

Jiří Miler z Libentálu, bývalý pojezdň v účtárně české komory.
Tyto peníze dostal z milosti a v souvislosti s ukončením služby v roce 1613.
Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 285	Janu Hegnerovi z Kozolsfeldu, úředníku císařského solního úřadu v Praze <i>„Hannßten Hegnern von Köfelsfeldt Ihre M[ayesta]t Salzamtman zu Prag“</i>
Fol. 57	
	469 kop 20 gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 296.
Tato pohledávky byla dopsána dodatečně na volný spodní okraj folia 57. Následně byla celá škrtnuta jedním šikmým tahem pera. Částka v záhlaví byla škrtnuta zvlášť vodorovně, při tom připsán odkaz na fol. 59 tohoto seznamu, neb se jedná o duplicitní evidenci jedné a téže pohledávky (viz Nr. 296).

Nr. 286	dědicům zemřelého Davida Žitavského z Droniksdorfu, někdejšího účetního české komory pro česky psané písemnosti (tzv. česká expedice) <i>„Weiland Daudt Sittauers von Dronikßdorf gewesten Böhembschen Cammer Puchhalter Böhembscher Expedition hiterlaßenen Erben“</i>
Fol. 57v	
B/262	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Blíže neuvedení dědicové Davida Žitavského z Droniksdorfu, někdejšího účetního české komory v tzv. české expedici.
Tuto částku zbývá doplatit z původních 4 000 kop gr. míš., které dostal z milosti v roce 1599.

V seznamu z roku 1611 je u této pohledávky (jako u jediné z celého tohoto pramene) uveden velmi podrobný rozpis splácení jistiny i úroků v předchozích letech, počínaje první splátkou v roce 1602. K 16. říjnu 1611 zbývalo na nevyplacených úrocích ještě 517 tolarů 31 gr. 6 d. míš. (**Seznam 1611**, s. 44–45, č. D/53).
Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že blíže neuvedení dědicové jsou v **Seznamu 1623** zastoupeni v některé z položek v kategorii I/A nebo I/B, či tato pohledávka byla *cessí* postoupena jinému držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 287	Kunrád Škréta ze Závěřic, někdejší účetní české komory <i>„Conradt Skreta von Zauorzicz geweser Böhembschen Cammer Buchhalter“</i>
Fol. 57v	
D/181	1 300 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Konrád Škréta ze Závěřic († 1615), bývalý účetní české komory, bratr Daniela Škréty, sekretáře české komory a později v době povstání jednoho z členů stavovské vlády za městský stav.
Tyto peníze získal z milosti císařské roku 1607.
Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 98)⁵⁰ byly podle stavovského harmonogramu na jistinu uhrazeny 2 splátky (do sv. Jiří 1617) a úroky také k tomuto termínu. Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623**, kde je tato položka uvedena v kategorii I/B. Tomu odpovídá obsah konfiskačních protokolů, podle kterých se dlouho řešila otázka majetku Konrádovy vdovy Kateřiny, která nechtěla konvertovat ke katolické víře a i s dětmi opustila Království české.⁵¹ Tato situace se poměrně přesně odrazila i v účetních záznamech, podle kterých zůstávala tato pohledávka po roce 1617 dlouhodobě neaktivní.
To se změnilo až po roce 1638, kdy se z emigrace vrátil do Čech Konrádův syn Karel Škréta ze Závěřic (1610–1674), v té době už významný evropský malíř a později také staroměstský měšťan.⁵² Ten se po své konverzi ke katolické víře ucházel o dědictví po

⁵⁰ Zde je též upřesněna datace původního dluhopisu, který byl vydán 10. července 1607. Tyto peníze byly Konrádu Škrétovi uděleny za věrnou službu trvající třináct let.
⁵¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 594–595.
⁵² Lenka STOLÁROVÁ – Vít VLNAS, *Karel Škréta (1610–1674) - Doba a dílo*, Praha 2010.

otci, neboť Konrád Škréta zemřel několik let před stavovským povstáním a jeho syn Karel byl v době povstání nezletilý.

Škrétovy soudní spory se vlekly řadu let. V případě tohoto účtu byl úspěšný až v roce 1654, což se projevilo dodatečně dopsanou marginální poznámkou o novém vlastníku účtu a jeho znovuotevření. Od roku 1654 začaly být Karlu Škrétovi vypláceny (byť nepravdělně) z této pohledávky úroky, a to až do roku 1668. V roce 1669 bylo provedeno celkové zúčtování. K roku 1668 zbývalo na tomto účtu (po kapitalizaci nevypacených úroků) celkem 4 355 zl. r. 56 kr. 5 d. Od toho byly odečteny dvě větší hotovostní splátky, takže Karlu Škrétovi na tomto účtu k roku 1669 zůstávalo už jen 1 166 zl. r. 40 kr. (tedy rovných 1 000 kop gr. míš.). Další menší splátka jistiny (25 zl. r.) následovala v roce 1670. Tím evidence na tomto účtu končí. Podle marginální poznámky „*extrahirt*“ soudím, že evidence splátek pokračovala v mladší účetní dokumentaci české komory.

Nr. 288	Eliáš Šrempfovi, pojezdnému v účtárně české komory „ <i>Heliaßen Schrempf Ihrer M[ayesta]t Raidtdiener bei der Böhmischen Cammer Puchhalterei</i> “
Fol. 57v	
-	857 kop 8 gr. 4 den. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Eliáš Šrempf, pojezdný v účtárně české komory.
Jde o peníze, které Vilém Hübner („*Wilhelm Huebner*“) půjčil císaři pro nutnou potřebu kutnohorského podnikání. Později tuto pohledávku převedl na Šrempfova otce (jméno neuvedeno). Na tu částku byl Šrempfovi vystaven obnovený dlužní úpis 26. října 1611.
Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611 ještě ve výši 1 715 kop 17 gr. 1 den. Žádné dluhy na úrocích evidovány nejsou.⁵³ Z kontextu tedy vyplývá, že k 26. říjnu 1611 byla splacena polovina jistiny a na druhou polovinu byl vystaven nový dlužní úpis.
Celý zápis je škrtnut dvěma zkříženými tahy pera. K tomu byly připojeny dvě následné poznámky: a) o zaplacení té částky se má ucházet u solního úřadu v Českých Budějovicích („*Budweisische Salzambt*“); b) tato pohledávka byla celá uhrazena k termínu svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615].

⁵³ Seznam 1611, č. R/77, s. 33

Nr. 289	Ondřej Flechtner, někdejší pojezdný v účtárně české komory „ <i>Andre Flechtner gewester Raitdiener bei der Böhmischen Cammer Buchhalterei</i> “
Fol. 58	
B/433	857 kop 8 gr. 4 den. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Ondřej Flechtner, bývalý pojezdný v účtárně české komory, který je v této služebné funkci doložen v letech 1584–1601.⁵⁴
Jde o peníze, která mu byly v roce 1601 uděleny z milosti a českým oddělením dvorské komory ujištěny na rentmistrovském úřadu.
Stavovskou komisí byla tato pohledávka odmítnuta k proplacení a zařazena do kategorie III. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 246) nebyly na úhradu jistiny vyplaceny od roku 1615 žádné peníze a úroky byly hrazeny do konce prosince 1615. Tomu odpovídají údaje ze **Seznamu 1623**, kde je jméno bývalého vlastníka uvedeno ve tvaru „*Andree Lochner*“.⁵⁵ Pohledávka, zařazená do kategorie III/A, už náležela už jeho dědicům.
Po roce 1615 na tuto pohledávku nebyly vypláceny žádné peníze ani na splátku jistiny, ani na úhradu úroků. Jakožto neaktivní účet, na kterém po roce 1620 nedošlo k žádnému pohybu, nebyla tato pohledávka v roce 1681 již přepsána do **Schuldenbuchu F** a byla považována za promlčenou.

Nr. 290	Emanuel Frička, někdejší císařův komorník „ <i>Emanuel Fritschka Ihr M[ayesta]t gewesen Cammer diener</i> “
Fol. 58	
D/391	857 kop 8 gr. 4 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Emanuel Frička (psáno též Fritschko nebo Frizschgo), císařův komorník (do funkce jmenován 1. října 1606) a později souběžně také vrchní garderobiér (od 1. listopadu 1610).⁵⁶

⁵⁴ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 44/8, s. 307.
⁵⁵ Seznam 1623, fol. 0668.
⁵⁶ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 140/20, s. 402; 142/6.

Tyto peníze získal z milosti císařské roku 1609.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Zde je uvedena jen částka 857 kop gr. míš., tedy bez drobných. Rozdíl není nijak vysvětlen. Jde zřejmě jen o opomenutí drobných při přepisování. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 291	Samuel Salbart, někdejší horní rada a nyní výběrčí desátku ve Slavkově „ <i>Samuel Salbart gewester Bergrath und Jecz Zehentner zu Schlacknwalda</i> “
Fol. 58	
D/166	2 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Samuel Salvart z Falknberka, někdejší horní rada a (v roce 1615) výběrčí desátku ve Slavkově.⁵⁷ V letech 1609–1610 též působil jako mincmistr v pražské mincovně.⁵⁸

Peníze, která mu byly v roce 1610 uděleny z milosti.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchi** E (fol. 90) nebyly na úhradu jistiny vyplaceny žádné peníze (to odpovídá kategorii II.). V **Seznamu 1623** je tato pohledávka evidována v kategorii II/B, tedy aktiva, o kterých panovník teprve rozhodne. Konfiskována však nebyla. Splátky úroků byly dál vedeny v původní účetní dokumentaci (odkaz na **Schuldbuch D**, fol. 169), a to do konce prosince 1622. Tento letopočet byl později přepsán na 1631. Z toho soudím, že konto bylo stále aktivní. Marginální poznámka „*extrahirt*“ naznačuje, že záznamy o splátkách této pohledávky byly i později vedeny v mladší účetní dokumentaci české komory.

Nr. 292	Eliáš Günther, někdejší vrchní účetní „ <i>Eliaßen Gunther gewester Obr Rentmeister</i> “
Fol. 58	
D/339	2 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

⁵⁷ Horní Slavkov měl v té době statut královského horního města. Jako právnická osoba Horní Slavkov zakoupil v roce 1615 dědičně panství Bečov. Tato držba však trvala jen krátce do pobělohorských konfiskací, viz Marie MALIVÁNKOVÁ WASKOVÁ, *Dějiny Bečova nad Teplou do roku 1800*, Sborník Muzea Karlovarského kraje 31, 2023, s. 7–62, zde s. 32–33.

⁵⁸ Petr VOREL, *Od pražského groše ke koruně české (přůvodce dějinami peněz v českých zemích)*, Praha 2004 (2. vyd), s. 432.

Eliáš Günther, někdejší vrchní účetní české komory.

Tyto peníze získal z milosti císařské roku 1605.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie II. V **Seznamu 1623** je evidována v kategorii II/B, tedy aktiva, o kterých panovník teprve rozhodne. Žádné další záznamy však o ní v účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že v tomto případě ke konfiskaci došlo.

Nr. 293	Heřman Igel, někdejšímu kancléř v Hrabství kladském „ <i>Herman Igel gewester Canczler in d[er] Grafschafft Glacz</i> “
Fol. 58v	
-	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Heřman Igel z Hartenreuthu, císařský rada a kancléř v Kladsku.

Peníze, která mu byly císařem uděleny z milosti v roce (konkrétní rok neuveden, na doplnění ponecháno prázdné místo).

Stavovskou komisí byla pohledávka v roce 1615 zařazena do kategorie III.

V **Schuldenbuchi** E (f. 35v) je upřesněno, že šlo o dar z roku 1586 a pohledávka byla úročena 5% a vedena původně v **Schuldenbuchi** C na fol. 295. Úroky byly zaplacený do konce roku 1617. K vyrovnání s dědici této pohledávky došlo v roce 1645, kdy byla vyplacena dlužná jistina i úroky za předcházející období. Účet s nulovým zůstatkem byl poté zrušen.

Nr. 294	Janu Grýnauerovi, sekretáři Hrabství kladského <i>„Hannßen Grunauer Ihr M[ayesta]t Secretari bei der Graffschafft Glacz“</i>
Fol. 58v	
A/183	1 000 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Jan Grýnauer, sekretář Hrabství kladského.

Na tu pohledávku vyplatil 700 kop gr. míš. v hotovosti finančnímu úřadu v Kladsku („*zum Glaczisch Rendtambt*“). Zbylých 300 kop gr. míš. získal od jeho švagrové („*seiner Frau Schwieger*“, jméno není uvedeno), které byla tato částka darována z milosti císařské. Na celkovou částku mu byl císařem vystaven nový dluhopis bez ručitelů 6. listopadu 1611; je to zajištěno finančním úřadem v Kladsku. K částce v záhlaví později doplněna poznámka, že to má uhradit finanční úřad v Kladsku.

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611 („*Hanns Grunawer*“), žádné dluhy na úrocích evidovány nejsou.⁵⁹ V tištěném seznamu z roku 1615 se tato pohledávka neobjevuje; stavovskou komisí tedy byla zařazena do kategorie II. nebo III. Vzhledem k účetní historii předpokládám spíše kategorii II., odkaz na přenos přenos úhrady na finanční úřad v Kladsku by spíše ukazoval na kategorii III.

Pohledávka se znovu objevuje až v **Schuldenbuchu F** (fol. 922). Zde je upřesněno, že k výše uvedenému daru došlo roku 1580 a obdržel ho Jakub Grýnauer (tedy zřejmě bratr Jana Grýnauera). Pohledávka později (mezi roky 1615 a 1623) přešla na Valentina Šídla („*Valentin Schiedel*“), kterému byly vyplaceny úroky do sv. Havla 1623. Od té doby na účtu žádný pohyb nenastal. Jistina zůstala v původní výši, jen byla převedena na zlaté rýnské (1 166 zl. r. 40 kr.). Nevyplacené úroky ve výši 6% byly spočteny od roku 1623 do konce roku 1681 na 4 009 zl. rýn. 46 kr.

Žádný další pohyb na účtu po roce 1623 evidován není. Jako dlouhodobě neaktivní byla tato pohledávka promlčena.

Nr. 295	Václav Buchner,
Fol. 58v	někdejší sekretář apelačního soudu
	„ <i>Wenzel Buchner geweser Appelation Secretari</i> “
A/351	857 kop 8 gr. 4 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Václav Buchner, někdejší sekretář apelačního soudu.

Tyto peníze získal od císaře darem roku 1591.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 193) je upřesněna datace původního dluhopisu (Praha 8. října 1591), který byl vystaven u příležitosti ukončení jeho služebního poměru a úročen 5%. Příjmení vlastníka je zde uvedeno ve tvaru „*Puechner*“. Ze starší evidence (odkaz na **Schuldenbuch A**, fol. 351) píše též vypsál, že úroky z této pohledávky byly spláceny z výnosů Hrabství kladského, a to až do 7. ledna 1617. V **Seznamu 1623** je tato pohledávka vedena v kategorii II/B, tedy aktiva, o jejichž dalším osudu panovník teprve rozhodne. Vzhledem k tomu, že účet je uzavřen symbolem přeškrtnuté nuly, předpokládám, že ke konfiskaci v roce 1623 nakonec došlo.

Nr. 296	Janu Hegnerovi z Kozolsfeldu,
Fol. 59	úředníku císařského solního úřadu v Praze
	„ <i>Hannßen Hegnern von Koselsfeldt Ihre M[ayesta]t Salzamtman zu Prag</i> “
D/465	465 kop 20 gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Jan Hegner z Kozolsfeldu, úředník císařského solního úřadu v Praze. Působil též u císařského dvora jako lékárník (1601) a později též jako sommeliér (1609–1612).⁶⁰

Tyto peníze získal stejně jako dva lékaři, totiž Dr. Roboreto a Dr. Moscaglius (viz pohledávky Nr. 251 a Nr. 255) jako jeho podíl z pohledávky na 2 000 kop, které dlužil zemřelý císař Rudolf II. Adamu Slatinskému. Tuto pohledávku mu potvrdil nynější císař dluhopisem z 13. srpna 1613.

Tato pohledávka byla duplicitně dodatečně dopsána na volný spodní okraj folia 57 a následně zase škrtnuta (viz Nr. 285) s odkazem na tento zápis na fol. 59.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držiteli ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 297	Šimon Luck,
Fol. 59	někdejší registrátor dvorské komory
	„ <i>Simon Luck Ihrer M[ayesta]t geweser Registrator bei der Hoff Cammer</i> “
B/156	500 kop gr. míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Šimon Luck, úředník dvorské kanceláře (registrátor a taxátor) v době Rudolfa II. s měsíčním platem 25 zlatých rýnských.⁶¹

Tato pohledávka pochází ještě z roku 1584. Tyto peníze, které císař dlužil jeho tchánu Janu Tucharovi,⁶² zdědila po svém otci jeho manželka. Tato pohledávka byla Luckovi potvrzena panovníkovým dlužním úpisem bet ručitelů.

⁶⁰ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 66/4, s. 336; č. 147/3, s. 407.

⁶¹ Ibidem, s. 295 č. 40/15.

⁶² Augšpurský měšťan Jan Tuchar („Hans Tüecher“) půjčil už císaři Maxmilánu II. v roce 1571 částku 21 704 zlatých rýnských 21 krejcarů na 8% úrok, který mu měl být vyplácen z hornolůžických příjmů.

⁵⁹ **Seznam 1611**, č. R/71, s. 12.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka odmítnuta k úhradě a zařazena do kategorie III. V **Seznamu 1623** je vedena v kategorii **III/B**, tedy jako aktivum, o jeho dalším osudu panovník teprve rozhodne. Vzhledem k tomu, že o ní nejsou v účetní evidenci české komory doloženy žádné další záznamy, předpokládám, že ke konfiskaci v roce 1623 nakonec došlo.

Nr. 298	Alois Ratibrati, služebník u císařského dvora
Fol. 59	„ <i>Alouisj Ratibrati Ihrer M[ayesta]t hoffdiener</i> “
D/118	1 446 kop gr. míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Alois Ratibrati (Radibrati), císařský služebník původem z chorvatského Dubrovníku, který působil u dvora Rudolfa II. od roku 1600 s měsíčním platem 20 zlatých rýnských.⁶³ U částky je dodatečně dopsána poznámka, že polovina z té sumy by už měla být zaplacená. Stavovskou komisí nebyla tato pohledávka zařazena do tištěného seznamu v roce 1615. Vzhledem k podobným podmínkám vzniku, jako u předchozího Nr. 297, předpokládám i u Nr. 298 spíše zařazení do kategorie III., ať už byl reálný zůstatek jistiny v roce 1615 jakýkoli (zřejmě jen 723 kop gr. m.). V účetní evidenci české komory o této pohledávce žádné další záznamy vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* převedena na jiného majitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 542–543).

Nr. 299	Adrián de Fryos, císařský sochař
Fol. 59v	„ <i>Adrian de Frios Ihrer M[ayesta]t Sculptori</i> “
D/275	1 500 kop gr. míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Adrian de Vries (1556–1626), významný evropský sochař nizozemského původu, který dlouhodobě působil v Praze u dvora ve službách Rudolfa II. Jeho služné činilo od 1. května 1601 měsíčně 25 zlatých korun (každá po 90 krejcarech).⁶⁴ Podle zúčtování, které s ním provedl stavební písař Pražského hradu Jakub Hýbl („... lautt mit Ihme durch Ihr M[ayesta]t Pauschreiber des Präger Schloßes Jacob Huebels getroffene Abraitung...“) za provedenou práci, kterou odvedl při stavbě nově vystavěného sálu, mu zůstal císař dlužen 2 000 kop gr. míš. Na to mu bylo dosud v hotovosti vyplaceno 500 kop gr. míš. Zbýlý dluh mu byl ujištěn císařovým dluhopisem, datovaným ve

NAP, Sbírka rukopisů, rkp. 2377, fo. 254v.
⁶³ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, s. 266 (Nr. 28/112).
⁶⁴ Ibidem, s. 417, č. 168/1.

Vídni na den svatého Havla 1614 [16. 10. 1614] a má mu to být zaplaceno k termínu svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615]. Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena samostatně v tištěném seznamu z roku 1615. V rámci **Schuldbuchu E** (f. 153) už je vedena jako součást účtu, který po Adrianovi de Vries (Nr. 299) získala Johana Gerštorfová.⁶⁵ Tento účet byl tvořen třemi původně samostatnými pohledávkami:
a) Nr. 299 pohledávka Adriana de Vries ve výši 1 500 kop gr. m.
b) Nr. 300 pohledávka Jana Baptisty Quadri ve výši 1 000 kop gr. m.
c) Nr. 374 pohledávka Petra Trejtlara z Krošvic ve výši 100 kop gr. m., která v roce 1616 přešla blíže neuvedeným způsobem na Jana Baptistu Quadri. Splátky jistiny jsou poměrně podrobně rozepsány: Na pohledávku a) ve výši 1 500 kop gr. m. (Nr. 299) byly nejprve vyplaceny podle stavovského splátkového kalendáře 2 termíny (do sv. Jiří 1617), celkem 212 kop 55 gr. 5 d. m. Na spojené pohledávky b) a c) ve výši 1 100 kop gr. m. (Nr. 300 a 374) byly také nejprve vyplaceny podle stavovského splátkového kalendáře 2 termíny (do sv. Jiří 1617), celkem 156 kop 9 gr. 3 d. Z původní celkové sumy 2 600 kop gr. m. tedy zůstalo k doplacení z těch původně tří samostatných pohledávek (Nr. 299, 300 a 374) na jistinu už jen 2 230 kop 54 gr. 6 d. Nárok na toto aktivum získala v roce 1617 *cessí* Johanka Gerštorfová. Ta podle stavovského splátkového kalendáře přijala na tyto tři pohledávky další dvě splátky (do sv. Jiří 1618) v celkové výši 700 kop 45 gr. 5 d. m. Úroky byly paní Johance Gerštorfové doplacený také do sv. Jiří 1618. Žádný další pohyb už na tomto účtu od roku 1618 nenastal. Paní Johanka Gerštorfová zemřela již v roce 1620 a oba synové, kteří se dožili roku 1623 (Bernard Mikuláš a Štěpán), byli postiženi konfiskací majetku.⁶⁶ Výše uvedená aktiva, která Johanka Gerštorfová z Rokyc v roce 1617 skoupila od obou světově významných sochařů (Adriana de Vries a Jana Baptisty Quadri), sice výslovně konfiskována nebyla, ale účet zůstal uzavřen, což ve výsledku dopadlo stejně. Souhrnný výpis byl proveden až do **Přehledu 1789** (fol. 420). Zde je nepřesně uvedeno, že celou tuto pohledávku získala Johanka Gerštorfová od Adriana de Vries. Částky jsou převedeny na zlaté rýnské; zbytek jistiny vychází ze stavu k roku 1618. Po připočtení kapitalizovaných úroků zbývalo na tomto účtu v roce 1789 celkem 17 500 zl. r. 26 kr.

⁶⁵ Johana Gerštorfová z Rokyc a na Cholticích a Svojšicích (†1620), vdova po Jiřím Gerštorfovi z Gerštorfu (†1613). Viz Petr VOREL – David RICHTER – Zuzana VLASÁKOVÁ, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024, s. 199–204.
⁶⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 114–115, 119–121.

Nr. 300	Janu Baptistu Qwadri
Fol. 59v	„ <i>Hannßen Baptista Cuadri</i> “
D/450	1 000 kop gr. míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Giovanni Battista Quadri, italský sochař, působící na dvoře Rudolfa II.⁶⁷ společně s Adrianem de Vries.

Podle zúčtování, které s ním provedl pan Schmidgrabner dne 3. února 1613, mu zůstal císař za službu dlužen 1 312 kop 26 gr. míš. Na to mu bylo následně vyplaceno 312 kop 26 gr. míš. a na zbývajících 1 000 kop gr. míš. mu byl vydán císařův dluhopis bez ručitelů, datovaný 25. září 1614, podle kterého mu mají být ty peníze vyplaceny k termínu svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615].

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena samostatně v tištěném seznamu z roku 1615. V rámci **Schuldenbuchu E** (f. 153) už je vedena jako součást účtu, který po Adrianovi de Fries (Nr. 299) získala Johana Gerštorfová. V anotaci k tomuto účtu je upřesněno, že 500 kop gr. m. tvoří nedoplatek za dvorskou službu a druhých 500 kop gr. m. jsou peníze, které mu měly být vyplaceny za sochařské práce („und dann p[er] gefertigte bildhauer Arbeit“)

Dále viz Nr. 299.

Nr. 301	Janu Oulnerovi, úředníku solního úřadu
Fol. 60	v Českých Budějovicích „ <i>Hannßen Aulner Ihrer M[ayesta]t Salczamtman zum Buedtweiß</i> “
-	2 571 kop 25 gr. 5 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Jan Oulner, úředník solního úřadu v Českých Budějovicích.

Tuto částku složil jako záruku při nástupu do solního úřadu. Je mu zaručena dlužným úpisem císaře datovaným 15. prosince 1612 a úročeným 6% ročně.

Stavovskou komisí bylo splácení této pohledávky odmítnuto a byla zařazena do kategorie III. V **Seznamu 1623** je potvrzeno, že žádné peníze na splátku jistiny u této pohledávky nebyly vyplaceny. Ohledně splátky úroků však nebyly k dispozici potřebné údaje. Pohledávka je zde zařazena do kategorie **III/A**, ale o případném dalším pohybu

⁶⁷ Eliška FUČÍKOVÁ, *Giovanni Battista Quadri a sochařství počátku 17. století na Pražském hradě*, in: Barokní umění a jeho význam v české kultuře, Praha 1991, s. 28–34.

na tomto účtu nejsou k dispozici žádné údaje. Předpokládám tedy, že pohledávka byla jako neaktivní později promlčena.

Nr. 302	Benedikt Hýbner, pražský mincmistr
Fol. 60	„ <i>Benedict Huebner Münzmaister zu Praga</i> “
D/476	1 000 kop gr. míš.
SL	
Za částku ručí pražská mincovna.	

Benedikt Hýbner ze Sonnleithenu, pražský mincmistr v letech 1610–1619.⁶⁸

Má na tuto částku císařský dluhopis z roku 1612 úročený 6% a ujištěný pražskou mincovnou na místě ručitele („... *Münzamt zu Prag an burgschafft statt...*“).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Žádné peníze však na splátku jistiny ani úroků uhrazeny nebyly. Souhrnný výpis byl proveden až do **Přehledu 1789** (fol. 573). Částky jsou převedeny na zlaté rýnské; zbytek jistiny vychází ze stavu k roku 1615. Po připočtení kapitalizovaných úroků zbývalo na tomto účtu v roce 1789 celkem 11 357 zl. r. 41 kr.

Nr. 303	Janu Šindlovi z Ebrharče, někdejšímu
Fol. 60	expeditoru kanceláře české komory „ <i>Hanßen Schindel von Eberharz gewesten Expeditor bei der Böhembischen Cammer Canzelei</i> “
B/303	230 kop 2 gr. 6 den. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena	

Janu Šindlovi z Ebrharče, někdejšímu expeditoru kanceláře české komory.

Tyto peníze zbývají doplatit ze dvou částek. Jednu věnovat císař 1591 přímo jemu Šindlovi, druhou jeho tchánu („*seinem Schwecher*“) Janu Jiřímu Levinovi („*Hannß Georgen Leuin*“) a ty případly jemu Šindlovi.

U odkazu na evidenci ve Schuldbuchu B, fol. 303, je připojena poznámka „*135 ßß dz übrig ist Zallt*“ (tj. zbývajících 135 kop se splácí) a další dvě doplňující poznámky:

- a) 20. prosince 1614 bylo odečteno 30 kop;
- b) 10. února 1615 bylo odečteno 10 kop.

Tyto poznámky lze vysvětlit následovně: Při kontrole záznamu v dlužních knihách byla potvrzena částka, ale v poznámce je uvedena v kopách grošů českých (135 kop

⁶⁸ P. VOREL, *Od pražského groše*, s. 412.

grošů českých = 270 kop grošů míšeňských). V prosinci 1614 a v únoru 1615 bylo Šindlovi vyplaceno dohromady 40 kop grošů míšeňských. Tím se jeho pohledávka snížila na výsledných 230 kop grošů míšeňských a drobné.

V seznamu z roku 1611 je Šindlova pohledávka evidována ještě ve výši 623 kop 45 gr. 6 d. čes.; úroky byly řádně uhrazeny do sv. Havla 1611 (**Seznam 1611**, s. 39, č. D/8). Z kontextu je zřejmé, že u této pohledávky probíhalo průběžné splácení jistiny, která se postupně snižovala, jak je uvedeno výše.

Stavovskou komisí byla pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena ve výše uvedeném rozsahu v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 215) byly úroky spláceny do sv. Havla 1617, ale na jistinu zbývalo už jen 89 kop 57 gr. 6 d. Na splátku této jistiny bylo vyplaceno 10 kop gr. m. i v roce 1621. Kontinuita s původní výše zmíněnou pohledávkou je však nesporná, neboť i tento zápis se odkazuje na původní evidenci v **Schuldenbuchu B**, fol. 303. Můžeme tedy předpokládat, že splátky jistiny v tomto případě pokračovaly i později po roce 1617 a byly vedeny v této starší účetní evidenci. Účet je ukončen symbolem přeškrtnuté nuly, který byl užíván v případě nulového zůstatku. Z toho soudím, že k doplacení zbytku jistiny došlo už v roce 1623 a pohledávka byla účetně uzavřena, proto nebyla zaevidována ani v **Seznamu 1623**.

Nr. 304	vdově Floriána Humburka, někdejšího koncipisty české komory (nebo Václavu Kochovi [z Kolburku]) „ <i>Florian Humburgs gewesen Concipisten bei d[er] Böhemb[ischen] Cammer hinterlassener Wittib od[er] Wenzel Koch</i> “ ⁶⁹
Fol. 60	
-	
SL	500 kop gr. míš.
Forma záruky není uvedena	

Florián Humburk, koncipista české komory v době Rudolfa II.

Floriánu Humburkovi bylo darováno 500 kop gr. míš. z milosti císaře roku 1610.

K údajům o výši částky byly později připsány dvě doplňující poznámky: Za platbu roku 1615 bylo odečteno 115 kop; zbývá ještě 385 kop.

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Zde je už vedena částka 385 kop gr. míš. jako pohledávka Václava Kocha z Kolburku.⁷⁰ Právní důvod převodu od vdovy Humburkové na tohoto nového věřitele není uveden.

⁶⁹ Jméno „Wenzel Koch“ je doplněno dodatečně. V tištěném sněmovním usnesení je uveden jako Václav Koch z Kolburku.

⁷⁰ Václav Koch z Kolburku, příslušník staroměstské erbovní rodiny. Jeho blízký příbuzný (bratr?) Daniel Koch z Kolburku je uveden v berním rejstříku roku 1615 jako jeden z poručníků sirotčího majetku,

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 305	Diviš Černín z Chudenic, císařský rada a hejtman Hradu pražského „ <i>Herren Dionisj Tschiernin, Ihr Mt Rath und hauptmann des Prag[er] schlossn</i> “
Fol. 60v	
-	2 500 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky není uvedena.	

Identifikace věřitele viz Nr. 105.

Tato částka se postupně sešla jako peníze, které nebyly Černínovi vyplaceny na jeho pravidelnou roční rentu ve výši 600 kop („*Jährlich 600 ββ zur Pension*“), kterou mu daroval zemřelý císař Rudolf II. Za tři neproplacené roky mu zbývalo zaplatit 1800 kop gr. míš. To potvrdil nynější císař příkazem vydaným dvorské komoře 17. února 1615. K tomu navíc Černín půjčil k datu svatého Havla 1614 částku 700 kop gr. míš. v hotovosti, které mu byly ujištěny dlužním úpisem císaře téhož data.

Celý záznam byl škrtnut dvěma tahy pera křížem. Byl dodatečně přepsán na spodní okraj fol. 25 (viz pohledávka Nr. 105). Jde jen o přesunutí záznamu, který byl původně uveden v kategorii SL (dvořané a služebníci) do kategorie R (příslušníci rytířského stavu).

Nr. 306	Maxmilán Pertold ze Sachsenganzu „ <i>Maximilian Bertolt zu Sachsenganz</i> “
Fol. 60v	
-	4 880 zl rýn. = 4 182 kop 31 gr. 3 den. míš.
SL	
Bez ručitelů.	

Maxmilán Pertold ze Sachsenganzu, obchodník s vínem.

Tyto peníze mu dlužil zemřelý císař Rudolf II. za dobré uherské víno („*gutte Ungarische Wain*“). To mu bylo potvrzeno dlužním úpisem z 29. srpna 1610 a ujištěno na příjmech panovnického dvora z posudného z Čech. Nynější císař tuto pohledávku potvrdil obnoveným dlužním úpisem z 24. ledna 1615; má být uhrazena z nedoplatků posudného („...*auß den Piergeldts Restantten zu bezahlen*...“).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 307	hofmistrům císařských pážat Leonardu Miseričovi a Jiřímu Espenhorstovi „ <i>Ihrer May[esta]t Edelknaben Hoffmeister Leonhardten Miseritsch und Georg Espenhorst</i> “
Fol. 61	
D/441	1 890 zl rýn. = 1 562 kop 51 gr. 3 den. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Leonard Miserič⁷¹ a Jiří Espenhorst,⁷² císařští služebníci, kteří mimo jiné působili i ve funkci vychovatelů císařských poážat

Za tuto částku byla pořízena výzbroj pro 21 císařských pážat, která nechal vypravit předchozí císař („... zu Außrüstung der vorigen Kay[serlichen] M[ayesta]t außgemusterten 21 Edelknaben...“). Tuto částka měla být na příkaz nynějšího císaře ze dne 25. srpna 1615 vyplacena rentimistrovským úřadem české komory k rukám kontrolorů dvorského finančního úřadu ve Vídni Gabrielovi Püchlerovi a Jakubu Haidenovi („... Hoff Zahlambts Contralors Gabriel Puhters und Hannß Jacob Haidens...“),⁷³ kteří by na to měli vydat kvitanci. Celý tento zápis byl připsán dodatečně tmavším inkoustem.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie III. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 542–543).

Nr. 308	Oktaviánu Miseronovi „ <i>Herren Octauiano Miseron</i> “
Fol. 61	
D/476	12 428 kop gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

⁷¹ J. HAUSENBLASOVÁ, *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 182/5, s. 423.

⁷² Ibidem, č. 28/149, s. 268; 182/4, s. 423; č. 185/4, s. 425.

⁷³ Kontrolori dvorského finančního úřadu. Počátkem roku 1615 působili v Praze, odkud zasilali dílčí zprávy dvorské komoře ve Vídni. Viz např. originál listu z 21. února 1615, týkající se proplácení starých dvorských dluhů (ČDKM I, kart. 204, fasc. „únor 1615“, složka „Gabriels Püchler und Heidens Bericht die Bezahlung des Lobwasers und Geißlhamerin, Ihren alten Hofschulden betreffend“).

Ottavio Miseroni z Lisonu (1567–1624), italský zlatník a řezač kamenů. U dvora Rudolfa II. působil už od 27. ledna 1589, kdy mu byl stanoven měsíční plat ve výši 15 zl. r.⁷⁴

Uvedena jen částka a jméno bez bližšího komentáře.

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 je Oktavián Miseroni uveden, ale jeho pohledávka je zde výrazně nižší, jen 10 771 kop 35 grošů 1 denár míšeňský. Rozdíl není nijak vysvětlen, je však zřejmý z údajů, uvedených v **Schuldenbuchu E** (fol. 96). Zde je jako vlastník účtu veden Oktavio Miseroni („*Octavian Miseron*“) a celková jeho pohledávka činí 12 488 kop 43 gr. 5 d. Jedná se o peníze, které mu měl císař zaplatit za jeho zlatnické a řezačské práce. V části, evidující splátky jistiny, jsou odlišeny dvě části:

- Částka 10 771 kop 35 gr. 1 d. m., jejíž splacení na sebe převzal zemský sněm roku 1615. Na ni bylo vyplaceno ve 4 termínech (do sv. Jiří 1618) celkem 4 723 kop 27 gr. m.; úroky byly také placeny do sv. Jiří 1618. K té části pohledávky, která se má splácet podle usnesení zemského sněmu z roku 1615, bylo v roce 1617 blíže nepopsanou *cessí* získáno dalších 1 000 zl r., o které se tato část jistiny zvyšuje.
- Zbytek, který tvoří 3 samostatné položky, vedené v **Schuldenbuchu D**, fol. 176. Na jejich splátku bylo vyplaceno 917 kop 27 gr. 4 d. m.

Přehled 1654 (Cl. 1, č. 21c, f. 8) potvrzuje informaci, že podle vyúčtování rentmistrovského úřadu z roku 1617 bylo k původní jistině, splácené podle usnesení zemského sněmu z roku 1615, připočteno ještě 1 000 zl. r. = 857 kop 10. gr. m., takže výsledná jistina činila 11 628 kop 35 gr. 1 d.; jistina i úroky byly podle stavovského harmonogramu spláceny do sv. Jiří 1618.

Z téhož **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 21a-c, f. 8) vyplývá, že vlastníkem tří původně samostatných pohledávek (Nr. 203, Nr. 204 a z Nr. 308 té části, která měla být splácena podle stavovského harmonogramu z roku 1615) byl tehdy Tomáš Zelendar z Prošovic, který tato aktiva zdědil po Johance Fuňkové roz. Zelendarové.

V **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 39, s. 12) je uvedena také další pohledávka dědiců Oktavia Miseroniho za zlatnické a řezačské práce. Je zařazena do kategorie **Cl. 1**, jako by šlo o aktivum, uvedené v tištěném seznamu z roku 1615. Předpokládám však, že jde o pohledávku mladší, která vznikla až po roce 1615. Tomu odpovídá i neobvyklá struktura peněžního plnění. Mělo jít původně o částku 6 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1630 vázly nevyplacené úroky ve výši 4 500 kop gr. m. (tj. za 12 ½ roku). To naznačuje vznik pohledávky až počátkem roku 1618 (úroky nebyly placeny od dubna 1618). Na celkovou dlužnou částku z roku 1630 (jistina a úroky, tj. 10 500 kop gr. m.) bylo do podzima 1654 vyplaceno 9 735 kop 13 gr. 5 d. míš., takže z jistiny zbývalo už jen 764 kop 46 gr. 2 d. míš. a na nevyplacených úrocích za 24 let (tj. od roku 1630) dalších 1 101 kop 15 gr. 3 d. Reziduem této pohledávky bude zřejmě záznam v **Přehledu 1789** (fol. 1021), kde je vedeno dlouhodobě nesplácené aktivum dědiců Oktavia Miseroniho. Jako výchozí aktivum je zde uvedena částka 1 790 zl. r., která po připočtení kapitalizovaných úroků narostla do roku 1789 do výsledné výše 16 556 zl. r. 36 kr.

⁷⁴ J. HAUSENBLASOVÁ, *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 170/1, s. 418.

Nr. 309	Paní Anna Hüberová
Fol. 61v	
	„ <i>Frau Anna Hueberin</i> “
D/526	16 996 kop 25 gr. 5 den. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Anna Hüberová, vdova po radovi dvorské komory Jáchymu Hüberovi (†1614), který působil jako hlavní účetní dvorské komory (Hofzahlmeister) v Praze v závěru vlády Rudolfa II. a na počátku vlády Matyášovy.⁷⁵

Tato pohledávka jí byla postoupena (doba neuvedena) jejím manželem Jáchymem Hüberem, někdejším hlavním účetním dvorské komory („...*von Ihrem Haußwirth Joachim Hueber Ihrer M[ayesta]t gewesten hoffzahlmeisters...*“). Má se to zaplatit z rentmistrovského úřadu.

Tato pohledávka nebyla uvedena v tištěném seznamu z roku 1615, byla tedy stavovskou komisí zařazena do kategorie II. nebo III. S ohledem na poznámku, odkazující se s platbou na rentmistrovský úřad, spíše předpokládám zařazení do kategorie III. V mladší účetní evidenci české komory už tato pohledávka vedena není. Předpokládám tedy, že byla postoupena celá nebo po částech jiným vlastníkům ještě před rokem 1618 (viz Nr. 542–543).

Nr. 310	Jiří Kryštof Vidršpergár z Vidršperku „ <i>Georg Christof von Würsperg</i> “ ⁷⁶
Fol. 61v	
D/185	4 053 kop gr. míš. ⁷⁷
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Jiří Kryštof Vidršpergár z Vidršperku pocházel z klatovské větve rodu Vidršpergárů, někdejších zástavních držitelů panství Ostrov nad Ohří.⁷⁸

Na tuto částku vystavila v roce 1609⁷⁹ potvrzení sama česká komora, a to za prodej kusu lesa⁸⁰ k panství Tachov („*Tachaw*“), který byl nahrazen Pavlu Schürerovi.⁸¹

⁷⁵ Jaroslava HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II. (Eine Edition der Hofstaatsverzeichnisse 1576–1612)*, Praha 2002, s. 220 (Nr. 11/30), s. 353a (Nr. 94/4).

⁷⁶ Jméno věřitele bylo původně zapsáno ve tvaru „*Fridrich von Würspurg*“, do výsledného tvaru uvedeno pomocí dvou škrtnů a tří nově připsaných slov.

⁷⁷ Původně byla uvedena částka „4 000“, dodatečně přepsáno na „4 053“.

⁷⁸ Sedláček XIII, s. 173.

⁷⁹ Letopočet připsán dodatečně jako marginální odkaz při levé straně textu. V roce 1609 však už toto panství české komoře nepatřilo; bylo postupně rozprodáno v letech 1606–1608 a zbytek se zámkem zastaven městu Tachovu (viz výše s. 182–185).

⁸⁰ Původně bylo v zápise uvedeno, že šlo o platbu za sklárnu („*wegen einer Glasshütten*“). To bylo škrtnuto a interlineární vsuvkou opraveno na „kus lesa“ („*eines Stuck Waldeß*“).

⁸¹ Poznámka o příjemci náhrady doplněna dodatečně. Touto osobou je zřejmě míněn provozovatel

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Jiří Kryštof Vidršpergár byl ale obviněn z účasti na stavovském povstání. Jako katolík byl nakonec obvinění zproštěn, ale musel zaplatit vysokou peněžní pokutu.⁸² Lze tedy logicky předpokládat, že v rámci tohoto trestu byla zabavena i jeho peněžní aktiva u české komory.

Nr. 311	Jan Kaleš z Landshutu
Fol. 61v	
	„ <i>Hanß Kaleß von Landshut</i> “
-	1 390 kop 50 gr. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Jan Kaleš z Landshutu, dodavatel olova pro kutnohorské hutě.⁸³

Za tuto částku dodal olovo pro kutnohorské podnikání.

Tato pohledávka nebyla uvedena v tištěném seznamu z roku 1615, byla tedy stavovskou komisí zařazena do kategorie II. nebo III. S ohledem na vznik pohledávky spíše předpokládám zařazení do kategorie II. V mladší účetní evidenci české komory už tato pohledávka vedena není. Předpokládám tedy, že byla postoupena celá nebo po částech jiným vlastníkům ještě před rokem 1618 (viz Nr. 540–541).

Nr. 312	[bratřím] Albrechtu Jiřímu a [Janu] Oldřichu Klusákům z Kostelce <i>„Albrecht Georgen und Ulrichen Klußekhen“</i>
Fol. 61v	
D/127	8 000 kop gr. míš.
SL	
Zaručeno několika městy. Albrecht Klusák již vznesl právní nárok na statky ručitelů.	

Bratři Albrecht Jiří a Jan Oldřich Klusákové z Kostelce, bratři Mikuláše Klusáka (Nr. 152). Po prodeji svého pozemkového majetku žili v Kutné Hoře, kde v roce 1615 přiznávali peněžní aktiva ve výši 2000 kop gr. míš. (Albrecht Jiří) resp. 1 500 kop gr. míš. (Jan Oldřich), viz **BR 1615**, s. 20–21, č. Čsl-R/7, 43.

Ta částka jim císař dluží jako doplatek za vesnice, které prodali od statku Radovesnice („*Radowesncz*“) k panství Poděbrady („*Podebrad*“).⁸⁴

v původním zápise zmíněné sklárny na panství Ostrov, ke které onen les patřil.

⁸² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 872–873.

⁸³ Též viz Nr. 540j–540y na s. 745–750.

⁸⁴ Původně zde bylo uvedeno panství Chlumeck nad Cidlinou („*Chlumeck*“), to bylo škrtnuto a nahrazeno interlineární vsuvkou za Poděbrady.

V tomto případě jde (stejně jako u Nr. 152) o nedoplatek z původní částky 31 100 kop gr. míš., kterou císař bratřím Klusákům z Kostelce dlužil ještě koncem roku 1611. Na té částce tehdy navíc vázly ještě nezaplacené úroky za jeden rok ve výši 1 626 kop gr. míš.⁸⁵

Pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldbuchu E** (fol. 72) bylo podle stavovského splátkového kalendáře ne jistinu vyplaceno ve 4 termínech (do sv. Jiří 1618) celkem 3 291 kop 48 gr. 4 d. m., úroky byly placeny do téhož termínu. Na jistinu tedy zůstávalo ještě 4 708 kop 11 gr. 3 d. částky i **Seznam 1623**, kde bylo toto aktivum zařazeno do kategorie **I/B**, tedy peníze, o jejichž případném konfiskování panovník teprve rozhodne. Bratři Klusákové byli odsouzeni za účast ve stavovském povstání k částečné ztrátě majetku, ale žádný pozemkový majetek v té době nedrželi. Finanční aktiva nejsou v konfiskačních protokolech zmíněna.⁸⁶

Jejich účet u české komory zůstával dlouho neaktivní. Až v roce 1646 bylo provedeno nové vyúčtování s Albrechtem Klusákem, synem zemřelého Jana Oldřicha Klusáka z Kostelce. Zůstatek jistiny byl stanoven na 2 354 kop 5 gr. 5 d. m., tedy polovinu původního zůstatku z roku 1618 (druhá polovina byla konfiskována). Úroky z této částky činily 3 954 kop gr. m. Záznamy o splácení jistiny a úroků pokračují od roku 1646. V roce 1656 byly všechny zbytky jistiny i nevyplacených úroků uhrazeny a účet s nulovým zůstatkem byl zrušen.

Nr. 313	Franc Šnukart
Fol. 62	„ <i>Franz Schnuckhardt</i> “
-	859 kop 14 gr. 1 den. míš.
SL	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 385.
Je uvedeno jen jméno věřitele a částka bez bližšího vysvětlení. Pod jménem věřitele je pouze připsáno „*P[er] Tape cerejn*“, z čehož usuzuji, že šlo dluh za nezaplacené závěsné koberce (v českých textech označované jako „čalouny“). Tento druh zboží se vyskytuje také u položek Nr. 366 a 372 (čalouny dodané u příležitosti císařovy svatby). Namísto odkazu na Schuldenbuch je uvedeno, že platební příkaz byl předán k podpisu („*d[er] befehl ist bei d[er] Signatn*“). Celý zápis byl následně škrtnut. Jedná se o záznam duplicitní, který byl ve stejné podobě (ale bez zmíněné poznámky o předání k podpisu) následně přepsán na fol. 87 do seznamu věřitelů mezi osobami městského stavu, viz položka Nr. 385.

⁸⁵ **Seznam 1611**, Nr. R/63, s. 11.
⁸⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 267–268.

Duchovní osoby a církevní peníze
– Clergymen and church money
„*Geistliche Personen und Kirchengelder*“

Nr. 314	pánům jezuitům v Chomutově
Fol. 70	„den Herren Jesuiten zu Commuthaw“
B/320	20 000 kop gr. míš.
DC	
Forma záruky neuvedena.	

Jezuitská kolej svatého Ignáce v Chomutově byla založena už roku 1591 tehdejší chomutovskou vrchností, Jiřím Popelem z Lobkovic (1540–1607). Samo město bylo většinou luteránské, proto se v prvních letech po roce 1591 jezuitská kolej (zaměřená na školní výuku) pro odpor měšťanů rozvíjela jen pomalu.¹ Její rozvoj komplikovalo také odsouzení Jiřího Popela z Lobkovic v roce 1594, při kterém mu bylo chomutovské panství konfiskováno a připojeno ke komorním statkům.

Výše zmíněná částka byla odkázána chomutovským jezuitům poslední vůlí zemřelé Markéty z Lobkovic a na Chomutově („von Weilandt frauen Margaretha von Lobkowicz auff Commuthau“) roku 1600.² V tom bylo obsaženo 13 333 kop 20 gr. míš., které zmíněné paní Markétě dlužil císař. Následně zaplatil Oldřich Felix z Lobkovic („herr Ulrich Foelix von Lobkowicz“)³ na rentmistrovském úřadě ještě 6 666 kop 40 gr. míš. Tyto dva dluhopisy postoupil Felix z Lobkovic chomutovským jezuitům, čímž byla naplněna poslední vůle paní Markéty z roku 1600. Tím ta pohledávka dosáhla výše 20 000 kop gr. míš. Na tu byl pánům jezuitům vystaven dluhopis.

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611 mezi věřiteli panského stavu (zřejmě proto, že šlo o odkaz Markéty z Lobkovic, která k panskému stavu náležela). Úroky byly z této částky pravidelně placeny do svatého Havla 1611 (**Seznam 1611**, č. P/14, s. 3).

Stavovskou komisí z roku 1615 byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 219) nelze zjistit, jak probíhalo splácené úroků před rokem 1618, neboť podle tohoto zdroje byly úroky uhrazeny do sv. Jiří 1623. V **Seznamu 1623** je pohledávka zařazena do kategorie II/A. Jistina splácena nebyla. Úroky pak byly hrazeny pravidelně (byť v různé výši) do roku 1681. Účet byl následně převeden do nově založeného **Schuldenbuchu F** (fol. 15). Zde byla vedena evidence splátek úroků a dílčích sumarizací zůstatku na účtu v letech 1682–1717. Účet není uzavřen; předpokládám, že jeho vedení pokračovalo v mladší účetní evidenci české komory.

¹ Zdena BINTEROVÁ a kol., *Dějiny Chomutova*, Chomutov 1997, s. 25–31.

² Markéta z Lobkovic (1541–1600), švagrová výše zmíněného Jiřího Popela z Lobkovic, tj. druhá manželka jeho staršího bratra Jana Popela z Lobkovic (1521–1590). Tento odkaz stručně zmiňuje T. V. BÍLEK, *Statky a jmění kolejí jezuitských*, s. 60.

³ Oldřich Felix Popel z Lobkovic (1557–1604), bratranec výše zmíněné Markéty z Lobkovic.

Nr. 315	panu proboštu vyšehradskému
Fol. 70	„dem herren Probst auffm Wischeradt“
A/112	2 000 kop gr. míš.
DC	
Pohledávka je zajištěna na statku Sion.	

Probošt Královské kolegiální kapituly sv. Petra a Pavla na Vyšehradě jako zástupce právnické osoby. Pohledávka tedy nepatřila konkrétnímu proboštovi, ale byla vázána na tuto funkci.

Výše uvedenou částku ujistil Vilém z Rožmberka („Wilhelmb von Rosenbergk“) roku 1591 tehdejšímu proboštu vyšehradskému Zbyňkovi Berkovi z Dubé a všem jeho následovníkům v tomto úřadu („herrn Zbincko Berka damals gewester Brobst Zum Wischeradt und allen nachkommenden Bröbsten“) výměnou za zástavní práva („für den Pfand Schilling“), která probošt vyšehradský měl ke statku Sedlčany („Sedliczain“). Tato povinnost následně přešla na panovníka. Ta suma je ujištěna na statku Sion („Sion“).

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611 (**Seznam 1611**, č. R/17, s. 6); úroky byly pravidelně spláceny až do sv. Havla 1611. Je však uvedena mezi věřiteli rytířského stavu, což vysvětleno není.⁴

Stavovskou komisí z roku 1615 byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 135) nelze zjistit, jak probíhalo splácené úroků před rokem 1618, neboť podle tohoto zdroje byly úroky uhrazeny do sv. Jiří 1620. V **Seznamu 1623** je pohledávka zařazena do kategorie II/A. Jistina splácena nebyla. Úroky pak byly hrazeny pravidelně (byť v různé výši) v letech 1623–1681. Účet byl následně převeden do nově založeného **Schuldenbuchu F** (fol. 13). Zde byla vedena evidence splátek úroků a dílčích sumarizací zůstatku na účtu v letech 1682–1743. Účet není uzavřen; předpokládám, že jeho vedení pokračovalo v mladší účetní evidenci české komory.

Nr. 316	panu opatu z Karlova Dvora
Fol. 70v	„dem herren Abt auffm Carlshoff“
B/337	1 400 kop gr. míš.
DC	
Bez ručitelů.	

Opat augustiniánského kláštera na Karlově na Novém Městě pražském. Podobně jako u předchozí pohledávky bylo toto aktivum vázáno nikoli na osobu, ale na funkci.

⁴ Proboštem Vyšehradské kapituly byl v té době Kašpar Arzenius (†1629), pocházející z plzeňské měšťanské rodiny, který byl po svém zvolení proboštem povýšen do šlechtického stavu s predikátem „z Radbuzy“. Viz Antonín PODLAHA, *Series praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum et canonicorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis a primordiis usque ad praesentia tempora*, Praha 1912, s. 153–154.

Tuto pohledávku na sebe přejal panovník v roce 1602 v souvislosti s převodem panství Český Krumlov od Petra z Rožmberka za 430 000 tolarů. Panu opatovi byl na výše zmíněnou dlužní částku vystaven nový císařský dluhopis bez ručitelů s půlroční výpočtní lhůtou.

Stavovskou komisí z roku 1615 byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 135) nelze zjistit, jak probíhalo splácené úroků před rokem 1618, neboť podle tohoto zdroje byly úroky uhrazeny do konce roku 1622. V **Seznamu 1623** je pohledávka zařazena do kategorie II/A. Jistina splácena nebyla. Na účtu však nebyly od roku 1623 evidovány žádné pohyby. Základní údaje byly jen přepsány do nově založeného **Schuldenbuchu F** (fol. 16). Údaje o výši jistiny byly jen převedeny na zlaté rýnské a nárok na nevyplacené úroky do konce prosince 1681 vyčíslen na 5 508 zl. r. 8 kr. 3 d. Ani po roce 1681 však na tomto účtu žádný pohyb nenastal a jako dlouhodobě neaktivní byl promlčen.

Nr. 317	farnosti u svatého Klementa na Novém Městě pražském „ <i>der Kirchen Gemain zu S[ain]t Clement wid[er] Neustadt Prag</i> “
Fol. 70v	
B/337	2 400 kop gr. míš.
DC	
Ručí 2 města v Čechách.	

Fara u kostela sv. Klimenta na Novém Městě pražském.
Tyto peníze půjčil roku 1584 Matouš Světlický, někdejší novoměstský měšťan, a odkázal je kostelu roku 1585.

Stavovskou komisí z roku 1615 byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 159) nebyly žádné peníze vydány na splátku jistiny (to odpovídá kategorii II.), ale úroky byly řádně odváděny až do sv. Jiří 1618. Tyto údaje potvrzuje i **Přehled 1654**, kde je tato pohledávka (s jistinou v původní výši) vedena v kategorii **Cl. 4**. K žádnému pohybu na tomto účtu však po roce 1618 nedošlo. Jako dlouhodobě neaktivní byl účet promlčen.

Nr. 318	kostelu svatého Martin na Starém Městě pražském „ <i>der Kirchen zu Martin in d[er] Alten Stadt Prag</i> “
Fol. 70v	
A/67	500 kop gr. míš.
DC	
Bez ručitelů.	

Kostel sv. Martina ve zdi na Starém Městě pražském.
Tuto částku ještě zbývá doplatit z původních 1 000 tolarů, které v roce 1577 půjčili císaři.

Stavovskou komisí z roku 1615 byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 116) byla v záhlaví zaznamenána původní výše pohledávky z roku 1577, tedy 1 000 kop gr. m., s upřesněním, že obnovený dluhopis na tuto částku byl vydán v roce 1583. Do kolonky, vyčleněné pro zaznamenávání splátek jistiny, byla s odkazem na starší **Schuldenbuch A**, fol. 67, zaznamenána informace, že v roce 1592 bylo na splátku jistiny vyplaceno 500 kop gr. m. Ze zůstatku pak byly úroky řádně odváděny až do sv. Jiří 1618.

Účet pak zůstával dlouho neaktivní. Až za roky 1657 a 1661 byly zaznamenány symbolický výplaty peněz na úhradu úroků. V roce 1664 pak byl proveden výpočet nároku na nevyplacené úroky, které byly od sv. Jiří 1618 do sv. Jiří 1663 vyčísleny na 1 442 zl. r. 30 kr. Splátky úroků pak byly evidovány v letech 1664–1681. Účet byl následně převeden do nově založeného **Schuldenbuchu F** (fol. 10). Zde byla vedena evidence splátek úroků a dílčích sumarizací zůstatku na účtu v letech 1682–1745. Účet není uzavřen; předpokládám, že jeho vedení pokračovalo v mladší účetní evidenci české komory.

Nr. 319	kostelu svatého Jindřicha na Novém Městě pražském „ <i>der Kirchen zu S[ain]t Hainrich in d[er] Neustatt Prag</i> “
Fol. 71	
D/329	500 kop gr. míš.
DC	
Ručí město Český Brod. ⁵	

Kostel sv. Jindřicha na Novém Městě pražském.
Tomu kostelu byla tato částka ujištěna Šebestiánem z Vajtmíle („*Sebastian von Waidtmuel*“) na vsi Všetaty („*Wssettet*“) na panství Chomutov („*Commuthau*“), ale po zabavení panství Chomutov přešel tento závazek na panovníka. V roce 1603 byl na tuto pohledávku vystaven císařský dluhopis, který byl obnoven k termínu svatého Havla 1612 [16. 10. 1612] se zárukami ručitelů.

Stavovskou komisí z roku 1615 byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 172) byla společně s Nr. 320 zapsána jako aktivum na jednom účtu. Na úhradu jistiny nebyly vyplaceny žádné peníze (to odpovídá kategorii II.), ale splátky úroků z obou pohledávek, úročených 6%, byly řádně odváděny až do sv. Jiří 1619 (sic!). Tyto údaje potvrzuje **Přehled 1654**, na samotném účtu však žádné další splátky už evidovány nejsou.

Jako účet dlouhodobě neaktivní byl zaevidován v **Přehledu 1789** (fol. 637). Postupnou kapitalizací úroků narostla výše tohoto aktiva do roku 1789 na výsledných 15 866 zl. r. 28 kr.

⁵ Upřesnění identity ručitele bylo dopsáno dodatečně.

Nr. 320	více zmíněnému kostelu svatého Jindřicha „ <i>Mehr gedachter Kirchen zu S[aint] Hainrich</i> “
Fol. 71	
D/329	500 kop gr. míš.
DC	
Dluhopis je zaručen, ale forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 319.

Tuto částku tomu kostelu postoupil syn (jméno není uvedeno) zemřelého Václava Kamarýta („*Wenczel Cammerits*“), někdejšího císařského rady nad apelacemi.⁶ Jednalo se o pohledávku, která vznikla jako nevyplacené služné jeho otci. V roce 1603 byl na tuto pohledávku vystaven císařský dluhopis,⁷ který byl obnoven k termínu svatého Havla 1612 [16. 10. 1612] se zárukami ručitelů.

Dále viz Nr. 319.

Nr. 321	pánům jezuitům a jiným klášterům v Praze
Fol. 71	„ <i>denn Herrn Jesuittern [und and[er]n Clößtern]</i> ⁸ <i>zu Prag</i> “
-	5 000 zl. rýn. = 4 285 kop 42 gr. 6 den. míš.
DC	

Tato částka byla některými osobami (neuvedeno konkrétně) věnována ke zbožným účelům („*ad pias Causas*“) a ujištěna k zaplacení u českého oddělení dvorské komory. Celý tento zápis byl připsán dodatečně na volné místo na spodním okraji fol. 71 pod pohledávku Nr. 320.

Pohledávka byla uvedena v tištěné seznamu v kategorii I., ale pod neutrálním označením, ze kterého není zřejmé, že se jednalo o finanční aktiva jezuitů a katolických klášterů v Praze (viz Nr. 532). V průběhu let 1615–1618 však na tuto pohledávku zřejmě podle harmonogramu nebylo vyplaceno nic ani na splátku jistiny, ani na úroky.

Do **Schuldenbuchu E** však byly později zaznamenány už jen pohledávky dílčích církevních institucí, takže se původní souhrnná suma rozpadá na samostatné účty. Z nich se mi podařilo zatím dohledat jen aktivum Strahovského kláštera (fol. 325) ve výši 300 zl r. (= 257 kop 8 gr. 4 d. míš.). Na tento účet však nebylo splaceno nic z jistiny ani z úroků a ani později není evidován žádný pohyb. Předpokládám tedy, že tento účet byl jako neaktivní promlčen.

⁶ Významný pražský měšťan Václav Kamarýt z Rovin (†1593), královský rychtář a prokurátor na Novém Městě pražském.

⁷ Za tento dluhopis z roku 1603 na místě císaře ručili Kašpar Winter a Petr Nerhof z Holtrperka, viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“. Zde je také z české verze textu zřejmá identita původního dárce, neb tyto peníze byly kostelu „odkázány od S. Kamarýta“. Tedy od Šimona Kamarýta z Rovin (syna výše zmíněného Václava), významného stavovského politika, který jako zástupce Nového Města pražského zasedal na zemském sněmu. Působil též jako úředník (správce majetku) farní osady u kostela sv. Jindřicha.

⁸ Pasáž v hranaté závorce byla doplněna dodatečně nad první řádek zápisu.

Osoby městského stavu v Čechách – Persons of the urban state in Bohemia „*Burgerstandes Personen in Böhemb*“

Nr. 322	Bohuslav Zákostelský [z Bílejova], měšťan lounský „Bohuslaw Sakostelskj Burg[er] zu Laun“
Fol. 75	
-	10 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí 3 města.	

Bohuslav Zákostelský z Bílejová, erbovní měšťan a příslušník městského patriciátu v Lounech.

Tato pohledávka vznikla takto: V roce 1580 jeho dědeček Jakub Zákostelský z Bílejova („sein Großvatter Jacob Sakofstelsky“), také erbovní měšťan lounský,¹ půjčil císaři 8 000 tolarů, když měl císař platit za panství Bečov („Petsachau“). To bylo až po deseti letech zaručeno třemi městy v Čechách. Dále jeho (Jakubova) dcera Kateřina Srnovcová z Bílejova („seine dochter Kattarina Srnowskin“)² zapůjčila císaři v roce 1602 na nutné válečné potřeby 3 000 tolarů, a to na dlužní úpis bez ručitelů s půlroční výpovědní lhůtou. Z té celkové částky (11 000 tolarů)³ bylo dobrými vůlemi převedeno 1 000 kop gr. míš. Anně Pichelbergerové z Varvažova („frauen Anna Pichelbergerin“), pravděpodobně dceři nebo neteři zemřelé Kateřiny z Bílejova, a 10 000 kop gr. míš. Bohuslavu Zákostelskému z Bílejova (tedy synovci Kateřiny Srnovcové). Jemu byl na tu výše uvedenou částku vystaven roku 1611 obnovený dlužní úpis, za který se zaručila 3 města.

Bližší okolnosti tohoto převodu jsou zřejmé z listu Bohuslava Zákostelského, odeslaného na českou komoru 4. prosince 1614.⁴ Zákostelský si stěžuje, že mu jeho pohledávka ve výši 10 000 kop gr. míš. nebyla uhrazena, čímž se sám dostává do druhotné platební neschopnosti (údajně sám dluží více, než činí tato částka). Navrhuje tedy toto řešení: Sám dluží paní Johance Švihovské ze Sloupna blíže neuvedenou částku. Použije tedy tento dluhopis na 10 000 kop gr. míš. k platbě dluhu paní Švihovské. Ona si odečte svůj nárok a zbytek doplatí v hotovosti. Celá pohledávka na těch 10 000 kop gr. míš. tak přejde na Johanku Švihovskou. Paní Johance tento postup navrhl, ale zatím nesouhlasila.

¹ Jakub Zákostelský z Bílejova, v letech 1573–1596 konšel města Louny, viz František ŠTĚDRÝ, *Dějiny města Loun*, Louny 1930, s. 72–74.

² Kateřina Srnovcová z Bílejova (†1611), dcera lounského erbovního měšťana Jakuba Zákostelského z Bílejova. Byla vdána za Mikuláše Slánského Srnovce z Varvažova (†1603), královského rychtáře ve Slaném. V přehledu z roku 1611 je vedena jako příslušnice rytířského stavu (viz následující poznámka). OSN XXIII (1895), s. 1003; Eva VESELÁ, *Srnovci z Varvažova*, Genealogické a heraldické listy 35/2, 2015, s. 25–28.

³ Tato suma je vedena jako aktivum Kateřiny Srnovcové („Katharina Srnowitzin“) v soupisu z roku 1611; všechny úroky byla řádně uhrazeny až do sv. Havla 1611. K rozdělení původní sumy 11 tisíc kop gr. m. na dvě samostatné pohledávky (10 tisíc a 1 tis. kop) postoupené dvěma různým věřitelům, tedy muselo dojít až po 16. říjnu 1611, a to pravděpodobně v souvislosti s vypořádáním dědictví po Kateřině Srnovcové, která zemřela 8. srpna 1611. Viz *Seznam 1611*, č. R/6, s. 5.

⁴ NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sign. D 1/1 1614, opis nedatovaného listu Bohuslava Zákostelského s datací 4. 12. 1614 v kancelářské poznámce. K dokumentaci připojen i koncept odpovědi, která má být adresována jak Bohuslavu Zákostelskému, tak i Děpoldovi Švihovskému z Rýzmburka.

Bohuslav Zákostelský tedy žádá Slavatu a ostatní úředníky české komory, aby v této věci intervenovali ve prospěch jeho návrhu.

Na tomto listu je důležité, jakým způsobem Bohuslav Zákostelský charakterizuje Johanku Švihovskou: „... nepominul jsem toho při též Její Milosti paní, paní Johance z Sloupna, věda o tom, že paní vždycky při penězích býti ráčí...“. To je důležitý detail, podle kterého víme, že v obecném povědomí tehdy vedle známých velkých boháčů či lichvářů, jakými byli v tehdejších Čechách Adam Hrzán z Harasova či Radslav Vchynský z Vchynic, patřila mezi osoby, které „jsou vždy při penězích“, i Johanka Švihovská ze Sloupna. Česká komora s navrženým postupem vyslovila souhlas, ale obě smluvní strany měly při vyjednávání *cesse* souhlasit s tím, že celá pohledávka ještě nějakou dobu zůstane u české komory a nový vlastník nebude hned žádat o její proplacení. Tato odpověď je adresována Bohuslavu Zákostelskému; druhým příjemcem odpovědi z české komory však není samotná Johanka Švihovská ze Sloupna, ale její manžel Děpolt Švihovský z Rýzmburka (Nr. 40).

Celý tento zápis byl škrtnut s poznámkou, že tato pohledávka už patří paní Švihovské a je evidována v rámci panského stavu na fol. 16 („NB: gehört d[er] Fr[au] Sswihowskyin under den herr St[and] fol. 16.“). Viz pohledávka Nr. 76.

Nr. 323	podobně Bohuslav Zákostelský [z Bílejova] „ <i>In Simili Bohuslau Sakostelski</i> “
Fol. 75	
-	500 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 322.

Tyto peníze půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Škrtnuta je částka, nikoli slovní zápis.

Tyto údaje se opakují v **Schuldenbuchu E** (fol. 306), kde je křestní jméno Bohuslav uvedeno ve tvaru „Gottlob“. Je zde upřesněno, že šlo o půjčku na vyplacení Dampierovského vojska ze Žateckého kraje. Úroky byly vyplaceny jen do sv. Havla 1614. Pozdější pohyb na tomto účtu už evidován není, účetně ale uzavřen nebyl.

Tato pohledávka nebyla uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. To je vzhledem k okolnostem jejího vzniku neobvyklé, neboť půjčky na vyplacení vojska roku 1611 byly v jiných případech řazeny do kategorie I. Předpokládám tedy, že tato pohledávka byla převedena *cessi* na jiného držitele ještě před vznikem tohoto tištěného seznamu, případně použita k úhradě dluhů Bohuslava Zákostelského, podobně jako předchozí položka Nr. 322.

Nr. 324	Dědicové Pavla Péra z Jáchymova
Fol. 75v	„ <i>Paul Beher Erben in Joachimsthal</i> “
D/330, 338	8 000 kop gr. míš. a 9 000 kusů celých tolarů ⁵
MA	
Ručí 3 města.	

Pavel Pér (Behr), jáchymovský měšťan.

Tyto dvě částky vznikly následovně: Pavel Pér půjčil císaři v roce 1595 v hotovosti 5 000 tolarů, pak v roce 1597 dalších 2 000 kop gr. míš. a nakonec ještě v roce 1603 dalších 1 000 kop, což dává dohromady těch 8 000 kop gr. míš. Pak v roce 1605 ještě císaři půjčil na jeho nutnou potřebu a na válečné výdaje 9 000 kusů celých tolarů, za kteroužto půjčku se zaručila tři města.⁶ Na to byl vystaven obnovený dlužní úpis 31. ledna 1612, který měl být splacen do roka.

Dodatečně byla připojena poznámka, že tato pohledávka již byla dávno vyřízena („*hat diese Post schon vor lengst auffgestegt*“). Přesto je celá pohledávka uvedena v tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615, pouze 9 tisíc kusů stříbrných tolarů je převedeno podle jejich aktuálního směnného kursu na částku 10 800 kop gr. míš. (stříbrný tolar = 84 krejcarů). Tímto přepočtem vznikla výsledná částka 18 800 kop gr. míš.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615 v souhrnné částce 18 800 kop gr. m. (stříbrné tolary byly přepočteny v platební síle 84 krejcarů za kus). Do **Schuldenbuchu E** (fol. 173) byly v rámci jednoho účtu obě tyto částky uvedeny samostatně (8 000 kop gr. m. a 10 800 kop gr. jako hodnota 9 000 kusů stříbrných tolarů). K tomu je připsána ještě třetí pohledávka ve výši 5 000 kop gr. m., která je ujištěna dluhopisem s ručiteli z 16. 10. 1608, úročeným 6%. Jedná se o peníze, které půjčil na vyplacení pohledávky města Magdeburg a složil v hotovosti v pokladně jáchymovského horního úřadu. Ty se měly jemu nebo jeho dědicům splatit v průběhu desíti let po 500 kopách ročně z téhož horního úřadu.

Celkem tedy činilo aktivum na tomto účtu 23 800 kop gr. m., z čehož 18 800 tvořila položka Nr. 324, uvedená v tištěném seznamu z roku 1615.

Evidence splátek jistiny a úroků byla pro každou z těch tří součástí účtu uvedena zvlášť. V marginálních poznámkách je pak u každé z těch částí upřesněna doba a forma finančního vyrovnání:

- a) Na splátku 8 000 kop gr. m. bylo dle stavovského harmonogramu uhrazeno ve 3 termínech (do sv. Havla 1617) celkem 2 213 kop 42 gr. 6 d. míš. Úroky byly hrazeny do sv. Havla 1617. Zbytek nedoplatků na toto aktivum byl uhrazen roku 1669 z jáchymovského desátku. Pohledávka s nulovým zůstatkem je uzavřena.

⁵ Částka je evidována nadvakrát, a tom i s odkazem na Schuldenbuch, přičemž D/330 = 8 000 kop gr. míš. a D/338 = 9 000 kusů celých tolarů („*9 000 stuck ganz Thalers*“).

⁶ Pohledávka 8 000 kop gr. míš. a 9 000 kusů stříbrných tolarů je uvedena i v seznamu z roku 1611. Jako vlastníci jsou zde uvedeni také již blíže nespecifikované „dědicové Pavla Behra“ („*Paul Behrischen Erben*“), a to v mezi věřiteli rytířského stavu, viz **Seznam 1611**, č. R/7, s. 5).

- b) Na splátku 10 800 kop gr. m. bylo dle stavovského harmonogramu uhrazeno ve 3 termínech (do sv. Havla 1617) celkem 3 204 kop 5 gr. 1 d. míš. Platba byla provedena stříbrnými říšskými tolary v přepočtu 1 stříbrný tolar = 90 krejcarů. Úroky byly hrazeny do sv. Havla 1617. Tato pohledávka byla plně uhrazena v roce 1623, což je doloženo výpisem z jiné účetní dokumentace, datovaným 16. listopadu 1655. Pohledávka s nulovým zůstatkem je uzavřena.
- c) Na splátku 5 000 kop gr. m. bylo z pokladny jáchymovského horního úřadu vydáno ve dvou splátkách celkem 2 000 kop gr. m. Z téhož zdroje byly úroky hrazeny do roku 1621. Zbytek pohledávky byl dle souhrnného přehledu z 24. listopadu 1655 uhrazen dne 16. listopadu 1655 dědicům Eliáše Péra („... *Eliae Berrische Erben*...“). Pohledávka s nulovým zůstatkem je uzavřena.

Nr. 325	Vratislav Hendrych z Frankenštejna,
Fol. 76	měšťan staroměstský „ <i>Wratislau Hainrichen Franckenstein Burger in d[er] Alten Statt Prag</i> “
B/15	5 550 kop gr. míš.
MA	
Ručí 3 města; pohledávka je již vypovězena.	

Vratislav Hendrych z Frankenštejna, měšťan Starého Města pražského.

Tato pohledávka vznikla následovně: Císař na sebe převzal závazek 2 000 kop gr. míš., které dlužil Karel z Bibrštejna bratřím z Frankenštejna, za to se zaručila 3 města v Čechách. Z těchto 2 000 kop zbývá ještě doplatit 550 kop gr. míš. Zbývajících 5 000 kop gr. míš. půjčila císaři roku 1596 na válečné výdaje v Uhrách Anna z Vchynic („*Anna von Chinicz*“),⁷ matka Jiřího Hendrycha z Frankenštejna.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další informace o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* postoupena jinému držitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 538–539).

⁷ Blíže neurčená příslušnice rodu Vchynských z Vchynic, pravděpodobně starší sestra pozdějšího významného císařského generála Viléma Vchynského z Vchynic (1574–1634), vdaná za bohatého staroměstského erbovního měšťana užívajícího predikát „z Frankenštejna“. Už v seznamu z roku 1611 je tato částka vedena jako aktivum Anny z Vchynic („*Anna von Czinicz*“), nedávno převedené na Vratislava Hendrycha z Frankenštejna. Všechny úroky byly řádně vyplaceny do sv. Havla 1611. Viz **Seznam 1611**, č. R/9, s. 6 (zde vedeno v rámci rytířského stavu).

Nr. 326	Jan Hendrych z Frankenštejna
Fol. 76	„Hans Hainrich von Franckenstein“
B/26	450 kop gr. míš.
MA	
Ručí 3 města; pohledávka je již vypovězena.	

Jan Hendrych z Frankenštejna, bratr Vratislava Hendrycha (Nr. 325).

Tato částka zůstává k doplacení z 2 000 tolarů, které byly součástí souhrnného dluhu Karla z Bibrštejna ve výši 4 000 kop gr. č., které na sebe císař převzal. To už mu bylo zapláceno krom té výše uvedené sumy.

V roce 1611 je tato pohledávka (450 kop gr. míš.) evidována bez bližšího komentáře;⁸ zůstává u ní nedoplatek úroků za 1½ roku (od sv. Jiří 1610 do sv. Havla 1611) ve výši 40 kop 30 gr. míš.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 197) je sice jako výchozí jistina zapsána částka 1 100 kop gr. m., ale kontinuita je nesporná. V anotaci i u splátek jistiny je opakovaně zdůrazněn odkaz na starší účetní evidenci v **Schuldenbuchu B**, fol. 26, což odpovídá záznamu z **Šuldenlisty 1615**; v anotaci jsou uvedeny též shodné okolnosti vzniku pohledávky. Splátky jistiny přijímal Vratislav Hendrych z Franknštejna (Nr. 325), bratr Jana Jindřicha. Na jistinu ve výši 1 100 kop gr. m. bylo v pěti splátkách vyplaceno 835 kop 9 gr. 4 d. m., není však odlišeno, které splátky byly realizovány před rokem 1615, a které podle stavovského splátkového kalendáře. Úroky byly placeny do sv. Jiří 1618, takže předpokládám, že podle splátkového kalendáře byly na jistinu uhrazeny také 4 splátky. Tomu odpovídají údaje ze **Seznamu 1623**, kde je uveden zbytek jistiny už jen ve výši 264 kop 50 gr. 1 d., což odpovídá stavovskému harmonogramu na úhradu 450 kop gr. m. (4 splátky do sv. Jiří 1618). Pohledávka byla zařazena v kategorii **I/B**, tedy aktiva, o jejichž dalším osudu panovník teprve rozhodne. Vzhledem k tomu, že žádné další záznamy o této pohledávce v účetní dokumentaci české komory vedeny nejsou, předpokládám, že nakonec konfiskována byla.

Nr. 327	Karel Kirchmayer [z Rejchvic],
Fol. 76v	měšťan Starého Města pražského
	„Carl Kirchmayer in d[er] Alten Stadt Prag“
A/287; B/226	2 200 kop gr. míš. ⁹
MA	
Forma záruky neuvedena.	

⁸ **Seznam 1611**, č. R/19, s. 7 (evidováno za rytířský stav).

⁹ Částka je evidována nadvakrát, a tom i s odkazem na staré Schuldenbuchy, přičemž A/287 = 2 000 kop gr. míš., úročených 10%, a B/226 = 200 kop gr. míš. úročených 6%.

Karel Kirchmayer z Rejchvic, bohatý staroměstský erbovní měšťan.¹⁰

Těch 2 000 kop na úrok 6% bylo půjčeno v roce 1588 pro nutnou potřebu desátkového úřadu ve Slavkově („zu Notturf des Schlackenwaldischen Zehentamt“); k tomu ještě navíc náleží platba 80 kop ročně tak dlouho, dokud ta půjčka císaři bude trvat. Na to mu byl vystaven obnovený dlužní úpis roku 1612, ve kterém mu je potvrzen celkový roční úrok 10% z dlužné částky. Dalších 200 kop půjčil roku 1591 pro nutnou potřebu kutnohorského podnikání. Na to mu byl vystaven obnovený dlužní úpis k termínu svatého Havla 1612 [16. 10. 1612].

K základnímu zápisu **Šuldenlisty 1615** byla dodatečně připsána poznámka: Těch 2 000 kop musí být levnějších, neboť při úroku 10% už to muselo být jistě přednostně splaceno.

V roce 1611 bylo toto aktivum vedeno v jednom zápise, ale s rozdělením na dvě částky, a sice 2000 kop (úročených 10%) a 200 kop (úročených 6%). Všechny úroky byly uhrazeny do sv. Havla 1611.¹¹

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 je Kirchmajerova pohledávka evidována jen ve výši 200 kop gr. č.. Druhá část původní pohledávky (tedy 2 000 kop, úročených 10%), byla stavovskou komisí zařazena do kategorie „II“ (jistinu splácet až po roce 1620, úroky průběžně hradit). Úroky z této jistiny byly spláceny do sv. Havla 1617. Za zbylých 6 let (do sv. Havla 1623) vykazala komora nedoplatek úroků ve výši 1 100 kop gr. m.¹² Úročení tedy zůstalo na původních 10%, neboť při úročení 6% by nedoplatek za 6 let činil jen 720 kop gr. míš.

Do **Schuldenbuchu E** byla tato aktiva zapsána odděleně, neboť byla různě úročena. Jako vlastník je už uveden Valentin Kirchmayer, syn původního držitele

- V **Schuldenbuchu E** (fol. 183) byl zřízen účet úročený 6%, na kterém měl Valentin Kirchmayer zapsáno výše uvedených 200 kop gr. m. a také dalších 500 kop gr. m., které původně patřily Valentinově matce Anně Kirchmajerové (Nr. 328). Na těch 200 kop gr. m. bylo podle stavovského harmonogramu vyplaceno ve 3 splátkách (do sv. Havla 1617) celkem 55 kop; úroky byly hrazeny také do sv. Havla. Na zbývajících 500 kop gr. m. nebylo na úhradu jistiny vyplaceno nic, ale úroky byly hrazeny také do sv. Havla 1617. Tyto údaje v obou případech potvrzují data, uvedená v **Seznamu 1623** i v **Přehledu 1654**. Po roce 1617 však už k žádnému pohybu na tomto účtu nedošlo a jako dlouhodobě neaktivní byl promlčen.
- V **Schuldenbuchu E** (fol. 175) byl zřízen druhý účet, na kterém bylo evidováno aktivum z roku 1588 ve výši 2 000 kop gr. m., původně úročené 10%. Na tuto částku byl v roce 1612 vystaven nový dluhopis, který byl sice úročen už jen 6% (což byla v roce 1612 nejvyšší zákonná úroková míra), ale vlastník tohoto dluhopisu dostával k úroku 6% každoroční „příplatek“ ve výši 80 kop gr. m., tedy stejnou částku, jako by byla jistina úročena 10%. Podle stavovského harmonogramu nebylo na úhradu jistiny vyplaceno nic (to odpovídá kategorii II.), ale úroky byly

¹⁰ Marie BUŇATOVÁ, *Hedvábi, sklo a koření – Obchod mezi Prahou a Itálií (1500-1620)*, Praha 2019, s. 169.

¹¹ **Seznam 1611**, č. R/15, s. 6 (evidováno za rytířský stav).

¹² **Seznam 1623**, fol. 0667.

hrazeny až do sv. Havla 1617. Tento účet zůstávala také dlouhá léta neaktivní. Až v roce 1655 byl doplněn rekapitulující záznam, upřesňující následnost majitelů: Po smrti Valentina Kirchmajera zdědí pohledávku jeho syn Karel, který také brzy zemřel. Účet zdědily rovným dílem Karlovy dvě děti, Jan Karel Kirchmajer a Johana Kirchmajerová, provdaná Agrikolová. Jan Karel Kirchmajer roku 1651 postoupil svůj podíl 1 000 kop gr. m. cessí své sestře Johaně Agrikovové, což česká komora potvrdila roku 1655. Od roku 1655 začaly být vypláceny úroky a v roce 1665 byly všechny peníze doplacený. Účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

Nr. 328	Anna Kirchmayerová
Fol. 76v	„ <i>Anna Kirchmajerin</i> “
B/414	500 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Anna Kirchmajerová, manželka staroměstského erbovního měšťana Karla Kirchmajera z Rejchvic (Nr. 327).

Tuto částku půjčila císaři roku 1599 Anna z Říčan („*Anna von Rzician*“). V roce 1600 ji vkladem do desk zemských postoupila té Kirchmayerová. Byl nato vystaven císařský dluhopis bez ručitelů.

V roce 1611 je uvedená částka evidována jako aktivum Anny Kirchmayerové. Nedoplatky za úroky z výše uvedené částky, které nebyly vypláceny 1 rok, činily 30 kop gr. míš.¹³ Stavovskou komisí byly pohledávka zařazena do kategorie II. Do **Schuldenbuchi E** (fol. 183) už byla tato pohledávka zapsána jako součást účtu Valentina Kirchmajera.

Dále viz Nr. 327.

Nr. 329	Ludvík Mušlon
Fol. 77	„ <i>Ludwig Muschlan</i> “
D/478	660 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Ludvík Mušlon (psáno též „Moßkan“), dvorský kupec.

Tuto částku půjčil roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Na to byl roku 1611 vystaven císařský dluhopis bez ručitelů.

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 je však u Ludvíka Mušlona uvedena částka 5 000 kop gr. míš. Rozdíl nijak vysvětlen není.

Pravděpodobně šlo jen o chybu v evidenci a jednalo se o dvě na sobě nezávislé částky:

- Jednak 5 000 kop gr. míš., půjčených na vyplacení vojska Pasovských. Stavovskou komisí byla tato částka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu. Podle **Seznamu 1623** byla podstatná část pohledávky uhrazena, na jistinu zbývalo už jen 1 359 kop 23 gr. 5 d. m.; úroky byly hrazeny do sv. Havla 1617. Mladší záznamy o této pohledávce už v evidenci české komory chybí; předpokládám že jako neaktivní byla později promlčena.
- Výše zmíněných 660 kop, na které získal Ludvík Mušlon nárok *cessí* od Vojtěcha Václava Kaplíře ze Sulevic. Tato pohledávka byla stavovskou komisí zařazena do kategorie III. Podle **Seznamu 1623** nebylo na splátku jistiny uhrazeno nic; úroky byly placeny do sv. Havla 1616. V **Schuldenbuchi E** (fol. 283) je upřesněno datum původního dluhopisu (23. července 1612); jednalo se původně o nedoplatek císaře Kaplířovi za jeho vojenské náklady. Evidence pohledávky byla zřejmě dále vedena v původním **Schuldenbuchi D** (fol. 478) – na tento zdroj se odkazuje záznam o splácení jistiny, podle kterého už bylo vyplaceno 256 kop 30 gr. 6 d. Tato platba tedy zřejmě proběhla ještě v průběhu roku 1623, po vzniku **Seznamu 1623**. Úroky byly doplacený do sv. Havla 1627. V marginální poznámce je doplněna informace o vyúčtování k 29. březnu 1631. Zbytek jistiny spolu s nevyplacenými úroky (do sv. Havla 1630) činil dohromady 720 kop gr. m. Tato částka byla stanovena jako nová výše jistiny pro výpočty dalších úroků. V roce 1638 pak byla celá pohledávka *cessí* převedena na Eliáše Maggeuera z Greiffenau, rentmistra české komory. Pro něj byl zřízen nový účet v **Schuldenbuchi E** (fol. 470). V anotaci je rekapitulován vývoj celé pohledávky v letech 1631–1638. V roce 1640 byly doplacený úroky za 5 let (do sv. Havla 1635), pak pokračovala evidence nepravidelně vyplácených úroků v letech 1644–1657. V roce 1657 bylo na splátku jistiny uhrazeno 108 zl. r. 45 kr. Identita příjemce těchto částek není uvedena. Z marginální poznámky je však zřejmé, že v roce 1651 získal tuto pohledávku od Maggauerových dědiců Gottfried Pfaffer. Údajem z roku 1657 záznamy o splátkách končí. Do nově zřízeného **Schuldenbuchi F** (fol. 843), kde je jako vlastník pohledávky znovu uveden již dávno zemřelý Ludvík Mušlon („Moßkan“), byl přepsán vývoj pohledávky od roku 1612 do 1627. Výše zbývajících jistiny byla spočtena na 470 zl. r. 44 kr. a nároky na nevyplacené úroky spočteny za léta 1627–1681 na 1 531 zl. 2 d. Z toho je zřejmé, že účetní české komory provedli jen výtah z prvního záznamu v **Schuldenbuchi E** (fol. 470), ale vůbec nevzali v potaz další fázi splácení po roce 1638, když pohledávku vlastnil Eliáš Meggauer. Stejně údaje pak byly přeneseny i do **Přehledu 1789** (fol. 1049), kde byla postupnou kapitalizací výše tohoto neaktivního účtu vypočtena na výsledných 2 816 zl. r. 16 kr.

¹³ **Seznam 1611**, Nr. R/33, s. 8.

Nr. 330	Ester Teyflová z Štrejtenfeldu, dědička Tomáše Hebenstreitera „ <i>Estra Teuflin Thomas Hebenstreits Erben</i> “
Fol. 77	
D/376	1 900 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Ester Teyflová ze Štrajtenfeldu, dcera bohatého pražského kupce a erbovního měšťana Tomáše Hebenštrajera ze Štrajtenfeldu a od roku 1590 manželka taktéž velmi bohatého malostranského kupce a erbovního měšťana Jana Teyfla (Tojfla) ze Zeilberku (†1609). Po ovdovění vedla samostatně rozsáhlou obchodní a úvěrovou agendu. Do politiky se nepletla, ale v jejím domě v dnešní Melantrichově ulici (tzv. Teyflův dům) se konala opulentní korunovační hostina krále Fridricha Falckého, které byl královský pár přítomen.¹⁴

Tato částka ještě zůstává k doplacení z původního dluhu 5 753 kop, jehož zaplacení na sebe převzal císař roku 1579 na místě Kašpara ze Šonberku („*an statt Caspar von Schonbergs*“) při převodu panství Krupka („*Graupn und Gejerperg*“). Tato pohledávka už byla splacena krom té výše uvedené sumy, která náleží Esteře Teyflové.

Jako samostatná je tato pohledávka vedena v seznamu z roku 1611 s tím, že náleží blíže neuvedeným dědicům Tomáše Hebenstreitera. K termínu sv. Havla 1611 na ní byl vázán nedoplatek úroku ve výši jen 57 kop gr. míš.¹⁵

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 jsou tři pohledávky Ester Teyflové (Nr. 330–332) sečteny do jedné sumy (3 800 kop gr. míš.), ke které je zřejmě připočtena nějaká další blíže nespecifikovaná *cesse* ve prospěch této Ester ve výši 2 200 kop gr. míš., což dohromady činí 6 000 kop gr. míš.

Paní Ester byla velmi aktivní na úvěrovém trhu a pohledávky nakupovala i prodávala. Tištěný seznam z roku 1615 tedy zřejmě zachytil jen aktuální situaci, která se během několika let rychle změnila. Do **Schuldenbuchu E** pak byly dílčí pohledávky z **Šuldenlisty 1615** zaevidovány znovu samostatně, bez ohledu na jejich sečtení do jedné sumy pro tištěný stavovský seznam.

Výše zmíněná jistina 1 900 kop gr. m. byla zaevidována v **Schuldenbuchu E** (fol. 202). Na jistinu nebylo uhrazeno nic; úroky byly spláceny do sv. Jiří 1615. Na účtu nebyly dlouho evidovány žádná změny. Až v roce 1644 byla na tento účet připsána další vysoká částka 11 000 kop gr. m., a to na základě panovníkova dluhopisu, vydaného v roce 1631 a úročeného 6%. Podle marginální poznámky „*extrahirt*“ předpokládám, že další pohyby na tomto účtu byly vedeny v mladší účetní dokumentaci české komory.

¹⁴ Josef JANÁČEK, *Ženy české renesance*, Praha 1977, s. 77–85; (1996), s. 123–138

¹⁵ **Seznam 1611**, č. R/18, s. 6 (evidováno za rytířský stav).

Nr. 331	více té Ester Teyflové [z Štrejtenfeldu] „ <i>Mehr der Estra Teuflin</i> “
Fol. 77	
-	400 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Identita věřitelky viz Nr. 330.

Z této částky tvoří 300 kop dluhy Murnauerské a 100 kop dluhy Šlejnicovské („*300 fl Murnauer- und 100 fl von d[er] Schleuniczischen Schuldt*“), které na sebe císař převzal. Je to zajištěno císařským dluhopisem bez ručitelů z pondělí po sv. Vavřinci 1613.¹⁶

Do malé mezery mezi zápisem pohledávek Nr. 331 a Nr. 332 je připsána pozdější poznámka, týkající se zřejmě této pohledávky (Nr. 331), podle které by ta částka i s úrokem od svatého Havla 1612 [16. 10. 1612] měla být vyplacena k termínu svatého Jiří [23. 4. 1615]. Poznámka je psána stejným rukopisem a inkoustem, jako výše zmíněné doplnění datace císařského dlužního úpisu, proto předpokládám, že toto upřesnění bylo doplněno při kontrole obsahu tohoto dlužního úpisu.

Vývoj v roce 1615 viz Nr. 330.

Žádné mladší údaje o této pohledávce však v účetní dokumentaci české komory nejsou vedeny. Předpokládám tedy, že byla cessí převedena jinému držiteli ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–539).

Nr. 332	[Ester Teyflové z Štrejtenfeldu] ¹⁷
Fol. 77	
D/435	1 500 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Identita věřitelky viz Nr. 330.

Tuto částku získala Ester Teyflová převodem od Mariany Černínové [Nr. 100], a to jako část její (Černínové) pohledávky u císaře v celkové výši 8 000. Těchto 8 000 kop získala Černínová převodem od Pruskovské z jejich aktiv, která měla na panství Vidim („*an der Widimbischen Schuld*“). Na to byl k termínu svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615] vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, splatný do roka.

Vývoj v roce 1615 viz Nr. 330.

¹⁶ Datum obnoveného císařského dluhopisu bylo doplněno dodatečně vlevo od zápisu. Původně tento dluhopis ručitele měl; v císařském dluhopisu z pondělí po sv. Michalu 1612 jakou jako ručitelé uvedeni Jan Budykar a Matyáš Tymer, viz NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig. SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

¹⁷ Zvláštní záhlaví není uvedeno; záznam začíná hned věcným obsahem.

Výše zmíněná jistina 1 500 kop gr. m. byla zaevidována v **Schuldenbuchu E** (fol. 259) už jako vlastnictví Johany Pruskovské (Nr. 100). V anotaci je tato skutečnost vysvětlena tak, že pohledávka byla od Ester Tojflové převedena *cessí* v roce 1619 nejprve na Evu Kaplířovou, která ji obratem převedla na Johanu Pruskovskou. Podle stavovského splátkového kalendáře byly zpětně vyplaceny dvě splátky (na termíny sv. Havla 1616 a sv. Jiří 1617) ve výši 209 kop 43 gr. 6 d. m., tyto peníze přijala už Johana Pruskovská. Úroky byly spláceny také do sv. Jiří 1617. Na úhradu nevyplacených úroků pak byla v roce 1622 vyplacena poměrně velká částka 264½ kopy gr. m.

Podle marginální poznámky pak byl zbytek této pohledávky účetně přenesen na fol. 300, kde byl veden účet manžela Johany Pruskovské, tedy Desideria Pruskovského z Pruskova (Nr. 42).

Nr. 333	dědicové Tomáše Wolfa
Fol. 77v	„ <i>Thomas Wolfffen Erben</i> “
-	500 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky zde není specifikována, až po přenosu na fol. 55 bylo upřesněno, že jde o pohledávku bez ručitelů (viz Nr. 267).	

Blíže nespecifikované dědicové Tomáše Wolfa
Tuto částku zbývá doplatit z původní sumy 6 000 kop, které mu byly písemně ujištěny roku 1583. Z toho tvořilo 5 000 zlatých rýnských pohledávka Jana z Firstenbachu („*Hannßen von Furstenbach*“), kterou u rentmistrovského úřadu uhradil za císaře. Zbýlých 2 000 zlatých rýnských mu byly císařem z milosti věnovány, což dohromady dávalo 6 000 kop gr. míš (= 7 000 zlatých rýnských).

Zápis je celý škrtnut jedním tahem pera. Vlevo byla doplněna poznámka, že ta samá pohledávka se celá převádí na fol. 55 (viz Nr. 267).

Nr. 334	Matyáš Šiška z Cejnova
Fol. 77v	„ <i>Matthias Schiska</i> “
D/345	4 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Louny. ¹⁸	

Matyáš Šiška z Cejnova, erbovní měšťan z Litoměřic.
Tato pohledávka vznikla následovně: V roce 1577 složil Adam Nyčka („*Adam Nitschka*“) jako půjčku císaři na rentmistrovský úřad 2 000 tolarů v hotovosti. Ty získal výše zmíněný Šiška prostřednictvím své manželky, která tuto pohledávku zdědila (její

¹⁸ Identita ručitele byla k záznamu dopsána dodatečně.

příbuzenský vztah k Adamu Nyčkovi není specifikován). Dále v roce 1602 půjčil Šiška další 2 000 kop na vojenské potřeby v Uhrách, což zaplatil na rentmistrovském úřadě. Na celkovou částku 4 000 kop gr. m. mu byl vystaven zaručený dluhopis.

Tato částka je evidována v roce 1611; na podzim 1611 na ní vázl nedoplatek za čtyři půlroční úrokové splátky (od sv. Jiří 1610 do sv. Havla 1611) v celkové výši 360 kop gr. míš.¹⁹

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 182), kde je datum obnoveného dluhopisu, úročeného 6%, upřesněno na 23. října 1606, byly podle stavovského splátkového kalendáře uhrazeny tři termíny (do sv. Havla 1617), celkem 1 106 kop 51 gr. 3 d.). Doba splacení úroků před rokem 1618 z tohoto záznamu není zřejmá (úroky byly doplacený do roku 1624), ale podle **Seznamu 1623**, byly úroky původně hrazeny až do sv. Jiří 1618. Přestože v roce 1623 byla tato pohledávka zařazena do kategorie I/B, nakonec k její konfiskaci nedošlo. V roce 1628 je jako nový vlastník uveden Šimon Petr Oulík (jeho vztah k Šiškovi není specifikován, viz též Nr. 342). Splátky úroků pokračovaly v letech 1631 a 1637; v roce 1637 byl doplacen i zbytek jistiny. Pak byl účet s nulovým zůstatkem uzavřen.

Nr. 335	Eliška Jandová
Fol. 78	„ <i>Elisabet Jandin</i> “
-	1 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Louny. ²⁰	

Eliška Jandová, pravděpodobně vdova po Janu Jandovi, měšťanu z Loun.
Tato pohledávka vznikla následovně: V roce 1580 musel Jan Janda složit 883 tolarů Janu Tichtelovi („*Hannßen Tichtel*“) na místě císaře na uhrazení dluhu Bečovského („*an Petschauischer Schuldt*“). Zbývajících 177 tolarů složil na rentmistrovském úřadě. Tato pohledávka byla jí (Jandové) ujištěna čtyřmi osedlými ručiteli („*mit 4 angesessenen burgen*“).

Ještě v roce 1611 je uvedená částka (1 000 kop gr. m.) evidována jako aktivum Elišky Jandové; koncem roku 1611 na něm vázly nevyplacené úroky za tři půlroční splátky v celkové výši 90 kop gr. m.²¹ K soudnímu rozhodnutí, podle kterého museli výše zmínění čtyři ručitelé peníze zaplatit, muselo dojít v průběhu roku 1612, neboť císař těmto čtyřem svým původním ručitelům vystavil v pondělí po sv. Bartoloměji 1612 nový dluhopis, ve kterém jim garantoval náhradu všech nákladů, které museli zaplatit, tj. 1 241 kop gr. 58 gr. 6 d. Za tento dluhopis, vystavený původním ručitelům, ručili jiní

¹⁹ **Seznam 1611**, Nr. R/25, s. 7.
²⁰ Identita ručitele byla k záznamu dopsána dodatečně.
²¹ **Seznam 1611**, Nr. R/27, s. 7.

lounští měšťané, konkrétně Mikuláš Buček, Himlštajgr, Jiřík Říčanský, Pavel Vejsnar a Filip Junker.²²

Celý zápis je v **Šuldenlistě 1615** škrtnut. Pod hlavní záznam byla nejprve doplněna poznámka, že tuto pohledávku uhradili 4 ručitelé, a sice: Kašpar Winter („*Caspar Wintter*“), Kašpar Lukšan („*Caspar Lukshan*“), Štěpán Braun („*Steffan Braun*“) a Pavel Pála („*Paul Pahla*“). Většina textu této poznámky byla následně také škrtnuta (její závěrečná část je nečitelná). Celý text poznámky byl upraven interlineárními vsuvkami a přípisky v tom smyslu, že ty čtyři osoby jako ručitelé za císařský dluhopis museli Elišce Jandové tu pohledávku zaplatit, a to jistinu i úroky. Na tom zaplacení se podíleli všichni čtyři stejnou částkou 310 kop 29 gr. 5 den. míš. Celkový součet není uveden (činí 1 241 kopu 58 gr. 6 den. míš.). Jména těch čtyř ručitelů i jejich pořadí v záznamu jsou stejná jako výše. Pouze jméno Štěpán Braun je podtrženo (nikoli škrtnuto) a vedle něj je připsáno jméno Anna Leslová („*Anna Lößlin*“). U každé z těch čtyř stejných částek je doplněn i odkaz na příslušné folio Schuldenbuchu (D/452, 453, 455 a 454).

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 jsou pak Winter, Lukšan, Braun a Pála uvedeni společně jako věřitelé císaře (viz Nr. 519–522).

Nr. 336	dědicové Andrease Grofa z Chebu
Fol. 78	„ <i>Andre Graffen Erben zu Eger</i> “
B/19	800 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Kadaň („Caden“).	

Blíže neurčení dědicové Andrease Grofa z Chebu.

Tyto peníze složil Andreas Grof roku 1581 u rentmistrovského úřadu a byly tehdy zajištěny různými dlužními úpisy. Naposledy mu to bylo ujistěno obnoveným dlužním úpisem s ručiteli, datovaným na svatého Filipa a Jakuba 1614, podle kterého mají být ty peníze zaplacený na svatého Jakuba 1616.

Už v roce 1611 je uvedená částka evidována jako aktivum blíže neuvedených dědiců Andrease Grofa. Úroky z výše uvedené částky, které nebyly vypláceny od sv. Havla 1609, narostly na 96 kop gr. míš.²³

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Seznamu 1623**, byly podle stavovského splátkového kalendáře uhrazeny 4 termíny a také úroky až do sv. Jiří 1618. Přestože v roce 1623 byla tato pohledávka zařazena do kategorie **I/B**, nakonec k její formální konfiskaci nedošlo, neboť je vedena ještě v **Přehledu 1654** v kategorii **Cl. 1**. Žádné platby na úhradu jistiny ani úroků však už po roce 1618 neproběhly a pohledávka byla jako neaktivní promlčena.

²² NAP, fond Stará manipulace, kart. č. 553, sig, SM D 1/1 (1613), „*Poznamenání od léta 1597 v jakých sou rukojemstvích za J. M. C. někdy slavné paměti císaře Rudolfa, a komu zejména stav panský a rytířský a za jakou sumu se postavil*“.

²³ **Seznam 1611**, Nr. R/28, s. 7.

Nr. 337	Dorota Škornicová
Fol. 78	„ <i>Dorotha Sßßkorniczin</i> “
B/212	900 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky není uvedena.	

Dorota Škornicová, blíže neidentifikovaná věřitelka panovníka městského stavu, pravděpodobně z Hradce Králové.

Tyto peníze půjčil ještě roku 1569 Samuel Vilémovský („*Samuel Wilimowski*“).²⁴ Jeho syn (jméno není uvedeno) tuto pohledávku roku 1607 převedl dobrou vůlí zmíněné Dorotě Škornicové.

Tímto synem byl zřejmě Lukáš Vilémovský, který je veden jako majitel této pohledávky ve výpisu komorních dluhů z roku 1584.²⁵ V roce 1611 je uvedená částka evidována jako aktivum Doroty Škornicové („*Dorothea Skornitzin*“). Nedoplatky, za úroky z výše uvedené částky, které nebyly vypláceny 1½ roku (od sv. Jiří 1610 do sv. Havla 1611) činily 81 kop gr. míš.²⁶

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 154) je jako ručitel za tuto pohledávku uvedeno město Chrudim. Datum cesse od Vilémovského na Škornicovou je také upřesněno na rok 1607. Údaje o splátkách před rokem 1618 uvedeny nejsou; úroky byly placeny do sv. Jiří 1616. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**, kde je jistina evidována stále v původní výši 900 kop gr. m. Přestože je zde pohledávka vedena v kategorii I/B, k její konfiskaci nedošlo. Splátky úroků pokračovaly v letech 1627 a 1629. V roce 1629 zbytek jistiny převeden do účetnictví města Hradec Králové a tento účet u české komory byl s nulovým zůstatkem uzavřen.

Nr. 338	Anna Pichlbergerová [z Varvažova]
Fol. 78v	„ <i>Anna Pichelbergerin</i> “
A/13	500 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

²⁴ V záhlaví zápisu ve **Schuldenbuchu E** (fol. 154) je jakožto předchozí majitel uveden i s predikátem jako Samuel Vilémovský z Petrovic.

²⁵ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 17–17v (400 tolarů) a 24–24v (500 tolarů). Zde je odkaz na původní dluhopis, datovaný v pondělí po sv. Janu Křtiteli 1569. Lukáš Vilémovský z Petrovic je v roce 1588 doložen jako zámožný měšťan z Hradce Králové, vykazující v daňových dokladech mimo jiné i vysoké částky na finančních aktivech (SČ VII, č. 213).

²⁶ **Seznam 1611**, Nr. R/31, s. 7.

Anna Pichlbergerová z Varvažova, členka pražské staroměstské erbovní rodiny, pravděpodobně dcera nebo neteř Kateřiny Srnovcové z Bílejova. V roce 1615 přiznává na Starém Městě pražském finanční aktiva ve výši 13 000 kop gr. míš. (**BR 1615**, s. 82, SMP/5) a jako spoluporučnice (spolu se svou příbuznou Kateřinou Kutnaurovou z Bílejova) figuruje také jako správkyně sirotčího pozemkového majetku v kraji Slánském (13 osedlých, tamtéž, s. 73, č. Sln-M/3)

Tyto peníze v roce 1566 složil v hotovosti u rentmistrovského úřadu Šebestián Brunner („*Sebastian Brunner*“). Ty nejprve připadly jeho synu (jméno není uvedeno) a po něm té Pichlbergerové. Dluhopis je bez ručitelů.

V roce 1611 je uvedená částka evidována jako aktivum Anny Pichlbergerové. Nedoplatky za úroky z výše uvedené částky, které nebyly vypláceny 1½ roku, činily 45 kop gr. míš.²⁷

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 65) byly dle stavovského harmonogramu uhrazeny 3 splátky (do sv. Havla 1617) ve výši 133 kop 21 gr. 3 d. a úroky také do sv. Havla 1617. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**. Žádné další záznamy o splátkách po roce 1617 u tohoto účtu vedeny nejsou a není zde ani záznam o převodu na jiný účet (jako u Nr. 339). Přestože „pichlbergerovští dědici“ měli u české komory v druhé polovině 17. století více účtů s různě vzniklými pohledávkami, konkrétně tuto se mi mezi nimi identifikovat nepodařilo. Předpokládám tedy, že jako neaktivní byl tento účet později promlčen.

Nr. 339	více zmíněné [Anně] Pichlpergerové [z Varvažova]
Fol. 78v	
	„ <i>Mehr gedachter Pichelbergertin</i> “
D/268	1 000 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Identita věřitelky viz Nr. 338.
Tyto peníze jí byly postoupeny paní Kateřinou Srnovcovou („*von d[er] frauen Chattarina Srnowskin*“)²⁸ dobrou vůlí z částky 11 000 tolarů, které jí (Srnovcové) dluží císař [viz Nr. 76].

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 148) nebyly na splátku jistiny vyplaceny žádné peníze (to odpovídá kategorii II.), ale úroky byly placeny do sv. Havla 1617. Dle stavovského harmonogramu byly uhrazeny 3 splátky (do sv. Havla 1617) ve výši 133 kop 21 gr. 3 d. a úroky také

²⁷ **Seznam 1611**, Nr. R/32, s. 8.
²⁸ V **Schuldenbuchu E** (fol. 148) je v záhlaví upřesněna identita bývalé držitelky jako Kateřina Srnovská nebo Zákostelská, měšťanka z Loun („... *zuuor Katharina Srnowskin oder Zakostelßkin Burgerin zu Laun*...“). Viz též Nr. 322.

do sv. Havla 1617. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**. Další záznamy o splátkách po roce 1617 u tohoto účtu dlouho vedeny nejsou. Až v roce 1651 je jako nový vlastník těchto peněz uvedena Anna Hadová rozená Pichlbergerová, pravděpodobně dcera výše uvedené Anna Pichlbergerové. Ta svůj nárok převedla cessí téhož roku na společníka svého manžela komorního radu Kristiána Ittera z Adlfindenu („...*Ihren Herrn Aidmann Königl. Böhm. Camer Rath Herren Christian Ittern von Adlfinden*...“). Tento záznam byl zaevidován dodatečně až roku 1657. Splátky úroků jsou vedeny nepravidelně v letech 1651 až 1667. Splátka za rok 1657 je rozdělena na dvě části; doplatek starých úroků (do roku 1651) ve výši 24 zl. r. převzala ještě paní Hadová („... *noch Frau Hadin*...“), dalších 1 014 zl. r. 46 kr. přijal už Kristián Itter („... *zu Handen Herrn Itters*...“). Na splátku jistiny byly vyplaceny menší částky v letech 1666 a 1667. V roce 1672 bylo provedeno celkové zúčtování aktiv, která v té době už náležela dědicům zemřelé Anny Itterové (zbytek jistiny 868 zl. 11 kr. 5 d.; nárok na nevyplacené úroky do sv. Jiří 1672 ve výši 231 zl. r. 4 kr. 2 d.). Účet byl přenesen na fol. 111, kde záznamy pokračují. Zde (**Schuldenbuch E**, fol. 111) byl založen nový účet, jehož vlastníky byli blíže nespecifikovaní dědicové Anny Itterové. Na tomto účtu byl zbytek pohledávky Nr. 339 sloučen se zbytkem jiného účtu, který byl veden také na dědice Pichlbergerovské (jedním z nich byla i zmíněná Anna Itterová). V marginální poznámce je přímý odkaz na předchozí dva záznamy v této knize (fol. 148 = Nr. 339; fol. 877 = jiná pohledávka, nesouvisející s penězi z roku 1615). Zbytky všech úroků i jistiny byly doplacený v roce 1676.

Nr. 340	některým žateckým měšťanům „ <i>Etzlichen Burgern zu Saacz</i> “
Fol. 78v	
D/260	500 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Žatec („Saacz“).	

Tyto peníze složili na rentmistrovském úřadu roku 1602 jako půjčku císaři na tehdejší nutné vojenské potřeby. Konkrétní jména měšťanů nejsou uvedena.
Tato položka je evidována v roce 1611 bez bližšího vysvětlení mezi věřiteli rytířského stavu; koncem roku 1611 na ní vázl nedoplatek za jeden splátkový termín (sv. Havla 1611) ve výši 15 kop gr. míš.²⁹
Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

²⁹ **Seznam 1611**, Nr. R/38, s. 8.

Nr. 341	Jakub Šreple
Fol. 79	
	„ <i>Jacob Schreppel</i> “
B/422	3 300 kop gr. míš.
MA	
Ručí Staré a Nové Město pražské.	

Jakub Šrepl, pravděpodobně pražský měšťan, působící též v české komoře v době císaře Rudolfa II. jako kontrolor.³⁰

Tato pohledávka vznikla následovně: Konstantin Magnus („*Constantin Magnus*“) měl dostat od císaře tuto částku. V roce 1602 tu pohledávku převedl na Jakuba Šreple. Byl na to vystaven obnovený císařský dluhopis s ručiteli, datovaný na svatého Havla 1612 [16. 10. 1612].

Tato položka je evidována v roce 1611 bez bližšího vysvětlení mezi věřiteli rytířského stavu; úroky byly řádně splaceny do sv. Havla 1611.³¹

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 21) byla zpětně zapsána původní pohledávka, podle které měl Konstantin Magnus vystaven císařův dlužní úpis ze dne 18. srpna 1578 na částku 24 000 zlatých rýnských, úročený 10%, které mu byly ujištěny na výběru posudného v Čechách. Úroky mu byly vyplaceny do 31. října 1579 a pak jen v roce 1588 na úroky částka 400 kop gr. míš. (odkaz na starý **Schuldenbuch C**, fol. 72). Až z marginální poznámky k tomuto zápisu vyplývá, na část z této sumy (3 300 kop gr. m.) si činil nároky Konstantinův bratr Karel, který tuto částku následně postoupil Šreplovi. Marginální poznámka se odkazuje na fol. 243 této knihy.

Na fol. 243 byl zřízen nový účet na jméno Kateřina Šreplová. Je zde upřesněno, že základem její pohledávky je dluhopis datovaný na sv. Havla 1612; v záhlavním regestu jsou také znovu popsány (bez vrocení) cesse od Konstantina Magna přes Karla Magna na Jakuba Šrepla, císařského kontrolora. V rámci blíže neurčeného kontraktu měl tyto peníze Karel Magnus zaplatit Šreplovi v hotovosti, místo toho mu postoupil tento dlužní úpis. Obnovený dlužní úpis z roku 1612 už byl ale úročen standardně jen 6%.

V záznamu o vyplacené jistině je výslovný odkaz na usnesení zemského sněmu z roku 1615 („... *vermög 1615. Landtags fol. 143...*“). Písař se tedy odkazoval na druhé vydání usnesení zemského sněmu, kde je pohledávka vdovy Jakuba Šrepla skutečně vytištěna na fol. CXLIII (v prvním vydání je to fol. CLVI). Podle harmonogramu byly vyplaceny 4 splátky v celkové výši 1 357 kop 52 gr. 2 d. míš.; to přesně odpovídá harmonogramu. Zbývající jistina ve výši 1 942 kop 7 gr. 5 d. míš. je v **Seznamu 1623** zařazena do kategorie I/A.

Jako další složka tohoto účtu byla na fol. 243 připsána druhá pohledávka Jakuba Šreple, a to částka 1 434 kop 17 gr. 1 d. úročená 5%, která zůstávala ještě k doplacení z původní sumy 5 773 zl. r. 8 kr., která byla Šreplovi ujištěna roku 1616 (nemohla být

³⁰ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 97/3, s. 356.

³¹ **Seznam 1611**, Nr. R/39, s. 8.

tedy uvedena v **Šuldenlistě 1615**). Úroky byly spláceny z obou částek nepravdělně do roku 1637. Podle marginálním poznámky bylo u této pohledávky provedeno zúčtování k 14. květnu 1672. Účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

V **Schuldenbuchu F** (fol. 19) byla roku 1681 zaevidována uvedena stará neaktivní pohledávka Kateřiny Šreplové, kterou získala po zemřelém manželovi Jakubu Šreplovi (vznik 1610 cessí na Šrepla). Ta však s pohledávkou Nr. 341 nesouvisí (viz též Nr. 542d).

Nr. 342	Šimon Frytc
Fol. 79	
	„ <i>Simon Fritsch</i> “
D/259	1 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Litoměřice („Leitomericz“).	

Šimon Frytc, litoměřický měšťan. Takto je identifikován už v záhlaví **Schuldenbuchu E** (fol. 145) i v souvislosti s cessí 1638 v **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 46, fol. 13v).

Tyto peníze složit u rentmistrovského úřadu roku 1602 jako půjčku císaři na vojenské výdaje. Bylo mu to potvrzeno obnoveným zaručeným císařským dluhopisem s datem na svatého Havla 1612 [16. 10. 1612].

Tato položka je evidována v roce 1611 bez bližšího vysvětlení mezi věřiteli rytířského stavu; vázly na ní nevyplacené úroky za 1½ roku ve výši 90 kop gr. míš.³²

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 145) je upřesněno, že splátky na tuto pohledávku měly být hrazeny z posudného. Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu jistiny vyplaceny 3 termíny (do sv. Havla 1617) a úroky též do sv. Havla 1617. Další platby po roce 1617 už zde evidovány nejsou. Je pouze doplněna marginální poznámka, podle které vdova Anna Frytcová, znovu provdané Pičanová („...*Anna Fritschin jetzo Pitschanin...*“) převedla tuto pohledávku cessí roku 1638 na Šimona Petra Oulíka („...*sub dato St. Galli 638 gef. Cessio Herrn Simon Peter Aulico abgetreten...*“). Žádné další pohyby však na tomto účtu nenastaly, jako dokládá i **Přehled 1654**, kde je pohledávka vedena v kategorii **Cl. 1**.

Nr. 343	dědicům France Parmana
Fol. 79	
	„ <i>Francz Parmans Erben</i> “
D/324	500 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky není uvedena.	

Bláže nespecifikovaní dědicové France Parmana.

³² **Seznam 1611**, Nr. R/40, s. 8.

Jedná se o nedoplatek z částky, která byla upřesněna jako jeho pohledávka v rámci dohody s někdejší dvorskou komorou v roce 1586 při vyúčtování dvorských dluhů. („mit Ihme gehaltenen abraitung Hoff schuld[en]“). Většina z toho již byla zaplacená, na výše uvedený zbytek dostal Parman císařský dluhopis.

Stavovskou komisí byly pohledávka zařazena do kategorie III. Podle **Seznamu 1623** nebylo na splátku jistiny vyplaceno nic, ale úroky byly hrazeny až do sv. Havla 1621. Později už na účtu žádný pohyb nenastal, což potvrzuje i **Přehled 1654**. Pohledávka byla jeho dlouhodobě neaktivní později promlčena.

Jiná aktiva dědiců France Parmana, vedená v **Schuldenbuchu E** (fol. 181) a v **Schuldenbuchu F** (fol. 16) s pohledávkou Nr. 343 nesouvisejí.

Nr. 344	bratři Jan a Petr Nerhofové [z Holtrperka] „Hanns und Peter Nehrhoff“
Fol. 79v	
A/322	200 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Bratři Nerhofové byli členy pražské staroměstské patricijské rodiny erbovních měšťanů, užívajících predikát „z Holtrperka“. Oba byli vlastníky několika domů v centru Starého Města pražského.³³

Ta částka byla půjčena roku 1591 na podporu kutnohorského horního podnikání („zü des Kутtenbergisch[en] Pergksbefurderung“). Je ujištěna císařským dluhopisem bez ručitelů.

V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována jako společný majetek obou bratrů; úroky však nebyly spláceny po šest let (od 10. června 1605 do 10. června 1611), a dosáhly výše 72 kop gr. míš.³⁴

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 189) je upřesněno, že podle stavovského harmoniogramu byly na úhradu jistiny vyplaceny 3 termíny (do sv. Havla 1617) a úroky též do sv. Havla 1617. V roce 1645 byl jednorázově doplacen zbytek jistiny i dlužné úroky a účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

Nr. 345	Daniel Korálek [z Těšínu]
Fol. 79v	
D/272	„ <i>Daniel Koraleck</i> “ 100 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Klatovy („Klattau“).	

Daniel Korálek z Těšínu, klatovský erbovní měšťan.

³³ Václav Vladivoj TOMEK, *Základy starého místopisu pražského I. Staré Město*, Praha 1866, s. 114; RUTH, František: *Kronika královské Prahy a obcí sousedních II*. Praha 1907, s. 728.

³⁴ **Seznam 1611**, Nr. R/44, s. 9.

Tu částku půjčil císaři roku 1602 na nutné vojenské potřeby.

V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována; úroky však nebyly spláceny po 3½ (od svatojiřského termínu 1608) a dosáhly výše 21 kop gr. míš.³⁵

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 151) je upřesněno, že podle stavovského harmonogramu nebylo na úhradu jistiny vyplaceno nic a úroky byly hrazeny jen do sv. Havla 1615. Tyto údaje potvrzuje i **Seznam 1623**. Žádné další detaily uvedeny nejsou. V roce 1646 byl jednorázově doplacen zbytek dlužné částky a účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

Nr. 346	Václav Ferštátek <i>„Wenczel Werstateck“</i>
Fol. 79v	
D/272	200 kop gr. míš.
MA	
Ručí také město Klatovy („Klattau“).	

Václav Ferštátek, klatovský měšťan.

Tu částku půjčil císaři roku 1602 na nutné potřeby.

V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována („Wentzel Worstateckh“); úroky však nebyly spláceny po 3½ roku (od svatojiřského termínu 1608) a dosáhly výše 42 kop gr. míš.³⁶

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. V **Schuldenbuchu E** (fol. 150) je upřesněno, že podle stavovského harmonogramu byly na úhradu jistiny vyplaceny 4 termíny (celkem 82 kop 27 gr. 5 d.) a úroky byly hrazeny do sv. Jiří 1619 (sic!). V době zápisu (1623) už byl majitelem pohledávky Přibík Jeníšek (z Újezda), kterému byl doplacen zbytek dlužné částky roku 1626. Účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

Nr. 347	dědicové Tobiáše Šafra <i>„Thobias Schaffers Erben“</i>
Fol. 80	
B/155	1 100 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Blíže nespecifikovaní dědicové Tobiáše Šafra.

Tato pohledávka pochází z peněz, které od roku 1584 dlužil císař Janu Tucharovi („von Hannßsen Tuchers A[nn]o [15]84 bei Ihrer M[ayesta]t gehabter Schuld“). To po

³⁵ **Seznam 1611**, Nr. R/45, s. 9.

³⁶ **Seznam 1611**, Nr. R/46, s. 9.

svém otci získala jeho (Šafrova) manželka, a když to po něm (Šafrovi) získali jeho dědicové, vystavil na tu sumu císař dlužní úpis bez ručitelů.

V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována jako aktivum dědiců Tobiáše Šafra; úroky byly řádně uhrazeny do sv. Havla 1611.³⁷

V tištěném seznamu věřitelů z roku 1615 tato pohledávka uvedena není.; stavovskou komisí byla zařazena do kategorie II. nebo III. Vzhledem k okolnostem vzniku pohledávky předpokládám spíše zařazení do kategorie II. V **Schuldenbuchu E** (fol. 321) je upřesněno, že původně dlužil císař Janu Tucharovi z Šoberova částku 6 770 tolarů, na což byl vystaven obnovený dluhopis roku 1596. To se pak dělilo mezi jeho dědice; svůj podíl získala i Tucharova dcera, manželka Šafrova. Nejsou zde evidovány žádné splátky jistiny, pouze zde bylo v základní vrstvě zápisu z roku 1623 uvedeno, že úroky byly zaplacený do sv. Havla 1621. Žádné další pohyby zde až do roku 1680 zaznamenány nejsou, účet však formálně uzavřen nebyl.

Pohledávka byla znovu (dokonce dvakrát) přepsána do **Schuldenbuchu F** (fol. 241 a 844), včetně informace, že úroky byly zaplacený do sv. Havla 1621. Tého roku byla pohledávka *cessí* postoupena Šimonu Theodorovi Vaheliov. Jistina zůstala ve stále stejné výši, jen byla převedena na zlaté rýnské (1 283 zl. r. 20 kr.) a úroky od roku 1621 do konce prosince 1681 spočteny na 4 636 zl. rýn. 14 kr. 3 d. Žádný další pohyb na účtu už nenastal. Jako dlouhodobě neaktivní byla tato pohledávka promlčena.

Nr. 348	Jan Vinkler
Fol. 80	
D/336	„Johann Winckler“ 500 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Jan Vinkler, pravděpodobně měšťan z Nymburka.
Tato pohledávka pochází z roku 1605, kdy Jan Vikler na místě císaře zaplatit Anně Huňaté, někdejší městce z Nymburka („wegen Anna Huniatin geweste Bürgerin zu Nimb- burg“), část jejího dědického podílu. Byl na to vystaven císařský dlužní úpis bez ručitelů.
V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována jako aktivum Jana Vinklera („Johann Winckhler“); úroky však nebyly spláceny po 3½ roku (od svatojiřského termínu 1608) a dosáhly výše 105 kop gr. míš.³⁸

V tištěném seznamu věřitelů z roku 1615 tato pohledávka uvedena není.; stavovskou komisí byla zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 178) nebyly vyplaceny žádné peníze na úhradu jistiny (to odpovídá kategorii II.), ale nesplácely se ani žádné úroky. Ty byly naposledy vyplaceny k sv. Jiří 1608, jak ve uvedeno výše u dokumentace z roku 1611. To potvrzuje in **Seznam 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii I/B. Ať již byla tehdy tato pohledávka nakonec konfiskována či nikoli, výsledek vyšel nastejno.

³⁷ **Seznam 1611**, Nr. R/46, s. 9.
³⁸ **Seznam 1611**, Nr. R/50, s. 9.

Nr. 349	dědicové Samuela Píseckého
Fol. 80	
D/335	„ <i>Samuel Piseczkj Erben</i> “ ³⁹ “ 1 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Hradec Králové („Khünig Grätz“).	

Samuel Písecký, pravděpodobně měšťan z Hradce Králové.
Podobně (odkaz na přechozí Nr. 348) na sebe císař převzal úhradu za Píseckého platbu výše uvedené Huňaté („obgedachter Huniatin“). Je to zaručeno.
V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována ještě jako aktivum samotného Samuela Píseckého (nikoli jeho dědiců); vázl na ní nedoplatek úroků za 1 rok ve výši 60 kop gr. míš.⁴⁰

V tištěném seznamu věřitelů z roku 1615 tato pohledávka uvedena není.; stavovskou komisí byla zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 177) nebyly vyplaceny žádné peníze na úhradu jistiny (to odpovídá kategorii II.), úroky byly hrazeny do sv. Jiří 1618. Žádný další pohyb na účtu už po roce 1618 nenastal. Jako dlouhodobě neaktivní byla tato pohledávka promlčena.

Nr. 350	Kašpar Parman
Fol. 80v	
D/374	„Caspar Parman“ 1 000 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Kašpar Parman (psáno též Porman), zřejmě pražský kupec.
Tuto částku mu potvrdil císař za stříbro pašované Holbeinem („wegen des Holbeins eingebrachten Silber Contrabant“). Je to ujištěno císařským dluhopisem bez ručitelů.
V seznamu z roku 1611 je uvedená částka evidována (věřitel „Caspar Parman“); úroky byly řádně spláceny do sv. Havla 1611.⁴¹
Stavovskou komisí nebyla tato pohledávka zařazena do tištěného seznamu v roce 1615. Vzhledem k podmínkám vzniku předpokládám zařazení do kategorie III. V účetní evidenci české komory o této pohledávce žádné další záznamy vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* převedena na jiného majitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 542–543).

³⁹ Slovo „Erben“ bylo dopsáno dodatečně.
⁴⁰ **Seznam 1611**, Nr. R/51, s. 9.
⁴¹ **Seznam 1611**, Nr. R/58, s. 10.

Nr. 351	zbývají Janu Mornauerovi [z Dekendorfu] „restiert Hannßsen Mornauer“
Fol. 80v	
D/493	7 700 kop gr. míš.
MA	
Ručí 8 měst.	

Tuto částku zbývá doplatit Mornauerovi z původní sumy 8 000 kop, za kterou od něj Jiří z Lobkovic přikoupil nějaké vesnice k panství Mělník.⁴² Ta povinnost přešla na císaře. Z těch 8 000 kop už Mornauer postoupil 300 kop panu Chanovskému (viz Nr. 113), tak zbývá doplatit výše uvedená suma 7 700 kop.

Dole pod zápisem pokračují později připsané informace o dalších cessích z té zůstatkové částky 7 700 kop. Z ní Mornauer dále postoupil 4 000 kop Purkartovi Střelovi z Rokyc („*Burchart Strzela*“), takže v tištěném seznamu dluhů⁴³ má uvedenu částku 3 700 kop. Později ještě z toho zbytku postoupil 2 000 kop Vilémovi z Lobkovic („*Wilhelm von Lobkowicz*“) a 1 000 kop Janu z Klenového („*Hanß von Klenow*“).

Jan Mornauer se aktivně pohyboval na úvěrovém trhu, takže částka 3 700, která byla stavovskou komisí zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615, se už v průběhu let 1515–1618 měnila, přesněji řečeno Mornauer se všech aktiv zbavil. Hlavním zbytkem jeho původní pohledávky byla částka 2 000 kop gr. m., jejímž vlastníkem byl podle **Schuldenbuchu E** (fol. 291) Václav Hils z Voldbergu (psáno Hüls nebo Hiels), císařský rychtář v Českém Brodě. Původní Mornauerův dluhopis je datován roku 1612. Na splátku hlavní sumy nebylo uhrazeno nic; úroky byly vyplaceny do sv. Jiří 1617. Tyto údaje potvrzují **Seznam 1623 i Přehled 1654**. Žádný další pohyb na účtu už po roce 1617 nenastal. Jako dlouhodobě neaktivní byla tato pohledávka promlčena.

Nr. 352	Sabina Krausová
Fol. 81	
B/159	„ <i>Sabina Kraußin</i> “ 400 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Sabina Krausová, dcera Jana Tuchar z Šoberova
Tuto částku zbývá doplatit Krausové z jejího podílu na penězích, které v roce 1584 půjčil císaři její otec Jan Tuchar z Šoberova („*ihres Vaters Jannßsen Tuchers*“), viz Nr. 135. Je to ujistěno císařským dluhopisem bez ručitelů.

⁴² Michaela NEUDERTOVÁ, *Jiří Popel z Lobkowicz jako zástavní pán mělnického panství*, Vlastivědný sborník Kralupska: Lobkowiczský sešit 5, 1998, č. 1–2, s. 60–76.
⁴³ Tím míněn tištěný seznam věřitelů, který se stal součástí sněmovního snešení. Zde je pohledávka Mornauerova skutečně uvedena ve výši 3 700 kop.

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611 jako aktivum Sabiny Krausové. Za období od 20. 6. 1601 do 20. 6. 1611 měly být na tu pohledávku vyplaceny úroky ve výši 240 kop gr. míš., ale přijala jen 200 kop. Zbývá doplatit úroky ve výši 40 kop gr. míš.⁴⁴

Stavovskou komisí nebyla tato pohledávka zařazena do tištěného seznamu v roce 1615. Vzhledem k podmínkám vzniku předpokládám zařazení do kategorie II. V účetní evidenci české komory o této pohledávce žádné další záznamy vedeny nejsou. Proto předpokládám, že byla *cessí* převedena na jiného majitele ještě před rokem 1618 (viz Nr. 540–541).

Nr. 353	cukrář Jáchim Kraus „Joachimb Krauß Zuckerbach[er]“
Fol. 81	
D/230	1 285 kop 42 gr. 6 den. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Jáchym Kraus, staroměstský měšťan a cukrář („... *Joachimb Krauß, Burger und Zuckerbacher inn der Alten Stadt Prag*...“).

Tuto částku dluží císař jemu samotnému Krausovi. Vznikla jako jeho náklady na zajištění sladkostí a cukrovinek, když císař hostil kurfiřty („*zu der Churfürsten*) *Kostt erhaltung allerhandt Confect und Zuckerwerck*“) v roce 1610. Na tu částku mu byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů na svatého Havla 1614 a ty peníze mají být zaplacený do roka.

Opulentní hostinu, která byla v Praze uspořádána u příležitosti návštěvy kurfiřtů, provázela zřejmě nákladná výzdoba z cukrovinek, což byl nový trend aristokratických hostin, se kterým se setkáváme ve střední Evropě od poslední třetiny 16. století.⁴⁵ Cukr, užívaný na přípravu figurální a další výzdoby, byl velmi drahý,⁴⁶ čemuž odpovídají i zde doložené náklady. Jáchym Kraus byl zřejmě v tehdejší Praze vyhlášeným cukrářem, u kterého byly objednávány výrobky pro nejvyšší aristokracii. S placením to bylo horší zvláště v případě objednávek od císaře. Vedle toho zůstal Krausovi dlužen částku ještě podstatně vyšší mohučský arcibiskup,⁴⁷ který se jakožto kurfiřt jednání v Praze roku 1610 také účastnil a měl od císaře slíben zdarma pobyt i stravu. Mlsnému arcibiskupovi nestačily cukrovinky, které pro hosty objednával (i když neplatil) císař Rudolf. Navíc si sám ještě u cukráře Jáchyma Krause objednal další různé sladkosti za 4 441 zl. r. Kurfiřt při odjezdu slíbil a vlastnoručně písemně potvrdil, že tyto náklady na cukrovinky zaplatí z vlastních peněz. K platbě ale nedošlo a Kraus, který na své peníze z Mohuče marně čekal šest let, požádal v roce 1616 českou komoru o intervenci, neboť na něj naléhají jeho vlastní věřitelé. Česká komora císaři navrhla neobvyklé řešení: I když by ty peníze

⁴⁴ **Seznam 1611**, č. R/71, s. 12.
⁴⁵ Marie BERANOVÁ, *Jídlo a pití v pravěku a ve středověku*, Praha 2015, s. 263–264
⁴⁶ Eva FERRAROVÁ, *Příběh cukru*, in: Ev Ferrarová - Eva Löw – Libuše Ruizová – Milan Svoboda, *Zlato a cukr na šlechtickém stole*, Praha 2024, s. 16–18.
⁴⁷ Johann Schweikhard von Kronberg, mohučský arcibiskup v letech 1604–1626.

měl zaplatit sám mohučský kurfiřt, který si v roce 1610 v Praze tu hromadu pamlsků objednal, bude jednodušší, když se ten dluh Krausovi uhradí z říšské daně. Podle rozpisu říšské daně připadá na mohučského arcibiskupa připadá částka 20 tisíc zlatých, což by mělo stačit.⁴⁸

Stavovskou komisí nebyla pohledávka Nr. 353 zařazena do tištěného seznamu v roce 1615. Vzhledem k podmínkám vzniku předpokládám zařazení do kategorie III. V **Schuldenbuche E** (fol. 126) nejsou zaznamenány žádné splátky jistiny, pouze úhrada úroků ve výši 6% do sv. Jiří 1621. V záhlaví už je ale vedle cukráře Krause uveden nový držitel této pohledávky, kterým se stal za blíže neuvedených okolností Šimon Theodor Vahel (též psán latinizovaně jako Vahelius). V účetní evidenci české komory o této pohledávce žádné další záznamy vedeny nejsou. Pohledávka byla znovu přepsána do **Schuldenbuche F** (fol. 11) včetně informace, že se jednalo o útratu z roku 1610, na kterou byl v roce 1614 vystaven nový dluhopis. Úroky byly zaplacený do sv. Jiří 1621 a k témuž dni byla pohledávka *cessí* postoupena Šimonu Theodorovi Vahelioví. Jistina zůstala ve stále stejné výši, jen byla převedena na zlaté rýnské (1 500 zl. r.) a úroky od roku 1621 do konce prosince 1681 spočteny na 5 462 zl. r. 8 kr. 1 d. Žádný další pohyb na účtu už nenastal. Jako dlouhodobě neaktivní byla tato pohledávka promlčena.

Nr. 354	některým měšťanům v Litoměřicích „ <i>Eczlichen Burg[er]n zu Leuthomericz</i> “
Fol. 81	
D/261	400 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Litoměřice („Leitmerzicz“).	

Blíže nespecifikované konsorcium litoměřických měšťanů. Tuto částku tvoří nedoplatený zbytek z původních 800 kop gr. míš., které v roce 1602 půjčili na nutné vojenské výdaje. Konkrétní jména měšťanů nejsou uvedena. Splácí to rentmistrovský úřad. Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611 jako dvě položky, a sice 300 kop gr. m., (na ní vázl nedoplatek úroků za 5 let od sv. Havla 1606 do sv. Havla 1611 ve výši 90 kop gr. m.) a zvlášť 100 kop gr. m. (na ní vázl nedoplatek úroků za 5½ roku od sv. Jiří 1606 do sv. Havla 1611 ve výši 33 kop gr. m.).⁴⁹ Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

⁴⁸ ÖNA, Hoffinanz Österreich, sign. FHKA 419, koncept listu z komory císaři, datovaného v Praze 16. září 1616.
⁴⁹ **Seznam 1611**, č. R/73, s. 12 a R/74, s. 33.

Nr. 355	dědicům Antonia Rolliarda <i>„Anthoni Rolliard Erben“</i> ⁵⁰
Fol. 81v	
D/487	544 kop 15 gr. 3 den. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Blíže nespecifikovaní dědicové pražského měšťana Antonia Rolliarda. Tyto peníze vydal za zboží na přímý příkaz paní Karolíny Rakouské („*auff gewisse verordnung der Don[a] Carlonica von Osterreich an wahren dargeben*“).⁵¹ Na to mu byl vystaven císařský dluhopis nez ručitelů, datovaný na svatého Havla 1612 [16. 10. 1612]. Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuche E** (fol. 287) nebyly na splátku jistiny vyplaceny žádné peníze (to odpovídá kategorii II.), úroky byly uhrazeny do sv. Havla 1617. Tyto údaje potvrzují **Seznam 1623** i **Přehled 1654**. Žádný další pohyb na účtu už po roce 1617 nenastal. Jako dlouhodobě neaktivní byla tato pohledávka promlčena.

Nr. 356	dědicům Martina Šola „ <i>Marttinus Schal Erben</i> “ ⁵²
Fol. 81v	
D/381	1 478 kop 34 gr. 2 den. míš.
MA	
Ručí 8 ručitelů z Malé Strany („mit d[er] Kleinen Statt Praga acht burgen vorsichert“).	

Blíže nespecifikovaní dědicové Martina Šola. Tyto peníze mu v roce 1608 postoupil Jan Unterholzer („*von Hannßen Unterholz[er] A[n]no 1608 cedirt*“). K údaji o částce byla dodatečně připsána poznámka, že tu částku mají zaplatit malostranští („*Cleinseitner sollen zahlen*“). Pohledávka tedy zřejmě již byla v době zpracovávání seznamu dluhů vypovězena a věřitelé vymáhali proplacení na ručitelích. Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

⁵⁰ Slovo „Erben“ bylo dopsáno dodatečně.
⁵¹ Karolina d’Austria (1591–1662), nemanželská dcera císaře Rudolfa II. Přesná identita její matky není dosud známa. Jejím opatrovníkem byl v roce 1607 ustanoven Adam mladší z Valdštejna. Viz J. JANÁČEK, *Ženy české renesance* (1996), s. 144–145.
⁵² Slovo „Erben“ bylo dopsáno dodatečně.

Nr. 357	Janu Šolovi, dvornímu dopravci
Fol. 81v	„ <i>Hannßen Scholl Hoff Fuhrman</i> “
D/404	600 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Jan Šol (později psáno Šolín), dvorní dopravce.

Tato pohledávka původně vznikla za neproplacené povoznické služby, které pro císaře konal Jakub Fojt („*Jacob Voigt*“), předchozí manžel Šolovy ženy (její jméno není uvedeno). Tato pohledávka byla zaručena některými měšťany ze Slaného („*bei eczlichen Burgern zu Schlan*“). Když pak té formance (míněna vdova po Jakubu Fojtovi) měli peníze platit ti ručitelé ze Slaného („*weil aber Sie die Hoff furmanin die selben Burger zum Schlan selbst bezahlt haben sol*“), byl jí na tu sumu vystaven obnovený dlužní úpis bez ručitelů, datovaný na svatého Jiří 1614 [23. 4. 1614]. Tento dlužní úpis pak ona postoupila svému nynějšímu manželovi Janu Šolovi.

Tato pohledávka je vedena v seznamu z roku 1611 jako aktivum některých lounských měšťanů na místě Jakuba Fojta („*Etlichen Bürgern von Schlan wegen Jacob Voigts*“); koncem roku 1611 ní vážly nevyplacené úroky za dva roky (od 13. 6. 1609 do 13. 6. 1611) ve výši 72 kop gr. míš.⁵³

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 225) nebyly na splátku jistiny vyplaceny žádné peníze (to odpovídá kategorii II.), úroky byly uhrazeny do sv. Jiří 1618. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii I/A. Do záhlaví zápisu v **Schuldenbuchu E** (fol. 225) byla později doplněna informace (bez datace), že novým vlastníkem účtu je Jiří Volfram. Úroky pak byly spláceny v nepravidelných částkách v letech 1624–1659. V průběhu toho splácení byl účet rozšířen v roce 1629 o aktivum ve výši 2 000 kop gr. m. Jiří Volfram se zřejmě podílel na jáchymovském horním a hutním podnikání, neboť těchto dodatečně připsaných 2 000 kop gr. m. mu bylo jáchymovským horním úřadem odepsáno v roce 1657 jako protihodnota za odebranou olověnou rudu. Částka 600 kop gr. m. jistiny z původní pohledávky Nr. 357 byla uhrazena v roce 1660. Účet s nulovým zůstatkem byl formálně uzavřen záznamem s výše zmíněným rozpisem v roce 1661.

Nr. 358	Barbora Olimarová vdova po Lambertu z Jode
Fol. 82	„ <i>Barbara Olýmarzin Lamperdi de Jode wittib</i> “
D/467	3 651 kop 30 gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

⁵³ **Seznam 1611**, č. R/72, s. 12.

Barbora Olimarová (psáno též Olimartzová), vdova po Lambertu z Jode, příslušníku rodiny antverpských rytců, kartografů a nakladatelů, který zřejmě působil u rudolfínského dvora jako dodavatel výtvarných děl z rodinného podniku. Bratrem Lamberta z Jode byl pravděpodobně významný vlámský malíř a rytec Petr starší z Jode (1574–1634).

Tato částka jí náleží jako nedoplatek z původní sum 4 000 tolarů, které jí kdysi slíbil císař za nějaké obrazy a malby („*ettliche Bildt und Mahlwerck*“). Na přímý císařův příkaz byl na tu částku vystaven českým oddělením dvorské komory roku 1613 dlužní úpis bez ručitelů.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Seznamu 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii I/A, nebyly na splátku jistiny vyplaceny žádné peníze (to odpovídá kategorii II.), úroky byly uhrazeny do sv. Jiří 1618. Stejně údaje vyplývají ze záznamu v **Schuldenbuchu E** (fol. 276), kde jsou jako předmět dluhu upřesněno „... *wegen dargegebener khünstlicher Gemahld und Bilder*...“.

Účet zůstal otevřen i po roce 1620, ale až v roce 1627 byla na splátku úroků vyplacena poměrně velká částka 930 kop 2 gr. 4 d. míš., v roce 1641 jen 42 kop 51 gr. 3 d. m. Příjemce těchto plateb není uveden. Z marginální poznámky vyplývá, že v roce 1652 se stal majitelem účtu Bartoloměj Bolognio. V letech 1652–1655 pak byly úroky spláceny v nepravidelných částkách. Vedení účtu je uzavřeno rekapitulujícím zápisem z roku 1656. Podle něj zemřela výše zmíněná Barbora bez posledního pořízení a bez přímých potomků jako dědiců. Dědictví tedy připadlo jejím sourozencům Janu Olimartzovi a Magdaleně. Baroloměj Bolognio vůbec zmíněn není, z kontextu ale předpokládám, že se jednalo o manžela Barbořiny sestry Magdaleny. Dědicům bylo v hotovosti vyplaceno 700 zl. rýnských, čímž byla celá pohledávka uhrazena. Účet s nulovým zůstatkem byl zrušen.

Nr. 359	Václav Netolický
Fol. 82	„ <i>Wenzel Netoliczký</i> “
B/366	1 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí město Soběslav.	

Václav Netolický z Eisenbergu, pražský měšťan, který v pobělohorské době působil jako úředník týnské solní úřadu.⁵⁴

Tato částku mu postoupil Jáchym Reml („*Joachim Remmel*“). Jde o původní dluh Petra z Rožmberka, který na sebe převzal císař při koupi panství Český Krumlov („*Cromau*“) za 430 000 tolarů.

V roce 1611 je jako vlastník této pohledávky (vedené v kolonce „Rožmberské dluhy“) veden ještě Jáchym Reml (**Seznam 1611**, s. 14, č. Rž/12). V té době na této pohledávce vážly nevyplacené úroky ve výši 90 kop gr. m. (za 1½ roku).

⁵⁴ Takto uveden v **Schuldenbuchu E** (fol. 415), kde je registrována jeho pohledávka z roku 1621 ve výši 7 000 zlatých rýnských, kterou mu původně dlužil Lazar Henckel mladší a která přešla v rámci vyrovnání Henckelovských dluhů na císaře.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

Nr. 360	Adam Kroupa měšťan krumlovský
Fol. 82	„ <i>Adam Graura Burg[er] zu Crommau</i> “
D/502	2 000 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Adam Kroupa,⁵⁵ krumlovský měšťan.
Tuto pohledávku na sebe přejal císař v roce 1612 z těch 100 000 zlatých rýnských, které půjčil Petr z Rožmberka na vyplacení vojska Pasovských a Dampierovských.⁵⁶ Na to mu byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů s datem na sv. Petra v řetězech 1611.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie II. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 294) nebyly na splátku jistiny vyplaceny žádné peníze (to odpovídá kategorii II.). Splácení úroků do roku 1618 nelze z tohoto zápisu upřesnit, neboť úroky byly uhrazeny až do sv. Jiří 1623. Ze **Seznamu 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii **II/B**, však vyplývá, že před válkou byly úroky spláceny až do sv. Jiří 1618. Nevíme, jestli tato pohledávka byla nakonec konfiskována či nikoli. Výsledek byl ale stejný. Po roce 1618 už na tomto účtu žádné platby neproběhly. Účet byl ještě přepsán do **Schuldenbuchu F** (fol. 24), ale zde je pouze potvrzena platba úroků do roku 1623. Výše jistiny zůstávala stále stejná, jen byla převedena na zlaté rýnské (2 000 kop gr. m. = 2 333 zl. r. 20 kr.). Nárok na nevyplacené úroky do konce roku 1681 byl vyčíslen na 8 216 zl. r. 7 kr. 2 d. K žádnému dalšímu pohybu na účtu ale nedošlo a tento byl jako neaktivní promlčen.

Nr. 361	Jan Rychter
Fol. 82v	„ <i>Hans Richter</i> “
D/503	1 000 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Jan Rychter, blíže neurčený měšťan.

⁵⁵ V **Šuldlistě 1615** psáno „*Graura*“, v **Seznamu 1623** i v **Schuldenbuchu E** i **F** psáno „*Grauppa*“.
⁵⁶ Z kontextu vyvozují, že šlo původně o dluh Petra Voka z Rožmberka tomuto krumlovskému měšťanu. Když pak Petr Vok půjčil 100 000 zlatých na vyplacení vojska roku 1611, byla část tohoto jeho aktiva rovnou poukázána na splátky některých jeho dluhů. K tomu též blíže Nr. 56.

Stejně tak (odkaz na předchozí Nr. 360) tuto pohledávku na sebe přejal císař na splacení té rožmberské půjčky 100 000 zlatých rýnských.⁵⁷ Na to mu byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů s datem 23. srpna 1611.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

Nr. 362	Antonín Wendl
Fol. 82v	„ <i>Anthoni Wendel</i> “
D/234	4 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí 2 města.	

Antonín Wendl, blíže neurčený měšťan.
Stejně tak (odkaz na předchozí Nr. 360 a Nr. 361) tuto pohledávku na sebe přejal císař na splacení té rožmberské půjčky 100 000 zlatých rýnských.⁵⁸ Na to mu byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů roku 1611.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Ze **Seznamu 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii **II/B**, vyplývá, že před válkou byly vyplaceny podle stavovského splátkového kalendáře tři splátky (do sv. Havla 1617) a úroky také do tohoto termínu. Pohledávka ale konfiskována nebyla. Účet byl později přepsán do **Schuldenbuchu F** (fol. 12), kde je provedena rekapitulace: Úroky byly ze zbytku pohledávky spláceny až do sv. Havla 1622. K tomuto termínu byl účet převeden cessí na Daniela Wießera. Tím ale pohyby na účtu skončily. V roce 1681 byl zůstatek převeden na zlaté rýbské (3 375 zl. r. 20 kr.) a nárok na nevyplacené úroky od sv. Havla 1622 až do konce roku 1681 vyčíslen na 11 991 zl. r. 22 kr. 1 d. K žádnému dalšímu pohybu na účtu ale nedošlo a tento byl jako neaktivní promlčen.

Nr. 363	Matěj de Caro
Fol. 82v	„ <i>Matthias De Charo</i> “
D/506	2 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí 2 města.	

⁵⁷ Z kontextu vyvozují, že šlo stejně jako v předchozím případě (Nr. 360) původně o dluh Petra Voka z Rožmberka. Když pak Petr Vok půjčil 100 000 zlatých na vyplacení vojska roku 1611, byla část tohoto jeho aktiva rovnou poukázána na splátky některých jeho dluhů (též Nr. 362). K tomu též blíže Nr. 56.
⁵⁸ Z kontextu vyvozují, že šlo stejně jako v předchozích případech (Nr. 360 a Nr. 361) původně o dluh Petra Voka z Rožmberka. Když pak Petr Vok půjčil 100 000 zlatých na vyplacení vojska roku 1611, byla část tohoto jeho aktiva rovnou poukázána na splátky některých jeho dluhů. K tomu též blíže Nr. 56.

Matěj de Caro, blíže neurčený měšťan či rožmberský dvořan. Také (odkaz na předchozí Nr. 360, 361 a 362) tuto pohledávku na sebe přejal císař na splacení té rožmberské půjčky 100 000 zlatých rýnských.⁵⁹ Na to mu byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů datovaný 1611. Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

Nr. 364	Mikuláš Šnukart
Fol. 83	„Niclas Schnuckhartt“
D/466	6 756 kop 34 gr. 2 den. míš.
MA	
Ručí 2 města.	

Mikuláš Šnukart, dvorní kupec nizozemského původu, dodavatel luxusního zahraničního zboží k rudolfínskému dvoru v Praze.⁶⁰ Tuto částku poskytl v rámci hmotného plnění zčásti v podobě sukna a z části v podobě jiného zboží („*thail un Tuch und and[er]s theils an andere wahren*“), a to na vyplacení vojska Pasovských. Stavovskou komisí byla tato pohledávka spojena s Nr. 366, sloučené pohledávky byly zařazeny do kategorie I. a uvedeny v tištěném seznamu z roku 1615 jako souhrnné aktivum ve výši 14 342 kop 25 gr. 5 d. m. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 275) bylo podle stavovského splátkového kalendáře na tuto částku vyplaceno ve 4 termínech (do sv. Jiří 1618) celkem 5 901 kop 10 gr. m. a úroky byly hrazeny také do sv. Jiří 1618. **Seznam 1623**, kde je tato pohledávka vedena v kategorii I/B, potvrzuje úhradu úroků do sv. Jiří 1618, ale bez bližšího vysvětlení uvádí zůstatek jistiny podstatně vyšší (12 567 kop 40 gr. 3 d.), než by odpovídalo údajům ze **Schuldenbuchu E**. Tento rozdíl pravděpodobně vznikl tak, že do **Seznamu 1623** byla zahrnuta ještě nějaká další Šnukartova pohledávka, kterých měl u české komory více. Předpokládám, že šlo o položku Nr. 365, kde zůstatek jistiny tomuto navýšení odpovídá. Žádné další údaje o pohybu na tomto účtu však vedeny nejsou (stejně jako u jiných Šnukartových pohledávek), takže předpokládám, že nakonec ke konfiskaci v roce 1623 došlo.

⁵⁹ Z kontextu vyvozují, že šlo stejně jako v předchozích případech (Nr. 360 a Nr. 361) původně o dluh Petra Voka z Rožmberka. Když pak Petr Vok půjčil 100 000 zlatých na vyplacení vojska roku 1611, byla část tohoto jeho aktiva rovnou poukázána na splátky některých jeho dluhů. K tomu též blíže Nr. 56.
⁶⁰ M. BUŇATOVÁ, *Hedvábí, sklo a koření*, s. 184, 227; M. BUŇATOVÁ, *Pražští kupci*, s. 42, 264.

Nr. 365	podobně tomu Mikuláši Šnukartovi
Fol. 83	„In simili dem Niclas Schnuckhartt“
D/203	20 000 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 364. Tuto pohledávku získal převodem od dědiců pana Jiřího Basty („*des herren Georgen Basta Erben*“), kterému ji daroval císař z milosti. Tento česky psaný dluhopis se zachoval v originále, je vystaven „*opatrnému Mikuláši Šnukartovi, kupci našemu dvorskému věrnému*“.⁶¹ Zde je upřesněno, že Šnukart získal tuto pohledávku *cessí* od vdovy a dědiců po „*někdy Jiříkovi hraběti Bastovi*“ na úhradu dluhů, které měl zemřelý Basta u Šnukarta. Basta získal tuto částku od císaře Rudolfa II. roku 1609. Peníze mu měly být vyplaceny z nedoplatku berní, což se nestalo. Podle obnoveného dluhopisu z 23. 4. 1614 má být zato částka Šnukartovi zaplacená i s úrokem („*i s ourokem obyčejným podle nového nařízení*“) k termínu na s. Jiří 1616 (resp. do 2 týdnů poté). Zvláštností tohoto dluhopisu je také přesná specifikace mincí, v jakých má být dlužná částka vyplacena: „*hotovými groši českými dobrými stříbrnými rázu pražského*“, tj. bílými groši českého měnového systému. V tištěném seznamu z roku 1615 tato pohledávka uvedena není, stavovskou komisí tedy byla zařazena do kategorie II. nebo III. Předpokládám, že se jednalo o kategorii III., neboť Šnukart se později obrátil přímo na dvorskou komoru, aby mu tato pohledávka byla uhrazena ze slezských zdrojů. Nakonec platba zůstala na české komoře. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 111) byla Šnukartovi do roku 1623 vyplacena většina dlužné částky, totiž 16 697 kop 17 gr. 1 d. míš. (na jistinu tedy zůstalo „jen“ 3 302 kop 42 gr. 6 d. míš.). Úroky byly spláceny do sv. Jiří 1616. Žádné další údaje o pohybu na tomto účtu však vedeny nejsou (stejně jako u jiných Šnukartových pohledávek), takže předpokládám, že i toto aktivum bylo konfiskováno už v roce 1623.

Nr. 366	více tomu Mikuláši Šnukartovi
Fol. 83	„Mehr dem Niclas Schnuckhartt“
D/466	7 585 kop 51 gr. 3 den. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 364.

⁶¹ Vystaven císaře Matyášem 23. dubna 1614 v Linci, viz NAP, fond České gubernium – listiny, inv. č. 3807, sign. L II 2856/I. Edice textu této listiny viz s. 342–343.

Tato částka se mu dluží z části za čalouny, které dodal na císařovu svatbu,⁶² zčásti za sukno, které dodal na pohřeb zemřelého císaře⁶³ („*erthails mit Tape cerey zur Kay[serlichen] M[ayesta]t Hochzeit, anders thails mit Teuch so er zu der unnmehr in Gottruhen-den Kay[serlichen] M[ayesta]t begrebnuß dargeben*“). Na to mu byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů v roce 1613.

Dále viz Nr. 364.

Nr. 367	více tomu Mikuláši Šnukartovi <i>„Mehr dem Niclas Schnuckhartt“</i> 8 000 kop gr. míš.
Fol. 83	
-	
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 364.

Tato pohledávka byla dopsána později na spodní okraj fol. 85 pod záznam pohledávky Nr. 366. Zápis obsahuje jen částku a jméno věřitele. Následně byl celý škrtnut bez dalšího komentáře.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie III. (to zřejmě naznačovalo i zmíněné škrtnutí). Objevuje se však ještě V **Seznamu 1623**, a to s nezane-dbatelným zůstatkem jistiny ve výši 5 402 kop 42 gr. 6 d. míš. Českou komorou tedy byla postupně splácena, úroky byly hrazeny až do sv. Jiří 1618. Byla uvedena v kategorii **III/B**, tedy aktivum, o kterém panovník teprve rozhodne. Žádné další údaje o této pohledávce v účetní dokumentaci už vedeny nejsou (stejně jako u jiných Šnukartových pohledávek), takže předpokládám, že i toto aktivum bylo konfiskováno už v roce 1623.

Nr. 368	Janu Warmbergerovi
Fol. 83v	
D/226	„Hannßen Warenberg[er]“ 15 921 kop 25 gr. 5 den. míš.
MA	
Zaručeno hmotnou zástavou (stříbrné zboží).	

Jan Warmberger, kupec a obchodník se stříbrem.

Tyto peníze půjčil na zástavu stříbrného zboží („*an Silbergeschmeidt*“) za účelem vyplacení vojska Pasovských od Prahy. Na to mu byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů.

Druhotně doplněna poznámka, že tato pohledávka už je ve fázi exekuce a jedná o ní prokurátor českého oddělení dvorské komory.

⁶² Svatba Matyáše Habsburského s Annou Habsburskou v roce 1611.

⁶³ Jméno není uvedeno, ale šlo nepochybně o pohřeb Rudolfa II.

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 je uvedena jen částka 15 921 kop gr. míš., tedy bez drobných (s. CLXVIIa). Rozdíl není nijak vysvětlen. Jde zřejmě jen o opomenutí drobných při přepisování.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tiště-ném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

Nr. 369	více tomu [Janu] Warmbergerovi „ <i>Mehr dem Warenberg[er]</i> “
Fol. 83v	
D/225	10 363 kop 42 gr. 6 den. míš.
MA	
Ručí 4 města.	

Identita věřitele viz Nr. 368.

Tato částka je tvořena několika různými pohledávkami, které mu byly postoupeny (žádné další podrobnosti uvedeny nejsou).

Celý tento záznam byl doplněn dodatečně na volné místo, ponechané původně mezi pohledávkami Nr. 368 a Nr. 370.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tiště-ném seznamu z roku 1615, ovšem už s poznámkou, že část této pohledávky Warmber-ger už postoupil jiným osobám (viz Nr. 538–539). V **Seznamu 1623** je identifikovatelná jedna z těchto *cessí*, která je zde neobvykle podrobně popsána. Z původní částky 10 363 kop 42 gr. 6 d. Warmberger *cessí* postoupil *cessí* 598 kop 56 gr. 4½ d. m. Mikulášovi Gerštorfovi. Ten tutéž částku převedl na paní z Kolovrat, od které ji získali věřitelé dědi-ců Berkovských. V době zápisu do **Seznamu 1623** nebylo jasné, komu ona pohledávka patří; vázly však na ní nevyplacené úroky ve výši 269 kop 25 gr. 2 ½ d. m., tedy za 7½ let (od sv. Jiří 1616). Toto aktivum je vedeno v kategorii **I/B**, takže předpokládám, že k jeho konfiskaci nakonec došlo, zvláště když se ani nevědělo, komu peníze patří.

Nr. 370	Kryštof Skandernell <i>„Christoff Scandernell“</i> 6 857 kop 8 gr. 4 den. míš.
Fol. 83v	
D/228	
MA	
Bez ručitelů.	

Kryštof Skandernell, blíže neurčený měšťan.

Tyto peníze půjčil na vyplacení vojska Pasovských od Prahy roku 1611. To mu bylo ujištěno císařským dluhopisem bez ručitelů.

V seznamu z roku 1611 je tato částka vedena ještě jako aktivum Kryštofa Skander-nella („*Christof Schandernel*“) ve výši 8 000 zl. rýn., přepočteno na českou měnu 6 857 kop 8 gr. 4 d. míš. Vznik pohledávky je zde datován k 8. březnu 1611; k 16. říjnu 1611 na ní vázly nevyplacené úroky za 220 dní ve výši 247 kop 50 gr. 3 d. (**Seznam 1611**, s. 25, č. V11/54).

K údajům o výši pohledávky byla v **Šuldenlistě 1615** druhotně doplněna poznámka, že pohledávka už byla uhrazena („*hatt gelad[en]*“).

Nr. 371	Šalamoun Gracinger
Fol. 83v	
D/229	„ <i>Salomon Graczing[er]</i> “ 6 857 kop 8 gr. 4 den. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Šalamoun Gracinger, blíže neurčený měšťan.
Stejně tak (odkaz na předchozí Nr. 370) tyto peníze půjčil na vyplacení vojska Pa-sovských od Prahy roku 1611. To mu bylo ujištěno císařským dluhopisem bez ručitelů.
V seznamu z roku 1611 je tato částka vedena ještě jako aktivum Šalamouna Gracin-gera („*Solomon Graczinger*“) ve výši 8 000 zl. rýn., přepočteno na českou měnu 6 857 kop 8 gr. 4 d. míš. Okolnosti vzniku a nedoplatky úroků jsou stejné jako u Nr. 370 (**Seznam 1611**, s. 25, č. V11/55).
K údajům o výši pohledávky byla v **Šuldenlistě 1615** také (stejně jako u předchozího Nr. 370) druhotně doplněna poznámka, že pohledávka už byla uhrazena („*hatt gelad[en]*“).

Nr. 372	Roland z Hollandu
Fol. 84	
D/204	„ <i>Ruhlandt von Hollandt</i> “ 7 011 kop 25 gr. 5 den. míš. ⁶⁴
MA	
Bez ručitelů.	

Roland z Hollandu, dvorský kupec nizozemského původu, zajišťující dodávky luxus-ního zboží k rudolfinskému dvoru v Praze.⁶⁵ U dvorské komory měl Roland z Hollandu řadu dalších pohledávek v řádu desítek tisíc tolarů, o jejichž zaplacení se intenzivně uchá-zel v letech 1616–1617.
Tyto peníze půjčil u příležitosti svatby císaře na nákup pěkného šperku a na čalouny („*zu d[er] Kayserlich Hochczaitt Ihrer M[ayesta]t an schönen Klainott und Tapeцereyen*

⁶⁴ Původně byla uvedena částka „7 211“, dvojka byla přepsána na nulu.
⁶⁵ M. BUŇATOVÁ, *Hedvábí, sklo a koření*, s. 184, 227; M. BUŇATOVÁ, *Pražští kupci*, s. 42, 264.

dargeben“). To mu bylo roku 1614 ujištěno císařským dluhopisem bez ručitelů s půlroč-ní výpovědní lhůtou k termínu svatého Jiří.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tiště-ném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 112) bylo podle stavovské-ho splátkového kalendáře vyplaceno na jistinu ve 4 splátkách celkem 2 884 kop 50 gr. 4 d. (do sv. Jiří 1618), ke stejnému termínu byly hrazeny také úroky. To však již tato pohledávka nepatřila Rolandovi. V roce 1616 celý dluh Rolandovi z Hollandu zaplatitli společně Mikuláš Šnukart a Jan de Witte, na které byl účet převeden. Co se s těmi pe-nězi dělo dál, to z dochované dokumentace není zřejmé. Vzhledem tehdejší pozici Jana de Witte předpokládám, že toto aktivum nenechal ležet ladem, i když podíl Mikuláše Šnukarta mohl být vzhledem k osudu ostatních jeho aktiv rozporován.

Nr. 373	Mikuláši Toulouvi a Jindřichu Šafrovi, poručníkům dědiců po Janu Šmídovi, někdejšími dvorními sklenáři <i>„Hannßßen Schmidts gewesten Hoffglasers Erben vormunden, als Niclas Taulen und Hainrichen Schaffer“</i>
Fol. 86	
D/410	460 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Blíže neurčení dědicové po Janu Šmídovi, dvorním sklenáři.
Tato pohledávka vznikla tak, že císař zůstal dlužen otci těch pozůstalých dědiců pe-níze za jeho práci u dvora („*vor Ihres Vatters gethane Hoff Arbeit*“). Na ty peníze byl poručníkům vystaven dlužní úpis datovaný na svatého Jiří 1614 [23. 4. 1614], podle kterého má být tento dluh uhrazen do dvou let.
V tištěném seznamu z roku 1615 tato pohledávka uvedena není, stavovskou komisí tedy byla zařazena do kategorie II. nebo III. S ohledem na vznik pohledávky předpoklá-dám, že se jednalo o kategorii II. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní doku-mentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 540–341).

Nr. 374	Petru Trejtlarovi [z Krošvic], někdejšímu obchodníku na Starém Městě pražském „ <i>Peter Treuttlern gewesenen handelsmann in d[er] Altten Statt Prag</i> “
Fol. 84v	
A/53	100 kop gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Rodina pražských erbovních měšťanů Trejtlarů z Krošvic působila v Praze počátkem 17. století již několik generací. Josef Janáček zaznamenal pozůstalost v řádu několika tisíc kop gro. míš., zaevidovanou v roce 1606 po smrti Václava Trejtlara z Krošvic obchodníka s plátnem.⁶⁶

Tyto peníze půjčil císaři roku 1574⁶⁷ v hotovosti a bezúročně. To mu bylo následně v roce 1578 ujištěno císařským dluhopisem s obvyklou úrokovou sazbou a dosud to nebylo uhrazeno.

Pohledávka je evidována ve starším výpisu komorních dluhů asi z roku 1584.⁶⁸ Zde je upřesněno, že původně byly tyto peníze od sv. Jiří 1574 [23. 4. 1574] až do sv. Havla 1578 [16. 10. 1578] půjčeny císaři bezúročně. Následně byl 16. 10. 1578 vystaven nový dluhopis, který už byl úročen 6%.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615.

Dále viz Nr. 299

Nr. 375	Gertruda Munková židovka „ <i>Gerdtraudt Munckau Judin</i> “
Fol. 84v	
D/195	3 415 kop 42 gr. 6 den. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Gertruda Munková, manželka pražského židovského obchodníka Víta Munky.⁶⁹

Tuto pohledávku jí postoupil Arnošt z Mollartu („*Ernst von Molar*“),⁷⁰ kterému tuto částku císař dlužil za nevyplacenou dvorskou službu. Na to jí byl na základě císařova

⁶⁶ J. JANÁČEK, *Dějiny obchodu*, s. 321.
⁶⁷ Původně byl letopočet uveden ve tvaru „1570“, druhotně byla nula přepsána na čtyřku.
⁶⁸ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 25–25v.
⁶⁹ Marie BUŇATOVÁ, *Die Prager Juden in der Zeit vor der Schlacht am Weißen Berg (Handel und Wirtschaftsgebaren der Prager Juden im Spiegel des Liber albus Judeorum 1577–1601)*, Kiel 2011, s. 211 a 267.
⁷⁰ Císařův tajný rada a nejvyšší hofmistr Arnošt z Mollartu, významný dvořan císaře Rudolfa II., který měl bezprostředně po smrti císaře roku 1612 na starost zajištění chodu zbytku jeho dvora. Viz J. HAUSENBLASOVÁ, *Der Hof Kaisers Rudolf II.*, s. 203, č. 1/4. Jeho měsíční služné v pozici

příkazu vystaven 27. srpna 1614 dlužní úpis, podle kterého jí mají být ty peníze vyplaceny z rentmistrovského úřadu na svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615].

V průběhu přípravy tištěného seznamu prodala zřejmě Gertruda Munková tuto pohledávku Janu Zikmundovi z Lozenštejna. V tomto seznamu se totiž objevuje Loznštejnova pohledávka v přesně stejné výši (Nr. 531). U těchto nezaokrouhlených částek (vypočítaných až na úroveň grošů a denárů) je náhodná shoda velmi nepravděpodobná. To by vysvětlovalo, proč se jméno Gertrudy Munkové objevuje v Seznamu 2, ale nikoli v Seznamu 1. U Lozenštejna je tomu naopak (viz celkový tabulkový přehled jednotlivých pohledávek na s. 200–227, srovnej Nr. 375 a 531).

Nr. 376	Eustach Betengl z Nayenperku „ <i>Eustachio Wettengl</i> “
Fol. 84v	
-	20 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí Staré Město pražské.	

Eustach Betengl z Nayenperku, bohatý staroměstský erbovní měšťan a kupec, napojený na zahraniční obchod i bankovní domy,⁷¹ který vlastnil také rozsáhlý pozemkový majetek na Královéhradecku (576 osedlých, **BR 1615**, s. 10, č. Hrd-R/28).

Ty peníze mu dluží císař za vesnice, které od něj kopil pro nutnou potřeby rychnovské plavby dřeva („*zu der Reichenauischen holzflößnotturft*“), jmenovitě vsi Nebeská Rybná („*Ribna nebeska*“), Soublatí („*Soublastni*“), Popelov („*Poppelow*“) a Kunštát („*Chunstatt*“). Na to mu byl vystaven 27. listopadu 1614 obnovený císařský dlužní úpis bez ručitelů, podle kterého mu mají být ty peníze vyplaceny na svatého Havla 1615 [16. 10. 1615].

K této položce byla následně připsána poznámka: Jelikož se neví, zda bude chtít císař to dlužné dílo zahájit, proto se tento prodej ještě neuskutečnil a tato pohledávka není potvrzena („*NB. Dieweil man noch nit weiß ob Ire Maj[esta]t daß Pergwerck vermicten wollen, derohalben ist dieser Kauff noch nit geschlossen und diese Post nit versichert*“.)

Nr. 377	více zmíněnému Betenglovi „ <i>Mehr gedachtem Wettengel</i> “
Fol. 85	
D/445	3 120 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

nejvyššího hofmistra (což byl v hierarchii tehdejšího pražského císařského dvora nejvyšší úřad) činilo od 1. 7. 1611 333 zlatých rýnských 20 krejcarů (ročně 4000 zlatých), takže uvedené částka představuje nedoplatek za necelý rok služby. Vedle toho ale pobíral Mollart ještě ročně 2 000 zlatých rýnských za funkci tajného rady (tamtéž, s. 206, č. č. 3/2) a dalších 480 zlatých rýnských ročně za pozici komořího (tamtéž s. 397, č. 139/34). Též viz V. BŮŽEK – P. MAREK, *Smrt Rudolfa II.*, s. 29, 32.
⁷¹ M. BUŇATOVÁ, *Hedvábí, sklo a koření*, s. 182–183, 222; M. BUŇATOVÁ, *Pražští kupci*, s. 34.

Identita věřitele viz Nr. 376.

Jedná se o aktuální a nevyplacené úroky z té částky 20 000 kop (viz předchozí pohledávka Nr. 375) od roku 1612 až do 5. listopadu 1614, tedy za období, kdy očekával platbu od císaře za ty vesnice. Na to mu byl vystaven císařský dlužní úpis s datem na svatého Havla 1614 [16. 10. 1614], podle kterého mu mají být ty peníze vyplaceny do roka, tedy na svatého Havla 1615 [16. 10. 1615].

Nr. 378	podobně zmíněnému Betenglovi
Fol. 85	„ <i>In Simili Gedachtem Wettengel</i> “
D/444	3 120 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 376.

Tyto peníze půjčil v roce 1606 k termínu svatého Jiří v hotovosti; složil je v kutnohorské mincovně („*in das Kutttenbergische Münzamt*“). Na to mu byl vystaven císařský dlužní úpis s datem na svatého Havla 1614 [16. 10. 1614], podle kterého mu mají být ty peníze vyplaceny do roka, tedy na svatého Havla 1615 [16. 10. 1615].

Pohledávka byla spojena s Nr. 379, zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Eustach Betengl zemřel před rokem 1618 a jeho majetek (včetně finančních aktiv) zdědil jediný syn Kryštof. Ten byl za účast ve stavovském povstání potrestán konfiskací majetku, včetně rozsáhlých finančních aktiv, to se nepochybně týkalo i této pohledávky.⁷²

Nr. 379	výše zmíněnému Betenglovi
Fol. 85	„ <i>Obgedachtem Wettengel</i> “
D/444	1 582 kop 39 gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 376.

Jedná se o spočtené úroky za 8½ roku z té částky 3 120 kop složené do kutnohorské mincovny (viz předchozí pohledávka Nr. 378), a to od roku 1606 až do svatohavelského termínu roku 1614 [16. 10. 1614]. Na to mu byl vystaven císařský dlužní úpis s datem na svatého Havla 1614 [16. 10. 1614], podle kterého mu mají být ty peníze vyplaceny do roka, tedy na svatého Havla 1615 [16. 10. 1615].

Dále viz Nr. 378.

⁷² August SEDLÁČEK, *Rychnov nad Kněžnou (Pokus dějepisný)*, Praha 1871, s. 23–25; T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 22–25.

Nr. 380	Adam nejstarší Jeroným z Libušína
Fol. 85v	„ <i>Adam d[er] Elter Jeroni[mus] Burg[er] in der Alten Statt Prag</i> “
D/217	2 000 kop gr. míš.
MA	
Ručí město, rozuměj: Staré Město pražské.	

Adam nejstarší Jeroným z Libušína, staroměstský měšťan.

Tato částka pochází z pozůstalosti po jeho (Jeronýmově) bratru Janu Kočkovi z Klatov („*von seines Brueders J[o]han Koschka zu Glattau*“). Peníze, které byly složeny u purkrabského úřadu, k sobě převzal panovník. Jeronýmovi byl na výše uvedenou částku vystaven císařský dlužní úpis s datem na svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615] s půlroční výpovědní lhůtou.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

Nr. 381	Abraham Angel z Engelsperku,
Fol. 85v	měšťan staroměstský „ <i>Abraham Engeln Burg[er] in der Alten Statt Prag</i> “
D/461	16 815 zl. rýn = 14 412 kop 51 gr. míš.
MA	
Bez ručitelů.	

Abraham Angel z Engelsperku, měšťan staroměstský

Tato pohledávka se skládá z několika částí: a) Engelovy náklady na pobyt někdejších kurfiřtů v roce 1610, které císař hostil na svoje náklady, ale Abrahamovi je nezaplatil („*zu d[er] Kayserlich Khostfrejhaltung d[er] A[m]o 1610 alhie gewesten Churfurs-ten*“); b) za dodávky vína do císařského sklepa, za které panovník také zůstal dlužen. Podíl jednotlivých položek na celkové částce není uveden. Na tu celkovou částku mu byl z nařízení císařské dvorské komory (rozuměj: vídeňské) vystaven císařský dluhopis bez ručitelů datovaný na svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615], který mu má být proplacen na nejbližší svatohavelský termín.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (dol. 270) bylo podle stavovského harmonogramu vyplaceno ve 4 splátkách na jistinu celkem 5 931 kop 10 gr. 2 d. m. (do sv. Jiří 1618), úroky byly placeny do téhož termínu. Mladší záznamy z doby po roce 1618 už zde nejsou uvedeny. Vzhledem k aktivnímu angažmá Abrahama Engela ve

stavovském povstání byl jeho majetek konfiskován; to se jistě týkalo i jeho finančních aktiv u české komory.

Nr. 382	Jiří Mára, měšťan malostranský „Georg Majrr Burg[er] in d[er] Clainen Statt Prag“
Fol. 86	
D/477	3 425 zl. rýn 50 kr. = 2 936 kop 25 gr. 5 den. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Jiří Mára, malostranský měšťan.
Tato pohledávka vznikla jako Márovy náklady na ubytování a vydržování pernštejnských a jiných vyslanců, což jim císař poskytl bezplatně, ale jemu (Márovi) je nezaplatil („wegen unterschiedlich[er] Perstainischer und anderer Pottschaftten Einlosierung und Ihrer M[ayesta]t Costfrej haltung halber“). Spolu s dvorskou komorou (rozuměj: vídeňskou) provedli souhrnné vyúčtování a na základě následného příkazu této dvorské komory z 21. března 1615 („vermöge seiner zur Hoff Cammer eingegebener Liquidation und darauff erfolgten Hoff Cammer befehl[en] sub dato den 21 Martj A[nn]o 1615“) mu byl vystaven císařský dlužní úpis datovaný na svatého Jiří 1615 [23. 4. 1615], který mu má být za rok na svatého Jiří 1616 [23. 4. 1616] proplacen i s obvyklým úrokem.

V tištěném usnesení zemského sněmu z roku 1615 je uvedena jen částka 2 936 kop gr. míš., tedy bez drobných (s. CLXIIIb). Rozdíl není nijak vysvětlen. Jde zřejmě jen o opomenutí drobných při přepisování.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

Nr. 383	dědicům Zachariáše Gloknera, někdejšího císařova komorního zlatníka „Zachariaßen Glockners Ihrer M[ayesta]t gewesten Cammer Goldschmiedts Erben“
Fol. 86v	
-	1 000 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Dvorní zlatník a hodinář Rudolfa II. Zachariáš Glokner působil u Rudolfova dvora už roku 1580; spolu s dvorem pak po roce 1583 přesídlil do Prahy.⁷³ Zemřel někdy po

⁷³ J. HAUSENBLASOVÁ, *Der Hof Kaiser Rudolfs II.*, č. 164/2, s– 415.

roce 1601, kdy jeho hodinářský krámeček ve Vladislavském sále na Pražském hradě nějaký čas vedla Lidmila Gloknerová z Augšpurku, zřejmě příbuzná.⁷⁴

Tato pohledávka vznikla na základě přímého císařova příkazu českému oddělení dvorské komory, vydaného ve Vídni 28. února 1613 na základě žádosti Gloknerovy vdovy Ester („der Zachariaßen Glöckners hinterlaßener wittib Estra“). Její pohledávka má být proplacena ze zdrojů rentmistrovského úřadu co nejdřív, jak jen to bude možné.

To se však nestalo, neboť počátkem února 1614 vdova Ester žádá osobně přímo císaře, aby intervenoval u české komory v záležitosti vyplacení těchto peněz. Sama navrhuje, aby jí byly spláceny z posudného, vybíraného z pražských měst.⁷⁵

Celý zápis byl připsán dodatečně na původně prázdné fol. 86v.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

Nr. 384	Jeroným Bonacín
Fol. 86v	
-	„Jeronimo Bonaczin“ 1 020 kop 34 gr. 2 den. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Jeroným Bonacín, zřejmě pražský právník, působící u císařského dvora.
Tuto částku mu dlužili Rebenekovští dědicové („die Rebenekhischen Erben“). Ti mu namísto toho postoupili tuto částku z aktiv, která jim samotným dlužil císař. Ta částka má být Bonacínovi vyplacena ze zdrojů českého oddělení dvorské komory.

Dodatečně byla připsána formou marginální vsuvky do textu ještě poznámka, že platební příkaz na proplacení této pohledávky vydal císař českému oddělení dvorské komory dne 7. září 1615.⁷⁶ Celý zápis byl připsán dodatečně na původně prázdné fol. 86v pod předchozí pohledávku Nr. 383, ale jiným rukopisem.

Do tištěného seznamu věřitelů nebyla tato pohledávka uvedena; stavovskou komisí byla zařazena do kategorie III. Proto se o její uhrazení Jeroným Bonacín (psán jako D. Hironimo Bonazina) ucházel znovu přímo u dvorské komory počátkem roku 1617. V dokumentaci z této doby⁷⁷ je podrobněji popsán vznik pohledávky. Jednalo se původně o částku 20 tisíc zlatých rýnských, kterou měl u císaře ujištěnu císařský dvorní kupec

⁷⁴ J. JANÁČEK, *Ženy české renesance*, 1996, s. 129.
⁷⁵ NAP, fond České oddělení dvorské komory I, fasc. 1615/srpen. Originál listu včetně obálky, nedatováno. Na obálce je však kancelářská poznámka české komory, datovaná 13. února 1614.
⁷⁶ Text tohoto platebního příkazu máme k dispozici, viz NAP, fond České oddělení dvorské komory I, kart. č. 296, fasc. 1615/září, koncept listu císaře Matyáše české komoře, datovaný v Praze 7. září 1615.
⁷⁷ ÖNA, Hoffinanz Österreich, FHKA 428, spisový materiál k 12. srpnu 1617 (k němu je připojena korespondence k této věci z ledna 1617 i opisy písemností z roku 1610, vzniklé krátce po Rebenekově smrti).

a malostranský měšťan Hans Rebenek (viz též Nr. 385), který zemřel krátce před rokem 1610 („*weyländ Hannß Rebenek Ihr Ma[yesta]th gewester Hoffhandelsmann*“). Tato jeho pohledávka vůči císaři byla ujistěna z budoucího výnosu z kontribucí v Čechách a ve Slezsku („*von den Behemischen oder Schlesischen Contributionen einzunehmen haneb solle*“). Od advokátů, kteří měli na starosti vypořádání Rebenekovy pozůstalosti, celou tuto pohledávku ve výši 20 tisíc zlatých rýnských (řádně ujistěnou ručiteli) získal převodem (cessí) staroměstský měšťan Petr Nerhof z Holtrperka, který s tímto dobře zajištěným aktivem dál obchodoval, vymáhal peníze po ručitelích a po dílčích částech původní sumu rozprodával. Postupným dělením a následnými převody tak z původního aktiva získal výše zmíněnou částku Jeroným Bonacín, který na ni měl vystaven obnovený dlužní úpis z 6. května 1615. Ostatní podílníci, mezi které se původní suma 20 tisíc zlatých rýnských z roku 1610 „rozpadla“, se o proplacení svých podílů z blíže uvedených důvodů v roce 1615 neucházeli, byť mezi nimi byli například Filip Holbein (550 kop), bratři Jiří a Jakub Henckelové (2000 kop) a další.

Výše uvedená Bonacínova pohledávka se v mladší účetní dokumentaci české komory už neobjevuje, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 542–543).

Nr. 385	Franc Šnukart
Fol. 87	„ <i>Franz Schnuckhart</i> “
-	859 kop 14 gr. 1 den. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Franc Šnukart (v německých textech psáno též „Smukhart“), císařův dvorní kupec. Šnukartova identita je dobře patrná z korespondence, týkající se jiné jeho pohledávky ve výši 15 tisíc zl. rýn., kterou chtěl počátkem července 1616 proplatit v české komoře. Jednalo se původně o aktivum Hanse Rebeneka, které vzniklo docela kuriózním způsobem. Císař Rudolf projevil zájem o koupi křišťálové truhly s dvanácti blíže nespecifikovanými vyobrazeními, kterou s sebou do Prahy přivezl vyslanec perského krále.⁷⁸ Ten s prodejem souhlasil a za truhlu chtěl 15 tisíc zl. r. Císař na zaplacení neměl peníze, proto truhlu na místě císaře zaplatil malostranský obchodník a měšťan Hans Rebeneck. Císař mu na tu částku vystavil dlužní úpis, který se pak různými cestami po Rebeneckově smrti dostal do držení France Šnukarta.⁷⁹

⁷⁸ Širší kontext návštěvy perského velvyslance v Praze v roce 1604 viz Karel STLOUKAL, *Projekt mezinárodní ligy všeevropské s Persií z konce XVI. století*, in: Miloš Weingart – Josef Dobiáš – Milada Paulová (edd.), *Z dějin východní Evropy a Slovanskva – Sborník věnovaný Jaroslavu Bidlovi profesoru Karlovy university k šedesátým narozeninám*, Praha 1928, s. 147–155 a Josef POLIŠENSKÝ, *Tisíciletá Praha očima cizinců*, Praha 1999, s. 163; odtud nověji Kateřina PRAŽÁKOVÁ, *Diplomatická poselstva ruského cara, perského šáha a tureckého sultána*, in: Václav Bůžek – Rostislav Smíšek (edd.), *Habsburkové – Země Koruny české ve středoevropské monarchii 1526–1740*, Praha 2017, s. 680–682.

⁷⁹ ÖNA, Hoffinanz Österreich, FHKa 417, složka dokumentace z počátku července 1616; zde přiložen

V **Šulenlistě 1615** je u výše zmíněné pohledávky ve výši 859 kop 14 gr. 1 den. míš. uvedeno jen jméno věřitele a částka bez bližšího vysvětlení. Vedle jména věřitele je pouze připsáno „*P[er] Tapezery*“, z čehož usuzuji, že šlo dluh za nezaplacené závěsné koberce (tapiserie, v tehdejší češtině označované jako čalouny).

Jedná se o záznam duplicitní, který byl ve stejné podobě původně zapsán mezi císařskými dvořany a služebníky na fol. 62 (viz položka Nr. 313). Dodatečně byl vepsán na horní okraj folia 87.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

Nr. 386	Salomena Klatovská
Fol. 87	„ <i>Salomena Glattowskin</i> “
D/375	450 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Salomena Klatovská, pravděpodobně vdova po Kryštofu Krejcovi, bývalém komorníku.

Tato částka jí zbývá k doplacení z původní sumy 1 000 kop gr. míš. Jsou to nevyplacené peníze za dvorskou službu zemřelého Kryštofa Krejce, někdejšího císařského komorníka („*hofbesoldung weillandt Christoffen Kreücz, Ihrer Kay[serlichen] M[ayesta]t gewesten Camrdienners*“). Ty peníze jí mají být vyplaceny z částky, kterou zemřelý císař Rudolf II. zůstal dlužen nynějšímu císaři (Matyášovi) za platbu jeho (Matyášova) dědičného bratrského deputátu („*auf dz Bruderliche Erbdeputat, so weillandt Kaiser Rudolff Jcziger Kay[serlichen] M[ayesta]t schuldig gewest*“).

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o ní však v mladší účetní dokumentaci vedeny nejsou, proto předpokládám, že byla postoupena jiným držitelům ještě do roku 1618 (viz Nr. 538–359).

originál nedatované Šnukartovy supliky, přijaté českou komorou 16. června 1616.

Nr. 387	Ruta Hauserová, manželka dvorního truhláře Tobiáše Michala <i>„Rutta Hauserin Hoff Tischlerin“</i>
Fol. 87	
D/523	1 700 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Ruta Hauserová, manželka dvorního truhláře Tobiáše Michala.

Jedná se o peníze za její domeček u spodní části Pražského hradu („...wegen des Haußel beÿm undern Prages Schloß...“), který od ní byl koupen.

Doplněno dodatečně za položku Nr. 386 jiným rukopisem.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 305) byly podle stavovského harmonogramu na tuto pohledávku uhrazeny 4 splátky (do sv. Jiří 1618) ve výši 699 kop 30 gr. 4 d. m.; úroky byly hrazeny do téhož termínu. Po roce 1618 už na tomto účtu žádné pohyby neproběhly. Jako pohledávka dlouhodobě neaktivní byla promlčena.

Nr. 388	představeným („starším“) pražských židů „den Eltisten Juden zu Prag“
Fol. 87	
D/334	3 000 kop gr. míš.
MA	
Forma záruky neuvedena.	

Pražská židovská obec jako právnická osoba.

Tyto peníze půjčili roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Bylo jim na to vydán dluhopis dvorské komory.

Doplněno dodatečně ještě za položku Nr. 387 opět jiným rukopisem.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Konkrétně o této částce žádné mladší zprávy v účetní evidenci vedeny nejsou. Pražská židovská obec však měla u české komory finanční aktiva velmi vysoké hodnoty (dohromady 240 000 zlatých rýnských), která byla souhrnně zaznamenána v **Schuldenbuchu E** (fol. 383–384) až po roce 1623. Předpokládám tedy, že i relativně malá částka, evidovaná v rámci pohledávky Nr. 388, byla do těchto aktiv při novém souhrnném zúčtování zahrnuta.

Jistina měst v Čechách – Claims of cities in Bohemia *„Hauptsumma der Städte in Böhem“*

Nr. 389	Starému Městu pražskému
Fol. 93	„ <i>der Altten Statt Praga</i> “
-	35 233 kop gr. míš. ¹
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Staré Město pražské, historická součást Hlavního Města Prahy.

Jedná se o částku, která zbývá k zaplacení z celkové sumy 59 300 kop gr. míš., tvořené různými staršími půjčkami císaři z let 1584, 1602, 1603 a 1611,² které byly skládány jednak na rentmistrovský úřad českého oddělení dvorské komory („*ins Böhembische Rendtmeisterambt*“), jednak na dvorský finanční úřad („*ins Hoff Zahlambt*“). Byly to půjčky na válečné výdaje v Uhrách a jiné nutné výdaje. Tato pohledávka je sama o sobě v pořádku, krom toho, že Staroměstští namítají, že se jim neměly z jejich aktiv odečíst částky za kontribuce na léta 1606 a 1607, neboť byly zaplacený. Proti tomu uvádí Lazar mladší Henkl („*Lazarius der Jungerr Henckel*“) ohledně těchto kontribucí, že má jen dlužní úpis Jana Rudolfa Trčky („*herren Jan Rudolff Trczka*“), který zůstává neuhrazen.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 389–390) a zřejmě i nějaké další, neuvedené v **Šuldenlistě 1615**, sečteny do jedné částky 40 233 kop 12 gr. míš. Z toho bylo jen 8 167 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 143) byla finanční aktiva Starého Města pražského zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 52 000 kop gr. m., ale rozdělené do tří částek. Tento pramen vůbec nerozlišuje, jaká část z těchto aktiv byla schválena zemským sněmem roku 1615 k postupnému splácení.

- Největší část tvořilo 40 000 kop gr. m., úročených 6%, což byl souhrn několika starších půjček císaři na válečné účely, na kteroužto sumu byl vystaven souhrnný dluhopis roku 1603. Předpokládám, že zde je zastoupena celá položka Nr. 389 před odečtením srážky za nezaplacené kontribuce z let 1606 a 1607, jak je uvedeno výše.
- Druhou část účtu tvořila částka 7 000 kop gr. m. úročená 6%, vedená jako půjčka na válku s Turky roku 1603. Splátky této pohledávky se mají srážet s kontribuce. Tato položka v **Šuldenlistě 1615** uvedena nebyla.
- Zbývajících 5 000 kop gr. m. je totožných s položkou Nr. 390.

Splátky jistiny proběhly dvakrát, a to v roce 1617 ve výši 1 159 kop gr. m. a v roce 1619 ve výši 1 100 kop gr. m. (dohromady 2 259 kop gr. m.). To je důležitý údaj, se kterým pak pracovali tvůrci **Přehledu 1654**, kde je zbývajíc jistina uvedena ve výši 5 807 kop

¹ Původně byla uvedena částka „21 000“. Ta byla změněna na „21 400“ přepsáním první nuly na čtyřku. Toto číslo bylo celé škrtnuto a pod něj připsána jiným rukopisem částka „35 255 kop 12 grošů“. Z toho soudím, že základem této pohledávky byla částka 21 400 kop gr. m., která je vedena samostatně v seznamu z roku 1611. Na této pohledávce vázly k 16. říjnu 1611 nevyplacené úroky za 1½ roku ve výši 2 333 kop 6 gr. 6 d. (**Seznam** 1611, s. 27, č. M/3)

² Rok „1611“ byl dopsán dodatečně formou marginální vsuvky do původního textu.

39 gr. 4 d. míš. Tato hodnota zůstatku odpovídá částce uvedené v kategorii I. v tištěném seznamu z roku 1615 po odečtení splátek jistiny, evidovaných v **Schuldenbuchu E**. Tento postup si dovoluji takto zdůraznit na příkladu pohledávek staroměstských, protože analogickým způsobem postupovali při výpočtu úředníci české komory u všech měst, jejichž pohledávky z roku 1615 evidoval **Přehled 1654**. Tento pramen také uvádí, že úroky z aktiv, evidovaných v tištěném seznamu 1615, nebyly v případě Starého Města pražského hrazeny 44½ roku, tj. od sv. Jiří 1610. Také tato informace je vysvětlitelná pomocí údajů ze **Schuldenbuchu E**. Zde jsou splátky úroků také uvedeny ve dvou termínech, shodných s termíny dvou výplat jistiny. Poprvé byly úroky ve výši 4 769 kop 15 gr. 3 d. vyplaceny v roce 1617 (v tomto případě muselo jít o doplatek za delší období), podruhé ve výši už jen 618 kop 36 gr. m. v roce 1619. Není však rozlišeno, zda šlo o splátky úroků z částky, zařazené v roce 1615 do kategorie I. nebo II. Na závěr rubriky, vyčleněné pro evidenci úroků, je pak shrnuto, že na výše uvedenou částku 5 000 kop gr. m. (viz výše „c“) byly úroky uhrazeny do 27. listopadu 1617, a na další dvě částky, tj. 40 000 kop gr. m. a 7 000 kop gr. m. (viz výše „a“ a „b“) byly úroky uhrazeny jen do sv. Jiří 1610. Tento časový údaj použili autoři **Přehledu 1654** pro výpočet nedoplatených úroků ze zbytku jistiny za léta 1610–1654 ve výši 15 506 kop 26 gr. 6 d. m. (tj. 6% z jistiny 5 807 kop 39 gr. 4 d. m. x 44½).

Žádný další pohyb na tomto účtu však po roce 1619 nenastal, přestože je tato pohledávka v **Přehledu 1654** vedena v kategorii **CI 1**. Toto aktivum tedy nebylo na rozdíl od pozemkového majetku a dalších městských příjmů formálně konfiskováno,³ ale dlouhodobou blokadou účtu bylo dosaženo stejného výsledku, podobně jako v případě většiny českých královských měst. To je zvláště zřetelné při porovnání se situací Plzně a Českých Budějovic (tedy měst, kterých se konfiskační zásahy netýkaly), u kterých jsou záznamy o splátkách jejich aktiv u české komory zcela odlišné (viz Nr. 419 a 497).

Nr. 390	více Starému Městu pražskému
Fol. 93	„ <i>Mehr d[er] Altten Statt Praga</i> “
D/385	5 000 kop gr. míš.
MB	
Zaručeno panstvím Český Krumlov.	

Identita věřitele viz Nr. 389.

Peníze půjčené na vyplacení vojska Pasovských od Českého Krumlova. Bylo jim to zaručeno (stejně jako mnoha dalším) na panství Český Krumlov („*Crummau*“) dne 27. května 1611.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 389–390) sečteny do jedné částky a rozděleny disproportčně na dvě části, zařazené do kategorie I. a II.

Dále viz Nr. 389.

³ Tomáš Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách*, Praha 1883, s. 947–949.

Nr. 391	Nové Město pražské
Fol. 93v	
	„ <i>Neustatt Praga</i> “
B/12, 2934	5 000 kop gr. míš.
MB	
Forma zaručení neuvedena.	

Nové Město pražské, historická součást Hlavního Města Prahy.

Tato pohledávka vznikla následovně: V roce 1593 půjčili 1 000 kop na válečné výdaje proti Turkům. Další 4 000 kop zbývá doplatit ze starších pohledávek. Do nich patří půjčka z roku 1587 za zaplacení pernštejnského dluhu (konkrétní částky neuvedeny) donu Juanovi Manrique („*zu abzahlung der Bernsteinischen Don Juan Marrickischen Schuld*“), dále roku 1600 půjčili císaři ještě 1 777 kop v hotovosti. Dohromady to dává výše uvedenou sumu.

Tyto dvě pohledávky jsou ještě vedeny v roce 1611 samostatně, viz **Seznam 1611**, s. 27, č. M/4-5.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 391–392) sečteny do jedné částky 9 000 kop gr. d míš. Z toho bylo 2 806 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 209) byla finanční aktiva Nového Města pražského zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 9 000 kop gr. m., ale rozdělené do tří částek. Tento pramen vůbec nerozlišuje, jaká část z těchto aktiv byla schválena zemským sněmem roku 1615 k postupnému splácení.

a) První část tvoří dluhopis z roku 1612 na 4 000 kop gr. m., které půjčili na vyplacení pasovského vojska (viz Nr. 392)

b) Druhou část účtu tvoří dluhopis z roku 1593 na 1 000 kop gr. m., půjčených na válku s Turky (část Nr. 391).

c) Zbývajících 4 000 kop gr. m. tvoří dluhopis z roku 1600, jehož základem byla hotovostní půjčka z roku 1587, ujištěná obnoveným dluhopisem roku 1600. Tuto částku identifikuji jako druhou část položky Nr. 391.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši celkem 777 kop 10 gr. 4 d.; úroky byly uhrazeny k témuž termínu. To potvrzují údaje, uvedené v **Přehledu 1654**. Podle tohoto zdroje zůstával účet stále neaktivní, pouze byly připsány nevyplacení úroky.

Další pohyb na tomto účtu nastal až po roce 1654. Z marginální poznámky vyplývá, že k 22. květnu 1655 bylo provedeno zúčtování zbývajících aktiv (tj. zůstatku jistiny a nevyplacených úroků). V letech 1656–1658 byla splacena podstatná část jistiny, takže na účtu zbývalo k roku 1658 už jen 593 zl. r. 17 kr. 4 d. Účet není uzavřen; předpokládám, že doplatek těchto aktiv byl evidován v mladší účetní dokumentaci české komory.

⁴ Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do dvou položek, B/12 = 1 000 kop; B/293 = 4000 kop.

Nr. 392	podobně Novému Městu pražskému „ <i>In Simili Neuen Statt Praga</i> “
Fol. 93v	
B/386	4 000 kop gr. míš.
MB	
Zaručeno na panství Český Krumlov („Croma“)	

Identita věřitele viz Nr. 391

Tyto peníze půjčili roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských z Českého Krumlova. Ta částka jim byla 27. května 1611 ujištěna na panství Český Krumlov.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 391–392) sečteny do jedné částky, dále viz Nr. 391.

Nr. 393	Menšímu Městu pražskému (tj. Malé Straně)
Fol. 94	
	„ <i>d[er] Clainen Statt Praga</i> “
-	5 000 kop gr. míš. ⁵
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Menší Město pražské (Malá Strana), historická součást Hlavního Města Prahy.

Tyto peníze zbývá doplatit z částky 5 000 tolarů,⁶ které v roce 1605 složili u rentmistrovského úřadu jako půjčku císaři na vyplacení Trauttmansdorfské jízdy („*zu Außzahlung der Trauttmansdorffischen Reutter*“).

Celý zápis byl škrtnut a zapsán v upřesněné podobě jako nová položka (viz Nr. 394) na volný prostor mezi tímto zápisem a následnou položkou Nr. 395.

⁵ Původně byla zapsána částka „2 902 kop 28 gr.“. Ta byla škrtnuta, pod ní napsáno „5 000 kop“ a nad ní „7 000 kop“. Všechny tyto částky pak byly přeškrtnuty společně se škrtnutím celého zápisu. Zmíněná částka 2 902 kop 28 gr. m. byla ještě v roce 1611 vedena jako samostatná položka, na které vázly nevyplacené úroky od sv. Havla 1609 do sv. Havla 1611 ve výši 456 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 27, č. M/6).

⁶ Zřejmě údaj, týkající se pouze základního zápisu, kde byla dlužná částka vyjádřena sumou „2 902 kop 28 gr.“.

Nr. 394	Menšímu Městu pražskému (tj. Malé Straně) „ <i>der Clainen Statt Praga</i> “
Fol. 94	
D/279, 344	7 000 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 393.

Tyto pohledávka vznikla následovně: Roku 1603 půjčili císaři na nutné výdaje 2 000 kop a pak v roce 1605 dalších 5 000 kop na vyplacení Trauttmansdorfské jízdy. Celkem je to 7 000 kop,⁷ které jim mají být uhrazeny z výnosu cla („*vor Czoll außzahl*“). Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů roku 1612.

Tato položka byla vepsána dodatečně namísto předchozího škrtnutého zápisu (viz Nr. 393) na volný prostor mezi tímto škrtnutým zápisem a následnou položkou Nr. 395.

V roce 1615 byly tři dílčí pohledávky (Nr. 394–396) sečteny do jedné částky 8 857 kop 8 gr. 4 d. míš. Z toho bylo 3 821 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 156) byla finanční aktiva Malé Strany zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 7 000 kop gr. m., rozdělených do dvou částek. Z anotace obou je ale zřejmé, že se jedná o položku Nr. 394, která původně vznikla právě spojením dvou menších částek. Zbývající dvě položky (Nr. 395–396) v tomto prameni evidovány nejsou. V případě Nr. 396 to můžeme snadno vysvětlit, neboť se jednalo o majetek církevní, který byl evidován zvlášť (viz Nr. 396). U pohledávky Nr. 395 její další osudy neznáme. Zřejmě byla Malou Stranou jako právnickou osobou použita k přímé úhradě nějaké jiné pohledávky v průběhu let 1615–1618. Podobný postup je totiž doložen i v případě tohoto Nr. 394.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši celkem 612 kop 8 gr. 6 d.; úroky byly uhrazeny k též termínu. V téže roce 1617 bylo ze zbývajících jistiny převedeno cca 3 209 kop gr. m. Janu Matyášovi z Glouchova („*Hanns Mathias von Glauchau*“), rentmistru české komory. Tedy přesně stejná částka (pokud si odmyslíme drobné groše), která zůstávala k doplacení podle stavovského splátkového harmonogramu. Proto není žádný zůstatek zmíněn v **Přehledu 1654**, neboť tam evidovali úředníci české komory jen zbytky jistiny, která se měla splácet podle rozhodnutí zemského sněmu z roku 1615.

Co se stalo se zbytkem aktiv Malé Strany, zařazených v roce 1615 do kategorie II., to nevíme. Pokud ještě z těchto peněz v roce 1623 něco zbývalo, pak toto aktivum zůstalo na účtu blokováno.

⁷ Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do dvou položek, D/279 = 2 000 kop; D/344 = 5000 kop.

Nr. 395	více Menšímu Městu pražskému (tj. Malé Straně) „ <i>Mehr d[er] Clainen Statt Praga</i> “
Fol. 94	
D/279, 344	857 kop 8 gr. 4 den. míš.
MB	
Zaručeno panstvím Český Krumlov („Crommau“).	

Identita věřitele viz Nr. 393.

Tyto peníze půjčili roku 1611 na vyplacení vojska pasovských z Českého Krumlova. Dále viz Nr. 394

Nr. 396	více uvedenému Menšímu Městu pražskému (tj. Malé Straně) „ <i>Mehr gedachter Clainen Statt Praga</i> “
Fol. 94	
D/279, 344	1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 393.

Tuto pohledávku získali od Víta Flavína („*von Veitt Flauin*“),⁸ kterému tuto částku císař z milosti věnoval roku 1585. Flavín tyto peníze odkázal jejich kostelu ve své závěti z roku 1595.

V seznamu z roku 1611 už je jako vlastník tohoto aktiva vedeno město Malá Strana, ale pohledávka je stále řazena v položce „dary“. Vázly na ní nevyplacené úroky od sv. Havla 1609 za 2 roky ve výši 100 kop gr. m., z čehož je zřejmé, že šlo o aktivum úročené jen 5% (**Seznam 1611**, s. 42, č. D/32).

V **Schuldenbuchu F** (fol. 929) je upřesněna datace daru (na Tři krále 1585) i Flavínova kšaftu (27. 2. 1595). Peníze původně odkázal pro školu při kostele sv. Mikuláše („*zur Kirchen St. Nicolai für die Schuolar*“); v roce 1602 ale byla pohledávka postoupena fari při kostele sv. Václava. Majetkem téže fary byla tato pohledávka také v roce 1681. Jistina zůstávala stále stejná, jen byla převedena na zlaté rýnské (1 166 zl. r. 40 kr.). Úroky nebyly dlouhodobě vypláceny, pouze mezi roky 1672 a 1681 získala fara na úrocích z této pohledávky 141 zl. r. Později byla jistina na tomto účtu rozšířena o 200 zl. r. (úročeno 6%), které též fari odkázala v roce 1628 Dorota Habenštrajterová (odkaz na **Schuldenbuch E**, fol. 738). Z tohoto účtu pak byly nepravdělně vypláceny úroky až do roku 1720. V roce 1720 bylo provedeno vyúčtování vyplacených jistin a úroků, podle kterého zůstávalo na tomto účtu souhrnné aktivum ve výši 3 409 zl. rýn. 45 kr. 2 d.

⁸ Vít Flavín z Rothenfeldu, pražský erbovní měšťan.

Nr. 397	město Žatec
Fol. 94v	
různé9	„der Statt Saacz“ 16 211 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Královské město Žatec, politické a správní centrum historického Žateckého kraje. Tato pohledávka byla vypočítána následovně:

a) 12 211 kop činí jako nedoplatek všech jejich dřívějších pohledávek z let 1587 a 1593, které město půjčilo pánům z Rožmberka nebo které za ně muselo v pozici ručitelů zaplatit; tyto dluhy převzal císař po Rožmbercích;¹⁰

b) 2 000 kop půjčili roku 1563 na koupi panství Pardubice;¹¹

c) 1 100 kop půjčili roku 1585 na válečné výdaje v Uhrách;

d) 400 kop půjčili roku 1595 na to samé;

e) 1 000 kop jim zůstal roku 1596 dlužen Ladislav Popel z Lobkovic („*herr Laßla Popel*“); ten dluh převzal císař po konfiskaci Popelova majetku („*Ihre M[ayesta]t mit recht wegen Popels haimbgefallene Guetter zu zahlen zuerkandt*“);¹²

f) 6 000 kop půjčili roku 1603 na vojenské výdaje;

g) platba Lichtenštejnovi roku 1607 (výše neuvedena);

h) platba Lichtenštejnovi roku 1612 (výše neuvedena).

Když se všechny ty pohledávky sečetly a spočítalo se, kolik po předchozích splátkách ještě zbývá k zaplacení, vychází ta výše uvedená suma. Na tu jim byly vystaveny dva císařské dlužní úpisy s datem na svatého Jiří 1614 [23. 4. 1614] a s půlroční výpovědní lhůtou: Jeden na 10 000 kop gr. míš., druhý na 6 211 kop gr. míš.¹³

V roce 1615 bylo z této částky (tj. včetně Nr. 398) zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620 jen 5 179 kop gr. m., což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615.

⁹ Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do devíti položek: A/238 = 1211 kop 16 gr. 2 den.; A/256 = 3100 kop; B/110 = 400 kop; B/152 = 1000 kop; B/267 = 500 kop; D/260 = 500 kop; D/290 = 6000 kop; D/354 = 3000 kop a D/380 = 500 kop. Položky jsou psány pod sebou chronologicky od nejstarší, celý sloupec je podtržen a je uveden součet ve výši 16 211 kop gr. míš.

¹⁰ Tato pohledávka byla ještě v roce 1611 ve stejné výši vedena samostatně; k 16. říjnu 1611 na ní vážly nevyplacené úroky ve výši 332 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 27, č. M/7).

¹¹ Evidováno řadu desetiletí již mezi starými pohledávkami, viz Národní archiv Praha, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 36. Úroky však byly placeny pravidelně. Tato pohledávka byla ještě v roce 1611 ve stejné výši vedena samostatně; k 16. říjnu 1611 na ní vážly nevyplacené úroky za jeden rok (od 19. listopadu 1610 do 19. listopadu 1611) ve výši 120 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 27, č. M/9).

¹² Tato pohledávka byla ještě v roce 1611 ve stejné výši vedena samostatně; k 16. říjnu 1611 na ní vážly nevyplacené úroky ve výši 30 kop gr. m. (**Seznam 1611**, s. 27, č. M/8). Konfiskace majetku Ladislava Popela z Lobkovic v roce 1594 (panství Králův Dvůr, Most, Zbiroh a dům na Malé Straně v Praze) viz J. JANÁČEK, *Ženy české renesance*, s. 47–62.

¹³ Originály obou dluhopisů se dochovaly v NAP, fond České gubernium – guberniální listiny inv. č. 3811–3812 (viz s. 190).

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 205) byla finanční aktiva města Žatec podrobně rozepsána podle jednotlivých výše uvedených dílčích položek s výsledným součtem 16 211 kop 16 gr. ½ d. m. U součtu je pak poznamenáno, že na tuto částku byly k termínu sv. Jiří 1614 vydány nové dluhopisy, jeden na 10 000 kop gr. m., druhý na 6 211 kop 16 gr. ½ d. m.

Toto souhrnné aktivum ve výši 16 211 kop 16 gr. ½ d. m. pak bylo navýšeno o dalších 12 869 kop 49 gr. 4 d., které mělo město Žatec ujištěno císařským dluhopisem z 10. června 1614. Jednalo se po peníze, které muselo město Žatec jakožto ručitel za císařovy dluhy, zaplatit na místě císaře bratřím z Lichtenštejna. Souhrnné aktivum města Žatce tak dosahovalo výše 29 081 koip 5 gr. 6. d. míš. (zde i odkaz na starší evidenci v **Schuldenbuchu D**, fol. 402).

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši celkem 1 433 kop 14 gr. 3 ½ d. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu.

Záznamy o dalších splátkách jistiny nebo úroků už dále vedeny nejsou. V marginální poznámce je pouze uvedeno, že podle potvrzení, které vydal Karel z Lichtenštejna 27. června 1624, půjčilo město Žatec v hotovosti dalších 6 000 stříbrných říšských tolarů („*Sechs Tausend Reichs Taler in Specie*“), které nemají být úročeny.

Městu Žatci byl sice po roce 1620 konfiskován pozemkový majetek, ale finančních aktiv u české komory se tyto sankce nedotkly. Ještě v roce 1630 je při jednání s věřiteli města použit právě argument, že městu česká komora dluží více než dvacet tisíc kop gr. m. a nevyplacené úroky od roku 1617.¹⁴ Předpokládám tedy, že zbývající aktiva u české komory byla v té době nakonec použita jako zdroj pro uspokojení věřitelů města. To se později v **Schuldbuchu E** projevilo tím, že starší záznamy o finančních aktivech města Žatce jsou několika tahy perem přeškrtnuty. To komentuje marginální poznámka, podle které byly všechny tyto pohledávky zrušeny („... *wierdet die pretension völlig aufgelöschet*...“). Tento úkon sice není datován, ale předpokládám, že jde o úkon z roku 1681, čemuž odpovídá rukopis, kterým je tato marginální poznámka zapsána. Ten je shodný jako datovaný záznam u podobně škrtnutých aktiv jiných královských měst (srovnej Nr. 406 a Nr. 411).

Nr. 398	podobně město Žatec
Fol. 95	
D/380	„In Simili d[er] Statt Saacz“ 500 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 397.

Tyto peníze půjčili roku 1608 na zaplacení vojska, které tehdy leželo u Prahy. Na to jim byl vydán císařský dluhopis bez ručitelů.

¹⁴ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1253–1263, zde s. 1255.

U odkazu na „Schuldenbuch“ je připojena poznámka, že tato pohledávka byla započtena do předchozí celkové sumy („*Ist undter vorgeh[ene] Summa gerait*“), čímž je zjevně myšlena předchozí souhrnná pohledávka Nr. 397, ve které je skutečně jako poslední z položek, identifikovaných v „Schuldenbuchu“, uveden odkaz na D/380 = 500 kop.

Dále viz Nr. 397.

Nr. 399	město Klatovy
Fol. 95	
D/294	„ <i>Statt Glattau</i> “ 4 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Královské město Klatovy, ležící v historickém Plzeňském kraji.

Tyto peníze půjčili roku 1603 císaři na nutné výdaje. Složili je v hotovosti na rentmi-strovském úřadě.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 399–400) sečteny do celkové částky 6 500 kop gr. m. Z toho bylo ale jen 2 037 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 292) byla finanční aktiva města Klatov zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 12 620 kop gr. m., rozdělených do tří částek. První z nich tvořilo 6 120 kop gr. m., které muselo město vyplatit jakožto ručitel za císařův dluh u bratří z Lichtenštejna. Další dvě částky jsou totožné s pohledávkami Nr. 399 a Nr. 400.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši celkem 563 kop 43 gr. 5 d. m.; úroky byly uhrazeny k témuž termínu. Od roku 1617 však na tomto účtu žádný pohyb nenastal. Tyto údaje potvrzuje i **Přehled 1654**, kde byly jen spočteny nároky na nevyplacené úroky ze zbytku jistiny od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654. Aktivum konfiskováno nebylo, neboť v **Přehledu 1654** je vedeno v kategorii **Cl. 1**, ale účet zůstal nadále neaktivní.

Nr. 400	podobně městu Klatovy „ <i>In Simili d[er] Statt Glattau</i> “ 2 500 kop gr. míš.
Fol. 95	
D/363	
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 399.

Tyto peníze museli na místě císaře zaplatit (podobně jako jiná města v Čechách) Lichtenštejnovi („*dem von Liechtenstein*“) jakožto ručitelé za císařovy dluhy u Lichtenštejna. Přesnější datace není uvedena.

Dále viz Nr. 399

Nr. 401	městu Stříbro
Fol. 95v	
různé15	„ <i>der Statt Mieß</i> “ 5 985 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Královské město Stříbro, ležící v historickém Plzeňském kraji.

Tato pohledávka byla vypočítána takto:

a) 1 941 kop činí nedoplatek z peněz, půjčených roku 1587 za zaplacení pernštejnského dluhu („*zu beczahlung der Pernsteinischen Schuldt*“).

b) 2 644 kop z části půjčili roku 1566 na polní tažení („*zum Veldtzug*“) a z části na zaplacení paní Magdaleně z Brodějovic („*frauen Magdalenen von Brodteiwicz*“); tato pohledávka je evidována ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584.¹⁶

c) 400 kop půjčili roku 1592 na válečné výdaje v Uhrách.

d) 1 000 kop půjčili roku 1603 znovu na válku v Uhrách.¹⁷

Ta celková částka je ujištěna několika různými dlužními úpisy.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 401–402) sečteny do celkové částky 11 338 kop 33 gr. 3½ d. m. Z toho bylo ale jen 3 531 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazeno do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 227) byla finanční aktiva města Stříbra zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 11 339 kop 23 gr. 4½ d. m., rozdělených do šesti částek. Je to však právě těch šest dílčích položek, ze kterých se skládaly pohledávky Nr. 400 a Nr. 401, uvedené v **Šuldenlistě 1615**. Drobný rozdíl ve výsledné sumě je způsoben tím, že do Šuldenlisty nebyly u některých položek uvedeny groše a denáry, proto je součet v Schuldenbuchu o málo vyšší.

¹⁵ Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do čtyř položek: A/249 = 1941 kop; A/266 = 2644 kop; B/265 = 400 kop a D/293 = 1000 kop. Položky jsou psány pod sebou chronologicky od nejstarší, celý sloupec je podtržen a je uveden součet ve výši 5985 kop gr. míš.

¹⁶ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 23–23v. Město Stříbro muselo jako ručitel za císařův dluh u Magdaleny z Brodějovic (celkový dluh činil 17 343 tolarů 58 gr. 2 d.) zaplatit 3 493 tolarů 20 grošů. Na to jim byly vystaveny tři dlužní úpisy, úročené 6%: první z 16. 11. 1578, druhý z 23. 4. 1580 a třetí z 16. 10. 1580. Z té pohledávky si postupně odečítali platby, které mělo město císaři odvádět za posudné, clo (ungelt) a komorní platy. Provedli vyúčtování k 16. 10. 1583; ještě jim zbývá aktivum 2 250 tolarů 4 groše. V později připsané marginální poznámce je aktuální aktivum upřesněno na částku 2 175 tolarů 24 grošů. Samotné aktivum Magdaleny z Brodějovic viz tamtéž, fol. 14–14v.

¹⁷ Tato pohledávka je v roce 1611 ještě vedena samostatně; úroky byly řádně vyplaceny až do 19. listopadu 1611 (**Seznam 1611**, s. 28, č. M/13).

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši celkem 977 kop 3 gr. 6 d. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu. K řádným úrokům byly navíc v téže roce vyplaceny 3 kopy gr. m.

Účet pak zůstal řadu let neaktivní. Až v roce 1670 byla dopsána obsáhlá pasáž, odkazující se na císařskou resoluci z 18. listopadu 1669. Podle tohoto dokumentu byl městu Stříbru za účast na stavovském povstání konfiskován veškerý majetek,¹⁸ včetně tohoto finančního aktiva. Císař Ferdinand II. však městu, které bylo válkou poničeno, ponechal ze své milosti částku 5 118 zl. r., určenou k obnově města. Z toho bylo použito 2 767 zl. r. 53 kr. na úhradu posudného a daně z vína („... Wein- und Biertax...“), zbytek měl být vyplácen českou komorou po 500 zl. r. ročně. Tato částka už je doplacena; účet s nulovým zůstatkem by roku 1670 uzavřen.

Nr. 402	podobně městu Stříbro
Fol. 95v	
různé ¹⁹	„In Simili d[er] Statt Mieß“
MB	5 353 kop 33 gr. 3½ den. míš.
Bez ručitelů.	

Identifikace věřitele viz Nr. 401.

Tato pohledávka se skládá ze dvou částek, které museli zaplatit v letech 1607 a 1612 za císaře Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy tomu Lichtenštejnovi („deme von Lichtenstein“), tedy na zaplacení hlavní dlužné sumy úroků, soudních výloh a škod. Na tu částku jim byl vystaven císařský dluhopis datovaný na svatého Havla 1613 [16. 10. 1613], bez ručitelů a s půlroční výpovědní lhůtou.

Dále viz Nr. 401.

Nr. 403	městu Louny
Fol. 96	
různé ²⁰	„der Statt Laun“
MB	5 484 kop 12 gr. míš.
Bez ručitelů.	

Královské město Louny, ležící v historickém Žateckém kraji.

¹⁸ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1212–1215.

¹⁹ Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do dvou položek: D/369 = 1500 kop; D/405 = 3853 kop 33 gr. 3½ den. míš. Součet není proveden.

²⁰ Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do tří položek: B/300 = 1484 kop 12 gr; tamtéž B/300 = 16 kop a D/291 = 4000 kop. Součet není proveden. Prostřední položka (B/300 = 16 kop) je dopsána dodatečně jako interlineární vsuvka bez bližšího vysvětlení.

V roce 1603 půjčili na válku v Uhrách 4 000 kop, které složili na rentmistrovském úřadě. Dále zbývá nedoplatek ve výši 1 484 kop 12 gr. z původní částky 3 358 kop, která se jim měla v roce 1586 zaplatit na úhradu starých dluhů.

V roce 1615 byly všechny tři dílčí pohledávky (Nr. 403–405) sečteny do celkové částky 9 984 kop gr. m. Z toho bylo ale jen 2 807 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazeno do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 204) byla finanční aktiva města Louny zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 7 746 kop gr. m., rozdělených do čtyř částek. Jsou to právě ty čtyři dílčí položky, ze kterých se skládaly pohledávky Nr. 402 (ta je tvořena dvěma položkami) a Nr. 403–404. Rozdíl v celkovém součtu je způsoben tím, že částka 1 500 kop, evidovaná v **Schuldenbuchu B** (fol. 300), byla sama složena ze dvou částí, a to 1 484 kop gr. m. a 16 kop gr. m. Do **Šuldenlisty 1615** byla v rámci položky Nr. 403 zapsána jen první část (1 484 kop gr. m.), zbývajících 16 kop nikoli. Zbytek rozdílu v celkovém součtu vznikl tak, že z položky Nr. 404, která je v **Šuldenlistě 1615** evidována ve výši 2 500 kop gr. m., bylo ještě v průběhu roku 1615 splaceno 1 253 kop 20 gr. m. V **Schuldenbuchu E** pak byl evidován jen zbytek jistiny, tedy 1 246 kop 40 gr. m.

Celkové aktivum na tomto účtu ve výši 7 746 kop 40 gr. m. bylo ještě dodatečně rozšířeno o 200 kop gr. m., na které mělo město Louny císařský dluhopis, datovaný na Tři krále z roku 1593. Šlo o hotovostní půjčku, ze které byly úroky splaceny jen do sv. Havla 1593 (zde odkaz ne **Schuldenbuch D**, fol. 378).

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši celkem 777 kop 1 gr. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu.

Žádné další záznamy už na tomto účtu po roce 1617 vedeny nejsou. Majetek města Louny byl hned v roce 1621 za účast na stavovském povstání konfiskován, což se zřejmě týkalo i tohoto aktiva. V roce 1627 byla sice městu část majetku vrácena, ale tato pohledávka zřejmě do tohoto aktu zahrnuta nebyla.²¹

Nr. 404	také městu Louny
Fol. 96	
D/358	„Item d[er] Statt Laun“
MB	2 500 kop gr. míš.
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 403.

To jsou peníze, které museli roku 1607 na místě císaře zaplatit Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.

Dále viz Nr. 403.

²¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1139–1144, zde s. 1140.

Nr. 405	více městu Louny
Fol. 96	
	„ <i>Mehr d[er] Statt Laun</i> “
D/378	1 000 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 403.
To jsou peníze, které půjčili roku 1608 na vyplacení vojska, které tehdy leželo u Prahy. Na to mají vystaven císařský dluhopis bez ručitelů.
Dále viz Nr. 403.

Nr. 406	město Hradec Králové
Fol. 96v	
	„ <i>Statt Königingrätz</i> “
různé ²²	9 616 kop 25 gr. 5 den. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské věnné město Hradec Králové, politické a ekonomické centrum historického Královéhradeckého kraje.
Do této částky je započítáno 1 616 kop 25 gr 5 den. míš., které císaři půjčili v letech 1566 a 1573. Pak půjčili roku 1592 dalších 1 000 kop na válečné potřeby v Uhrách a nakonec roku 1603 ještě 7 000 kop na nutné vojenské výdaje. To bylo vše sečteno do jedné pohledávky.
V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 406–407) sečteny do celkové částky 11 616 kop 25 gr. 5 d. m. Z toho bylo ale jen 3 608 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazeno do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 186) byla finanční aktiva města Hradec Králové zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 11 600 kop gr. m., rozdělených do čtyř částek. Jsou to právě ty čtyři dílčí položky, ze kterých se skládaly pohledávky Nr. 406 (ta je tvořena třemi položkami) a Nr. 407. Drobný rozdíl v celkovém součtu je způsoben tím, že částka 1 616 kop 25 gr. 5 d., evidovaná v **Šuldenlistě 1615** jako součást položky Nr. 406, byla podle údajů v **Schuldenbuchu E** už v roce 1612 zaokrouhlena na rovných 1 600 kop gr. m. (částka 16 kop 25 gr. 5 d. m. byla tehdy splacena).

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla

²² Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do tří položek: A/253 = 1600 kop; B/209 = 1000 kop a D/307 = 7000 kop. Položky jsou psány pod sebou chronologicky od nejstarší, celý sloupec je podtržen a je uveden součet ve výši 9 600 kop gr. míš. To je o něco méně než suma, uvedená v záhlaví zápisu, ale tento rozdíl není nijak vysvětlen.

1617 ve výši celkem 998 kop 21 gr. 3 d. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu. Ze zůstatku jistiny (10 601 kop 38 gr. 4 d. m.) byl v roce 1619 odečten nedoplatek domovní daně ve výši 5 600 kop gr. m. Zůstatek jistiny tak poklesl na 5 001 kopu 38 gr. 4 d. m.
Žádné další záznamy už na tomto účtu po roce 1619 vedeny nejsou. Majetek města Louny byl hned v roce 1621 za účast na stavovském povstání konfiskován, což se zřejmě týkalo i tohoto aktiva. V roce 1630 žádalo město o částečnou restituci majetku, čemuž nebylo vyhověno.²³
Celý zápis pro město Hradec Králové v **Schuldenbuchu E** byl přeškrtnán několika tahy pera. Důvod není upřesněn, pouze v marginální poznámce je uvedeno, že město předložilo originály dluhopisů („... *sind die Versicherungen originaliter nidergelegt*...“). Tento úkon sice není datován, ale předpokládám, že jde o záznam z roku 1681, čemuž odpovídá rukopis, kterým je tato marginální poznámka zapsána. Ten je shodný jako datovaný záznam u podobně škrtnutého aktiva města Písek (Nr. 411). Přestože město Hradec Králové tehdy ve svém archivu originály těch starých dluhopisů našlo, jeho záznam byl přeškrtnán stejným způsobem, jako v případě města Písku, které už originály dluhopisů k dispozici nemělo (viz Nr. 411). Proto předpokládám, že pro další vedení účetní dokumentace nebylo důležité, zda jsou či nejsou k dispozici původní dluhopisy, ale zda byl příslušnému královskému městu, které bylo v roce 1621 postiženo konfiskací (což byla s výjimkou Plzně a Českých Budějovic prakticky všechna), nějaký nárok na finanční aktiva vrácen, či nikoli. Samotné škrtnutí záznamu v **Schuldenbuchu E**, se kterým se setkáváme jen v případě městských aktiv, pak zřejmě souviselo s ukončením aktivního užívání této účetní knihy, namísto které byla v roce 1681 založena kniha nová, tj. **Schuldenbuch F**.

Nr. 407	město Hradec Králové
Fol. 96v	
	„ <i>die Statt Königinraicz</i> “
D/355	2 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 406.
Tyto peníze museli jakožto ručitelé zaplatit na místě císaře Lichtenštejnovi („*deme von Lichtenstein*“).
Dále viz Nr. 406.

²³ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1070–1080.

Nr. 408	město Pardubice
Fol. 96v	
B/16	„ <i>Statt Parduwicz</i> “ 2 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Komorní město Pardubice, ekonomické a správní centrum stejnojmenného komorního panství v Chrudimském kraji.

V roce 1593 půjčili císaři na jeho nutnou potřebu 1 000 kop. K tomu je připočteno ještě 1 000 kop z peněz, které v roce 1567 na místě císaře zaplatili městu Čáslavi. To bylo sečteno do jedné pohledávky.

Druhá z výše uvedených pohledávek je evidována ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584.²⁴ Původně se jednalo o částku 2 000 tolarů, kterou město Pardubice 23. 4. 1567 vyplatilo na místě císaře Maxmiliána II. městu Čáslavi. Na to byl vystaven dlužní úpis úročený 6%. To bylo potvrzeno obnoveným dluhopisem 23. 4. 1577.

V roce 1615 bylo z těchto 2 000 kop gr. m. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620 jen 650 kop gr. m., což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazeno do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 6v) byla zapsána celá původní jistina. Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618; úroky byly uhrazeny k téměř termínu. Účet zůstal řadu let neaktivní. Až v roce 1664 byla dopsána informace, že zbytek jistiny i neuhrazené úroky byly v plném rozsahu v hotovosti vyplaceny. Tím byl účet s nulovým zůstatkem uzavřen.

Nr. 409	město Rakovník
Fol. 97	
různé ²⁵	„ <i>Statt Rackownigk</i> “
MB	2 300 kop gr. míš.
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Rakovník, ekonomické a správní centrum historického Rakovnického kraje.

Do této položky je zahrnuto 1 000 kop, které císaři půjčili roku 1563 na nákup panství Pardubice. Dále pak další dílčí půjčky, a to 300 kop roku 1592 a roku 1595 také

²⁴ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 38.

²⁵ Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do dvou položek: B/305 = 1300 kop a D/306 = 1000 kop. Položky jsou psány pod sebou chronologicky od nejstarší. Nad sloupcem je udělána sumarizační čára, takže součet je totožný se souhrnnou sumou, zapsanou v záhlaví.

tolik, a nakonec 1 000 kop roku 1603 na válečné potřeby Uhrách („*zum hungarischen Kriegswesen*“).

První z uvedených pohledávek je evidována ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584.²⁶ Na těch 1 000 kop jim byl vystaven dluhopis úročený 6%, který by obnoven 16. 10. 1577.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 409–410) sečteny; celkem tak činilo aktivum města 6 138 kop 44 gr. míš. Z toho bylo ale jen 1 929 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 249) byla finanční aktiva města Rakovník zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 6 138 kop 44 gr. m., rozdělených do dvou částek, které přesně odpovídají položkám Nr. 409–410. Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 533 kop 20 gr. 6 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu. Tyto údaje potvrzuje **Přehled 1654** (Cl. 1, č. 68, f. 20), kde jsou jen spočítány nároky na nevyplacené úroky od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654. Pohledávka je zde vedena v kategorii **Cl. 1**, k její konfiskaci tedy nedošlo. Na účtu však po roce 1617 žádný pohyb nenastal a pohledávky a byla jako neaktivní promlčena.

Nr. 410	podobně městu Rakovník „ <i>In simile d[er] Statt Rackownigk</i> “
Fol. 97	
D/423	3 838 kop 44 gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 409.

Tuto částku museli zaplatit Lichtenštejnovi jako ručitelé za císařovy dluhy. To jim bylo ujištěno formou císařského dluhopisu bez ručitelů ze dne 15. července 1613.

Dále viz Nr. 409.

Nr. 411	město Písek
Fol. 97	
různé ²⁷	„ <i>Statt Pisseck</i> “ 4 600 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Písek, ekonomické a správní centrum historického Prácheňského kraje.

²⁶ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 37v.

²⁷ Odkaz na „Schuldenbuch“ je rozdělen do dvou položek: B/164 = 1600 kop a D/297 = 3000 kop. Součet není proveden.

Do této položky je zahrnuto 1 600 kop, které zbývají doplatit z částky, kterou císaři půjčili roku 1563 na nákup panství Pardubice. Dále 3 000 kop, které složili na rentmistrovském úřadě jako půjčku na nutné císařovy potřeby roku 1603.

První z uvedených pohledávek je evidována ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584.²⁸ Tehdy na vyplacení panství Pardubice půjčili roku 1563 částku 1 000 tolarů na 5% úrok, která měla být vrácena po třech letech. Navýšení zřejmě vzniklo kapitalizací nevyplacených úroků.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 411–413) sečteny; celkem tak činilo aktivum města 6 500 kop gr. míš. Z toho bylo ale jen 1 882 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 163) byla finanční aktiva města Písek zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 6 500 kop gr. m., rozdělených do čtyř částek, které přesně odpovídají položkám Nr. 411–413. Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 521 kop 18 gr. 2 d. m.; úroky byly uhrazeny k témuž termínu.

Na rubovou stranu téhož folia (163v) byla v roce 1617 připsána další částka, o kterou bylo aktivum města Písku na tomto účtu rozšířeno. Jednalo se o panovnický dluhopis datovaný 6. května 1611, kterým se panovník zavazoval uhradit městu Písek škody, které mu vznikly v důsledku toho, že na místě císaře muselo město uhradit bratřím z Lichtenštejna panovnický dluhopis na 10 000 kop gr. m., na kterém bylo město Písek uvedeno jako ručitel. Město muselo zaplatit jistinu ve výši 10 000 kop gr. m., nevyplacené úroky ve výši 5 584 kop 37 gr. 2½ d. n. a náklady na soudní výlohy u úřadu desk zemských ve výši 161 kop 52 gr. m., dohromady 15 824 kop 35 gr. 2½ d. m. Na tuto částku byl vystaven 21. února 1617 obnovený dluhopis úročený 6%.

Na účtu po roce 1617 žádný pohyb nenastal. Celý účet je přeškrtnut několika tahy pera. V marginální poznámce je uvedeno, že podle zprávy magistrátu z 10. června 1681 už město nemá k dispozici původní dluhopisy („... *Vermög den 10. Juny 1681 deß Magistrats gegebenen Berichts, ist keine Versicherung vorhanden...*“). Nemožnost prokázat právní nárok ze strany města byla zřejmě důvodem ke zrušení účtu.

Nr. 412	město Písek
Fol. 97	„die Statt Pisseck“
D/372	3 838 kop 44 gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 411.

Tuto částku museli roku 1607 zaplatit Lichtenštejnovi jako ručitelé za císařovy dluhy.

²⁸ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 37–37v.

Dále viz Nr. 411.

Nr. 413	[město Písek] ²⁹
Fol. 97	
D/400	500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 411.

Tuto částku jim má císař zaplatit za škody, které jim způsobilo jeho (císařovo) vojsko.

Zápis této pohledávky byl doplněn dodatečně na volné místo pod pohledávkou Nr. 412 na spodním okraji fol. 97.

Dále viz Nr. 411.

Nr. 414	městu Domažlice
Fol. 97v	„d[er] Statt Thauß“
D/419	19 171 kop 32 gr. míš.
MB	
Ručí 6 měst: Louny („Laun“), Most („Brux“), Kolín („Kolin“), Kadaň („Kaden“), Chrudim („Chrudimb“) a Sušice („Schutten Hoffen“).	

Královské město Domažlice, ležící v historickém Plzeňském kraji.

Do této částky je započítáno 14 171 kop 32 gr., které museli zaplatit Lichtenštejnovi jako ručitelé za císařovy dluhy. Dále jsou to další dvě částky, a sice 2 000 kop, půjčených roku 1585 na zaplacení pernštejnských dluhů („*zu bezahlung des herrn Pernsteins schulden*“), a pak 3 000 kop které půjčili císaři roku 1603 na nutné vojenské výdaje. Všechny tyto dílčí částky byly spojeny do jedné pohledávky, za kterou ručí šest výše zmíněných měst.

V roce 1611 byly v případě města Domažlic evidovány čtyři pohledávky bez bližšího upřesnění okolností vzniku o celkové výši 9 000 kop gr. m. (2 000; 2 x 3 000 a 1 000), viz **Seznam 1611**, s. 29, č. M/24–27.

V **Suldenlistě 1615** už je uvedena celá částka 19 171 kop 32 gr. m. jako jedna souhrnná pohledávka. V roce 1615 bylo z této částky zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620 pouze 5 934 kop gr. m., což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 242) byla finanční aktiva města Domažlic zaevidována také jako souhrnná částka 19 171 kop 32 gr. m., úročená 6%, pouze v rámci anotace je dělena na dvě části. Jednou z nich je částka 9 000 kop gr. m., výše zmíněna k roku 1611, pouze jsou zde detailněji popsány okolnosti vzniku: 2000 kop je hotovostní půjčka

²⁹ U této pohledávky není v záhlaví věřitel uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jedná o město Písek.

z roku 1602, 3 000 kop je půjčka na vojenské výdaje z roku 1603 a 4 000 kop činí peníze, které museli domažličtí zaplatit roku 1607 jakožto ručitelé na místě císaře bratřím z Lichtenštejna. Druhou část představoval panovnický dluhopis z roku 1602 na 10 171 kop gr. m.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 640 kop 46 gr. 6 2. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu. Tyto údaje potvrzuje **Přehled 1654 (Cl. 1, č. 64, f. 18v)**. Zde se však z blíže neuvedených důvodů uvádí jako jistina celá zbývající částka, nejen zůstatek ze sumy, uvedené v tištěném přehledu z roku 1615, jako je tomu v případě všech ostatních měst, jejichž aktiva jsou uvedena v **Přehledu 1654**. Proto je také zde evidovaný nedoplatek úroků mimořádně vysoký (38 918 kop 16 gr. 3 d. m.), protože byl spočítá za 37 let (od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654) z jistiny ve výši 17 530 kop 45 gr. 5 d. m. Pohledávka je zde vedena v kategorii **Cl. 1**, k její konfiskaci tedy nedošlo. Na účtu však po roce 1617 žádný pohyb nenastal a pohledávka byla jako neaktivní promlčena.

Nr. 415	město Nymburk
Fol. 97v	
D/303	„ <i>Statt Nimburg</i> “ 4 000 kop gr. míš. ³⁰
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Královské město Nymburk, ležící v historickém Boleslavském kraji. V roce 1603 tyto peníze složili na rentmistrovském úřadě jako půjčku císaři na nutné vojenské výdaje. V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 415–417) sečteny; celkem tak činilo aktivum města 10 000 kop 3 gr. 5 d. míš. Z toho bylo ale jen 3 114 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 235) byla finanční aktiva města Nymburk zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 7 000 kop 31 gr. m., rozdělených do čtyř částek. Z nich tři přesně odpovídají položkám Nr. 416–418; z položky Nr. 415 (původně vnitřně dělené na 1 000 a 3 000 kop gr. m.) sem byla zaevidována jen menší část ve výši 1 000 kop gr. m. Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 1 281 kop 18 gr. 6 d. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu.

Na účtu však po roce 1618 žádný pohyb nenastal. Za účast ve stavovském povstání byl městu Nymburk konfiskován všechen majetek; aktiva u české komory (vyjádřená

³⁰ V záhlaví je celková suma rozepsána na dvě částky (1000 kop a 3000 kop), součet není proveden.

částkou 20 000 zl. r., což zbytku jistiny k roku 1618 rámcově odpovídá) jsou v konfiskačních protokolech výslovně zmíněna.³¹

Nr. 416	[město Nymburk] ³² 3 000 kop gr. míš.
Fol. 97	
D/383	
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 415. Tuto částku museli zaplatit Lichtenštejnovi jako ručitelé za císařovy dluhy. V **Schuldenbuchu E** (fol. 235) je datace tohoto dluhopisu upřesněna na sv. Jiří 1618. Dále viz Nr. 415.

Nr. 417	podobně městu Nymburk „In Simili d[er] Statt Nimburg“ 1 504 kop 3 gr. 5 den. míš.
Fol. 98	
D/413	
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 415. Tuto částku museli znovu roku 1612 zaplatit Lichtenštejnovi jako ručitelé za císařovy dluhy, a to hlavní částku, soudní výlohy a škody. Na to jim byl vystaven 2. září 1614 dlužní úpis. Dále viz Nr. 415.

Nr. 418	zmíněnému městu Nymburk <i>„gedachter Statt Nimburg“</i> 1 496 kop gr. míš.
Fol. 98	
B/221	
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 415. Tato pohledávka vznikla následovně: 1 000 tolarů zbývá doplatit z peněz, které v letech 1563 a 1566 půjčili císaři na zaplacení panství Pardubice³³ a na osobní polní tažení

³¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1163–1168, zde s. 1163.
³² U této pohledávky není v záhlaví věřitel uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jedná o město Nymburk.
³³ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 39. Není zde rozlišeno, kolik z těch 1 000 kop byla půjčka na nákup panství Pardubice (1563) a kolik na Maxmiliánovo tažení do Uher (1566)..

císaře do Uher („zu erkauffung der herrschafft Parduwicz und des Personlichen Veldtzug in Hungarn“). Dále půjčili 100 tolarů roku 1592 na vojenské výdaje a nakonec ještě 396 kop 27 gr. 3 den. míš., které zmíněného roku (1592) museli na místě císaře zaplatit Burianu Stranovskému („dem Burian Stranowski“) jako ručitelé za císařův dluh.

Dále viz Nr. 415.

Nr. 419	městu Plzeň
Fol. 98v	„der Statt Pilßen“
D/283	7 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Královské město Plzeň, ekonomické a správní centrum historického Plzeňského kraje. Tyto peníze byly v roce 1603 složeny na rentmistrovském úřadě jako půjčka císaři na vojenské výdaje.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 419–424) sečteny do jedné částky 37 774 kop 12 gr. 5 d. míš. Z toho bylo 11 664 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 223) byla finanční aktiva města Plzně zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 37 775 kop 12 gr. 6 m., rozdělených do devíti částek. Jejich struktura i výše odpovídá údajům, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 419–424. Rozdíly v součtu jsou jen na úrovni drobných grošů a denárů. Toho si byli vědomi i úředníci české komory, proto provedli na spodním okraji stránky nový kontrolní součet, kde jim vyšla souhrnná částka 36 774 kop 26 gr. m. (nezapočítali dluhopis z roku 1580 na 1 000 kop gr. m., který je součástí položky Nr. 420).

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 227 kop 34 gr. 2 d. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**, ve kterém je pohledávka města Plzně vedena v kategorii I/A. Jako zbytek jistiny je však zde uveden celý zůstatek (tj. kategorie I. i II. po odečtení 3 splátek z let 1616–1617), celkem 34 576 kop 5 gr. 1 d. míš. Z tohoto základu je pak vypočítán nevyplacený úrok za 6 let (od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1623) ve výši 12 447 kop 21 gr. 3 d. m.

Město Plzeň konfiskacemi po roce 1620 postiženo nebylo, takže tento účet byl i nadále aktivní. Pravidelné splátky jistiny ani úroků však stejně neprobíhaly. V roce 1628 byla na úhradu nevyplacených úroků vyplacena poměrně vysoká částka 3 137 kop 8 gr. 4 d., ale u jejího zápisu je výslovně uvedeno, že jde o splátku úroku z jiného aktiva („... ist der Stadt an einer anderen Schuldt, so Irer Kay. Mait. zu bezahlen ubernomern, beczahlt 3 137 ßß 6 gh 4 d...“).

Pohledávka města Plzně je logicky zařazena i do **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 54, f. 15v-16), kde je však zaevidována jako zbytek jistiny pouze částka, uvedená v tištěném Seznamu z roku 1615, snížená o splátky z let 1616-1617. Zbytek jistiny tedy vychází (na rozdíl od **Seznamu 1623**) jen na 8 436 kop 25 gr. 5 d. m. Z tohoto nižšího základu jsou pak vypočítány dlužné úroky za 37 let (od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654) ve výši 15 591 kop 43 gr. 5 d. m.

V **Přehledu 1654** je také upřesněno, že podle císařského rozhodnutí z 23. dubna 1652 má být zbytek aktiv města Plzně u české komory postupně uhrazen tak, že se budou z daňové povinnosti města odečítat tři tisíce zlatých rýnských ročně až do uhrazení celé dlužné částky. Tyto odečty však v základní evidenci v **Schuldenbuchu E** (fol. 223) vedeny nejsou. Podle marginální poznámky bylo provedeno celkové zúčtování k 2. květnu 1679 (výsledek však není uveden). Poté byl účet přepsán do nově zřízeného **Schuldenbuchu F** (fol. 17). Zde byl zůstatek jistiny k 31. 12. 1681 vyčíslen na 36 138 zl. r. 1 kr. 1 d. a nárok na nevyplacené úroky spočten na 140 412 zl. r. 47 kr. 2 d. m. Z toho vyplývá, že k pravidelnému odečtu dlužné částky z daňové povinnosti po roce 1652 nedocházelo; jistina zůstávala stále stejná (jen byla přepočtena na zlaté rýnské) a nesplácené úroky narůstaly.

Pochopitelně nemůžeme vyloučit, že účetní evidenci si v této věci vedlo samotné město Plzeň a po roce 1652 si skutečně platbu daní každoročně snižovalo o výše zmíněné 3 000 zl. r. Nicméně z účetní evidence, vedené u české komory, se situace jeví tak, že město Plzeň sice nebylo po roce 1620 postiženo majetkovými sankcemi, ale ze své vysoké pohledávky u české komory nakonec nedostalo ani groš.

Nr. 420	nyní zmíněnému městu Plzeň
Fol. 98v	„Jecz gedachter Statt Pilßen“
D/403	4 003 kop 33 gr. 2 den. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 419.

Tato pohledávka vznikla následovně: Započítáno je 124 kop 34 gr. 2 den., které ještě zbývají z peněz, půjčených roku 1585 na úhradu dluhů Jana z Pernštejna („Herrn Hannßsen von Bernstain schuld“); dále 1 000 kop, půjčených roku 1592 na válečné účely, a nakonec 1 878 kop 59 gr., které císař na základě zúčtování, provedeného roku 1599 prostřednictvím komorní účtárny, zůstal dlužen Pfraumbergerům („dem Pfraumbergern“), což převzali Plzeňští. K tomu ještě 1 000 kop které oni Plzeňští roku 1580 zaplatili Janu Putíčkovi („dem Jan Puticziek“) na místě císaře.

Dále viz Nr. 419.

Nr. 421	podobně městu Plzeň
Fol. 99	
	„In Simili d[er] Statt Pilssen“
D/403	1 000 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 419.

Tyto peníze půjčili roku 1608 na vyplacení vojska, které tehdy leželo u Prahy. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů.

Dále viz Nr. 419.

Nr. 422	více tomuto městu (Plzeň)
Fol. 99	
	„ <i>Mehr dieß[er] Statt,</i> “
D/403	6 000 kop gr. míš. ³⁴
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 419.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi na místě císaře jako ručitelé za císařský dluh.

Dále viz Nr. 419.

Nr. 423	[město Plzeň] ³⁵
Fol. 99	
D/403	523 kop 13 gr. 3 den. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 419.

Zbytek, který ještě zůstává k doplacení městu Plzni z Harantova dluhu („Harrantische Schuld“). Bližší okolnosti nejsou uvedeny; zřejmě se jednalo o nějaký starší finanční závazek císaře vůči Kryštofu Harantovi z Polžic a Bezdruzic, který na místě císaře muselo uhradit město Plzeň (z pozice ručitele), podobně jako v případě následující pohledávky (Nr. 422), týkající se Karla z Lichtenštejna.

Dále viz Nr. 419.

³⁴ Pohledávka je v záhlaví rozepsána do dvou částek (4000 kop a 2000 kop), součet není proveden.

³⁵ Věřitel není v záhlaví uveden, z kontextu však vyplývá, že se jedná o město Plzeň.

Nr. 424	město Plzeň
Fol. 99	
	„die Statt Pilßen“
D/403	19 247 kop 26 gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 419.

Tyto peníze museli zaplatit na Lichtenštejnský dluh („an d[er] Lichtensteinischen Schuld“). Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů datovaný na svatého Jiří 1613 [23. 4. 1613].

Dále viz Nr. 419.

Nr. 425	město Ústí nad Labem
Fol. 99v	
	„Statt Außigk“
D/424	2 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Ústí nad Labem, ležící v historickém Litoměřickém kraji.

Tato pohledávka vznikla následovně: V roce 1592 složili na rentmistrovský úřad částku 600 kop jako půjčku císaři na nutné vojenské výdaje. Dále v roce 1597 půjčili k témuž účelu dalších 400 kop, a v roce 1603 ještě 1 500 kop.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 425–427) sečteny do jedné částky 11 850 kop 49 gr. 1 d. m. Z toho bylo 3 674 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 251) byla finanční aktiva města Ústí nad Labem zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 11 850 kop 49 gr. 1 d. m., rozdělených do šesti částek. Jejich struktura i výše odpovídá údajům, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 425–427.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 019 kop 29 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu. Žádné mladší splátky zde už evidovány nejsou.

Celý účet je přeškrtnán několika tahy pera. Dolů pod původní zápis bylo připsáno dodatečné vysvětlení z roku 1681, že podle císařského rozhodnutí z 28. září 1680 propadla veškerá aktiva města, vedená u české komory, panovnickému fisku jako trest za účast ve stavovském povstání. Jde tedy pouze o dodatečné formální zdůvodnění konfiskace

městského majetku (která de facto proběhla v plném rozsahu už v roce 1621)³⁶ provedené v souvislosti s ukončením aktivního vedení tohoto svazku účetních knih roku 1681.

Nr. 426	[Ústí nad Labem] ³⁷
Fol. 99v	
D/424	2 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 425.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 425.

Nr. 427	[Ústí nad Labem] ³⁸
Fol. 99v	
D/424	6 850 kop 49 gr. 1 den. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 425.
Stejně tak i tyto peníze (odkaz na předchozí Nr. 426) museli zaplatit Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů s datem 16. října 1613.
Dále viz Nr. 425.

Nr. 428	město Polička
Fol. 100	
D/351	„ <i>Statt Policzka</i> “ 1 600 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Královské věnné město Polička, ležící v historickém Chrudimském kraji.
V roce 1592 půjčili císaři na vojenské výdaje 600 kop a v roce 1603 k témuž účelu dalších 1 000 kop, které složili na rentmistrovském úřadě.

³⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1243–1245.
³⁷ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Ústí nad Labem.
³⁸ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Ústí nad Labem.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 428–429) sečteny; celkem tak činilo aktivum města 3 100 kop gr. m. Z toho bylo ale jen 994 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616-1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 184) byla finanční aktiva města Poličky zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 3 100 kop gr. m., rozdělených do tří částek. Jejich struktura i výše odpovídá údajům, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 428–429.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 275 kop 40 gr. 3 d. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu. Žádné mladší splátky zde už evidovány nejsou. Tyto údaje potvrzuje i **Přehled 1654 (Cl. 1, č. 67, f. 19v-20)**, kde jsou jen nároky na nevyplacené úroky spočteny za 37 let (od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654) na 1 594 kop 36 gr. 5 d.

Žádné další pohyby na tomto účtu po roce 1617 evidovány nebyly. Konfiskace se sice těchto aktiv nedotkla, neb v **Přehledu 1654** jsou vedena v kategorii **Cl. 1**. Výsledek však vyšel nastejno. Město se žádných peněz od české komory nedočkalo a účet byl jako dlouhodobě neaktivní promlčen.

Nr. 429	[Polička] ³⁹
Fol. 100	
D/351	1 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 428.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 428.

Nr. 430	město Pelhřimov
Fol. 100	
D/414	„ <i>Statt Pilgram</i> “ 5 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Původně vrchnostenské město v historickém Bechyňském kraj, povýšené na město královské roku 1596.

V roce 1602 půjčili císaři na válku v Uhrách 1 000 kop a v roce 1603 k témuž účelu další 4 000 kop, které složili na rentmistrovském úřadě.

³⁹ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Polička.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 430–432) sečteny do jedné částky 14 778 kop 24 gr. 5 d. míš. Z toho bylo 4 594 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 237) byla finanční aktiva města Pelhřimova zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 14 778 kop 24 gr. 5 d. míš., rozdělených do tří částek. Jejich struktura i výše odpovídá údajům, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 430–432.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 271 kop 4 gr. 5 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

V roce 1617 byla část pohledávky ve výši 1 283 kop gr. m. postoupena *cessí* paní Pruskovské; ta ji dále převedla na bratry Homuty z Harasova a ti toto aktivum převedli na Václava Berku z Dubé. U této částky byla později připojena poznámka „*ist condemniet*“. Z toho usuzuji, že tato aktivum se stalo součástí souhrnné konfiskace všeho majetku Václava Berky z Dubé (který jako významný představitel stavovské opozice emigroval hned po Bílé hoře)⁴⁰ již v roce 1621.

Tento „odpis“ od jistiny roku 1617 se zřejmě týkal druhé části původní pohledávky, zařazené v roce 1615 do kategorie II. Do **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 67, f. 19v–20) byl totiž uveden jako zůstatek celý zbytek jistiny, zařazené v roce 1615 do tištěného seznamu (po odečtení tří splátek z let 1616–1617), tj. 3 322 kop 45 gr. 2 d. Nároky na nevyplacené úroky za 37 let (od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654) byly spočteny na částku 7 376 kop 28½ gr. m.

Žádné další pohyby na tomto účtu po roce 1617 nenastal. Město Pelhřimov zůstalo v době stavovského povstání na císařské straně a podporovalo habsburská vojska. Přesto byl jeho majetek v roce 1623 až do dalšího rozhodnutí obstaven. Město bylo sice v roce 1627 všech obvinění zbaveno, ale se svými aktivy u české komory zřejmě nakládat nemohlo. Až roce 1629 celou původní pohledávku z roku 1615 ve výši 14 778 kop 24 gr. 5 d. míš. (jako kdyby na ni nebylo nic splaceno v letech 1616–1617 a jako by nebyla provedena *cesse* roku 1617) i s nárokem na nevyplacené úroky ve výši přes 9 000 kop gr. m. nabídlo české komoře ke kompenzaci jiných svých platebních povinností.⁴¹ Tato transakce byla zřejmě někdy po roce 1654 realizována, čímž byl účet uzavřen. Později (roku 1681) byl celý záznam přeškrtnut několika tahy pera, podobně jako v případě několika dalších aktiv jiných českých měst, která již byla k roku 1681 vyrovnána nebo anulována.

⁴⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 15–19.

⁴¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1169–1178.

Nr. 431	[Pelhřimov] ⁴²
Fol. 100	
D/414	2 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 430.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.

Dále viz Nr. 430.

Nr. 432	[Pelhřimov] ⁴³
Fol. 100	
D/414	7 778 kop 24 gr. 5 den. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 430.

Stejně tak i tyto peníze (odkaz na předchozí Nr. 431) museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný 2. září 1614.

Dále viz Nr. 430.

Nr. 433	město Český Brod
Fol. 100v	„ <i>Statt Böhembisch Brott</i> “
D/399	500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Český Brod, ležící v historickém Kouřimském kraji.

Tyto peníze půjčili v roce 1602 císaři na válku v Uhrách.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 433–436) sečteny; celkem tak činilo aktivum města 16 343 kop 15 gr. 5½ d. míš. Z toho bylo ale jen 5 076 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 217) byla finanční aktiva města Českého Brodu zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 16 343 kop 15 gr. 5½ d. míš., rozdělených do

⁴² Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Pelhřimov.

⁴³ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Pelhřimov.

čtyř částek. Jejich struktura i výše odpovídá údajům, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 433–436.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 424 kop 26 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu. Tyto údaje potvrzuje i **Přehled 1654**, kde je zbytek pohledávky a nárok na nevyplacené úroky za 37 let veden v kategorii **Cl. 1.** Žádné další pohyby na tomto účtu po roce 1617 evidovány nebyly. Po Bílé hoře toto aktivum na rozdíl od ostatního majetku města⁴⁴ konfiskováno nebylo, neb v **Přehledu 1654** je vedeno v kategorii **Cl. 1.** Výsledek však vyšel nastejno. Město se žádných peněz od české komory nedočkalo a účet byl jako dlouhodobě neaktivní promlčen.

Nr. 434	[Český Brod] ⁴⁵
Fol. 100v	
D/399	
MB	
2 000 kop gr. míš.	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 433.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 433.

Nr. 435	[Český Brod] ⁴⁶
Fol. 100v	
D/399	
MB	
500 kop gr. míš.	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 433.
Doplatek z částky 1 500 kop, které půjčili v roce 1603 na válečné výdaje.
Dále viz Nr. 433.

⁴⁴ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1041–1046.
⁴⁵ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Český Brod.
⁴⁶ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Český Brod.

Nr. 436	[Český Brod] ⁴⁷
Fol. 100v	
D/399	
MB	
13 343 kop 15 gr. 5½ den. míš.	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 433.
Stejně tak i tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný na svatého Havla 1614.
Dále viz Nr. 433.

Nr. 437	městu Mělník <i>„der Statt Mielnick“</i> 1 000 kop gr. míš.	
Fol. 101		
D/304		
MB		
Forma záruky není uvedena.		

Královské věnné město Mělník, ležící v historickém Kouřimském kraji.
Tyto peníze půjčili v roce 1603 císaři na válečné potřeby.
V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 437–438) sečteny; celkem tak činilo aktivum města 3 726 kop gr. míš. Z toho bylo ale jen 1 179 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.
Do **Schuldenbuchu E** (fol. 231) byla finanční aktiva města Mělníka zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 3 726 kop gr. míš. rozdělených do dvou částek. Jejich struktura i výše odpovídá údajům, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 437–438.
Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 485 kop 23 gr. 3 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.
Do **Seznamu 1623** ani **Přehledu 1654** už tato pohledávka zaevidována nebyla. Předpokládám tedy, že se stala součástí konfiskace celého majetku města v roce 1623.⁴⁸ Později (roku 1681) byl celý záznam přeškrtnut několika tahy pera, podobně jako v případě několika dalších aktiv jiných českých měst, která již byla k roku 1681 vyrovnána nebo anulována.

⁴⁷ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Český Brod.
⁴⁸ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1144–1148.

Nr. 438	[Mělník] ⁴⁹
Fol. 101	
D/409	2 726 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 437.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy, tedy na hlavní sumu, soudní náklady a škody. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný k svatému Jiří 1614 [23. 4. 1614].

Dále viz Nr. 437.

Nr. 439	město Most
Fol. 101	
D/262, 288	„ <i>Statt Brux</i> “ 5 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Most, ležící v historickém Žateckém kraji.

V roce 1602 půjčili císaři na válku v Uhrách 500 kop a v roce 1603 dalších 5 000 kop.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 439–443) sečteny; celkem tak činilo aktivum města 14 121 kop 51 gr. míš. Z toho bylo ale jen 4 399 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchi E** (fol. 247) byla finanční aktiva města Mostu zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 14 121 kop 51 gr. míš. rozdělených do šesti částek. Jejich struktura i výše odpovídá údajům, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 439–443.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 218 kop 18 gr 23 gr. 6 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Další záznamy už vedeny nejsou. Konfiskace městských aktiv u české komory (tj. zůstatek jistiny 12 903 kop gr. m. a nevyplacené úroky) je výslovně zmíněna v konfiskačním protokolu.⁵⁰ Později (roku 1681) byl celý záznam v **Schuldenbuchi E** přeškrtnut několika tahy pera, podobně jako v případě několika dalších aktiv jiných českých měst,

⁴⁹ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Mělník. Originál tohoto dluhopisu viz NAP, fond České gubernium – guberniální listiny, inv. č. 3814.

⁵⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1148–1154, zde s. 1149.

kteřá již byla k roku 1681 vyrovnána nebo anulována. Do **Seznamu 1623** ani **Přehledu 1654** už tato pohledávka logicky zaevidována nebyla.

Nr. 440	[Most] ⁵¹
Fol. 101	
D/347	5 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 439.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.

Dále viz Nr. 439.

Nr. 441	[Most] ⁵²
Fol. 101	
D/375	1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 439.

Tyto peníze půjčili císaři 1607 na vyplacení dědiců Arnošta Štrunce na Mariaberku („*zu bezahlung Ernst Strunczens Erben auffn Mariabergk*“).

Dále viz Nr. 439.

Nr. 442	městu Most
Fol. 101v	
D/421	„ <i>die Statt Brux</i> “ 621 kop 51 gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 439.

Tyto peníze museli na místě císaře zaplatit paní Margaretě Aichlerové z Ridlingu („*der frauen Margaretha Aichlerin von Riedtling*“) jakožto ručitelé za její pohledávku u císaře. Na to jim byl 29. srpna 1612 vystaven dluhopis úročený 6% ročně. Viz též Nr. 491.

Dále viz Nr. 439.

⁵¹ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Most.

⁵² Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Most.

Nr. 443	[Most] ⁵³
Fol. 101v	
D/418	2 000 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 439.

Tyto peníze půjčili roku 1611 na vyplacení Dampierovské jízdy. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný na svatého Havla 1614 [16. 10. 1614].

Dále viz Nr. 439.

Nr. 444	město Sušice
Fol. 101v	
	„ <i>Statt Schuttenhoffen</i> “
D/296	2 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Sušice, ležící v historickém Prácheňském kraji.

Tyto peníze složili v roce 1603 na rentmistrovském úřadě jako půjčku císaři na válku v Uhrách.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 444–445) sečteny do jedné částky 3 500 kop gr. d míš. Z toho bylo 1 117 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchi E** (fol. 196) byla finanční aktiva města Sušice zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 3 500 gr. míš.; původní rozdělení na více částí je zřejmé z anotace a odpovídá údajům, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 444–445.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 459 kop 18 gr 21 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Další záznamy už vedeny nejsou. Městu Sušici byl v roce 1624 udělen generální pardon a pozemkový majetek nebyl konfiskován. To se zřejmě týkalo i aktiv u české komory, která také nebyla konfiskována a jsou uvedena ještě v **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 65, f. 19). I z tohoto pramene je však patrné, že na účtu po roce 1618 žádný pohyb nenastal, pouze byly připsány nároky na nevyplacené úroky za 36½ roku ve výši 1 440 kop 11 gr. m. Z účetní dokumentace české komory tedy vyplývá, že město Sušice sice nebylo po roce 1620 postiženo majetkovými sankcemi, ale ze své vysoké pohledávky u české komory nakonec nedostalo ani groš.

⁵³ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Most. Originál tohoto dluhopisu viz NAP, fond České gubernium – guberniální listiny, inv. č. 3824.

Nr. 445	více městu Sušice
Fol. 101v	
	„ <i>Mehr d[er] Statt Schuttenhoffen</i> “
D/366	1 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 444.

Tyto peníze zaplatili v roce 1607 Lichtenštejnovi na místě císaře.

Dále viz Nr. 444.

Nr. 446	město Tábor
Fol. 102	
	„ <i>Statt Tabor</i> “
D/300	4 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Tábor, ležící v historickém Bechyňském kraji.

Tyto peníze složili v roce 1603 na rentmistrovském úřadě jako půjčku císaři na válečné výdaje.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 446–450) sečteny do jedné částky 11 611 kop 58 gr. 5½ d. míš. Z toho bylo 3 407 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchi E** (fol. 229a) byla finanční aktiva města Sušice zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 11 611 kop 58 gr. 5½ d. míš., rozdělených do pěti částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 446–450.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 1 460 kop 33 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu. Další záznamy už vedeny nejsou a do **Seznamu 1623** ani **Přehledu 1654** už tato pohledávka také zaevidována nebyla. Předpokládám tedy, že se stala součástí konfiskace celého majetku města v roce 1623.⁵⁴

⁵⁴ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1219–1232.

Nr. 447	více městu Tábor
Fol. 102	„ <i>Mehr d[er] Statt Tabor</i> “
B/7	200 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 446.

Tyto peníze půjčili v roce 1593 na válečné výdaje.

Dále viz Nr. 446.

Nr. 448	podobně městu Tábor
Fol. 102	„ <i>In Simili d[er] Statt Tabor</i> “
B/101	200 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 446.

Tyto peníze půjčili v roce 1595 bezúročně („*ohne Interesse*“) na válečné výdaje v Uhrách.

Dále viz Nr. 446.

Nr. 449	město Tábor
Fol. 102	„ <i>die Statt Tabor</i> “
D/407	6 511 kop 58 gr. 5½ den. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 446.

Tyto peníze museli zaplatit v roce 1612 Lichtenštejnovi jako ručitelé za císařovy dluhy, v tom hlavní suma, úroky, soudní náklady a škody. Byl jim na to vystaven dlužní úpis s datem na svatého Jiří 1614 [23. 4. 1614].

Dále viz Nr. 446.

Nr. 450	[Tábor] ⁵⁵
Fol. 102	
D/422	700 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 446.

Tyto peníze museli zaplatit (rok neuveden) dědicům Lidlovským („*dem Lidlauisch Erben*“) jakožto ručitelé za císařovy dluhy.

Tato pohledávka byla doplněna dodatečně na volnou spodní část fol. 102.

Dále viz Nr. 446.

Nr. 451	město Jaroměř
Fol. 102v	„ <i>Statt Jaromirz</i> “
D/315	1 000 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Královské věnné město Jaroměř, ležící v historickém kraji Královéhradeckém.

Tyto peníze půjčili v roce 1603 císaři na vojenské výdaje. Na to jim byl vystaven (společně s následující pohledávkou Nr. 452, sloučenými do jedné částky 1 500 kop gr. míš.) obnovený císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný 12. března 1615.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 451–452) sečteny do jedné částky 1500 kop gr. míš. Z toho byla 501 kopa zařazena do kategorie I. a schválena k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 167) byla nejprve finanční aktiva města Jaroměře zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 1 500 kop gr. míš., rozdělených do dvou částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 451–452 s tím, že úroky z těchto částek byly uhrazeny do sv. Havla 1614. Celý tento zápis je druhotně škrtnut a je k němu připsána poznámka, že na celou pohledávku 1 500 kop gr. m. byl vystaven nový panovnický dluhopis dne 12. března 1615, který je veden na fol. 188 téže knihy.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 188) byl skutečně zaveden nový účet, který tvoří dvě části. První z nich je převod 1 500 kop gr. m. ze starého účtu z fol. 167 (to je zde výslovně uvedeno); druhou část tvoří další panovnický dluhopis, vystavený 8. června 1616 a znějící na 3 890 kop gr. m. (zde je odkaz na starší evidenci v **Schuldenbuchu D**, fol. 356).⁵⁶ Tato

⁵⁵ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Tábor.

⁵⁶ Tento zápis byl nejprve samostatně založen v **Schuldenbuchu E** (fol. 310), ale nebyl dopsán. Uvedeno je pouze záhlaví a dva řádky anotace; pak už následuje pouze odkaz na fol. 188 téže knihy.

pohledávka vznikla tak, že město Jaroměř jakožto ručitel za císařovy dluhy muselo tyto peníze zaplatit na císařově místě bratřím z Lichtenštejna.

Údaje o splátkách jistiny nejsou úplně srozumitelné. Podle záznamu bylo podle stavovského harmonogramu, schváleného na zemském sněmu roku 1615, vyplaceno na jistinu ve výši 3 890 kop gr. m. ve dvou splátkách (tj. do sv. Jiří 1617) celkem 71 kop gr. m. To příliš nedává smysl, když zmíněné aktivum bylo zaevidováno až roku 1616 (tedy nemohlo být součástí harmonogramu, schváleného na zemském sněmu roku 1615) a zmíněná částka 71 kop je příliš nízká, než aby mohla odpovídat tomuto harmonogramu. Splátky úroků jsou odlišeny pro obě části účtu. Z jistiny 1 500 kop gr. m. (Nr. 451–452) byly úroky placeny jen do 11. listopadu 1614 (to odpovídá reálnému datu úhrady ke svatohavelskému termínu roku 1614, jak je uvedeno na fol. 167 téže knihy). Z druhé jistiny (3 890 kop) byly úroky placeny do sv. Jiří 1617. Další údaje o splátkách po roce 1617 už uvedeny nejsou a celý záznam je přeškrtnut několika tahy pera. Předpokládám tedy, že i tato pohledávka se stala součástí konfiskace celého majetku města v roce 1623.⁵⁷

Nr. 452	[Jaroměř] ⁵⁸
Fol. 102v	
D/356	500 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 451.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy. Na to jim byl vystaven (společně s předchozí pohledávkou Nr. 451, sloučenými do jedné částky 1 500 kop gr. míš.) obnovený císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný 12. března 1615.
Dále viz Nr. 451.

Nr. 453	město Dvůr Králové
Fol. 102v	
D/317	„ <i>Statt Königin Hoff</i> “ 1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské věnné město Dvůr Králové, ležící v tehdejším Královéhradeckém kraji. Tyto peníze půjčili v roce 1603 císaři na vojenské výdaje.

⁵⁷ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1219–1232.
⁵⁸ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Jaroměř.

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 453–455) sečteny do jedné částky 5 559 kop 51 gr. 6½ d. míš. Z toho bylo 1 744 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchi** E (fol. 192) byla finanční aktiva města Dvora Králové zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 5 559 kop 51 gr. 6½ d. míš., rozdělených do tří částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 453–455.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 717 kop 57 gr. 5 d. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu. Další záznamy už vedeny nejsou. Městu Dvoru Králové byl nejprve konfiskován všechen majetek hned v roce 1621, ale roku 1627 byl městu jeho pozemkový majetek vrácen, ale ve formě manství.⁵⁹ Tím lze vysvětlit, proč se výše uvedená pohledávka neobjevuje v **Seznamu 1623**, ačkoli později byla zapsána v **Přehledu 1654**, a to dokonce v kategorii **Cl. 1**. I tento záznam z roku 1654 však pouze dokládá, že na účtu už po roce 1618 žádný pohyb nenastal, pouze došlo k nárůstu nároků na nevyplacené úroky, které za 36½ roku dosáhly částky 2 247 kop 1 gr. 3 d. m. Později (zřejmě v roce 1681) byl celý záznam škrtnut s poznámkou, že město předložilo originály dluhopisů, podobně jako v případě jiných královských měst (Nr. 406, 411 aj.).

Nr. 454	[Dvůr Králové] ⁶⁰
Fol. 102v	
D/361	600 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 453.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 453.

Nr. 455	[Dvůr Králové] ⁶¹
Fol. 102v	
D/360	3 959 kop 51 gr. 6½ den. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

⁵⁹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1061–1063.
⁶⁰ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Dvůr Králové.
⁶¹ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Dvůr Králové.

Identita věřitele viz Nr. 453.

Podobně i tyto peníze museli zaplatit Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy, a to na hlavní sumu, úroky, soudní náklady i škody. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů datovaný 30. července 1615.

Celý tento zápis byl doplněn dodatečně na spodní okraj fol. 102v.

Dále viz Nr. 453.

Nr. 456	město Trutnov	
Fol. 103		
D/314		„Statt Trauttenaw“
MB		1 500 kop gr. míš.
Forma záruky není uvedena.		

Královské věnné město Trutnov, ležící v tehdejším Královéhradeckém kraji (mezi královská města povýšeno až 1593).

Tyto peníze půjčili v roce 1603 císaři na vojenské výdaje.

V roce 1611 je u města Trutnova vedle níže uvedeného Nr. 457 uváděna též pohledávka ve výši 1 000 kop gr. m., na které vázly nevyplacené úroky za jeden rok (od 28. listopadu 1610 do 28. listopadu 1611) ve výši 60 kop gr. m. Pravděpodobně se jedná o tuto půjčku z roku 1603, pouze došlo k chybě v záznamu (správně mělo být jistina 1 500 kop gr. m. a úrok 90 kop gr. m.). Jinak by bylo nelogické, že nezaplacená pohledávka z roku 1603 by nebyla vedena v evidenci v roce 1611 a bez této kontinuity by se objevila znovu až v roce 1615 (**Seznam 1611**, s. 32, č. M/62).

V roce 1615 byly všechny tři dílčí pohledávky (Nr. 456–458) sečteny do jedné částky 4 598 kop 35 gr. 5 d. mš. Z toho bylo 1 451 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchs** E (fol. 240) byla finanční aktiva města Trutnova zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 4 598 kop 35 gr. 5 d. míš., rozdělených do tří částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenliste 1615** pro položky Nr. 456–458.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 596 kop 59 gr. 5 d. m.; úroky byly uhrazeny k též termínu. Další záznamy už vedeny nejsou. Městu Dvoru Králové byl nejprve konfiskován všechen majetek hned v roce 1621, ale roku 1628 byla část pozemkového majetek vrácena.⁶² To se však těchto aktiv zřejmě netýkalo. Po roce 1618 žádný pohyb nenastal. Později (zřejmě v roce 1681) byl celý záznam škrtnut s poznámkou, že město předložilo originály dluhopisů, podobně jako v případě jiných královských měst (Nr. 406, 411 aj.).

⁶² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1238–1240.

Nr. 457	[Trutnov] ⁶³
Fol. 103	
D/362	
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 456.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.

Dále viz Nr. 456.

Nr. 458	[Trutnov] ⁶⁴
Fol. 102	
D/416	2 698 kop 35 gr. 5 den. míš
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 456.

Stejně tak i tyto peníze (odkaz na předchozí Nr. 457) museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný na svatého Havla 1614 [16. 10. 1614].

Dále viz Nr. 456.

Nr. 459	město Kolín <i>„Statt Kollin“</i> 1 000 kop gr. míš
Fol. 103	
D/311	
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské komorní město Kolín, ekonomické a správní centrum komorního panství Kolín.

Tyto peníze půjčili v roce 1603 císaři na vojenské výdaje. V roce 1606 jim na to byl vydán obnovený dlužní úpis.

V roce 1615 byly tři dílčí pohledávky (Nr. 459–461) sečteny; celkem tak činilo aktivum města 3 357 kop 8 gr. 4 d. m. Z toho bylo ale jen 1 011 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

⁶³ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Trutnov.

⁶⁴ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Trutnov.

Do **Schuldenbuchi E** (fol. 165) byla finanční aktiva města Kolína zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 2 500 kop gr. míš., rozdělených do dvou částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 459 a 461.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 296 kop 45 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k témž termínu. Další záznamy už vedeny nejsou. Městu Kolínu byl po Bílé hoře za účast v povstání konfiskován všechen pozemkový majetek.⁶⁵ Těchto aktiv u české komory se však konfiskace zřejmě netýkala, neboť pohledávka byla ještě v **Přehledu 1654** zařazena do kategorie **Cl.1**. Po roce 1618 však už na tomto účtu žádný pohyb nenastal. Jako dlouhodobě neaktivní byl tento účet později promlčen.

Nr. 460	podobně městu Kolín „In Simili d[er] Statt Kollin“
Fol. 103	
-	857 kop 8 gr. 4 den. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 459.
Uvedeno jen záhlaví bez bližšího vysvětlení.
V seznamu z roku 1611 je tato pohledávka specifikována jako peníze, které muselo město Kolín zaplatit z pozice ručitele Knoblochovi (**Seznam 1611**, s. 35, č. M/66). Tím je zřejmě míněn Zikmund Knobloch, stejně jako v případě stejné částky, kterou musela z téhož důvodu zaplatit města Slaný, Český Brod a Louny (viz Nr. 488).
Do **Schuldenbuchi E** však tato pohledávka z blíže neuvedených důvodů už nebyla zaznamenána, viz výše Nr. 459.

Nr. 461	městu Kolín
Fol. 103v	
D/370	„d[er] Statt Kollin“ 1 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 459.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 459.

⁶⁵ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1109–1110.

Nr. 462	město Čáslav
Fol. 103v	
D/308	„d[ie] Statt Cziaslaw“ 850 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Čáslav, hospodářské a správní centrum Čáslavského kraje.
Tyto peníze ještě zbývají doplatit z celkové částky 2 500 tolarů, které půjčili roku 1603 na vojenské výdaje.
V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 462–464) sečteny do jedné částky 14 742 kop 38 gr. 4 d. míš. Z toho bylo 4 583 kop gr. míš. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.
Do **Schuldenbuchi E** (fol. 220) byla finanční aktiva města Čáslavi zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 14 742 kop 38 gr. 4 d. míš., rozdělených do tří částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 462–464.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 268 kop 26 gr. 4 d. m.; úroky byly uhrazeny k témž termínu. Další záznamy už vedeny nejsou. Městu Čáslavi byl všechen pozemkový majetek konfiskován.⁶⁶ To se však těchto aktiv zřejmě netýkalo, neboť pohledávka byla ještě v **Přehledu 1654** zařazena do kategorie **Cl.1**. Zde uvedené údaje odpovídají záznamu v **Schuldenbuchi E**, změnila se ale výše jistiny: Na původní částku 4 583 kop gr. míš. bylo v letech 1616–1617 ve třech splátkách vyplaceno 1 268 kop 26 gr. 4 d. míš. Dále se odečetla částka 600 kop gr. m., kterou město Čáslav dlužilo Janu Šultésovi („dem Johann Schultes“). Ke splácení podle usnesení sněmu z roku 1615 tak v roce 1654 zbývalo 2 714 kop 33 gr. 3 den. míš. Tohoto záznamu se zřejmě týká marginální poznámka „Vide Schulden Lista 1656“. Takto zřejmě nazývali úředníci české komory **Přehled 1654**, který měli k dispozici. Ten na své titulní straně nese název „Schuldenlista“ a byl sestaven v roce 1656 (viz s. 300). Dále došlo k výpočtu nevyplacených úroků ze 37 let od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654 ve výši 6 026 kop 14 gr. 4 d. m.
Po roce 1618 však už na tomto účtu žádný pohyb nenastal. Později (zřejmě v roce 1681) byl celý záznam škrtnut s poznámkou, že město předložilo originály dluhopisů, podobně jako v případě v případě jiných královských měst (Nr. 406, 411 aj.).

⁶⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1049–1055.

Nr. 463	[Čáslav] ⁶⁷
Fol. 103v	
D/360	1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 462.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 462.

Nr. 464	podobně město Čáslav „ <i>In Simili die Statt Cziaslaw</i> “
Fol. 103v	
D/401	12 892 kop 38 gr. 4 den. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 462.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy, a to hlavní sumu, úroky, soudní náklady i škody. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů s půlroční výpovědní lhůtou, datovaný na svatého Jiří 1614 [23. 4. 1614].
Dále viz Nr. 462.

Nr. 465	městu Kouřim
Fol. 104	
A/248, D/31868	„ <i>der Statt Kaurzimb</i> “ 700 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Kouřim, správní a ekonomické centrum historického Kouřimského kraje.
Tyto peníze půjčili v letech 1592 a 1603 na vojenské výdaje.

⁶⁷ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Čáslav.
⁶⁸ Odkaz na „Schuldenbuch“ je uveden ve dvou částech, A/248 = 200 kop; D/318 = 500 kop. Částka 500 kop gr. m. je vedena jako samostatná pohledávka ještě v roce 1611 (**Seznam 1611**, s. 35, č. M/70).

V roce 1615 bylo z této částky 700 kop gr. m. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620 pouze 249 kop gr. m., což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 168) byla tato pohledávka města Kouřimi zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 700 kop gr. m.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 102 kop 20 gr. m.; úroky byly uhrazeny k témž termínu.

Na následující stranu **Schuldenbuchu E** (fol. 168v) byla později doplněna další dvě aktiva, o které byla jistina na tomto účtu navýšena:

- a) Císařský dluhopis z 11. listopadu 1616 znějící na částku 4 179 kop 53 gr. 4½ d. m., což jsou peníze, které muselo město Kouřim na místě císaře zaplatit bratřím z Lichtenštejna jakožto ručitel za císařovy dluhy.
- b) Obnovený dluhopis z 11. dubna 1617 na 300 kop gr. m. které město Kouřim půjčilo roku 1587 pro nutnou potřebu kutnohorských dolů a mincovny. Na tu částku se má platit úrok 6% od sv. Jiří 1616 a má se hradit z daní, schválených na 5 let zemským sněmem roku 1615 (tedy kategorie II.).

Další záznamy už vedeny nejsou. Městu Kouřimi byl všechn pozemkový majetek konfiskován.⁶⁹ To se však těchto aktiv zřejmě netýkalo, neboť pohledávka byla ještě v **Přehledu 1654** zařazena do kategorie **Cl.1**. Zde jsou uvedeny pouze údaje, týkající se splácení sněmem roku 1615 schválené částky v kategorii I. (zůstatek jistiny 140 kop 40 gr. m.) a spočten nárok na nevyplacené úroky za 36½ roku od sv. Jiří 1618 do sv. Havla 1654 ve výši 311 kop 12 gr. m.

Nr. 466	město Kutná Hora
Fol. 104	
A/248, D/31870	„ <i>Statt Kuttenberg</i> “ 700 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské horní město Kutná Hora, ležící v historickém Čáslavském kraji.
Tyto peníze půjčili roku 1603 na vojenské výdaje. To jim bylo v roce 1607 ujištěno dlužním úpisem.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 466–468) sečteny do jedné částky 24 642 kop 51 gr. 6 d. míš. Z toho bylo 8 059 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

⁶⁹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1111–1116.
⁷⁰ Odkaz na „Schuldenbuch“ je uveden ve dvou částech, A/248 = 200 kop; D/318 = 500 kop.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 308) byla finanční aktiva města Kutná Hora zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 24 642 kop 51 gr. 6 d. míš., rozdělených do tří částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 466–469. Rozdíl 12 grošů míšeňských v souhrnném součtu není vysvětlen; jde zřejmě jen o drobnou početní chybu v součtu všech monoha dílčích položek, které tvoří Nr. 467.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 3 320 kop 7 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k témž termínu. Další záznamy už vedeny nejsou. Městu Kutné Hoře byl za účast v povstání konfiskován všechen pozemkový majetek. Těchto aktiv u české komory se však konfiskace zřejmě netýkala, neboť zůstatek na účtu u české komory ve výši 18 348 kop gr. m. byl městem použit jako protihodnota za postoupení pustých dvorů a gruntů na předměstí roku 1630.⁷¹ Tato transakce se v záznamu v **Schuldenbuchu E** nijak neprojevila, ale týkala se zřejmě jen zůstatku z původní dlužné částky, zařazeného stavovskou komisí roku 1615 do kategorie II.

Zbytek pohledávky, který se měl splácet z českých daní podle usnesení zemského sněmu z roku 1615, byl i nadále veden jako aktivum a byl v **Přehledu 1654** zařazen do kategorie **Cl.1**. Z tohoto záznamu je zřejmé, že splácení této části pohledávky dál nepokračovalo, neboť jistina zůstávala od roku 1618 na stále stejné výši 4 738 kop 53 gr. 1 d. m. Nároky na nevyplacené úroky za 36½ roku byly vypočteny na 10 378 kop 4 gr. 5½ d.m. Jako dlouhodobě neaktivní byla tato pohledávka později promlčena.

Nr. 467	[Kutná Hora] ⁷²
Fol. 104	
-	
MB	
21 142 kop 51 gr. 6 den. míš.	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 466.
Tuto souhrnnou sumu postupně půjčovali po dílčích částkách a v různých letech na různé výdaje a nutnou potřebu kutnohorské mincovny. Společně to sečetli a došli k výše uvedené sumě.

Tento zápis byl připsán dodatečně na volné místo mezi položky Nr. 466 a 469. K němu byla ještě dopsány dodatečné informace formou interlineárních vsuvky a marginální poznámky vlevo. Tento text byl psán jinou písařskou rukou, odlišnou od původního textu:

Na tu částku jim byl vydán císařský dluhopis datovaný 18. září 1615. Peníze jim budou proplaceny v průběhu následujících pěti let a budou jim k tomu připočítány i dosud nevyplacené úroky.

Dále viz Nr. 466.

⁷¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1063–1070, zde s. 1066.
⁷² Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Kutná Hora.

Nr. 468	[Kutná Hora] ⁷³
Fol. 104	
-	
MB	
2 000 kop gr. míš.	
Za částku ručí 6 zemských úředníků a komorních radů.	

Identita věřitele viz Nr. 466.
Bližší okolnosti ani doba vzniku této pohledávky nejsou uvedeny. Text obsahuje pouze informaci, že za tento dluh se osobně zaručilo šest zemských úředníků a komorních radů („*die hern*“⁷⁴ *Land Officiren und auch Cammer Rätthe proprio verschreiben haben*“). Tento zápis byl připsán (stejnou písařskou rukou a stejným inkoustem, jako předchozí Nr. 467) dodatečně na volné místo mezi položky Nr. 466 a 469. K němu byla ještě dopsány dodatečné informace formou interlineárních vsuvky. Tento text byl psán jinou písařskou rukou, odlišnou od původního textu (ale stejnou, jako v případě dodatečných doplňků i předchozího Nr. 467).
Císař jim na tu částku vydal dluhopis, datovaný na svatého Jiří 1616 [23. 4. 1616], podle kterého jim ty peníze budou vyplaceny v průběhu příštích čtyř let i s úroky.
Dále viz Nr. 466.

Nr. 469	město Loket
Fol. 104	
D/320	„ <i>Statt Elnbogen</i> “ 2 000 kop gr. míš.
MB	
Ručí 2 města.	

Město Loket, ekonomické a správní centrum historického Loketského kraje, počítaného v té době jako území, která měla ve vztahu ke Království českému zvláštní právní režim.
Tyto peníze půjčili roku 1603 na vojenské výdaje. Na to jim byl vystaven obnovený císařský dlužní úpis datovaný 16. října 1613, podle kterého jim ty peníze mají být splaceny do tří let.
Finanční aktiva města Lokte byla jedinou městskou pohledávkou, která nebyla stavovskou komisí roku 1615 akceptována k úhradě z českých daní a byla zařazena do kategorie III. Z kontextu není jasné, zda toto rozhodnutí nějak souviselo se specifickým právním postavením města Lokte a Loketského kraje v rámci zemí Koruny české.
V **Schuldenbuchu E** (fol. 169) byla tato pohledávka města Loket zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 2 000 kop gr. m. Zde je také upřesněno, že za tento dluhopis

⁷³ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Kutná Hora.
⁷⁴ Číslice „6“ byla připsána dodatečně formou interlineární vsuvky.

ručí města Karlovy Vary („*Carlsbad*“) a Slavkov („*Schlaggenwerdt*“). Úroky z této pohledávky byly spláceny do sv. Jiří 1615.

Žádné další pohyby na tomto účtu už po roce 1615 nenastaly. Město loket bylo v rámci stavovského povstání velmi aktivní, proto byl veškerý jeho majetek konfiskován již v roce 1621. Předpokládám, že v této době došlo také ke konfiskaci městských aktiv u české komory. Později v roce 1636 byl sice městu Loket jeho pozemkový majetek vrácen, ale tato restituce se zřejmě finančních aktiv netýkala.⁷⁵

Nr. 470	město Vodňany
Fol. 104v	
D/298	„ <i>Statt Wodnian</i> “ 1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Vodňany, ležící v historickém Prácheňském kraji. Tyto peníze půjčili roku 1603 na vojenské výdaje. Na to jim byl roku 1607 vystaven obnovený dlužní úpis.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 470–472) sečteny do jedné částky 4 444 kop 10 gr. 5 d. m. Z toho bylo 1 404 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchi E** (fol. 164) byla finanční aktiva města Vodňany zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 5 444 kop 10 gr. 5 d. m. 4 642 kop 51 gr. 6 d. míš., rozdělených do čtyř částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 470–472. Rozdíl 1 000 kop gr. m. je tvořen tím, že v **Schuldenbuchi E** je navíc evidována pohledávka 1610 ve výši 1 000 kop gr. m., které muselo město Vodňany zaplatit jednak jako ručitel za císaře na jeho místě bratřím z Lichtenštejna, jednak na vyplacení vojska Pasovských.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 296 kop 45 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Další údaje o splátkách po roce 1617 už uvedeny nejsou a celý záznam je přeškrtnán několika tahy pera. Předpokládám tedy, že i tato pohledávka se stala součástí konfiskace celého majetku města hned v roce 1621.⁷⁶

⁷⁵ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1135–1139.
⁷⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1246–1253.

Nr. 471	zbývají městu Vodňany „ <i>Restieren d[er]Statt Wodnian</i> “
Fol. 104v	
D/273	750 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 470.
Roku 1563 půjčili 500 kop na koupi panství Pardubice a pak roku 1566 na osobní účast císaře v polním tažení do Uher ještě 250 kop. První z uvedených pohledávek je evidována ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584.⁷⁷ Ta částka 750 kop jim byla ujištěna císařským obnoveným dlužním úpisem roku 1607.
Dále viz Nr. 470.

Nr. 472	město Vodňany
Fol. 104v	
D/406	„ <i>die Statt Wodnian</i> “ 2 694 kop 10 gr. 5 den. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 470.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy, a to hlavní sumu, úroky, soudní náklady i škody. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis s půlroční výpovědní lhůtou, datovaný na svatého Jiří 1614 [23. 4. 1614].⁷⁸
Dále viz Nr. 470.

Nr. 473	Město Chrudim
Fol. 105	
B/419, D/31279	„ <i>Statt Chrudimb</i> “ 2 300 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské věnné město Chrudim, správní a ekonomické centrum historického Chrudimského kraje.

⁷⁷ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 36v–37.
⁷⁸ Originál tohoto dluhopisu viz NAP, NAP, fond České gubernium - guberniální listiny, inv. č. 3808 (viz s. 190).
⁷⁹ Odkaz na „Schuldenbuch“ je uveden ve dvou částech, B/419 = 300 kop; D/312 = 2000 kop.

V roce 1603 půjčili na vojenské výdaje 2 000 kop. Těch 300 kop bylo půjčeno v roce 1577 bezúročně a neplatily se z toho úroky až do roku 1602. Nyní je na to vystaven dlužní úpis úročený 6%.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 473–474) sečteny do jedné částky 4 300 kop gr. míš. Z toho bylo 1 358 kop 18 gr. 4 d. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 166) byla finanční aktiva města Chrudimě zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 4 300 kop gr. m., rozdělených do tří částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 473–474.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 296 kop 45 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Další záznamy už po roce 1617 vedeny nejsou. Městu Chrudimi byl všečen pozemkový majetek konfiskován.⁸⁰ To se však těchto aktiv zřejmě netýkalo, neboť pohledávka byla ještě v **Přehledu 1654** zařazena do kategorie **Cl.1**. Sem však byly pouze přepsány údaje ze **Schuldenbuchu E** a nárok na nevyplacené úroky za 37 let vypočten na 2 181 kop 30 gr. 1 d. m. I když účet zůstal pro město uzavřen, Chrudim s tímto aktivem ve vztahu k české komoře argumentovala a ještě v roce 1663 se vyplacení těchto peněz marně domáhala.⁸¹ Celý záznam byl později přeškrtnán několika tahy pera bez jakéhokoli komentáře; předpokládám, že je zrušení tohoto účtu došlo za podobných okolností, jako v případě v případě jiných královských měst (Nr. 406, 411 aj.).

Nr. 474	město Chrudim
Fol. 105	
D/350	„die Statt Chrudimb“ 2 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 473.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 473.

⁸⁰ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1246–1253.
⁸¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1088–1096, zde s. 1090–1091.

Nr. 475	město Vysoké Mýto
Fol. 105	
různé ⁸²	„ <i>Statt Hohenmautt</i> “ 2 700 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské věnné město Vysoké Mýto, ležící v historickém Chrudimském kraji.
Na válečné účely půjčili roku 1592 částku 300 kop, roku 1595 ještě 400 kop a nakonec roku 1603 další 2 000 kop, které složili na rentmistrovském úřadě. Na tom jim byl vystaven dluhopis roku 1605.

V roce 1615 byly dílčí pohledávky (Nr. 475 a 476) sečteny; k nim bylo připočteno, co museli zaplatit jako ručitelé za císařovy dluhy podle císařských dluhopisů z 30. 6. 1612 a 28. 2. 1616. Celkem tak činilo aktivum města 8 166 kop 16 gr. míš. Z toho bylo ale jen 1 327 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 309) byla finanční aktiva města Vysokého Mýta zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 8 166 kop 16 gr. míš., rozdělených do pěti částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 475 a 476).

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 466 kop 58 gr. 1 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Za účast ve stavovském povstání byl městu Vysokému Mýtu všečen majetek konfiskován a jeho finanční aktiva u české komory jsou v konfiskačních protokolech výslovně zmíněna jako konfiskát.⁸³ Tomu odpovídá stav evidence v účetní dokumentaci, kdy po roce 1617 na účtu žádné pohyby nejsou zaznamenány. Někdy před rokem 1654 však byla městu vrácena alespoň ta část pohledávky, která se měla splácet z českých daní podle usnesení zemského sněmu roku 1615. Toto aktivum je totiž uvedeno v **Přehledu 1654** v kategorii **Cl. 1.**, tedy zbytek nevyplacené jistiny a úroky od r. 1617 do roku 1654. Přestože městu žádné peníze z české komory na tuto pohledávku spláceny nebyly, zůstal účet aktivní. K 19. červenci 1675 dokonce proběhlo podrobné vyúčtování, které je zde popsáno. Výsledkem je stanovení nové jistiny ve výši 2 857 zl. r. 37 kr. 1 d. a nároku na nevyplacené úroky ve výši 31 530 z. r. 28 kr. 3 d. Na splátku těchto úroků bylo dokonce v roce 1689 vyplaceno 91 zl. r. 47 kr. Tato částka, tedy zmíněných 91 zl. r. 47 kr., byly ale jediné peníze, které město Vysoké Mýto na svou pohledávku od roku 1617 dostalo vyplaceny. V roce 1721 byl pak účet přepsán do **Schuldenbuchu F** (fol. 663).

⁸² Odkaz na „Schuldenbuch“ je uveden ve třech částech, A/377 = 300 kop; B/108 = 400 kop a D/309 = 2000 kop.
⁸³ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1154–1163, zde s. 1154.

Nr. 476	město Vysoké Mýto
Fol. 105v	
	„ <i>die Statt Hohenmaultt</i> “
D/353	1 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 475.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 475.

Nr. 477	město Litoměřice
Fol. 105v	
	„ <i>Statt Leuthomericz</i> “
D/28584	3 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Litoměřice, správní a ekonomické centrum historického Litoměřického kraje.
Tyto peníze půjčili v roce 1603 císaři na vojenské výdaje.
V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 477–480) sečteny do jedné částky 20 870 kop gr. míš. Z toho bylo 6 454 kop gr. m. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.
Do **Schuldenbuchu E** (fol. 166) byla finanční aktiva města Litoměřic zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 4 300 kop gr. m., rozdělených do tří částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 477–480.
Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 786 kop 43 gr. 3 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Další záznamy už po roce 1617 vedeny nejsou. Městu Litoměřice byl všechen pozemkový majetek konfiskován, včetně finančních aktiv. V roce 1628 však byla část pozemkového majetku městu vrácena a jako součást této restituce je výslovně uvedena i část dříve zabavených aktiv u české komory.⁸⁵ To se později zřejmě odrazilo v dodatečném zápisu k tomuto účtu z roku 1673. Zde je zmíněno, že z částky 1 200 zl. r., kterou mělo město Litoměřice na tomto účtu, bylo odečteno 513 zl. r. 27 kr. 3 d. na splátku pohledávky Martina Beittela, takže zbývá jistina ve výši 686 zl. r. 32 kr. 3 d. I tento

⁸⁴ V tomto případě není odkaz na „Schuldenbuch“ připsán až v rámci kontroly, ale je součástí původního zápisu.
⁸⁵ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1116–1135, zde s. 1134.

zbytek jistiny byl zřejmě použit na úhradu nějakých pohledávek, protože celý záznam byl (zřejmě v souvislosti s uzavřením této účetní knihy v roce 1681) přeškrtnán několika tahy pera jako účet uzavřený, podobně jako účty několika jiných královských měst (Nr. 406, Nr. 411 aj.).

Nr. 478	[Litoměřice] ⁸⁶
Fol. 105v	
D/368	4 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 477.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 477.

Nr. 479	[Litoměřice] ⁸⁷
Fol. 105v	
D/368	1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 477.
V této částce zastoupili císaře u paní Veroniky Hausové („*frau Veronica Hausin*“) na místě rady města Mělníka („*an statt des Raths zu Mielnick*“), kterým císař tyto peníze dlužil za několik prodaných vesnic. Šlo tedy o původní dluh císaře městu Mělník za prodej vesnic (zřejmě dříve připojených ke komornímu panství Mělník), kteroužto pohledávku získala od města Mělník Veronika Hausová, která toto aktivum použila při úhradě jiné své platby městu Litoměřice.
Dále viz Nr. 477.

Nr. 480	město Litoměřice
Fol. 106	
	„ <i>die Statt Leuthomericz</i> “
D/408	12 870 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

⁸⁶ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Litoměřice.
⁸⁷ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Litoměřice.

Identita věřitele viz Nr. 477.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy, a to hlavní sumu, úroky, soudní náklady i škody. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis s půlroční výpovědní lhůtou, datovaný na svatého Jiří 1614 [23. 4. 1614].⁸⁸

Dále viz Nr. 477.

Nr. 481	město Nový Bydžov
Fol. 106	„ <i>Statt Biedtcziow</i> “
B/104	300 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské věnné město Nový Bydžov, ležící v historickém Královéhradeckém kraji (královským městem od 1593).

Tyto peníze půjčili v roce 1595 na válku Turky. Na to jim byl vydán obnovený dluhopis roku 1603.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 481–483) sečteny do jedné částky 5 265 kop 48 gr. míš. Z toho bylo 1 651 kop gr. m. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 238) byla finanční aktiva města Nového Bydžova zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 5 265 kop 48 gr. míš., rozdělených do tří částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 481–483

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 457 kop 41 gr. 2 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Městu Novému Bydžovu byl za účast v povstání všechen majetek konfiskován. V roce 1628 však byla část pozemkového majetku městu vrácena,⁸⁹ ale aktiv u české komory se tato restituce zřejmě netýkala. Každopádně po roce 1617 už na tomto účtu žádný pohyb nenastal a záznam byl později (1681) přeškrtnán několika tahy pera, podobně jako jiné účty několika královských měst (Nr. 406, 411 aj.).

⁸⁸ Originál tohoto dluhopisu se dochoval, viz NAP, fond České gubernium – guberniální listiny, inv. č. 3813 (viz s. 190).

⁸⁹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1048–1049.

Nr. 482	město Nový Bydžov
Fol. 106	„ <i>Statt Biedtcziow</i> “
D/305	1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 481.

Tyto peníze půjčili v roce 1603 na válečné výdaje.

Dále viz Nr. 481.

Nr. 483	[Nový Bydžov] ⁹⁰
Fol. 106	
D/415	3 965 kop 48 gr. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 481.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy, a to hlavní sumu, soudní výdaje i škody.

Dále viz Nr. 481.

Nr. 484	město Krupka
Fol. 106v	„ <i>Statt Graupen</i> “
D/287	500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Město Krupka, centrum menšího komorního panství s převahou luteránského osídlení v historickém Litoměřickém kraji, které panovník právě v roce 1615 postoupil katolickému šlechtici a tehdejšímu nejvyššímu purkrabímu Království českého Adamovi staršímu ze Šternberka (Nr. 21).

Tyto peníze složili v roce 1603 na rentmistrovském úřadě jako půjčku na válečné výdaje.

V roce 1615 bylo z této pohledávky jen 188 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

⁹⁰ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Nový Bydžov.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 160) byla tato pohledávka města Krupky zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 500 kop gr. m., a to s upřesněním, že na původní pohledávku z roku 1603 byl vystaven obnovený dluhopis roku 1612.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 51 kopa 26 gr. 4 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Další záznamy už vedeny nejsou. Městu Krupce byl za účast ve stavovském povstání všechen pozemkový majetek konfiskován.⁹¹ To se však těchto aktiv zřejmě netýkalo, neboť jeho pohledávka o české komory byla v **Přehledu 1654** zařazena do kategorie **Cl.1**. Zde jsou uvedeny pouze údaje, týkající se splácení sněmem roku 1615 schválené částky v kategorii I. (zůstatek jistiny 136 kop 3 gr. 3 d. m.) a spočten nárok na nevyplacené úroky za 37 let od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654 ve výši 301 kopa 59 gr. 3 d. m. Žádný další pohyb a tomto účtu však od roku 1617 evidován není; předpokládám, že pohledávka byla později jako neaktivní promlčena.

Nr. 485	město Kladsko
Fol. 106v	
B/122	„ <i>Statt Glaacz</i> “ 1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Město Kladsko, hlavní centrum Hrabství kladského, tvořícího samostatné teritoriální knížectví v rámci Království českého.

Tyto peníze složili v roce 1595 na rentmistrovském úřadě jako půjčku císaři na jeho nutné výdaje.

V roce 1615 bylo z této pohledávky jen 342 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** byla tato pohledávka (zřejmě jen omylem) zapsána dvakrát; obsah obou záznamů je stejný. Záznam na fol. 10 je přeškrtnán jako duplicitní; je u něj připojena marginální poznámka s odkazem na fol. 157, kde je záznam stejného znění. Zde je upřesněno, že půjčka z roku 1595 byla určena na vojenské výdaje na obranu proti Turkům. Na splátku jistiny nebylo po roce 1615 vydáno nic; úroky byly hrazeny do 9. ledna 1616. Žádný další pohyb a tomto účtu však od roku 1616 evidován není; předpokládám, že pohledávka byla později jako neaktivní promlčena.

⁹¹ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1118.

Nr. 486	město Slaný
Fol. 106v	
D/357	1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Slaný, hospodářské a správní centrum historického Slánského kraje.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 486–489) sečteny do jedné částky 6 163 kop 21 gr. ½ d. m. Z toho bylo 1 928 kop gr. m. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 199) byla finanční aktiva města Slaného nejdříve zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 4 806 kop 12 gr. 3½ d. míš., rozdělených do dvou částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 486 a Nr. 489. Položky Nr. 487–488 zde zaznamenány nejsou. Dodatečně byla k účtu připsána ještě částka 1 000 kop gr. m. (s odkazem na **Schuldenbuch D**, fol. 357, stejně jako u Nr. 486), takže výsledné aktivum dosáhlo hodnoty 5 806 kop 12 gr. 3½ d. m.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 809 kop 50 gr. m.; úroky však byly uhrazeny jen do sv. Havla 1617.

Městu Slaný byl za účast v povstání všechen majetek konfiskován; finanční aktiva u české komory jsou výslovně uvedena jako součást konfiskátu.⁹² Na účtu už po roce 1617 nenastal žádný pohyb a celý záznam byl několika tahy pera přeškrtnán.

Nr. 487	město Slaný
Fol. 106v	
-	„Statt Slan“ 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 486.
Tyto peníze půjčili roku 1608 na vyplacení vojska které tehdy leželo u Prahy.
Dodatečně byla připojena poznámka (namísto odkazu na „Schuldenbuch“), že tuto pohledávku započítal rentmistr roku 1608 na fol. 305 jako příjem („Verräit Rentmäister A[nn]o 1608 f[olio] 305 p[er] Empf[ang]“).

⁹² T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1205–1207.

Dále viz Nr. 486.

Nr. 488	město Slaný
Fol. 107	
-	„die Statt Slan“ 857 kop 8 gr. 4 den. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 486.

Tyto peníze museli zaplatit roku (uvedeno pouze číslo „6“, platba tedy proběhla po roce 1600) Knoblochovi („dem Knobloch“)⁹³ jakožto ručitelé za císařovy dluhy.

Dále viz Nr. 486.

Nr. 489	město Slaný
Fol. 107	
D/371	„die Statt Slan“ 3 806 kop 12 gr. 3½ den. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 486.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy, a to hlavní sumu, úroky, soudní náklady i úroky. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů s půlroční výpovědní lhůtou, datovaný na svatého Havla 1614 [16. 10. 1614].

Dále viz Nr. 486.

Nr. 490	město Kadaň
Fol. 107	
D/365	„Statt Kadan“ 2 500 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Kadaň, ležící v historickém Žateckém kraji.

⁹³ Jde o Zikmunda Knoblocha, jehož jméno je uvedeno v roce 1611 u pohledávky ve stejné výši (1 000 zl r. = 857 kop 8 gr. 4 d. míš.) u města Český Brod, které bylo zřejmě společně s městem Slaný, České Budějovice a Kolín ručitelem za aktiva, která měl Zikmund Knobloch u panovníka (**Seznam 1611**, s. 31, č. M/47)

Tyto peníze museli zaplatit roku 1606 (sic!) Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.

V roce 1615 byly z této pohledávky 1 004 kopy zařazeny do kategorie I. a schváleny k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 307) byla finanční aktiva města Kadaně zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 3 772 kop gr. m., rozdělených do tří částí. Až třetí z nich (2 500 kop gr. m.) tvoří samotné Nr. 490. Další položky (neuvedné v **Šuldenlistě 1615**) tvoří dluhopis z roku 1611 na 1 000 kop gr. m. Tyto peníze půjčilo město Kadaň na vyplacení Dampierovského vojska, ložirujícího v Žateckém kraji, Zbývajících 272 kopy gr. m. je nedoplatek z půjčky 2 000 kop z roku 1603 na vojsko v Uhrách (na to bylo splaceno v roce 1606 928 kop a v roce 1608 dalších 800 kop; zbývá doplatit těch 272 kop gr. m.).

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 277 kop 51 gr. 5½ d. m.; úroky byly uhrazeny také do sv. Havla 1617.

Městu Kadaň byl za účast v povstání všechn majetek konfiskován.⁹⁴ Na účtu už po roce 1617 nenastal žádný pohyb; předpokládám, že tato pohledávka byla součástí konfiskace roku 1623.

Nr. 491	město Kadaň
Fol. 107	
D/257	„die Statt Kadan“ 621 kop 51 gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 490.

Tyto peníze muselo město Kadaň zaplatit za císaře paní Margaretě Aichlerové z Riedlingu („der frauen Margaretha Aichlerin von Riedtling“) jakožto ručitelé za císařovy dluhy. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis datovaný 29. srpna 1612 a úročený 6%.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 144) je upřesněno, že město Kadaň bylo ručitelem spolu s městem Most. Původní pohledávka Aichlerové u císaře činila 500 kop gr. m., dalších 100 kop 23 gr. míš. byly nevyplacené úroky do 28. srpna 1612 a zbylých 21 kop 28 gr m. činily soudní náklady. V marginální poznámce k tomuto záznamu je upřesněno, že stejná částka, úročená 6%, byla ujištěna z téhož důvodu městu Most (viz Nr. 442).

Žádné další údaje o splátkách jistiny či úroků už u tohoto zápisu nejsou uvedeny.

Viz Nr. 490.

⁹⁴ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1099–1103.

Nr. 492	město Rokycany
Fol. 107v	
	„ <i>Statt Rockiczain</i> “
D/292	1 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město Rokycany, ležící v historickém Plzeňském kraji (královským městem od 1584).

Tuto částku půjčili roku 1603 císaři na válečné výdaje. Na to jim byl vystaven dluhopis v roce 1604.

V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 492–494) sečteny do jedné částky 5 919 kop 47 gr. 4½ d. míš. Z toho bylo 1 851 kop gr. m. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 242) byla finanční aktiva města Rokycan zaevidována na jednom účtu v souhrnné částce 5 919 kop 47 gr. 4½ d. míš., rozdělených do tří částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 492–494.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 512 kop 8 gr. 2 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Po roce 1617 už na tomto účtu žádný pohyb nenastal. Městu Rokycany byl za účast v povstání všechn majetek konfiskován; předpokládám, že součástí konfiskace byla také finanční aktiva u české komory.

Nr. 493	[Rokycany] ⁹⁵
Fol. 107v	
D/373	2 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 492.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 492.

⁹⁵ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Rokycany.

Nr. 494	město Rokycany
Fol. 107v	
	„ <i>die Statt Rockiczain</i> “
D/417	3 919 kop 47 gr. 4½ den. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 492.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy, a to hlavní sumu, soudní náklady i škody. Na to jim byl vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný na svatého Havla 1614 [16. 10. 1614].
Dále viz Nr. 492.

Nr. 495	městu Mladá Boleslav
Fol. 107v	
	„ <i>der Statt Jungen Bunczlaw</i> “
D/398	13 000 kop gr. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Královské město Mladá Boleslav, správní a ekonomické centrum historického Bole-slavského Kraje.

Tyto peníze museli zaplatit roku 1612 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy. Na to mají vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný 23. dubna 1614.

V roce 1615 bylo z výše uvedené částky. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620 jen 4 039 kop gr. míš., což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 216) byla tato pohledávka města Mladé Boleslavi zaevidována na jednom účtu v souhrnné výši 13 000 kop gr. m. Zde je upřesněno, že celkem muselo město na místě císaře zaplatit bratřím z Lichtenštejna podle vyúčtování z 8. května 1613 částku 13 149 kop 8 gr. 2 d. m, zahrnující i škody a soudní náklady s tím spojené. Na tu částku jim bylo k sv. Jiří 1614 vyplaceno 149 kop 8 gr. 2 d. m. Zůstává k úhradě ještě uvedených 13 000 kop gr. m., které mají být úročeny od sv. Jiří 1613.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 1 117 kop 44 gr. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu.

Mladé Boleslavi byl za účast ve stavovském povstání všechn pozemkový majetek konfiskován, ale v roce 1628 byl v plném rozsahu vrácen.⁹⁶ To se zřejmě týkalo také aktiv u české komory, neboť účet zůstal aktivní. Mladá Boleslav sice od české komory nedostala žádné, peníze, ale v roce 1636 byla namísto nevyplacených úroků odečtena částka

⁹⁶ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1038–1040.

1 639 zl. r. 27 kr., kterou by jinak město mělo zaplatit na posudném. Pohledávka byla i nadále vedena také v **Přehledu 1654**, a to v kategorii **Cl.1**. Zde jsou uvedeny pouze údaje, týkající se splácení sněmem roku 1615 schválené částky v kategorii I. (zůstatek jistiny 2 921 kop 16 gr. 3 5. m.) a spočten nárok na nevyplacené úroky za 37 let od sv. Havla 1617 do sv. Havla 1654 ve výši 6 458 kop 7 gr. 6 d. m. Žádný další pohyb a tomto účtu po roce 1636 evidován není; účet je však uzavřen symbolem přeškrtnuté nuly, značící nulový zůstatek na jistině i na nevyplacených úrocích. Důvod uzavření účtu však není blíže vysvětlen.

Nr. 496	Obci Chotětov
Fol. 108	
B/182	„ <i>der dorffschafft Chotitow</i> “ 2 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Obec (nyní městys) Chotětov, součást komorního panství Brandýs nad Labem. Tyto peníze půjčili císaři v roce 1596 na stavbu mlýna na komorním panství Brandýs nad Labem („*Brandeiß*“). Dodatečně bylo připsáno další upřesnění: Na to jim byl vystaven císařský dluhopis datovaný na svatého Havla 1596 [16. 10. 1596], podle kterého jim to má být zaplacen do dvou let. V evidenci rentmistrovského úřadu za rok 1609⁹⁷ je to evidováno na fol. 292 jako příjem („*Imm R. A. R. de A[nn]o 1609 f[olio] 292 p[er] emmpfang verrait*“).⁹⁸ Pohledávka je evidována v roce 1611; zde bylo původně uvedeno „Panství Chotětov“ („*Herrschaft Chotitow*“), což bylo následně opraveno na „ves Chotětov“ („*dorff*“), viz **Seznam 1611**, s. 38, č. M/95. V roce 1615 bylo z výše uvedené částky. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620 jen 650 gr. míš., což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II. V **Schuldenbuchu E** (fol. 185; zde obec uvedena jako „*Dorffschafft Kotietow*“) je pouze uvedena rekapitulace vzniku pohledávky, ale žádné údaje o splácení úroků nebo jistiny. Až z **Přehledu 1789** (fol. 238) vyplývá, že podle stavovského harmonogramu byla vyplacena jedna splátka a úroky do podzimu 1617. Později už žádné platby z tohoto účtu neproběhly. Po opakované kapitalizaci úroků narostla celková dlužná částka do roku 1789 na 22 486 zlatých rýnských 48 krejcarů.

⁹⁷ Nejprve byl zapsán letopočet „1596“, ten však písař škrtnul a plynule pokračoval v zápisu letopočtem „1609“.

⁹⁸ Podobná formulace viz pohledávka Nr. 487.

Nr. 497	městu České Budějovice
Fol. 108	
D/299	„ <i>d[er] Böhembisch Buedtweiß</i> “
MB	
4 000 kop gr. míš.	
Forma záruky není uvedena.	

Královské město České Budějovice, ekonomické a správní centrum historického Bechyňského kraje. Tuto částku půjčili roku 1603 císaři na válečné výdaje. V roce 1615 byly všechny dílčí pohledávky (Nr. 497–501) sečteny do jedné částky 22 631 kop 29 gr. 1½ d míš. Z toho bylo 6 396 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II. Do **Schuldenbuchu E** (fol. 214) byla finanční aktiva města zaevidována na jednom účtu v souhrnné částce 22 631 kop 29 gr. 1½ d. míš., rozdělených do pěti částí. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 497–501. Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 4 splátky do sv. Jiří 1618 ve výši 2 631 kop 4 gr. 6 d. m.; úroky byly uhrazeny k téměř termínu. Město České Budějovice nebylo postiženo pobělohorskými konfiskacemi, jeho účet u české komory zůstal aktivní a původní jistina byla v roce 1623 navýšena o nevyplacené úroky. Podle smlouvy z 15. května 1623 koupilo město od panovníka blíže nespecifikovaný konfiskovaný pozemkový majetek v ceně 46 500 kop gr. m. („...*hat die Stadt Budwaiß umb 46 500 ßß confiscirte Güter erkaufft*...“). Na tuto transakci použilo ze svého účtu částku 38 263 kop 27 gr. 3½ d. m. Zbytek kupní ceny (8 236 kop 32 gr. 3½ d. m.) měl být postupně uhrazen z úroků, které se měly splácet ze zbytku jistiny. Další vyúčtování bylo provedeno až v roce 1655. Po kapitalizaci nevyplacených úroků narostlo celkové aktivum na účtu na 28 290 kop 11 gr. 1 d. míš. V té době byla také aktiva Českých Budějovic u české komory registrována v **Přehledu 1654** (**Cl. 1**, č. 53, f. 14v-15v). Zde je však evidována pouze ta část aktiv, která měla být splácena podle stavovského harmonogramu z roku 1615. Z původní částky, uvedené v tištěném seznamu z roku 1615, zbývalo k doplacení ještě 3 764 kop 55 gr. 1 d. m. a nároky na nevyplacené úroky z této částky byly za 36½ roku spočteny na 8 245 kop 5 gr. 2½ d. m. Zde je také zaznamenán další postup umoření dluhu: Podle císařského rozhodnutí z 18. září 1653 má být zbytek aktiv města postupně od roku 1654 uhrazen po dvou tisících zlatých rýnských ročně z výnosu solního obchodu. Tento postup amortizace celého dluhu je dobře dokumentován v **Schuldbuchu E** (fol. 214v): Od roku 1654 probíhaly tyto splátky pravidelně po 2 000 zl. r. až do roku 1667 (za rok 1655 navíc s příplatkem ve výši 583 zl. r. 20 kr.). Za roky 1667–1669 nedostalo město nic, v roce 1670 další 2 000 zl. r. a v roce 1672 byl zbytek doplacen jednorázovou

částkou 4 421 kop 53 kr. Z výnosu solního obchodu tak bylo Českým Budějovicím v letech 1654–1672 vyplaceno celkem 33 005 zl. r. 15 kr. V roce 1672 pak bylo provedeno závěrečné vyúčtování a účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

Nr. 498	[České Budějovice] ⁹⁹
Fol. 108	
D/348	2 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 497.
Tyto peníze museli zaplatit roku 1607 Lichtenštejnovi jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 497.

Nr. 499	[České Budějovice] ¹⁰⁰
Fol. 108	
D/387	8 571 kop 30 gr. míš.
MB	
Zaručeno panstvím Český Krumlov („Crommau“).	

Identita věřitele viz Nr. 497.
Tyto peníze půjčili roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských. Ta částka jim byla ujištěna (stejně jako všem ostatním) na panství Český Krumlov.
Dále viz Nr. 497.

Nr. 500	[České Budějovice] ¹⁰¹
Fol. 108	
D/387	702 kop 56 gr. 4 den. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 497.
Tyto peníze museli zaplatit (rok neuveden) Knoblochovi¹⁰² jakožto ručitelé za císařovy dluhy.
Dále viz Nr. 497.

⁹⁹ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město České Budějovice.
¹⁰⁰ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město České Budějovice.
¹⁰¹ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město České Budějovice.
¹⁰² Zikmund Knobloch, viz Nr. 488.

Nr. 501	městu České Budějovice „d[er] Stadt Böhembisch Buedtweiß“
Fol. 108v	
D/397	8 000 zl. rýn . = 6 857 kop 8 gr. 4 den. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Identita věřitele viz Nr. 497.
Jedná se o peníze ze sirotčí a zádušní pokladny města („Waisen- und Kirchengeldt der Stadt Böhembisch Buedtweiß“), které v robě vpádu Pasovských roku 1611 jejich velitel Vavřinec Ramée („der Obriste Lorencz Romeni“) násilím sebral z radnice („mit gewaldt von Rathhauß genomben“). To jim císař slíbil nahradit. Byl jim na to vystaven císařský dluhopis bez ručitelů, datovaný 23. dubna 1614, splatný včetně běžného úroku do dvou let od tohoto data.
Dále viz Nr. 497.

Nr. 502	město Prachatice
Fol. 108v	
D/397	„ <i>Statt Prachaticz</i> “ 6 000 kop gr. míš.
MB	
Zaručeno několika vesnicemi na panství Český Krumlov.	

Královské město, ležící v historickém Prácheňském kraji (královským městem od 1609).
Jedná se o původní pohledávku Adama Rýzmberského z Janovic („herren Adam Riesenberski von Janowicz“). Ta pohledávka vznikla ze dvou částí: 5 000 tolarů dlužil císař panu Adamovi už v roce 1611; k tomu témuž panu Adamovi císař daroval z milosti 1000 kop. Císař mu tak zůstal dlužen celkem 6 000 kop. Císařský dluhopis na tuto částku od něj město Prachatice nyní získalo převodem („die hat nun gedachter herr der Statt Prachaticz cedirt“).
V seznamu z roku 1611 je tato částka 6 000 kop gr. míš. uvedena ještě jako aktivum Adama Rýzmberského z Janovic. Úroky z ní byly řádně vyplaceny za 102 dny od 5. července do 16. října 1611 (**Seznam 1611**, s. 21, č. V11/9).
V roce 1615 bylo z výše uvedené částky. zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620 jen 1 882 gr. míš., což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.
Do **Schuldenbuchu E** (fol. 260) byla finanční aktiva města Prachatic zaevidována na jednom účtu v souhrnné částce 6 000 kop gr. m. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položku Nr. 502, jsou však podrobnější. Podle tohoto zdroje tvořilo základ této pohledávky 3 000 kop gr. m., které dlužila

Adamovi Rýzmborskému z Janovic paní Johanka Pruskovská, rozené Kaplířová ze Sulevic (Nr. 100). V souvislosti s prodejem panství Vidím a Kokořín přešla povinnost uhradit tento dluh panu Adamovi na panovníka. K tomu půjčil pan Adam císaři další 2 000 kop gr. m. v hotovosti a 1 000 kop gr. m. témuž Adamovi panovník daroval z milosti. Celkových 6 000 kop mu bylo ujištěno novým dluhopisem, datovaným na sv. Jiří 1610. Celou tuto částku následně pan Adam převedl *cessí* na město Prachatice.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 521 kop 18 gr. 2 d. m.; úroky byly uhrazeny k témuž termínu.

Žádné mladší údaje o splátkách už na tomto účtu po roce 1617 vedeny nejsou. Město Prachatice bylo za účast ve stavovském povstání potrestáno ztrátou všeho majetku, ztratilo status královského města a bylo připojeno k panství Český Krumlov. Konfiskace se nepochybně týkaly také aktiv města Prachatic u české komory.¹⁰³

Nr. 503	město Soběslav
Fol. 109	
D/425	„ <i>Statt Zobißlaw</i> “
MB	2 000 kop gr. míš.
Bez ručitelů.	

Soběslav, vrchnostenské město, které bylo součástí jihočeského dědictví po Petru Vokovi z Rožmberka. V roce 1615 drželi Soběslav Jan Jiří ze Švamberka a jeho syn Petr (Nr. 56).

Výše uvedenou částku původně dlužil městu Soběslavi Petr z Rožmberka. Když pak Petr z Rožmberka v roce 1611 půjčil císaři částku 100 000 zlatých, převzal na sebe císař povinnost tuto pohledávku městu Soběslavi zaplatit. Městu Soběslavi na to byl císařem vydán dluhopis bez ručitelů roku 1611.

V roce 1615 bylo z této pohledávky jen 650 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 252) byla finanční aktiva města Soběslavi zaevidována na jednom účtu v souhrnné částce 2 000 kop gr. m. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položku Nr. 503.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny 3 splátky do sv. Havla 1617 ve výši 179 kop 51 gr. 6 d. m.; úroky byly uhrazeny k témuž termínu. Žádné mladší údaje o splátkách už na tomto účtu po roce 1617 vedeny nejsou.

Město Soběslav bylo za účast ve stavovském povstání potrestáno ztrátou všeho majetku, ale v roce 1628 mu byl pozemkový majetek vrácen.¹⁰⁴ To se zřejmě týkalo také

¹⁰³ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1194–1196.

¹⁰⁴ T. V. BÍLEK, *Dějiny konfiskací*, s. 1210–1212.

jeho aktiv u české komory, kde je pohledávka města Soběslavi evidována v **Přehledu 1654** (Cl. 1, č. 72, f. 21). Byly sem však pouze přepsány údaje z výše uvedeného **Schuldenbuchu E**, podle kterých činil zůstatek jistiny 470 kop 8 gr. 2 d. m., nárok na nevyplacené úroky byl za 37 let spočítán na 1 043 kop 39 gr. 6 d. m. Žádné peníze však město Soběslav od česko komory nedostalo a jeho účet byl později jako neaktivní promlčen.

Nr. 504	město Český Krumlov
Fol. 109	
	„ <i>Statt Crommau</i> “
D/514	4 178 kop 24 gr. 2 den. míš.
MB	
Bez ručitelů.	

Český Krumlov, původně hlavní jihočeské residenční město pánů z Rožmberka, v roce 1615 hlavní ekonomické a správní centrum rozlehlého stejnojmenného komorního panství.

Stejně tak i v případě této pohledávky (odkaz na předchozí Nr. 503) jde o dluh Petra z Rožmberka městu, jehož splacení na sebe převzal císař v souvislosti s půjčkou Petra z Rožmberka císaři ve výši 100 000 zlatých rýnských.

K pohledávkám Nr. 504 a 505 byla na levém okraji fol. 109 připsána spojující svorka a k ní doplněn text, podle kterého mají být tyto dvě pohledávky hrazeny z výnosu panství Český Krumlov („*diese Zwo Posten sollen Ihnen hinwied[er] auß den Crommauischen Amptsgefallen bezahlt werden*“).

V roce 1615 byly obě dílčí pohledávky (Nr. 504–505) sečteny do jedné částky 5 521 kop 25 gr. 5 d. m. Z toho bylo 1 744 kop zařazeno do kategorie I. a schváleno k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 301) byla finanční aktiva města Českého Krumlova zaevidována na jednom účtu v souhrnné částce 5 521 kop 25 gr. 5 d. m. Zde uvedené údaje odpovídají informacím, uvedeným v **Šuldenlistě 1615** pro položky Nr. 504–505.

Podle stavovského harmonogramu byly na úhradu části aktiv, zařazených do kategorie I. a uvedených v tištěném seznamu z roku 1615, vyplaceny peníze v roce 1617. Jako jejich příjemce však není vedeno město Český Krumlov, ale sama česká komora. Důvod není vysvětlen, ale Český Krumlov byl v té době městem komorním. Na splátku jistiny bylo přijato 358 kop 42 gr. m., což přesně odpovídá součtu dvou splátek za rok 1617 dle stavovského harmonogramu (na sv. Jiří a sv. Havla 1617). Na úroky bylo v roce 1617 přijato 93 kop 29 gr. 2 d. m.

Českého Krumlova se pobělohorské konfiskace netýkaly a také jeho účet u české komory zůstal po Bílé hoře aktivní. V roce 1623 byla na účet připsána k původní jistině ještě částka 10 110 zl. r. 18 kr. Podle císařského dluhopisu z 16. října 1623 půjčilo město tyto peníze panovníkovi na úhradu válečných škod.

Stejně datum 16. října 1623 nese také dluhopis, vystavený Karlem z Lichtenštejna městu Český Krumlov na 700 kop gr. m., půjčených v hotovosti. Tato částka však byla už v roce 1624 škrtnuta s poznámkou, že dluhopis na těch 700 kop gr. m. použilo město Český Krumlov na úhradu ceny blíže neuvedeného pozemkového majetku. V roce 1631 pak bylo z účtu odečteno dalších 715 kop gr. m. jako kompenzace za úhradu tří sedláků, které město Český Krumlov koupilo od hraběte Buquoye.¹⁰⁵ Celkové vyúčtování s Českým Krumlovem provedla česká komora v roce 1651. Zřejmě v té době už byla pohledávka dorovnána, neboť se již neuvádí v **Přehledu 1654**. K formálnímu uzavření tohoto účtu a jeho přeškrtnutí několika tahy perem však došlo až roku 1680 na základě císařského rozhodnutí („...wierdet solche Post entrichtet, und zu Cassieren seyn, son derlich auf Kayjs. Resolution 1680...“).

Nr. 505	[Český Krumlov] ¹⁰⁶
Fol. 109	
D/514	1 343 kop 1 gr. 3 den. míš.
MB	
Forma záruky není uvedena.	

Identifikace věřitele viz Nr. 504.

Tyto peníze půjčili císaři roku 1611 na vyplacení vojska Pasovských z města.

K pohledávkám Nr. 504 a 505 byla na levém okraji fol. 109 připsána spojující svorka a k ní doplněn text, podle kterého mají být tyto dvě pohledávky hrazeny z výnosu panství Český Krumlov („diese Zwo Posten sollen Ihnen hinwied[er] auß den Crommauischen Ambtsgefallen bezahlt werden“).

Dále viz Nr. 504.

Nr. 506	více některá města, jako Klatovy, Písek, České Budějovice, Hradec Králové a Kouřim <i>„Mehr etlich Städten, alß Glattau, Pissek, Budweiß, Khöniggraicz und Kaurzim“</i>
Fol. 109v	
-	
MB	
43 000 kop gr. míš.	
Forma záruky neuvedena.	

Konsorcium pěti českých královských měst.

¹⁰⁵ „...drey Pauern so weyl. Herr Graff Bucquoÿ derselben im Dorff Neßpodnicz hiebeuor uberlasse umb 715 ββ...“. Tuto lokalitu se mi nepodařilo identifikovat.

¹⁰⁶ Věřitel není v záhlaví uveden, ale z kontextu vyplývá, že se jednalo o město Český Krumlov.

Zbytek z hlavní sumy, který jim ještě zůstává k zaplacení Lichtenštejnovi („Hauptsumma die Sie dem von Liechtenstain zum thail zu bezahlen verbleiben“).

Tento záznam byl dodatečně připsán na volné fol. 109v.

Dvě pohledávky, které vznikly zřejmě společně v rámci úhrady jistiny, úroků a soudních nákladů za dluhy císaře Karlovi z Lichtenštejna (Nr. 506–507) činily dohromady 58 000 kop gr. m. Z této sumy byly 17 902 kopy zařazeny do kategorie I. a schváleny k zaplacení během let 1616–1620, což je uvedeno v tištěném seznamu z roku 1615. Zbytek byl zařazen do kategorie II.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 165v) však byla zaevidována jen částka, uvedená v tištěném seznamu z roku 1615, tedy 17 902 kopy gr. m. Na její úhradu byly vyplaceny 4 termíny podle stavovského splátkového kalendáře, celkem 4 953 kop 17 gr. 1 d.

Žádné další údaje o pohybu na tomto účtu po roce 1617 nejsou evidovány. Z kontextu není jasné, co se touto pohledávkou dále dělo. Čtyři z těch měst byla postižena konfiskací majetku, ale České Budějovice nikoli.

Nr. 507	vyrovnání týmž městům [Klatovy, Písek, České Budějovice, Hradec Králové a Kouřim] <i>„Ebnermaßen den selbigen Städten“</i>
Fol. 109v	
-	15 000 kop gr. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

Identita věřitele viz Nr. 506.

Zadrželé úroky, soudní výlohy a škody z té předchozí sumy (viz Nr. 506) které také musí zaplatit tomu Lichtenštejnovi („die Sie gleichsfalls dem von Liechtenstain erleg[en] und zahln mußen“). Tento záznam byl dodatečně připsán na volné fol. 109v společně s předchozím Nr. 506.

Dále viz Nr. 506.

Nr. 508	také některým jiným městům (neuvedeno konkrétně)
Fol. 109v	
	„Item Etlich[en] and[er]z Städten“
-	3 314 kop 17 gr. 1 den. míš.
MB	
Forma záruky neuvedena.	

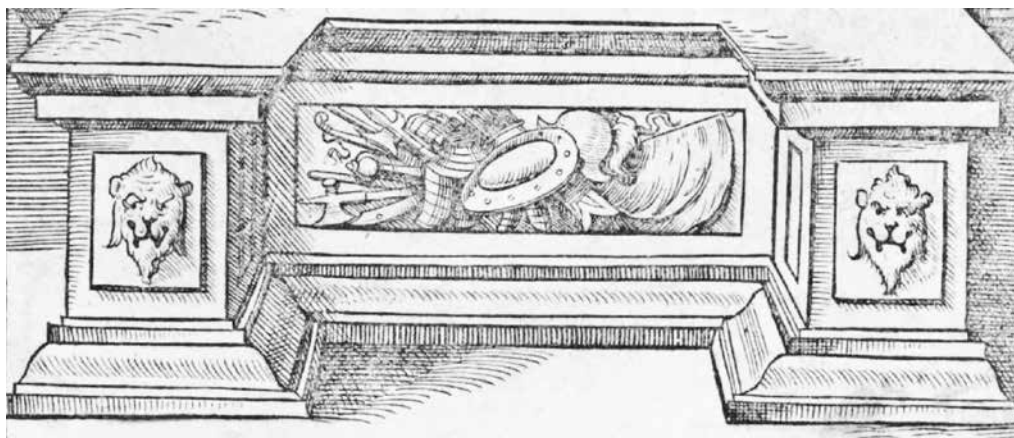
Skupina blíže neuvedených českých měst.

Jedná se o peníze, které půjčili císaři v hotovosti a které se jim mají splácet z části výnosu pивní daně (posudného), schválené ke splácení domácích dluhů („*zwey Piergeld-grosch zu bezahlung d[er] Inlendisch[en] schulden verwilligt*“).

Tento záznam byl dodatečně připsán na volné fol. 109v společně s předchozími Nr. 506 a Nr. 507.

V tomto případě jde tedy o reakci na již zemským sněmem roku 1615 schválenou změnu v rozpočtovém určení daní. Dlouhodobě vybíraná daň z výroby a prodeje piva (tzv. posudné) činila 6 grošů za větel ječného či pšeničného piva. Zemský sněm roku 1615 schválil,¹⁰⁷ že dva z těchto šesti grošů (tedy třetina z celkové vybrané částky) bude použita na splácení domácích dluhů. Zbylé dvě třetiny posudného měly zůstat příjmem panovníka na zajištění jeho dvora.¹⁰⁸

V mladší účetní evidenci české komory jsem žádné záznamy o této pohledávce nenalezl.

Jistina zahraničních osob rytířského a městského stavu, co má být zaplacená z českých důchodů
– **Claims of foreign persons of knightly and municipal status to be paid from Bohemians revenues**
„Hauptsumma Außlendischer Ritter und Burgerstandes Person[en] so von den Böhembischen Rendtgesellen beczahlt werden sollen“

¹⁰⁷ **Sněm 1615**, § „O Posudném“ na s. XLV–XLVIII.

¹⁰⁸ Podrobněji k tomu Petr VOREL, *Zahájení „české války“ v kontextu vládního bankrotu roku 1615*, Český časopis historický 118, 2020, č. 4, s. 893–963.

Nr. 509	Dědicům Jakuba Meutinga v Augšpurku „ <i>Jacobs Meuttings Erben in Augspurg</i> “
Fol. 116	
C/194	7 108 kop 46 gr. 2 den. míš.
ZOS	
Bez ručitelů.	

Jakub Meuting byl bohatý augšpurský patricij, zapojený do tehdejšího obchodu s drahými a barevnými kovy a do úvěrových operací. Zemřel už v roce 1570.¹

Jde o částku, kterou zbývá doplatit z původní pohledávky ve výši 70 000 zlatých rýnských neboli 60 000 kop grošů míšeňských. To byla částka, která byla v roce 1592 dohodnuta s dědici Jakuba Meutinga jako zbytek k doplacení jejich pohledávek za mnoho let a úroků, které jim měl císař platit za původní půjčku ve výši 142 302 zlatých rýnských. To bylo od té doby splaceno až na výše uvedenou sumu, na kterou jim císař vydal dluhopis bez ručitelů.²

Na levou stranu zápisu byla později připsána doplňující poznámka:
V roce 1615 bylo na tuto pohledávku prostřednictvím Jana Warnbergera („*durch Hannßen Warenberger*“) vydáno 2 828 kop v podobě stříbrného nádobí („*mit Silbergeschier bezahlt word[en]*“), což sdělil Schmidtgrabner 17. srpna („*sagt h[err] Schmidtgrabner den 17 Augusti*“). Zbývá k doplacení 4 280 kop 46 gr. 2 den. míš.

Tato pohledávka nebyla zahrnuta do tištěného seznamu věřitelů z roku 1615, ale podle **Seznamu 1623** byla zařazena do kategorie **II/B**, tedy jako aktivum zpochybnělé, o jehož dalším osudu panovník teprve rozhodne. Jako jistina už zde byl veden pouze zůstatek, který zbyl po odečtení hodnoty stříbrného nádobí, které přijali dědicové namísto platby v hotovosti, tedy výše zmíněných 4 280 kop gr. m. (bez drobných grošů). Úroky ze zbytku jistiny byly placeny do sv. Havla 1617. Tyto údaje potvrzuje i **Schuldenbuch E** (fol. 24), kde se jen jistina mírně liší v důsledku nepřesného převodu ze zlatých rýnských na kopy gr. m. (zde uvedeno 4 172 kop 22 gr. 3 d. m.).

Pohledávka sice v roce 1623 konfiskována nebyla, ale zůstala trvale neaktivní. Později už žádné úhrady na tento účet nebyly evidovány a po zpětném převedení na zlaté rýnské (4 280 kop 46 gr. 2 den. míš. = 4 867 zl. r. 46 kr.) nebyly spláceny ani úroky. Po průběžné kapitalizaci úroků dosáhla výše této pohledávky v roce 1789 částky 40 722 zl. r. 47 kr.³

¹ Paul von STETTEN, *Geschichte der adelichen Geschlechter in der freyen Reichsstadt Augsburg*, Augsburg 1762, s. 186.
² Stejná částka 7 108 kop 46 gr. 2 d. je uvedena jako pohledávka dědiců Jakuba Meutinga z Augšpurku (zbytek z původní jistiny 60 tisíc tolarů) v seznamu z roku 1611. Úroky z této sumy byla řádně uhrazeny až do sv. Havla 1611. Viz **Seznam 1611**, č. R/3, s. 5.
³ NAP, Sbírka rukopisů, kn. č. 2379a, fol. 973. Zde je zmíněna i původní dlužní suma 70 000 zlatých rýnských z roku 1592, ale bez bližších souvislostí. Hlavní suma, ze které se přičítaly kapitalizované úroky, odpovídá částce, která zůstala z původní půjčky po odečtení hodnoty stříbra, vydaného Meutingovým dědicům do Augšpurku Janem Warnbergerem (ten působil u Rudolfského dvora jako dvorní obchodník se stříbrem; viz **Schuldenbuch E**, fol. 124).

Nr. 510	[peníze] tomu Riedovi, co mu byly převedeny od Jana Bernarda z Valbrunu „ <i>dem von Riedt so Ihnen von Hanns Bernhardt von Walbrun sindt cedirt word[en]</i> “
Fol. 116v	
C/2, 118 a 170	17 142 kop 51 gr. 3 den. míš.
ZOS	
Ručí 3 města (Cheb, Slavkov a Jáchymov).	

Identita věřitele je nejasná. Jan Bernard z Valbrunu neměl žádné potomky, proto je pravděpodobné, že svoje aktiva rozdělil mezi nejbližší příbuzné. V úvahu tedy připadá především Adam Andreas Ried Essel von Camberg, pozdější manžel jeho neteře Anny Barbory, dcery jeho mladšího bratra Hanse Gottfrieda z Valbrunu (1547–1614).

- Tato pohledávka vznikla následovně:
- a) Ještě v roce 1562 půjčil Hans Ejtel z Valbrunu („*Eyttel von Walbrun*“)⁴ peníze na dovoz olova z Goslaru („*zum vorlag des Goslarischen Pleÿhandels*“) a něco také na vyplacení fürtenbašských úpisů v Norimberce, které byly úročeny 5% a vázalo se na ně ještě 500 zlatých rýnských služného každý rok („*zu etwas bezahlung der Fürtenbachischen in Nürnberg vorweisungen gegen 5 P[r]o cento und 500 fl Järlichen dienstgeld*“).
 - b) V roce 1570 půjčil sám Jan Bernard z Valbrunu⁵ císaři 4000 zlatých, za které měl dostávat úrok 5% a navíc služné ve výši 125 zlatých ročně („*4000 fl geg[en] 5 P[er] cento und 125 fl Järlichen dienstgeldt*“).
- Dohromady byla ta pohledávka sečtena a vyčíslena na 20 000 zlatých rýnských, což při přepočtu činí 17 142 kop 51 grošů 3 denáry míšeňské. Císař na to vystavil dluhopis, za který ručí města Cheb („*Eger*“), Slavkov („*Schlackenwaldt*“) a Jáchymov („*Joachimsthal*“).

Ve stejné výši je tato pohledávka vedena jako aktivum Jana Bernarda z Valbrunu už ve starším výpisu komorních dluhů z roku 1584 v rubrice „zahraniční dluhy“ („*Ausländische Schulden*“).⁶ Vznik pohledávky je zde popsán podrobněji.

V roce 1611 je výše uvedená částka (20 tisíc zlatých rýnských = 17 142 kop gr. míš. 60 krejcarů) evidována jako původní dluh Janu Bernardovi z Valbrunu, který nyní patří

⁴ V té době všichni mužští příslušníci tohoto rodu používal dvě křestní jména, přičemž to první bylo vždy Jan („Hans“). Předpokládám tedy, že zde uvedená osoba je totožná s Hansem Ejtelem von Walbrun, strýcem níže uvedeného Jana Bernarda (byl to bratr jeho otce). Ejtel zemřel někdy po roce 1562 bezdětný a jeho aktiva zdědil synovec Jan Bernard. Viz Johann Maximilan HUMBRACHT, *Die höchste Zierde Teutsch-Landes, Und Vortrefflichkeit des Teutschen Adels*, Frankfurt an Main 1707, zde „*Stammtafel von Walbrun*“, Nr. 119.
⁵ Hans Bernard von Walbrun (1542–1616), německý šlechtic, působící ve vyšších vojenských funkcích ve Francii a v Hornorýnském kraji.
⁶ NAP, fond Komorní knihy, kniha č. 1842, fol. 142–143.

blíže neuvedeným Riedovým („jetzt die von Riedt“). Na té částce vázly koncem roku 1611 nevyplacené úroky za 4 roky (období od 2. září 1607 do 2. září 1611) ve výši 3 428 kop 34 gr. 2 d. míš. Pohledávka tedy byla stále úročena jen 5% a jednalo se o původně zahraniční dluh, což je zřejmé nejen z identity věřitelů a výše zmíněné kategorizace v roce 1584, ale také z toho, že cyklus splácení úroků v druhé polovině roku byl nastaven k 2. září, nikoli k 16. říjnu, jak bylo v tehdejších Čechách běžné.⁷

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie III. Podle **Schuldenbuchu E** (f. 22), kde je pohledávka znovu uvedena ve zlatých rýnských (20 000) byly úroky pravidelně vypláceny do sv. Jiří 1618. Později už nebyla splácena ani jistina, ani úroky, což potvrzuje jak **Seznam 1623** (zde v kategorii III/B), tak i evidence v **Přehledu 1654** (Cl. 5, č.37 f. 54). Pohledávka byla později jako dlouhodobě neaktivní promlčena.

Nr. 511	Karel Verdeman
Fol. 117	„Carl Werdeman“
D/1458	2 958 kop 51 gr. 3 den. míš.
ZOS	
Forma záruky neuvedena.	

Karel Verdeman, významný evropský kupec a finančník,⁹ který působil i v české obchodní síti s drahými kovy. Jeho náhlé úmrtí v Kutné Hoře 31. srpna 1616 zaznamenal ve svém rukopise Mikuláš Dačický z Heslova.¹⁰

Ta částka mu ještě zůstává doplatit z původních 200 000 zlatých rýnských, které půjčil císaři na válečné potřeby roku 1605.

Koncem roku 1611 zbývalo na původní půjčku 200 000 zlatých rýnských, poskytnutou roku 1605 na válečné účely, k doplacení ještě 4 618 zlatých rýnských 1 krejcar (= 3 958 kop 15 gr. 3 den. míš.). Navíc na této částce vázly nevyplacené úroky do 23. března 1609 ve výši 14 422 kop 49 gr. 2 d. míš. (sic!) a dále úroky do sv. Havla 1611 ve výši 500 kop 44 gr. míš.¹¹ Z těchto údajů usuzuji, že k 23. březnu 1609 došlo k větší splátce jistiny, čímž se základ pro výpočet úroků do roku 1611 výrazně snížil. Do zapsání zbývajících pohledávek do **Šuldenlisty 1615** tedy musely být Verdemanovi uhrazeny jak dlužné úroky z doby před rokem 1611 (bezmála 15 tisíc kop gr. míš.), tak i dalších 1 000 kop gr. míš. z tehdejší jistiny.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie III. Podle **Schuldenbuchu E** (f. 79) nebyly vyplaceny žádné peníze na splátku jistiny, ale úroky byly hrazeny do sv. Jiří 1618. Výše jistiny je zde uvedena 3 101 kop 9 gr. 3 d. m. Rozdíl těch necelých tří kop není vysvětlen, ale z anotace vyplývá, že jde stále o tutéž pohledávku. V **Seznamu 1623** je vedena v kategorii III/A, údaje zde uvedené se shodují s daty ve

⁷ **Seznam 1611**, č. R/4, s. 5.

⁸ U odkazu na „Schuldenbuch D“ je uvedena částka 3 958 kop, tj. zůstatek z roku 1611.

⁹ Marie BUŇATOVÁ, *Hedvábí, sklo a koření*, s. 206–210.

¹⁰ Antonín REZEK (ed.), *Paměti Mikuláše Dačického z Heslova*, II, Praha 1880, s. 163.

¹¹ **Seznam 1611**, č. R/65, s. 11.

Schuldenbuchu E. Tam také pokračovala evidence splátek úroků v letech 1624 a 1625. Zápis končí odkazem na blíže nespecifikované vyúčtování z 2. srpna 1654. Ke změně na účtu ale ani v té době zřejmě nedošlo, neboť stejné údaje eviduje i **Přehled 1654** i nový záznam, který byl pro tento účet zřízen v **Schudenburgu F** (fol. 33). Sem byly jen přepsány údaje z **Schuldebuchu E** (f. 79), a to včetně záznamu vyplacení úroků do roku 1625. Později už nebyla splácena ani jistina, ani úroky, a pohledávka byla jako dlouhodobě neaktivní promlčena.

Nr. 512	Janu Strašírovi z Rábu v Uhrách, dědici Matyáše Šmidberského
Fol. 117	„Matthiaßen Schmidtbergers Erben Hannßen Strassir zu Raab in Hungarn“
D/65	950 kop gr. míš.
ZOS	
Forma záruky neuvedena.	

Tato pohledávka se měla po smrti Matyáše Šmidberského rozdělit mezi více dědiců. Ostatní si však své podíly vybrali na movitém majetku, tak na Jana Strašíra zůstala tato aktiva, která císař potvrdil obnoveným dluhopisem 31. října 1612. To se mu má proplatit v nejbližším svatojiřském termínu 1613, a to společně s obligací na 2000 tolarů, kterou má od Prokopa Dvořeckého.¹²

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie III. Podle **Schuldenbuchu E** (f. 53v) nebyly vyplaceny žádné peníze na splátku jistiny ani úroky. To potvrzuje i **Seznam 1623**, kde je pohledávka vedena v kategorii III/B. K její konfiskaci zřejmě došlo, protože záznam v **Schuldenbuchu E** je bez dalšího komentáře ukončen symbolem přeškrtnuté nuly.

Nr. 513	Filip Holbain
Fol. 117v	„Philip Holbain“
D/199	12 000 kop gr. míš.
ZOS	
Forma záruky neuvedena.	

Filip Holbein byl komorním klenotníkem císařského dvora. Obchodoval s drahými kovy a objevuje se počátkem 17. století jako účastník různých úvěrových operací v řádu jednotek a nižších desítek tisíc tolarů, často v souvislosti s aktivitami bankéře Lazara Henckela staršího.¹³

¹² Prokop Dvořecký z Olbramovic, český šlechtic (viz Nr. 198).

¹³ Např. transakce ve výši 7 350 zl. rýn. s Ladislavem Berkou z Dubé, viz NAP, fond Stará manipulace,

Výše uvedená částka zbývala roku 1615 z původní sumy 18 000 kop gr. m. za polské stříbrné nádoby („Polnischen Silbergeschirr“). Z toho bylo už zapláceno 6 000 kop Davidu Rickusovi, vyslanci polského krále („dem Daudid Rickues Kön[igs] Pollnisch[en] Abgesant[en]“) na základě zvláštních příkazů, vydaných v té záležitosti císařem. Filipu Holbeinovi zbývá ještě doplatit výše uvedenou částku.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka akceptována v plné výši a zařazena do tištěného seznamu z roku 1615. Před rokem 1618 ji však získala Kateřina z Kolovrat, hofmistryně císařovny (tj. Kateřina Libštejnská z Pojsberku, manželka Jana staršího Libštejnského z Kolovrat, viz Nr. 3), neboť v **Přehledu 1623** už je tato pohledávka zmíněna jako její aktivum (ale v kategorii **I/B**). Česká komora ale v té době neměla k dispozici žádné zprávy, zda u této částky byly mezi léty 1615 a 1623 vyplaceny nějaké peníze na splátku jistiny či úroků; proto zde byla uvedena celá původní částka (12 000 kop gr. m.), jako kdyby nic vyplaceno nebylo.¹⁴ Skutečné pohyby na tomto účtu však dokládá **Schuldenbuch E** (fol. 107), kde byl v základním zápise zaevidován jako držitel účtu ještě Filip Holbein. Podle stavovského splátkového kalendáře byly vyplaceny 3 splátky (do sv. Havla 1617) v celkové výši 3 534 kop a na úhradu úroků bylo (bez časového určení) vydáno 1 034 kop 14 gr. m. Dílčí výpočet zbytku jistiny byl na tomto účtu proveden roku 1642; v roce 1660 byl zbytek doplacen a účet s nulovým zůstatkem účetně uzavřen. Příjemci peněz uvedeni nejsou; na základě výše uvedené zmínky z roku 1623 ale předpokládám, že toto aktivum už v polovině 17. století patřilo dědicům Kateřiny Kolovratové z Pojsberku (viz Nr. 3).

kart. č. 553, sign. SM D 1/1 (1613), koncept listu z české komory Ladislavu Berkovi, datovaný v Praze 10. května 1613. V písemných pramenech je Holbein označován jako „císařský služebník a dvorní klenotník“ („Ihres Mr diener und camer Jubilierer Philippen Holbein“), viz např. ÖNA, Hoffinanz Österreich, FHKA 413, koncept platebního příkazu moravskému rentmistru Jiřímu Weisbacherovi z 29. 3. 1616, aby Holbeinovi vyplatil částku 5546 zl. r. 25 kr.; k tomu připojen originál Holbeinovy žádosti o tyto peníze.

¹⁴ **Seznam 1623**, fol. 0662.

Jistina zahraničních měst – Claims of foreign cities

„*Hauptsumma Außlendischer Stätte Schuld*“

Nr. 514	Městu Norimberk na částku 100 000 zlatých rýnských
Fol. 121	
	„d[er] statt Nürmbergk an 100 000 fl“
-	85 7124 kop 17 gr. 1 den. míš.
ZM	
Zaručeno nejvyššími zemskými úředníky a přisedícími zemského soudu.	

Norimberk, velké říšské město, ležící v dnešním Německu 300 km jihozápadně od Prahy. Významné centrum obchodu i úvěrového trhu v tehdejší Evropě.

Tato částka byla roku 1605 půjčena císaři k nutné zvláštní potřebě Koruny české („zu d[er] Cron Böhemb sonderbahren notturfft“) a na zajištění vojenských potřeb na válku s Turky, a to na základě jednání s nejvyššími zemskými úředníky („auff der herren Obr[iste] Landtofficieren gepflegener abhandlung“). To má být zaplaceno i s úroky na základě nyní roku 1614 stavy přijatého rozhodnutí (viz s. 88–90).

Celý zápis je škrtnut. Vlevo od něj jsou připsány dvě doplňující poznámky:

a) Ta částka je zaručena nejvyššími zemskými úředníky a přisedícími zemského soudu („dauor sein die h[erren] Obriste Landtofficieren und Landrechtsiczer burge“).

b) Rentmistr 28. srpna 1615 sdělil, že to bylo zaplaceno z daně roku 1615 („Ist beu d[er] Steur A[n]n[o] [1]615 zahlt, sagt Herr Renndtmeister den 28 Aug[esti] A[n]n° 1615“).

Přestože již v Šuldenlistě 1615 byl celý záznam škrtnut (a stavovská komise o této pohledávce už nejednala), úředníci české komory formálně zaznamenali tuto pohledávku v roce 1623 znovu do **Schuldenbuchi E** (fol. 64). Podle anotace jde o tutéž pohledávku, na kterou bylo na úrocích vyplaceno (bez bližšího určení, tj. zřejmě před rokem 1615) celkem 27 000 zlatých rýnských, což odpovídá úrokům za 4½ roku. V marginální poznámce je uvedeno, že bližší okolnosti, týkající se zúčtování této pohledávky, je třeba zjistit.

Nr. 515	Městu Milhúzy na částku 6 000 zlatých rýnských „d[er] statt Mülhausen an 6 000 fl“
Fol. 121v	
C/172	5 142 kop 51 gr. 3 den. míš.
ZM	
Bez ručitelů.	

Mühlhausen (v soudobé češtině Milhúzy, ale tento tvar už se v dnešním jazyce nepoužívá), říšské město a významné obchodní centrum v historickém Durynsku, nalézající se v dnešním Německu 400 km severozápadně od Prahy.

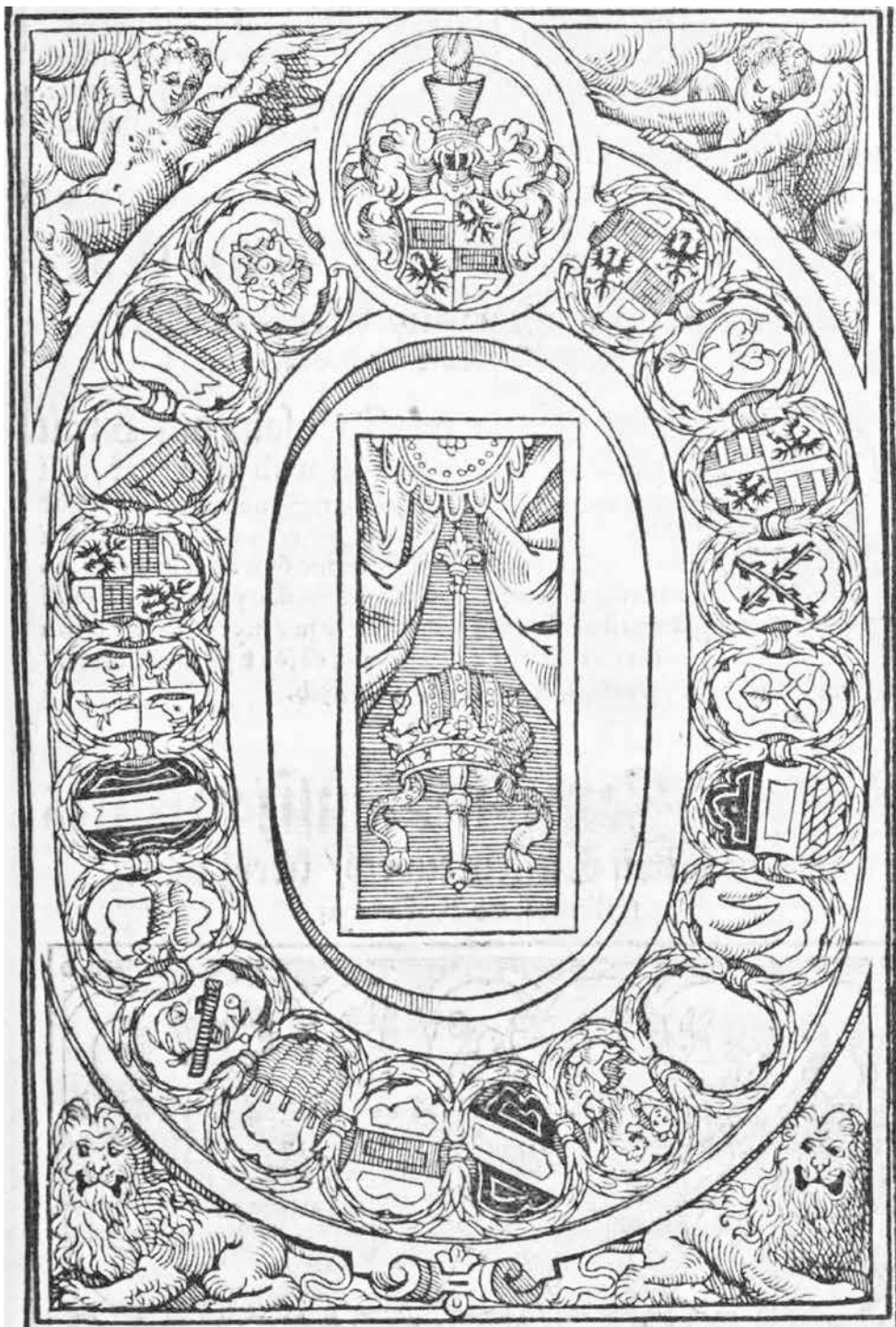
Tato částka byla ještě roku 1572 složena v hotovosti v dvorské komoře („in dero Hoff Cammer“) jako půjčka císaři. Potom bylo roku 1601 nařízeno platit úroky z té částky z prostředků rentmistrovského úřadu. Je to ujistěno bez ručitelů.

Stavovskou komisí byla tato pohledávka zařazena do kategorie III. Podle **Seznam 1623** nebyly na úhradu jistiny uhrazeny do sv. Havla 1618. Žádné další záznamy o této pohledávce jsem v účetnictví české komory nenalezl. Vzhledem k tomu, že v **Seznam 1623** byla zařazena do kategorie **III/B**, můžeme vcelku racionálně předpokládat, že nakonec k její konfiskaci došlo, neb na počátku třicetileté války patřilo město Mühlhausen do tábora protestantského.¹

Detail pečeti města Norimberka, kterou byl uzavřen list z roku 1614, odeslaný nejvyššímu purkrabímu Adamovi ze Šternberka v záležitosti splátky dluhu 100 tisíc zlatých rýnských (viz s. 90).

¹ Ernst BRINKMANN, *Die Reichsstadt Mühlhausen und der dreissigjährige Krieg in den Jahren 1618–1630: Ein Beitrag zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges*, Halle a . S. 1912.

Nově očekávané pohledávky
– Newly expected claims
„Neue Anticipationen“

Členové komorního soudu Království českého na dřevorezu z roku 1602.

Nr. 516	věřitel neuveden
Fol. 122	
C/172	25 714 kop 17 gr. 1 den. míš.
ATC	
Forma záruky neuvedena.	

Položka byla zapsána bez bližšího komentáře. Vzhledem k tomu, že při přepočtu na zlaté rýnské vychází předně 30 000 zlatých rýnských, logicky předpokládám, že těmi „nově očekávanými pohledávkami“ je zde míněna částka 30 000 zlatých rýnských, jež operativní zapůjčení měl za úkol zajistit president dvorské komory Vilém Slavata z Chlumu.

Nr. 517	dvorské komoře [ve Vídni]
Fol. 122	
C/172	40 000 zl. rýn. = 34 285 kop 42 gr. 6 den. míš.
ATC	
Forma záruky neuvedena.	

Jedná se o částku, která byla z pivní daně (posudného) slíbena na udržování císařského dvora („zu der Kay[serlichen] M[ayesta]t Hoffund[er]haltung“).

**Další položky zařazené do tištěného seznamu
z roku 1615,
které nejsou uvedeny v Šuldenlistě 1615
– Other items included in the 1615 printed list,
not listed in the Šuldenlista 1615**

Nr. 518

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. CXXXIXb

Jan Adam Keleus z Ymany, pohledávka 700 kop gr. m.

Tato pohledávka vznikla oddělením od Nr. 241.

Žádné další zprávy o této pohledávce v účetnictví české komory vedeny nejsou. Předpokládám, že podobně jako zdrojová pohledávka Nr. 241 byly i tyto peníze ještě před rokem 1618 převedeny *cessí* na jiného držitele (viz Nr. 538–539).

Nr. 519–522

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. CLXIIa.

Kašpar Lukšán z Luftenštejna, Anna Leslová, Pavel Pála a Kašpar Winter z Polehrad, každý po 310 kopách 29 gr. 5 d m., dohromady 1 241 kop 58 gr. 6 d. m.

Tyto pohledávky vznikly rozdělení původního Nr. 335 na čtyři stejné díly. V některých pramenech jsou uváděny společně, jindy rozdílně.

Stavovskou komisí byla původní pohledávka z **Šuldenlisty 1615** (Nr. 335) zařazena do kategorie I., ale v tištěném seznamu z roku 1615 už byla vedena jako aktivum čtyř různých věřitelů. Takto byla zapsána i v **Schuldenbuchu E** (fol. 265), kde mají Nr. 519–522 společnou anotaci, ale samostatně evidované splátky. Podle stavovského splátkového kalendáře byly Kašparu Wintrovi vyplaceny 2 splátky v souhrnné výši 66 kop 30 gr. m. (do sv. Jiří 1617) a úroky také k tomuto termínu; u ostatních tří proběhla 4 splátky po 148 kopách 32 gr. 6 d. (do sv. Jiří 1618) a úroky také k sv. Jiří 1618. Tyto údaje potvrzuje **Seznam 1623**, kde je však odečet vyplacených peněz proveden nepřesně a termín vyplacení úroků je souhrnně vztažen k sv. Jiří 1618. Pohledávka je zde zařazena v kategorii I/B. Konfiskována však nakonec nebyla, neb je v kategorii **Cl. 1** zařazena do **Přehledu 1654**. Zde je výpočet zbytku jistiny proveden správně podle **Schuldenbuchu E**, úředníci české komory si však zřejmě nevěděli rady s tím, jak zaevidovat různé termíny úhrady úroků u čtyř vlastníků, proto ponechali tuto kolonku prázdnou. Žádný další pohyb však po roce 1618 na žádném z těch dílčích účtů nenastal a v mladší evidenci české komory už nebyly vedeny. Dva z nich jsem ještě zachytil v **Přehledu 1789** (fol. 877, 793), kde byly vedeny (už samostatně) jako účty dlouhodobě neaktivní.

Nr. 523

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. CXXXVIIa.

Dědicové Jana Rittmana, pohledávka 4 285 kop 42 gr. 6. d.

Tato pohledávka vznikla sloučením Nr. 214–216.

Stavovskou komisí byly původní tři pohledávky z **Šuldenlisty 1615** (Nr. 214–216) zařazeny do kategorie I. a v tištěném seznamu z roku 1615 vedeny jako jedna sloučená položka. Takto byla zapsána i v **Schuldenbuchu E** (fol. 105), kde je v záhlaví ještě uveden císařský rada Jan Rittman („*Hannß Riettmann Röm. Kay. Mett. Rath*“).

Podle stavovského splátkového kalendáře bylo na tuto pohledávku vyplaceno celkem 1 761 kop 5 gr, 1 d. m. (bez rozlišení termínů) a úroky do sv. Jiří 1618). Tomu přesně odpovídají údaje v **Seznamu 1623**, kde byla pohledávka vedena v kategorii I/A. Účet

tedy zůstával i nadále aktivní, ačkoli na něm neprobíhaly žádná změny, jako dokládá i **Přehled 1654**. Až v roce 1662 vznesl na tento účet nárok Maximilián Ehrbreiß, radní města České Budějovice. Zbytek aktiv na tomto účtu byl novému vlastníku doplacen o rok později (1663) a účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

Nr. 524

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. XC.

Blíže neurčené konsorcium věřitelů z řad úředníků české komory, 20 000 kop gr. m.

Tato pohledávka byla do podkladů pro vznik tištěného seznamu roku 1615 doplněna dodatečně a nenavazuje přímo na žádnou položku z původní **Šuldenlisty 1615**. Namísto údaje o věřiteli je v tištěném seznamu uvedeno že jde o „*dluhy od komory české jistým osobám, které zase do komory odvedeny býti mají*“.

Stavovskou komisí byla zařazena do kategorie I. a uvedena v tištěném seznamu z roku 1615. Takto byla zapsána i v **Schuldenbuchu E** (fol. 113), kde je v záhlaví ještě uveden jako držitel účtu česká komora jako právnická osoba („*Böhmische Cammer*“). Podle stavovského splátkového kalendáře bylo na tuto pohledávku vyplaceno ve 3 termínech (do sv. Havla 1617) celkem 5 534 kop 17 gr. 1 d. m. a úroky také do sv. Havla 1617. Žádný další pohyb však po roce 1617 na tomto účtu nenastal. Úředníci české komory později jen přepsali údaje ze **Schuldenbuchu E** do **Přehledu 1789** (fol. 158) a provedli výpočet úroků, které postupně do roku 1789 narostly do výše 165 926 zl. r. 16 kr.

Nr. 525

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. CXXXVIb.

Mariana Bunsonová a Kateřina Chotková, sestry z Milhauzu, 1 400 kop. gr. m.

Tato pohledávka vznikla oddělením od Nr. 80 ještě v průběhu roku 1615.

Stavovskou komisí byla tato nově vzniklá pohledávka zařazena do kategorie I. a uvedena samostatně v tištěném seznamu z roku 1615. Takto byla zapsána i v **Schuldenbuchu E** (fol. 289), kde jsou v záhlaví jako majitelky účtu vedeny obě sestry společně („*Katharina Chotkhowa und Mariana Bunsonin, Schwestern von Muhlhausen*“).

Podle stavovského splátkového kalendáře bylo na tuto pohledávku vyplaceno celkem 576 kop 4 gr. d. m. a úroky do sv. Jiří 1618. Tomu přesně odpovídají údaje v **Přehledu 1654**. Vlastníkem účtu se stal před rokem 1627 Petr Chotek z Chotkova, jak vyplývá z marginální poznámky. Zbytek pohledávky byl doplacen v roce 1656 a účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

Nr. 526–527

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. LXXXIXb.

Kryštof Harant z Polžic a jeho manželka, pohledávka 10 000 kop gr. m.

Tato pohledávka vznikla ze dvou částí, které jsou ještě v tištěném seznamu rozlišeny. Větší část (8 000 kop g. R.) získali Harantovi *cessí* od pohledávky Nr. 63. Zbýlých 2 000 kop tvořila blíže neurčená aktiva, převedená Harantovi od české komory. Žádné další záznamy o těchto penězích v účetnictví české komory vedeny nejsou. Předpokládám,

že tato pohledávka byla součástí konfiskace veškerého majetku Kryštofa Haranta hned v roce 1621.

Nr. 528

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. XCVIIIb.

Kryštof Harant z Polžic, pohledávka 10 000 kop gr. m.

Tato pohledávka vznikla ještě v průběhu roku 1615 *cessí* od pohledávky Nr. 95.

Sám Kryštof Harant tyto peníze převedl již roku 1617 další *cessí* dědicům zemřelého Jana Zbyňka z Házmburka (†1616), viz níže Nr. 538a.

Nr. 529

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. XCIIIa.

Eva Kaplířová ze Slavkova, pohledávka 6 000 kop gr. m.

Tato pohledávka vznikla ještě v průběhu roku 1615 *cessí* částky 9 000 kop gr. m. pohledávky Nr. 104, ze které nová majitelka převedla 3 000 kop gr. m. na svého manžela (Nr. 530). Zbylých 6 000 kop gr. m. bylo vedeno jako nová položka v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o těchto penězích v účetnictví české komory vedeny nejsou. Předpokládám, že Eva Kaplířová dál pokračovala v rozprodeji těchto aktiv jiným věřitelům ještě před rokem 1618 (Nr. 538–539).

Nr. 530

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. CIa.

Albrecht Kaplíř ze Sulevic, pohledávka 3 000 kop gr. m.

Tato pohledávka vznikla ještě v průběhu roku 1615 původně *cessí* částky 9 000 kop gr. m. od pohledávky Nr. 104, ze které nová majitelka převedla 3 000 kop gr. m. na svého manžela (Nr. 530). Tyto 3 000 kop gr. m. byly vedeny jako nová položka v tištěném seznamu z roku 1615. Žádné další záznamy o těchto penězích v účetnictví české komory vedeny nejsou. Předpokládám, že dědicové po Albrechtově smrti (†1616) dál pokračovali v rozprodeji těchto aktiv jiným věřitelům ještě před rokem 1618 (Nr. 538–539).

Nr. 531

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. LXXIVa.

Jan Zikmund z Loznštejna („*Hans Sigmund von Losenstein*“), pohledávka 3 415 kop 42 gr. 6 d. m. .

Tato pohledávka je zřejmě totožná s pohledávkou Nr. 375, kterou získal Jan Zikmund z Loznštejna *cessí* od Gertrudy Munkové. Žádné další záznamy o těchto penězích v účetnictví české komory vedeny nejsou. Předpokládám, že Jan Zikmund z Loznštejna toto aktivum obratem postoupil jiným věřitelům ještě před rokem 1618 (Nr. 538–539).

Nr. 532

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. CXLIVa.

Dvorskí úředníci zemřelého císaře Rudolfa II. („*Weyland Ir Kay[serlichen] M[ayesta]t Rudolffi Hof Officire*“), aktiva ve výši 4 285 kop 42 gr. 6 d. (tj. 5 000 zl. r.), určená ke zbožným účelům („*ad pias usus*“).

Tato pohledávka je zřejmě totožná s pohledávkou Nr. 321, který je v **Šuldenlistě 1615** vedena jako aktivum jezuitů a dalších katolických institucí, darované též ke zbožným účelům. Zřejmě pro usnadnění schvalovacího procesu byli jako vlastníci pohledávky pro tištěný seznam uvedeni blíže nespecifikovaná dvorskí úředníci zemřelého císaře Rudolfa II. Ve skutečnosti se tato pohledávka skládala z několika dílčích položek, jak je to poměrně podrobně vysvětleno v anotaci k jedné z nich, zaznamenané později v **Schuldenbuchu E** (fol. 325). V tomto případě šlo o částku 257 kop 8 gr. 4 d. m., náležející Strahovskému klášteru. Žádné další údaje o splátkách jistiny či úroků však u tohoto účtu vedeny nejsou.

Nr. 533

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. LXIIIa.

Císařovi Matyášovi k jeho vlastní dispozici, pohledávka 20 000 kop gr. m.

Tato částka byla stanovena k vyplacení za určitých podmínek až na zemském sněmu roku 1615, a to jako roční apanáž. Do tištěného seznamu z roku 1615 však byla zařazena jen jako jednorázová částka, rozložená podle splátkového kalendáře stejně jako všechny ostatní. Takto byla zapsána i v **Seznamu 1623**, ze kterého vyplývá, že podle stavovského harmonogramu bylo na jistinu vyplaceno 8 229 kop 31 gr. 3 d. a úroky byly placeny do sv. Jiří 1618.

Nr. 534

V tištěném seznamu z roku 1615 uvedeno na fol. LXXVib.

Jan starší z Kolovrat, pohledávka 1 200 kop gr. m.

Tato pohledávka byla do podkladů pro vznik tištěného seznamu roku 1615 doplněna dodatečně a nenavazuje přímo na žádnou položku z původní **Šuldenlisty 1615**. Žádné další záznamy o těchto penězích v účetnictví české komory vedeny nejsou. Předpokládám, že Jan starší z Kolovrat postoupil tato aktiva jiným věřitelům ještě před rokem 1618 (Nr. 538–539).

Nr. 535–537

Duplicitní záznamy, ztotožněné dodatečně s jinými položkami výše v textu.

CXXXIX			
Anné Kelblowé z Písnice.			
		ff	8c
1616	Hawelstým	85.	10. 4.
	Giřtým	85.	10. 4.
1617	Hawelstým	61.	42. 3.
1618	Při Terminjch Swato	61.	42. 3. 1200 ff.
	Hawelstým	171.	27. 4.
	Giřtým	171.	27. 4.
1619	Hawelstým	181.	39. 3.
1620	Giřtým	181.	39. 3.
Janowi Adamowi Kelesowu z Zmamy.			
		ff	8c
1616	Hawelstým	49.	41.
	Giřtým	49.	41.
1617	Hawelstým	94.	22.
1618	Při Terminjch Swato	94.	22. 700 ff.
	Hawelstým	99.	59.
	Giřtým	99.	59.
1619	Hawelstým	105.	58.
1620	Giřtým	105.	58.
S iij			

Pohledávky Nr. 241 a Nr. 518 v tištěném seznamu věřitelů z roku 1615.

Další položky, které jsou evidovány v **Seznamu 1623** jako aktiva kontinuálně navazující na dluhy z roku 1615, ale nedají se jednoznačně ztotožnit s některou z položek

Šuldenlisty 1615

- Other claims that are recorded in **Seznam 1623** as assets continuously linked to the debts of 1615, but cannot be clearly identified with any of the items

of the **Šuldenlista 1615**

Nr. 538

Další položky, které jsou v Seznamu 1623 označeny jako kategorie I/A

(vznikly v letech 1615–1623 rozdělením nebo *cessí* z některé položky, uvedené v tištěném seznamu z roku 1615 a v roce 1623 byly nároky aktuálního vlastníka verifikovány)

Nr. 538a

Pohledávka, která v roce 1623 náležela „dědicům hasenburským“. Tím jsou myšleni dědicové po zemřelém Janu Zbyňkovi Zajícovi z Házmburka (†1616), tj. jeho sedm dětí, které byly v roce 1616 ještě všechny nezletilé.

Jednalo se o částku 20 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky jen za jeden rok (od sv. Havla 1622) ve výši 1 200 kop gr. m.

Části této pohledávky vznikaly postupně *cessí* od Nr. 63, 64, 107 a později také Nr. 528 (resp. 526–527), ale součet těchto dílčích převodů nedosahuje výsledné částky. Na úvěrovém trhu těsně po roce 1615 byly aktivity Jana Zbyňka z Házmburka, tehdejšího presidenta apelačního soudu, zřejmě rozsáhlejšího charakteru, takže jeho dědicům náleželo podstatně více pohledávek u české komory, než eviduje pouze **Seznam 1623**. Souhrnný přehled byl zaznamenán v **Schuldenbuchu E** (fol. 327), kde činil výsledný součet 48 580 kop 28 gr. 4 d. To byla částka, kterou shromáždil ve svých rukou Jan Zbyněk Zajíc (†1616) a kterou v roce 1617 vlastnili jeho blíže nespecifikované dědicové. Jako vlastník těchto peněz je k roku 1623 uveden Jaroslav z Házmburka, tj. Jaroslav Maxmilián z Házmburka (1614–1664), nejmladší syn Jana Zbyňka.

Tento účet se skládal ze čtyř částí:

Cesse 19 580 kop 29 gr. 4 d. m. z roku 1617 od Anny z Landštejna, tj. Nr. 64.

Cesse 10 000 kop gr. m. od Kryštofa Haranta z Polžic, tj. Nr. 528 nebo Nr. 526–527.

V obou případech je částka stejná. Druhé variantě spíše nasvědčuje odkaz na **Schuldenbuch B** (fol. 428), na který kontinuálně navazovala položka Nr. 526.

Cesse 10 000 kop gr. m. od Petra Pešíka z Komárova, tj. Nr. 107.

Císařský dluhopis na 10 000 kop gr. m. úročený 6%, který Lazar mladší Henckel postoupil Polyxeně z Házmburka.

Účet zůstal aktivní i po roce 1623. Úroky zde byly vypláceny (byť nepravidelně) od roku 1627; splátky jistiny byly zahájeny od roku 1645. Tomu odpovídají údaje z **Přehledu 1654**, kde jsou tyto pohledávky vedeny jako dvě oddělená aktiva: u jednoho činil zbytek jistiny k roku 1654 částku 19 028 kop 34 gr. 2 d. m. (**Cl. 2**, č. 4, f. 23), u druhého 18 385 kop 42 gr. 6 d. m. (**Cl. 2**, č. 5, f. 23–23v).

Jaroslav z Házmburka a po jeho smrti dcera Benigna Kateřina (která je uvedena jako příjemce peněz roku 1671) užívali tento účet k platbám větších částek, prováděných *cessí* části jistiny. Jednalo se o tyto převody:

1644 *cesse* jistiny 6 000 zl. r. ve prospěch Jana Baptisty Raimunda.

1653 *cesse* jistiny 4 000 zl. a nároku na výplatu úroků ve výši 4 000 zl. r. ve prospěch Davida Martina, kupce z Cvikova („Zwickau“). Po Martinově smrti tento nárok zdědila vdova Magdalena, znovu provdaná Tullinová. Ta převedla *cessí* roku 1673 tato aktiva na Ernsta Adalberta Staüdlu, který v roce 1675 převzal 4 000 zl. r. na splátku úroků.

1653 *cesse* jistiny 3 000 zl. r. klášteru řádu servitů („... ord. servorum B. M. V. ...“) při kostele sv. Michala archanděla na Starém Městě pražském.

1653 *cesse* jistiny 2 000 zl. r. Davidu Martinovi, kupci z Cvikova. Po jeho smrti převedli dědicové tento nárok roku 1672 na Mikuláše Löwa; od něj získal roku 1673 nárok na tuto jistinu (včetně nevyplacených úroků) Maxmilián z Mansfeldu.

Účet jako celek nebyl účetně uzavřen, ale v roce 1677 bylo provedeno celkové zúčtování (jeho výsledek zmíněn není). Podle marginální poznámky „*extrahirt*“ předpokládám, že aktiva jednotlivých podílníků, na která se původní pohledávka Jaroslava z Házmburka rozpadla, byla i v pozdějších letech vedena v mladší účetní dokumentaci české komory,

Vedle výše zmíněného aktiva byla k tomuto účtu ještě dodatečně (na fol. 327v **Schuldenbuchu E**) připsána další poměrně velká suma. Jednalo se o částku 24 000 zl. r. (= 20 571 kop 25 gr. 1 d. m.), které v blíže neuvedené době získal ještě Jan Zbyněk z Házmburka (†1616) *cessí* od Lazara mladšího Henckela. Tento starší panovnický dluhopis verifikoval z moci místopředsedské k termínu sv. Havla 1622 Karel z Lichtenštejna. Evidence tohoto aktiva však byla vedena zvlášť, jako by šlo o samostatný účet. Úroky zde byly v letech 1627 a 1629 doplacený za období od sv. Havla 1622 do sv. Havla 1628. Následně bylo celé toto aktivum (jistina i nároky na nevyplacené úroky) převedeno k 20. dubnu 1637 na Tomase Wiedemanna.

Tato pohledávka zjevně nesouvisela se splátkami dluhů z roku 1615, ale šlo o jeden z dílčích reliktů úvěrových problémů Lazara mladšího Henckela, jehož dluhy na sebe v rámci finančního vyrovnání panovník převzal. Považoval jsem však za vhodné ji zmínit kvůli přesnější představě o finanční situaci Jana Zbyňka z Házmburka v době jeho smrti roku 1616, která zdaleka nebyla tak špatná, jak se traduje v dosavadní literatuře. Jeho finanční aktiva však už nepředstavoval primárně pozemkový majetek, ale úročené dluhopisy poměrně vysoké výše.

Nr. 538b

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Vilémovi z Vřesovic (Nr. 49).

Jednalo se o částku 1 808 kop 12 gr. 6 d., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Tyto parametry odpovídají původní výši jistiny 2 500 kop, na kterou byly vyplaceny 3 splátky podle stavovského harmonogramu do sv. Havla 1617. Tento záznam se zřejmě týká pohledávky Nr. 49, která byla doplácena a účetně uzavřena v roce 1628.

Nr. 538c

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Johance Pruskovské ze Sulevic (Nr. 100).

Jednalo se o částku 1 290 kop 16 gr. 5 d., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, tj. od sv. Jiří 1617.

Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, odpovídá těmto parametrům pohledávka Nr. 131 (dědicové Augustina z Lidlova). V mladší účetní evidenci české komory už záznamy o této pohledávce vedeny nejsou. Předpokládám tedy, že i toto aktivum paní Johany bylo v roce 1623 začleněno do souhrnného účtu, který byl tehdy zřízen pro jejího manžela Desideria Pruskovského z Pruskova (srovnej Nr. 42 a Nr. 332).

Nr. 538d

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže nespecifikovaným dědicům Jakuba Grýnauera. Pohledávka není totožná s Nr. 265 (kde jsou též jako vlastníci uvedeni dědicové Jana Grýnauera), neboť jednak neodpovídá výši částky, jednak Nr. 100 je v **Seznamu 1623** zvlášť vedeno v kategorii **II/B**.

Jednalo se o částku 205 kop 56 gr. 6 d. míš., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě se tedy jednalo o rozdělení nějaké větší částky, jejíž původ zatím identifikovat nemůžeme.

Nr. 538e

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže nespecifikovaným vlastníkům (církevním institucím) a pocházela z půjčky, poskytnuté „*ad pias causas*“.

Jednalo se o částku 257 kop 8 gr. 4 d., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 8 let, tj. od sv. Havla 1615. S ohledem na přesnou shodu částky i okolností soudím, že se tento záznam týká položky Nr. 532 a šlo o aktiva, patřící Strahovskému klášteru.

Nr. 538f

Pohledávka, jejíž vlastník je v **Seznamu 1623** uveden jako „Balthasar di Suniger“. Pod tímto jménem se nepochybně skrývá Baltasar de Zúñiga, španělský vyslanec u císařského dvora. Jednalo se o částku 5 249 kop 19 gr. 2 d. m., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618.

Podle **Schuldenbuchi E** (fol. 273) byl základem této pohledávky dluhopis na 7 258 kop 53 gr. 1 d. m., z 23. dubna 1612, který panovník vystavil svému komorníku Janu Jakubovi Königovi z Königsfeldu. Z toho tvořil 3 204 zl. r. 50 kr. dluh za vína, dodaná sklepmistrovskému úřadu, a na 5 263 zl. 52 kr. měl doklad z dvorské pokladny.

Souhrnný dluhopis na výše uvedenou sumu, úročený 6%, převedl roku 1616 na pana Baltazara (uveden jako „...*Balthasar dalla Cuniga*...“).

Záznam v **Schuldenbuchi E** se odkazuje na fol. 132 usnesení zemského sněmu (II. vydání). Shoda částky i tento odkaz jsou jasným dokladem toho, že se zde jedná o kontinuitu pohledávky Nr. 243. Podle stavovského splátkového harmonogramu bylo na tuto jistinu vyplaceno výslovně Baltasaru de Zúñiga celkem 2 009 kop 33 gr. 6 d. m., ale splátky úroků eviduje tento pramen jen do sv. Havla 1617. Mladší záznamy k této pohledávce jsem zatím v účetní dokumentaci české komory nenalezl.

Nr. 538g

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Volfu Illburgovi z Vřesovic (Nr. 49).

Jednalo se o částku 4 800 kop gr. m., která nebyla úročena. Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Vzhledem k tomu že jistina nebyla úročena, můžeme předpokládat, že vznik této pohledávky sice byl vázán na původní tištěný seznam z roku 1615, ale šlo o *cessi* nároku na výplatu úroků, které už samy dál nebyly úročeny. Volf Illburg z Vřesovic získal podobným způsobem finanční aktiva z pohledávky Nr. 1, ale ta nebyla vedena jako položka v tištěném seznamu z roku 1615.

Nr. 538h

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Alžbětě Hrzáňové z Dubé, znovu provdané Špetlové (viz Nr. 72).

Jednalo se o částku 1 808 kop 12 gr. 6 d., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Tyto parametry odpovídají původní výši jistiny 2 500 kop, na kterou byly vyplaceny 3 splátky podle stavovského harmonogramu do sv. Havla 1617.

Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, odpovídá těmto parametrům pohledávka Nr. 158 (dědicové Jeronýma Čejky), případně i Nr. 105, pokud by Diviš Černín z Chudenic převedl toto své aktivum na Alžbětu z Dubé do roku 1620.

Nr. 539

Další položky, které jsou v Seznamu 1623 označeny jako kategorie I/B

(vznikly v letech 1615–1623 rozdělením nebo *cessí* z některé položky, uvedené v tištěném seznamu z roku 1615 a v roce 1623 byly nároky aktuálního vlastníka zpochybněny a rozhodnutí odloženo až do dalšího rozhodnutí panovníka)

Nr. 539b

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Anně Landštejnové z Michnic, uváděné zjednodušeně také jako Anna z Landštejna (Nr. 63).

Jednalo se o částku 1 000 kop gr. m., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Pohledávka vznikla *cessí* od Nr. 57. Mladší záznamy o této pohledávce už v dokumentaci české komory vedeny nejsou. Předpokládám, že nároky na aktiva Anny Landštejnové z Michnic, která zemřela ještě během stavovského povstání, zdědila rodina jejího zetě Kryštofa Haranta z Polžic (viz Nr. 150), což mohlo být (vzhledem k angažmá pana Kryštofa ve stavovském povstání a jeho popravě roku 1621) dostatečným důvodem k tomu, že tato pohledávka nakonec mezi konfiskáty zařazena byla.

Nr. 539c

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Kateřině Těmínové, zřejmě manželce některého z příslušníků rytířského rodu Těmínů z Těmic.

Jednalo se o částku 584 kop 5 gr. 3 d., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, od sv. Jiří 1618. Tyto parametry odpovídají původní výši jistiny 1 000 kop, na kterou byly vyplaceny 4 splátky podle stavovského harmonogramu do sv. Jiří 1618.

Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, odpovídá těmto parametrům šest pohledávek (Nr. 210, 283, 286, 359, 361 a 383), na základě dochované dokumentace však přesné ztotožnění nelze provést. Aktivum Kateřiny Těmínové v roce 1623 konfiskováno nebylo, protože se znovu objevuje v **Přehledu 1654** (Cl. 5, č. 9, f. 48v). Na účtu vše k žádnému pohybu nedošlo, pouze narostly nevyplacené úroky za 37 let.

Nr. 539d

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Václavu Semencovi.

Jednalo se o částku 500 kop gr. m., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, od sv. Jiří 1618. Zaokrouhlená výše dlužné částky naznačuje, že šlo o původní jistinu v této výši, na kterou nebylo podle stavovského harmonogramu vyplaceno nic.

Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, odpovídají těmto parametrům jen pohledávky Nr. 184 a Nr. 340. Spíše předpokládám kontinuitu s pohledávkou Nr. 340, kterou vlastnilo konsorcium žateckých měšťanů, z nichž jedním byl zřejmě uvedený Václav Semenec. Mladší záznamy o této pohledávce už v dokumentaci české komory vedeny nejsou, zřejmě tedy nakonec konfiskována byla.

Nr. 539e

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Heřmanu Kölblovi, zřejmě členu rodiny erbovních měšťanů Kelblů z Geizinku.

Jednalo se o částku 343 kop 49 gr. m., které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, od sv. Jiří 1618. Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná pohledávka. V úvahu připadá vazba na Nr. 518 (odděleno od Nr. 241), čemuž nasvědčuje jak přiměřeně velký zůstatek jistiny, tak vazba na rodinu Kelblů.

Nr. 539f

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Lorenzu Starckovi ze Starckenfelsu.

Jednalo se o částku 8 195 kop 41 gr. 4 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, od sv. Jiří 1618.

Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 284) vznikla tato pohledávka sloučením dvou částek:

1) Částka 4 100 kop gr. m., které Lorenc Stark získal *cessí* od města Český Brod. Původně se jednalo o panovnický dluhopis na peníze, které město Český Brod muselo jakožto ručitel zaplatit na místě císaře Mikulášovi Klusákovi z Kostelce (viz Nr. 152).

2) Částka 6 957 kop 20 gr. m. vznikla oddělením a *cessí* z původního hrzáňovského dluhopisu na 50 000 kop gr. m., který patří paní Pruskovské (Nr. 95), k čemuž byly ještě připočteny úroky od sv. Havla 1614 do sv. Havla 1615.

Celkem tak činilo aktivum Lorence Starka 11 057 kop 20 gr. m. Podle stavovského splátkového kalendáře bylo na úhradu jistiny vyplaceno ve 4 termínech (do sv. Jiří 1618) celkem 2 861 kop 38 gr. 2 d. Po odečtení těchto splátek od původní jistiny tedy zbývalo k úhradě zbylých 8 195 kop 41 gr. 4 d. m., uvedených v **Seznamu 1623**. Úroky byly doplacený k sv. Jiří 1624. Účet byl s nulovým zůstatkem uzavřen k 18. lednu 1626, kdy byl doplacen jak zbytek jistiny, tak všechny úroky.

Nr. 539g

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Václavu Kostomlatskému z Vřesovic.

Jednalo se o částku 13 112 kop 23 gr. 5 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, od sv. Jiří 1618. Položka vznikla *cessí* od Nr. 10.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 44) byla jako samostatný účet zapsána částka 28 000 kop gr. m., kterou získal *cessí* od Alžběty, vdovy po Kryštofu Popelovi z Lobkovic (Nr. 10). Jako vlastník je uveden Radslav Kostomlatský z Vřesovic. Podle stavovského splátkového kalendáře byla na úhradu jistiny vyplaceno ve 3 splátkách 14 887 kop 36 gr. 2 d. m., úroky byly placeny do sv. Jiří 1618. Celý záznam je mřežován několika škrty pera a v marginální poznámce je uveden odkaz na fol. 607.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 607) byl založen nový účet Radslava Kostomlatského z Vřesovic (s odkazem na předchozí fol. 44). Podle vyúčtování z roku 1631 zbývalo na původním účtu z jistiny již jen 4 859 kop 36 gr. m. Podle smlouvy z 24. září 1630 byla tato částka ujištěna na panství Dobříš. Splácet se má tato jistina po 1 000 kopách ročně, počínaje termínem sv. Havla 1631. Výsledné vyúčtování s Radslavem Kostomlatským z Vřesovic bylo provedeno v roce 1670, kdy přijal zbývajících 1 400 zl. r. v hotovosti.

Nr. 539h

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Štěpánu Gerštorfovi z Gerštorfu.

Jednalo se o částku 1 117 kop 1 gr. 5 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, od sv. Jiří 1618. Položka přímo navazuje na Nr. 286, pouze jistina je vyšší, než by měla podle ostatní dokumentace vycházet.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 207) byl jako majitel do záhlaví uveden Štěpán z Gerštorfu, anotace se však jednoznačně vztahuje k pohledávce Nr. 286 (jistina 1 000 kop gr. m., úročená 5%). Podle stavovského splátkového kalendáře byla na úhradu jistiny vyplaceno ve 3 splátkách 276 kop 45 gr. 2 d. m., úroky byly placeny do sv. Havla 1617. Jako příjemce plateb do roku 1617 je uváděn David Žitavský (tedy jeho dědicové). Z toho lze usuzovat, že Štěpán Gerštorf získal tuto pohledávku až koncem roku 1617.

Rozdíl s výše uvedenou částkou zřejmě vznikl tak, že v **Seznamu 1623** je původní zůstatek z Nr. 286 spojen se zbytkem druhého aktiva, které Štěpán Gerštorf z Gerštorfu zdědil v rámci vyrovnání majetku uvnitř rodiny po otci Jiřím (Nr. 123).

Nr. 539i

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Janu Adamovi z Nostvic.

Jednalo se o částku 12 657 kop 30 gr. 2 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, od sv. Havla 1617. Položka přímo navazuje na Nr. 124; představuje dílčí stav souhrnného konta Jana Adama z Nostvic po odečtení splátek jistiny do roku 1617. Podrobněji k tomu viz Nr. 124.

Nr. 539j

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Matyášovi staršímu Štampachovi ze Štampachu (Nr. 126).

Jednalo se o částku 2 354 kop 5 gr. 5 d., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, od sv. Jiří 1618. Tyto parametry odpovídají původní výši jistiny 4 000 kop, na kterou byly vyplaceny 4 splátky podle stavovského harmonogramu do sv. Jiří 1618. Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, odpovídají těmto parametrům jen pohledávka Nr. 240, tj. původní aktivum Jana Platejse z Platnštejna. Tyto peníze získal Štampach (resp. jeho dědicové) zřejmě *cessí* ještě před rokem 1618.

Nr. 539k

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Kryštofu Hradeckému.

Jednalo se o částku 600 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Položka vznikla *cessí* od Nr. 132, podrobněji viz tamtéž.

Pro Kryštofa Hradeckého byl na jeho částku 600 kop gr. m. zřízen samostatný účet v **Schuldenbuchu E** (fol. 320). Tam však byly jen přepsány základní informace o vzniku pohledávky (*cessí* od Nr. 132), ale žádné další záznamy o splátkách jistiny nebo úroků zde nebyly vedeny. Předpokládám tedy, že toto aktivum nakonec bylo zařazeno do konfiskovaného majetku.

Nr. 539n

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Václavovi Popelovi z Vesce.

Jednalo se o částku 588 kop 30 gr. 6 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Pohledávka je presentována jako součást větší půjčky ve výši 20 000 kop gr. m., na kterou se složilo více věřitelů, a která byla zaručena výnosem kutnohorského mincovního a důlního podnikání. Předpokládám tedy, že šlo o pohledávky, které byly do **Šuldenlisty 1615** zařazeny dodatečně v říjnu 1615. Finanční agenda kutnohorské mincovny byla vedena samostatně, ale spadala pod českou komoru jako její pobočka. „Kutnohorská půjčka“ ve výši 20 000 kop gr. m. je v **Seznamu 1623** zmiňována opakovaně, ale většina těchto aktiv byla zařazena v kategorii II (viz níže Nr. 540). Z kontextu není jasné, proč by měl být zrovna Václav Popel z Vesce výjimkou. Vysvětlení by snad mohla poskytnout pohledávka Nr. 467, jejíž součástí by mohla být výše uvedená suma 20 000 kop gr. m., na kterou se skládali jednotliví kutnohorští měšťané a kterou garantovalo město Kutná Hora jako právnická osoba.

Pohledávka Václava Popela z Vesce (který také patřil ke kutnohorské patricijské rodině) byla samostatně zapsána do **Schuldenbuchu E** (fol. 311). Zde je upřesněno, že pohledávka vznikla už roku 1609 a původně činila 834 kop 17 gr. 1 d. míš. a úroky byly spláceny do sv. Jiří 1618. Kontinuita je nesporná; v anotaci je zmíněn jak odkaz na

souhrnnou půjčku 20 000 kop gr. m. (jejíž je tato pohledávka součástí), tak usnesení zemského sněmu z roku 1615, kterým je splatnost garantována. Žádné mladší údaje o splácení však v této dokumentaci české komory uvedeny nejsou.

Nr. 539p

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Anně Marii Myslichové

Jednalo se o částku 4 119 12 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Tyto parametry neodpovídají žádné z původních pohledávek. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky.

Nr. 539r

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Matyášovi Benediktovi.

Jednalo se o částku 2 500 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Zaokrouhlená výše dlužné částky naznačuje, že šlo o původní jistinu v této výši, na kterou nebylo podle stavovského harmonogramu vyplaceno nic. Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá těmto parametrům žádná položka. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky.

Nr. 539s

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jiřímu Mayrovi.

Jednalo se o částku 1 727 kop 47 gr. 1 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, těmto parametrům nejvíce odpovídá položka Nr. 75 (aktiva Sezimy z Ústí); při přesném výpočtu však stále činí rozdíl mezi původní jistinou a součtem čtyř splátek podle stavovského harmonogramu několik desítek kop gr. m.

Nr. 539t

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Pavlu Nözlzovi.

Jednalo se o částku 240 kop 45 gr. 5 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Jedná se o záznam položky Nr. 258, pouze se liší tvar zápisu příjmení vlastníka. Zůstatek jistiny přesně odpovídá 3 splátkám podle stavovského splátkového kalendáře. Mladší záznamy o této pohledávce nejsou k dispozici; zřejmě nakonec došlo k její konfiskaci.

Nr. 539u

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Janu Jezberovi.

Jednalo se o částku 497 kop 1 gr. 6 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Z těch pohledávek, vedených v tištěném seznamu, kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, těmto parametrům nejvíce odpovídají položky Nr. 290 a 385, ale při přesném výpočtu však stále činí rozdíl mezi původní jistinou a součtem čtyř splátek podle stavovského harmonogramu několik kop gr. m.

Nr. 540

Další položky, které jsou v Seznamu 1623 označeny jako kateg. II/A

Vznikly v letech 1615–1623 rozdělením nebo *cessí* z některé položky, uvedené v **Šuldenlistě 1615**, ale byly stavovskou komisí zařazeny do kategorie II. (akceptované, ale splatné až po roce 1620). U této skupiny byly v roce 1623 nároky aktuálního vlastníka verifikovány.

Nr. 540a

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Volfu Illburgovi z Vřesovic (Nr. 49).

Jednalo se o částku 1 994 kop 30 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, od sv. Jiří 1617. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky.

Nr. 540b

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Lidmile Kateřině z Nostic.

Jednalo se o částku 1 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, od sv. Jiří 1617. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, odpovídá těmto parametrům pouze pohledávka Nr. 262. Předpokládám tedy, že k převodu tohoto aktiva mezi Annou Meroltovou a Lidmilou Kateřinou z Nostic (*cessí* či dědictvím) došlo před rokem 1623. O dalším vývoji této pohledávky však nejsou k dispozici v účetnictví české komory další zprávy.

Nr. 540c

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Johance Pruskovské ze Sulevic (Nr. 42).

Jednalo se o částku 1 709 kop 20 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, tj. od sv. Jiří 1617. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky. Paní Johanka byla na úvěrovém trhu před rokem 1618 zdatnou obchodnicí. O dalším vývoji této pohledávky však nejsou k dispozici v účetnictví české komory další zprávy. Předpokládám, že i toto aktivum paní Johany bylo v roce 1623 začleněno do souhrnného účtu, který byl tehdy zřízen pro jejího manžela Desideria Pruskovského z Pruskova (srovnej Nr. 42 a Nr. 332).

Nr. 540d

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Valentinovi Kirchmajerovi z Rejchvic (Nr. 327).

Jednalo se o částku 1 188 kop 41 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky. Valentin Kirchmajer měl u české komory řadu dalších aktiv, která byla postupně splácena; lze tedy předpokládat, že i výše zmíněná částka byla později připsána k některému z jeho účtů,

Nr. 540e

Pohledávka, která v roce 1623 náležela dědicům Aleše Vrábského z Vrábí (viz Nr. 162).

Jednalo se o částku 682 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky.

Nr. 540f

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Anně Horňatecké, pravděpodobně manželce či dceři některého z příslušníků rytířského rodu Horňateckých z Dobročovic.

Jednalo se o částku 200 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. I s ohledem na vazbu rodu Horňateckých na kutnohorský důlní region předpokládám, že i v tomto případě jde o aktivum, vázané

na kutnohorské důlní podnikání (a zařazené do stavovského splátkového systému dodatečně na základě účetní dokumentace kutnohorské účetní pobočky české komory), jak je tomu u většiny níže uvedených položek. V tomto případě jen není tento zdroj výslovně zmíněn. Tato položka je vedena ještě v **Přehledu 1654 (Cl. 5, č.18, f. 51)**, nebylo však spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 38½ roku.

Nr. 540g

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže neidentifikované Zuzaně Zalabové.

Jednalo se o částku 123 kop 26 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Předpokládám, že i v tomto případě jde o aktivum, vázané na kutnohorské důlní podnikání (a zařazené do stavovského splátkového systému dodatečně na základě účetní dokumentace kutnohorské účetní pobočky české komory), jak je tomu u většiny níže uvedených položek. V tomto případě jen není tento zdroj výslovně zmíněn. Tato položka je vedena ještě v **Přehledu 1654 (Cl. 5, č.19, f. 51)**, nebylo však spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 38½ roku.

Nr. 540h

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže neidentifikovaný dědicům Daniela Proška.

Jednalo se o částku 240 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Předpokládám, že i v tomto případě jde o aktivum, vázané na kutnohorské důlní podnikání (a zařazené do stavovského splátkového systému dodatečně na základě účetní dokumentace kutnohorské účetní pobočky české komory), jak je tomu u většiny níže uvedených položek.

Nr. 540j až Nr. 540y

Následuje početná skupina aktiv, u kterých je výslovně zmíněno, že vznikly v souvislosti s kutnohorským důlním a mincovním provozem. Do stavovského splátkového systému byly zařazeny dodatečně na základě účetní dokumentace kutnohorské účetní pobočky české komory, proto se s nimi nesetkáváme v původním rukopise **Šuldenlisty 1615**. Tento postup je výslovně zmíněn u položky Nr. 240n v příslušném zápise v **Schuldenbuchu E** (fol. 318). Zde je výslovně uvedeno, že položka byla uvedena na zvláštním seznamu půjček, souvisejících s kutnohorským mincovním a důlním provozem, který byl do české komory dodán za strany úředníků mincovny a horního úřadu v Kutné Hoře („...zu den Kутtenbergischen Handelswesen, Inhalt der Kутtenbergischen Münz- und

Perckhambtleüte zu den bemishen Camer uberreichetes Verzeichnuß...). Část z těchto aktiv je výslovně zmíněna jako součást souhrnné kolektivní půjčky ve výši 20 000 kop gr. m. (blíže k tomu viz Nr. 539n; též viz Nr. 540f-h).

Nr. 540j

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže neidentifikovaným dědicům Masinikovským a souvisela s dodávkami olova do kutnohorských hutí.

Jednalo se o částku 100 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, tj. od sv. Jiří 1617. Ještě stručnější je záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 319), kde je uvedena jen výše dlužné částky bez dalších údajů. Je zde šak zaznamenáno, že jde o součást celkového souhrnného úvěru ve výši 20 000 kop gr. m. Jako vlastníci jsou zde vedeni „*Maßinikowskische Erben*“. Tato položka je vedena ještě v **Přehledu 1654** (Cl. 5, č. 20, f. 51), nebylo však spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 37½ roku.

Nr. 540k

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Davidovi Dobrounerovi, souvisela s dodávkami olova do kutnohorských hutí a byla součástí celkového souhrnného úvěru ve výši 20 000 kop gr. m.

Jednalo se o částku 99 kop 26 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7 let, tj. od sv. Havla 1616. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 312) upřesňuje datum vydání původního dluhopisu na rok 1613 a doplacení úroků až do sv. Jiří 1618. Tento údaj potvrzuje i **Přehled 1654** (Cl. 5, č. 21, f. 51), od roku 1618 však nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 36½ roku.

Nr. 540m

Pohledávka, která v roce 1623 náležela skupině hutních specialistů, kteří jsou zde specifikováni jako „starší šmelcíři u sv. Jiří v Kutné Hoře“.

Jednalo se o částku 200 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Tato položka je vedena ještě v **Přehledu 1654** (Cl. 5, č. 22, f. 51), nebylo však spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 38½ roku.

Nr. 540n

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Adamovi z Valdštejna a byla součástí celkového souhrnného „kutnohorského úvěru“ ve výši 20 000 kop gr. m.

Jednalo se o částku 509 kop 24 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 318) upřesňuje okolnosti vzniku pohledávky, ale rozsah aktiva uvádí jen ve výši 109 kop 24 gr. m. Rozdíl 400 kop mezi číselnými údaji v **Schuldenbuchu E** a v **Seznamu 1623** není vysvětlen.

Rozsah vypočtených úroků za 7½ let ve výši 220 kop 8 gr. m. však odpovídá částce 509 kop 24 gr. m., takže půjde zřejmě jen o písařský omyl. Tomu nasvědčuje také záznam o výplatě úroků ve výši 500 kop gr. m. v roce 1631.

Tento účet zůstal dál aktivní a v roce 1628 na něj byla připsána částka 50 000 zl. rýn (42 857 kop gr. m.) na základě obnoveného panovnického dluhopisu z 12. dubna 1628. Zjevně však nešlo o zaknihování nějakých starších aktiv, neb tato částka byla úročena jen 5% jako panovníkův dar z milosti. Účet byl uzavřen nedatovaným záznamem, podle kterého všechna aktiva zemřelého Adama z Valdštejna přešla na jeho dědice, se kterými se česká komora vyrovnala vystavením nového dluhopisu.

Nad složku, do které se zaznamenávaly údaje o vyplacených úrocích, byla dodatečně dopsána interlineární vsuvka, odkazující se na zprávu knížete z Lobkovic datovanou 13. února 1644. Podle tohoto zdroje přijal Adam z Valdštejna v roce 1622 na úhradu svých jistin u české komory částku 2 728 kop a na úhradu úroků 4 350 kop 39 gr. m. Je však otázkou, jakého Valdštejnova aktiva se tato poznámka týká. Na účtu, týkajícím se Nr. 540n, v té době tolik peněz neměl. Vysvětlení vidím v tom, že tato poznámka by se mohla týkat položek Nr. 24-26, o jejichž vývoji po roce 1623 nemáme žádné zprávy.

Nr. 540o

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Kryštofu Benešovi z města Chotěboře a souvisela s kutnohorským podnikáním.

Jednalo se o částku 484 kop 30 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 341) je jen velmi stručný a je zde zdůrazněno, že záznam vznikl jen jako výpis z konceptu, uloženého u registratury české komory. Nicméně je zde upřesněno, že panovnický dluhopis je datován 24. dubna 1617 a je v něm uvedeno, že úroky ve výši 6% mají být vyplaceny od termínu sv. Jiří 1616. Údaj v **Přehledu 1654** (Cl. 5, č. 23, f. 51), sice uvádí, že úroky byly vyplaceny až do sv. Havla 1617, ale od té doby nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 37 let.

Nr. 540p

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Janu Hamplovi, obyvateli z Pilníkova, souvisela s kutnohorským podnikáním a byla součástí celkového souhrnného „kutnohorského úvěru“ ve výši 20 000 kop gr. m.

Jednalo se o částku 876 kop 25 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 315) je jen velmi stručný, ale zdůrazňuje, že se jedná o částku, která je součástí splátkového systému, schváleného českým zemským sněmem na 5 let. Splácení úroků je zde evidováno až do sv. Jiří 1618, což potvrzuje i záznam v **Přehledu 1654** (Cl. 5, č. 24, f. 51). Od té doby ale nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 36½ roku.

Nr. 540q

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jiřímu Vágnerovi a souvisela s kutnohorským podnikáním.

Jednalo se o částku 1 712 kop 3 gr. 3 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 310) je jen velmi stručný, eviduje však výplatu úroků až do sv. Havla 1617. Tento údaj potvrzuje i **Přehled 1654** (Cl. 5, č. 25, f. 51v-52), ale od roku 1617 nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 37 let.

Nr. 540r

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Kryštofu Härtlovi, měšťanu z Trutnova („*Christoff Härttel Burger Inn Trauttenau*“). Výslovně je zde zmíněno, že tato pohledávka sloužila k podpoře kutnohorského podnikání a byla součástí celkového souhrnného „kutnohorského úvěru“ ve výši 20 000 kop gr. m.

Jednalo se o částku 851 kop 12 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 313) je jen velmi stručný, eviduje však výplatu úroků až do sv. Jiří 1618. Tento údaj potvrzuje i **Přehled 1654** (Cl. 5, č. 26, f. 52), ale od roku 1618 nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 37 let.

Nr. 540s

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Kašparu Špringerovi a sloužila k podpoře na kutnohorského podnikání a byla součástí celkového souhrnného „kutnohorského úvěru“ ve výši 20 000 kop gr. m.

Jednalo se o částku 978 kop 47 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 314) je jen velmi stručný, eviduje však výplatu úroků až do sv. Jiří 1618. Tento údaj potvrzuje i **Přehled 1654** (Cl. 5, č. 26, f. 52), ale od roku 1618 nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 37 let.

V tomto kontextu není úplně jasný smysl marginální poznámky, připsané na pravý okraj záznamu v **Schuldenbuchu E** (fol. 314). Zde je uvedeno, že 24. dubna 1617 byl vystaven k tomuto účtu nový dluhopis na částku 856 kop 47 gr., jehož ověřený opis předložil v české komoře vratislavský měšťan Martin Kluppál. Předpokládám, že z původní pohledávky 978 kop 47 gr. m. použil Karel Špringer zmíněnou částku na úhradu svých platebních povinností ve Vratislavi. Jistina na tomto účtu by se pak dělila na 856 kop 47 gr., které od 24. dubna 1617 patřily Martinu Kluppálovi, a zbývajících 122 kop gr. m., které by zůstaly k dispozici Špringerovi.

Nr. 540t

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jiřímu Benešovi, sousedu ze vsi Choťovice na Kolínsku, a sloužila k podpoře na kutnohorského podnikání.

Jednalo se o částku 98 kop 52 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 342) je jen velmi stručný a je zde zdůrazněno, že záznam vznikl jen jako výpis z konceptu, uloženého u registratury české komory. Nicméně je zde upřesněno, že panovnický dluhopis je datován 24. dubna 1617 a je v něm uvedeno, že úroky ve výši 6% mají být vyplaceny od termínu sv. Jiří 1616. Tento údaj potvrzuje i **Přehled 1654** (Cl. 5, č. 28, f. 52), ale od roku 1616 nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 38½ roku.

Nr. 540u

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Janu Kleinerovi, sloužila k podpoře kutnohorského podnikání a byla součástí celkového souhrnného „kutnohorského úvěru“ ve výši 20 000 kop gr. m.

Jednalo se o částku 137 kop 47 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 323) je jen velmi stručný, eviduje však výplatu úroků až do sv. Jiří 1618. Tento údaj potvrzuje i **Přehled 1654** (Cl. 5, č. 26, f. 52), ale od roku 1618 nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 36½ roku.

Do **Schuldenbuchu E** (fol. 343) byla tato pohledávka zřejmě jen omylem duplicitně zapsána ve stejném znění znovu. Tento druhý záznam je škrtnut několika tahy pera s vysvětlením v marginální poznámce, že jde jen o stejný záznam, jako na fol. 323.

Nr. 540v

Pohledávka, která v roce 1623 náležela témuž Janu Kleinerovi a sloužila k podpoře kutnohorského podnikání.

Jednalo se o částku 220 kop 30 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7½ roku, tj. od sv. Jiří 1616. O této části Kleinerových aktiv už další záznamy v účet ní evidenci české komory vedeny nejsou.

Nr. 540x

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Kryštofu Kleinerovi, sloužila k podpoře kutnohorského podnikání a byla součástí celkového souhrnného „kutnohorského úvěru“ ve výši 20 000 kop gr. m.

Jednalo se o částku 262 kop 49 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 323) je jen velmi stručný, eviduje však výplatu úroků až do sv. Jiří 1618. Tento údaj potvrzuje i **Přehled 1654** (Cl. 5, č. 30, f. 52v), ale od roku 1618 nebylo spláceno nic, pouze narostly nesplácené úroky za 37 let.

Nr. 540y

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže nespecifikovaným dědicům Melchiora Danniga, měšťana a primátora Českého Brodu. Jednalo se o půjčku na podporu kutnohorského podnikání; původní dluhopis je datován 4. června 1605.

Jednalo se o 700 kusů stříbrných tolarů, na kterých k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617, které měly být také uhrazeny ve stříbrných tolarech (tj. 252 kusů stříbrných tolarů jako úrok za 6 let).. Záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 323) má vlastníky pohledávky uvedeny ve tvaru „*Melchior Donigs Erben*“ a v textu bylo původně uvedeno, že Melchior byl měšťanem Starého Města pražského. To bylo až dodatečně opraveno na Český Brod. V době vzniku půjčky roku 1605 byl stříbrný tolar počítán jako ekvivalent 73 krejcarů, takže 700 kusů tolarů mělo platební sílu 730 kop gr. m. Nicméně úroky 6% měly být vypláceny nikoli v běžné minci, ale také v tolarech, což výslovně potvrdila kutnohorská mincovna 4. května 1613. V roce 1617 byly spočítány nároky na nevyplacené úroky od 5. května 1613 za 4½ roku do 5. listopadu 1617. K tomuto účelu už byl stříbrný tolar počítán jako ekvivalent 90-ti krejcarů, takže úrok za zmíněné období by spočten na 243 kop gr. m. Další pohyby na tomto účtu už od roku 1617 nenastaly, pouze je zde zmíněno, že v blíže nespecifikovaném seznamu dluhů z roku 1637 byl jeden stříbrný tolar počítán také jako ekvivalent 90-ti krejcarů.

Účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen a zrušen v roce 1659, kdy proběhlo vyrovnání všech zbytků jistiny i nevyplacených úroků s držitelem těchto aktiv Janem Jiřím Schmeidlerem.

Nr. 541

Další položky, které jsou v Seznamu 1623 označeny jako kateg. II/B

Vznikly v letech 1615–1623 rozdělením nebo *cessí* z některé položky, uvedené v **Šuldenlistě 1615**, ale byly stavovskou komisí zařazeny do kategorie II. (akceptované, ale splatné až po roce 1620). U této skupiny byly v roce 1623 nároky aktuálního vlastníka zpochybněny až do dalšího rozhodnutí panovníka.

Nr. 541a

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Mikulášovi Trmalovi z Toušic.

Jednalo se o částku 2 759 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Položka vznikla roku 1616 *cessí* od Nr. 42.

V **Schuldenbuchu E** (fol. 302) byl pro Mikuláše Trmala zřízen nový účet, v jehož anotaci je jasně popsán vznik *cessí* z původní pohledávky Johanky Pruskovské ve výši 47 000 kop gr. m.

V marginální poznámce je uvedeno, že majitel pohledávky Mikuláš Trmal byl odsouzen ke konfiskaci jedné třetiny majetku a je třeba uvážit, co se s tou pohledávkou má dít. Později na ni vznesl nárok Zdeněk Rudolf Trmal, kterému měla být v roce 1648 přirčena polovina z původního aktiva. Tato marginální poznámka je však skrtuta. Pod tento skrtnutý text byla připsána jiná poznámka, podle které je tento případ odložen „*in Actis*“ do dalšího rozhodnutí revizní komise.

Nr. 541b

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Janu Burianovi Kaplířovi ze Sulevic.

Jednalo se o částku 7 100 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, tj. od sv. Jiří 1617. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky.

Nr. 541c

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Vilému Mířkovskému ze Stropčic.

Jednalo se o částku 2 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, tj. od sv. Jiří 1617. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, těmto parametrům odpovídá pouze položka Nr. 222.

Nr. 541d

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Janu Zikmundovi Knoblochovi.

Jednalo se o částku 1 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, tj. od sv. Jiří 1617. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, těmto parametrům odpovídají pouze položky Nr. 262 a Nr. 279.

Nr. 541e

Pohledávka, která v roce 1623 náležela paní Anně Maxmiliáně ze Švamberka.

Jednalo se o částku 5 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, tj. od sv. Jiří 1617. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky, nebo sloučením více částek menších.

Nr. 541f

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Janu Adamovi z Roupova (viz Nr. 60).

Jednalo se o částku 800 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky.

Nr. 541g

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jiřímu z Gerštorfu (resp. dědicům, viz Nr. 123).

Jednalo se o částku 200 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky.

Nr. 541h

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Pavlu Rabanimu.

Jednalo se o částku 1 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7 let, tj. od sv. Havla 1616. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, těmto parametrům odpovídají pouze položky Nr. 262 a Nr. 279.

Nr. 541j

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jiřímu Šlibovskému z Křivan.

Jednalo se o částku 1 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 248) se jednalo o pohledávku, kterou Jan Šlibovský postoupil *cessí* Johaně Cidlinské a ta následně Magdaleně Dobřenské z Květnice. V rukou paní Magdaleny byla tato položka spojena s pohledávkou Nr. 137, se kterou byla dál vedena na jednom účtu. Dále viz Nr. 137.

Nr. 541m

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jindřichu Chanovskému z Dlouhé Vsi (Nr. 112)

Jednalo se o částku 825 kop 50 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ roku, tj. od sv. Jiří 1617. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, neodpovídá přesně těmto parametrům žádná. Zřejmě jde o aktiva, která vznikla oddělením a následnou *cessí* od původně vyšší částky.

Nr. 541n

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Pavlu Hrabáňovi z Přerubenic.

Jednalo se o částku 400 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 7 let, tj. od sv. Havla 1616. Z těch pohledávek, které byly stavovskou komisí roku 1615 zařazeny do kategorie II. a kde neznáme přesně další vývoj před rokem 1623, těmto parametrům odpovídá pouze položka Nr. 352.

Nr. 541o

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Petru Lukaveckému z Lukavice. Výslovně je zde zmíněno, že tato pohledávka sloužila k podpoře kutnohorského podnikání a byla součástí celkového souhrnného „kutnohorského úvěru“ ve výši 20 000 kop gr. m. Patří tedy do stejné skupiny, jako výše uvedená Nr. 540j až Nr. 540y, pouze s tím rozdílem, že v případě Petra Lukaveckého byl jeho nárok na pohledávku zpochybněn v rámci obvinění z účasti na stavovském povstání.

Jednalo se o částku 1 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Analogické údaje uvádí záznam v **Schuldenbuchu E** (fol. 317), kde jsou však splátky úroků vedeny jen do sv. Jiří 1617. Pohledávka nakonec zřejmě konfiskována nebyla, protože **Přehled 1654 (Cl. 5, č. 5, f. 47v-48)** dokládá, že úroky byly doplacený až do sv. Jiří 1623. Další pohyb na tomto účtu však už evidován není.

Nr. 542

Další položky, které jsou v **Seznamu 1623** označeny jako kateg. **III/A**

Vznikly v letech 1615–1623 rozdělením nebo *cessí* z některé položky, uvedené v **Šuldenlistě 1615**, ale byly stavovskou komisí zařazeny do kategorie III. (neakceptované). U této skupiny byly v roce 1623 nároky aktuálního vlastníka verifikovány.

Nr. 542a

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Maxmiliánovi Wolgemuthovi z Muthburgu, někdejšímu kvartýrmistru císaře Rudolfa II.,¹ resp. jeho dědicům.

Jednalo se o částku 2 400 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 1½ roku, tj. od sv. Jiří 1622. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 476) se jednalo jednak o starý dluh za neproplacené dodávky vína za 2 800 zl. r. (= 2 400 kop gr. m.),

¹ Jaroslava HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II. (Eine Edition der Hofstaatsverzeichnisse 1576–1612)*, Praha 2002, s. 264, č. 28/68; s. 370, č. 117/4.

na který vystavil obnovený dluhopis úročený 6% císař Matyáš 17. září 1616. K tomu bylo na Wohlgemutův účet připsáno ještě 1 500 zl. r. hotovostní půjčky z roku 1623. Na celkovou částku 4 300 zl. r. pak byl vystaven souhrnný obnovený dluhopis 9. března 1629. Splátky úroků z obou částí účtu byly evidovány zvlášť v letech 1621–1627.

V roce 1654 bylo zpětně zaznamenáno, že nárok na tuto pohledávku někdy dříve získal dědictvím již zemřelý Andreas de Tertar, který tuto pohledávku někdy před rokem 1654 daroval Italské kongregaci, působící při klementinské jezuitské koleji na Starém Městě pražském („...*der Bruderschaft unsern Lieben Frauen unter dem Titul Annunciatæ bey denen Hl. C. C. Soc. Jesu in den Alten Stadt Prag*...“). Kongregaci byly vyplaceny symbolické úroky v roce 1657; v letech 1674–1681 pak byly této kongregaci vypláceny nepravdivé úroky ve výši 50 až 375 zl. r. ročně. Účet zůstal i po roce 1681 aktivní. Podle marginální poznámky „*extrahirt*“ soudím, že evidence splátek byla vedena v mladších účetních záznamech české komory.

Nr. 542b

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Oktaviánu Roboretovi (viz Nr. 249).

Jednalo se o částku 6 277 kop 17 gr. 1 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Podle **Schuldenbuchi E** (fol. 114) se jednalo o peníze, které dostal doktor Roboreto od císaře darem roku 1617, ale byly úročen 6%. Tento zápis potvrzuje platbu úroků až do sv. Jiří 1618. Účet zůstal aktivní; podle Přehledu 1654 (Cl. 5, č. 6, f. 48) byly úroky proplaceny až do sv. Jiří 1623. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádná zprávy. Předpokládám že její osud byl podobný, jako v případě ostatních finančních aktiv dr. Roboreta (viz Nr. 249).

Nr. 542c

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jindřichu Libštejnskému z Kolovrat.

Jednalo se o částku 4 200 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Záznam v **Schuldenbuchi E** (fol. 274) má v záhlaví tohoto účtu jako majitele vedeného Jana Libštejnského z Kolovrat (viz Nr. 3), ale ohledně vzniku pohledávky zde nic bližšího uvedeno není. Obnovený dlužní úpis na tuto částku vystavil císař Matyáš s datem 16. října 1617, což může souviset s převedením tohoto aktiva po smrti Jana Libštejnského (1552–1616) na jeho mladšího nevlastního bratra Jindřicha Libštejnského (1570–1646), např. v rámci finančního vyrovnání uvnitř rodiny. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy.

Nr. 542d

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Kateřině Šreplové („*Catharina Schreplin*“), vdově po Jakubu Šreplovi (viz Nr. 341).

Jednalo se o částku 4 519 kop 50 gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky pouze za jeden rok, tj. od sv. Havla 1622. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy.

Do **Schuldenbuchi F** (fol. 32) byl po roce 1681 zapsán účet dědiců Ondřeje Weißkö-niga, znějící na 2 100 zl. r., které zemřelý Ondřej kopupil a převedl na sebe cessí roku 1628 od Kateřiny Šreplové, Z kontextu však není průkazné, že by šlo o finanční zdroje právě z této pohledávky. Další účet dědiců Kateřiny Šreplové, vedený v **Schuldenbuchi F** (fol. 19), byl zřejmě po roce 1681 do této knihy zapsán omylem, neboť se týkal pohledávky Nr. 341, která byla doplacena již v roce 1672 (na finanční vyrovnání se odkazuje i později doplněná marginální poznámka k tomuto zápisu).

Nr. 542e

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jan Bartlmovi („*Hanns Bartlme*“), dvornímu sedláři.²

Jednalo se o částku 4 114 kop 39 gr. 6 d. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky pouze za 1½ roku, tj. od sv. Jiří 1622.

Do **Schuldenbuchi F** (fol. 32) byla jako vlastník účtu uvedena již vdova Barbo-ra („...*Barbara Bartholomein Kay. Hoffsatlerinn*...“). Jednalo se o peníze, které jejímu zemřelému manželovi dlužil císař zčásti jako půjčku, zčásti za dodané, ale neuhrazené sedlářské práce („... *und gelieferten Sattler Arbeit*...“). Vdově byl vystaven obnovený císařský dluhopis 16. října 1617. V době zápisu do **Schuldenbuchi E** byly úroky z této pohledávky vyplaceny do sv. Havla 1623. Splátky úroků pak pokračovaly v nepravdivých částkách v letech 1629–1656. V roce 1657 byla tento účet uzavřen s nulovým zůstatkem s tím, že jeho vlastníku (který není jmenovitě uveden) byla jako protihodnota vystavena poukázka na odběr 2 500 strychů pšenice z komorních panství v Čechách („... *A. 1657 f. 266 ist diese Praetension gegen anweisung 2 500 strich Weizen auf dennen Königl. Herrschafften völlig abgesetzt worden*...“).

Nr. 542f

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Oldřichu Beřkovskému z Šebířova, císařskému číšníkovi³ („...*Ulrich Berzkowski von Schebirsau, Rom. Kay. Mayt. Mundschenkh*...“).

Jednalo se o částku 4 700 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky pouze za jeden rok, tj. od sv. Havla 1622.

Vznik této pohledávky je zaznamenán v anotaci v **Schuldenbuchi F** (fol. 303). Tyto peníze půjčil Oldřich Beřkovský panu Hasištejnskému na částku 10 000 kop gr. m., která byla zapotřebí na výplatu léna, tvořeného panstvím a zámek Hasištejn. Když ale pan Hasištejnský zemřel bez potomků,⁴ připadlo to léno zpět panovníkovi a na něj také

² J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.* s. 433, č. 205/2.

³ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.* s. 228, č. 16/43; s. 243, č. 19/112.

⁴ Zde je zřejmě míněn Maxmilián Hasištejnský z Lobkovic (†1596).

přešla povinnost uhradit Beřkovskému jeho pohledávku. Na tu částku 4 600 kop gr. m. byl vystaven obnovený panovnický dluhopis 4. března 1616.

Na tomto účtu docházelo v průběhu dvacátých a třicátých let 17. století k řadě pohybů; několikrát byla jistina navýšena o částky v řádu několika tisíc zl. r. a o podobné částky snižována. Splátky úroků probíhaly v nepravidelných částkách v letech 1624–1668. Po Oldřichu Beřkovském nárok na tento účet zdědila Marie Beřkovská, zřejmě vdova. Podle jejího testamentu z roku 1643 přešel účet na dvě dcery Rudolfa Tengenagla, Annu Florentinu Polyxenu a Alžbětu Ludmilu, provdanou později z Lisova (zřejmě vnučky Marie Beřkovské). Až v roce 1664 však bylo provedeno celkové zúčtování. Každá z dcer Rudolfa Tengenagla zdědila jistinu ve výši 3 991 zl. 40 kr. a nárok na nevyplacené úroky ve výši 6 854 zl. r. Alžběta Ludmila však postoupila svůj podíl české komoře za částku 2 000 zl. r., vyplacenou v hotovosti. Na účtu tedy nadále zůstává jen pohledávka její sestry Anny Florentiny Polyxeny Tengenaglové. Po její smrti zdědili tento podíl roku 1676 její sestra Alžběta Ludmila a jiní dědicové. Zbytek jistiny i všechny nevyplacené úroky byly uhrazeny roku 1679 a účet s nulovým zůstatkem byl zrušen.

Nr. 542g

Pohledávka, která původně náležela Dorotě Gutlinové („*Dorothea Gütlin*“), ale byla cessí ze 17. října 1616 převedena na Magdalenu Pfifferinovou.

Jednalo se o částku 500 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky pouze za 1½ roku, tj. od sv. Jiří 1622. Tuto pohledávku zaznamenává také **Přehled 1654** (Cl. 5, č. 38, f. 54), podle tohoto zdroje však na té částce vázly nevyplacené úroky za 37 let, tj. od sv. Havla 1617.

Nr. 542h

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Janu Barafinovi.

Jednalo se o částku 2 571 kop 25 gr. 5 d. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici. V pozdější evidenci české komory se už tato pohledávka neobjevuje. Vzhledem k tomu, že uvedená částka se svými parametry přesně shoduje s Nr. 301 (liší se jen příjmení vlastníka), považují za pravděpodobné, že se jedná o duplicitní záznam jedné a téže pohledávky.

Nr. 542k

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Fridrichovi z Donína (viz Nr. 13).

Jednalo se o částku 600 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 8 let, tj. od sv. Havla 1615. Pohledávka vznikla postupnou cessí od původního vlastníka Albrechta ze Šlejšvic přes Jaroslava z Martinic až k Fridrichovi z Donína. Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 46) byla tato dílčí pohledávka připsána k účtu, zřízeném původně pro Nr. 13 a 14, s nimiž byla spojena. Dále viz Nr. 13.

Nr. 543

Další položky, které jsou v **Seznamu 1623**

označeny jako kateg. **III/B**

Vznikly v letech 1615–1623 rozdělením nebo *cessí* z některé položky, uvedené v **Šuldenlistě 1615**, ale byly stavovskou komisí zařazeny do kategorie III. (neakceptované). U této skupiny byly v roce 1623 nároky aktuálního vlastníka zpochybněny až do dalšího rozhodnutí panovníka.

Nr. 543a

Pohledávka, která v roce 1623 náležela dědicům Jana Kropachera („*Hanß Cropachers Erben*“).

Jednalo se o částku 1 000 kop gr. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy.

Nr. 543b

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Joštovi z Brýslu („*Jobst von Prüßl*“), dvornímu klenotníku císaře Rudolfa II. (viz Nr. 1, pozn. 14).

Jednalo se o částku 6 117 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 5½ roku, tj. od sv. Jiří 1618. Jedná se o panovníkův dluh za dodané drahé kameny, na který byl vystaven obnovený dluhopis roku 4. července 1617.

Tato pohledávka byla zaznamenána až v roce 1681 do **Schudenburgu F** (fol. 228), kdy už jsou jako vlastníci účtu uvedeni dědicové Františka Václava z Brýslu. Z tohoto záznamu vyplývá, že na účtu dlouhá léta k žádnému pohybu nedocházelo. Až v roce 1676 byl proveden výpočet aktiv: Jistina zůstávala v nezměněné výši, jen byla přepočtena na zlaté rýnské, tedy 7 137 zl. r. 20 kr. Úroky narostly do roku 1676 do výše 21 268 zl. r. 15 kr. Evidence splátek úroků je vedena v letech 1682 a 1684. Pak je splácení úroků obnoveno až od roku 1715, kdy je jako příjemce těchto peněz uvedena vdova Barbora Isabela Mamingová z Vídně. Úroky jsou vypláceny až do roku 1729. Účet uzavřen není. Předpokládám tedy, že jeho splácení bylo dál evidováno v mladší účetní dokumentaci české komory.

Nr. 543c

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Václavu Šárovcovi („*Wenzl von Scherowecz*“).

Jednalo se o částku 10 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy.

Nr. 543d

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Jindřichovi Vilémovi z Kolovrat (viz Nr. 68).

Jednalo se o částku 23 066 kop 5 gr. 2 d. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy. Vzhledem k tomu, že Jindřich Vilém Bezdružický z Kolovrat byl odsouzen k částečné konfiskaci majetku a k udržení jeho části musel vyplácet české komoře poměrně velké částky, předpokládám, že i toto poměrně vysoké aktivum bylo začleněno do těchto jednání (podrobněji viz Nr. 68).

Nr. 543e

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Purkartovi Točnickovi z Křimic (Nr. 92).

Jednalo se o částku 1 500 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6 let, tj. od sv. Havla 1617.

Tato pohledávka byla v **Schudenbuchu E** (fol. 86) připojena k pohledávce Nr. 92. Dále viz Nr. 92.

Nr. 543f

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže neurčeným dědicům Jiřího Rettiga („*Georg Rättigs Erben*“).

Jednalo se o částku 5 000 kop gr. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy.

Nr. 543g

Pohledávka, která v roce 1623 náležela sochařovi Jiljímu Sadelerovi („*Egidi Satdler sculptor*“).

Jednalo se o částku 1 285 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 3 roky, tj. od sv. Havla 1620.

Podle **Schudenbuchu E** (fol. 304) vznikla tato pohledávka až na základě panovníkova rozhodnutí z 18. prosince 1615, kterým byly tyto peníze Jiljímu Sadelerovi darovány za 16 let věrné služby (při přepočtu na zlaté rýnské činila ta částka 1 500 zl. r.). V záhlaví

tohoto záznamu je vlastník uveden jako „*Egidius Sadeler Sculptor*“, takže identita s významným nizozemským mědirytcem a sochařem téhož jména, který působil v Praze od konce 16. století⁵ až do své smrti v druhé polovině dvacátých let 17. století, je nesporná. Splátky úroků jsou evidovány do sv. Havla 1622.

Hlavní zápis je u tohoto účtu škrtnut, nikoli však vysvětlující poznámka, která byla později doplněna do místa, určeného k záznamům o výši jistiny. Zde je uvedeno, že pohledávku po zemřelém Jiljímu zdědil na základě poslední vůle („*per testamentum*“) jeho synovec František Sadeler, kterému byl vystaven 13. října 1631 nový dluhopis. V něm byly k původní jistině (1 500 zl. r.) připočteny nevyplacené úroky za 8 let ve výši 720 zl. r. a také dalších 2 988 zl. 29 kr. 2 d., které císař dlužil zemřelému Jiljímu za nevyplacenou dvorskou službu, dohromady 5 208 zl. 29 kr. 2 d. (tj. 4 464 kop 25 gr. 1 d. m). Šesti procenty však má být nadále úročena jen původní jistina ve výši 1 500 zl. r.

Účet Františka Sadelera byl v roce 1681 přepsán do nově zřízeného **Schuldenbuchu F** (fol. 27). Zde jsou však uvedeny jen základní informace o výši jistiny a o obsahu dluhopisu z roku 1631, který už byl popsán výše. Přibyl jen výpočet dalších nevyplacených úroků od sv. Havla 1631 do konce roku 1681, což činilo 4 518 zl. 59 kr. 1 d. Žádný další pohyb na tomto účtu od roku 1631 nenastal, takže předpokládám, že jako účet neaktivní byl později promlčen.

Nr. 543h

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Vojtěchu Šťastnému Klusákovi z Kostelce („*Albrecht Felix Klusack*“).

Jednalo se o částku 2 000 kop gr. m., na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky za 6½ let, tj. od sv. Jiří 1617.

Podle **Schudenbuchu E** (fol. 73) byla tato částka ujištěna z 20. července 1607. Jednalo se o Vojtěchův podíl na částce 39 500 tolarů, kterou jeho rodina získala za prodej pozemkového majetku k panství Poděbrady (viz blíže Nr. 152 a Nr. 312). Příbuzenský vztah tohoto Vojtěcha Šťastného Klusáka k ostatním členům této rozvětvené rodiny však z této dokumentace jasný. Podle záznamu v **Schuldenbuchu E** byly úroky z této pohledávky placeny až do sv. Jiří 1619. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy.

Nr. 543j

Pohledávka, která v roce 1623 náležela Joachimmu Haßlerovi.

Jednalo se o částku 886 kop 25 gr. 5 d. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici.

Podle **Schudenbuchu E** (fol. 340) vznikla tato pohledávka až na základě panovníkova dluhopisu z 10. března 1616, úročeného 6%, kterým byly Haßlerovi ujištěny nedoplatky za službu u zemřelého císaře Rudolfa II. Vlastník účtu je v záhlaví uveden

⁵ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.* s. 415 č. 165/1.

jako císařský dvorní hudebník a varhaník („*Jacob Haßler Kay. Cammer Musicus und Organist*“), což nám tohoto věřitele umožňuje ztotožnit se stejnojmenným varhaníkem, který byl do služeb císaře přijat k pražské dvorské kapele 1. července 1602.⁶ Jinak je tento záznam jen velmi stručný a je zde zdůrazněno, že vznikl jen jako výpis z konceptu, nikoli na základě autentické dokumentace. Žádný další pohyb na tomto účtu od roku 1616 nenastal, takže předpokládám, že jako účet neaktivní byl později promlčen.

Nr. 543k

Pohledávka, která v roce 1623 náležela rychtáři a městu Kutná Hora.

Jednalo se o částku 5 000 kop gr. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy. Předpokládám, že zde byla jen zaznamenána jedna z dílčích částek, které tvořily souhrnnou velkou pohledávku města Kutná Hora u české komory (viz Nr. 467).

Nr. 543n

Pohledávka, která v roce 1623 náležela kardinálu Melchioru Khleslovi.

Jednalo se o částku 3 428 kop 34 gr. 2 d. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici.

Vznik této pohledávky je vysvětlen tak, že kardinál Melchior Khlesl (1552–1630) má na českých komorních panstvích zapsanu doživotní roční rentu ve výši 4 000 zl. r. Tomu odpovídá výše uvedená částka při přepočtu na českou měnu, nicméně ta je zde uváděna jen jako jednorázová pohledávka, nikoli každoroční renta (její hodnota by byla podstatně vyšší). Žádné bližší podrobnosti bohužel nejsou v tomto případě uvedeny.

Detailnější informace o této důležité okolnosti přináší až **Schuldenbuch E** (fol. 398). Zde je vlastník účtu uveden jako „*Melchior Klobelius der Heiligen Römischen Kirchen Cardinal und Bischoff zu Wien*“, takže identita je nesporná. V tomto záznamu sice není bohužel uvedeno přesnější datum vzniku tohoto Khleslova aktiva, ale záznam potvrzuje, že kardinál Khlesl měl až do konce života pobírat z výnosu českých komorních panství každoroční apanáž 4 000 zl. r. (= 3 428 kop 34 gr. 2 d. m.) jako příspěvek na zlepšení jeho osobního standardu („... *zu beßerer seiner Unterhaltung ad Dies Vita*...“). Do **Schuldenbuchu E** byla Khleslova pohledávka ve výši 34 000 zl. r. (= 29 142 kop 51 gr. 3 d. m.) zaznamenána jako peníze, které mu měly být na tuto apanáž vyplaceny (ale nebyly) do sv. Havla 1624. Z toho snadno odvodíme, že peníze nedostával 8½ roku, tedy od sv. Jiří 1616. Na dlužnou částku císař Khleslovi vystavil obnovený dluhopis 18. ledna 1625. Kardinál Khlesl, který v té době už jen dožíval v internaci a do vysoké politiky se nemohl míchat, však nedostal z Čech zapláceno stejně vůbec nic. Po jeho Khleslově smrti (18. září 1630) byla tato pohledávka císařským rozhodnutím z 4. března 1631 zrušena.

⁶ J. HAUSENBLASOVÁ (ed.), *Der Hof Kaiser Rudolfs II.* s. 381, č. 128/9.

Nr. 543o

Pohledávka, která v roce 1623 náležela dvorskému kupci Franzu Šnukartovi.

Jednalo se o částku 12 857 kop 8 gr. 4 d. m. (= 15 000 zl. r.), na které k sv. Havlu 1623 vázly nevyplacené úroky ve výši 2 424 kop 47 gr. 4 d.

Jednalo se o peníze, které získal Šnukart po roce 1615 *cessí* od nejvyššího písaře Království českého, tj. od Jana z Klenového (viz Nr. 88). Podle **Schuldenbuchu E** (fol. 407) zdědila po Šnukartově smrti tuto pohledávku jeho vdova Marie von Windte, znovu provdaná Langangerová („...*weiland Frantz Schnuckharts hinderlaßene Wittib frau Maria an Jetzo Langangerin geborne von Windte*...“). Od Šnukartovy vdovy získal nárok na tuto pohledávku dvorní lékař císaře Rudolfa II. Gottfried Stejhy („...*Gottfried Stechy Erben, gewesenenen Kay. Rudolphischen Leib Medico*...“). Přesné souvislosti nejsou popsány, ale zřejmě šlo o jejího dalšího manžela, neboť v následné generaci pohledávku dědily dcery France Šnukarta (viz níže). U záhlaví s Gottfriedovým jménem je odkaz na fol. 93, který se však netýká této pohledávky, ale jiných jeho aktiv (viz Nr. 253).

Dědicům doktora Stejhy byl na výše uvedené částce vystaven obnovený panovníkův dluhopis z 23. března 1628, ve kterém je původ peněz specifikován jako hotovostní půjčka, složená u rentmistrovského úřadu české komory v Praze. Tato informace se ale zřejmě týká už původních aktiv Jana z Klenového.

Na úhradu jistiny nebylo vyplaceno nic, ale úroky byly nepravidelně placeny. V roce 1631 byly zpětně dopláceny všechny úroky ze 3 roky a 2 měsíce (do 23. května 1631), další splátky úroků proběhly v letech 1634 a 1636.

Tento účet byl zrušen nedatovaným přípisem (z roku 1655), podle kterého se zbývajících aktiva dělí mezi dědice na tři části, přičemž pro každého z nich se zřizuje nový účet v téže knize na fol. 850, 851 a 851.

Tomu odpovídají tři samostatné účty, dopsané v roce 1655 na volná folia v **Schuldenbuchu E** (fol. 849v, 850v a 851v). Jednalo se o tyto tři dědice:

Marie Antonie Šnukartová, jeptiška v klášteře ve Vídni („... *Maria Anthonia Schnukhartin Closterjungfrau im Königl. Stifft zue Wien*...“). Marie Antonie byla dcerou Franze Šnukarta. U jejího účtu se znovu opakuje informace, že základem tohoto aktiva byly peníze v hotovosti, složené jejím otcem roku 1628 u rentmistrovského úřadu. To však byla zřejmě jen nepřesná informace, vypsaná z předchozího záznamu v **Schuldenbuchu E** (fol. 407). Franz Šnukart nemohl v roce 1628 žádné peníze v hotovosti skládat, neboť byl již po smrti a k 23. březnu 1628 bylo uzavřeno pozůstalostní řízení, kterým pohledávka přešla na jeho vdovu Marii (taková řízení trvala řadu měsíců i let). K roku 1654 byl proveden výpočet zůstatku; na Marii Antonii Šnukartovou připadlo z jistiny 6 000 zl. r. (dále úročených 6%) a nárok na nevyplacené úroky ve výši 6 000 zl. r. (ty dále úročeny nebyly). Účet nebyl uzavřen, podle marginální poznámky „*extrahirt*“ soudím, že byl i později veden v mladší účetní dokumentaci české komory.

Zuzana Barbora Wisendová z Wiesenburgu, rozená Šnukartová („... *Susana Barbara Wisendin von Wiesenburg geborne Schnukhartin*...“), zřejmě sestra předchozí (vztah není specifikován). Z dědictví na ni připadlo z jistiny 4 468 zl. r. 47 kr. (dále úročených 6%) a nárok na nevyplacené úroky ve výši 6 309 zl. r. 59 kr. (ty dále úročeny nebyly).

Účet nebyl uzavřen, podle marginální poznámky „*extrahirt*“ soudím, že byl i později veden v mladší účetní dokumentaci české komory.

František Klokner, který podíl zdědil po své manželce Kornelii Cecilii rozené Šnukartové, zřejmě sestry obou předchozích (vztah není specifikován). Z dědictví na Františka Kloknera připadlo z jistiny 4 468 zl. r. 47 kr. (dále úročených 6%) a nárok na nevyplacené úroky ve výši 6 309 zl. r. 59 kr. (ty dále úročeny nebyly). Později (s datem 28. října 1655) byla tato informace upřesněna tak, že polovinu této částky dědí Klokner a polovinu dědí děti Kornelie Cecilie (z kontextu není jasné, zda jde o jejich dědi společné nebo o děti paní Kornelie z nějakého předchozího manželství). V roce 1656 byly u tohoto účtu všechny zbývající peníze uhrazeny a účet s nulovým zůstatkem byl uzavřen.

Nr. 543p

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže neurčeným „dědicům Stubickým („*Stubickischen Erben*)“).

Jednalo se o částku 3 000 kop gr. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici. V záznamu je pouze upřesněno, že k ujištění této pohledávky došlo českou komorou na přímý příkaz direktorů. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy.

Nr. 543r

Pohledávka, která v roce 1623 náležela blíže neurčeným dědicům dvorského kupce a finančníka Karla Verdemana (viz Nr. 511).

Jednalo se o částku 14 571 kop 25 gr. 5 d. m. Starší data týkající se splácení úroků neměli autoři **Seznamu 1623** k dispozici. V záznamu je pouze upřesněno, že se jedná o úroky z jiného aktiva, které byly spočteny na 17 000 zl. r. (= 14 571 kop 25 gr. 5 d. m.) a na které byl vystaven zvláštní panovnický dluhopis. Později už o této pohledávce nemáme v účetní dokumentaci české komory žádné zprávy. Předpokládám, že se jednalo o transakci z roku 1609, při které bylo provedeno zúčtování starších Verdemanových aktiv, doplacena část jistiny, na nevyplacené úroky vystaven zvláštní dluhopis (toto Nr. 543r) a zbylá jistina znovu obnovena a úročena v nižší hodnotě. Blíže viz Nr. 511.

Přehled použitých zkratk:

Literatura a pramenné edice:

Bílek (1882–1883) = Tomáš Václav BÍLEK, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, Praha 1882–1883

BR 1615 = August SEDLÁČEK (ed.), *Rozvržení sbírek a berní r. 1615 dle uzavření sněmu generálního nejvyššími berníky učiněné*, Praha 1870

BR 1620 = Václav PEŠÁK (ed.), *Berní rejstříky z roku 1544 a 1620*, Praha 1953

Druhá apologie = *Druhá apologie stavův Království českého tělo a krev Pána Ježíše Krista pod obojí přijímajících*, Praha 1618

OSN = Ottův slovník naučný I–XXVII, Praha 1888–1909

Sedláček = August SEDLÁČEK *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, I–XV, Praha 1882–1927, Praha 1927–1882

Sněm 1614 = *Tito artykulové na sněmu obecném, kterýž držán byl v městě Budějovicích Českých léta Páně tisícího šestistého čtrnáctého v středu po svatém Pavlu na víru křesťanskou obrácení a zavřín téhož léta ve čtvrtek po svatém Matěji, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc. krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svolení a zavříní jsou*, Praha 1614

Sněm 1615 = *Tito artikulovalé na sněmu obecném generálním, kterýž držán byl na Hradě pražském léta Páně tisícího šestistého patnáctého v outerý po svaté Trojici a zavřín téhož léta v sobotu po svatém Jeronýmu, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc. krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svolení a zavříní jsou*, Praha 1615

Sněm 1616 = *Tito artikulovalé na sněmu obecném, kterýž držán byl na Hradě pražském léta Páně tisícího šestistého šestnáctého v pátek po svatých Třech králích a téhož dne zavřín, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc. krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svolení a zavříní jsou*, Praha 1616

Archivní prameny:

Přehled 1654 = *Schulden Lista in welcher un Zwölff Classen begriffen, waß von Weyl. Kayser Rudolff, Matthia, Ferdinando dem Andern, hochseeligister Angedächtnus, auch Ferdinando dem Dritten, alß iecziger Ihrer Röm. Kay. Maj. Unterschiedlichen Stands Personen vor Kay. Schuldverschreibungen außgefertiget worden, wieviel biß in daß 1654 Jahr dauon an Verzinßung unbezahlter angewachsen (die dauon abgeraitte bezahlung aber ist biß end [1]653-en Jahrs, so weit mans in Mandlung der R. A. Raittung, aus dem Rendt Ambt verläßlich extractive[n] haben kSonnen, zu uerstehen), soeohl waß mit Kay unf Fürst Lichtensteinischen Recessen liquidirt, Item Gnaden und andere von Hoff beschehene Anweisungen,*

Ist alles nach Schock meiß[nisch] geraitet und iedes in seiner Rubric ordentlich zu befünden (Národní archiv Praha, fond Komorní knihy, sign. KK 1843)

Seznam 1611 = *Schulden Verzeichnüs Termins Galli 1611 – 1611 Sumarischer Aüszüg alle dereb Irer Matt. Auf dero Behemischen Camer Renth Ambt (außer was über dieses auf Andern Ämbtern, als Ober- und Nieder Laußnitz, Grafschafft Glatz, Joachimsthal und dergleichen haftet) Zuuer Interesziren ligenden Alten , theils noch von weilandt Kaiser Maximilian herrüerent, auch beÿ ietziger Kaiserlichen sowol verschienes 1611. Jahr beÿ ietziger Khön. Matt. Antretten gemachten Schulden und verschriebene Gnaden Summen sambt denen dauon vefrfallenen Interesse und verzinsungen bis Galli 1611* (Národní archiv Praha, fond České oddělení dvorské komory IV, karton č. 33, sign. IV Č 9/½, fasc. B. 9. / I. 1611 Schuldenverzeichnis Termin Galli 1611)

Šuldenlista 1615 = *Schulden Auszug 1615 – A[nn]o 1615 Corrigirte Schulden Lista = Schulden Außzug waß die Röm. Kay. auch zu Hungarn, Böhem Kön. Mayt. denen Herren-, Rittern-, Geistliche- und Burgerstandes Personen, sowoln auch den Stätten in und auser der Cron Hehaimben auß dero Böhembischen Cammer noch bis auff dato des ~~1614~~ [1615] Jahrs zu zahlen schuldig* (Národní archiv Praha, fond Stará manipulace, sign. S 15/14).

Seznam 1623 = „Kurzer Extract was noch an den Jenigen Hauptsummen, welche die Löbl[ichen] Herren Ständt im Königreich Böhaimb auf deme A[nn]o 1615 auf in Prager Schloß gehaltenen General Landtag Innerhalb fünff Jahren zu bezahlen über sich genemben, bis Gallÿ A[nn]o 1623 an Haubtsumma und Intereße zu bezahlen reßtirt“ in: Národní archiv Praha, fond České oddělení dvorské komory IV, kart. č. 33, sign. 9/½-9/½, fasc IV C 9./½, fol. 0657–0672

SchdB E = viz Schuldenbuch E

SchdB F = viz Schuldenbuch F

Schuldenbuch E = *Alter Kammer Schulden Buch Lit. E*. Stará kniha komorních dluhů, založená v roce 1623; splátky jistin a úroků vedeny do roku 1680 (NAP, Sbírka rukopisů, sign. Rkp 2377):

Schuldenbuch F = *Alter Kammer Schulden Buch Lit. F*. Stará kniha komorních dluhů, založená v roce 1681; splátky jistin a úroků vedeny do poloviny 18. století (NAP, Sbírka rukopisů, sign. Rkp 2378)

Přehled 1789 = *Deren Antiquidirten Zinnsbaren Alten Cameral-Forderungen*. Stará kniha komorních dluhů, založená v roce 1763; narůstající úroky evidovány do roku 1789 (NAP, Sbírka rukopisů, kn. č. 2379a)

Zkratky technické:

cca = circa (tj. přibližně)

č. = číslo

ČDKM = Národní archiv Praha, fond České oddělení dvorské komory

f., fol. = folio (list)

FHKA = Österreichisches Staatsarchiv, Fond Hoffinanz Österreich – Hofkammer (Akten)

gr. m. = groš míšeňský

inv. č. = inventární číslo

J. M. C. = Jeho Milost Císař

kart. = karton

kn. = kniha

mj. = mimo jiné

ml. = mladší

NAP = Národní archiv Praha

ÖStA = Österreichisches Staatsarchiv

p. = page (strana)

poř. č. = pořadové číslo

r. = rok

roč. = ročník

s. = strana

sign.; sg. = signatura

sň. = sňatek

st. = starší

sv. = svatý

tzv. = tak zvaný

Vs = velkostatek (u názvu archivního fondu)

vyd. = vydání

* = rok či datum narození

† = rok či datum úmrtí

Zdroje – Sources

Archívní prameny – Primary sources unpublished:

České archívy:

Státní archív Třeboň

Fond Historica

Inv. č. 7840 = sign. 6242
 Inv. č. 7838 = sign. 6240
 Inv. č. 7836 = sign. 6238
 Inv. č. 7854 = sign. 6253A
 Inv. č. 7860 = sign. 6259

Státní archív Praha

Fond Komorní knihy

č. 1842 – *Der Behmischen Cammer Schulden Püch* (strukturovaný výpis pohledávek z doby Ferdinanda I. a Maxmiliána II., nedatováno, post 1584)
 č. 1843 – *Schuldenlista in welcher in zwölf Classen begriffen, was von Weyl. Kayser Rudolf, Matthia, Ferdinando dem andern, hochseeligster Angedachnus, auch Ferdinando dem Dritten, alß ieziger Ihrer Röm. Kay. May. unterschiedlichen Stands Personen von Kay. Schuldverschreibungen ausgefertigt worden, wieviel biß in daß 1654 Jahr dauon an Verzinsung unbezahlter angewachsen* (strukturovaný přehled dluhů, v tom první položky zbytky z Šuldenlisty 1615).

Fond České gubernium - listiny

Listiny č. 3805, 3807–15.

Fond České oddělení dvorské komory I

Karton č. 293 – (1614-XI-XII)
 Karton č. 294 – (1615/I-II)
 Karton č. 295 – (1615/III-IV)
 Karton č. 296 – (1615/VII-XII)
 Karton č. 297 – (1616/I-III)
 Karton č. 298 – (1616/IV-VI)
 Karton č. 299 – (1616/VII-IX)
 Karton č. 300 – (1616/X-XII)
 Karton č. 301 – (1617/I-VII)
 Karton č. 302 – (1617/VII-XII)
 Karton č. 303 – (1618/I-VI)

Fond České oddělení dvorské komory II

Karton 11: Sněmovní záležitosti Čech 1608–1616

Fond České oddělení dvorské komory IV

Karton č. 33, sign. sign. C9/ ½

Fond Stará manipulace

Karton. č. 553, sign. D1/1
 Karton č. 2045, sign. SM S15/1
 Karton č. 2060, sign. SM S 15/14

Sbírka rukopisů

Č. 2377 kniha starých komorních dluhů (E) 1623–1680 – „*Alte Kammer Schulden Buch Lit. E*“
 Č. 2378 kniha starých komorních dluhů (F) 1681–1740 „*Alter Cammer Schulden Buch Lit. F*“ – „*Alte Kays[erliche] versicherte Schulden worauf von A[nn]o 1620. hero Bezahlungen beschehen. Alhier wierdet zur Nachricht gemeldet, daß die ienigen Schulden auf welche von Anno 1620. hero keine Bezahlung beschehen, hierinen nit angetragen, sondern im alten Schulden Buch beschribene gelaßen worden.*“
 Č. 2379a – Kniha starých úročených komorních pohledávek 1763–1789 – *Deren Antiquidirten Zinnsbaren Alten Cameral-Forderungen*“.

Rakouské archívy:

Österreichisches Staatsarchiv Wien

Fond Hoffinanz Österreich - Hofkammer

Akten

Sign. FHKA 407 (r. Nr. 161) – 1615 (VIII)
 Sign. FHKA 408 (r. Nr. 162) – 1615 (IX)
 Sign. FHKA 409 (r. Nr. 162) – 1615 (X)
 Sign. FHKA 410 (r. Nr. 163) – 1615 (XI)
 Sign. FHKA 411 (r. Nr. 163) – 1615 (XII)
 Sign. FHKA 412 (r. Nr. 164) – 1616 (I-II)
 Sign. FHKA 413 (r. Nr. 164) – 1616 (III)
 Sign. FHKA 414 (r. Nr. 165) – 1616 (IV)
 Sign. FHKA 415 (r. Nr. 165) – 1616 (V)
 Sign. FHKA 416 (r. Nr. 166) – 1616 (VI)
 Sign. FHKA 417 (r. Nr. 166) – 1616 (VII)
 Sign. FHKA 418 (r. Nr. 167) – 1616 (VIII)
 Sign. FHKA 419 (r. Nr. 167) – 1616 (IX)

Sign. FHKA 420 (r. Nr. 168) – 1616 (X)
 Sign. FHKA 421 (r. Nr. 168) – 1616 (XI)
 Sign. FHKA 422 (r. Nr. 168) – 1616 (XII)
 Sign. FHKA 423 (r. Nr. 169) – 1617 (I-II)
 Sign. FHKA 424 (r. Nr. 169) – 1617 (III)
 Sign. FHKA 425 (r. Nr. 169) – 1617 (IV-V)
 Sign. FHKA 426 (r. Nr. 170) – 1617 (VI)
 Sign. FHKA 427 (r. Nr. 171) – 1617 (VII)
 Sign. FHKA 428 (r. Nr. 171) – 1617 (VIII)
 Sign. FHKA 429 (r. Nr. 172) – 1617 (IX)
 Sign. FHKA 430 (r. Nr. 172) – 1617 (X)

Hofzahlamtsbücher

Sign. HZAB 61 (1610/I-XII) – Joachim Hüber, Prager Hofzahlmeister
 Sign. HZAB 62 (1611/I-1614/V) – Joachim Hüber, Prager Hofzahlmeister
 Sign. HZAB 63 (1613/VI-1614/XII) – Joseph Nießer, Wiener Hofzahlmeister
 Sign. HZAB 64 (1615/I-XII – Joseph Nießer, Wiener Hofzahlmeister)
 Sign. HZAB 65 (1616/I-XII – Joseph Nießer, Wiener Hofzahlmeister)
 Sign. HZAB 66 (1617/I-XII – Joseph Nießer, Wiener Hofzahlmeister)
 Sign. HZAB 67 (1618/I-XII – Joseph Nießer, Wiener Hofzahlmeister)
 Sign. HZAB 68 (1619/I-XII – Joseph Nießer, Wiener Hofzahlmeister)

Indizes und Protokollbücher des Bestandes Hoffinanz

Sign. FHKA HF Buch Nr. 663 – Protokoll Registratur – 1615

Niederösterreichische Herrschaftsakten

Sign. FHKA NÖHA 789-W61/a/36b

Sammlung der Handschriften

Sign. FHKA HS 0638 (Böhmische Kameralia 1547–1726)
 Sign. FHKA HS 1062 (Rechnung 1611–1614)

The Princely Collections (Hausarchiv der Regierenden Fürsten von und zu Liechtenstein)

fond Familienarchiv

kart. 482: Böhmen 1620–1626 (27), Mission und Statthalterschaft des Fürsten Karl von Liechtenstein (fotokopie archiválií, laskavě poskytnuté dr. Markem Vařekou)

Edice pramenů – Primary sources edited

BOK Václav –VODRÁŽKOVÁ Lenka (eds.), *Cesty a život Jindřicha Hýzrla z Chodů (Studie, edice a překlad ke zmenšenému faksimile rukopisu VI A 12 Knihovny Národního muzea)*, Praha 2021
 CLARK G. N. – EYSINGA van W. J. M. (edd.), *The Colonial Conferences between England and The Netherlands in 1613 and 1615 / Les Conférences Coloniales Anglo-Néerlandaises de 1613 et 1615*, Bibliotheca Visseriana Disseretationum Ius Internationale Illustrantium, To. XXV, Nr. XXXII, Lugduni Batavorum – Brill 1940
 DAVID Abraham (ed.), *A Hebrew Chronicle from Prague, c. 1615*, The University of Alabama Press, Tuscaloosa – London 1993
 HANKA Václav (ed.), *Correspondenz zwischen Kaiser Rudolf, dem ungarischen Könige Matthias, den Erzherzogen Leopold und Albrecht, dann den Herren Wenceslaw von Wchynicz und Adolf von Althan in Betreff des passauischen Kriegsvolkes*, in: Abhandlungen der königlichen Böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften, Fünfter Folge, Vierter Band von den Jahren 1845–1846, Prag 1847, s. 155–239
 JIREČEK Josef (ed.), *Paměti nejvyššího kancléře Království českého Viléma hraběte Slavaty z Chlumu a Košumberka od L. 1608 do L. 1619, díl II. 1611, 1615, 1617–1619*, Praha 1868
 KOLLMANN Josef (ed.), *Berní rejstříky a berně z roku 1567*, Sborník archivních prací 13, 1963, s. 169–226
 MARAT František (ed.), *Soupis poplatnictva 14 krajův království Českého z r. 1603*, Věstník Královské české společnosti nauk na rok 1898, Praha 1899, s. 1–130
 PEŠÁK Václav (ed.), *Berní rejstříky z roku 1544 a 1620*, Praha 1953
 PLACHT Otto (ed.), *Odhad majetku stavů království českého z r. 1557*, Praha 1949;
Sněmy české od léta 1526 až po naši dobu, VII. 1586–1591, Praha 1891
 ŠUBERT Václav (ed.), *Apologie druhá stavův království Českého, tělo a krev Pána Ježíše Krista pod obojí způsobou přijímajících*, Praha 1862

Soudobé tisky – Contemporary prints:

Druhá apologie stavův Království českého tělo a krev Pána Ježíše Krista pod obojí přijímajících, Praha 1618 (ÖNB Wien, sign. 16333-B)
 PAPROCKÝ Bartoloměj, *Diadochos*, Praha 1602
Tito artykulové na sněmu obecném, kterýž držán byl v městě Budějovicích Českých léta Páně tisícího šestistého čtrnáctého v středu po svatém Pavlu na víru křesťanskou obrácení a zavřín téhož léta ve čtvrtek po svatém Matěji, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc. krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svolení a zavříní jsou, Praha 1614
Tito artikulové na sněmu obecném generálním, kterýž držán byl na Hradě pražském léta Páně tisícího šestistého patnáctého v outerý po svaté Trojici a zavřín téhož léta v sobotu po svatém Jeronýmu, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc. krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svolení a zavříní jsou, Praha 1615

Tito artikulové na sněmu obecném, kterýž držán byl na Hradě pražském léta Páně tisícího šestistého šestnáctého v pátek po svatých Třech králích a téhož dne zavřín, při přítomnosti nejjasnějšího knížete a pána, pana Matyáše, římského císaře, uherského a českého etc. krále, etc., ode všech tří stavův Království českého svolení a zavříní jsou, Praha 1616 (ÖNB Wien, sign 168957-B.1616)

Bibliografie – Secondary sources

- ANGERMEIER Heinz, *Politik, Religion und Reich bei Kardinal Melchior Khlesl*, Journal, Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Germanistische Abteilung 110, 1993, s. 249–330
- ASCHENBRENNER Martin, *Panství Zákupy za Berků z Dubé*, Bezděz – Vlastivědný sborník Českolipska, 2012, č. 21
- ASCHENBRENNER Martin, *Z dějin zámku a panství Zákupy V – Život na zámku v době renesance*, Česká Lípa 2008
- BARTŮNEK Václav, *Žďárští ze Žďáru co patronátní páni Kladna*, Sborník historického kroužku 33, 1932, s. 7–14, 61–65, 124–129, 192–195; taméž 34, 1933, s. 11–17, 141–157
- BERANOVÁ Marie, *Jídlo a pití v pravěku a ve středověku*, Praha 2015
- BÍLEK Tomáš Václav, *Dějiny konfiskací v Čechách po r. 1618*, Praha 1882
- BÍLEK Tomáš Václav, *Statky a jmění kolejí jezuitských, klášterů, kostelů, bratrstev a jiných ústavů v Království českém od císaře Josefa II. zrušených*, Praha 1893
- BINTEROVÁ Zdena a kol., *Dějiny Chomutova*, Chomutov 1997
- BOROVIČKA Josef, *Pád Želinského (Obsazení nejvyšších zemských úřadů v Čechách v letech 1597–1599)*, Český časopis historický 28, 1922, s. 277–304
- BORŮVKA Vlastimil, *Kolowratové – rod erbu orlice*, Rychnov nad Kněžnou 2018
- BRINKMANN Ernst, *Die Reichsstadt Mühlhausen und der dreissigjährige Krieg in den Jahren 1618 – 1630: Ein Beitrag zur Geschichte des dreissigjährigen Krieges*, Halle a. S. 1912
- BUŇATOVÁ Marie, *Credit and finance in Rudolphine Prague*, in: P. Slavičková (ed.), *A History of the Credit Market in Central Europe*, s. 142–152
- BUŇATOVÁ Marie, *Die Prager Juden in der Zeit vor der Schlacht am Weißen Berg (Handel und Wirtschaftsgebaren der Prager Juden im Spiegel des Liber albus Judeorum 1577–1601)*, Kiel 2011
- BUŇATOVÁ Marie, *Hedvábí, sklo a koření – Obchod mezi Prahou a Itálií (1500–1620)*, Praha 2019
- BUŇATOVÁ Marie, *Pražští kupci na cestách – Předbělohorská Praha a středoevropské trhy*, Praha 2013
- BŮŽEK Václav – HRDLIČKA Josef – KRÁL Pavel – VYBÍRAL Zdeněk, *Věk urozených – Šlechta v českých zemích na prahu novověku*, Praha – Litomyšl 2002

- BŮŽEK Václav – KOREŠ František – MAREŠ Petr – ŽITNÝ Miroslav, *Rytíři renesančních Čech ve válkách*, Praha 2016
- BŮŽEK Václav – MAREK Pavel, *Smrt Rudolfa II.*, Praha 2015
- BŮŽEK Václav, *Bratrský spor v habsburské dynastii – stavovské konfederace a cesta k náboženské svobodě*, in: Václav Bůžek – Rostislav Smíšek (eds.), *Habsburkové – Země Koruny české ve středoevropské monarchii*, Praha 2017, s. 102–106
- BŮŽEK Václav, *Rytíři renesančních Čech*, Praha 1995
- BŮŽEK Václav, *Úvěrové podnikání nižší šlechty v předbělohorských Čechách*, Praha 1989
- BYSTRICKÝ Vladimír, *Stříbrská měšťanka a zásobování Horního Slavkova v polovině 16. století*, *Minulostí Západočeského kraje* 22, 1986, s. 114–131
- CATALANO Alessandro, „*Bella strada da confedarsi*“ – *Stati, finanze, religione e lingua nella Dieta boema del 1615*, in: Karin Keller – Petr Maťa – Martin Scheutz (Hgg.), *Adel und Religion in der frühneuzeitlichen Habsburgermonarchie*, Wien 2017, s. 63–83
- ČECHURA Jaroslav, *Dominium Smiřických – protokapitalistický podnikatelský velkostatek předbělohorských Čech*, *Československý časopis historický* 90, 1992, s. 507–536.
- ČECHURA Jaroslav, *Luxus na dluh? (Zadlužení české aristokracie v letech 1550–1650)*, Praha 2023
- ČECHURA Jaroslav, *Švamberkové v proměnách pěti století*, Praha 2023
- ČECHURA Jaroslav, *Zlom v nejdelším sněmu českých dějin (5. 5. 1609) – Generální zkouška stavovského povstání*, Praha 2009
- ČECHURA Jaroslav – STACHUROVÁ KUCROVÁ Veronika – VLASÁKOVÁ Zuzana, *Smiřičtí: krátké dějiny úspěšného rodu*, Praha 2018
- ČERNÝ Václav, *Kolovratské a berkovské listiny ve státním archivu zemědělském*, Praha 1931 (Zvláštní otisk, rozšířený o rejstřík, ze Sborníku prací žáků prof. dr. G. Friedricha)
- ČÍŽEK Josef, *Věřitelé Ferdinanda I. ze zemí Koruny české v letech 1516–1545*, *Opera historica* 21, 2020, č. 1, s. 7–26
- DECOT Rolf, *Albrecht von Brandenburg als Reichserzkanzler*, in: Peter Claus Hartmann (Hg.), *Kurmainz, das Reicherkanzleramt und das Reich am Ende des Mittelalters und im 16. und 17. Jahrhundert*, Stuttgart 1998, s. 45–68
- DEMEL Jaroslav, *Dějiny fiskálního úřadu v českých zemích*, Díl I/I, *Fiskální úřad Království českého – Doba státu stavovského (do r. 1620)*, Praha b.l. (1904)
- DENIS Arnošt, *Konec samostatnosti české*, Praha 1893
- DOBIÁŠ Josef, *Dějiny královského města Pelhřimova a jeho okolí*, III, Pelhřimov 1950
- DVORSKÝ František, *Nové zprávy o Tychonu di Brahe a jeho rodině*, *Časopis Musea Království českého* 57, 1883, s. 60–77
- FELLNER Thomas – KRETSCHMAYR Heinrich, *Die österreichische Zentralverwaltung. I. Abteilung: Von Maximilian I. bis zur Vereinigung der österreichischen und böhmischen Hofkanzlei (1749)*, Band 1. Geschichtliche Übersicht, Wien 1907
- FERRAROVÁ Eva, *Příběh cukru*, in: Ev Ferrarová – Eva Löw – Libuše Ruizová – Milan Svoboda, *Zlato a cukr na šlechtickém stole*, Praha 2024, s. 16–18

- FIALA Eduard, *Beschreibung der Sammlung Böhmischer Münzen und Medaillen des Max Donebauer*, Praha 1889
- FISCHER Williams, *International law and international financial obligations arising from contract*, in: Bibliotheca Visserianae Dissertationes, Tom. II, Nr. IV, Lugduni Batavorum – Brill 1924, s. 1–88
- FRANCEK Jindřich – HARTMAN Josef, *Chlumec nad Cidlinou – Stručné dějiny města*, Hradec Králové 1985
- FUČÍKOVÁ Eliška, *Bartholomeus Spranger*, in: Eliška Fučíková (ed.), *Rudolf II. a Praha: císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum střední Evropy*, Praha 1997, s. 23–25
- FUČÍKOVÁ Eliška, *Giovanni Battista Quadri a sochařství počátku 17. století na Pražském hradě*, in: *Barokní umění a jeho význam v české kultuře*, Praha 1991, s. 28–34
- GINDELY Anton, *Geschichte der böhmischen Finanzen von 1526 bis 1618*, Wien 1868
- GINDELY Anton, *Rudolf II und seine Zeit 1600–1612*, Band II, Praha 1867
- GINDELY Anton, *Dějiny českého povstání léta 1618*, I, Praha 1870
- GROSS Lothar, *Die Geschichte der Deutschen Reichshofkanzlei von 1559 bis 1806*, Inventare Österreichischer Staatlicher Archive – V. Inventare des Wiener Haus-, Hof- und Staatsarchivs, Bd. 1, Wien 1933, s. 29–32
- GROTIUS Hugo, *De iure belli ac pacis*, Amsterdam 1625
- HENGERER Mark, *Herz der Hofkammer – haupt buch über das universum / Die kaiserliche Hofbuchhaltung zwischen Transaktionsdokumentation und Staatsgestaltung (16. bis 18. Jahrhundert)*, in: Gerhard Fouquet – Jan Hirschbiegl – Werner Paravicini (eds.), *Hofwirtschaft – Ein ökonomischer Blick auf Hof und Residenz in Spätmittelalter und Früher Neuzeit*, Residenzenforschung Bd. 21 (Ostfildern: Thorbecke 2008), s. 191–240
- HEŘMAN Josef, *Zemské berní rejstříky z let 1523 a 1529*, Československý časopis historický 10, 1962, s. 248–257
- HLEDÍKOVÁ Zdeňka – JANÁK Jan – DOBEŠ Jan, *Dějiny správy v českých zemích. Od počátků státu po současnost*, Praha 2005
- HOLÝ Martin, *Ve službách šlechty: vychovatelé nobility z českých zemí (1500–1620)*, Praha 2011
- HORÁČKOVÁ Zdeňka, *Hra o Piombino – Česká a moravská šlechta ve sporu o italské knížectví (1603/1634)*, Praha 2024
- HUMBRACHT Johann Maximilian, *Die höchste Zierde Teutsch-Landes, Und Vortrefflichkeit des Deutschen Adels*, Frankfurt an Main 1707
- CHUDOBA Bohdan, *Španělé na Bílé hoře*, Praha 1945
- JAKAB Martin, *Císařův levoboček Don Julius d' Austria a jeho pobyt v Českém Krumlově*, in: *Zlatý věk Českokrumlovská 1550–1620*, Český Krumlov 2002, s. 43–55
- JANÁČEK Josef, *České dějiny. Doba předbělohorská. 1526–1547*, Díl I/I, Praha 1971
- JANÁČEK Josef, *Dějiny obchodu v předbělohorské Praze*, Praha 1955
- JANÁČEK Josef, *Pád Rudolfa II.*, Praha 2003
- JANÁČEK Josef, *Rudolf II. a jeho doba*, Praha 2014
- JANÁČEK Josef, *Ženy české renesance*, Praha 1977 (2. vyd. Praha 1996)

- JÁNSKÝ Jiří, *Hroznatovci a páni z Gutštejna*, Domažlice 2009
- JÁNSKÝ Jiří, *Páni ze Švamberka – Pětisetletá saga rodu s erbem labutě*, Domažlice 2020 (2. vyd.)
- JIREČEK Josef, *O vyvinutí historické prózy české za XV. a XVII. věku*, Časopis českého musea 47, 1873, s. 408–420
- JUŘÍK Pavel, *Kinští: Bůh, čest, vlast*, Praha 2019
- KINDLEBERGER Charles P., *A Financial History of Western Europe*, London – Boston – Sydney 1984
- KLECANDA Vladimír, *Přijímání cizozemců na sněmu do Čech za obyvatele (Příspěvek k dějinám inkolátu před obnoveným zřízením zemským)*, in: *Sborník prací věnovaných Prof. Dru Gustavu Friedrichovi k šedesátým narozeninám 1871–1931*, Praha 1931, s. 456–467
- KLESAL Petr, *Nároky Karla z Lichtenštejna na pardubické panství*, Folia Historica Bohemica 39, č. 1, 2024, s. 27–44
- KLIER Čeněk, *Bernictví království Českého po válkách husitských do konce věku jagellonského*, Časopis Musea Království českého 79, 1905, s. 230–233
- KNOZ Tomáš, *Die Rolle Karl s I. von Liechtenstein bei den Konfiskationen nach der Schlacht am Weißen Berg*, Studia Historica Brunensia 67, 2017, č. 1, s. 123–169
- KOCIÁNOVÁ Věra – NYKODYMOVÁ Šárka – DRÁBKOVÁ Vlasta (edd.), *Kryštof Harant ve světle nových objevů (Malá vědecká konference Hrad Pecka, 20. září 2014)*, Pecka 2014
- KOLDINSKÁ Marie, *Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic – Cesta intelektuála k popravišti*, Praha – Litomyšl 2004
- KOPIČKA Petr, *Listy Zdeňka Vojtěcha z Lobkovic sestře Johance z Lobkovic z roku 1612*, Sborník archivních prací 62, 2012, s. 41–82
- KOREŠ František, „Krygsmanské činy“ Pavla Korky z Korkyně v předbělohorském období, in: Václav Bůžek – František Koreš – Petr Mareš – Miroslav Žitný, *Rytíři renesančních Čech ve válkách*, Praha 2016, s. 63–73
- KOŘÁN Josef – REZEK Antonín – SVÁTEK Josef – PRÁŠEK Justin Václav, *Dějiny Čech a Moravy nové doby*, II (1610–1621), Praha 1940
- KRÁL Pavel, *Český Krumlov za habsburské komorní správy (Každodenní život v českokrumlovské zámecké rezidenci mezi léty 1602 až 1622)*, Opera historica 5, 1996, s. 399–421
- KUBEŠ Jiří – PRCHAL Vítězslav, *Cesta za pamětí: Český šlechtic Jindřich Hýzrl z Chodů (1575–1665) a jeho život očima dalších pramenů neliterární povahy*, in: Václav Bok – Lenka Vodrážková (eds.), *Cesty a život Jindřicha Hýzrla z Chodů (Studie, edice a překlad ke zmenšenému faksimile rukopisu VI A 12 Knihovny Národního muzea)*, Praha 2021, s. 11–42
- KUBÍKOVÁ Anna, *K prodeji českokrumlovského panství císaři Rudolfovi II.*, Jihočeský sborník historický 48, 1979, s. 308–316
- KUBÍKOVÁ Anna, *Prodej českokrumlovského panství Rudolfovi II. a přestěhování rožmberského archivu do Třebpně*, Archivum Trebonense 10, 2002, s. 3–13.

- KULÍKOVÁ Lenka, *Rožmberský věřitel Adam Hrzán z Harasova*, Jihočeský sborník historický 50, 1981, s. 288–290
- KURZ Franz, *Der Einfall von Kaiser Rudolf II. in Passau angeworbenen Kriegsvolkes in Oberösterreich und Böhmen (1610-1611)*, I. Theil (edd. Albin Czerny), Linz 1895
- LEDVINKA Václav, *Úvěr a zadlužení feudálního velkostatku v předbělohorských Čechách*, Praha 1985.
- LEINS Steffen, *Das Prager Münzkonsortium 1622/23 (Ein Kapitalgeschäft im Dreißigjährigen Krieg am Rand der Katastrophe)*, Aschendorff 2016 (2nd Edition)
- MacHARDY Karin J., *War, Religion and Court Patronage in Habsburg Austria. The Social and Cultural Dimensions of Political Interaction 1521–1622*, New York 2003
- MALIVÁNKOVÁ WASKOVÁ Marie, *Dějiny Bečova nad Teplou do roku 1800*, Sborník Muzea Karlovarského kraje 31, 2023, s. 7–62
- MANEA-GRGIN Castilia, *Neobičan knez na moldavskom prijestolju: Hrvat Gašpar Gražiani (1619–1620.)*, Povijesni prilozi 30, 2006, s. 51–77
- MAREK Pavel, *Pernštejnské ženy – Marie Manrique de Lara a její dcery ve službách habsburské dynastie*, Praha 2018
- MAREŠ Petr, *Albrecht Pfefferkorn z Ottopachu v přípravách krajských vojenských hotovostí*, in: Václav Bůžek – František Koreš – Petr Mareš – Miroslav Žitný, *Rytíři renesančních Čech ve válkách*, Praha 2016, s. 200–209.
- MAŤA Petr, *Svět české aristokracie (1500–1700)*, Praha 2004
- MAUR Eduard, *Český komorní velkostatek v 17. století*, Praha 1977
- MAUR Eduard, *Die Böhmische Kammer und die Kammergüter in Böhmen*, in: Michael Hochedlinger – Petr Maťa – Thomas Winkelbauer (Hgg.), *Verwaltungsgeschichte der Habsburgermonarchie in der Frühen Neuzeit*, Band 1: Hof und Dynastie, Kaiser und Reich, Zentralverwaltungen, Kriegswesen und landesfürstliches Finanzwesen, Wien 2019, s. 896–903
- MAURICE Charles Edmund, *Bohemia from the earliest times to the fall of national independence in 1620; with a short summary of later events*, The Story of the Nations 43, London 1896
- MÜLDNER Josef, *Jan Myllner z Milhauzu*, II., Praha 1934
- MÜLLER Johannes, *Die Vermittlungspolitik Klesls von 1613 bis 1616 im Lichte des gleichzeitig zwischen Klesl und Zacharias Geizkofler geführten Briefwechsels*, in: Engelbert Mühlbacher (Hg.), *4. Versammlung Deutscher Historiker in Innsbruck - September 1896*, Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung - V. Ergänzungsband Innsbruck s. d. (1903), s. 605–690
- MÜLLER Johannes, *Zacharias Geizkofler 1560-1617 – Des Heiligen Römischen Reichs Pfennigmeister und Oberster Proviantmeister im Königreich Ungarn*, Veröffentlichungen des Wiener Hofkammerarchivs III, Baden bei Wien 1938
- NEMEŠKAL Lubomír – VOREL Petr, *Dějiny jáchymovské mincovny a katalog ražeb*, I. 1519/1520–1619, Pardubice 2010
- NEUDERTO VÁ Michaela, *Jiří Popel z Lobkowicz jako zástavní pán mělnického panství*, Vlastivědný sborník Kralupska: Lobkowiczský sešit 5, 1998, č. 1–2, s. 60–76
- NOVÁK Jan Bedřich, *Rudolf II. a jeho pád*, Praha 1935

- PÁNEK Jaroslav, *Knihy habsburské Dvorní pokladny (Hofzählambbücher) jako pramen k dějinám předbělohorského českého státu*, in: L. Soukup (red.), *Pocta prof. JUDr. Karlu Malému, DrSc. k 65 narozeninám*, Praha 1995, s. 173–181.
- PÁNEK Jaroslav, *Podíl předbělohorského českého státu na obraně střední Evropy proti osmanské expanzi*, Československý časopis historický 36, 1988, s. 856–872; 37, 1989, s. 71–84
- PÁNEK Jaroslav, *Poslední Rožmberk*, Praha 1996
- PÁNEK Jaroslav, *Poslední Rožmberkové, velmoži české renesance*, Praha 1989
- PÁNEK Jaroslav, *Vilém z Rožmberka – Politik smíru*, Praha 2011
- PEKAŘ Josef, *Bílá hora*, in: Josef Pekař, *O smyslu českých dějin*, Praha 1990, s. 157–274
- PENNINGTON Donald Henshaw, *Seventeenth-Century Europe*, London 1970
- PEŠÁK Václav, *Berně v Čechách roku 1527*, Sborník Archivu Ministerstva vnitra Republiky československé 8, 1935, s. 69–144
- PEŠÁK Václav, *Berní rejstříky z roku 1544 a 1620*, Praha 1953
- PEŠÁK Václav, *Dějiny královské české komory od roku 1527*, část I. *Začátky organizace české komory za Ferdinanda I.*, Sborník Archivu ministerstva vnitra Republiky československé III, Praha 1930.
- PETRAŇ Josef, *K problematice tzv. Cenové revoluce ve Střední Evropě*, Numismatický sborník 8, 1963–1964, s. 47–74
- PETRAŇ Josef, *Staroměstská exekuce*, Praha 1971
- PETRKA Otto, *Rechtsgeschichte der böhmischen Länder*, 2 Th., *Geschichte des öffentlichen Rechtes und die Rechtsquellen von der hussitischen Zeit bis zum Theresianischen Zeitalter in ihren Grundzügen dargestellt*, Reichenberg 1928
- PLACHT Otto, *České daně 1517–1652*, Praha 1924
- PODLAHA Antonín, *Series praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque praelatorum et canonicorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis a primordiis usque ad praesentia tempora*, Praha 1912
- POLIŠENSKÝ Josef, *Tisíciletá Praha očima cizinců*, Praha 1999
- POLIŠENSKÝ Josef, *Tragic triangle – the Netherlands, Spain and Bohemia 1617–1621*, Praha 1991
- PRAŽÁKOVÁ Kateřina, *Diplomatická poselstva ruského cara, perského šáha a tureckého sultána*, in: Václav Bůžek – Rostislav Smíšek (edd.), *Habsburkové – Země Koruny české ve středoevropské monarchii 1526–1740*, Praha 2017, s. 680–682
- RAINER Johann, *Kardinal Melchior Khlesl (1552-1630) – Vom „Generaleformator“ zum „Ausgleichspolitiker“*, Römischer Quartalschrift 59, 1964, s. 14–15
- RAUSCHER Peter – SERLES Andrea – WINKELBAUER Thomas (edd.), *Das „Blut des Staatskörpers“ – Forschungen zur Finanzgeschichte der Frühen Neuzeit*, Historische Zeitschrift – Beihefte, Band 56, München 2012
- RAUSCHER Peter, *Cameral, Contributionale, Creditors and Crisis: The Finances of the Habsburg Empire from the Battle of Mohács to the Thirty Year's War*, in: Pál Fodor (ed.), *The Battle for Central Europe (The Siege of Szigetvár and the Death of Süleyman the Magnificent and Nicholas Zrínyi (1566))*, Leiden – Boston 2019, s. 193–211

- RAUSCHER Peter, *Habsburské finance*, in: Václav Bůžek – Rostislav Smíšek (eds.), *Habsburkové – Země Koruny české ve středoevropské monarchii*, Praha 2017, s. 531–534
- RAUSCHER Peter, *The Holy Roman Empire and the Habsburg Fiscal-Military System c. 1606–1806*, in: William D. Godsey – Petr Maťa (eds.), *The Habsburg Monarchy as a fiscal-military State – Contours and Perspectives 1648–1817*, Proceedings of the British Academy 247, Oxford 2022, s. 211–229
- RAUSCHER Peter, *Zwischen Krieg und Frieden: Kaiserliche Finanzkrise und Friedenspolitik im Vorfeld des Dreißigjährigen Kriegs (1612–1615)*, in: Guido Braun – Arno Strohmeier (eds.), *Frieden und Friedenssicherung in der Frühen Neuzeit: Das Heilige Römische Reich und Europa (Festschrift für Maximilian Lanzinner)*, Münster – Aschendorff 2013, s. 349–386.
- ROUBÍK František, *Slavatův pokus o nezávislost české komory na komoře dvorské z r. 1614*, in: Bedřich Jenšovský – Bedřich Mendl (eds.), *K dějinám československým v období humanismu – Sborník prací věnovaný Janu Bedřichu Novákovi k šedesátým narozeninám 1872–1932*, Praha 1932, s. 468–475
- RUTH, František: *Kronika královské Prahy a obcí sousedních II*. Praha 1907
- SEDLÁČEK August, *Hrady, zámky a tvrze Království českého*, I–XV, Praha 1882–1927
- SEDLÁČEK August, *Rychnov nad Kněžnou (Pokus dějepisný)*, Praha 1871
- SELLERT Wolfgang, *Der Mainzer Reichserzkanzler und die Reichshofratsordnungen*, in: Peter Claus Hartmann (Hg.), *Kurmainz, das Reicherkanzleramt und das Reich am Ende des Mittelalters und im 16. und 17. Jahrhundert*, Stuttgart 1998, s. 153–171
- SCHULZE Winfried, *Reich und Türkengefahr im späten 16. Jahrhundert: Studien zu den politischen und gesellschaftlichen Auswirkungen einer äußeren Bedrohung*, München 1978, kap. V „Das Reichsfinanzen im späten 16. Jahrhundert“, s. 302–363
- SCHWARZ Henry Frederick, *The Imperial Privy Council in the Seventeenth Century*, Harvard Historical Studies 53, Cambridge in Massachusetts 1943, s. 292–294
- STARÝ Marek, *Berně a poplatky v českých středověkých a raně novověkých dějinách*, in: Marek Starý (ed.), *Dějiny daní a poplatků*, Praha 2009, s. 54–72
- STERNECK Tomáš, *Apologie stavů*, in: Jaroslav Pánek (red.), *Akademická encyklopedie českých dějin I.*, Praha 2009, s. 68–70
- STERNECK Tomáš, *Česká komora*, in: Jaroslav PÁNEK (ed.), *Akademická encyklopedie českých dějin, II*, Praha 2011, s. 35–38
- STETTEN Paul von, *Geschichte der adelichen Geschlechter in der freyen Reichsstadt Augsburg*, Augsburg 1762
- STLOUKAL Karel, *Jindřich z Písnice*, in: K dějinám československým v období humanismu (Sborník prací věnovaný Janu Bedřichu Novákovi k 60. narozeninám), Praha 1932, s. 363–380
- STLOUKAL Karel, *Projekt mezinárodní ligy všeevropské s Persií z konce XVI. století*, in: Miloš Weingart – Josef Dobiáš – Milada Paulová (edd.), *Z dějin východní Evropy a Slovanskva – Sborník věnovaný Jaroslavu Bidlovi profesoru Karlovy university k šedesátým narozeninám*, Praha 1928, s. 147–155
- STOLÁROVÁ Lenka – VLNAS Vít, *Karel Škréta (1610–1674) – Doba a dílo*, Praha 2010

- ŠTĚDRÝ František, *Dějiny města Loun*, Louny 1930
- TOMEK Václav Vladivoj, *Základy starého místopisu pražského I. Staré Město*, Praha 1866
- UHLÍŘ Dušan, *Drama Bílé hory (Česká válka 1618–1620)*, Brno 2017
- VACULÍNOVÁ Marta – ŠÁROVCOVÁ Martina – NACHTMANNOVÁ Alena, *Portréty předbělohorských intelektuálů*, Praha 2021
- VALENTA Aleš, *Dějiny rodu Kinských*, České Budějovice 2004
- VAŘEKA Marek, *Kníže Karel I. z Lichtenštejna 1562–1627 (Finance – majetek – politika)*, České Budějovice 2024
- VAŘEKA Marek, *Lichtenštejnská panství na Moravě do Bílé hory*, Ostrava 2020
- VEČEŘOVÁ Petra, *Jiří Závěta ze Závětic (1575–1637?)*, in: Olga Fejtová – Václav Ledvinka – Jiří Pešek (edd.), *Pražské městské elity středověku a raného novověku – jejich proměny, zázemí a kulturní profil*, Documenta Pragensia 22, 2004, s. 131–158
- VEČEŘOVÁ Petra, *Šumanská tiskárna (1585–1628)*, Praha 2002
- VESELÁ Eva, *Srnovci z Varvažova*, Genealogické a heraldické listy 35/2, 2015, s. 25–28
- VLASÁKOVÁ Zuzana, *Debts and claims as a part of administration and everyday life of Bohemian chamber estates in the early modern period*, in: P. Slavíčková (ed.), *A History of the Credit Market in Central Europe*, s. 231–240
- VLASÁKOVÁ, Zuzana *Mezi normou a každodenní praxí (Správa komorních panství Pardubice, Poděbrady a Kolín v letech 1614–1702)*, Červený Kostelec 2023
- VOLF Miloslav, *Dvorská komora a české finance před Bílou horou a po ní (1610–1640)*, Sborník archivních prací 30, 1980, s. 62–109
- VOLF Miloslav, *Královský důchod a úvěr v 16. století (Příspěvek k historii českých státních financí)*, Český časopis historický 48–49, 1947–1948, s. 110–171
- VOLF Miloslav, *Nástin správy české berně v době předbělohorské*, Sněmy české XI, část II, sešit 1, Praha 1954
- VOREL Petr – RICHTER David - VLASÁKOVÁ Zuzana, *Chrudimský kraj léta Páně 1614*, Pardubice 2024
- VOREL Petr, *Accounting documentation of the bankruptcy of Emperor Matthias of Habsburg in 1615: archival sources and research possibilities*, Accountig History Review, Published online: 07 Oct 2024 (DOI – 10.1080/21552851.2024.2408246)
- VOREL Petr, *Císařská volba a korunovace ve Frankfurtu nad Mohanem roku 1612 a česká účast na těchto událostech*, Theatrum historiae 10, 2012, s. 59–166
- VOREL Petr, *Co nám Vilém Slavata ve svých pamětech zatajil aneb jiné souvislosti Pražské defenestrace v roce 1618*, in: Annamária Kónyová (ed.), *Zlomové udalosti v dejinách strednej Európy v ranom novoveku*, Prešov 2023, s. 60–88
- VOREL Petr, *Die Fiskal- und Währungsstrategie der böhmischen Stände in den Jahren 1609–1618*, in: Jaroslava Hausenblasová – Jiří Mikulec – Martina Thomsen [Hgg.], *Religion und Politik im frühneuzeitlichen Böhmen – Der Majestätsbrief Kaiser Rudolfs II. von 1609, Forschungen zur Geschichte und Kultur des östlichen Mitteleuropa*, Band 46, Stuttgart 2014, s. 133–140
- VOREL Petr, *Die Länder der böhmischen Krone und das Heilige Römische Reich in der Frühen Neuzeit*, in: Jiří Pešek – Petr Vorel [Hgg.], *Neue tschechische Interpretationen der Fragen des tschechisch-deutschen Zusammenlebens (47. Deutscher*

- Historikertag / Dresden 2008 – Die Vortragende der tschechischen Gastsection), Magdeburg 2011, s. 21–32.
- VOREL Petr, *Důsledky generální vizitace pardubického panství roku 1614*, Informační zpravodaj Klubu přátel pardubického muzea 2, 1985, č. 2, s. 14–21
- VOREL Petr, *Economical and political consequences of limiting of the statutory maximum interest rate in Central Europe from 10% to 6% since 1543*, Pavla Slavičková (ed.), *A History of the Credit Market in Central Europe: The Middle Ages and Early Modern Period*, Routledge, London – New York 2021, s. 177–187
- VOREL Petr, *Ekonomické souvislosti devaluace měny habsburského soustátí roku 1623*, in: Pavel Marek – Anna Nováková (edd.), *Karel Bonaventura Buquoy a jeho doba*, České Budějovice 2022, s. 42–53
- VOREL Petr, *Emperor's Insolvency and the Economic causes of Beginning of the „Bohemian War“ in 1618*, Comenius – Journal of Euro-American Civilization 9, 2021, Nr. 2, s. 217–226
- VOREL Petr, *European merchant trading firms and the export of the precious metals from the Kingdom of Bohemia during the 16th century*, in: Cheryl Susan McWatters (red.), *Mercantilism, Account Keeping and the Periphery-Core Relationship*, Routledge, London – New York 2019, s. 49–60
- VOREL Petr, *Francouzské „luiginy“ a jejich severoitalské napodobeniny v peněžním oběhu Osmanské říše v 60. letech 17. století*, *Theatrum historiae* 13, 2013, s. 77–92
- VOREL Petr, *From Medieval Multinational Empire to Early Modern National States (Holy Roman Empire and Central Europe during the 14th–16th centuries)*, Český časopis historický 121, 2023, č. 2, s. 365–388
- VOREL Petr, *From the Silver Czech Tolar to a Worldwide Dollar (The Birth of the Dollar and its Journey of Monetary Circulation in Europe and the World from the 16th to the 20th Century)*, Columbia University Press, New York 2013
- VOREL Petr, *Frühkapitalismus und Steuerwesen in Böhmen (1526–1648)*, *Anzeiger der philosophisch – historischen Klasse, Österreichische Akademie der Wissenschaften* 137, 2002, s. 167–182
- VOREL Petr, *Habsbursko-osmanské soupeření v Uhrách v kontextu říšských a papežských dějin (Tažení křesťanského vojska k Budínu roku 1542)*, Český časopis historický 117, 2019, č. 4, s. 935–991
- VOREL Petr, *Hrabstwo kłodzkie i polityka finansowa króla Ferdynanda I od lat trzydziestych do sześćdziesiątych XVI wieku*, *Zeszyty Muzeum Ziemi kłodzkiej* 8–9, 2007, s. 96–106
- VOREL Petr, *Místo ekonomiky českých zemí v kontextu raně novověké Evropy (1480–1740)*, in: Marek Vařeka – Zuzana Vlasáková – Petr Vorel, *Hospodářské dějiny českých zemí v raném novověku (proměny akcentů, konceptů a paradigm na počátku 21. století)*, *Hospodářské dějiny raného novověku na 12. sjezdu českých historiků III*, Pardubice 2023, s. 43–76
- VOREL Petr, *Od pražského groše ke koruně české (průvodce dějinami peněz v českých zemích)*, Praha 2004 (2. vyd.)

- VOREL Petr, *Páni z Pernštejna (Vzestup a pád rodu zubří hlavy v dějinách Čech a Moravy)*, Praha 2021 (3. vyd.)
- VOREL Petr, *Pardubice komorním městem*, in: František ŠEBEK a kolektiv, *Dějiny Pardubic*, I, Pardubice 1989, s. 139–157
- VOREL Petr, *Preparation of the Bohemian Estates for War during the Years 1608–1618* (in print; will be published during 2026)
- VOREL Petr, *Říšské sněmy a jejich vliv na vývoj zemí Koruny české v letech 1526–1618*, Pardubice 2005, s. 152–153
- VOREL Petr, *Sankce vůči českým královským městům roku 1547 v kontextu habsburské politiky první poloviny 16. století („Gentský ortel“ v politické propagandě stavovského odboje)*, *Theatrum Historiae* 16, 2015, s. 41–60
- VOREL Petr, *Státoprávní vyčlenění českých zemí ze Svaté říše římské (Důsledky říšské reformy Maxmiliána I.)*, Český časopis historický 111, 2013, s. 743–804
- VOREL Petr, *Swiss Coins in Circulation at the Imperial Court in Prague in the Early seventeenth-century*, in: Aleksander Bursche – Jaroslaw Bodzek – Anna Zapolska (eds.), *Proceedings of the XVI International Numismatic Congress*, 11.–16. 09. 2022 Warsaw, Vol. IV., Brespold Publishers, Turnhout 2025 (in print)
- VOREL Petr, *Šmalkaldská válka v Evropských dějinách (1546–1547)*, Pardubice 2021
- VOREL Petr, *The collapse of the inflationary currency in the Habsburg Monarchy at the end of 1623 as the culmination of the long economic cycle of 1615–1623*, *Comenius – Journal of Euro-American Civilization* 11, 2024, Nr. 1, s. 43–54
- VOREL Petr, *The consequences of the Schmalkaldic War (1546–1547) in regard to the modification of the tax system in the Kingdom of Bohemia*, *Historia Slavorum Occidentis* 2018, Nr. 3 (18), s. 46–63
- VOREL Petr, *The function of the thaler in determining the exchange rates of European currencies in the second half of the 16th century*, *Wiadomości Numismatyczne* 66, 2022 (Bd. 210), s. 277–298 (DOI 10.24425/wn.2022.141944)
- VOREL Petr, *Velké dějiny zemí Koruny české*, VI. 1526–1618, Praha – Litomyšl 2025
- VOREL Petr, *Vlivné ženy a dívky Království českého v předvečer českého stavovského povstání (Královský dámský banket na Pražském hradě v lednu roku 1616)*, in: Tomáš Jiránek – Karel Rýdl – Petr Vorel (eds.), *Gender History – to přece není nic pro feministky (Kniha kterou napsali přátelé a žáci Mileny Lenderové u příležitosti jejího těžko uvěřitelného životního jubilea)*, Pardubice 2017, s. 49–68
- VOREL Petr, *Východočeské panství Zdechovice v berním rejstříku z roku 1620 v kontextu majetko-právního vývoje tohoto dominia v letech 1607–1641*, *Východočeský sborník historický* 30, 2016, s. 117–175
- VOREL Petr, *Zahájení „české války“ v kontextu vládního bankrotu roku 1615*, Český časopis historický 118, 2020, č. 4, s. 893–963
- VOREL Petr, *Zkoušky kvality kutnohorských stříbrných rud a kyzů v roce 1615*, in: Jaroslav Pánek (ed.), *Vlast a rodný kraj v díle historika. Sborník prací žáků a přátel věnovaný profesorovi Josefu Petráňovi*, Praha 2004, s. 345–370
- WILSON Peter H., *Europe's Tragedy (A History of the Thirty Years War)*, London 2009

WINKELBAUER Thomas, *Fürst und Fürstendiener – Gundaker von Liechtenstein (Ein Österreichischer Aristokrat des konfessionellen Zeitalters)*, Vienna – Munich 1999.

WINKELBAUER Thomas, *Nervus Belli Bohemici (Die finanziellen Hintergründe des Scheiterns des Ständeaufstands der Jahre 1618 bis 1620)*, Folia Historica Bohemica 18, 1997, s. 173–223

WINKELBAUER Thomas, *Territoriale, soziale und nationale Aspekte der Staatsfinanzen der Habsburgermonarchie (vom 16. Jahrhundert bis 1918)*, in: Jiří Mikulec – Miloslav Polívka (eds.), *Per saecula ad tempora nostra – Sborník prací k šedesátým narozeninám prof. Jaroslava Pánka*, Praha 2007, s. 181–194

ŽITNÝ Miroslav, *Johanitský rytíř Vilém Vratislav z Mitrovic na cestě z bitevního pole k hraběcímu stavu*, in: Václav Bůžek – František Koreš – Petr Mareš – Miroslav Žitný, *Rytíři renesančních Čech ve válkách*, Praha 2016, s. 210–217.

ŽITNÝ Miroslav, *Šťastný Václav Pětipeský z Chýš v tažení proti Turkům a Bočakovcům*, in: Václav Bůžek – František Koreš – Petr Mareš – Miroslav Žitný, *Rytíři renesančních Čech ve válkách*, Praha 2016 s. 185–209

Seznam vyobrazení v publikaci:

s. 7

Znak Království českého a ostatních zemí Koruny české.

Zdroj: Bartoloměj PAPROCKÝ, *Diadochos – Předmluva*, Praha 1602, nefoliováno. Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. 354125-D.

s. 26–27

Renesanční reliéfy ze 70. let 16. století s motivem vojenské moci (vlevo) a panovnické vlády (vpravo).

Zdroj: Chrudim, výzdoba tzv. Mydlářovského domu, foto Mgr. David Richter, PhD. ©

s. 42–43:

Běžné české stříbrné mince z doby vlády Matyáše Habsburského. Bílý groš z roku 1618 (vlevo) a malý groš z roku 1617 (vpravo).

Zdroj: Východočeské museum v Pardubicích, dokumentaci numismatické sbírky.

s. 44:

Král a císař Matyáš Habsburský, král český v letech 1611–1619.

Zdroj: Hieronymus ORTELIUS, *Warhafftige, Außführliche, Historische Beschreibung: Was gestallt der Aller Durchleuchtigist Fürst und Herr, Herr Matthias Ertzhertzog zu Oesterreich etc.*, Nürnberg 1612, fol. AAi-verso. Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. ALT-213097-B.

s. 72–73

České obchodní mince z doby vlády Matyáše Habsburského. Stříbrný tolar z roku 1614 (vlevo) a zlatý dukát z roku 1612 (vpravo).

Zdroj: Východočeské museum v Pardubicích, dokumentaci numismatické sbírky.

s. 85

Drobné české mince z doby vlády Matyáše Habsburského. Bílý peníz z roku 1612 (vlevo) a malý peníz z roku 1614 (vpravo).

Zdroj: Východočeské museum v Pardubicích, dokumentaci numismatické sbírky.

s. 128–129

Dlužní úpis císaře Matyáše z roku 1614. Celkový pohled (vlevo); detaily císařské pečeti a podpisů Viléma Slavaty z Chlumu a Jaroslava Bořity z Martinic (vpravo).

Zdroj: Národní archiv Praha, fond České gubernium – listiny, inv. č. 3807 – sign. L II 2856/I.

s. 131

Detail podpis císaře Matyáše na dlužním úpise z roku 1614.

Zdroj: Národní archiv Praha, fond České gubernium – listiny, inv. č. 3807 – sign. L II 2856/I.

s. 163

První strana jednoho z pracovních rejstříků používaných v české komoře k sestavení výsledné Šuldenlisty 1615.

Zdroj: Národní archiv Praha, fond České oddělení dvorské komory I, kart. č. 299.

s. 164–165

Výsledný rukopis seznamu věřitelů, zpracovaný českou komorou počátkem října 1615 (Šuldenlista 1615). Titulní strana (vlevo) a ukázka dílčích záznamu jednoho z věřitelů.

Zdroj: Národní archiv Praha, fond Stará manipulace, sign. S 15/14.

s. 166–167

Tištěné usnesení zemského sněmu Království českého z roku 1615, druhé vydání. Titulní strana (vlevo) a ukázka dílčích záznamů pro jednotlivé věřitele s přesným rozpisem splátek jejich pohledávek od podzima 1616 do jara 1620.

Zdroj: Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. 168957-B.1615.

s. 228

Historická rekonstrukční mapa „Personal Union under direct Rule of Emperor Matthias in 1615“.

Zdroj: prof. PhDr. Petr Vorel, CSc. ©.

s. 270

Graf: Plán úhrady jistin z panovnických dluhů v osmi splátkách v letech 1616–1620.

Zdroj: prof. PhDr. Petr Vorel, CSc. ©.

s. 271

Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka na dřevořezu z roku 1602.

Zdroj: Bartoloměj PAPROCKÝ, *Diadochos – O stavu panském*, Praha 1602, s. 232. Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. 354125-D.

s. 296

Úvodní strana přehledu splátek panovnických dluhů k svatohavelskému termínu roku 1623.

Zdroj: Národní archiv Praha, fond České oddělení dvorské komory IV, karton č. 33.

s. 297

Pátá kniha starých komorních dluhů české komory v Praze označená písmenem „E“. Celkový pohled.

Zdroj: Národní archiv Praha, Sbírka rukopisu, kniha č. 2377.

s. 298–299

Pátá kniha starých komorních dluhů české komory v Praze založená roku 1623 a označená písmenem „E“. Detail zamykacího mechanismu a nápisu na hřbetě (vlevo) a ukázka zápisu konkrétní pohledávky (vpravo).

Zdroj: Národní archiv Praha, Sbírka rukopisu, kniha č. 2377.

s. 300–301

Souhrnný přehled starých komorních dluhů, zpracovaný k svatohavelskému termínu roku 1654. Titulní strana (vlevo) a detail záznamu pohledávek konkrétních věřitelů (vpravo).

Zdroj: Národní archiv Praha, fond Komorní knihy, kniha č. 1843.

s. 302–303

Souhrnný přehled starých úročených komorních dluhů včetně dopočítání nevyplacených úroků, zpracovaný pro období 1763–1789. Titulní nadpis a začátek rejstříku (vlevo) a detail záznamu konkrétní pohledávky (vpravo).

Zdroj: Národní archiv Praha, Sbírka rukopisu, kniha č. 2379a.

s. 345:

Detail závěrečné části cesse panovnického dluhu mezi Janem Bartoloměje Širntyngarem z Širntyngu a Petrem ze Švamberka z roku 1616. Detaily tří oplatkových pečeti a vlastnoručních podpisů předávajícího a jeho dvou svědků.

Zdroj: Státní archiv Třeboň, fond Historica, sign. 6253A.

s. 346

Symbolické ztvárnění podoby a rodových erbů členů zemského soudu Království českého na dřevořezu z roku 1602.

Zdroj: Bartoloměj PAPROCKÝ, *Diadochos – Předmluva k soudcům*, Praha 1602, nefoliováno. Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. 354125-D.

s. 354

Jan Jiří ze Švamberka na dřevořezu z roku 1602.

Zdroj: Bartoloměj PAPROCKÝ, *Diadochos – O stavu panském*, Praha 1602, s. 211. Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. 354125-D.

s. 428

Erb Jana z Klenového, nejvyššího písaře Království českého, připojený k tištěnému usnesení zemského sněmu z roku 1615.

Zdroj: Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. 168957-B.1615.

s. 723

Detail pečeti města Norimberka, kterou byl uzavřen list z roku 1614, odeslaný nejvyššímu purkrabímu Adamovi ze Šternberka v záležitosti splátky dluhu 100 tisíc zlatých rýnských.

Zdroj: Státní archiv Třeboň, fond Historica, sign. 6242.

s. 724

Symbolické ztvárnění rodových erbů členů komorního soudu Království českého na dřevorezu z roku 1602.

Zdroj: Bartoloměj PAPROCKÝ, *Diadochos – Předmluva k soudcům*, Praha 1602, ne-foliováno. Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. 354125-D.

s. 732

Pohledávky Nr. 241 a Nr. 518 v tištěném seznamu věřitelů z roku 1615.

Zdroj: Österreichische Nationalbibliothek Wien, sign. 168957-B. 1615.

Rejstřík jmenný - Index of names

Ve jmenném rejstříku jsou nejprve odkazy na stránky analytické části knihy (s. 8–345); dále odkazy na jednotlivé položky v ediční příloze (Nr. 1–543). **Tučně** jsou vyznačeny čísla položek, u kterých je příslušná osoba uvedena jako věřitel v **Šuldenlistě 1615**.

In the name index, there are first references to the pages of the analytical part of the book (pp. 8–345); then references to individual items in the editorial appendix (nos. 1–543). **Bolded** are the item numbers for which the person in question is listed as a creditor in **Šuldenlista 1615**.

z Adlaru Valkoun Bohuchval 260; Nr. 91, **213**

z Adlřingenu Itter Kristián Nr. 339

Agrikolová viz z Rejchvic Johana

Ahmed I., sultán 138, 156

Aichlerová viz z Ridlingu Margareta

Ajerlarová viz z Eylburgu

Ajlburku viz z Eylburgu

Albrecht Habsburský, arcikníže 156, 190; Nr. 2, 42

Alsterlinová viz z Asfeldu

z Altendorfu Krepfen Jan Konrád Nr. 156

z Althanu Michael Adolf 174

Angel viz z Engelsperku

Anhaltu Kristián 130–132, 138

Anna Habsburská, císařovna a královna 80, 86, 154, 252, 256–258; Nr. 2, 3, 84, 100, 104, 254, 513

arcibiskup mohučský viz von Kronberg Schweikhard Johann

arcibiskup pražský viz z Dubé Berka Zbyněk

z Archu Vincens Johan 260

Arzenius viz z Radbuzy

z Astfeldu Alsterlinová Veronika Nr. 1

z Astfeldu Ostržtok Franc 236

von Ausch see z Ústí

d' Austria Karolína 192; Nr. 355

Bádenský Ludvík Jiří Nr. 1

Bádenský Ludvík Vilém Nr. 1

Baltazar, opat oseký Nr. 281

Banna viz z Fenyrfeldu

Barafin Jan Nr. **542h**

Bartholomein see Bartlmová Barbora

Bartlm Jan Nr. **542e**

Bartlmová Barbora Nr. 542e

Basta Jiří 342; Nr. 365

Baševi Jakub 152

Bayer Oldřich Nr. 152

Beckovský Jan František 134

Behr see Pér

Bechyňová Anna Nr. 114

Beittel Martin Nr. 477

Bejček viz z Nespečova

Bejčková viz z Řičan

Belvic viz z Nostvic

Benedikt Matyáš Nr. **539r**

Beneš Jiří Nr. **540t**

Beneš Kryštof Nr. **540o**

Benyk viz z Petersdorfu

Berbek viz z Kunvaldu

Berel Řehoř Nr. **277**

Berka viz z Dubé

Berková viz z Lažan Alena

Bernklohe see z Šenrajtu

Beřkovská Marie Nr. 542f

Beřkovský viz ze Šebířova

z Běšin Běšín Petr Nr. 185

z Běšin Běšínová Kateřina Nr. **185**

z Běšin Dejmová Sybila Nr. **185**

Běšín viz z Běšin

Běšínová viz z Běšin

Betengl viz z Nayanperku

z Bezduřic viz z Polžic

z Bibrštejna Karel Nr. 325, 326

z Bílejova Kutnaurová Kateřina Nr. 338

z Bílejova Srnovcová Kateřina Nr. 76, 322, 338, 339

z Bílejova Zákostelský Bohuslav Nr. 76, **322, 323**
 z Bílejova Zákostelský Jakub Nr. 322
 Bílek Tomáš Václav 274; Nr. 152
 z Bínu Jindřich Nr. 159
 z Bínu Rudolf 301; Nr. **159**
biskup pasovský viz Leopold Habsburský
biskup vídeňský viz Khlesl Melchior
biskup vratislavský viz Hahn Bonaventura
 Blovský Eliáš Nr. 54
 Blovský Kašpar Nr. 54
 z Bogranu Drajlink Ulrich Nr. 207
 z Bogranu Měsíčková Magdalena 194; Nr. **154, 155, 207**
 Bolognio Bartoloměj Nr. 358
 Bonacín Jeroným Nr. **384**
Bonazina viz Bonacín
Boreň viz ze Lhoty
Börl viz Berel
Boryně viz ze Lhoty
Bořita viz z Martinic
Bořitová viz ze Šternberka Marie Eusebie
Bošínová viz ze Štampachu Magdalena
Boubínský viz z Újezda
Bradská viz z Janovic Dorota
Bradský viz z Labouně
 de Brahe Sofie Nr. 218
 de Brahe Tycho 148, 196; Nr. **217, 218**
 Braun Štěpán Nr. 335
 Breiner Seyfrid Kryštof 36
 z Brodějovic Magdalena Nr. 401
Brodská viz z Janovic Dorota
 Brodský Václav Nr. 146
 Brunner Šebestían Nr. 338
Bruntálská viz z Vchynic Marie Alžběta
Bruntálský viz z Vrbna
Brüßl see z Brýslu
 z Brýslu František Václav Nr. 543b
 z Brýslu Jošt Nr. 1, **543b**
 Březan Václav 90-92
 z Března Hruška Karel Nr. 133
 z Března Kaplířová Alžběta Nr. 133
 z Března Kelblova Eva Nr. 133
 z Bubna Jan Jindřich Nr. 151
 z Bubna Kunata Jaroslav Nr. 151
 z Bubna Mikuláš Nr. 189, 190
 z Bubna Ofka Nr. 151
 z Bubna Vratislav Nr. 151
 Buček Mikuláš Nr. 335
 Budova Budovec Václav 146
Budovec viz z Budova
 Budykar Jan Nr. 331
 Buchner Václav Nr. **295**
 z Bukovan Bukovanský Pinta Jan 132
Bukovanský viz z Bukovan
 z Bukovna Hradecký Kryštof Nr. 132, **539k**
Bukovský viz z Hustířan
Bünau viz z Bínu
Bunson viz z Bunsonu
Bunsonová viz z Milhauzu
 z Bunsonu Bunson Jan Nr. 80
 Buquoy Karel Bonaventura Nr. 504
 Bůžek Václav 230
 z Bydžína Pecingar Ctibor Smil Nr. **150**
 z Bydžína Pecingar Václav Mikuláš Nr. **151**
z Bydžína Pecingar Vratislav Mikuláš
 viz Bydžína Pecingar Václav Mikuláš
 von Camberg Ried Essel Adam Andreas
 Nr. 510
 Cambi 38
 de Caro Matěj Nr. **363**
 Catalano Alessandro 130
Caverin viz Gabrin
 z Cejnova Šiška Matyáš Nr. **334**
Celler viz z Rosentálu
Cidlinská viz z Dobřenic
Collona viz z Felsu
 z Cvingendorfu Wolf Tomáš Nr. **266, 267, 333**
Čabelický viz ze Soutic
 z Čachrova Kanický Jiří Nr. **147, 156**
 z Čechova Mettych Jáchym 192; Nr. **52, 163**
 Čechura Jaroslav 230-234
Čejka viz z Olbramovic
Černín viz z Chudenic
Černínová viz ze Lhoty Lidmila

Černínová viz ze Svárova Mariana
Dačický viz z Heslova
 Dampierre Jindřich Duval 180
 Dannig Melchior Nr. **540y**
Dejmová viz z Běšin
 z Dekendorfu Mornauer Jan Nr. 88, 113, 331, **351**
 Denis Ernest 78
 z Ditrichštejna František 42, 156
 z Dlouhé Vsi Chanovský Jam Vilém Nr. 112
 z Dlouhé Vsi Chanovský Jindřich Nr. **112, 113, 114, 351, 541m**
 z Dobročovic Hornátek, český rod Nr. 540f
 z Dobročovic Odkolková Eliška Poxlina Nr. 70, 95
 Dobrouner David Nr. **540k**
 z Dobřenic Cidlinská (dříve Šlibovská) Johanka Nr. 136, 137, 541j
 z Dobřenic Dobřenský Jan Nr. 29
 z Dobřenic Dobřenský Václav Jiří Nr. 29
Dobřenská viz z Květnice Magdalena
Dobřenský viz z Dobřenic
Dohna viz z Donína
Domináček viz z Písnice
 z Donína Purkrabí Abraham 96, 114, 178, 192, 262; Nr. 54, 81
 z Donína Purkrabí Bedřich (Fridrich) Nr. **13, 14, 28, 58, 542k**
 z Donína Purkrabí Ferdinand Nr. 36
 z Donína Purkrabí Jan Nr. **57**
 z Donína Purkrabí Karel Hanibal 262-264; Nr. **81**
Donínová viz z Martinic Isolda
 z Donnersmarku Henckel Jakub Nr. 384
 z Donnersmarku Henckel Jiří Nr. 384
 z Donnersmarku Henckel Lazar mladší 196; Nr. 12, 15, 17, 18, 237, 389, 538a
 z Donnersmarku Henckel Lazar starší 40, 106, 110, 180, 196, 244, 252, 264, 328, 340, 350; Nr. 10, 156, 513
 Doupovec Vilém Vojtěch Nr. 98
 z Drahenic Šic Mikuláš Nr. **167**
Drajlink viz z Bogranu
 z Droniksdorfu Žitavský David Nr. **286, 539h**
 z Dubé Berka Bohuchval 236
 z Dubé Berka Jan Jetřich Nr. 9
 z Dubé Berka Ladislav 186; Nr. 9, 513
 z Dubé Berka Lev Burian Nr. 9
 z Dubé Berka Václav mladší (†1608) Nr. 114, 212
 z Dubé Berka Václav starší 190; Nr. 430
 z Dubé Berka Zbyněk Nr. 114
 z Dubé Berka Zbyněk, arcibiskup pražský Nr. 9, 315
 z Dubé Berka Zdeněk Leopold Nr. **9**
 z Dubé Berkové, český rod Nr. 369
 z Dubé Khylinová Anna Marie Nr. 9
 z Dubé Kolovratová Alžběta 104, 112, 118; Nr. 1, 114, 212
 z Dubé Mracká (provdaná Hrzáňová, později Špetlová) Alžběta Nr. **72, 73, 96, 97, 538h**
 z Dubé Mracký, český rod (nepříbuzný s pány z Dubé a Lipé) Nr. 72
 z Dubé Solhauzenová Anna Nr. 212
 Dubňanská Anna Nr. 178
 z Dubu Skalský Daniel Nr. **220**
 z Dubu Skalský Mikuláš Nr. 220
 Dvorský František Nr. 217
Dvořecký viz z Olbramovic
 z Ebrharče Šindl Jan Nr. **303**
 Ehrbreiß Maximilián Nr. 523
 z Eisenbergu Netolický Václav Nr. **359**
 z Elznic Elznic Bernard Nr. 74, 91
Engel viz Engelsbergu
 Engelhoferová Dorota Nr. **230**
 z Engelsbergu Engel Albrecht 194
 z Engelsperku Angel Abraham Nr. 381
 Espenhorst Jiří Nr. **307**
Essel viz von Camberg
 z Eylburgu Ajerlarová Marta Nr. **215**
 z Eylburgu Rittman Jan Nr. 214-216, 249, **523**
 z Eylburgu Roboretová Marie Nr. **216**

z Eylburgu Šatingerová Rozina Nr. **214**
Falcký viz Fridrich Wittelsbach
 z Falkenbergu Salvart Samuel Nr. **291**
 z Falkenbergu Salvertová Uršula Nr. 246
 z Falkenbergu Švarcer Sebalď Nr. 246
 Fanta Leonard Nr. 189
Farnese viz Pavel III.
 z Felsu Colona Leonard 165, 292; Nr. **35, 47, 48**
 z Fenyrfeldu Banna Jan Nr. **257**, 258
 Ferdinand Habsburský, arcikníže Nr. 3
 Ferdinand I. Habsburský, císař a král 48, 52-62, 180; Nr. 220, 261, 411
 Ferdinand II. Habsburský, císař a král 78, 86, 244, 256-258, 262, 272, 292, 336; Nr. 39, 41, 100, 115, 401, 504, 543n, 543o
 Ferštátek Václav Nr. **346**
Fidler viz z Muldavy
 Fidlerová Dorota Nr. 134
 Filip II. Habsburský, král španělský Nr. 42
 z Firstenbachu Jan Nr. 267, 333
 Fischer Wiliam 28
Flavín viz z Rothenfeldu
 Flechtner Ondřej Nr. **289**
Florin viz z Lambštejna
 Fojt Jakub Nr. 357
Francková viz ze Stradané Jana Františka Barbora
Frankgryner viz z Kainspergu
 z Franknštejna Hendrych Jan Nr. 134, **326**
 z Franknštejna Hendrych Jiří Nr. 134
 z Franknštejna Hendrych Vratislav Nr. **325**, 326
Franknštejnová viz z Vchynic Anna
 z Frayhofenu Schmidt Štěpán 264; Nr. 41, 61, **196**
Frembderová viz Fremdarová
Fremdar viz z Pruku
 Fremdarová Anna Marie Nr. **164**
 Frička Emanuel Nr. **290**
 Fridrich Wittelsbach, král český a kurfiřt falcký 86, 130; Nr. 101, 195, 330
Fries viz de Vries

Fritschko see Frička
Frizchgo see Frička
 Frokštejn Hynek Nr. 175
Frokštejnová viz z Hřebene Lidmila
Fruwein viz z Podolí
 Fruweinová Benigna Nr. 114
Fryos viz de Vries
 Frytc Šimon Nr. **342**
 Frytcová později Pičanová Anna Nr. 342
Fuňk viz z Olivetu
Fuňková viz z Prošovic Johanka
 Fürstenbach Nr. 510
Furstenbach see z Firstenbachu
 z Fürstenberka Albrech Nr. 16, 68
 z Fürstenberka Fridrich Nr. **68**, 82
 z Fürstenberka Vilém 104; Nr. 11, **82**
Fürstenberková viz z Lobkovic Anna
 Gabrin František Nr. 270
 Gabrinová Eleonora Nr. **270**
 z Gailenbachu Gaizkofler Zachariáš 36-38, 130, 158; Nr. 68
Gaizkofler viz z Gailenbachu
 Gebhart Tobiáš Nr. **273**
 z Geizinku Grünthalerová Anna Alžběta Nr. 133
 z Geizinku Kelbl Heřman Nr. **539e**
 z Geizinku Kelbl Nr. 241, 539e
 z Geizinku Weißnachová Magdalena Nr. 133
Gerštorf viz z Gerštorfu
 Gerštorfová viz z Rokyc
 z Gerštorfu a z Malšvic Gerštorf Mikuláš 96-98, 106, 118, 126, 192, 334; Nr. 1, **35, 115-120**, 369
 z Gerštorfu Gerštorf Bernard Mikuláš Nr. 299
 z Gerštorfu Gerštorf Jiří Nr. **123, 541g**
 z Gerštorfu Gerštorf Oldřich 98; Nr. 100, **121, 122**
 z Gerštorfu Gerštorf Štěpán Nr. 299, **539h**
 Gindely Antonín 12-18, 74, 174
Glauchau viz z Glouchova
 Glokner Zachariáš Nr. **383**

Gloknerová Ester Nr. 383
 Gloknerová Lidmila Nr. 383
 z Glouchova Matyáš Jan 246, 272; Nr. 394
 Gonzagová Anna Kateřina Nr. 3
Götzová viz z Nostvic Mariana
 Gracinger Šalamoun Nr. 371
 Grad Kryštof Nr. 259
 Graziani Gaspar 138
 z Greiffenau Maggeuer Eliáš Nr. 329
Grejnar viz z Veveří
 Grof Andreas Nr. **336**
 Gronocher Baltazar Nr. **276**
 Gronocherová Magdalena Nr. 276
 Grotius Hugo 28
 z Grunova Kremer Matyáš Nr. **231**
Grünthalerová viz z Geizinku Anna Alžběta
 Grýnauer Jakub Nr. **265**, 294, **538d**
 Grýnauer Jan Nr. **294**
 z Grynpičlu a Střekova Hoffmann Ferdi-
 nand Nr. 79
 z Grynpičlu a Střekova Hoffmann Jan
 Fridrich Nr. **79**
 z Gumpendorfu Mušinger Vincenc 272
 z Gundersdorfu Teufel Jan Kryštof 194; Nr. 9, 10, **77**
 Günther Eliáš Nr. **292**
 Gutlinová Dorota Nr. **542g**
 z Habartic Habartický Jan Nr. **239**
 z Habartic Linhartová Hedvika Nr. **189-191**
 Habartická Anna Nr. 239
Habartický viz z Habartic
 Habenschadt Jiří Nr. 230
Habenschadtová viz Engelhoferová Dorota
 Habenštrajterová Dorota Nr. 396
 Habsburkové, panovnický rod 12, 28, 40, 46-48, 54-58, 70-72, 88, 92, 122, 158, 170, 244, 254, 272, 330, 340; Nr. 77, 233
Habsburská viz Anna; Marie
Habsburský viz Albrecht arcikníže; Ferdinand I.; Ferdinand II.; Ferdinand arcikníže; Filip II.; Josef I.; Karel V., Leopold, biskup pasovský; Matyáš;

Maxmilián I.; Maxmilián II.;
 Maxmilián arcikníže; Rudolf II.
Hadová viz z Pichlberka Anna
 Hahn Bonaventura, biskup vratislavský Nr. 259
 Hahn Gabriel 196; Nr. 259, 260
Hahnin viz Hánová Marta
 Haiden Jakub Nr. 307
 Haiden Jan Jakub Nr. **275**
 Haldius Melichar Nr. 280
 Hampl Jan Nr. **540p**
 Hánová Marta Nr. **259, 260**
Harant viz z Polžic
 z Harasova Homut Jiří Nr. **208**
 z Harasova Homutové, bratři Nr. 430
 z Harasova Hrzáň Adam 184, 188, 232, 266, 334; Nr. 23, **93-94**, 95, 98, 117, 322
 z Harasova Hrzáň Adam Tobiáš 188-190; Nr. **95**
 z Harasova Hrzáň Jan Mikuláš Nr. 98
 z Harasova Hrzáň Oldřich 188-190; Nr. 72, 74
 z Harasova Hrzáň Tobiáš Nr. 72, 95
 z Harasova Hrzáňová Mariana Nr. 74, 99
 z Harrachu Karel 36
 z Hartenreuthu Igel Heřman Nr. 293
 Härtl Kryštof Nr. **540r**
Hasištejnský viz z Lobkovic
 z Haslau Haslauer Tomáš Jiří Nr. 246
 z Haslau Haslauer Tomáš Kašpar Nr. 246
Haslauer viz z Haslau
 Haslauerová Anna Nr. 246
 Hásová Nr. 112
 Haßler Joachim Nr. **543j**
 Hausenblasová Jaroslava 350
 Hauserová Ruta Nr. **387**
 Hausová Veronika 479
 z Házmburka Benigna Kateřina Nr. 538a
 z Házmburka Polyxena Nr. 538a
 z Házmburka Zajíc Jan Zbyněk 278; Nr. 36, 63, 64, 88, 107, 155, 528, **538a**
 z Házmburka Zajíc Jaroslav Maxmilián Nr. 63, 64, 107, 538a

z Házmburka Zajícové, český rod Nr. 112
Hebenštrajter viz ze Štrajtenfeldu
Hegner viz z Kozosfeldu
Heideliuss viz z Rasenštejna
Henckel viz z Donnersmarku
Hendrych viz z Franknštejna
Henkel viz z Donnersmarku Henckel
 Herbrot Jan Jakub Nr. **264**
 Herold Vavřinec Nr. 246
 Hertwig Antonín Nr. 201, 202, 269“
 Hertwigová později Šmidgrabnerová
 Rebeka Nr. 201, 202, **269**
 Hertzog Daniel Nr. 152
 z Heslova Dačický Mikuláš Nr. 511
Hils viz z Voldbergu
 Himlštajgr Nr. 335
 Hladký Vavřinec Nr. 213
 z Hlohol Paprocký Bartoloměj Nr. 223,
 225, 231, 257, 282
 z Hodějova Hodějovský Bernard Nr. **209**
Hodějovský viz z Hodějova
Hoffmann viz z Grynpihlu
 Hohenzollern viz Jan Zikmund
 Hohenzollernu Jan Jiří 174, 250
 z Hochštejna Holcšparer Vincenc 301; Nr.
 175, **193**
Holbain viz Holbein
 Holbein Filip Nr. 350, 384, **513**
Holcšparer viz z Hochštejna
Holejče viz z Pasounu
 z Hollandu Rolland 299; Nr. **372**
 z Holtrperka Nerhof Jan Nr. **344**
 z Holtrperka Nerhof Petr Nr. 280, 281,
 320, **344**, 384
Hölzl see z Levenostu Nelcl
Homut viz z Harasova
 Horňatecká Anna Nr. **540f**
Horňatecký viz z Dobročovic
 z Hořetic Sommer Ferdinand Erdmann
 Nr. 186
Hrabáně viz z Přerubenic
 z Hradce Slavatová Otýlie Nr. 5, 84
 z Hradce, český rod Nr. 5

Hradecký viz z Bukovna
Hradištská viz z Michnic Anna
 z Hrádku Markvart Diviš Nr. 17
 Hrobčický Jan Vilém Nr. 153
Hruška viz z Března
Hrušková viz z Ochozu Anna
 z Hrušova Voděradský Jiřík Nr. 49
 z Hrušova Želínská Magdalena Nr. **50, 51**
Hrzáň viz z Harasova (vož viz Nr. 539f)
Hrzáňová viz z Dubé Alžběta
Hrzáňová viz z Olbramovic Veronika
Hrzáňová viz ze Sulevic Pruskovská Johanka
 z Hřebene Frokštejnová Lidmila Nr. **175**
Hüber viz Hýbr
Hüberová viz Hýbrová
 Hubková Anna Nr. 64
 Hübner Vilém Nr. 288
Huebel see ze Stradané
Huebner see ze Sonnleithenu
 Humburk Florián Nr. **304**
 Huňatá Anna Nr. 348, 349
 z Hustířan Bukovský Jan Karel Nr. 152
 z Hustířan Bukovský Kristián Pavel Nr. 152
 z Hustířan Bukovský Mikuláš Nr. 176
 z Hustířan Bukovský Mikuláš Nr. 65, 152
 z Hustířan Bukovský Věněk Nr. 73, 95
 z Hvozdna Keblanská Magdalena Nr. 172
 z Hvozdna Keblanský Mikuláš Nr. **172**
Hýbl viz ze Stradané
 Hýblová Anna Františka Nr. 143
Hýbner viz ze Sonnleithenu
 Hýbr Jáchym 246-250; Nr. 81, 309
 Hýbrová Anna Nr. **309**
 z Hyršfeldu Hýblová Anna Nr. 143, **145**
 z Hyršfeldu Šturm Jáchym Šťastný Nr. **146**
 z Hyršova Myslík Adam starší Nr. 153
 z Hyršova Myslík Václav Nr. **219**
Hýzrle viz z Chodů
Chanovská viz z Příchovic Anna
Chanovský viz z Dlouhé Vsi
Charo see de Caro
 z Chlumu a Košumberka Slavata Jáchymí
 Nr. **85**, 86

z Chlumu a Košumberka Slavata Adam
 starší Nr. 29, **80**, 140
 z Chlumu a Košumberka Slavata Jindřich
 Nr. 28
 z Chlumu a Košumberka Slavata Vilém
 78, 92, 96-100, 104, 110-116, 120-126,
 129, 136-152, 234, 248, 254, 258-260,
 264, 268, 271, 294, 332-338, 343;
 Nr. 5, **6**, 23, 36, 40, 42, 54, 80, 84, 85,
 100, 104, 126, 160, 165, 322, 516
 z Chlumu Služský Adam Nr. **153**
 z Chlumu Služský Jan Benjamin Nr. **153**
 z Chodů Hýzrle Bernard Nr. 192
 z Chodů Hýzrle Jindřich 174
Chotek viz z Chotkova
 z Chotkova Chotek Petr Nr. 525
Chotková viz z Milhauzu
Chotouchovský viz z Nebovid
Chřepický viz z Modlíškovice
 z Chudenic Černín Adam Nr. 110
 z Chudenic Černín Diviš Nr. 36, **105**,
305, 538h
 z Chudenic Černín Heřman Nr. 92, 100
 z Chudenic Černín Jan Nr. 111
 z Chudenic Černín Jan Petr Nr. **111**
 z Chudenic Černín Jindřich Nr. **110**
 z Chudenic Černín Jiří Děpold Nr. 111
 z Chudenic Černín Václav Protiva Nr. 111
 z Chudenic Černín Zdislav Nr. 171
 z Chudenic Lokšanová Lidmila Nr. 111
 z Chýš Pětipeský Jan Albrecht Nr. 42
 z Chýš Pětipeský Václav Šťastný (Felix)
 Nr. 42, **101**, 146
Igel viz z Hartenreuthu
Illburk viz z Vřesovic
 z Imany Kelley Edward Nr. 241
 z Imany Kelley Jan Adam Nr. 241, **518**
 z Imany Kelley Thomas Nr. 241
Itter viz z Adlfingenu
 Itterová Anna Nr. 339
 Jagellonci, panovnický rod 46
Jagellonský viz Ludvík; Vladislav II.
Jakoberinová viz z Lusteneku Helena

Jan Fridrich I. Wettin, saký kurfiřt 56-58
 Jan Jiří I. Wettin, kurfiřt saský 38; Nr. 61
 Jan Zikmund Hohenzollern, kurfiřt
 braniborský 38, 49
 Janáček Josef Nr. 374
 Janda Jan Nr. 335
 Jandová Eliška Nr. **335**
 z Janovic Eva Nr. 112
 z Janovic Jan Vilém Nr. 112
 z Janovic Jiří Gothard Nr. 112
 z Janovic Oldřich Vilém Nr. 112
 z Janovic Roznhaimová později Bradská
 Dorota Nr. 174
 z Janovic Rýzmborský Adam Nr. 502
 z Janovic Špetle Jetřich Nr. 72
Janovic viz z Klenového Jan
Jeníšek viz z Újezda
Jeronym viz z Libušína
 Jezbera Jan Nr. 539u
 z Jiter Špulír Daniel Nr. 169
 z Jiter Špulír Ondřej Nr. 165
 z Jiter Špulír Petr Nr. 165
 z Jiter Špulír Václav Nr. 165, 168, **169**
 de Jode Lambert Nr. 358
 de Jode Petr starší Nr. 358
 Josef I. Habsburský, král a císař Nr. 134
 Junker Filip Nr. 335
Kába viz z Rybňan
Kafunk viz z Polerovic
 z Kainspergu Frankgryner Jiří Zikmund
 Nr. **141**
Kaleš viz z Landshutu
 Kaliwenden 38
Kamarýt viz z Rovin
 Kanická viz z Porovic Lidmila
Kaplíř viz ze Sulevic
Kaplířová viz z Března Alžběta
Kaplířová viz z Kolovrat Bezduřická
 Zbyňka Polyxena
Kaplířová viz ze Slavkova Eva
Kapr viz z Kaprštejna
 z Kaprštejna Kapr Jiří Nr. 280
 Karásek Milan 290

Karel IV. Lucemburský, císař a král 122, 256
 Karel V. Habsburský, císař a král 56-58
Kavka viz z Řičan
Kebianský viz z Hvozdna
Kelbl viz z Geizinku
Kelblova viz Písnice Anna
Kelblova viz z Března Eva
Keleus viz z Imany
Kelley viz z Imany
Kellyová viz z Písnice Anna
Kfelír viz ze Zakšova
Kfeller viz ze Zakšova
Khek viz ze Švarcpachu
 Khlesl Melchior 34, 78, 84, 92, 130, 156-158; Nr. 81, 259, **543n**
Khünig viz z Kynyksfeldu
Khynyk viz z Kynyksfeldu
Khyslinová viz z Dubé Anna Marie
Kinský viz z Vchynic
Kirchmajer viz z Rejchvic
 Kirchmajerová Anna Nr. 327, **328**
Kirchmayer see z Rejchvic Kirchmajer
 Klatovská Salomena Nr. **386**
 Kleiner Jan Nr. **540u-540v**
 Kleiner Kryštof Nr. **540x**
 z Klenového a z Janovic Jan 132, 146-148, 258, 424; Nr. 36, **88, 89**, 351, 543o
 z Klenového Alžběta Nr. 100
 Klímová Helena 286
 Kloe Adam Nr. **278**
 Klokner František Nr. 543o
Kloknerová viz Šnukartová Kornelie Cecílie
 Kluppall Martin Nr. 540s
Klusák viz z Kostelce
Knobloch viz z Varnsdordu
Knoblochová viz z Lidlova Regina
 Kočka Jan Nr. 380
 Koch Antonín Nr. 272
 Koch Jan Antonín Nr. 272
Koch viz z Kolburku
 Kochová Anna Marie Nr. 272
 Kochová Judita Nr. 272
 Kolben Vít Nr. 266

Kolbenová viz Šubartová Anna
Kölbl see z Geizinku
Kölblin see Písnice Anna
 z Kolburku Koch Daniel Nr. 304
 z Kolburku Koch Václav Nr. **304**
Köleinn see z Písnice Anna
 Kolidius Václav 102, 118, 336
 z Kolovrat Bezdrůžická (provd. Winterfeldová a Kaplířová) Zbyňka Polyxena Nr. 111
 z Kolovrat Bezdrůžický Jindřich Vilém Nr. 68, **543d**
 z Kolovrat Kaplířová Zbyňka Polyxena Nr. 111
 z Kolovrat Libštejnský Albrecht Nr. 3
 z Kolovrat Libštejnský Heralt Václav Nr. 92,
 z Kolovrat Libštejnský Jan starší Nr. **3, 4**, 513, **534**, 542c
 z Kolovrat Libštejnský Jindřich Nr. 92, 213, **542c**
 z Kolovrat Libštejnský Václav Nr. 213
 z Kolovrat Novohradský Albrecht Nr. 1
 z Kolovrat Novohradský Jáchym (†1600) 112; Nr. 1
 z Kolovrat Novohradský Jáchym (†1631) Nr. 1
 z Kolovrat Novohradský Jan 70, 102-112, 116-118, 148, 168, 184, 282; Nr. **1**, 114, 212
 z Kolovrat Novohradský Jan Václav Nr. 1
 z Kolovrat Novohradský Zbyněk Leopold Nr. 1
 z Kolovrat Novohradský Zdeněk Nr. 1
 z Kolovrat paní Nr. 369
 z Kolovrat Winterfeldová Zbyňka Polyxena Nr. 111
Kolovratová viz z Dubé a Lipé Eliška
Kolovratová viz z Dubé Anna
 z Komárova Pešík Petr Nr. **27, 107**, 538a
König viz z Kynyksfeldu
Königsfeldu viz z Kynygsfeldu
 z Kopist Stolínská Jana Nr. **177**
 z Kopist Stolínský Melichar Nr. 177
 Korálek viz z Těšínu

Korka viz z Korkyně
 z Korkyně Korka Pavel 24; Nr. 233
Košenská viz z Malovic Kateřina
Košenský viz z Terešeova
 z Kostelce Klusák Albrecht Jiří Nr. 152, **312**
 z Kostelce Klusák Albrecht Nr. 312
 z Kostelce Klusák Jan Oldřich Nr. 152, **312**
 z Kostelce Klusák Jaroslav Nr. 152
 z Kostelce Klusák Maxmilián Nr. 152
 z Kostelce Klusák Mikuláš Nr. **152**, 312, 539f
 z Kostelce Klusák Vojtěch Šťastný (Albrecht Felix) Nr. **543h**
Kostomlatský viz z Vřesovic
Košumberka viz z Chlumu
 Koutovec Nr. 139
 Koutovec Viktorin Nr. 147
 z Kozosfeldu Hegner Jan Nr. **285, 296**
 Kraus Jáchym 194; Nr. 353
Kraus viz z Krausenecku
 Krausenecková Anna Nr. **61**
 z Krausenecku Kraus Pavel Nr. 61
Krausová viz z Šoberova
 Krejc Kryštof Nr. 386
Kremer viz z Grunova
 Kremerová Marie Nr. 231
Krepfen viz z Altendorfu
Kretšmer viz z Šenkenberku
 Kretšmerová Justina Nr. **226**
 Kroc Karel Nr. **229**
 von Kronberg Schweikhard Johann, arcibiskup mohučský 82-86; Nr. 353
 Kropacher Jan Nr. **543a**
 z Krošvic Trejtlar Petr Nr. 299, **374**
 z Krošvic Trejtlar Václav Nr. 374
 Kroupa Adam Nr. **360**
 z Křimic Točník Purkhart Nr. 36, **92, 543e**
 z Křivan Šlibovský Adam Nr. 137
 z Křivan Šlibovský Burian Nr. **136**, 137
 z Křivan Šlibovský Jiří Nr. 137, **541j**
 Kukla Jan Nr. 134
Kukla viz z Turnbergu
 z Kunvaldu Berbek Jakub Nr. **223**

z Kunvaldu Vražda Albrecht Nr. 138
 z Kunvaldu Vražda Jindřich Nr. 138
kurfiřt braniborský viz Jan Zikmund
 Hohenzollern
kurfiřt falcký viz Fridrich Wittelsbach
kurfiřt saský viz Jan Fridrich I. Wettin;
 Jan Jiří I. Wettin
 Kurner Michael Nr. 246
Kutnaurová viz z Bilejova Kateřina
 z Kvasejovic Přehořovský František Karel Nr. 134
 z Kvasejovic Přehořovský Jan Felix Nr. 134
 z Kvasejovic Přehořovský Jan Nr. 134
 z Kvasejovic Přehořovský Karel Nr. **134**
 z Květnice Dobřenská Magdalena Nr. 136, **137**, 541j
z Květnice Dobřenská Marie viz z Květnice Dobřenská Magdalena
 z Květnice Materna Jan Jiří Nr. 146
 z Květnice Materna Jindřich Nr. 17
 z Kynyksfeldu Kynyk Jan Jakub 194, 262; Nr. **243-244**, 538f
 z Labouně Bradský Votík Fridrich 301; Nr. 174
 z Labouně Bradský Votík Jindřich Nr. **174**
 z Lamberka Jiří Zikmund 42
 z Lambštejna Florin David Nr. **279**
 z Landshutu Kales Jan Nr. 311
z Landštejna Anna viz z Michnic Anna
 z Landštejna Sviták Vilém Nr. **35**, 63, 150
Landštejnová viz z Michnic Anna
Langangerová viz z Vindte Marie
 Langenbach Fridrich Nr. 89
 de Lara y Mendoza Manrique Juan Nr. 391
 z Lažan Berková Alena Nr. 139
Lažický viz z Písnice
 Ledecký Jan Absolon Nr. 139
 Ledvinka Václav 230
 Lehman Pavel Nr. 272
 Leins Steffen 30
 Lemers Hans 252
 Leopold Habsburský, biskup pasovský 172, 178

Leslová Anna Nr. 335, **520**
 Leso 38
 z Levenostu Nelcl Pavel Nr. **258, 539t**
 Levín Jan Jiří Nr. 182, 303
 ze Lhoty Boreň (Boryně) Jan Nr. 183
 ze Lhoty Boreň (Boryně) Václav Nr. 146, **183-184**
 ze Lhoty Boreň (Boryně) Vilém Nr. 183
 ze Lhoty Černínová Lidmila Nr. 111
 Libanický Vratislav Nr. 138
Libentálová viz z Vajtmile Kateřina
 z Libentálu Miler Jiří Nr. **284**
 z Libentálu Petr Nr. 49
Libštejnská viz z Pojsberku
Libštejnský viz z Kolovrat
 z Libušina Jeroným Adam nejstarší Nr. **380**
 z Lidlova Augustin Nr. **131**, 132, 242, 538c
 z Lidlova Jan Fridrich Nr. 131
 z Lidlova Knoblochová Regina Nr. 131, **132**
 z Lidlova Matyáš Řehoř Nr. 131
 z Lidlova Mikuláš Nr. 242
 z Lidlova Ondřej Nr. **242**
 z Lidlova Řehoř Nr. 131
 z Lidlova Tucharová Barbora Nr. 242
 z Lidlova, rodina Nr. 450
Liebenthal see z Libentálu
Liechtenstein viz z Lichtenštejna
 z Lichtenštejna Gundakar 110; Nr. 20, 465, 470
 z Lichtenštejna Karel 42, 70, 92, 102, 106-116, 120, 190, 272, 276; Nr. 2, 20, 63, 70, 129, 156, 397, 399, 400, 402, 404, 407, 410-412, 414, 416, 417, 422-424, 426, 427, 429, 431, 432, 434, 436, 438, 445, 449, 452, 454, 455, 457, 458463-465, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 483, 486, 489, 490, 493-495, 498, 504, 506, 507, 538a
Linhart viz z Nayenperku
Linhartová viz z Habartic Hedvika
Lipovský viz z Lipovice
Litvín viz z Řičan Kavka Zdeněk
 z *Lipé* viz z Dubé

z Lipovice Lipovský Adam Nr. 170
 z Lípy Trčka Adam Erdman Nr. 15
 z Lípy Trčka Jan Rudolf Nr. **15-18**, 19, 61, 125, 389
 z Lisonu Miseroni Ottavio Nr. **308**
 z *Lisova* viz Tengenaglová Alžběta
 z Lobkovic Děpold Nr. 198
 z Lobkovic Fürstnberková Anna 104; Nr. **11**
 z Lobkovic Hasištejnský Maxmilián Nr. 542f
 z Lobkovic Lobkovicová Alžběta 40, 104; Nr. **10, 12**, 539g
 z Lobkovic Novohradská Anna Magdale-na Nr. 1
 z Lobkovic Popel Felix Nr. 314
 z Lobkovic Popel Jan Kryštof Nr. 9, 10
 z Lobkovic Popel Jan Nr. 314
 z Lobkovic Popel Jan Václav Nr. 59
 z Lobkovic Popel Jiří 184; Nr. 3, 68, 124, 314, 351
 z Lobkovic Popel Kryštof 40, 104, 168, 182-184; Nr. **9**, 10, 11, 539g
 z *Lobkovic Popel Kryštof mladší* viz z Lobkovic Popel Jan Kryštof
 z Lobkovic Popel Ladislav starší Nr. 19, 397
 z Lobkovic Popel Oldřich Felix Nr. 314
 z Lobkovic Popel Václav Ferdinand Nr. 10, 12
 z Lobkovic Popel Vilém Nr. 57, 351
 z Lobkovic Popel Zdeněk Vojtěch 84-86, 240, 258, 266-268; Nr. 36, 149, 540n
 z Lobkovic Popelová Markéta Nr. 314
 z *Lobkovic Sasko-Lauenburská* viz z Lobkovic Novohradská Anna Magdalena
 z Lobkovic Štampachová Barbora Nr. 126
 z Lobkovic Trčková Marie Magdalena Nr. 19, 44
 z Lobkovic Václav Vilém Nr. 142
 z *Lobkovic, kníže* viz z Lobkovic Popel Zdeněk Vojtěch
Lobkovická viz z Pernštejna Polyxena
Lobkovicová viz z Lobkovic Alžběta
von Lobkowitz see z Lobkovic
Lokšanová viz z Chudenic Lidmila

Loos Nr. 81
 Loubská Marie Nr. 186
 z Lövenfeldu Reiman Pavel Nr. 81
 Löw Mikuláš Nr. 538a
 z Lozenštejna Jan Zikmund Nr. 375, **531**
 z Lozenštejna Jiří Achas Nr. 2, 115
 z Lozenštejna Volf Zikmund Nr. 2, 115
 Lucemburskové, panovnický rod 54
Lucemburský viz Karel IV.; Václav
 Luck Šimon Nr. 135, **297**
 Ludvík Jagellonský, král český a uherský 48
 z Luftenštejna Lukšan Kašpar Nr. 280, 335, **519**
 Lukán Jan Nr. **211**
Lukavecký viz z Lukavice
 z Lukavice Lukavský (Lukavecký) Jan starší Nr. 36, **102, 103**
 z Lukavice Lukavský (Lukavecký) Petr Nr. **541o**
 Lukeš Kašpar Nr. 134
Lukšan viz z Luftenštejna
 z Lungvic Lungvic Volf Arnošt Nr. **142**
Lungvic viz z Lungvic
 z Lusteneku Jakoberinová Helena Nr. 197, 201, 202
 z Lusteneku Šmidgrabner Eliáš 184-186; Nr. 33, 81, **197-201**, 202-204, 269, 300, 509
 z Lusteneku Šmidgrabner Jan Jáchym Nr. 197, **204**
 z Lusteneku Šmidgrabner Jiří Nr. 197, **203**
 Macas Jan Nr. 246
Maggeuer viz z Greiffenau
 Magnus Karel Nr. 341
 Magnus Konstantin Nr. 341
Magrle viz ze Sobíšku
Malovcová viz z Rychmburka Kateřina
Malovec viz z Malovic
 z Malovic Kořenská Kateřina Nr. **168**
 z Malovic Malovec Bohuslav Nr. 160
 z Malovic Malovec Jan Nr. 17
 z Malovic Malovec Jetřich Nr. 160
 z Malovic Malovec Petr starší Nr. 160
 z *Malšvic* viz z Gerštorfu

Mamingová Barbora Isabela Nr. 543b
Manrique viz de Lara
Mansfeldová viz z Vartmberka Sybila
 z Mansfeldu Arnošt Nr. 84
 z Mansfeldu Maxmilán Nr. 538a
 z Mansfeldu Vartmberská Kateřina Nr. 84
 z *Mansfeldu, hraběnka* viz z Vartmberka Anna Sybila
 Mára Jiří Nr. 382
 Marie Habsburská, císařovna a královna Nr. 254
Markvart viz z Hrádku
 Martin David Nr. 538a
 z Martinic Bořita Jaroslav 94, 98, 104-106, 129, 198, 266-268, 294, 338, 343; Nr. **5**, 7, 8, 13, 21, 36, 42, 89, 542k
 z Martinic Donínová Isolda Nr. 13
 Martinová později Tullinová Magdalena Nr. 538a
 Masinikovský Nr. **540j**
 Maťa Petr Nr. 3
Materna viz z Květnice
 Matyáš Habsburský, císař a král 14-16, 22, 32-44, 60, 70, 74-86, 92-102, 106-108, 114, 118-122, 128-134, 138, 144, 152-156, 170, 174, 178-180, 184, 190-192, 196, 230-232, 242-246, 250, 254-262, 266, 328-330, 342, 343; Nr. 1-7, 12, 13, 17, 20, 22, 26, 34, 50, 54, 56, 58, 59, 61, 62, 68, 75, 82, 86, 88, 104, 113-115, 126, 150, 237, 255, 309, 335, 366, 370, 386, **533**, 538a, 538f, 542b, 542c
Matyáš viz z Glouchova
 Maur Eduard 76
 Maxmilián Habsburský, arcikníže 78
 Maxmilián II. Habsburský, císař a král 58, 82, 152, 156, 192, 286; Nr. 131, 135, 220, 222, 261, 297, 374, 408, 418
Maxová viz Habartická Anna
 Mayr Jiří Nr. **539s**
 Maysl Mareus žid Nr. 40
 z Meggau Leonard Helfrýd 36, 40
Mendoza viz de Lara
 Menzel Jan Nr. 240

Menzelová Markéta Nr. 240
 Merolt Jan Nr. 262, 263
 Meroltová Anna Nr. **262, 263**, 540b
Měsíček viz z Vejškova
Měsíčková viz z Bogranu Magdalena
Mettych viz z Čečova
 Meuting Jakub Nr. **509**
 Michal Tobiáš Nr. 387
 z Michalovic Bohuslav 266-268
Michna viz z Vacínova
 z Michnic Landštejnová (později Hradišťská) Anna 167; Nr. 57, **63, 64**, 150, 538a, **539b**,
 z Michnic Pouzar Albrecht Řehoř Nr. **170**
 z Michnic Pouzarové, český rod Nr. 63
Miler viz z Libentálu
 z Milhauzu Bunsonová Mariana Nr. 70, 80, 95, 180, **525**
 z Milhauzu Chotková Kateřina Nr. 80, **525**
 z Milhauzu Myllner Jan Nr. 76, 80, **180-183**
Milner viz z Milhauzu Myllner
 z Minkvic Ehrenfried Nr. 60
Mírek viz ze Solopysk
Mířkovský viz ze Stropčic
 Miserič Leonard Nr. **307**
Miseroni viz z Lisonu
 z Mitrovic Vratislav Hertvík Nr. **71, 106**
 z Mitrovic Vratislav Jan Nr. 17
 z Mitrovic Vratislav Jiří Nr. 17
 z Mitrovic Vratislav Kryštof 260; Nr. 92, **109**
 z Mitrovic Vratislav Václav starší Nr. **108**
 z Mitrovic Vratislav Václav Vilém Nr. 54
 z Mitrovic Vratislav Vilém 106, 282; Nr. **53, 54, 71**
Mitrovský viz z Nemyšle
 z Mnichu Smrčka Oldřich Nr. **149**
 z Modlíškovic Chřepický Jan Ferdinand Nr. 111
 Moises žid Nr. 40
moldavský kníže viz Graziani
 z Mollartu Arnošt Nr. 48, 54, 375
Mornauer viz z Dekendorfu

Moscaglia Hektor Nr. 249, **255**, 296
Moscaglius viz Moscaglia
Moßkan see Mušlon
Mracký viz z Dubé
 z Muldavy Fidler Jiří Nr. 207
 z Muldavy Fidler Simenon Nr. **205-207**
 Müller Mikuláš Nr. 281
 Munka Vít Nr. 375
 Munková Gertruda Nr. **375**, 531
Murnauer see Mornauer
 Muskon Antoni 264
Mušinger viz z Gumpendorfu
 Mušlon Ludvík Nr. **329**
 z Muthburgu Wolgemuth Maxmilián Nr. **542a**
Myllner viz z Milhauzu
 Myslichová Anna Marie Nr. 539p
Myslík viz z Hyršova
 Myslíková Marie Anna Nr. 153
Najser či *Najsr* viz ze Štajnpasu
 z Nayanperku Betengl Eustach Nr. **376-379**
 z Nayanperku Betengl Kryštof Nr. 378
 z Nayanperku Lihart Adam Nr. 189
 z Nebovid Chotouchovský Jan Nr. 17
 z Nebovid Chotouchovský Václav Nr. 17, **179**
Neisser viz ze Štajnpasu
Nelcl viz z Levenostu
 z Nemyšle Mitrovský Jiří mladší 236
Nerhof viz z Holtrperka
 z Nespečova Bejček Jan 303; Nr. **166**
 z Nespečova Bejček Jiří 303; Nr. **166**
Netolický viz z Eisenbergu
 Nezamyslická Anna Nr. 172
 Nezamyslický Simon Nr. 172
 Nojman Pavel Nr. 206, **274**
Nölczel see z Levenostu
 z Nostic Lidmila Kateřina Nr. 540b
 z Nostvic Belvic Ferdinand Nr. 124
 z Nostvic Belvic Heřman Jáchym Nr. 124
 z Nostvic Belvic Jan Adam Nr. **124**, 148, **539i**

z Nostvic Belvic Jan Hanuš Nr. 124
 z Nostvic Belvic Zikmund Nr. 74
 z Nostvic Götzová (později Petřvaldová) Mariana Nr. 124
Novohradská viz z Dubé Kolovratová Alžběta
Novohradský viz z Kolovrat
 Odarico Melchior Nr. **254**
Odkolek viz z Oujezdce
Odkolková viz z Dobročovic Eliška Polexina
 Ochozu Hrušková Anna Nr. **133**
 z Olbramovic Čejka Jeroným Nr. **158**, 538h
 z Olbramovic Dvořecký Prokop 148, 238; Nr. 158, 198, 512
 z Olbramovic Hrzáňová Veronika Nr. **98**
Olimarová viz Olimarová Barbora
 Olimartz Jan Nr. 358
 Olimartzová Barbora Nr. **358**
 Olimartzová Magdalena Nr. 358
 z Olivetu Fuňk Jiří Nr. 232
opat osecký viz Baltazar
 Oppersdorfová Helena Kateřina Nr. 41
Ostrštok viz z Astfeldu
 z Ottopachu Pfefferkorn Matyáš Nr. 177
 z Ottopachu Pfefferkorn Adam Matyáš Nr. 177
 z Ottopachu Pfefferkorn Adam Nr. 93
 z Ottopachu Pfefferkorn Albrecht 98; Nr. 93
 z Ottopachu Pfefferkorn Karel Nr. 177
Oujezda viz z Újezda
 z Oujezdce Odkolek Vilém Jindřich Nr. 70
 Oujezdecká později Loubská Ludmila Marie Nr. 186
Oujezdecká viz z Renšperku
 Oulík Šimon Petr Nr. 334, 342
 Oulner Jan Nr. 301
 z Paběnic Voračický Jan Nr. **125, 138**
 Pála Pavel Nr. 335, **521**
 Palacký František 12, 16
papež viz Pavel III.
Paprocký viz z Hlohol

Parman Franc Nr. **343**
 Parman Kašpar Nr. **350**
 z Pasounu a Holíče Šlik Ondřej Nr. **35**
 z Pasounu a Holíče Šlik Šebestián Nr. 76
 Pavel III. Farnese, papež 56
Pecingar viz z Bydžína
 Peczer Jan Křtitel Nr. 78
 Pekař Josef 16
Peldřimovský viz z Vyškořic
 Pennington Donald H. 74
 Pér Eliáš Nr. 324
 Pér Pavel Nr. **324**
 Perglar Volf Adam Nr. 111
Pernklo viz z Šenrajtů
 z Pernštejna Jan Nr. 420
 z Pernštejna Jaroslav 180
 z Pernštejna Lobkovická Polyxena 240; Nr. 125
 z Pernštejna, český rod Nr. 382, 391
Pertold viz ze Sachsenganzu
 Pešák Václav 76
Pešík viz z Komárova
 z Petersdorfu Benyk Jiří Benedykt 276
Pětipeská viz ze Žlunic Johana
Pětipeský viz z Chýš
 Petráček Jan Nr. 280
 Petrasci Mikuláš Vejvoda Nr. 62
 z Petrovic Vilémovský Lukáš Nr. 337
 z Petrovic Vilémovský Samuel Nr. 337
Petřvaldová viz z Nostvic Mariana
 Pfaffer Gottfried Nr. 329
 Pfaumberger Nr. 420
Pfefferkorn viz z Ottopachu
 Pfefferkornová Rozina Nr. 177
 Pfifferinová Magdalena Nr. **542g**
Pičanová viz Frytcová Anna
Pichl viz z Pichlberka
Pichlbergerová viz z Pichlberka Hadová Anna
Pichlbergerová viz z Varvažova
 z Pichlberka Hadová Anna Nr. 339
 z Pichlberka Pichl Jiří Nr. 271

z Pichlberka Thumberková Anna Kateřina Nr. **271**
 Pichler Jan Nr. **271**
 Pichler Leopold Nr. **261**
 Písecký Samuel Nr. **349**
 z Písnice Domináček Jindřich Nr. 124
 z Písnice Kellyová později Kelblová Anna Nr. **241**
 z Písnice Lažický Jan Nr. 241
Platejs viz z Platnštejna
 z Platnštejna Platejs Jan Nr. **240, 539j**
 z Plesnic Točnicková Anna Nr. 92
 Podmokelský Jakub Nr. 92
 z Podolí Fruwein Martin Nr. 129
 z Podolí Fruwein, pražský měšťanský rod Nr. 114
 z Pojsberku Libštejnská Kateřina Nr. 3, 513
 z Polehrad Winter Kašpar Nr. 281, 320, 335, **522**
 z Polerovic Kafunk Pavel Nr. 147
 z Polerovic Kafunková Lidmila Nr. 147
polský král viz Zikmund III. Vasa
 z Polžic a Bezdržic Harant Kryštof 96, 167, 278, 292, 334; Nr. 63, 95, 107, 150, 423, **526–528**, 538a, 539b
Popel viz z Lobkovic
 Popel viz z Vesce
Popelová viz z Lobkovic Markéta
Pörl viz Berel
Porman viz Parman
 Porovic Kanická Lidmila Nr. 156
 z Potštejna Žampach Zdeněk 104, 178; Nr. **41**
Poysberg viz z Pojsberku
Prátský viz z Labouně
 Pretorio Bernard 90
probošt vyšehradský viz z Dubé Berka
 Zbyněk, arcibiskup pražský; z Radbuzy Arzenius Kašpar
 Projová Kateřina Nr. 191
Proskovſkin see ze Sulevic Johanka
 Prošek Daniel Nr. **540h**

z Prošovic Fuňková Johanka Nr. 203, 204, 232, 308
 z Prošovic Wolfstirmová Anna Marie Nr. 232
 z Prošovic Zelendar Tomáš Nr. 203, 204, 232, 308
 z Pruku Fremdar Jan Nr. 164
 z Pruskova Pruskovský Oldřich Desiderius 70, 104, 188; Nr. **42**, 54, 70, 72, 74, 95, 332, 538c, 540c
Pruskovská viz ze Sulevic
Pruskovský viz z Pruskova
Přehořovský viz Kvasejovic
 z Přerubenic Hrabáně Pavel Nr. 17, 80, **140, 541n**
 z Příchovic Chanovská Anna Nr. 112, **114**
Puechner viz Buchner
 Püchler Gabriel Nr. 307
Püller viz Pichler
Purkrabí viz z Donína
 Putíček Jan Nr. 420
 Quardi Jan Baptista Nr. 299, **300**
Qwardi see Quardi
 Rabani Pavel Nr. **541h**
 z Radbuzy Arzenius Kašpar, probošt vyšehradský Nr. 315
 Raimund Jan Baptista Nr. 538a
Rakouská viz d' Austria Karolína
 Romée Vavřinec Nr. 501
 z Rasenštejna Heidelius Erasmus 192; Nr. 213
 Ratibrati Alois Nr. 298
Raubenhaubt see z Suché
 Rauscher Peter 30
 Rebenek Hans Nr. 384, 385
Reiman viz z Lövenfeldu
 z Rejchvic Agrikolová Johana Nr. 327
 z Rejchvic Kirchmajer Jan Karel Nr. 327
 z Rejchvic Kirchmajer Jan Nr. 281
 z Rejchvic Kirchmajer Karel Nr. **327**, 328
 z Rejchvic Kirchmajer Valentin Nr. 327, 328, **540d**
 Reml Jáchym Nr. 359

z Renšperku Jan Jaroslav Nr. 186
 z Renšperku Jan Karel Nr. 186
 z Renšperku Oujezdecká Marie Magdalena Nr. 186
 z Renšperku Šlovská Rozina Nr. **186**
 Rettig Jiří Nr. **543f**
 Rezek Antonín 134
 Rickus David Nr. 513
 z Ridlingu Aichlerová Margareta Nr. 442, 491
Ried viz von Camberg
Riedová viz z Valbrunu Anna Barbora
Rittman viz z Eylburgu
 della Riva Seravia Juan Nr. 270
Robmháp viz z Suché
 Roboreto Okravián Nr. 214, 216, **249–251**, 255, 296, **542b**
Roboretová viz z Eylburgu
 z Rohatec Vamberský Bohuslav Nr. 168
 z Rokyc Gerštorfová Johana Nr. 123, 299
 z Rokyc Střela Purkhart Nr. 36, 40, **74**, 351
 z Rokyc Střela Rudolf Václav Nr. 36
 z Rokyc Střela Vilém Oldřich Nr. 36
 z Rokytínka Vostroměřský Bohuchval Nr. 241
 Rolliard Antonio Nr. **355**
 z Rosentálu Celler Kašpar Nr. **247**
 z Rothenfeldu Flavín Vít Nr. 396
 Roubík František 98
 z Roupova Jan Adam Nr. 60, **541f**
 z Roupova Kryštof Albrecht Nr. 54, **59**, 60
 z Roupova Václav Vilém Nr. 59
 z Rovin Kamarýt Šimon Nr. 320
 z Rovin Kamarýt Václav Nr. 320
 z Rozenfeldu Šuman Jiří Nr. 283
Roznhaimová viz z Janovic Dorota
 z Rožmberka Petr Vok 172–176, 186–188, 230, 264, 334; Nr. 56, 61, 65, 75, 102, 162, 176, 183, 187, 192, 193, 195, 211, 252, 280, 316, 359–363, 503, 504
 z Rožmberka Vilém Nr. 124, 315

Rožmberkové, český rod 90, 176; Nr. 52, 75, 136, 139, 157, 160, 163–175, 192, 193, 195, 211, 361–363, 397
 Rudolf II., císař a král 24, 34–38, 64–66, 70, 74, 82–84, 94–98, 106–108, 112–114, 120, 144, 148, 152, 156, 170–180, 184, 188–192, 196, 232, 262–264, 328–330, 350; Nr. 1, 4, 15, 19–21, 27, 32, 33, 36, 40, 42, 44, 48, 49, 52–54, 58, 59, 62–65, 68, 69, 72, 77, 79–81, 93, 95, 96, 98, 99, 101, 104, 105, 107, 115, 124, 126, 129, 133, 134, 136, 137, 139, 140, 147–150, 154, 156, 157, 161–178, 189–191, 195, 207, 210, 212, 213, 217, 220, 223, 224, 230, 231–233, 240, 242, 243–245, 247, 249–253, 255, 258, 259, 262–264, 272, 281–283, 288, 290, 293, 296–300, 304–309, 314, 315, 318, 319, 324–335, 340–342, 347, 350, 351, 353, 355, 357–363, 365, 366, 373, 375, 376, 381–386, 389, 394, 396, 398, 413–415, 419, 420, 431, 432, 434, 436, 438, 442, 443–446, 449–459, 461, 463–465, 470–472, 474, 476, 478–480, 483, 485, 486, 488–495, 497, 498, 500–504, 508, 513, 514, 532, 542a, 542f, 543b, 543g, 543j, 543o
 z Rybňan Kába Jiří Nr. 168, **187**
 z Rybňan Kába Zachariáš Nr. **188**
 z Rychmburka Malovcová Kateřina Nr. **161**
 Rychter Jan Nr. **361**
Rytman viz z Eylburgu Rittman
Rýzmburský viz z Janovic
 z Rýzmburka Švihovský Ferdinand Nr. 39
 z Rýzmburka Švihovský Fridrich (Bedřich) Nr. **39**, 40
 z Rýzmburka Švihovský Petr Nr. 39
 z Rýzmburka Švihovský Theobald (Děpolt) Nr. 39, **40**, 74, 76, 197, 322
 z Říčan Anna Nr. 328
 z Říčan Bejčková Barbora Nr. **166**
 z Říčan Kavka Kryštof Pavel Nr. 124
 z Říčan Kavka Litvín Zdeněk Nr. 219
 z Říčan Kavka Pavel Nr. **65**

Říčanská viz z Vrchovišť
Říčanský Jiřík Nr. 335
Sadeler František Nr. 543g
Sadeler Jiljí Nr. **543g**
Sägmüller Jan Nr. 266
 ze Sachsenganzu Pertold Maxmilián 194;
 Nr. **306**
Sakostelský see z Bílejova
Saksova see ze Zakšova
Salitter Nr. 145
Salvart viz z Falkenbergu
Salvartová viz Falkenbergu
Salvartová viz Haslauerová Anna
Samuel žid Nr. 40
Sartoriová Anna Nr. 272
Sartorius Kryštof Nr. 272
Sasko-Lauenburská Sibyla Nr. 1
Sasko-Lauenburská viz z Lobkovic
 Anna Magdalena
Sasko-Lauenburský vévoda Julius
Jindřich Nr. 1
Scatin see e Škatová
Scato see ze Škatentálu
Sebuzína viz z Hrušova Magdalena
 ze Sebuzína Želínský Gabriel Kryštof Nr. 51
 ze Sebuzína Želínský Kryštof 96; Nr. 50, 51
 ze Sebuzína Želínský Václav Nr. 51
Sedláček August 348
Semenec Václav Nr. 539d
Semichovská Helena Nr. 158
Seravia viz dela Riva
Sezima viz z Ústí
Schampach see z Potštejna
Schiedel viz Šídl
Schmeidler Jan Jiří Nr. 540y
Schmidgrabner viz z Lusteneku
Schmidt viz z Frayhofenu
Schnuckhart see Šnukart
Schönreizh see z Šenrajtu
Schürer Pavel Nr. 310
Schweikhard viz von Kronberg
Schwichowski see z Rýzmburka
Skandernell Kryštof Nr. 370
Slánský viz z Varvažova

Slatinský Adam Nr. 251, 255, 296
Slavata viz z Chlumu
Slavatová viz z Hradce Otýlie
Slavatová viz z Valdštejna Marie
 ze Slavkova Kaplířová Eva Nr. 104, 332, **529**
 ze Sloupna Švihovská Johanka Nr. 40, **76**,
 322
Služský viz z Chlumu
 ze Smiřic Smiřický Albrecht Jan 152, 334;
 Nr. **34**, 66
 ze Smiřic Smiřický Jaroslav 232
 ze Smiřic Smiřický Zikmund 152; Nr. **66**
Smiřický viz ze Smiřic
Smiřičtí, český rod 232
Smrčka viz z Mnichu
 ze Sobišku Magrle Václav Nr. 58
Sohyer viz z Windmühlu
Solhauzenová viz z Dubé Anna
 ze Solhauzu Jan Abrahám Nr. **212**
 ze Solopysk Mírek Jiří Nr. 17
Sommer viz z Hořetic
Sonner Tomáš Nr. **221**
 ze Sonnleithenu Hýbner Benedikt Nr. **302**
 ze Soutic Čabelický Prokop 182
Spranger see Špranger
Srnovcová viz z Bílejova Kateřina
Srnovec viz z Varvažova
Starck viz ze Starckenfelsu
 ze Starckenfelsu Starck Lorenz Nr. 539f
Staüdel Ernst Adalbert Nr. 538a
Steghy see Stejhy
Stechý see Stejhy
Steinpaß viz ze Štajnpasu
Stejhy Gotfrýd Nr. **253**, 543o
Sternberg see ze Šternberka
Stolínský viz z Kopist
 ze Stradané Francková Jana Františka
 Barbora Nr. 143
 ze Stradané Hýbl František Josef Nr. 143
 ze Stradané Hýbl Jakub 194; Nr. **143**, **144**,
 145, 299
 ze Stradané Hýbl Jan Jakub Nr. 143
 ze Stradané Hýbl Karel Josef Nr. 143
 ze Stradané Hýbl Vincenc Vilém Nr. 143

Stradané Hýblová Anna viz z Hyršfeldu
 Anna
 ze Strallendorfu Leopold 84; Nr. **87**
Stranovský Burian Nr. 418
Strašir Jan Nr. **512**
 ze Stropčic Mírkovský Vilém Nr. 541c
 ze *Střekova* viz z Grynpihlu
Střela viz z Rokyc
Střelová viz z Vchynic Sabina
Stubický Nr. **543p**
 ze Suché Robmháp Ferdinand Nr. **178**
 ze Sulevic Kaplíř Albrecht Nr. **530**
 ze Sulevic Kaplíř Jan Burian Nr. **541b**
 ze Sulevic Kaplíř Kašpar 96; Nr. 93, **104**, 111
 ze Sulevic Kaplíř Vojtěch Václav Nr. 329
 ze Sulevic Kaplířová Eva Lidmila Nr. 111
 ze Sulevic Pruskovská (dříve Hrzáňová)
 Johanka 70, 104, 190; Nr. 42, 64, **70**,
 72, 74, 84, 93, 95, 96, 98-101, 122, 332,
 430, 502, **538c**; 539f, **540c**, 541a
sultán viz Ahmed I.
 ze Svárova Černínová Mariana Nr. 70,
100, 110, 122, 332
Svědkovský Adam Nr. 173
Svědkovský Jindřich Nr. 173
Světlický Matouš Nr. 317
Sviták viz z Landštejna
Šafer viz Šafr
Šafr Jindřich Nr. **373**
Šafr Tobiáš Nr. 135, **347**
Šárovec Václav Nr. **543c**
Šatingerová viz z Eylburgu Rozina
 ze Šebířova Beřkovský Oldřich Nr. **542f**
 ze Šelmberka Jan Nr. 49
Šelmberková viz z Vajtmile Kateřina
 ze Šenfeldu Zejdlic Rudolf Nr. 104
 ze Šenkenberku Kretšmer Daniel Nr. 226,
227-228
 ze Šenkenberku Kretšmer Kryštof
 Nr. **226**, 227-228
 z Šenrajtu Pernklo Adam Nr. 161, **173**
 z Šenrajtu Pernklo Jan Vilém Nr. 161
 z Šenrajtu Pernklo Václav Nr. 161

Šic viz z Drahenic
Šídl Valentin Nr. 265, 294
Šindl viz z Ebrharče
Širntyngar viz z Širntyngu
 z Širntyngu Širntyngar Jan Bartoloměj
 242, 344, 345; Nr. 124, **148**
 z Širntyngu Širntyngar Jošt Adam 244;
 Nr. 124, **148**
 z Širntyngu Širntyngarová Eva Nr. 148
 z Širntyngu Širntyngarová Kateřina Nr. 148
 z Širntyngu Širntyngarová Lidmila Nr. 148
Šiška Jiří Nr. 202
Šiška viz z Cejnova
Škat viz ze Škatentálu
 ze Škatentálu Škat Severýn Nr. **252**
Škatová Markéta Nr. 252
Škornicová Dorota Nr. **337**
Škréta viz ze Závořic
Škrétová Kateřina Nr. 287
Šlechta viz ze Všehrd
 ze Šlejnic Albrecht Nr. 13, 542k
 ze Šlejnic Jan Nr. 19, 44, 134, 177, 178
 ze Šlejnic, český rod Nr. 331
Šlejnicová Anna Regina Nr. 13
Šlibovská viz z Dobřenic Cidlinská
 Johanka
Šlibovský viz z Křivan
Šlik viz z Pasounu
 ze Šlovic Šlovský Jan 192, Nr. 222
 ze Šlovic Šlovský Jiří Nr. **222**
 ze Šlovic Šlovský Kryštof Nr. 186, **222**
Šlovská viz z Renšperku
Šlovský viz ze Šlovic
Šmíd Jan Nr. **373**
Šmidberský Matyáš Nr. **512**
Šmidgrabner viz z Lusteneku
Šmidgrabnerová Benigna Nr. 197, **202**
Šmidgrabnerová Rebeka Nr. 201, 202, **269**
Šmidlínová později Weißová Barbora
 Nr. 184
Šmitgrabnerová viz Šmidgrabnerová
Šnukart Franc Nr. 88, 253, **313**, **385**, **543o**
Šnukart Mikuláš 128, 342, 343, **364-367**, 372

Šnukartová Marie Antonie Nr. 543o
 Šnukartová Marie Nr. 543o
 Šnukartová později Kloknerová Kornelie
 Cecílie Nr. 543o
 Šnukartová později Wisendová Zuzana
 Barbora Nr. 543o
 Šnukartová viz z Vindte Marie
 z Šoberova Krausová Sabina Nr. 135, **352**
 z Šoberova Tuchar Jan Jiří Nr. 135
 z Šoberova Tuchar Jan Kašpar 344, 345;
 Nr. 135
 z Šoberova Tuchar Jan Nr. **135**, 297, 347, 352
 z Šoberova Tuchar Jonáš Nr. 135
 z Šoberova Tuchar Raimund Nr. 135
 Šol Jan Nr. **357**
 Šol Martin Nr. **356**
 Šolín viz Šol
 z Šonberku Kašpar Nr. 330
 Šotnovský viz ze Závorič
 Špetle viz z Janovic
 Špetlová viz z Dubé Alžběta
 Špranger Bartoloměj Nr. **281**
 Špringer Kašpar Nr. **540s**
 Špulř viz z Jiter
 Šrempf Eliáš Nr. **288**
 Šrepl Jakub Nr. **341**, 542d
 Šreplová Kateřina Nr. 341, **542d**
 ze Štajnpasu Najser Josef 96, 246-248,
 252, 272
 Štampach viz ze Štampachu
 Štampachová viz z Lobkovic Barbora
 ze Štampachu Bošínová Magdalena Nr. 126
 ze Štampachu Štampach David Jiljí Nr. 126
 ze Štampachu Štampach Jan Albrecht
 Nr. **210**
 ze Štampachu Štampach Jan Nr. 93
 ze Štampachu Štampach Leonard
 (Linhart) 186; Nr. 129
 ze Štampachu Štampach Matyáš mladší
 Nr. **129-130**
 ze Štampachu Štampach Matyáš starší
 Nr. **126-128**, 129, **539j**

ze Štampachu Štampach Václav starší
 Nr. 92, 98
 ze Štampachu Štampach Zdislav Nr. 126
 ze Štampachu Štampachová Poxlina
 Nr. 126
 ze Šternberka Adam 90, 104, 258; Nr. 36, 69
 ze Šternberka Adam starší 198; Nr. 5, 8,
21-23, 33, 92, 94, 484
 ze Šternberka Bořitová Marie Eusebie
 104; Nr. **8**
 ze Šternberka Jan Zdeněk Nr. **69**
 ze Šternberka Štěpán Jiří 96, 104, 172,
 186; Nr. 31, **33**
 Šternberková viz z Vajtmile Veronika
 Šternberkové, český rod 104
 ze Štrajtenfeldu Hebenštrajter Tomáš
 Nr. 330
 ze Štrajtenfeldu Teuflová Ester Nr. 100,
330-332
 Štrunc Arnošt Nr. 441
 Šturm viz z Hyršfeldu
 Štýrský viz Ferdinand II.
 Šubart Daniel Nr. 266
 Šubartová později Kolbenová Anna Nr. 266
 Šultés Jan Nr. 462
 Šuman Jan 132
 Šuman viz z Rozenfeldu
 ze Švamberka Adam 274; Nr. 56
 ze Švamberka Anna Maxmiliána Nr. **541e**
 ze Švamberka Jan Jiří 90, 230, 232, 264, 274,
 334, 356; Nr. 36, **56**, 187, 192-195, 503
 ze Švamberka Petr 232, 242, 274, 334,
 338, 344; Nr. 56, 148, 194, 503
 Švamberkové, český rod 230
 Švarcer viz Falkenbergu
 Švarcerová Marie Alžběta Nr. 246
 Švarcerová Markéta Nr. **246**
 ze Švarcpachu Khék Michal Nr. **225**
 ze Švarcpachu Khék Petr Nr. **282**
 Švarcperger Mikuláš Nr. **245**
 Švihovská viz ze Sloupna Johanka
 z Talmberka Fridrich 98; Nr. 45
 z Talmberka Jan Nr. 45, 92,

z Talmberka Jiří 260; Nr. 36, **45**, 92
 z Těmic Těmín, český rod Nr. 539c
 Těmín viz z Těmic
 Těmínová Kateřina Nr. 539c
 Tengnagl Rudolf Nr. 542f
 Tengnaglová Alžběta Ludmila provdaná
 z Lisova Nr. 542f
 Tengnaglová Florentina Polyxena Nr. 542f
 z Terešova Kořenský Adam Nr. **248**
 z Terešova Kořenský Ctibor Nr. 192
 z Terešova Kořenský Josue Nr. 248
 z Terešova Kořenský, český rod Nr. 168
 de Tertar Andreas Nr. 542a
 Těšínský kníže Václav Nr. 89
 z Těšínu Korálek Daniel Nr. **345**
 z Tetova viz z Vchynic
 Teufel viz Gundrsdorfu
 Teuflová viz ze Štrajtenfeldu Ester
 Teyfl viz ze Zeilberku Teufl
 Teyflová viz ze Štrajtenfeldu Ester
 Thumberk Ondřej Nr. 271
 Thumberková viz z Pichlberka
 z Thurnu Jindřich Matyáš 266-268, 292,
 338; Nr. **35**, **46**, 134
 Tiburcí viz ze Žďáru
 Tichtel Jan Nr. 335
 Točník viz z Křimic
 Točníková viz z Plesnic Anna
 Tojfl viz ze Zeilberku Teufl
 Toul Mikuláš Nr. **373**
 z Toušic Trmal Mikuláš Nr. 42, **541a**
 z Toušic Trmal Vratislav Nr. 256
 z Toušic Trmal Zdeněk Rudolf Nr. 541a
 Trčka viz z Lípy
 Trčková viz z Lobkovic Magdalena
 Trejtlar viz z Krošvic
 Trmal viz z Toušic
 Trost viz z Tyffentálu
 Tschirnlin see z Chudenic
 Tudeciová Lidmila Nr. 111
 Tuchar viz z Šoberova
 Tucharová viz z Lidlova Barbora
 Tullinová Magdalena Nr. 538a

z Turnbergu Kukla Jan Nr. 280
 z Tyffentálu Trost Václav Nr. **235-238**
 Tymer Matyáš Nr. 331
 z Újezda Boubínský Diviš Nr. 65, **176**
 z Újezda Jeníšek Přibík Nr. 89, 346
 z Ulmu Ludvík 84
 Unterholzer Jan Nr. 356
 z Ústí Sezima Jan Nr. 36, **43**
 z Ústí Sezima Nr. 539s
 z Ústí Sezima Petr Nr. 43, **44**
 z Vacínova Michna Pavel 266; Nr. 89, **224**
 Václav Lucemburský, král římský a český 46
 Vágner Jiří Nr. **540q**
 Vahel viz Vahelius
 Vahelius Šimon Theodor Nr. 347, 353
 Vajngartner Virgilius Nr. 268
 Vajngartnerová Kateřina Nr. **268**
 z Vajtmile Libentálová (dříve
 Šelmberková) Kateřina Nr. 49
 z Vajtmile Šebestián Nr. 319
 z Vajtmile Šternberková Veronika 104,
 172-176; Nr. **31**, **32**
 z Valbrunu Hans Ejtel Nr. 510
 z Valbrunu Hans Gottfried Nr. 510
 z Valbrunu Jan Bernard Nr. 510
 z Valbrunu Riedová Anna Barbora Nr. 510
 z Valdštejna Adam mladší 156, 194; Nr. 7,
24-26, 42, 86, 355, **540n**
 z Valdštejna Adam starší 106
 z Valdštejna Albrecht 194; Nr. 15, 28, 36, **83**
 z Valdštejna Hanibal 194; Nr. **28-30**, 80, 107
 z Valdštejna Henyk Nr. 14, 57, **58**
 z Valdštejna Kristina Nr. 153
 z Valdštejna Slavatová Marie Nr. **86**
 z Valdštejna Zdeněk Nr. 28
 Valgers Jiří Nr. 49
 Valkoun viz z Adlaru
 Vamberský viz z Rohatec
 z Varnsdorfu Knobloch Jan Nr. 132, 539k
 z Varnsdorfu Knobloch Jan Zikmund
 Nr. 42, **541d**
 z Varnsdorfu Knobloch Zikmund
 Nr. 460, 488, 500
 z Vartmberka Abraham Nr. 61

z Vartmberka Jan Jiří Nr. **67**
 z Vartmberka Jan Nr. 61
 z Vartmberka Karel Nr. 67, 84
 z Vartmberka Mansfeldová Sybila Nr. **84**
Vartmberská viz z Mansfeldu Kateřina
 z Varvažova Pichbergerová Anna Nr. 76, 322, **338, 339**
 z Varvažova Srnovec Slánský Mikuláš Nr. 322
 Vařeka Marek 106, 276
Vasa viz Zikmnund III., král polský
 Vejsnar Pavel Nr. 335
 z Vejškova Měsíček Bořivoj Nr. 154, **156**
 z Vejškova Měsíček Zikmund Nr. 54, 156
Vejvoda viz Petrasci
Vencelík viz z Vrchovišť
 Verdeman Karel Nr. 250, **511, 543r**
 z Vesce Popel Václav Nr. **539n**
 z Veverí Benýdek Jan Nr. 157
 z Veverí Benýdek Matyáš Nr. **157**, 192
 z Veverí Benýdek Václav Nr. **157**
 z Veverí Benýdková Kateřina Nr. **192**
 z Veverí Grejnar Martin Nr. 175, 194
 z Vchynic Bruntálská Marie Alžběta Nr. 36, 74
 z Vchynic Franknštejnová Anna Nr. 325
 z Vchynic Střelová Sabina Nr. 36, 74, 76
 z Vchynic Vchynský Adam Nr. 55
 z Vchynic Vchynský Jan 114
 z Vchynic Vchynský Jaroslav Nr. **55**
 z Vchynic Vchynský Jiří Nr. 55
 z Vchynic Vchynský Oldřich 122, 172
 z Vchynic Vchynský Radslav 114, 170, 176-178, 232, 334; Nr. 19, **36-38**, 55, 74, 126, 322
 z Vchynic Vchynský Václav 104-108, 114-124, 260; Nr. 1, 36
 z Vchynic Vchynský Vilém Nr. 36, 325
Vchynský viz z Vchynic
 Vchynští, český rod 338
Vidršpergár viz z Vidršperku
Vidršperger viz z Vidršperku
 z Vidršperku Vidršpergár Jindřich Nr. **171**

z Vidršperku Vidršpergár Jiří Kryštof Nr. **310**
Vilémovský viz z Petrovic
 z Vindte Šnukartová později Langangero-
 vá Marie Nr. 253, 543o
 Vinkler Jan Nr. **348**
 Vítkovci, český rod Nr. 43, 63
 Vladislav II. Jagellonský, král český a uherský 48
 Vlasáková Zuzana 76; Nr. 1
Vlkanova viz z Vlkanova
 z Vlkanova Vlkanova Karel Nr. **139**
 Vlynský Jindřich
 z Vobětic Vobětický Václav Nr. **161, 164**
Vobětický viz z Vobětic
Voděradský viz z Hrušova
Vogt see Fojt
 Vojíř Václav Nr. 146
 Vojířová Eva Nr. 146
 z Voldbergu Hils Václav Nr. 351
 Volf Miloslav 74-76
 Volfram Jiří Nr. 357
 Volpert Jan Jakub Nr. 124
Vostroměřský viz z Rokytníka
Votík viz z Labouně
 z Vrábí Vrábský Aleš Nr. 75, 162, **540e**
 z Vrábí Vrábský Vilém Nr. 17, **162**
Vrábský viz z Vrábí
Vratislav viz z Mitrovic
Vražda viz z Kunvaldu
 z Vrbna Bruntálský Jiří Štěpán Nr. 36, 76
 z *Vrbna, hraběnka* viz z Vchynic Marie Alžběta
 z Vrchovišť Říčanská Magdalena Nr. 146
 z Vrchovišť Vencelík Zikmund Matěj Nr. 104
 de Vries Adrian 194
 de Vries Adrian Nr. **299**, 300
 z Vrtby Sezima 260; Nr. 75, 92, **162**
Vřesovcová viz z Kolovrat Alžběta
 z Vřesovic Illburk Volf starší Nr. 1, 49, **538g, 540a**
 z Vřesovic Kostomlatský Radslav Nr. 10, 539g

z Vřesovic Kostomlatský Václav Nr. 10; **539g**
 z Vřesovic Vilém r. 12, 49, 89, **538b**
 ze Všehrd Šlechta Burian Nr. 191
 z Vyškořic Peldřimovský Jan 94; Nr. **234**
Walgerß see Valgers
Wallstein see z Valdštejna
 Warnberger Jan Nr. 509
Warttenberg see z Varmberka
Wecceslas of Luxembourg see Václav Lucemburský
 z Weiczenhoffenu Pavel Nr. 134
 Weisbacher Jiří Nr. 513
 Weißkönig Ondřej Nr. 542d
Weißnachová viz z Geizinku Magdalena
 Weißsová Barbora Nr. 184
 Welserová Benigna Nr. 3
 Welserová Filipína Nr. 3
 Wendl Antonín Nr. **362**
Werdeman see Verdeman
Werstateck viz Ferštátek
Wettengel see z Nayenperku Betengl
Wettin viz Jan Fridrich I.; Jan Jiří I.
 Wiedemann Tomas Nr. 538a
 Wiederius Martin Nr. 256
Wiesenburg viz Šnukartová Zuzana Barbora
 Wießer Daniel Nr. 362
 Wilson Peter H. 34
 z Windmühlu Sohyer Karel Nr. 124
Windte see z Vindte
 Winkelbauer Thomas 30
Winter viz z Polehrad
Winterfeldová viz z Kolovrat Bezdužická Zbyňka Polyxena
 z Winterfeldu Václav Kryštof Nr. 111
Wisendová viz Šnukartová Zuzana Barbora
 de Witte Jan 340; Nr. 54, 71, 174, 372
Wittelsbach viz Fridrich
Wolf viz z Cvingendorfu
Wolfstirmová viz z Prošovic
Wolgemuth viz z Muthburgu
Ymany viz z Imany
Zajíc viz z Házmburka

Zákostelský viz z Bílejova
 ze Zakšova Kfelíř Jan Vilém 344, 345
 Zalabová Zuzana Nr. **540g**
Závěta viz ze Závětic
 ze Závětic Závěta Jiří 132-134
 ze Závěřic Škréta Šotnovský Daniel 94, 102, 118, 336, 343; Nr. 287
 ze Závěřic Škréta Šotnovský Karel Nr. 287
 ze Závěřic Škréta Šotnovský Kunrát Nr. **287**
 ze Zeilberku Teufl Jan Nr. 330
Zejdlic viz z Šenfeldu
Zelendar viz z Prošovic
Zeller see z Rosentálu
 Zikmund III. Vasa, král polský Nr. 513
 Zikmundův Karel 232-234
 Zörner Jan Nr. 263
 Zúñiga Baltasar 78-80, 88, 92; Nr. 54, **538f**
 z Zvajpruku Hok Anastazius Nr. **195**
 z Zvajpruku Hok Theobald Nr. 175, 195
von Zwingendorff see z Cvingendorfu
Žampach viz z Potštejna
Žampachová viz Oppersdorfová Helena Kateřina
Žďárský viz ze Žďáru
 ze Žďáru Žďárský Jan Jiří Nr. 90
 ze Žďáru Žďárský Tiburcí Ctibor Nr. 36, 71, **90, 91**
 ze Žďáru Žďárský Tiburcí Jiří 266
Želínská viz z Hrušova Magdalena
Želínský viz ze Sebužína
 Žerotínová Lidmila Nr. 112
 židé Nr. 388, též viz Fanta Leonard; Maysl Mareus; Moises; Munka Vít; Munková Gertruda; Samuel
Žitavský viz z Droniksdorfu
 ze Žlunic Pětipeská Johana Nr. 101

Rejstřík místní - Index of places

Ve místním rejstříku jsou nejprve odkazy na stránky analytické části knihy (s. 8–345); dále odkazy na jednotlivé položky v ediční příloze (Nr. 1–543). **Tučně** jsou vyznačeny čísla položek, u kterých je příslušná lokalita uvedena jako věřitel v **Šuldenlistě 1615**.

In the Index of places, there are first references to the pages of the analytical part of the book (pp. 8–345); then references to individual items in the editorial appendix (nos. 1–543). **Bolded** are the item numbers for which the locality is listed as a creditor in **Šuldenlista 1615**.

Antverpy Nr. 358
Augsburg see Augšpurk
 Augšpurk 32, 36–38, 42, 92, 106, 176–180, 196, 244, 252, 264, 350; Nr. 135, 297, 384, 509
Austria Lower see Rakousy Dolní
Austria Upper see Rakousy Horní
 Bádensko Nr. 1
 Balkán 28–30, 48, 54
 Bavorsko 174
 Bečov nad Teplou 180; Nr. 76, 291, 322, 335
 Bechyně Nr. 6, 21
 Belgie 172; Nr. 281
 Benátky nad Jizerou 104, 116; Nr. 41, 42, 97, 189
 Benešov Nr. 36
 Bitozveves Nr. 133
Bohemia see Čechy
Bohemian Crown see Koruna česká
 Boleslav viz Mladá Boleslav
 Boloňa Nr. 124
 Bor 344
 Brada Nr. 174
 Brandýs nad Labem 116, 156, 192, 290; Nr. 1, 34, 115, 183, 248, 249, 496
 Branibory Nr. 49
 Brázdim Nr. 1
Breslau see Vratislav
Brux see Most
Budweiß see České Budějovice
 Budyně Nr. 21
 Bystřice Nr. 68

Cerhenice Nr. 74
Croatia see Chorvatsko
Crommau see Český Krumlov
Crown of St. Stephen see Svatoštěpánská koruna
 Cvikov (Zwickau) Nr. 538a
 Čáslav 118; Nr. 9, 149, 202, 408, **462–464**
 Částkov 344
 Čechelice Nr. 101
 Čechy 8–12, 20–22, 26, 32, 36, 40–42, 46–82, 88, 100, 104–110, 120, 124–126, 130–140, 144, 154–158, 170–178, 186, 196–198, 232–234, 240, 244–246, 256–260, 264, 272–276, 280, 284, 292, 348; Nr. 1–3, 13, 17, 41, 42, 49, 50, 66, 68, 77, 78, 81, 82, 84, 88, 100, 104, 110, 115, 118, 129, 134, 135, 150, 159, 211, 213, 215, 216, 224, 225, 252, 257, 261, 317, 322, 341, 510, 542e, 543n
 Černíkovice Nr. 19
 Červený Hrádek 184
 České Budějovice 76, 90–92, 100, 168, 176, 198; Nr. 134, 143, 160, 163, 166, 302, 389, 406, 488, **497–501, 506, 507**, 523
 Český Brod Nr. 13, 149, 319, 351, **433–436**, 460, 488, 539f, 540y
 Český Krumlov 146, 174–176, 180, 186–188, 242, 282; Nr. 24, 32, 33, 38, 39, 43, 45–47, 56, 61, 65, 75, 88, 89, 102, 103, 120, 121, 123, 124, 127, 157, 160, 161–177, 179, 184, 197–199, 208,

209, 280, 282, 287, 316, 359, 360, 384, 390, 392, 395, 502, **504, 505**
 Dąbrowa Nr. 52
 Dánsko Nr. 217
Danube river region see Podunají
 Děčín Nr. 159
 Dobrovice Nr. 58
 Dobřeň Nr. 50
 Dobříš 104, 116–118; Nr. 9, 10, 233, 256, 539g
Dolní Lužice viz Lužice Dolní
 Domažlice Nr. **414**
 Doubravská Hora Nr. 36
 Dub Nr. 34
 Dubrovník Nr. 298
Duchy of Troppau see Opava
 Dunaj Nr. 24,
 Durynsko Nr. 515
 Dvůr Králové Nr. 9, 35, 108, 117, 180, 203, **453–455**
 Edge Hill 20
Elbe river region see Polabí
 Evropa 8, 20, 28–30, 34, 56, 66, 76, 118, 172; Nr. 68, 287, 511, 514
 Felixburg Nr. 129
 Francie 172
Frankfurt am Main see Frankfurt nad Mohanem
 Frankfurt nad Mohanem 38, 70, 76, 96, 178, 262; Nr. 75
 Franky Nr. 510
 Frosnforf Nr. 77
Genstain see Jenštejn
 Gent 58
Glattau see Klatovy
Glatz see Kladsko
 Goslar Nr. 510
 Gotha Nr. 182
Groß Strelitz viz Velké Střelice
Haanspach see Hanšpach
Habsburg monarchy see Habsburská monarchie
 Habsburská monarchie 30–32, 64, 72

Hanšpach Nr. 19, 36, 177, 178
 Hasištejn Nr. 542f
 Heiligenberg Nr. 68
 Hodkovice Nr. 241
 Hodonín Nr. 41
Holy Roman Empire (medieval) see Svátá říše římská (středověká)
 Horažďovice Nr. 40, 76
Horní Lužice viz Lužice Horní
Horní Slavkov viz Slavkov
 Hostinné Nr. 28
Hrabství kladské viz Kladsko
 Hradčany 194; Nr. 10, 83, 154
 Hradec Králové Nr. 144, 337, 349, **406**, **407, 506, 507**
 Hrádek nad Sázavou Nr. 24
 Hroby Nr. 149
Hungary see Uhry
 Hustopeče Nr. 24
 Cheb Nr. 15, 36, 336, 510
Chejnov viz Chýnov
 Chlumec nad Cidlinou 104, 114, 118–122, 260; Nr. 312
 Choceň Nr. 104
 Chodová Planá 344
 Choltice Nr. 299
 Chomutov 184–188; Nr. 3, 68, 126, 314, 319
 Chorvatsko 48; Nr. 62, 298
 Chotěboř Nr. 540o
 Chotětov 290; Nr. **496**
 Choťovice Nr. 540t
 Chrudim 240, 284; Nr. 145, 337, 414, **473**, **474**
 Chvatěruby Nr. 10
 Chýnov Nr. 104
 Ingolstadt Nr. 124, 233
 Itálie 38, 56–58, 252–254; Nr. 308
Italy see Itálie
 Jáchymov 48, 56–58; Nr. 246, 324, 357, 510
 Jankov Nr. 45
 Jaroměř Nr. **451, 452**
 Jenštejn Nr. 183, 184
 Jičín Nr. 174

Jindřichův Hradec Nr. 6 225, 288, 311, 312, 327, 344, 378, 379,
 Jistrpy Nr. 43 465, **466-468**, 511, 539n, 540f-540y,
Joachimsthal see Jáchymov 541o, 543k
 Jülich, knížectví 172 *Kuttenberg* see Kutná Hora
 Kadaň Nr. 218, 414, **490, 491**
 Kamenice Nr. 36, 104
 Karlov na Novém Městě pražském Nr. 316
 Karlovy Vary Nr. 469
 Karlštejn 112, 266; Nr. 46, 90, 93
Karlův Dvůr viz Karlov
 Kestřany 344
Kingdom of Bohemia viz Čechy
Kingdom of Croatia see Chorvatsko
Kingdom of Hungary see Uhry
Kingdom of Poland see Polsko
 Kladno Nr. 90
 Kladruby nad Labem 116
 Kladsko 54, 122; Nr. 115, 143, 293-295, **485**
 Klatovy Nr. 167, 310, 345, 346, 380, **399,**
400, 506, 507
 Klecany Nr. 10
Kletschan viz Klecany
 Kokořín Nr. 502
 Kolín nad Labem 104, 114, 118-122,
 232-234; Nr. 13, 414, **459-461**, 488,
 540t
 Konice Nr. 15
Kornhauz viz Mšec
 Koruna česká 46, 86; Nr. 248, 278, 469, 514
 Kostelec nad Černými Lesy Nr. 34
 Košátky Nr. 1
 Kouřim Nr. 10, 13, **465, 506, 507**
Království české viz Čechy
Království chorvatské viz Chorvatsko
Království uherské viz Uhry
 Králův Dvůr 116; Nr. 397
 Krupka 116; Nr. 330, **484**
 Krušné hory 48, 58; Nr. 31
 Křivoklát (Pirglitz) Nr. 3, 90, 126, 128, 141
 Kumburk Nr. 34
 Kunštát Nr. 376
 Kutná Hora 48, 100-102, 192; Nr. 27-30,
 49, 50, 57, 80, 107, 140, 151, 152, 179,

225, 288, 311, 312, 327, 344, 378, 379,
 465, **466-468**, 511, 539n, 540f-540y,
 541o, 543k
Kuttenberg see Kutná Hora
 Kysak Nr. 125
 Labe, řeka 62, 182
 Lanškroun Nr. 93
 Lednice Nr. 129
Leipzig see Lipsko
 Lhenice Nr. 194
 Libějovice 344
 Libeň 170
 Libenice Nr. 9, 10
 Libeň Nr. 241
 Liblice Nr. 72
 Libochovice 104, 118; Nr. 21, 23, 94
 Ličkov Nr. 126
 Linec 92-94, 100, 128, 146, 342, 343
Linz see Linec
 Lipsko 32, 36-42, 92, 178, 252, 262;
 Nr. 41, 61, 81, 196
 Litoměřice 190; Nr. 111, 131, 334, 342,
 354, **477-480**
 Litomyšl 240
 Litva 192; Nr. 213
 Loket Nr. 469
 Lostorf Nr. 46
 Louny Nr. 76, 126, 322, 334, 335, 339,
403-405, 414, 460
 Lovosice Nr. 24
Lusatia Lower see Lužice Dolní
Lusatia Upper see Lužice Horní
 Lužice Dolní 40-42; Nr. 61, 81, 115, 256
 Lužice Horní 40-42, 96, Nr. 54, 61, 81,
 115, 135, 235, 297
 Lysá nad Labem 116, 192; Nr. 23, 94
 Madrid Nr. 42
 Magdeburg Nr. 324
Mainz see Mohuč
 Malá Strana 176, 180, 260; Nr. 54, 101,
 104, 109, 143, 145, 152, 154, 156, 189,
 213, 225, 235, 236, 281, 330, 356, 382,
 385, **393-396**, 397

Malešov 116; Nr. 54
Malý Brázdim viz Brázdim
 Mariaberk Nr. 441
Markrabství moravské see Morava
 Maštov Nr. 126
 Mělník 112, 184, 190; Nr. 1, 93, 95, 100,
 351, **437, 438**, 479
Mieß see Stříbro
 Milhúzy (Mühlhausen) Nr. **515**
Milistín see Milostín
 Milostín Nr. 90
 Mimoň Nr. 180
 Mirandola 254
 Mladá Boleslav 188; Nr. 495
 Mníšek pod Brdy Nr. 53
 Mohuč 82-84; Nr. 353
 Moldavsko 138
 Morava 34, 42, 52, 156; Nr. 24, 36, 41, 74
Moravia see Morava
 Moskva Nr. 81, 213
 Most (Brux) Nr. 142, 397, 414, **439-443**, 491
 Mšec (Kornhauz) Nr. 126
 Mühlberg 58
Mühlhausen viz Milhúzy
 Mysletín Nr. 194
 Náchod Nr. 34
 Nebeská Rybná Nr. 376
Nebizd see Nehvizdy
 Nehvizdy Nr. 49
 Nelžovy Nr. 39
 Německo Nr. 514, 515 (též viz Římsko-
 -německá říše)
 Neprachovy Nr. 39
Netherlands see Nizozemí
Neuhausel see Nové Zámky
 Neydorf 344
 Nizozemí 28, 38, 58, 62, 172; Nr. 54, 299,
 364, 372, 543g
 Nizozemí Španělské Nr. 1
 Norimberk 38, 80, 88-90, 252, 510, **514**
 Nová Bystřice Nr. 6
 Nové Hrady 344

Nové Město pražské Nr. 63, 125, 146, 153,
 154, 156, 177, 189, 316, 317, 319, 320,
 341, **391, 392**
 Nové Zámky Nr. 23, 94
Nový Brázdim viz Brázdim
 Nový Bydžov Nr. 137, 144, **481-483**
 Nový Dvůr 344
Nürnberg see Norimberk
 Nymburk Nr. 149, 348, **415-418**
 Opava 42, 48, 110
 Opočno Nr. 15
 Opolsko Nr. 52, 61
Ore Mountains see Krušné hory
 Osmanská říše 28-30, 38, 52, 66, 70, 82,
 92, 130, 138-140, 170-172, 248; Nr. 24,
 36, 391, 481, 514
 Ostrov nad Ohří Nr. 310
 Ošelín 344, 345
Ottoman Empire see Osmanská říše
 Pardubice 62, 102, 108-118, 170, 180, 186,
 192, 258, 284; Nr. 1, 10, 40, 397, **408,**
 411, 418
Paris see Paříž
 Paříž 78
 Pasov 172-174
Passau viz Pasov
 Pátek Nr. 33
 Pelhřimov Nr. 145
 Pelhřimov Nr. **430-432**
 Persie Nr. 385
Pilgram see Pelhřimov
 Pilníkov Nr. 540p
Pilsen see Plzeň
 Piombino 254
Pirglitz see Křivoklát
 Písek Nr. 406, **411-413, 506, 507**
Planá viz Chodová Planá
 Plzeň 168; Nr. 143, 148, 167, 315, 389,
 406, **419-424**
 Poděbrady 116; Nr. 152, 239, 312, 543h
 Podunají 48
 Pohořelec Nr. 61
 Polabí 62, 68, 186; Nr. 1, 134

Polička Nr. **428, 429**
 Polsko 192, 198; Nr. 81, 213, 513
 Popelov Nr. 376
 Postoloprty Nr. 33
 Praha 8, 12, 16, 22-24, 32-34, 52, 64-66, 76, 80-88, 92-96, 100-102, 110, 118-120, 130, 134-138, 152-156, 174-176, 180, 188, 194, 246-248, 252-254, 260-262, 284-286, 348-352; Nr. 1, 4, 6, 8, 10, 14, 31, 49, 53, 54, 58, 66, 71, 77, 79-81, 90, 108, 115, 128, 130, 182, 183, 189, 204, 205, 213, 240, 241, 273, 285, 291, 296, 299, 302, 307, 309, 321, 330, 350, 353, 355, 359, 364, 371, 372, 374, 383-385, 387, **389-396**, 397, 398, 405, 421, 487, 513, 514, 543g, 543o (též viz Hradčany; Karlov; Malá Strana; Nové Město pražské; Pohořelec; Pražský hrad; Staré Město pražské; Strahov; Vyšehrad)
 Pražský hrad 154, 176, 194, 238, 344; Nr. 5, 6, 54, 81, 104, 143, 145, 188, 225, 305, 387
Pressnitz see Přísečnice
 Přelouč 284
 Přerov nad Labem 116, 192; Nr. 49, 66, 239
 Příchovice Nr. 39
 Přimda 345; Nr. 242
 Přísečnice 104, 116, 172; Nr. 31
 Putna Nr. 77
Puttn see Putna
 Ráb Nr. 512
 Radovesnice 106, 116; Nr. 116, 152, 312
 Rakousy Dolní 36, 42, 94, 254; Nr. 261
 Rakousy Horní 36, 42, 92-94, 174, 254
 Rakovník Nr. 126, 141, 186, 205, **409, 410**
Regensburg see Řezno
 Rokycany Nr. **492-494**
Roman-German Empire see Římsko-německá říše
 Ronšperk 344
 Rožmberk 344
 Rusko 192; Nr. 213

Rychnov nad Kněžnou Nr. 376
 Řezno 76, 84-86; Nr. 54, 129, 230
 Římsko-německá říše 8, 28, 46, 52, 56, 76, 82, 86-90, 172, 178, 254
 Sasko 58; Nr. 159
Saxony see Sasko
Sčástkov viz Částkov
 Sedlčany Nr. 315
 Sedlec Nr. 21
Schlacknwalda see Slavkov
Schutten Hoffen see Sušice
Silesia see Slezsko
 Sion Nr. 315
 Skály Nr. 34
 Slaný Nr. 126, 322, 357, 460, **486-489**
 Slavkov Nr. 291, 327, 469, 510
 Slezsko 36, 40-42, 52-54, 198; Nr. 42, 52, 61, 81, 115, 131, 365, 384
 Slovenská republika Nr. 24, 125
 Smečno Nr. 5
 Smiřice Nr. 15
 Soběslav Nr. **503**
 Soublatí Nr. 376
Staré Hrady viz Starý Hrad
 Staré Město pražské 132; Nr. 49, 54, 59, 74, 100, 153, 178, 189, 234, 265, 287, 304, 318, 325, 327, 328, 338, 341, 344, 353, 374, 376, 380, 381, **389, 390**, 538a, 540y, 542a
 Staré Sedliště 344
 Starý Hrad Nr. 42, 70
 Steyr 42
 Stolany 186
 Strahov Nr. 321, 538e
 Stráž Nr. 6
Střelice viz Velké Střelice
 Stříbro (Mieß) Nr. 148, 234, **401, 402**
 Sušice Nr. 414, **444, 445**
 Svatá říše římská (středověká) 46, 254
 Svatoštěpánská koruna 48
 Svatý Prokop Nr. 9, 10
 Světlá nad Sázavou Nr. 15
 Svijany Nr. 35

Svojšice Nr. 299
Španělské Nizozemí viz Nizozemí
 Španělské
 Španělsko 54, 58, 78-80, 88; Nr. 54, 538f
 Štýrsko Nr. 79
 Švýcarsko 38, 88, 198, 252
 Tábor Nr. 100, 134, **446-450**
 Tachov 116, 182-184, 344; Nr. 148, 310
 Telč Nr. 6
 Teplice Nr. 36, 40
 Těšínsko Nr. 89
 Točník 116; Nr. 9
 Trhové Sviny Nr. 168
Troppau see Opava
 Trutnov 116; Nr. **456-458**, 540r
 Třeboň 344; Nr. 195
 Třevač Nr. 42
 Třtice Nr. 126, 141
 Tučapy Nr. 165
Turecko viz Osmanská říše
 Tureč 344
 Týn nad Vltavou 182-184; Nr. 157
 Uhry 36-38, 48-50, 66, 70, 82, 88, 156, 168-170, 174, 198, 248; Nr. 23, 81, 94, 101, 125, 146, 261, 325, 334, 389, 397, 401, 403, 406, 409, 418, 430, 433, 439, 444, 448, 490, 412
 Újezdec Nr. 13
 Ústí nad Labem Nr. **425-427**
 Úštěk Nr. 43
 Valy nad Labem 26
 Veliš Nr. 46
 Velké Střelice Nr. 61

Velký Brázdim viz Brázdim
Vévodství opavské viz Opava
 Vídeň 10, 14-18, 22-24, 32-34, 50-52, 58, 76, 82-86, 94-100, 110, 130, 146-150, 156-158, 240, 244-244, 248-256, 264, 290, 348-352; Nr. 3, 4, 6, 61, 77, 79, 104, 124, 246, 259, 278, 381, 382, 543b, 543o
 Vidim 188-190; Nr. 37, 64, 70, 72, 74, 93, 95, 96, 98-101, 122, 332, 502
Vienna see Vídeň
 Vintířov Nr. 46
Vlámsko viz Belgie
 Vodňany 190; Nr. **470-472**
 Vodolice Nr. 33
 Vostrov Nr. 249
Vošelín viz Ošelín
 Vratislav Nr. 61, 259, 540s
 Vsetín Nr. 41
 Všetaty Nr. 319
 Vysoké Mýto Nr. 102, **475, 476**
 Vyšehrad Nr. 315
Widimb viz Vidim
Wiediem viz Vidim
Wydeimb viz Vidim
 Zákupy 112; Nr. 1, 114, 212
 Zbiroh 116; Nr. 9, 64, 109, 185, 397
 Zelená Hora Nr. 21
 Znojmo 156
Zwickau see Cvikov
 Žatec 190; Nr. 3, 340, **397, 398**, 539d
 Žižlovce Nr. 223

Název: Bankrot panovnického úvěru v Čechách roku 1615
The Bankruptcy of the Sovereign's Credit in Bohemia in 1615
Autor: prof. PhDr. Petr Vorel, CSc.
Vydavatel: Univerzita Pardubice, Studentská 95, 532 10 Pardubice
Tisk: Polygrafické středisko Univerzity Pardubice
Vydání: 1. vydání
Rok vydání: 2024
Počet stran: 812

ISBN 978-80-7560-533-7

ISBN 978-80-7560-550-4 (pdf)

Prof. PhDr. Petr Vorel, CSc. (* 1963).

Český historik, působící na Univerzitě Pardubice (Česká republika). Předseda Českého národního komitétu historiků, člen Učené společnosti České republiky (Praha), Collegia Carolina (Mnichov) a Comenius Academic Clubu (New York). Dlouhodobě se zabývá výzkumem českých a evropských dějin 15. - 17. století, hospodářských dějin a vývojem měnových systémů.

Czech historian, full-professor of history at the University of Pardubice (Czech Republic). Chairman of the Czech National Committee of Historians, member of the Learned Society of the Czech Republic (Prague), Collegium Carolinum (Munich) and The Comenius Academic Club (New York). He has long been involved in research on Czech and European history of the 15th-17th centuries, economic history and the development of monetary systems.

